Haec tibi pentadecas tetragonon reſpicit illud
Hoſpitium petri ꝛ pauli ter quinqꝫ dierum.
Namqꝫ inſtrumētum vetus hebdoas innuit: octo
Lex noua ſignatur. ter quinqꝫ receptat vtrunqꝫ.

Quarta pars Veteris teſtamenti Hebraico Grecoqꝫ idiomate nunc primum impreſſa: adiuncta vtriqꝫ ſua latina interpretatione.

© Biblioteca Nacional de España

Ad ſanctiſſimum ac clementiſſimum dominum noſtrū

.D. Leonem Decimum diuina prouidentia Pontificem maximum Reuerendiſſimi in
Chriſto patris ac dn̄i. D.F. Franciſci Simenii de Ciſneros Sacroſanctæ Romanæ eccleſiæ
tituli. S. Balbinæ Preſbyteri Cardinalis Hiſpaniæ Archiepiſcopiq; Toletani ac regnorū
Caſtellæ Archicācellarii &c. In libros veteris ac noui teſta. multiplici lingua impreſſos.

Prologus.

MVlta ſunt beatiſ-
ſime Pater: quæ ad excuden
das impꝛ̄ſſoriis formis origi
nales ſacræ ſcripturæ lĩguas
nos incitarūt. Atq; hæc ĩpri
mis. Qꝛ cū vniuſcuiuſq; idi
omatis ſuæ ſint verborū ꝓ-
prietates: quarū totā vim nō
poſſit quantūlibet abſoluta
traductio prorſus exprimere: tum id maxime in ea lin-
gua accidit: ꝑ quam os domini locutum eſt. Cuius litte
ra q̃uis ex ſe mortua ſit & uelut caro: quæ non prodeſt
quicq̃ (Nam ſpiritus eſt qui uiuificat) quia tamen Chri
ſtus uerborum figuris uelatus intra eius uterum manet
incluſus: nō dubiū: quin tam admiranda ſit fœcunditate
repleta: tā exuberanti myſteriorū copia cumulata: ut cū
plena ſemꝑ ſit & redundās: flumina de uentre eius fluāt
aquæ uiuæ: unde hi quibus datū eſt reuelata facie gloriā
dn̄i ſpeculari: ut in eandē imaginē trāſformētur poſſint
aſſidue haurire mira diuinitatis eius arcana. Quippe cū
nulla dictio nulla litterarum cōnexio eſſe poſſit: ex qua
non emergāt & ueluti pullulent reconditiſſimi cœleſtis
ſapientiæ ſenſus. Ex quibus cū non poſſit eruditiſſimꝰ
quiſq; interpres niſi unicū explicare: neceſſe eſt ut poſt
interp̄tationē maneat adhuc ſcriptura grauida: uariiſq;
ac ſublimibus intelligētiis plena: quæ nequeant aliūde
q̃ ex ipſo archetypæ linguæ fonte cognoſci. Accedit: ꝙ
ubicunq; latinorū codicū uarietas eſt: aut deprauatæ le-
ctionis ſuſpitio (id quod librariorū impitia ſimul & ne
gligentia frequentiſſime accidere uidimus) ad primā
ſcripturæ originē recurrēdum eſt: ſicut beatus Hierony
mꝰ & Auguſtinꝰ ac cæteri eccleſiaſtici tractatores admo
nēt: ita ut librorū veteris teſtamēti ſynceritas ex Hebrai
ca ueritate: Noui aūt ex Græcis exemplaribus examine
tur. Vt ipſa igitur originalia in prōptu haberet quicūq;
diuinarū litterarū ſtudioſus: poſſetq; nō ſolis riuulis eē
contētus: ſed ex ipſo fonte ſaliētis aquæ in uitā æternam
ſitim pectoris extinguere: iuſſimꝰ archetypas ſacræ ſcri
pturæ linguas cū adiunctis variarū linguarū tranſlatio
nibus impreſſioni mādari Sāctitatis tuæ nomini dedicā
das. Atq; imprimis nouū teſtamentum Græco Latinoq;
ſermone excudendū curauimus ſimul cum Lexico græ
carum omniū dictionum: quæ poſſunt in eo legentibus
occurrere: ut his quoq; qui nō integrā linguæ cognitio
nem adepti ſunt ꝓ uiribus conſuleremus. Deinde uero
anteq̃ Vetus teſtamentum aggrederemur: Dictionariū
p̄miſimus Hebraicorum Chaldaicorūq; totius Veteris
inſtrumēti vocabulorū. Vbi nō tantum multiplex ſigni
ficatio cuiuſq; dictiōis exprimitur: ſed (quod ſtudioſis
vtiliſſimū fore credimꝰ) locus ſcripturæ in cuiuſq; ſigni
ficati teſtimoniū citatur. Rurſus: cū nō ſolus litteræ occi-
dentis cortex: ſed introrſus latitans ſp̄us viuificantis nu
cleus maxīe ſit a ſtudioſo diuinæ ſcripturæ requirēdus:
atq; huius præcipua pars ex propriorū noīm interpre
tatione depēdeat: quorū ab æterno p̄uiſa impoſitio ĩcre
dibilē opē affert ad ꝓpalandos ſpirituales abſtruſoſq;
ſenſus & detegēda arcana myſteria: q̃ ſub ipſo litteralis
textus vmbraculo ſpiritus ſanctꝰ velauit. Idcirco interp̄
tationes ꝓpriorum noīm a viris linguarum ꝑitia p̄cellē
tibus maxima diligentia iuſſimus elucubrari: & ſecun-
dum alphabeticā ſeriem diſpoſitas Dictionario adiūgi.
Quibus ſuccedit legēdorū hebræorū characterū inſtru-
ctio & eiuſdē idiomatis Grāmatica ex pluribꝰ receptæ fi
dei Hebræis autoribꝰ collecta & ad latini artificii normā
reducta. Quibus omnibus ueluti pro p̄ludio ita pactis:
ad excuſſionem diuerſarum ueteris teſtamēti linguarū
nos conuertimus: adiicientes etiā ſingulis earum ſuam
latinam tranſlationem. Qua ĩ re aperte Beatitudini tuæ
teſtari poſſumus Pater ſanctiſſime: maximā laboris no-
ſtri partē in eo p̄cipue fuiſſe uerſatā: ut & uirorū in lin
guarū cognitione eminentiſſimorū opera uteremur &
caſtigatiſſima om̄i ex parte uetuſtiſſimaq; exemplaria
pro archetypis haberemꝰ: quorū quidē tā Hebræorū q̃
Græcorū ac latinorū multiplicē copiā uariis ex locis nō
ſine ſūmo labore cōquiſiuimus. Atq; ex ipſis quidē græ
ca Sāctitati tuæ debemꝰ: qui ex iſta apoſtolica bibliothe
ca antiquiſſimos tū ueteris tum noui teſtamēti codices
perq̃ humane ad nos miſiſti: qui nobis in hoc negocio
maximo fuerūt adiumento. Cōſumata itaq; excuſſione
Noui teſtamenti Græce Latineq; impreſſi cum ſuo Lexi
co. Impreſſo etiā hebraico Chaldaicoq; dictionario: cui
adiuncta eſt Grāmatica cum nominum propriorū inter
pretationibus. Abſolutis præterea annotationibus diffe
rentiarum Veteris teſtamenti: quas cum Nicolaus de Ly
ra non omnino abſolutas edidiſſet: eas nos ꝑ uiros lin-
guarum peritiſſimos multis in locis addi fecimꝰ. Tandē
diuino auxilio Vetus teſtamentum multiplici lingua ex
cudi fecimus. Quæ omnia nunc ad Sanctitatē tuā mitti
mus. Nā cui potius vniuerſæ uigiliæ noſtræ dicādæ ſūt
q̃ apoſtolicæ iſti ſedi: cui om̄ia debemus? Aut quis libē-
tius ſacros Chriſtianæ religionis libros ſuſcipere & am-
plecti debet: q̃ ſacer Chriſti uicarius? Accipiat igitur Sā
ctitas tua læta frōte munuſculum: quod in domini gazo
phylacium offerimus: ut incipiant diuinarum litterarū
ſtudia hactenus intermortua nunc tandem reuiuiſcere.
Obſecramus aūt beatitudinē tuam enixiſſime: vt libros
hoſce: qui nūc ſe ſacris iſtis ueſtigiis ſupplices aduoluūt
examines: & ad ſeueriſſimi iudicii tui cēſurā reuoces: vt
ſi Chriſtianæ reip. vtiles fore videbūtur: editionis bene
ficium a ſanctitate tua recipiāt. Nam eos nos hucuſq; cō
tinuimus: ſacrū iſtum apoſtolici faſtigii oraculum cōſul
turi. Sed iam hæc ad Beatitudinem tuam ſatis. Nunc ad
inſtruendum de operis artificio lectorem cōuertimur.

BIBLIOTECA NACIONAL

© Biblioteca Nacional de España

Prologus.

Ad lectorem de his que ad lectionem Veteris testamenti diuerſis linguis nunc primū impreſſi: ſunt prænotanda.

VT intelligas ſtudioſe le
ctor modū & ordinē: quē in hac veteris
teſtamēti ipreſſiōe ſeruauim9: ac inde
poſſis hoc libro facile uti: nōnullorū te
admonitū prius eē oportet. Imprimis
igitur id eſt p̄mittendu3: ꝙ cū uetus teſtamentū a ſacris
doctoribus trifariā diuidatur: hoc eſt in legē: quā Penta
teuchū appellāt: & i libros deinde agiographos: ac de
mū in eos qui dicuntur ꝓphetales: in his oībus non eſt
idē numerus linguarū. Sed Pentateuchus quidē triplicē
linguā habet: Hebraicā videlicet Chaldaicā & Græcā: q̃s
imprimēdas iuſſimus cū aliis tribus latinis interp̄tatiōi
bus iuxta correſpōdentibus: ita ut Hebraicæ ueritati re
ſpondeat latina beati Hieronymi tranſlatio: Chaldaicæ
uero alia latina fere de uerbo ad uerbū a uiris ei9 liguæ
peritiſſimis elaborata. Græcæ āt ſeptuaginta interp̄tu3
editioni: interlinearis latina traductio. Agiographi dei-
de libri ſimul & Prophetales duplici lingua excudūtur:
hoc eſt Hebræa & Græca cū aliis duab9 latinis trāſlatiōi
bus illis correſpondentibus. Nā Chaldaica in cæteris li-
bris p̄terꝙ in Pētateucho corrupta eſt aliquibus in locis
& fabulis meriſꝙ Thalmudiſtarū nugis cōſperſa: īdigna
prorſus quæ ſacris codicibus inſeratur. Verum quia qui
buſdam in locis ubi integra eſt littera & īcorrupta: mirū
in modū fauet Chriſtianæ religioni: idcirco reliquos li-
bros toti9 ueteris teſtamēti e Chaldaica lingua in latinā
uerti fecimus: & diligētiſſime cū ſua latina traductiōe cō
ſcriptos in publica Complutēſis noſtræ vniuerſitatis Bi
bliotheca reponi. At uero libri extra canonē: quos eccle
ſia potius ad edificationē populi: ꝙ ad auctoritatē eccle
ſiaſticorū dogmatū confirmandā recipit: Græcā tm̄ hn̄t
ſcripturā: ſed cū duplici latina interp̄tatione: altera beati
Hieronymi: altera īterlineari de verbo ad verbū: eo mo
do quo in cæteris. Hæc autē de numero linguarum hu-
ius libri oportuit in uniuerſum p̄libaſſe. Nunc de mo
do quo linguas in libro ipſo diſpoſuimus: breuib9 agen
dū eſt. Primum itaꝙ aperto codice duæ ſe tibi chartarū
facies hinc & inde offerēt: quarū unaquæꝙ tres colum-
nas habet. Ex quibus ea quæ ad marginē exteriore3 ſita
eſt: Hebraicam continet veritatem. Quæ vero interiori
margini adhæret Græca eſt ſeptuaginta interp̄tum edi-
tio: cui ſupponitur latina interlinearis traductio de uer-
bo ad uerbum. Mediam aūt inter has latinā beati Hiero
nymi tranſlationē uelut inter ſynagogam & Orientalē
eccleſiam poſuim9: tanꝙ duos hīc & inde latrōes mediū
aūt Ieſu3 hoc eſt Romanā ſiue latinā Eccleſiā collocātes.
Hæc enim ſola ſupra firmā petrā ædificata (reliquis a re
cta ſcripturæ intelligētia qn̄ꝙ deuiātibus) imobilis ſem
per in veritate ꝑmanſit. Diſponuntur vero colūnæ ipſæ
hoc modo: ut ſingulis lineis Hebraicis correſpōdeāt bi-
næ lineæ latinæ e regiōe: hoc tamen ſemꝑ obſeruato. ut
omnes colūnæ tā in principio ꝙ in fine cōſentiant: niſi
ubi loci anguſtia non patitur: quod rariſſime dep̄hēdes.

Deinde quia inſtitutū nr̄m eſt: non ſolū his cōſulere:
qui abſolutā linguarū peritiā ſunt aſſecuti: ſed his etia3
opem ferre qui parū in eis ꝓfecerunt: utriſꝙ enim debi
tores ſumus: neminēꝙ eſſe cupimus: quē ꝑegrinorum
idiomatum difficultas abſterreat a diuinorū librorum
penetralibus adeundis. Idcirco vt Hebraicas dictiōes fa
cile poſſit quicūꝙ diſtinguere: & ſuā latinā interp̄tatio
nē cuiꝙ aſſignare: inter ſingulas dictiōes Hebraicas ſu-
perponūtur minutæ litterulæ latinæ alphabetico ordi
ne ꝓcedētes: quibus cōſimiles aliæ in latina ꝓxima colū
na correſpōdent: ut ꝑ ſimilitudinem litterulæ cognoſca
tur: quæ dictio latina ad quā Hebraicā ſit referēda. Quā
do uero interpres ꝑ circūlocutionem pluribus dictioni
bus unicam interp̄tatur: aut e diuerſo unica dictiōe plu-
res amplectitur: tūc una litterula toti circūlocutioni uel
etiā compendio deſeruiet. Ex his p̄terea litterulis nōnul
las repies: quib9 tenue punctū ſubſcribitur hoc modo. ⁘
Quod quidē punctū deſignat: uel dictionē hebraicā ſub
iacentē multiplicē eſſe & æquiuocā: ac ꝓinde reconditū
aliquod ſecretæ intelligētiæ myſterium claudere: quod
poſſit facile cōſulto Dictionario a ꝑſpicacibus mētibus ī
ueſtigari: uel denotat ſaltē: ipſam eius ſignificatione3 in
latina colūna poſitā potius tranſlatitiā eſſe & ſoli ſenſui
ſubſeruientē: ꝙ ꝓpriā omnino & litterale3. Rurſus quia
inuenire primitiua ſiue radices dictionum Hebraicaru3
& Chaldaicarum a prima origine deuiantium res eſt ꝑ
quam neceſſaria ad reperiēda in Dictionario uocabula:
ſed tantæ difficultatis: ut hoīes eius linguæ peritiſſimi
frequēter in ea titubent: ac nōnunꝙ etiā labantur: artifi
cium excogitauimus ꝙ vtiliſſimum: quo poſſit quiſpiā
uel primis dūtaxat Hebraicis rudimētis imbutus radicē
cuiuſꝙ dictionis in promptu habere: ut iā his adminicu
lis adiuti: Hebræorū (ut ait beatus Hieronymus) nauſe
am & ructum faſtidiētes: p̄ceptores eorum conſulere nō
egeamus. Aduertendū itaꝙ eſt: ꝙ cū dictioni Hebraicæ
ſiue Chaldaicæ correſpondet alia in margine (quod di-
gnoſces ex ſimili litterula utriꝙ dictiōi impoſita) tunc
dictio ipſa ſicut eſt in margine notata: querēda eſt in vo
cabulario. Illc enim ſunt primæ litteræ ſubſtātiales pri-
mitiui. Reliquæ uero dictiōes Hebraici text9: quib9 nul
la dictio primitiua reſpōdet in margine: ex primis earū
tribus aut qn̄ꝙ etiā ſolis duabus litteris ſunt in dictiona
rio requirendæ. Præterꝙ ubi p̄ceſſerit aliqua ex his quī
ꝙ litteris beth: he: caph: lamed: mem: quocunꝙ apice
ſubiecto: dum modo ſit apice deſuper notata hoc modo
בְּ הַ כְּ לְ מִ Tunc enim talis littera ꝓ articulo ſeu p̄poſitio
ne ſumitur: ac proinde cum non ſit littera ſubſtantialis
auferēda eſt: & proximæ tres uel quādoꝙ etiā ſolæ duæ
litteræ ſequentes erūt primæ litteræ primitiui: ex quib9
dictio ipſa in uocabulario repietur. Quod eodē modo
intelligendū eſt de ו vau littera etia3 ſi nunꝙ tali ſigno
notetur. Vbicunꝙ enim alicui dictioni p̄ponitur: ſemꝑ
pro coniunctione copulatiua vſurpatur: quare tollere eā
oportebit. Atꝙ hæc quidē ſuccincte dicta ſunt: ut legen
tibus Hebraicā litterā ſtatim abſꝙ arte ſeu conſideratōe
vlla pateat dictionis primitiuū. Quod ſi curioſus lector
non ſolo vſu contentus artē reperiendarū radicū noſſe
deſiderat: legat vltimum capitulum noſtræ Hebraicæ
Grāmaticæ in fine Hebraici dictionarii: quod tamen ut
abſꝙ librorum reuolutiōe facile occurreret: in pricipio

© Biblioteca Nacional de España

Pẽtateuchi duximꝰ apponendũ. Illũd ẽ etiã cõſiderãdũ
ꝙ in hebraicis characteribꝰ ſciẽter omiſimꝰ apices illos
quibus nunc vtuntur Hebræi pro accentibus. Nã hi cuꝫ
ad nullam vel ſignificati vel ꝓnunciationis differentiaꝫ
ꝑtineant: ſed ad ſolam cantus ipſorum modulationem:
merito a veteribus Hebreis reiecti ſunt: quos in hoc imi
tari maluimus. Verum ne locus accentus cuiuſcꝫ dictio
nis ignoraretur: hoc modo ꝓuidimus: vt quoniam dicti
ones Hebraicæ vt plurimum in vltima habent accentũ:
oẽs huiuſmõi dictiões nullo prorſus apice notarẽtur: re
liquæ vero non habentes accentum in vltima (quæ ra-
riſſime occurrunt) ſuper ſyllabam vbi prædominatur
accentus: apice ſignarentur hoc modo ארץ. Cæterum
in diſtinctione clauſularum colo etiam vtuntur Hebræi
& commate: ſed ita: vt colum ſit duplex punctum: ſicut
cõma apud latinos: hoc modo: Comma vero tale ſignũ ‸
Quod autem ad Græcam ſcripturam attinet: illud te nõ
latere volumus: non vulgaria ſeu temere oblata exem-
plaria fuiſſe huic noſtræ impreſſioni archetypa: ſed ve-
tuſtiſſima ſimul & emendatiſſima: quæ ſanctiſſimꝰ dñs
noſter Leo Decimus Pontifex maximus ceptis noſtris
aſpirans ex ipſa apoſtolica Bibliotheca ad nos miſit: tan
tæ integritatis: vt niſi eis plena fides adhibeatur: nulli re
liqui eſſe videantur: quibus merito ſit adhibenda. Qui
bus etiam adiunximus alia non pauca: quorum partem
ex Beſſarionis caſtigatiſſimo codice ſumma diligentia
tranſcriptam Illuſtris Venetorum Senatus ad nos mi-
ſit: partem ipſi magnis laboribus & expenſis vndicꝫ cõ
quiſiuimus: vt copia emendatorum codicum abunde
ſupereſſet. Latinam itidem Beati Hieroymi tranſlatio-
nem contulimus cum q̃ꝫplurimis exemplaribus venerã
dæ vetuſtatis: ſed his maxime: quæ in publica Complu
teñ. noſtræ vniuerſitatis Bibliotheca reconduntur: quæ
ſupra octingenteſimum ab hinc annum litteris Gotthi-
cis cõſcripta ea ſunt ſynceritate: vt nec apicis lapſus poſ-
ſit deprehendi. Aliqua tamen nomina ꝓpria vitio ſcri
ptorum aliter ſcripta q̃ꝫ in originalibus vtriuſcꝫ teſtamẽ
ti habentur intacta dimiſimus; atcꝫ id quidem conſulto.
Nam ſi nunc in eis litteram aliquam mutaſſemꝰ: nequa-
q̃ꝫ poſſent reperiri in tractatu interpretationum: quem
iuxta vulgatam horum nominum ſcripturam alphabe
tico ordine pridem confeceramus. Adnotauimus tamẽ
in ipſis interpretationibus eadem nomina ꝓpria non
ſolum ponentes ea ſicut communiter ſcribuntur: ſed eti
am ꝓut habentur ad litteram in ſuis originalibus. De-
mum in libro pſalmorum illud eſt admonendum: com
munem tranſlationem latinam: qua vtimur: poſitam
eſſe ꝑ interlineari ſupra græcam ſeptuaginta interp̃tũ
editionẽ: quia ei de verbo ad verbum fere correſpõdet.
Eam autem quam beatus Hieronymus iuxta hebraicã
tranſtulit veritatem in medio duarum columnarum fu
iſſe locatam. Vale.

Incipit ꝓlogus in Eſaiam ꝓphetam.

NEMO CVM ꝓphetas verſibus viderit
eſſe deſcriptos: metro eos eſtimet apud
hebreos ligari. & aliquid ſimile habere
de pſalmis uel operibꝰ Salomonis. Sed
quod in demoſthene & tullio ſolet fieri
ut ꝑ cola ſcribantur & cõmata: qui vticꝫ
ꝓſa & non uerſibus conſcripſeruut. Nos quocꝫ utilitati
legentium ꝓuidentes: interpretationem nouam nouo
ſcribendi gñe diſtinximus. At primum de eſaia ſciendũ
ꝙ in ſermone ſuo diſertus ſit: quippe ut uir nobilis & ur
banæ elegantiæ: nec habens quicq̃ꝫ in eloquio ruſticita-
tis admixtum. Vñ accidit ut p̃ cæteris florem ſermo-
nis eius: trãſlatio non potuerit conſeruare. Deinde etiã
hoc adiiciendum ꝙ nõ tam ꝓpheta dicendus ſit q̃ꝫ euan
geliſta. Ita enĩ vniuerſa xp̃i eccleſiæcꝫ myſteria ad liqui
dum ꝓſecutus eſt: ut non putes eum de futuro uaticinari
ſed de p̃teritis hiſtoriã texere. Vñ coniicio noluiſſe tunc
tꝑis ſeptuaginta interp̃tes fidei ſuæ ſacramenta ꝑſpicue
ethnicis ꝓdere: ne ſanctuꝫ canibus & margaritas porcis
darent. quæ cũ hanc editionem legeritis ab illis aĩaduer
tetis abſcondita. Nec ignoro quanti laboris ſit ꝓphetas
intelligere: nec facile quẽpiam poſſe iudicare de interp̃
tatione: niſi intellexerit ante q̃ legerit. Nos quocꝫ pate
re morſibus plurimorum: q ſtimulante inuidia quod cõ
ſequi non ualent deſpiciunt. Sciens ergo & prudens in
flammam mitto manũ. & nihilominus hoc a faſtidioſis
lectoribus p̃cor: vt quõ græci poſt ſeptuaginta tranſlato
res: aquilã & ſymmachũ & theodotionẽ legũt: uel ob ſtu
diũ doctrinæ ſuæ: uel ut ſeptuagĩta magis ex collatione
eorum intelligant: ſic & iſti ſaltem vnum poſt priores
habere dignentur interp̃tem. Legant prius & poſtea de
ſpiciant: ne uideantur non ex iudicio ſed ex odii p̃ſum-
ptione ignorata damnare. Prophetauit autem Eſaias in
hieruſalem & in iudæa: necdũ decem tribubus in capti-
uitatem ductis: ac de utrocꝫ regno nunc cõmixtim nũc
ſeparatim texit oraculum. Et cum interdum ad p̃ſenteꝫ
reſpiciat hiſtoriam & poſt babyloniæ captiuitatem redi
tum populi ſignificet in iudæam: tamen oĩs eius cura de
uocatione gentiũ & de aduentu xp̃i eſt. Quem quanto
plus amatis o paula & euſtochium tãto magis ab eo pe-
tite: ut ꝓ obtrectatiõe p̃ſenti qua me indeſinẽter æmuli
laniãt: ipſe mihi mercedẽ reſtituat in futuro: qui ſcit me
ob hoc in peregrinæ linguæ eruditiõe ſudaſſe: ne iudei
de falſitate ſcripturarum eccleſiis eius diutiꝰ inſultarẽt.

Explicit ꝓlogus.

Incipit argumentum.

ESAIAS in hieruſalem nobili genere ortus ẽ:
ibicꝫ ꝓphetauit. Sub manaſſe rege ſectus in
duas partes: occubuit. Sepultuſcꝫ eſt ſub quer
cu rogel: iuxta tranſitum aquarum quas oliꝫ
ezechias rex iacto obſtruxerat puluere.

© Biblioteca Nacional de España

ESAIAS.
ΗΣΑΙΑΣ.

Uiſio quã vidit eſaias filiꝰ amos: quã vi
Ρασις ἣν εἶδεν ἠσαΐας υἱὸς ἀμώς, ἣν εἶ
A dit contra iudeam ⁊ cõtra ieruſalẽ
ὅ δεν κατὰ τῆς ἰουδαίας καὶ κατὰ ἱλῆμ
in regno ozie ⁊ ioatham achaz
ἐν βασιλείᾳ ὀζίου καὶ ἰωάθαμ καὶ ἄχαζ
⁊ ezecie: q̃ regnauerũt in iudea. audi celũ ⁊ auri
καὶ ἐζεκίου, οἳ ἐβασίλευσαν τῆς ἰουδαίας. ἄκουε οὐρανὲ καὶ ἐνω
bꝰ pcipe t̃ra: q: dñs locutꝰ eſt. filios genui ⁊ exaltaui: ip=
τίζου γῆ, ὅτι κς̃ ἐλάλησεν. υἱοὺς ἐγέννησα καὶ ὕψωσα, αὐ
ſi aũt me ſpreuerũt. cognouit bos poſſeſſorẽ: ⁊ aſinꝰ
τοὶ δέ με ἠθέτησαν. ἔγνω βοῦς τὸν κτησάμενον, καὶ ὄνος τὴν
preſepe dñi ſui: iſrael aũt me nõ cognouit: ⁊ pp̃lus
φάτνην τ̃ κυρίου αὐτοῦ, ἰσραὴλ δέ με οὐκ ἔγνω, καὶ ὁ λαός
me nõ itellexit. ve gẽs peccatrix: pp̃le plene pctĩs:
με οὐ συνῆκεν. οὐαὶ ἔθνος ἁμαρτωλόν, λαὸς πλήρης ἁμαρτι
ſemẽ nequã: filii iniq̃ dereliquiſtis dñm:
ῶν, σπέρμα πονηρόν, υἱοὶ ἄνομοι ἐγκατελίπετε τὸν κύριον,
⁊ ad iracũdiã cõcitaſtis ſctm̃ iſrael: alienati ſunt
καὶ παρωργίσατε τὸν ἅγιον τ̃ ἰσραήλ, ἀπηλλοτριώθησαν
in retro. q̃d vltra pcutiemini addẽtes iniq̃tatẽ: om
εἰς τὰ ὀπίσω. τί ἔτι πληγῆτε προστιθέντες ἀνομίαν; πᾶ
B ne caput in laborẽ: ⁊ omne coꝛ ĩ triſticiã a
σα κεφαλὴ εἰς πόνον, καὶ πᾶσα καρδία εἰς λύπην ἀπὸ
pedibꝰ vſq; ad caput nõ eſt in eo ſanitas: vulnus
ποδῶν ἕως κεφαλῆς οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ ὁλοκληρία, τραῦμα
liuor plaga tumens: nõ eſt malagma iponẽ
μώλωψ πληγὴ φλεγμαίνουσα, οὐκ ἔστι μάλαγμα ἐπιθεῖ
re neq; oleum neq; alligaturas. t̃ra veſtra deſerta
ναι οὔτε ἔλαιον οὔτε καταδέσμους. ἡ γῆ ὑμῶν ἔρημος αἱ
ciuitates vr̃e ſuccenſe igni: regionẽ vr̃az corã vobis
πόλεις ὑμῶν πυρίκαυστοι, τὴν χώραν ὑμῶν ἐνώπιον ὑμῶν
alieni deuorant eam. ⁊ deſolata ẽ ſubuerſa
ἀλλότριοι κατεσθίουσιν αὐτήν. καὶ ἠρήμωται κατεστραμμέ
a pp̃lis alienis. derelinquetur filia ſi=
νη ὑπὸ λαῶν ἀλλοτρίων. ἐγκαταλειφθήσεται ἡ θυγάτηρ σι
on ſicut tẽtoriũ ĩ vinea: ⁊ ſicut pomorũ cuſtodia in cu=
C ὼν ὡς σκηνὴ ἐν ἀμπελῶνι, καὶ ὡς ὀπωροφυλάκιον ἐν σι=
cumerario: ſicut ciuitas obſeſſa. ⁊ niſi dñs ſa=
ro.9.f. κυηράτῳ, ὡς πόλις πολιορκουμένη. καὶ εἰ μὴ κύριος σα
baoth reliquiſſet nobis ſemen: q̃ſi ſodoma vtiq; facti
βαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς σόδομα ἂν ἐγενή
fuiſſemꝰ: ⁊ q̃ſi gomorra vtiq; aſſimilati eẽmꝰ. audite verbũ
θημεν, καὶ ὡς γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν. ἀκούσατε λόγον
dñi principes ſodomorũ: attendite legẽ dei nr̃i
κυρίου ἄρχοντες σοδόμων, προσέχετε νόμον θεοῦ ἡμῶν
pp̃ls gomorre. q̃d mihi m̃ltitudo victimaꝝ vr̃aꝝ dicit
λαὸς γομόῤῥας. τί μοι πλῆθος τῶν θυσιῶν ὑμῶν λέγει
dñs: plenus ſum holocauſtis arietũ: ⁊ adipẽ
κύριος; πλήρης εἰμὶ ὁλοκαυτωμάτων κριῶν, καὶ στέαρ
agnorũ: ⁊ ſanguinẽ taurorũ ⁊ hircoꝝ nõ volo: ne=
ἀρνῶν, καὶ αἷμα ταύρων καὶ τράγων οὐ βούλομαι, οὐ
q; veneritis apparere mihi. q̃s eñi queſiuit hec de
δ' ἂν ἔρχησθε ὀφθῆναί μοι. τίς γὰρ ἐξεζήτησε ταῦτα ἐκ
manibꝰ vr̃is: calcare atriũ meũ: nõ appone=
τῶν χειρῶν ὑμῶν; πατεῖν τὴν αὐλήν μου, οὐ προσθή=
tis. ſi obtuleritis ſiliginẽ: vanũ: incenſum
σεσθε. ἐὰν φέρητε σεμίδαλιν, μάταιον, θυμίαμα
D abominatio mihi eſt. neomenias vr̃as ⁊ ſab=
βδέλυγμά μοι ἐστί. τὰς νουμηνίας ὑμῶν καὶ τὰ σάβ=
Hiere. bata ⁊ diem magnũ nõ feram. ieiuniũ ⁊ o=
36.e. βατα καὶ ἡμέραν μεγάλην οὐκ ἀνέξομαι. νηστείαν καὶ ἀρ
cium ⁊ neomenias ⁊ feſtiuitates vr̃as odio hꝫ
γίαν καὶ τὰς νουμηνίας καὶ τὰς ἑορτὰς ὑμῶν μισεῖ
aĩa mea: facti eſtis mihi ĩ ſatietatẽ. nõ ãplꝰ remit
ἡ ψυχή μου, ἐγενήθητέ μοι εἰς πλησμονήν. οὐκέτι ἀνή=
tam pctã vr̃a. cũ extẽderitis
σω τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν. ὅταν ἐκτείνητε

Incipit Eſaias propheta.

VISIO ESAIE filii amos: quam vidit ſuper iudam & hie
ruſalem: in diebus
ozie ioatham: achaz:
& ezechie regum
iuda. Audite celi: & au
ribus percipe terra:
qm̃ dñs locutus eſt. Fi=
lios enutriui & exaltaui:
ipſi aũt ſpreuerunt me.
Cognouit bos poſſeſſo
rem ſuũ: & aſinꝰ preſepe
dñi ſui: iſrael autẽ me
non cognouit & pp̃lus
meus nõ intellexit. Ve
genti peccatrici: popl̃o
graui iniq̃tate: ſemini
neq;: filiis ſceleratis.
Dereliquerunt dominũ:
blaſphemauerũt ſanctũ
iſrael: abalienati ſunt
retrorſuꝫ. Sup quo p=
cutiã vos vltra addẽtes p̃
uaricationẽ: O m̃e caput
languidũ & oẽ cor me=
rens. A plãta pedis vſq;
ad verticẽ nõ eſt in eo ſa
nitas. Vulnꝰ & liuor &
plaga tumẽs: nõ ẽ circũ
ligata nec curata medi=
camine neq; fota oleo.
Terra vr̃a deſerta: ciuita
tes vr̃e ſuccẽſe igni: re=
gionẽ veſtrã corã vobis
alieni deuorãt: & deſola=
bitur ſicut ĩ vaſtitate ho=
ſtili. Et derelinq̃tur filia
ſion vt vmbraculũ in vi
nea: & ſicut tuguriũ in cu
cumerario: ſicut ciuitas
q̃ vaſtatur. Niſi dñs ex=
ercituum reliquiſſet no
bis ſemen: quaſi ſodoma
fuiſſemꝰ & q̃ſi gomorra
ſiles eſſemꝰ. Audite ver
bũ dñi principes ſodo
morũ: pcipite auribꝰ le
gẽ dei nr̃i pp̃lus gomor
re. Quo mihi multitudi
nẽ victimarũ vr̃arũ dicit
dñs: Plenꝰ ſum. Holo=
cauſta arietũ & adipẽ pin
guiũ & ſanguinẽ vitulo=
rum & agnorum & hir=
corum nolui. Cum
veneritis ante cõſpectũ
meũ: quis queſiuit hec
de manibꝰ vr̃is vt ambu
laretis in atriis meis? Ne
offeratis vltra ſacrificiũ
fruſtra. Incẽſum abomi
natio eſt mihi. Neome=
niã & ſabbatũ & feſtiuita
tes alias nõ ferã. Iniqui
ſũt cetꝰ vr̃i. Calẽdas vr̃as
& ſolẽnitates vr̃as odiuit
aĩa mea. Facta ſũt mihi
moleſta. Laboraui ſuſti
nens. Et cũ extenderitis

חֲזוֹן יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ אֲשֶׁר	Cap. j.
חָזָה עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלָם בִּימֵי	חָזָה יוֹם
עֻזִּיָּהוּ יוֹתָם אָחָז יְחִזְקִיָּהוּ מַלְכֵי	
יְהוּדָה׃ שִׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהַאֲזִינִי אֶרֶץ	שֵׁם אָזַן
כִּי יְהוָה דִּבֵּר בָּנִים גִּדַּלְתִּי וְרוֹמַמְתִּי	
וְהֵם פָּשְׁעוּ בִי׃ יָדַע שׁוֹר קֹנֵהוּ	
וַחֲמוֹר אֵבוּס בְּעָלָיו יִשְׂרָאֵל	חָמַר אָבַס
לֹא יָדַע עַמִּי לֹא הִתְבּוֹנָן׃ הוֹי גּוֹי	בִּין
חֹטֵא עַם כֶּבֶד עָוֹן זֶרַע מְרֵעִים	רוּעַ
בָּנִים מַשְׁחִיתִים עָזְבוּ אֶת יְהוָה	שָׁחַת
נִאֲצוּ אֶת קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל נָזֹרוּ	קָדַשׁ
אָחוֹר׃ עַל מֶה תֻכּוּ עוֹד תּוֹסִיפוּ סָרָה	אָחַר נָכָה
כָּל רֹאשׁ לָחֳלִי וְכָל לֵבָב דַּוָּי׃ מִכַּף	יָסַף סוּר
רֶגֶל וְעַד רֹאשׁ אֵין בּוֹ מְתֹם פֶּצַע	חָלָה דָּוָה
וְחַבּוּרָה וּמַכָּה טְרִיָּה לֹא זֹרוּ וְלֹא	חָבַר נָכָה
חֻבָּשׁוּ וְלֹא רֻכְּכָה בַּשָּׁמֶן׃ אַרְצְכֶם	טָרָה זוּר
שְׁמָמָה עָרֵיכֶם שְׂרֻפוֹת אֵשׁ אַדְמַתְכֶם	שָׂרַף
לְנֶגְדְּכֶם זָרִים אֹכְלִים אֹתָהּ וּשְׁמָמָה	
כְּמַהְפֵּכַת זָרִים׃ וְנוֹתְרָה בַת צִיּוֹן	הָפַךְ יָתַר
כְּסֻכָּה בְכָרֶם כִּמְלוּנָה בְמִקְשָׁה	סָכַךְ לוּן
כְּעִיר נְצוּרָה׃ לוּלֵי יְהוָה צְבָאוֹת	קָשָׁא נָצַר
הוֹתִיר לָנוּ שָׂרִיד כִּמְעָט כִּסְדֹם	יָתַר שָׂרַד
הָיִינוּ לַעֲמֹרָה דָּמִינוּ׃ שִׁמְעוּ דְבַר	הָיָה דָּמָה
יְהוָה קְצִינֵי סְדֹם הַאֲזִינוּ תּוֹרַת	קָצַן אָזַן
אֱלֹהֵינוּ עַם עֲמֹרָה׃ לָמָּה לִּי רֹב	רָבָה
זִבְחֵיכֶם יֹאמַר יְהוָה שָׂבַעְתִּי עֹלוֹת	אָמַר עָלָה
אֵילִים וְחֵלֶב מְרִיאִים וְדַם פָּרִים	מָרָא
וּכְבָשִׂים וְעַתּוּדִים לֹא חָפָצְתִּי׃ כִּי	עָתַד
תָבֹאוּ לֵרָאוֹת פָּנָי מִי בִקֵּשׁ זֹאת	בּוֹא רָאָה
מִיֶּדְכֶם רְמֹס חֲצֵרָי׃ לֹא תוֹסִיפוּ	פָּנָה יָסַף
הָבִיא מִנְחַת שָׁוְא קְטֹרֶת תּוֹעֵבָה	בּוֹא שׁוּא
הִיא לִי חֹדֶשׁ וְשַׁבָּת קְרֹא מִקְרָא	תָּעַב
לֹא אוּכַל אָוֶן וַעֲצָרָה׃ חָדְשֵׁיכֶם	קָרָא
וּמוֹעֲדֵיכֶם שָׂנְאָה נַפְשִׁי הָיוּ עָלַי	יָכֹל
לָטֹרַח נִלְאֵיתִי נְשֹׂא׃ וּבְפָרִשְׂכֶם	יָעַד הָיָה
	לָאָה

© Biblioteca Nacional de España

כפיכם אעלים עיני מכם גם — עלם
כי תרבו תפלה אינני שמע — רבה פלל
ידיכם דמים מלאו: רחצו הזכו — זכה
הסירו רע מעלליכם מנגד עיני — סור רוע
חדלו הרע: למדו היטב דרשו — עלל יטב
משפט אשרו חמוץ שפטו יתום — שפט חמץ
ריבו אלמנה: לכו נא ונוכחה יאמר — יתם ריב
יהוה אם יהיו חטאיכם כשנים — ילך יכח
כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע — אמר היה
כצמר יהיו: אם תאבו ושמעתם — שנה לבן
טוב הארץ תאכלו: ואם תמאנו — אדם תלע
ומריתם חרב תאכלו כי פי יהוה — היה אבה
דבר: איכה היתה לזונה קריה — אכל מאן
נאמנה מלאתי משפט צדק ילין — מרה פה
בה ועתה מרצחים: כספך היה — היה זנה
לסגים סבאך מהול במים: שריך — קרה אמן
סוררים וחברי גנבים כלו אהב — לון רצח
שחד ורדף שלמנים יתום לא — סיג מהל
ישפטו וריב אלמנה לא יבוא — שור
אליהם: לכן נאם האדון יהוה — סרר
צבאות אביר ישראל הוי אנחם — שפט רוב
מצרי ואנקמה מאויבי: ואשיבה — בוא אדן
ידי עליך ואצרף כבר סיגיך — אבר נחם
ואסירה כל בדיליך: ואשיבה — צור נקם
שפטיך כבראשנה ויעציך — איב שוב
כבתחלה אחרי כן יקרא לך עיר — צרף סור
הצדק קריה נאמנה: ציון במשפט — בדל
תפדה ושביה בצדקה: ושבר — חלל קרא
פשעים וחטאים יחדו ועזבי יהוה — קרה אמן
יכלו: כי יבשו מאילים אשר — שפט פדה
חמדתם ותחפרו מהגנות אשר — שוב
בחרתם: כי תהיו כאלה נבלת — כלה בוש
עלה וכגנה אשר מים אין — חפר גן
לה: והיה החסן לנערת ופעלו — היה
לניצוץ ובערו שניהם יחדו — נוץ שנה
ואין מכבה: — כבה

manus vestras: auertam oculos meos a vobis: & cū multiplicaueritis orationem: non exaudiā. Manꝰ enī vr̄e sanguine plene sunt. Lauamini: mūdi estote: auferte malū cogitationū vr̄arū ab oculis meis. Quiescite agere puerse: discite benefacere. Querite iudiciū. Subuenite oppresso iudicate pupillo: defendite viduā: & venite & arguite me dicit dn̄s. Si fuerint pctā vr̄a vt coccinū q̄si nix dealbabūtur: & si fuerint rubra q̄si vermiculus: velut lana erūt. Si volueritis & audieritis: bona terre comedetis. Quod si nolueritis & me ad iracūdiā ꝓuocaueritis: gladiꝰ deuorabit vos: q̄a os dn̄i locutū ē. Quō facta est meretrix ciuitas fidelis plena iudicii? Iusticia habitauit in ea: nunc aūt homicide. Argentū tuū versum est in scoriam: vinū tuū mixtum est aqua. Principes tui infideles: socii furū. Omnes diligunt munera: sequūtur retributiones. Pupillo non iudicant: & causa vidue non ingreditur ad illos. Propter hoc ait dominus deus exercituū fortis israel. Heu ego consolabor sup hostibꝰ meis: & vindicabor de inimicis meis. Et cōuertā manū meā ad te & excoquā ad purū scoriam tuā: & auferā omne stannum tuū: & restituā iudices tuos vt fuerūt prius: & consiliarios tuos sicut antiquitus. Post hec vocaberis ciuitas iusti: vrbs fidelis. Sion in iudicio redimetur: & reducēt eā in iusticia. Et conteret scelestos & peccatores simul & q dereliq̄rūt dn̄m cōsumentur. Confundētur enim ab idolis q̄bus sacrificauerūt. Et erubescetis super hortis quos elegeratis cū fueritis velut quercus defluentibꝰ foliis: & velut hortus absqꝫ aqua. Et erit fortitudo vr̄a vt fauilla stuppe: & opus vestrum quasi scintilla & accendetur vtrunqꝫ simul & non erit qui extinguat.

2.

manus: auertā oculos meos a vobis.
τὰς χεῖρας, ἀποστρέψω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀφ᾽ ὑμῶν.
ꝛ si multiplicaueritis orationē: nō exaudiā vos:
καὶ ἐὰν πληθύνετε τὴν δέησιν, οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν,
nā manus vr̄e sanguine plene. lauamini: mūdi
αἱ γὰρ χεῖρες ὑμῶν αἵματος πλήρεις. λούσασθε, καθα- Infra. 59.a.
estote: auferte nequitias ab aīabus
ροὶ γένεσθε, ἀφέλετε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν
vr̄is: corā oculis meis. cessate a
ὑμῶν, ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου. παύσασθε ἀπὸ E
nequitiis vr̄is: discite bonū facere: querite
τῶν πονηριῶν ὑμῶν, μάθετε καλὸν ποιεῖν, ἐκζητήσα-
iudiciū: liberate iniuria oppressū. iudicate pupillo: ꝛ iu-
τε κρίσιν, ῥύσασθε ἀδικούμενον. κρίνατε ὀρφανῷ, καὶ δι-
stificate viduā. ꝛ venite ꝛ disceptemꝰ dicit do-
καιώσατε χήραν. καὶ δεῦτε καὶ διελεγχθῶμεν λέγει κύ-
minus. ꝛ si fuerint peccata vr̄a sicut rubeū: q̄si
ριος. καὶ ἐὰν ὦσιν αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν ὡς φοινικοῦν, ὡς
niuē dealbabo. si āt fuerit sicut coccinū: velut lanā deal-
χιόνα λευκανῶ. ἐὰν δὲ ὦσιν ὡς κόκκινον, ὡσεὶ ἔριον λευ-
babo. ꝛ si volueritis ꝛ exaudieritis me: bona
κανῶ. καὶ ἐὰν θέλητε καὶ εἰσακούσητέ μου, τὰ ἀγαθὰ
terre comedetis. si āt nō volueritis neqꝫ audieritis
τῆς γῆς φάγεσθε. ἐὰν δὲ μὴ θέλητε μηδὲ εἰσακούσητέ
me: gladius vos deuorabit: nā os dn̄i lo-
μου, μάχαιρα ὑμᾶς κατέδεται, τὸ γὰρ στόμα κυρίου ἐ-
cutū est ista. quomō facta ē meretrix ciuitas fidelis siō
λάλησεν ταῦτα. πῶς ἐγένετο πόρνη πόλις πιστὴ σιών F
plena iudicio? in q̄ iusticia dormiuit in ea: nūc āt
πλήρης κρίσεως; ἐν ᾗ δικαιοσύνη ἐκοιμήθη ἐν αὐτῇ, νῦν δὲ
homicide. argentū vr̄m reprobū: caupones tui mi-
φονευταί. τὸ ἀργύριον ὑμῶν ἀδόκιμον, οἱ κάπηλοί σου μίσ-
scēt vinū aque: p̄ncipes tui nō obediūt: p̄ticipes
γουσι τὸν οἶνον ὕδατι, οἱ ἄρχοντές σου ἀπειθοῦσι, κοινωνοὶ
furū: diligētes munera: sequentes retributionē. pu-
κλεπτῶν, ἀγαπῶντες δῶρα, διώκοντες ἀνταπόδομα. ὀρ-
pillis nō iudicātes: ꝛ iudiciū viduaꝝ nō attendētes. ꝓpt̄ hoc
φανοῖς οὐ κρίνοντες, καὶ κρίσιν χηρῶν οὐ προσέχοντες. διὰ τοῦ- Hiere. 5.g.
hec dicit dn̄ator dn̄s sabaoth ve fortes is-
το τάδε λέγει ὁ δεσπότης κύριος σαβαώθ. οὐαὶ οἱ ἰσχύοντες ἰσ-
rael nō cessabit enī meꝰ furor ꝯtra aduersarios:
ραήλ, οὐ παύσεται γάρ μου ὁ θυμὸς ἐν τοῖς ὑπεναντίοις,
ꝛ iudiciū de inimicis meis faciā: ꝛ inducā ma-
καὶ κρίσιν ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου ποιήσω, καὶ ἐπάξω τὴν χεῖ-
nū meā in te: ꝛ igne examinabo te ad purū: at inobediē-
ρά μου ἐπὶ σέ, καὶ πυρώσω σε εἰς καθαρόν, τοὺς δὲ ἀπειθοῦν-
tes p̄dam. ꝛ auferā oēs iniquos a te et oēs
τας ἀπολέσω. καὶ ἀφελῶ πάντας ἀνόμους ἀπὸ σοῦ καὶ πάν-
sup̄bos. ꝛ instituā iudices tuos sicut prius
τας ὑπερηφάνους. καὶ ἐπιστήσω τοὺς κριτάς σου ὡς τὸ πρότερον
ꝛ cōsiliarios tuos sicut abinitio. ꝛ post hec G
καὶ τοὺς συμβούλους σου ὡς τὸ ἀπ᾽ ἀρχῆς. καὶ μετὰ ταῦτα
vocaueris ciuitas iusticie metropolis fidelis siō. cū
κληθήσῃ πόλις δικαιοσύνης μητρόπολις πιστὴ σιών. μετὰ
enī iudicio saluabit captiuitas eius ꝛ cū ele-
γὰρ κρίματος σωθήσεται ἡ αἰχμαλωσία αὐτῆς καὶ μετὰ ἐλεη-
mosyna: ꝛ cōterent iniqui ꝛ peccatores simul
μοσύνης, καὶ συντριβήσονται οἱ ἄνομοι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἅμα,
ꝛ q̄ dereliquerūt dn̄m cōsument: quia con- Ro. 6. d.
καὶ οἱ ἐγκαταλείποντες τὸν κύριον συντελεσθήσονται, διότι αἰσχυν-
fundent ab idolis suis q̄ ip̄i voluerūt: ꝛ
θήσονται ἀπὸ τῶν εἰδώλων αὐτῶν ἃ αὐτοὶ ἠβούλοντο, καὶ
erubuerūt in hortis que desiderauerūt. erūt enī sicut te-
ἐπησχύνθησαν ἐν κήποις ἃ ἐπεθύμησαν. ἔσονται γὰρ ὡς τε-
rebinthꝰ q̄ deposuit folia: ꝛ sicut hortus
ρέβινθος ἀποβεβληκυῖα τὰ φύλλα, καὶ ὡς παράδεισος
aquā nō hēns. ꝛ erit fortitudo eoꝝ sicut stipula stuppe:
ὕδωρ μὴ ἔχων. καὶ ἔσται ἡ ἰσχὺς αὐτῶν ὡς καλάμη στιππύου,
et op̄a coꝝ q̄si scintille ignis. ꝛ succēden-
καὶ αἱ ἐργασίαι αὐτῶν ὡς σπινθῆρες πυρός. καὶ κατακαυθή-
tur iniqui ꝛ peccatores simul: ꝛ nō erit q̄ extinguet
σονται οἱ ἄνομοι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἅμα, καὶ οὐκ ἔσται ὁ σβέσων

© Biblioteca Nacional de España

A Uerbū qđ factū eſt ad eſaiā filiū amos de
Ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἡσαΐαν υἱὸν ἀμὼς περὶ τῆς
iudea ⁊ de hierl̄m. qꝛ erit in nouiſſimis die
ἰουδαίας καὶ περὶ ἱερουσαλήμ. ὅτι ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέ
Mich. 3.a. b⁹ manifeſt⁹ mons dn̄i. ⁊ dom⁹ dei in ſū=
ραις ἐμφανὲς τὸ ὄρος τοῦ κυρίου. καὶ ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ ἐπ' ἄ
mitatib⁹ mōtiū. ⁊ eleuabit̄ ſup colles. ⁊
κρων τῶν ὀρέων. καὶ ὑψωθήσεται ἐπάνω τῶν βουνῶν. καὶ
veniēt ad eū oēs gētes ⁊ ibūt gētes:
ἥξουσιν ἐπ' αὐτὸν πάντα τὰ ἔθνη καὶ πορεύσονται ἔθνη,
multe ⁊ dicēt: venite ⁊ aſcēdam⁹ ad montē dn̄i:
πολλὰ καὶ ἐροῦσι, δεῦτε καὶ ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος κυρίου,
⁊ ad domū dei iacob. ⁊ annūciabit nobis
καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἰακώβ. καὶ ἀναγγελεῖ ἡμῖν τὴν
viā ſuā: ⁊ ābulabimus in ea. ex eēm ſiō exi
ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ πορευσόμεθα ἐν αὐτῇ. ἐκ γὰρ σιὼν ἐξελεύ
bit lex: ⁊ verbū dn̄i de hierl̄m. ⁊ iudicabit
σεται νόμος, καὶ λόγος κυρίου ἐξ ἱερουσαλήμ. καὶ κρινεῖ
inter gētes. ⁊ arguet ppl̄m multū. ⁊ cōtū=
ἀναμέσον τῶν ἐθνῶν. καὶ ἐλέγξει λαὸν πολύν. καὶ συγκό
B dent gladios ſuos in aratra ⁊ lanceas
ψουσιν τὰς μαχαίρας αὐτῶν εἰς ἄροτρα καὶ τὰς ζιβύνας
ſuas in falces. ⁊ nō accipiet gēs cōtra gētē gla
Mich. 3.b. αὐτῶν εἰς δρέπανα. καὶ οὐ λήψεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος μάχαι
diū: ⁊ nō diſcēt vltra p̄liari. ⁊ nūc dom⁹
ραν, καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν. καὶ νῦν ὁ οἶκος τοῦ
iacob venite ⁊ ambulem⁹ in lumine dn̄i. dereliqt
ἰακώβ δεῦτε καὶ πορευθῶμεν τῷ φωτὶ κυρίου. ἀνῆκεν
eēm ppl̄ū ſuū domū iacob. quia repleta
γὰρ τὸν λαὸν αὐτοῦ τὸν οἶκον τοῦ ἰακώβ. ὅτι ἐνεπλή
eſt vt abinitio regio eoꝝ augurijs: vt
σθη ὡς τὸ ἀπαρχῆς ἡ χώρα αὐτῶν κληδονισμῶν, ὡς ἡ τῶν
alienigenaꝝ: ⁊ filij multi alienigene nati ſunt eis.
ἀλλοφύλων, καὶ τέκνα πολλὰ ἀλλόφυλα ἐγεννήθη αὐτοῖς.
repleta eſt eēm regio eoꝝ argēto ⁊ auro. ⁊
ἐνεπλήσθη γὰρ ἡ χώρα αὐτῶν ἀργυρίου καὶ χρυσίου. καὶ
nō fuit nūer⁹ theſauroꝝ eoꝝ. ⁊ repleta eſt terra e=
οὐκ ἦν ἀριθμὸς τῶν θησαυρῶν αὐτῶν. καὶ ἐνεπλήσθη ἡ γῆ ἵπ
quis: ⁊ nō fuit nūer⁹ curruū eoꝝ. ⁊ repleta
πων, καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς τῶν ἁρμάτων αὐτῶν. καὶ ἐνεπλή=
eſt terra obominationib⁹ opeꝝ manuū eoꝝ. ⁊
σθη ἡ γῆ βδελυγμάτων τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν. καὶ
C adorauerūt quos fecerūt digiti eoꝝ. ⁊ icuruauit ſe
προσεκύνησαν οἷς ἐποίησαν οἱ δάκτυλοι αὐτῶν. καὶ ἔκυψεν
homo: ⁊ humiliat⁹ eſt vir. ⁊ nō dimittā eos. ⁊
ἄνθρωπος, καὶ ἐταπεινώθη ἀνήρ. καὶ οὐ μὴ ἀνήσω αὐτούς. καὶ
nūc ingredimini in petras ⁊ abſcōdimini in terrā:
νῦν εἰσέλθετε εἰς τὰς πέτρας καὶ κρύπτεσθε εἰς τὴν γῆν,
a facie timoris dn̄i: ⁊ a glīa fortitudinis
ἀπὸ προσώπου τοῦ φόβου κῦ, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος
ei⁹: qñ ſurrexerit frāgere terrā. nā oculi dn̄i
αὐτοῦ, ὅταν ἀναστῇ θραῦσαι τὴν γῆν. οἱ γὰρ ὀφθαλμοὶ κῦ
ſublimes: at homo humilis. ⁊ humiliabit̄ altitudo
ὑψηλοί, ὁ δὲ ἄνος ταπεινός. καὶ ταπεινωθήσεται τὸ ὕψος
hoim. ⁊ exaltabit̄ dn̄s ſol⁹ in die illa.
τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὑψωθήσεται κς μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.
dies eēm dn̄i ſabaoth: ſup oēm arrogātē ⁊ ſup=
ἡμέρα γὰρ κυρίου σαβαώθ, ἐπὶ πάντα ὑβριστὴν καὶ ὑπε
bum: ⁊ ſup oēm excelſuꝫ ⁊ ſublimē. ⁊ hūilia
ρήφανον, καὶ ἐπὶ πάντα ὑψηλὸν καὶ μετέωρον. καὶ ταπει
bunt̄. ⁊ ſup oēm cedrū libani excel
νωθήσονται. καὶ ἐπὶ πᾶσαν κέδρον τοῦ λιβάνου τῶν ὑψη
ſaꝝ ⁊ ſublimiū. ⁊ ſup oēm arborē glādis baſan.
λῶν καὶ μετεώρων. καὶ ἐπὶ πᾶν δένδρον βαλάνου βασάν.
⁊ ſup mōtē excelſū: ⁊ ſup oēm collē excelſū: ⁊
καὶ ἐπὶ ὄρος ὑψηλόν, καὶ ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλόν, καὶ
ſup oēm turrim excelſā: ⁊ ſup oēm muꝝ excelſū.
ἐπὶ πάντα πύργον ὑψηλόν, καὶ ἐπὶ πᾶν τεῖχος ὑψηλόν.
⁊ ſup oē nauigiū maris. ⁊ ſup oēm aſpectū naui
καὶ ἐπὶ πᾶν πλοῖον θαλάσσης. καὶ ἐπὶ πᾶσαν θέαν πλοί
D um pulchritudinis. ⁊ hūiliabit̄ ōis homo
ου κάλλους. καὶ ταπεινωθήσεται πᾶς ἄνθρωπος ꝏꝏ

Uerbum quod vidit eſaias filius ꝏꝏꝏ
amos ſuper iudeam & hieruſalem. Et erit ꝏꝏ
in nouiſſimis dieb⁹ pre
paratus mons domus
dn̄i in vertice montiū:
& eleuabitur ſup colles.
Et fluēt ad eū oēs gen=
tes: & ibunt populi ꝏꝏ
multi & dicent. Venite
a ſcendamus ad montē
domini: & ad domum
dei iacob & docebit nos
vias ſuas & ambulabim⁹
in ſemitis eius: quia ꝏ
de ſiō exibit lex: & ver
bum domini ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
de hieruſalem. Et iudi=
cabit gentes: ꝏꝏꝏꝏꝏ
& arguet populos mul
tos. Et conflabunt ꝏꝏ
gladios ſuos in vome=
res: & lanceas ſuas ꝏꝏ
in falces. Non leuabit
gēs cōtra gentē gladiū:
nec exercebuntur vltra
ad preliū. Domus iacob
venite & ambulem⁹ in
lumine dn̄i. Proiecisti ei
ppl̄m tuū domū iacob:
qa repleti ſunt vt olim:
& augures hūerūt vt phi
liſtiim: & pueris alienis
adheſerūt. Repleta ē ter
ra eius argento & auro:
et nō eſt finis theſauro=
rū ei⁹. Et repleta ē terra
eius equis & innumera=
biles quadrige eius. ꝏ
Et repleta eſt terra eius
idolis. Opus ꝏꝏꝏꝏ
manuū ſuaꝝ adorauerūt:
qđ fecerūt digiti eorū.
Et incuruauit ſe homo
& hūiliat⁹ ē vir. Ne ergo
dimittas eis. Ingredere
in petrā & abſcōdere in
foſſa humo a facie timo
ris dn̄i: & a gloria maie
ſtatis ei⁹. Oculi ſublimis
hoīs hūiliati ſunt: & in
curuabitur altitudo viro
rū. Exaltabitur aūt dn̄s
ſolus in die illa: quia di
es dn̄i exercituum ſuper
oēm ſupbū & excelſum:
& ſup oēm arrogātem:
& humiliabitur: & ſup
oēs cedros libani ſubli
mes & erectas: & ſuper
omnes quercus baſan:
& ſuper omnes mōtes
excelſos: & ſuper oēs
colles eleuatos: & ſuper
omnem turrem ꝏꝏꝏ
excelſam: & ſup oēm
murum munitū: & ſup
omnes naues tharſis:
& ſuper oē quod viſu
pulchrū eſt. Et icuruabi
tur oīs ſublimitas hoim:

Cap. ij.

הַדָּבָר אֲשֶׁר חָזָה יְשַׁעְיָהוּ בֶּן
אָמוֹץ עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלָםִ: וְהָיָה
בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נָכוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית
יְהוָה בְּרֹאשׁ הֶהָרִים וְנִשָּׂא מִגְּבָעוֹת
וְנָהֲרוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם: וְהָלְכוּ עַמִּים
רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלֶה אֶל הַר
יְהוָה אֶל בֵּית אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְיֹרֵנוּ
מִדְּרָכָיו וְנֵלְכָה בְּאֹרְחֹתָיו כִּי
מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר יְהוָה
מִירוּשָׁלָםִ: וְשָׁפַט בֵּין הַגּוֹיִם
וְהוֹכִיחַ לְעַמִּים רַבִּים וְכִתְּתוּ
חַרְבוֹתָם לְאִתִּים וַחֲנִיתֹתֵיהֶם
לְמַזְמֵרוֹת לֹא יִשָּׂא גוֹי אֶל גּוֹי חֶרֶב
וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה: בֵּית יַעֲקֹב
לְכוּ וְנֵלְכָה בְּאוֹר יְהוָה: כִּי נָטַשְׁתָּה
עַמְּךָ בֵּית יַעֲקֹב כִּי מָלְאוּ מִקֶּדֶם
וְעֹנְנִים כַּפְּלִשְׁתִּים וּבְיַלְדֵי נָכְרִים
יַשְׂפִּיקוּ: וַתִּמָּלֵא אַרְצוֹ כֶּסֶף וְזָהָב
וְאֵין קֵצֶה לְאֹצְרֹתָיו וַתִּמָּלֵא אַרְצוֹ
סוּסִים וְאֵין קֵצֶה לְמַרְכְּבֹתָיו:
וַתִּמָּלֵא אַרְצוֹ אֱלִילִים לְמַעֲשֵׂה
יָדָיו יִשְׁתַּחֲווּ לַאֲשֶׁר עָשׂוּ אֶצְבְּעֹתָיו:
וַיִּשַּׁח אָדָם וַיִּשְׁפַּל אִישׁ וְאַל תִּשָּׂא
לָהֶם: בּוֹא בַצּוּר וְהִטָּמֵן בֶּעָפָר
מִפְּנֵי פַּחַד יְהוָה וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ: עֵינֵי
גַּבְהוּת אָדָם שָׁפֵל וְשַׁח רוּם
אֲנָשִׁים וְנִשְׂגַּב יְהוָה לְבַדּוֹ בַּיּוֹם
הַהוּא: כִּי יוֹם לַיהוָה צְבָאוֹת עַל
כָּל גֵּאֶה וָרָם וְעַל כָּל נִשָּׂא וְשָׁפֵל:
וְעַל כָּל אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן הָרָמִים
וְהַנִּשָּׂאִים וְעַל כָּל אַלּוֹנֵי הַבָּשָׁן:
וְעַל כָּל הֶהָרִים הָרָמִים וְעַל כָּל
הַגְּבָעוֹת הַנִּשָּׂאוֹת: וְעַל כָּל מִגְדָּל
גָּבֹהַּ וְעַל כָּל חוֹמָה בְצוּרָה: וְעַל
כָּל אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ וְעַל כָּל שְׂכִיּוֹת
הַחֶמְדָּה: וְשַׁח גַּבְהוּת הָאָדָם

יוֹם כּוּן
הָיָה
רָבַב הָלַךְ
עָלָה יָרָה
יָצָא יָרָה
יָכַח
אֵת חָנָה
זָמַר נָשָׂא
לָמַד לָחַם
עוֹן
שָׂפַק מָלֵא
רָבַב
עָשָׂה
שָׁחָה עָשָׂה
צָבַע שָׁחַח
שָׁפַל נָשָׂא
טָמַן
פָּנָה גָּאָה
שׁוּחַ
שָׂגַב
רוּם
אֵלוֹן
גָּדַל
חָמָה בָּצַר
אָנָה שָׂכָה

© Biblioteca Nacional de España

Pritiua.heb. Tex.heb.Eſa.iij. Traſla.B.Hie. Traſ.Gre.lxx.cũ iter.latina.

Tex. heb.	Pritiua heb.
וְשַׁפַּל רוּם אֲנָשִׁים וְנִשְׂגַּב יְהוָה	שָׂגַב
לְבַדּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא׃ וְהָאֱלִילִים כָּלִיל	בָּדַד כָּלַל
יַחֲלֹף׃ וּבָאוּ בִּמְעָרוֹת צֻרִים וּבִמְחִלּוֹת	חָלַף בּוֹא צוּר חָלַל
עָפָר מִפְּנֵי פַּחַד יְהוָה וּמֵהֲדַר	פָּנָה
גְּאוֹנוֹ בְּקוּמוֹ לַעֲרֹץ הָאָרֶץ׃ בַּיּוֹם	נָאָה
הַהוּא יַשְׁלִיךְ הָאָדָם אֵת אֱלִילֵי	שָׁלַךְ
כַסְפּוֹ וְאֵת אֱלִילֵי זְהָבוֹ אֲשֶׁר	
עָשׂוּ לוֹ לְהִשְׁתַּחֲוֹת לַחְפֹּר פֵּרוֹת	עָשָׂה שָׁחָה
וְלָעֲטַלֵּפִים׃ לָבוֹא בְּנִקְרוֹת הַצֻּרִים	
וּבִסְעִפֵי הַסְּלָעִים מִפְּנֵי פַּחַד יְהוָה	
וּמֵהֲדַר גְּאוֹנוֹ בְּקוּמוֹ לַעֲרֹץ	
הָאָרֶץ׃ חִדְלוּ לָכֶם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר	
נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ כִּי בַמֶּה נֶחְשָׁב הוּא׃	חָשַׁב
כִּי הִנֵּה הָאָדוֹן	Cap. iij.
יְהוָה צְבָאוֹת מֵסִיר מִירוּשָׁלַםִ	סוּר
וּמִיהוּדָה מַשְׁעֵן וּמַשְׁעֵנָה כֹּל	שָׁעַן
מִשְׁעַן לֶחֶם וְכֹל מִשְׁעַן מָיִם׃ גִּבּוֹר	גָּבַר
וְאִישׁ מִלְחָמָה שׁוֹפֵט וְנָבִיא וְקֹסֵם	לָחַם שָׁפַט
וְזָקֵן׃ שַׂר חֲמִשִּׁים וּנְשׂוּא פָנִים	נָבָא שׂוּר
וְיוֹעֵץ וַחֲכַם חֲרָשִׁים וּנְבוֹן לָחַשׁ׃	נָשָׂא פָּנָה
וְנָתַתִּי נְעָרִים שָׂרֵיהֶם וְתַעֲלוּלִים	יָעַץ בִּין
יִמְשְׁלוּ בָם׃ וְנִגַּשׂ הָעָם אִישׁ בְּאִישׁ	עָלַל
וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יִרְהֲבוּ הַנַּעַר בַּזָּקֵן	מָשַׁל
וְהַנִּקְלֶה בַּנִּכְבָּד׃ כִּי יִתְפֹּשׂ אִישׁ	רָהַב
בְּאָחִיו בֵּית אָבִיו שִׂמְלָה לְכָה קָצִין	קָלָה כָּבַד
תִּהְיֶה לָּנוּ וְהַמַּכְשֵׁלָה הַזֹּאת תַּחַת	תָּפַשׂ קָצַן
יָדֶךָ׃ יִשָּׂא בַיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר לֹא	הָיָה כָּשַׁל
אֶהְיֶה חֹבֵשׁ וּבְבֵיתִי אֵין לֶחֶם וְאֵין	נָשָׂא
שִׂמְלָה לֹא תְשִׂימֻנִי קְצִין עָם׃ כִּי	הָיָה
כָשְׁלָה יְרוּשָׁלַםִ וִיהוּדָה נָפָל כִּי	שׂוּם
לְשׁוֹנָם וּמַעַלְלֵיהֶם אֶל יְהוָה	לָשׁוֹן עָלַל
לַמְרוֹת עֵנֵי כְבוֹדוֹ׃ הַכָּרַת פְּנֵיהֶם	מָרָה כָּבַד
עָנְתָה בָּם וְחַטָּאתָם כִּסְדֹם הִגִּידוּ	נָכַר פָּנָה
לֹא כִחֵדוּ אוֹי לְנַפְשָׁם כִּי גָמְלוּ	עָנָה נָגַד
לָהֶם רָעָה׃ אִמְרוּ צַדִּיק כִּי טוֹב	רוּעַ צָדַק
כִּי פְרִי מַעַלְלֵיהֶם יֹאכֵלוּ׃ אוֹי	פָּרָה אָכַל

et humiliabitur altitudo virorꝶ. et eleuabitur dñs ſolus in die illa: & idola penitus cõterẽtur. Et introibũt in ſpelũcas petrarũ & in voragines terre a facie formidinis dñi: & a glĩa maieſtatis eius: cum ſurrexerit percutere terrã. In die illa proiiciet homo idola argenti ſui & ſimulachra auri ſui que fecerat ſibi: vt adoraret talpas & veſpertiliones. Et ingredietur ſciſſuras petrarũ & in cauernas ſaxorũ a facie formidinis dñi: & a gloria maieſtatis ei⁹ cũ ſurrexerit percutere terrã. Quieſcite ergo ab homine cuius ſpũs in narib⁹ eius ẽ: q̄a excelſus reputat⁹ ẽ ipſe.

3.

Ecce enim dñator dñs exercituũ auferet ab hieruſalem & ab iuda validum & fortem: omne robur panis & omne robur aque: & fortem & virũ bellatorẽ & iudicem & ꝓphetã & ariolũ & ſenẽ principẽ ſup qnquaginta: & honorabilẽ vultu: & cõſiliariũ: & ſapientẽ de architectis: & prudentẽ eloquii myſtici. Et dabo pueros principes eorũ: & effeminati dñabũtur eis. Et corruet ꝑplus vir ad virũ: & vnuſqſq; ad ꝓximũ ſuũ. Tumultuabitur puer cõtra ſenẽ & ignobilis cõtra nobilẽ. Apprehẽdet enĩ vir fratrẽ ſuũ domeſticũ pr̃is ſui & dicet. Veſtimẽtũ tibi eſt: prĩceps eſto nr̃: ruina autẽ hec ſub manu tua. Rñdebit q; ĩ die illa dicẽs. Nõ ſũ medic⁹: & in domo mea nõ eſt panis neq; veſtimẽtũ. Nolite cõſtituere me principẽ ppl̃i. Ruit enĩ hierl̃m & iudas cõcidit: q̄a lingua eorũ & adinuẽtiones eorũ cõtra dñm vt ꝓuocarẽt ocl̃os maieſtatis ei⁹. Agnitio vultus eorꝶ rñdebit eis: & peccatũ ſuũ q̄ſi ſodoma ꝓdicauerũt: nec abſcõderũt. Ve aĩe eorũ: qm̃ reddita ſunt eis mala. Dicito iuſto qm̃ bene: quoniã fructũ adinuẽtionũ ſuarũ comedet. Ve

⁊ cadet altitudo hoĩm. ⁊ exaltabit domi
καὶ πεσεῖται τὸ ὕψος τῶν ἀνθρώπων. καὶ ὑψωθήσεται κύρι
nꝰ ſolus in die illa. ⁊ manufacta oĩa
ος μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ τὰ χειροποίητα πάντα
abſcõdent inferẽtes in ſpelũcas ⁊ in
κατακρύψουσιν εἰσενέγκαντες εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς
ſciſſuras petrarꝶ ⁊ in foramina terre: a fa Lu. 23.
χισμὰς τῶν πετρῶν καὶ εἰς τὰς τρώγλας τῆς γῆς, ἀπὸ προ
cie timoris dñi: ⁊ a glĩa fortitudinis e=
σώπου τοῦ φόβου κυρίου, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐ
ius: cũ ſurrexerit ꝯfringere terrã. nã die illa eiĩ
τοῦ, ὅταν ἀναστῇ θραῦσαι τὴν γῆν. τῇ γὰρ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ
ciet homo abominatiões ſuas argẽteas ⁊
βαλεῖ ἄνθρωπος τὰ βδελύγματα αὐτοῦ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ
aureas q̄s fecerũt adorare vana ⁊ veſ
χρυσᾶ ἃ ἐποίησαν προσκυνεῖν τοῖς ματαίοις καὶ τοῖς νυ
pertiliones. ingredi in foramina duriſſime petre
κτερίσι. τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὰς τρώγλας τῆς στερεᾶς πέτρας
⁊ ſciſſuras petrarꝶ a facie timo
καὶ τὰς χισμὰς τῶν πετρῶν ἀπὸ προσώπου τοῦ φό=
ris dñi ⁊ a glĩa fortitudinis ei⁹: cũ ſurre
βου κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, ὅταν ἀνα=
xerit cõterere terrã. deſcite vobis ab hoĩe: cui reſ
στῇ θραῦσαι τὴν γῆν. παύσασθε ὑμῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, οὗ ἡ
piratio in narib⁹ eius qm̃ in quo reputat⁹ eſt.
πνοὴ ἐν μυκτῆρι αὐτοῦ ὅτι ἐν τίνι ἐλογίσθη. Ca. 3.
Ecce iã dñator dñs ſabaoth auferet de
Ἰδοὺ δὴ ὁ δεσπότης κύριος σαβαὼθ ἀφελεῖ ἀπὸ A
hieruſalẽ ⁊ de iudea validũ ⁊ validã.
ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπὸ τῆς ἰουδαίας ἰσχύοντα καὶ ἰσχύουσαν.
robur panis ⁊ robur aque: gigãtẽ ⁊ fortẽ ⁊ ho
ἰσχὺν ἄρτου καὶ ἰσχὺν ὕδατος, γίγαντα καὶ ἰσχύοντα καὶ ἄν
minẽ bellatorẽ ⁊ iudicẽ ⁊ ꝓphetã: ⁊ cõiecto
θρωπον πολεμιστὴν καὶ δικαστὴν καὶ προφήτην, καὶ στοχα=
rẽ ⁊ p̄ſbyterꝶ: ⁊ p̄cipẽ ſup q̄nquagĩta: ⁊ admirabilẽ
στὴν καὶ πρεσβύτην, καὶ πεντηκόνταρχον, καὶ θαυμαστὸν
cõſiliariũ: ⁊ ſapiẽtẽ architectũ: ⁊ prudentẽ audito
σύμβουλον, καὶ σοφὸν ἀρχιτέκτονα, καὶ συνετὸν ἀκροα=
rẽ. ⁊ inſtituã iuuenes p̄ncipes eorꝶ: ⁊ illuſo=
τήν. καὶ ἐπιστήσω νεανίσκους ἄρχοντας αὐτῶν, καὶ ἐμπαῖ
res dñabunt eis: ⁊ corruet ppl̃s:
κται κατακυριεύσουσιν αὐτῶν. καὶ συμπεσεῖται ὁ λαός,
homo ad hoĩem: ⁊ homo ad ꝓximũ
ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον, καὶ ἄνθρωπος πρὸς τὸν πλησίον
ſuũ. offendet puer cõtra ſenẽ: igno
αὐτοῦ. προσκόψει τὸ παιδίον πρὸς τὸν πρεσβύτην, ὁ ἄ
bilis cõtra nobilẽ: q2 apprehẽdet homo fra=
τιμος πρὸς τὸν ἔντιμον, ὅτι ἐπιλήψεται ἄνθρωπος τοῦ ἀδελ
trẽ ſuũ: vel domeſticũ patris ſui dicẽs: veſti
φοῦ αὐτοῦ, ἢ τοῦ οἰκείου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ λέγων, ἱμά
mẽtũ habes p̄nceps eſto nr̃: ⁊ cibus me⁹ ſub
τιον ἔχεις ἀρχηγὸς γενοῦ ἡμῶν, καὶ τὸ βρῶμα τὸ ἐμὸν ὑπὸ B
te ſit. ⁊ reſpõdẽs in die illa dicet: nõ ero
σὲ ἔστω. καὶ ἀποκριθεὶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐρεῖ, οὐκ ἔσομαί
tu⁹ p̄nceps: nõ eñi in domo mea eſt panis neq; veſtimẽtũ:
σου ἀρχηγός, οὐ γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ μου ἐστὶν ἄρτος οὐδὲ ἱμάτιον,
nõ ero p̄nceps populi hui⁹: q2 corruit hieruſa
οὐκ ἔσομαι ἀρχηγὸς τοῦ λαοῦ τούτου, ὅτι ἀνεῖται ἱερουσα
lẽ: ⁊ iudea cõcidit: ⁊ lingue eorꝶ cũ
λήμ, καὶ ἰουδαία συμπέπτωκε, καὶ αἱ γλῶσσαι αὐτῶν με
iniquitate q̄ erga dñm nõ credentes. quare nũc humilia
τὰ ἀνομίας τὰ πρὸς κύριον ἀπειθοῦντες. διότι νῦν ἐταπει
ta eſt gloria eorꝶ: ⁊ cõfuſio vult⁹ eorꝶ reſtitit
νώθη ἡ δόξα αὐτῶν, καὶ ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου αὐτῶν ἀντέστη
eis. at peccatũ ſuũ quaſi ſodomorꝶ ãnũciauerũt
αὐτοῖς. τὴν δὲ ἁμαρτίαν αὐτῶν ὡς σοδόμων ἀνήγγειλαν
⁊ manifeſtauerũt. ve anime eorꝶ: qm̃ ꝯfuluerũt cõſi
καὶ ἐνεφάνισαν. οὐαὶ τῇ ψυχῇ αὐτῶν, διότι βεβούλευνται βου
liũ malũ cõtra ſe dicẽtes: alligem⁹ iuſtũ: qm̃
λὴν πονηρὰν καθ᾽ ἑαυτῶν εἰπόντες, δήσωμεν τὸν δίκαιον, ὅτι
inutilis nobis ẽ. igit fruct⁹ operꝶ ſuorꝶ co
δύσχρηστος ἡμῖν ἐστι. τοίνυν τὰ γεννήματα τῶν ἔργων αὐτῶν φά

© Biblioteca Nacional de España

medēt. ve iniquo mala ſcđm opera manuū eiꝰ
γονται. οὐαὶ τῷ ἀνόμῳ, πονηρὰ κατὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ
accidēt ei. pplſs meꝰ: exactores veſtri deuorant
C συμβήσεται αὐτῷ. λαός μου, οἱ πράκτορες ὑμῶν καλαμῶν=
vos: ⁊ exactores dñantur vr̃i. pplſs meꝰ:
ται ὑμᾶς, καὶ οἱ ἀπαιτοῦντες κυριεύουσιν ὑμῶν. λαός μου,
Luce. 22.d. beatificātes vos decipiunt vos: ⁊ ſemitas
οἱ μακαρίζοντες ὑμᾶς πλανῶσιν ὑμᾶς. καὶ τὰς τρίβους
pedū vr̃oꝝ conturbant. ſed nūc cōſtituetur
τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐκταράσσουσιν. ἀλλὰ νῦν καταστήσεται
ad iudiciū dñꝰ. ⁊ ſtatuet ad iudiciū pplm̃ ſuū. ipſe dñs ad
εἰς κρίσιν κύριος. καὶ στήσει εἰς κρίσιν τὸν λαὸν αὐτοῦ. αὐτὸς κύριος εἰς
iudiciū veniet cū ſenioribus ppl̃i ⁊ cū pri
κρίσιν ἥξει μετὰ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ καὶ μετὰ τῶν ἀρ
cipibus ſuis. vos aūt qđ incēdiſtis vineā meā: ⁊
χόντων αὐτοῦ. ὑμεῖς δὲ τί ἐνεπυρίσατε τὸν ἀμπελῶνά μου, καὶ
rapina pauperis ī domibꝰ vr̃is? qđ vos iīuria afficitis
ἡ ἁρπαγὴ τοῦ πτωχοῦ ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν; τί ὑμεῖς ἀδικεῖτε
pplm̃ meū: ⁊ faciem mēdicoꝝ cōfunditis?
τὸν λαόν μου, καὶ τὸ πρόσωπον τῶν πτωχῶν καταισχύνετε;
dicit dñator dñs exercituū. hec dicit dñs: ꝑ eo qđ exaltate ſūt
φησὶν κύριος κύριος στρατιῶν. τάδε λέγει κύριος, ἀνθ᾽ ὧν ὑψώθησαν
filie ſion ⁊ ambulauerūt excelſo collo ⁊ in
αἱ θυγατέρες σιὼν καὶ ἐπορεύθησαν ὑψηλῷ τραχήλῳ καὶ ἐν
nutibꝰ oculoꝝ ⁊ itinere pedū ſimul trahē=
D νεύμασιν ὀφθαλμῶν καὶ τῇ πορείᾳ τῶν ποδῶν ἅμα σύρου
tes tunicas ⁊ pedibꝰ ſimul ludentes. ⁊ hu
σαι τοὺς χιτῶνας καὶ τοῖς ποσὶν ἅμα παίζουσαι. καὶ τα
miliabit dñs dñatrices filias ſion. ⁊ dñs nudabit
πεινώσει κύριος ἀρχούσας θυγατέρας σιών. καὶ κύριος ἀνακαλύψει
turpitudinē ipaꝝ in die illa: ⁊ auferet dñs
τὸ αἰσχύνωμα αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἀφελεῖ κύριος τὴν
gloriā veſtimēti earū. ⁊ tunicas ſtoriatas: ⁊ tor=
δόξαν τοῦ ἱματισμοῦ αὐτῶν. καὶ τοὺς κοσύμβους, καὶ τοὺς μη
ques: ⁊ bullam: ⁊ ornatū faciei earum.
νίσκους, καὶ τὸ κάθεμα, καὶ τὸν κόσμον τοῦ προσώπου αὐτῶν.
⁊ cōpoſitionē ornatus glie. ⁊ olfactoriola ⁊
καὶ τὴν σύνθεσιν τοῦ κόσμου τῆς δόξης. καὶ τοὺς χλιδῶνας καὶ
armillas ⁊ diſcriminalia ⁊ ānulos ⁊ dextra
τὰ ψέλια καὶ τὰ ἐμπλόκια καὶ τοὺς δακτυλίους καὶ τὰ περι
lia ⁊ inaures: ⁊ circūpurpurea ⁊ clauatā purpurā:
δέξια καὶ τὰ ἐνώτια, καὶ τὰ περιπόρφυρα καὶ τὰ μεσοπόρφυρα,
⁊ veſtimenta per domū: ⁊ ꝑſpicua laconica: ⁊
καὶ τὰ ἐπιβλήματα κατὰ τὴν οἰκίαν, καὶ διαφανῆ λακωνικά, καὶ τὰ
byſſina ⁊ hyacithina ⁊ coccinea: ⁊ byſſum cū auro ⁊
βύσσινα καὶ τὰ ὑακίνθινα καὶ κόκκινα, καὶ τὴν βύσσον σὺν χρυσίῳ καὶ
hyacintho contextam: ⁊ palliola clauſa. ⁊ erit ꝓ
ὑακίνθῳ συγκαθυφασμένην, καὶ θέριστρα κατάκλειστα. καὶ ἔσται ἀντὶ
odore ſuaui puluis: ⁊ ꝓ zona: funiculo cigeris: ⁊ ꝓ ornatu
ὀσμῆς ἡδείας κονιορτός, καὶ ἀντὶ ζώνης, σχοινίῳ ζώσῃ, καὶ ἀντὶ τοῦ κόσμου
capitis aureo: caluiciū hēbis ꝓpt opera tua. ⁊ ꝓ
τῆς κεφαλῆς τοῦ χρυσίου, φαλάκρωμα ἕξεις διὰ τὰ ἔργα σου. καὶ ἀντὶ
tunica clauate purpure: ꝑcingeris cilicio. ⁊ filius tuꝰ pul=
τοῦ χιτῶνος τοῦ μεσοπορφύρου, περιζώσῃ σάκκον. καὶ ὁ υἱός σου ὁ κάλ
cherrimꝰ quē diligis: gladio cadet. ⁊ fortes vr̃i gladio
λιστος ὃν ἀγαπᾷς, μαχαίρᾳ πεσεῖται. καὶ οἱ ἰσχυροὶ ὑμῶν μαχαίρᾳ
cadent. ⁊ humiliabuntur. ⁊ lugebūt thece ornatus
πεσοῦνται. καὶ ταπεινωθήσονται. καὶ πενθήσουσιν αἱ θῆκαι τοῦ κόσμου
veſtri. ⁊ derelinqueris ſola ⁊ ad terrā ꝓſterneris.
ὑμῶν. καὶ καταλειφθήσῃ μόνη καὶ εἰς τὴν γῆν ἐδαφισθήσῃ. Ca.4.
Et apprehēdēt ſeptē mulieres hoiem vnū. in illa die
Καὶ ἐπιλήψονται ἑπτὰ γυναῖκες ἀνθρώπου ἑνός. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέ
dicentes: panē nr̃m comedemꝰ ⁊ veſtimēta nr̃a indue
ρᾳ λέγουσαι, τὸν ἄρτον ἡμῶν φαγόμεθα καὶ τὰ ἱμάτια ἡμῶν περιβα
mur: verūtñ nomē tuū vocetur ſup nos. aufer oppro
λούμεθα, πλὴν τὸ ὄνομά σου κεκλήσθω ἐφ᾽ ἡμᾶς. ἄφελε τὸν ὀνει
briū nr̃m. in die illa illucebit deꝰ in cōſilio cū
δισμὸν ἡμῶν. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπιλάμψει ὁ θεὸς ἐν βουλῇ με
gloria ſup terrā vt exaltet ⁊ glorificet qđ reliquum
τὰ δόξης ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ ὑψῶσαι καὶ δοξάσαι τὸ καταλειφ=
eſt iſrael. ⁊ erit quod relictū eſt
θὲν τοῦ ἰσραήλ. καὶ ἔσται τὸ ὑπολειφθὲν ∞∞∞∞∞∞∞∞

impio in malū. Retribu
tio eni manuū eius fiet
ei. Populū meū exacto
res ſui ſpoliauerūt: & mu
lieres dñate ſunt eis. Po
pule meꝰ q te btm̃ dicunt
ipſi te decipiūt: & viam
greſſuū tuoꝝ diſſipant.
Stat ad iudicādū dñs: &
ſtat ad iudicādos pplos.
Dñs ad iudicium veniet
cum ſenibus ppl̃i ſui &
principibꝰ eius. Vos eni
depaſti eſtis vineā: & ra
pina pauperis in domo
vr̃a. Quare atteritis po
pulū meū & facies pau=
peꝝ cōmolitis? dicit dñs
exercituū. Et dixit dñs
deus. Pro eo ꝙ eleuate
ſunt filie ſion & ambula
uerūt extēto collo: & nu
tibus oculorū ibant: &
plaudebāt & ambulabāt
& pedibus ſuis cōpoſito
gradu īcedebāt: decalca
bit dñs verticē filiarum
ſion: & dñs crinē earū
nudabit. In die illa au=
feret dominus ∞∞∞∞
ornamentū calciamen
torum & lunulas ∞∞
& torques & monilia &
armillas ∞∞∞∞∞∞
& mitras & diſcriminalia
& periſcelides ∞∞∞∞
& murenulas & olfacto
riola & inaures & ∞∞∞
ānulos & gēmas in frō
te pendētes & mutatoria
& palliola & linteamı=
na & acus ∞∞∞∞∞∞
& ſpecula & ſyndones &
vittas ∞∞∞∞∞∞∞∞
et theriſtra. Et erit pro
ſuaui odore fetor ∞∞∞
& pro zona funiculus
& pro ∞∞∞∞∞∞∞∞
criſpanti crine caluiciū
& pro faſcia pectorali ∞
cilicium. Pulcherrimi
quoqꝫ viri tui ∞∞∞∞
gladio cadent & fortes
tui in prelio. ∞∞∞∞∞
Et merebunt atqꝫ luge
bunt porte eius: et deſo
lata in terra ſedebit.

4.

ET apprehēdēt ſeptē
mulieres virū vnū
in die illa dicentes. ∞∞
Panē nr̃m comedemus
& veſtimētis nr̃is operie
mur: tm̄modo īuocetur
nomē tuū ſup nos aufer
opprobriū nr̃m. In die
illa erit germē dñi ī ma
gnificētia et gloria fructꝰ
tre ſublimis: & exultatio
his q ſaluati fuerīt đ iſrl̃.
Et erit oīs q relictꝰ fuerit

לְרָשָׁע רָע כִּי גְמוּל יָדָיו יֵעָשֶׂה
לּוֹ׃ עַמִּי נֹגְשָׂיו מְעוֹלֵל וְנָשִׁים מָשְׁלוּ
בוֹ עַמִּי מְאַשְּׁרֶיךָ מַתְעִים וְדֶרֶךְ
אֹרְחֹתֶיךָ בִּלֵּעוּ׃ נִצָּב לָרִיב יְהוָה
וְעֹמֵד לָדִין עַמִּים׃ יְהוָה בְּמִשְׁפָּט
יָבוֹא עִם זִקְנֵי עַמּוֹ וְשָׂרָיו וְאַתֶּם
בִּעַרְתֶּם הַכֶּרֶם גְּזֵלַת הֶעָנִי בְּבָתֵּיכֶם׃
מַלָּכֶם תְּדַכְּאוּ עַמִּי וּפְנֵי עֲנִיִּים
תִּטְחָנוּ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה יַעַן כִּי גָבְהוּ בְּנוֹת צִיּוֹן
וַתֵּלַכְנָה נְטוּיוֹת גָּרוֹן וּמְשַׂקְּרוֹת
עֵינָיִם הָלוֹךְ וְטָפֹף תֵּלַכְנָה
וּבְרַגְלֵיהֶם תְּעַכַּסְנָה׃ וְשִׂפַּח אֲדֹנָי
קָדְקֹד בְּנוֹת צִיּוֹן וַיהוָה פָּתְהֵן
יְעָרֶה׃ בַּיּוֹם הַהוּא יָסִיר אֲדֹנָי אֵת
תִּפְאֶרֶת הָעֲכָסִים וְהַשְּׁבִיסִים
וְהַשַּׂהֲרֹנִים׃ הַנְּטִפוֹת וְהַשֵּׁרוֹת
וְהָרְעָלוֹת׃ הַפְּאֵרִים וְהַצְּעָדוֹת
וְהַקִּשֻּׁרִים וּבָתֵּי הַנֶּפֶשׁ וְהַלְּחָשִׁים׃
הַטַּבָּעוֹת וְנִזְמֵי הָאָף׃ הַמַּחֲלָצוֹת
וְהַמַּעֲטָפוֹת וְהַמִּטְפָּחוֹת וְהָחֲרִיטִים׃
הַגִּלְיֹנִים וְהַסְּדִינִים וְהַצְּנִיפוֹת
וְהָרְדִידִים׃ וְהָיָה תַחַת בֹּשֶׂם מַק
יִהְיֶה וְתַחַת חֲגוֹרָה נִקְפָּה וְתַחַת
מַעֲשֶׂה מִקְשֶׁה קָרְחָה וְתַחַת פְּתִיגִיל
מַחֲגֹרֶת שָׂק כִּי תַחַת יֹפִי׃ מְתַיִךְ
בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ וּגְבוּרָתֵךְ בַּמִּלְחָמָה׃
וְאָנוּ וְאָבְלוּ פְּתָחֶיהָ וְנִקָּתָה
לָאָרֶץ תֵּשֵׁב׃
וְהֶחֱזִיקוּ שֶׁבַע נָשִׁים בְּאִישׁ אֶחָד
בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר לַחְמֵנוּ נֹאכֵל
וְשִׂמְלָתֵנוּ נִלְבָּשׁ רַק יִקָּרֵא שִׁמְךָ
עָלֵינוּ אֱסֹף חֶרְפָּתֵנוּ׃ בַּיּוֹם הַהוּא
יִהְיֶה צֶמַח יְהוָה לִצְבִי וּלְכָבוֹד
וּפְרִי הָאָרֶץ לְגָאוֹן וּלְתִפְאֶרֶת
לִפְלֵיטַת יִשְׂרָאֵל׃ וְהָיָה הַנִּשְׁאָר

גָּמַל עָשָׂה
עָלַל נָשָׂה
אָשַׁר תָּעָה
יָצַב רוּב
דּוּן שָׁפַט
בּוֹא שׂוּר
עָנָה בַּיִת
מָה דָּכָא
פָּנָה טָחַן
אָמַר גָּבַהּ
יָלַךְ נָטָה
גָּרַן שָׂקַר
הָלַךְ
עָכַס
בָּנָה פּוּת
עָרָה סוּר
פָּאַר
בַּיִת
חָלַץ עָטַף
טָפַח גָּלָה
סָדַן צָנַף
רָדַד
הָיָה
עָשָׂה קָשָׁה
פְּתִגִיל חָגַר
כָּוָה יָפָה
מָתָה נָפַל
גָּבַר לָחַם
אָנָה נָקָה
יָשַׁב
Cap.iiij.
חָזַק נָשָׁה
אָכַל לָבַשׁ
קָרָא
הָיָה צָמַח
כָּבַד פָּרָה
גָּאָה פָּאַר
פָּלַט שָׁאַר

© Biblioteca Nacional de España

Primitiua.heb.

יתר קדש
אמר כתב
חיה
בנה
דוח שפט
כון
ברא
כבד סכך
היה חסה
סתר
Cap.v.
שור ידד
עזק סקל
נטע בנה
גדל קוה
עשה
עשה מדע
קוה
ידע
סור שוך
רמס
שות בתת
זמר עדר
שמר
צוה מטר
שעשע קוה
שפט ספח
נגע קרב
קום ישב
בדד
בית רבב
היה
עשה

Tex.heb.Eſa.v.

בציון והנותר בירושלם קדוש
יאמר לו כל הכתוב לחיים
בירושלם: אם רחץ אדני את
צואת בנות ציון ואת דמי ירושלם
ידיח מקרבה ברוח משפט וברוח
בער: וברא יהוה על כל מכון הר
ציון ועל מקראה ענן יומם ועשן
ונגה אש להבה לילה כי על כל
כבוד חפה: וסכה תהיה לצל יומם
מחרב ולמחסה ולמסתור מזרם
וממטר:

אשירה נא לידידי שירת דודי
לכרמו כרם היה לידידי בקרן בן
שמן: ויעזקהו ויסקלהו ויטעהו
שרק ויבן מגדל בתוכו וגם יקב
חצב בו ויקו לעשות ענבים ויעש
באשים: ועתה יושב ירושלם
ואיש יהודה שפטו נא ביני ובין
כרמי: מה לעשות עוד לכרמי ולא
עשיתי בו מדוע קויתי לעשות
ענבים ויעש באשים: ועתה
אודיעה נא אתכם את אשר אני
עשה לכרמי הסר משוכתו והיה
לבער פרץ גדרו והיה למרמס:
ואשיתהו בתה לא יזמר ולא יעדר
ועלה שמיר ושית ועל העבים
אצוה מהמטיר עליו מטר: כי כרם
יהוה צבאות בית ישראל ואיש
יהודה נטע שעשועיו ויקו למשפט
והנה משפח לצדקה והנה צעקה:
הוי מגיעי בית בבית שדה בשדה
יקריבו עד אפס מקום והושבתם
לבדכם בקרב הארץ: באזני יהוה
צבאות אם לא בתים רבים
לשמה יהיו גדלים וטובים מאין
יושב: כי עשרת צמדי כרם יעשו

Traſla.B.Hie.

in ſion & reſiduus in
hieruſalem ſanctus
vocabitur oīs qui ſcri-
ptus eſt in vita
in hieruſalem. Si ablue
rit dominus
ſordem filiarum ſion:
& ſanguinem hieruſalē
lauerit de medio eius in
ſpiritu iudicii & ſpiritu
ardoris. Et creabit dn̄s
ſup omnē locū montis
ſion & vbi inuocatus eſt
nubē per diem & fumū
et ſplēdorē ignis flāmā
tis in nocte. Sup oēm ei
gloriā ꝓtectio: & taber
naculū erit i vmbraculū
diei ab eſtu: & i ſecurita
tem & abſconſionē a tur
bine & a pluuia. 5.

CAntabo dilecto meo
canticum patruelis
mei: vinee ſue. Vinea fa
cta ē dilecto meo: in cor
nu filio olei. Et ſepiuit
eā & lapides elegit ex ea:
& plantauit vineā electā.
Et edificauit turrim in
medio ei9: & torcular ex
truxit i ea. Et expectauit
vt faceret vuas: & fecit
labruſcas. Nūc ergo ha
bitatores hieruſalē & viri
iuda iudicate īter me &
vineā meā. Quid eſt qđ
debui vltra facere vinee
mee & non feci ei? an ꝙ
expectaui vt faceret v-
uas & fecit labruſcas? Et
nunc
oſtendam vobis quid
ego
faciam vinee mee. Au-
feram ſepem eius & erit
in direptionē. diruā ma
ceriā ei9 & erit in cōculca
tionē: & ponā eā deſertā.
Non putabitur & nō fo
dietur: & aſcendēt ſuꝑ eā
vepres & ſpine & nubi-
bus mādabo ne pluāt ſu
per eā imbrē. Vinea aūt
domini exercituum do
mus iſrael eſt: & viri
iuda germē eius delecta
bile. Et expectauit vt face
ret iudiciū: et ecce iniq-
tas: & iuſticiā: et ecce cla
mor. Ve q̄ cōiungitis do
mum ad domū et agrū
agro copulatis vſqꝫ ad
terminū loci. Nunqđ ha
bitabitis vos ſoli i medio
terre? In aurib9 meis ſūt
hec dicit dn̄s exercituū.
Niſi domus multe
deſerte fuerint grandes
& pulchre abſqꝫ
habitatore. Decē enim
iugera vinearū facient

Traſ.Gre.lxx.cū iter.latina.

in ſion ⁊ quod reſiduū ē hieruſalē. ſancti vocabun-
ἐν σιὼν καὶ τὸ καταλειφθὲν ἱερουσαλήμ. ἅγιοι κληθήσον-
tur oēs q̄ ſcripti ſunt in vitā in hieruſalē. qm̄
ται πάντες οἱ γραφέντες εἰς ζωὴν ἐν ἱερουσαλήμ. ὅτι ἐκ-
abluet dn̄s ſordē filioꝝ ⁊ filiarum ſi-
πλυνεῖ κύριος τὸν ῥύπον τῶν υἱῶν καὶ τῶν θυγατέρων σι-
on. ⁊ ſanguinē hierl̄m emundabit de medio eius.
ών. καὶ τὸ αἷμα ἱερουσαλὴμ ἐκκαθαριεῖ ἐκ μέσου αὐτῆς.
in ſpiritu iudicii: ⁊ ſpū ardoris. ⁊ veniet
ἐν πνεύματι κρίσεως, καὶ πνεύματι καύσεως. καὶ ἥξει
⁊ erit oīs loc9 mōtis ſion. ⁊ oia q̄ in
καὶ ἔσται πᾶς τόπος τοῦ ὄρους σιών. καὶ πάντα τὰ πε-
circuitu eius obūbrabit nubes ꝑ diē ⁊ ſicut fumi
ρικύκλῳ αὐτῆς σκιάσει νεφέλη ἡμέρας καὶ ὡς καπνοῦ
⁊ lucis ignis ardentis nocte: omni glīa ꝓte
καὶ φωτὸς πυρὸς καιομένου νυκτός, πάσῃ τῇ δόξῃ σκε-
getur. ⁊ erit in vmbrā ab eſtu ⁊ in
πασθήσεται. καὶ ἔσται εἰς σκιὰν ἀπὸ καύματος καὶ ἐν
ꝓtectiōe ⁊ in abſcondito a duricie ⁊ pluuia.
σκέπῃ καὶ ἐν ἀποκρύφῳ ἀπὸ σκληρότητος καὶ ὑετοῦ. Ca.5.
CAntabo iā dilecto meo cāticū dilecti mei
ᾌσω δὴ τῷ ἠγαπημένῳ μου ᾆσμα τοῦ ἀγαπητοῦ μου A
vinee ſue. vinea facta ē dilecto:
τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ. ἀμπελὼν ἐγενήθη τῷ ἠγαπημένῳ,
in cornu in loco pingui. ⁊ maceriā circūpoſui ⁊ vallū
ἐν κέρατι ἐν τόπῳ πίονι. καὶ φραγμὸν περιέθηκα καὶ ἐχα-
feci: ⁊ plantaui vineā electā. ⁊ edifica-
ράκωσα καὶ ἐφύτευσα ἄμπελον σωρήχ. καὶ ᾠκοδόμη-
ui turri in medio eius: ⁊ torcular fodi in eo:
σα πύργον ἐν μέσῳ αὐτοῦ, καὶ προλήνιον ὤρυξα ἐν αὐτῷ, Mat.
⁊ expectaui vt faceret vuam. ⁊ fecit ſpi- 12.c.
καὶ ἔμεινα τοῦ ποιῆσαι σταφυλήν. καὶ ἐποίησεν ἀκάν-
nas. ⁊ nūc īhabitātes hieruſalē ⁊ homo
θας. καὶ νῦν οἱ ἐνοικοῦντες ἱερουσαλὴμ καὶ ἄνθρωπος τοῦ
iuda: iudicate iā in me ⁊ inter vine-
ἰούδα, κρίνατε δὴ ἐν ἐμοὶ καὶ ἀναμέσον τοῦ ἀμπελῶ-
am meā: qđ faciā vltra vinee mee: ⁊ nō
νός μου, τί ποιήσω ἔτι τῷ ἀμπελῶνί μου, καὶ οὐκ ἐ-
feci ei. qm̄ expectaui vt faceret vuas: fe
ποίησα αὐτῷ. διότι ἔμεινα ἵνα ποιήσῃ σταφυλήν, ἐποί-
cit aūt ſpinas. nūc ergo nūciabo, iā vobis: qđ ego faci-
ησε δὲ ἀκάνθας. νῦν οὖν ἀγγελῶ δὴ ὑμῖν, τί ἐγὼ ποιή-
am vinee mee. auferā maceriā eius ⁊ B
σω τῷ ἀμπελῶνί μου. ἀφελῶ τὸν φραγμὸν αὐτοῦ καὶ
erit in direptionē. ⁊ deſtruā murū eius ⁊
ἔσται εἰς διαρπαγήν. καὶ καθελῶ τὸν τεῖχον αὐτοῦ καὶ
erit in conculcationē. ⁊ dimittā vineā meā:
ἔσται εἰς καταπάτημα. καὶ ἀνήσω τὸν ἀμπελῶνά μου,
⁊ nō putabit neqꝫ fodietur. ⁊ aſcendet in
καὶ οὐ μὴ τμηθῇ οὐδὲ μὴ σκαφῇ. καὶ ἀναβήσεται εἰς αὐ-
eā ſicut i icultā trā vepres. ⁊ nubib9 manda-
τὸν ὡς εἰς χέρσον ἄκανθα. καὶ ταῖς νεφέλαις ἐντελοῦ-
bo ne pluāt in eā imbrē. nā vinea
μαι τοῦ μὴ βρέξαι εἰς αὐτὸν ὑετόν. ὁ γὰρ ἀμπελὼν κυ-
dn̄i ſabaoth: dom9 iſrael eſt ⁊ homo iu-
ρίου σαβαώθ, οἶκος τοῦ ἰσραήλ ἐστι καὶ ἄνθρωπος τοῦ ἰού-
da nouella plātatio dilecta. expectaui vt faceret iudiciū:
δα νεόφυτον ἠγαπημένον. ἔμεινα ἵνα ποιήσῃ κρίσιν,
fecit aūt iniqtatē ⁊ nō iuſticiā: ſed clamorē.
ἐποίησε δὲ ἀνομίαν καὶ οὐ δικαιοσύνην, ἀλλὰ κραυγήν.
ve q̄ cōiūgitis domū ad domū: ⁊ agrū ad agrū
οὐαὶ οἱ συνάπτοντες οἰκίαν πρὸς οἰκίαν, καὶ ἀγρὸν πρὸς ἀγρὸν
appꝓpiquātes: vt ꝓximo auferant aliqđ. nūqđ hitabi- C
ἐγγίζοντες, ἵνα τοῦ πλησίον ἀφέλωνταί τι. μὴ οἰκήσε-
tis ſoli ſuꝑ terrā? audita ſūt.n. in aures dn̄i ſaba
τε μόνοι ἐπὶ τῆς γῆς; ἠκούσθη γὰρ εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβα-
oth hec. ſi enī fuerint dom9 multe: in deſertū
ὼθ ταῦτα. ἐὰν γὰρ γένωνται οἰκίαι πολλαί, εἰς ἔρημον
erunt magne ⁊ pulchre: ⁊ nō erunt q̄ habitēt
ἔσονται μεγάλαι καὶ καλαί, καὶ οὐκ ἔσονται οἱ οἰκοῦν-
in eis. vbi enī operātur decē iuga boū: facient
τες ἐν αὐταῖς. οὗ γὰρ ἐργῶνται δέκα ζεύγη βοῶν, ποιήσει

© Biblioteca Nacional de España

lagunculā vnā. ⁊ q̄ ſeminat artabas ſex: faciet mēſuras
κεράμιον ἕν. καὶ ὁ σπείρων ἀρτάβας ἕξ, ποιήσει μέτρα
tres. ve q̄ ſurgitis mane ⁊ ſicerā ſeq̄n=
τρία. οὐαὶ οἱ ἐγειρόμενοι τὸ πρωῒ καὶ τὸ σίκερα διώκον=
tes: expectantes veſperā. nā vinū ſuccendet eos:
τες, οἱ μένοντες τὸ ὀψέ. ὁ γὰρ οἶνος συγκαύσει αὐτούς,
cū enī cithara ⁊ pſalterio ⁊ tympanis ⁊ ti=
μετὰ γὰρ κιθάρας καὶ ψαλτηρίου καὶ τυμπάνων καὶ αὐ
biis vinū bibunt. at opa dn̄i nō reſpi=
λῶν τὸν οἶνον πίνουσι. τὰ δὲ ἔργα κυρίου οὐκ ἐμβλέ=
D ciunt: ⁊ opa manuū eius nō conſiderāt.
πουσι, καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ οὐ κατανοοῦσι.
igitur captiuus pp̄ls me⁹ fact⁹ eſt. qꝛ nō cognoueſt
τοίνυν αἰχμάλωτος ὁ λαός μου ἐγενήθη, διὰ τὸ μὴ εἰδέναι
ipſi dn̄m: ⁊ multitudo facta ē mortuoꝝ: ppꝉ fa
αὐτοὺς τὸν κύριον, καὶ πλῆθος ἐγενήθη νεκρῶν, διὰ λι=
mē ⁊ ſitim aque. ⁊ dilatauit ifern⁹ aīā
μὸν καὶ δίψαν ὕδατος. καὶ ἐπλάτυνεν ὁ ᾅδης τὴν ψυ
mā ſuā: ⁊ aperuit os ſuū vt nō ceſ=
χὴν αὐτοῦ, καὶ διήνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ τοῦ μὴ διαλι
ſet. ⁊ deſcēdent inclyti ⁊ magni ⁊
πεῖν. καὶ καταβήσονται οἱ ἔνδοξοι καὶ οἱ μεγάλοι καὶ
diuites ⁊ exultans in ea ⁊ humilia
οἱ πλούσιοι καὶ ὁ ἀγαλλιώμενος ἐν αὐτῇ καὶ ταπεινω
bitur homo ⁊ inhonorabitur vir: ⁊ ocu=
θήσεται ἄνθρωπος καὶ ἀτιμασθήσεται ἀνήρ, καὶ ὀφθαλ=
li ſublimes humiliabūtur: ⁊ exaltabit dn̄s
E μοὶ οἱ μετέωροι ταπεινωθήσονται, καὶ ὑψωθήσεται κύρι=
ſabaoth in iudicio: ⁊ de⁹ ſctūs glificabit
ος σαβαὼθ ἐν κρίματι, καὶ ὁ θεὸς ὁ ἅγιος δοξασθήσεται
in iuſticia ⁊ paſcētur direpti q̄ſi tau
ἐν δικαιοσύνῃ καὶ βοσκηθήσονται οἱ διηρπασμένοι ὡς ταῦ
ri. ⁊ deſerta eoꝝ q̄ capti ſunt agni comedēt.
ροι. καὶ τὰς ἐρήμους τῶν ἀπειλημμένων ἄρνες φάγονται.
ve q̄ trahitis pctā q̄ſi funiculo lōgo: ⁊ q̄ſi
οὐαὶ οἱ ἐπισπώμενοι τὰς ἁμαρτίας ὡς σχοινίῳ μακρῷ, καὶ ὡς
iugi corrigia vitule iniq̄tates: q̄ dicitis ci=
ζυγοῦ ἱμάντι δαμάλεως τὰς ἀνομίας, οἱ λέγοντες τὸ τά=
to appropiquēt q̄ faciet vt videam⁹. ⁊ veniat cōſiliū
χος ἐγγισάτω ἃ ποιήσει ἵνα ἴδωμεν. καὶ ἐλθέτω ἡ βουλὴ
ſancti iſrael vt ſciam⁹. ve q̄ dicitis malū bo=
τοῦ ἁγίου ἰσραὴλ ἵνα γνῶμεν. οὐαὶ οἱ λέγοντες τὸ πονηρὸν κα
nū: ⁊ bonū: malū ponētes tenebras lucē: ⁊
λόν, καὶ τὸ καλὸν πονηρόν, οἱ τιθέντες τὸ σκότος φῶς, καὶ
lucē tenebras: ponētes amarū dulce: ⁊ dulce
τὸ φῶς σκότος, οἱ τιθέντες τὸ πικρὸν γλυκύ, καὶ τὸ γλυκὺ
amarū. ve ſapiētes ī ipſis ⁊ corā ſeipſis ſcien=
πικρόν. οὐαὶ οἱ σοφοὶ ἐν αὐτοῖς καὶ ἐνώπιον ἑαυτῶν ἐπιστή
Pro. 17.c. tes. ve potētes veſtrū: bibētes vinū: ⁊ po
μονες. οὐαὶ οἱ ἰσχύοντες ὑμῶν, οἱ πίνοντες τὸν οἶνον, καὶ οἱ δυ
tentes miſcentes ſicerā: iuſtificātes impiū
νάσται οἱ κεραννύντες τὸ σίκερα, οἱ δικαιοῦντες τὸν ἀσεβῆ
F pp̄ter munera ⁊ iuſtū iuſti tollētes. pp̄ter hoc
ἕνεκεν δώρων καὶ τὸ δίκαιον τοῦ δικαίου αἴροντες. διὰ τοῦτο
quēadmodū cōburetur ſtipula a carbone ignis ⁊
ὃν τρόπον καυθήσεται καλάμη ὑπὸ ἄνθρακος πυρὸς καὶ
cōburetur a flāma reſoluta: radix eoꝝ q̄ſi
συγκαυθήσεται ὑπὸ φλογὸς ἀνειμένης, ἡ ῥίζα αὐτῶν ὡς
puluis erit: ⁊ flos eoꝝ ſicut puluis aſcendet. nō
χνοῦς ἔσται, καὶ τὸ ἄνθος αὐτῶν ὡς κονιορτὸς ἀναβήσεται. οὐ
enī voluerūt legē dn̄i ſabaoth: ſed oraculū ſancti
γὰρ ἠθέλησαν τὸν νόμον κυ σαβαώθ, ἀλλὰ τὸ λόγιον τοῦ ἁγίου
iſrael exacerbauerūt. ⁊ irat⁹ eſt furore dn̄s ſabaoth cōtra
ἰσραὴλ παρώξυναν. καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κς σαβαὼθ ἐπὶ τὸν
pp̄lm ſuū. ⁊ iniecit manū ſuā ſup eos:
λαὸν αὐτοῦ. καὶ ἐπέβαλεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ᾽ αὐτούς,
⁊ percuſſit eos ⁊ exacerbati ſūt mōtes: ⁊ facta ſūt
καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς καὶ παρωξύνθη τὰ ὄρη, καὶ ἐγενήθη τὰ
morticinia eorū q̄ſi ſterc⁹ in medio vie: ⁊ in oīb⁹ his
θνησιμαῖα αὐτῶν ὡς κοπρία ἐν μέσῳ ὁδοῦ, καὶ ἐν πᾶσι τού
ifra. 9. nō eſt auerſus furor eius: ſed adhuc man⁹ eius
τοις οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ

lagūculā vnā & triginta
modii ſementis facient
modios tres. Ve q cōſur
gitis mane ad ebrietatē
ſectandā & potādū vſq;
ad veſpā vt vino eſtuetis.
Cithara et lyra & tym
panū et tibia & vinū in
cōuiuiis vr̄is et op⁹ dn̄i
nō reſpicitis: nec opa
manuū ei⁹ cōſideratis.
Propterea captiu⁹ duct⁹
eſt pp̄ls me⁹: qa nō ha=
buit ſcientiā: & nobiles
eius interierūt fame: et
multitudo eius ſiti exa=
ruit. Propterea dilatauit
ifern⁹ aīam ſuā: et apuit
os ſuū abſq; vllo termi=
no. Et deſcēdēt fortes ei⁹
et pp̄ls eius & ſublimes
glorioſiq; ei⁹ ad eū. Et in=
curuabitur hō & hūilia=
bitur vir: et oculi ſubli=
miū deprimētur. Et ex=
altabitur dn̄s exercituū
in iudicio: et deus ſctūs
ſctificabitur in iuſticia.
Et paſcētur agni iuxta
ordinē ſuū: et deſerta in
vbertatē verſa aduene
comedēt. Ve q trahitis
iniq̄tatē in funiculis vani
tatis: et q̄ſi vinculū plau
ſtri peccatū. Qui dici=
tis feſtinet: et cito veniat
opus eius vt videam⁹:
& appropiet et veniat
conſilium ſancti iſrael:
et ſciemus illud. Ve ∞∞
qui dicitis malum bo=
num: & bonū malum:
ponentes tenebras lu=
cem & lucem tenebras.
ponentes amarum in
dulce & dulce in amarū.
Ve q ſapiētes eſtis i ocu
lis vr̄is: & corā vobiſmet
ipſis prudētes. Ve q po=
tētes eſtis ad bibendū vi
nū: & viri fortes ad mi=
ſcendā ebrietatē. Qui iu
ſtificatis ipiū p muneri
bus & iuſticiā iuſti aufer
tis ab eo. Propter hoc
ſicut deuorat ſtipulam
lingua ignis & calor flā
me exurit: ſic radix eorū
ſicut fauilla erit: et ger
men eoꝝ vt puluis aſcen
det. Abiecerūt enī legē
dn̄i exercituum: et elo
quiū ſcti iſrael blaſphe=
mauerūt. Ideo irat⁹ eſt
furor dn̄i in pp̄lm ſuū:
& extēdit manū ſuā ſup
eum: & pcuſſit eū. Et cō
turbati ſūt mōtes et facta
ſūt morticinia eoꝝ q̄ſi ſter
cus i medio plateaꝝ. In
his oīb⁹ nō eſt auerſus
furor ei⁹: ſed adhuc ma
nus eius ∞∞∞∞∞

בת אחת וזרע חמר יעשה איפה׃
הוי משכימי בבקר שכר ירדפו — שכם רדף
מאחרי בנשף יין ידליקם׃ והיה — אחר דלק
כנור ונבל תוף וחליל ויין משתיהם — כנר חלל
ואת פעל יהוה לא יביטו ומעשה — נבט עשה
ידיו לא ראו׃ לכן גלה עמי מבלי — ראה גלה
דעת וכבודו מתי רעב והמונו — ידע כבד
צחה צמא׃ לכן הרחיבה שאול — מתה המן
נפשה ופערה פיה לבלי חק — רחב שאל
וירד הדרה והמונה ושאונה ועלז — פה
בה׃ וישח אדם וישפל איש — שאן
ועיני גבוהים תשפלנה׃ ויגבה — שחה שפל
יהוה צבאות במשפט והאל — גבה
הקדוש נקדש בצדקה׃ ורעו — גבה שפט
כבשים כדברם וחרבות מחים — קדש רעה
גרים יאכלו׃ הוי משכי העון — מחה
בחבלי השוא וכעבות העגלה — גור אכל
חטאה׃ האמרים ימהר יחישה — עבת
מעשהו למען נראה ותקרב ותבואה — מהר חוש
עצת קדוש ישראל ונדעה׃ הוי — עשה ראה
האמרים לרע טוב ולטוב רע — קרב בוא
שמים חשך לאור ואור לחשך — יעץ קדש
שמים מר למתוק ומתוק למר׃ — ידע רוע
הוי חכמים בעיניהם ונגד פניהם — שום
נבנים׃ הוי גבורים לשתות יין — מרר מתק
ואנשי חיל למסך שכר׃ מצדיקי — פנה
רשע עקב שחד וצדקת צדיקים — בין
יסירו ממנו׃ לכן כאכל קש — שתה צדק
לשון אש וחשש להבה ירפה — סור
שרשם כמק יהיה ופרחם כאבק — רפה
יעלה כי מאסו את תורת יהוה — היה
צבאות ואת אמרת קדוש ישראל — עלה רבה
נאצו׃ על כן חרה אף יהוה בעמו — קדש
ויט ידו עליו ויכהו וירגזו ההרים — נטה נכה
ותהי נבלתם כסוחה בקרב חוצות — רגז היה
בכל זאת לא שב אפו ועוד ידו — כסח חוץ שוב

© Biblioteca Nacional de España

Pꝛitiua.heb. Tex.heb.Eſa.vj. Trāſla.B.Hie. Trāſ.Gre.lxx.cū iter.latina.

נטה רחק | נטויה: ונשא נס לגוים מרחוק
ושרק לו מקצה הארץ והנה
קלל בוא | מהרה קל יבוא: אין עיף ואין
כשל נום | כושל בו לא ינום ולא יישן ולא
ישן פתח | נפתח אזור חלציו ולא נתק שרוך
אזר שרך | נעליו: אשר חציו שנונים וכל
שנן | קשתתיו דרכות פרסות סוסיו
צור חשב | כצר נחשבו וגלגליו כסופה:
גלל | שאגה לו כלביא ישאג ככפירים
שאג כפר | וינהם ויאחז טרף ויפליט ואין
נהם אחז | מציל: וינהם עליו ביום ההוא
פלט נצל | כנהמת ים ונבט לארץ והנה
צור ערף | חשך צר ואור חשך בעריפיה:
Cap. vj. | בשנת מות המלך
שנה ראה | עזיהו ואראה את אדני ישב
רום | על כסא רם ונשא ושוליו מלאים
את ההיכל: שרפים עמדים
עלה | ממעל לו שש כנפים שש כנפים
כסה פנה | לאחד בשתים יכסה פניו
ובשתים יכסה רגליו ובשתים
עוף | יעופף: וקרא זה אל זה ואמר
קדש | קדוש קדוש קדוש יהוה צבאות
נוע אמה | מלא כל הארץ כבודו: וינעו אמות
קרא | הספים מקול הקורא והבית
מלא | ימלא עשן: ואמר אוי לי כי
דמה שפה | נדמיתי כי איש טמא שפתים
אנכי ובתוך עם טמא שפתים
ישב | אנכי יושב כי את המלך יהוה
ראה עוף | צבאות ראו עיני: ויעף אלי אחד
לקח | מן השרפים ובידו רצפה במלקחים
זבח נגע | לקח מעל המזבח: ויגע על פי
פה | ויאמר הנה נגע זה על שפתיך
סור כפר | וסר עונך וחטאתך תכפר: ואשמע
שמע שלח | את קול אדני אמר את מי אשלח
ומי ילך לנו ואמר הנני שלחני:
אמר הלך | ויאמר לך ואמרת לעם הזה

extenta. Et eleuabit ſignū in nationibus ꝓcul: & ſibilabit ad eum de finibus terre: & ecce feſtinus velociter veniet. Non eſt deficiēs neq; laborās in eo: nō dormitabit neq; dormiet neq; ſoluetur cingulū renū eius: neq; rūpetur corrigia calciamenti eius. Sagitte eius acute: & oēs arcus eius extenti. Vngule equorum eius vt ſilex: & rote eius q̄ſi impetus tempeſtatis. Rugitus eius vt leonis: rugiet vt catuli leonum. Et frendet & tenebit predā & āplexabitur: & non erit qui eruat: & ſonabit ſuper eum in die illa ſicut ſonit⁹ maris. Aſpiciemus in terrā: et ecce tenebre tribulationis: et lux obtenebrata ē in caligine eius.

6.

IN anno q̄ mortu⁹ eſt rex ozias vidi dominum ſedentem ſup ſoliū excelſū et eleuatū: & ea q̄ ſub iṗo erāt replebant templum. Seraphim ſtabant ſuper illud: ſex ale vni: et ſex ale alteri. Duabus velabant faciē eius: et duabus velabant pedes eius: & duabus volabāt. Et clamabant alter ad alterū & dicebant. Sanctus ſctūs ſcts domin⁹ deus exercituū: plena ē oīs terra gloria eius. Et cōmota ſūt ſup liminaria cardinū a voce clamantis: & domus repleta ē fumo. Et dixi. Ve mihi quia tacui: quia vir pollutus labiis ego ſuꝫ: et in medio populi polluta labia hn̄tis ego habito: et regem dominum exercituū vidi oculis meis. Et volauit ad me vn⁹ de ſeraphim & ī manu eius calcul⁹ quē forcipe tulerat de altari: & tetigit os meum et dixit. Ecce tetigit hoc labia tua: et auferetur iniq̄tas tua: & pctm̄ tuū mūdabitur. Et audiui vocem dn̄i dicentis. Quem mittam et quis ibit nobis? & dixi. Ecce ego: mitte me: et dixit. Vade & dices populo huic.

excelſa. ergo eleuabit ſignū in gētib⁹ p-
ὑψηλά. τοιγαροῦν ἀρεῖ σύσσημον ἐν τοῖς ἔθνεσι τοῖς μα-
cul: ⁊ ſibilabit eos ab extremo terre. ⁊ ecce
κρόθεν, καὶ συριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς. καὶ ἰδοὺ
cito leuiter veniunt. nō eſurient neq; labora- G
ταχὺ κούφως ἔρχονται. οὐ πεινάσουσιν οὐδὲ κοπιάσου-
būt neq; dormitabūt neq; dormient neq; ſoluent
σιν οὐδὲ νυστάξουσιν οὐδὲ κοιμηθήσονται οὐδὲ λύσουσι τὰς
cīgula eorū a lumbis ſuis: neq; rumpē-
ζώνας αὐτῶν ἀπὸ τῶν ὀσφύων αὐτῶν, οὐδ' οὐμὴ ῥαγῶ-
tur corrigie calciamentoꝝ eoꝝ: quoꝝ ſagitte
σιν οἱ ἱμάντες τῶν ὑποδημάτων αὐτῶν, ὧν τὰ βέλη ὀ-
acute ſūt: ⁊ arcus eorū extenti. pedes
ξεῖά ἐστι, καὶ τὰ τόξα αὐτῶν ἐντεταμένα. οἱ πόδες τῶν
equorū eoꝝ vt ſolida petra reputati ſūt. rote
ἵππων αὐτῶν ὡς στερεὰ πέτρα ἐλογίσθησαν. οἱ τροχοὶ
currū eoꝝ q̄ſi tēpeſtas ipetū faciūt vt leones ⁊
τῶν ἁρμάτων αὐτῶν ὡς καταιγὶς ὁρμῶσιν ὡς λέοντες καὶ
aſtiterūt ſicut catuli leonis. ⁊ apprehēdet ⁊ clama-
παρέστησαν ὡς σκύμνοι λέοντος. καὶ ἐπιλήψεται καὶ βοή-
bit q̄ſi fera ⁊ eiiciet: ⁊ nō erit liberans e-
σει ὡς θηρίον καὶ ἐκβαλεῖ, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ῥυόμενος αὐ-
os. ⁊ clamabit ꝓpꝉ ipos die illa: ſicut vox
τούς. καὶ βοήσει δι' αὐτοὺς τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὡς φωνὴ
maris inundantis. ⁊ inſpicient in ce-
θαλάσσης κυμαινούσης. καὶ ἐμβλέψονται εἰς τὸν οὐρα-
lū ſupra ⁊ infra. ⁊ ecce tenebre dure in indi-
νὸν ἄνω καὶ κάτω. καὶ ἰδοὺ σκότος σκληρὸν ἐν τῇ ἀπο-
gētia eorū.
ρίᾳ αὐτῶν.

Ca. 6.

ET factū eſt anno quo mortu⁹ eſt rex
Καὶ ἐγένετο τοῦ ἐνιαυτοῦ οὗ ἀπέθανεν ὁ βασιλεὺς A
ozias: vidi dn̄m ſedentē ſup ſoliū excelſum ⁊
ὀζίας, εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ
eleuatū: ⁊ plena dom⁹ gloria eius: ⁊ ſe-
ἐπηρμένου, καὶ πλήρης ὁ οἶκος τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ σε-
raphim ſtabant icircuitu eius: ſex ale vni
ραφεὶμ εἱστήκεισαν κύκλῳ αὐτοῦ, ἓξ πτέρυγες τῷ ἑνὶ
⁊ ſex ale vni: ⁊ quidē duab⁹ velabant
καὶ ἓξ πτέρυγες τῷ ἑνί, καὶ ταῖς μὲν δυσὶ κατεκάλυ-
faciem: at duab⁹ velabant
πτον τὸ πρόσωπον, ταῖς δὲ δυσὶ κατεκάλυπτον τοὺς
pedes: ⁊ duab⁹ volabant. ⁊ clamabāt
πόδας, καὶ ταῖς δυσὶν ἐπέταντο. καὶ ἐκέκραγον ἕ- B
alter ad alterū: ⁊ dicebāt: ſctūs ſctūs ſctūs
τερος πρὸς τὸν ἕτερον, καὶ ἔλεγον, ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύ-
dn̄s ſabaoth: plena oīs terra gloria eius. ⁊ eleuatū
ριος σαβαώθ, πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ. καὶ ἐπήρ-
eſt ſupliminare a voce qua clamaueꝛāt. ⁊ dom⁹ i-
θη τὸ ὑπέρθυρον ἀπὸ τῆς φωνῆς ἧς ἐκέκραγον. καὶ ὁ οἶκος ἐνε-
pleta eſt fumo ⁊ dixi: o miſer ego q2 cōpunctus
πλήσθη καπνοῦ. καὶ εἶπον, ὦ τάλας ἐγὼ ὅτι κατανένυγ-
ſum. q2 hō exiſtēs ⁊ imūda labia hn̄s: in medio ppl̄i
μαι. ὅτι ἄνθρωπος ὢν καὶ ἀκάθαρτα χείλη ἔχων, ἐν μέσῳ λαοῦ
polluta labia hn̄tis ego habito: ⁊ regē dn̄m ſa-
ἀκάθαρτα χείλη ἔχοντος ἐγὼ οἰκῶ, καὶ τὸν βασιλέα κύριον σα-
baoth vidi oculis meis. ⁊ miſſus eſt ad me
βαὼθ εἶδον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου. καὶ ἀπεστάλη πρός με
vn⁹ ex ſeraphim: ⁊ in manu hēbat carbūculū: quē forci-
ἓν τῶν σεραφείμ, καὶ ἐν τῇ χειρὶ εἶχεν ἄνθρακα, ὃν τῇ λαβί-
pe tulit de altari: ⁊ tetigit os meū:
δι ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἥψατο τοῦ στόματός μου,
⁊ ait: ecce tetigit hoc labia tua: ⁊ auferet C
καὶ εἶπεν, ἰδοὺ ἥψατο τοῦτο τῶν χειλέων σου, καὶ ἀφελεῖ τὰς
iniq̄tates tuas: ⁊ pctā tua mūdabit. ⁊ audi-
ἀνομίας σου, καὶ τὰς ἁμαρτίας σου περικαθαριεῖ. καὶ ἤκου-
ui vocē dn̄i dicētis: quē mittā: ⁊ q̄s ibit
σα τῆς φωνῆς κυρίου λέγοντος, τίνα ἀποστείλω, καὶ τίς πορεύ-
ad ppl̄m iſtū: ⁊ dixi: ecce ego ſum: mit-
σεται πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον; καὶ εἶπον, ἰδοὺ ἐγώ εἰμι, ἀπόστει-
te me. ⁊ dixit: vade: ⁊ dic ppl̄o huic:
λόν με. καὶ εἶπε, πορεύθητι, καὶ εἰπὸν τῷ λαῷ τούτῳ,

© Biblioteca Nacional de España

auditu audietis: ⁊ nō ītelligetis. ⁊ vidētes
Mat. ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνεῖτε. καὶ βλέποντες
13.b. videbitis: ⁊ nō videbitis. īcraſſatū eſt em̄ cor
Marci βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία
4.d. pplī huiꝰ: ⁊ auribꝰ ſuis grauiter audie
Luce. τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶν αὐτῶν βαρέως ἤκου
8.b. rūt: ⁊ oculos ſuos clauſerūt: ne for=
Actuū. σαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήπο=
24.f. te videāt oculis ⁊ auribꝰ audiāt
Ro.11. τε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι
b. ⁊ corde ītelligāt: ⁊ cōuertāt ſe ⁊ ſanē
D καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι καὶ ἰάσωμαι
eos. ⁊ dixi vſq quo dn̄e: ⁊ ait: donec
αὐτούς. καὶ εἶπα ἕως πότε κύριε; καὶ εἶπεν, ἕως ἂν
deſolētur ciuitates vt nō habitent: ⁊
ἐρημωθῶσι πόλεις παρὰ τὸ μὴ κατοικεῖσθαι, καὶ
domꝰ vt nō ſint hoīes: ⁊ terra relin
οἶκοι παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπους, καὶ ἡ γῆ κατα=
quetur deſerta. ⁊ poſt hec lōge faciet de=
λειφθήσεται ἔρημος. καὶ μετὰ ταῦτα μακρυνεῖ ὁ θε
us hoīes: ⁊ multiplicabūt dere=
ὸς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ πληθυνθήσονται οἱ ἐγκατα=
licti ſup terrā. ⁊ adhuc in ea eſt
λειφθέντες ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἔτι ἐπ' αὐτῆς ἐστὶ τὸ
decimatio. ⁊ rurſum erit in depdationē: ſicut terebī
Luce. ἐπιδέκατον. καὶ πάλιν ἔσται εἰς προνομήν, ὡς τερέβιν
1.a. thus ⁊ ſicut glās qn̄ exciderit ex theca ſua.
θος καὶ ὡς βάλανος ὅταν ἐκπέσῃ ἐκ τῆς θήκης αὐτῆς.
ſemē ſctm̄ colūna fundatiōis eiꝰ.
σπέρμα ἅγιον τὸ στήλωμα αὐτῆς.

Ca.7.

ET factū eſt in diebꝰ achaz filii ioa
A Καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἄχαζ υἱοῦ ἰωά=
4.Re. thā filii ozie regis iuda: aſcēdit raſin
16.a. θαμ τοῦ υἱοῦ ὀζίου βασιλέως ἰούδα, ἀνέβη ῥασὶν
rex arā: ⁊ phacee filiꝰ romelie rex
βασιλεὺς ἀράμ, καὶ φακεὲ υἱὸς ῥωμελίου βασιλεὺς
iſrael in hieru̅ſm ad bellādū cōtra eā: ⁊ nō
ἰσραὴλ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ πολεμῆσαι αὐτήν, καὶ οὐκ
potuerūt debellare eā: ⁊ nūciatū ē in
ἠδυνήθησαν πολιορκῆσαι αὐτήν, καὶ ἀνηγγέλη εἰς τὸν
domū dauid a dicentibꝰ. cōſenſit arā ad ephra=
οἶκον δαυὶδ λεγόντων. συνεφώνησεν ἀρὰμ πρὸς τὸν ἐφρα
im: ⁊ cōmota eſt aīa eiꝰ ⁊ aīa pplī eiꝰ:
ίμ, καὶ ἐξέστη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ αὐ
quēadmodū in ſylua lignū a vēto mo=
τοῦ, ὃν τρόπον ἐν δρυμῷ ξύλον ὑπὸ πνεύματος σα
uetur. ⁊ dixit dn̄s ad eſaiam: egredere iā in occur
λευθῇ. καὶ εἶπε κύριος πρὸς ἠσαΐαν, ἔξελθε δὴ εἰς συνάν
ſum achaz tu ⁊ relictus iaſub filiꝰ tuꝰ: ad
τησιν ἄχαζ σὺ καὶ ὁ καταλειφθεὶς ἰασοὺβ ὁ υἱός σου, πρὸς
natatoriā ſupioris vie agri fullonis:
τὴν κολυμβήθραν τῆς ἄνω ὁδοῦ τοῦ ἀγροῦ τοῦ κναφέως,
⁊ dices ei: obſerua vt ſileas ⁊ ne timeas: neq
καὶ ἐρεῖς αὐτῷ, φύλαξαι τοῦ ἡσυχάσαι καὶ μὴ φοβοῦ, μηδὲ
aīa tua cōſternet a duobꝰ lignis titionū
ἡ ψυχή σου ἀσθενείτω ἀπὸ τῶν δύο ξύλων τῶν δαλῶν
fumigātiū iſtoꝝ. qn̄ em̄ ira furoris mei
τῶν καπνιζομένων τούτων. ὅταν γὰρ ὀργὴ τοῦ θυμοῦ μου
fuerit: iterū ſanabo. ⁊ filiꝰ arā ⁊ filiꝰ
γένηται, πάλιν ἰάσομαι. καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀρὰμ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ
romelie qꝛ cōſuluerūt conſiliū malū: ephraim
ῥωμελίου ὅτι ἐβουλεύσαντο βουλὴν πονηράν, ἐφραὶμ
⁊ filiꝰ romelie de te dicētes: aſcendamꝰ ad
B καὶ ὁ υἱὸς ῥωμελίου περὶ σοῦ λέγοντες, ἀναβησώμεθα εἰς
iudeā. ⁊ colloquētes eis reducamꝰ
τὴν ἰουδαίαν. καὶ συλλαλήσαντες αὐτοῖς ἀποστρέψωμεν
eos ad nos: ⁊ regnare faciamꝰ eis fili
αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς, καὶ βασιλεύσωμεν αὐτοῖς τὸν υἱ=
um tabel. hec dicit dn̄s ſabaoth: nō manebit
ὸν ταβεήλ. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ, οὐ μὴ μείνῃ
cōſiliū hoc neq erit:
ἡ βουλὴ αὕτη οὐδ' οὐ μὴ ἔσται,

Audite audientes & nolite intelligere: & videte viſionē & nolite cognoſcere. Exceca cor pplī huiꝰ & aures eius aggraua & oculos eius claude: ne forte videat oculis ſuis & auribus ſuis audiat: & corde ſuo intelligat & conuertatur & ſanem eū. Et dixi. Vſquequo dn̄e? Et dixit. Donec deſolētur ciuitates abſq habitatore: & domus ſine homine: et terra relinquetur deſerta: & longe faciet dominus hoīes: et multiplicabitur q̄ derelicta fuerat in medio terre: & adhuc in ea decīatio. Et cōuertetur & erit in oſtēſionē ſicut terebinthus & ſicut quercus que expandit ramos ſuos. Semen ſanctum erit id quod ſteterit in ea.

7.

ET factum eſt in diebus achaz filii ioathā filii ozie regis iuda aſcendit raſin rex ſyrie: & facee filius romelie rex iſrael in hieruſalem ad p̄liandū cōtra eā: & non potuerūt debellare eam. Et nūciauerūt domui dauid dicentes. Requieuit ſyria ſup effraim: & commotum eſt cor eius & cor populi eius ſicut mouētur ligna ſiluarū a facie venti. Et dixit dominus ad eſaiā. Egredere in occurſum achaz tu & q derelictus eſt iaſub filius tuus: ad extremum aqueductus piſcine ſuperioris in via agri fullonis: & dices ad eū. Vide vt ſileas. Noli timere & cor tuū ne formidet a duabus caudis titionum fumigantium iſtorum in ira furoris raſin regis ſyrie & filii romelie: eo qꝫ cōſiliū inierit contra te ſyria in malum & effraim & filius romelie dicentes. Aſcēdamꝰ ad iudā & ſuſcitemus eū & auellamus eum ad nos: & ponamꝰ regem in medio eius filium tabeel. Hec dicit dominus deus. Non ſtabit & non erit iſtud: ſed caput

בין ראה | שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ וְאַל תָּבִינוּ וּרְאוּ
ידע שמן | רָאוֹ וְאַל תֵּדָעוּ׃ הַשְׁמֵן לֵב הָעָם
כבד שעה | הַזֶּה וְאָזְנָיו הַכְבֵּד וְעֵינָיו הָשַׁע
ראה | פֶּן יִרְאֶה בְעֵינָיו וּבְאָזְנָיו יִשְׁמָע
בין שוב | וּלְבָבוֹ יָבִין וָשָׁב וְרָפָא לוֹ׃
וָאֹמַר עַד מָתַי אֲדֹנָי וַיֹּאמֶר עַד
שאה עיר | אֲשֶׁר אִם שָׁאוּ עָרִים מֵאֵין יוֹשֵׁב
ישב בית | וּבָתִּים מֵאֵין אָדָם וְהָאֲדָמָה
תִּשָּׁאֶה שְׁמָמָה׃ וְרִחַק יְהוָה אֶת
עזב | הָאָדָם וְרַבָּה הָעֲזוּבָה בְּקֶרֶב
עשר שוב | הָאָרֶץ׃ וְעוֹד בָּהּ עֲשִׂירִיָּה וְשָׁבָה
היה אלן | וְהָיְתָה לְבָעֵר כָּאֵלָה וְכָאַלּוֹן
יצב | אֲשֶׁר בְּשַׁלֶּכֶת מַצֶּבֶת בָּם זֶרַע
קֹדֶשׁ מַצַּבְתָּהּ׃

Cap. vij.

היה יום | וַיְהִי בִּימֵי אָחָז
בֶּן יוֹתָם בֶּן עֻזִּיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
עָלָה רְצִין מֶלֶךְ אֲרָם וּפֶקַח בֶּן
רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל יְרוּשָׁלַם
לחם לחם | לַמִּלְחָמָה עָלֶיהָ וְלֹא יָכֹל לְהִלָּחֵם
נגד | עָלֶיהָ׃ וַיֻּגַּד לְבֵית דָּוִד לֵאמֹר
נוח | נָחָה אֲרָם עַל אֶפְרָיִם וַיָּנַע
לְבָבוֹ וּלְבַב עַמּוֹ כְּנוֹעַ עֲצֵי יַעַר
פנה אמר | מִפְּנֵי רוּחַ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל יְשַׁעְיָהוּ
יצא | צֵא נָא לִקְרַאת אָחָז אַתָּה וּשְׁאָר
עלה | יָשׁוּב בְּנֶךָ אֶל קְצֵה תְּעָלַת
עלה סלל | הַבְּרֵכָה הָעֶלְיוֹנָה אֶל מְסִלַּת שְׂדֵה
כבס שמר | כוֹבֵס׃ וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִשָּׁמֵר וְהַשְׁקֵט
שקט ירא | אַל תִּירָא וּלְבָבְךָ אַל יֵרַךְ מִשְּׁנֵי
רכך שנה | זַנְבוֹת הָאוּדִים הָעֲשֵׁנִים הָאֵלֶּה
חרה | בָּחֳרִי אַף רְצִין וַאֲרָם וּבֶן רְמַלְיָהוּ׃
רוע | יַעַן כִּי יָעַץ עָלֶיךָ אֲרָם רָעָה
אֶפְרַיִם וּבֶן רְמַלְיָהוּ לֵאמֹר׃
עלה קוץ | נַעֲלֶה בִיהוּדָה וּנְקִיצֶנָּה וְנַבְקִעֶנָּה
בקע מלך | אֵלֵינוּ וְנַמְלִיךְ מֶלֶךְ בְּתוֹכָהּ
אֵת בֶּן טָבְאַל׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
קום היה | לֹא תָקוּם וְלֹא תִהְיֶה׃ כִּי רֹאשׁ

© Biblioteca Nacional de España

Pᷓitiua.heb. Tex.he.Eſa.vij. Tráſla.B.Hie. Tráſ.Gre.lxx.cũ interp.latina.

ארם דמשק וראש דמשק
רצין ובעוד ששים וחמש שנה
יחת אפרים מעם: וראש אפרים חתת
שמרון וראש שמרון בן
רמליהו אם לא תאמינו כי לא אמן
תאמנו: ויוסף יהוה דבר אל יסף
אחז לאמר: שאל לך אות מעם
יהוה אלהיך העמק שאלה או עמק
הגבה למעלה: ויאמר אחז לא גבה עלה
אשאל ולא אנסה את יהוה: אמר שאל
ויאמר שמעו נא בית דוד המעט נסה
מכם הלאות אנשים כי תלאו לאה
גם את אלהי: לכן יתן אדני הוא
לכם אות הנה העלמה הרה
וילדת בן וקראת שמו עמנואל:
חמאה ודבש יאכל לדעתו אכל ידע
מאוס ברע ובחור בטוב: כי מאס רוע
בטרם ידע הנער מאס ברע בחר
ובחור בטוב תעזב האדמה אשר עזב
אתה קץ מפני שני מלכיה: יביא קוץ פנה
יהוה עליך ועל עמך ועל בית שנה בוא
אביך ימים אשר לא באו יום בוא
למיום סור אפרים מעל יהודה
את מלך אשור: והיה ביום ההוא
ישרק יהוה לזבוב אשר בקצה שרק זבב
יארי מצרים ולדבורה אשר דבר
בארץ אשור: ובאו ונחו כלם בוא נוח
בנחלי הבתות ובנקיקי הסלעים בת נקק
ובכל הנעצוצים ובכל הנהלולים:
ביום ההוא יגלח אדני בתער גלח
השכירה בעברי נהר במלך שכר
אשור את הראש ושער הרגלים
וגם את הזקן תספה: והיה ספה
ביום ההוא יחיה איש עגלת חיה
בקר ושתי צאן: והיה מרוב
עשות חלב יאכל חמאה עשה

ſyrie damaſcus & caput
damaſci
raſin. Et adhuc ſexagin
ta & quinqꝫ anni &
deſinet effraim eſſe po-
pulus: & caput effraim
ſamaria: & caput ſama-
rie filius
romelie. Si non credi-
deritis non
permanebitis. Et adie-
cit dominus loqui ad
achaz dicens. Pete tibi
ſignum a
domino deo tuo in ꝓ-
fundum inferni ſiue
in excelſum ſupra. Et
dixit achaz. Non
petam: & non tentabo
dominum.
et dixit. Audite ergo do
mus dauid. Nunqd parũ
vobis eſt moleſtos eſſe
hoibus: qa moleſti eſtis
et deo meo? Propter
hoc dabit dominus ipſe
vobis ſignum. Ecce vir
go concipiet
& pariet filiũ & vocabi-
tur nomen ei⁹ emanuel.
Butyrum & mel come-
det: vt ſciat
reprobare malum & eli
gere bonum. Quia
anteqꝫ ſciat puer repro
bare malum
et eligere bonum: dere
linquetur terra quam
tu deteſtaris a facie duo
rũ regũ ſuorũ. Adducet
dñs ſuper te & ſup po-
pulum tuũ & ſup domũ
patris tui: dies qui nõ
venerunt
a diebus ſeparationis
effraim a iuda
cum rege aſſyriorum.
Et erit in die illa:
ſibilabit domin⁹ muſce
que eſt in extremo
fluminum egypti: &
api que eſt
in terra aſſur: & veniẽt
& requieſcent omnes
in torrẽtibus valliũ: &
in cauernis petrarum
& in oĩbus fruiectis & in
vniuerſis foraminibus.
In die illa radet domi-
nus in nouacula
cõducta in his qui trans
flumen ſunt in rege
aſſyriorum caput & pi-
los pedum:
& barbam vniuerſam.
Et erit
in die illa. Nutriet ho-
mo vaccam
boum & duas oues: &
pre vbertate
lactis comedet butyrũ.

ſed caput arã damaſc⁹: ꝛ caput dama
ἀλλὰ κεφαλὴ ἀρὰμ δαμασκός, καὶ ἡ κεφαλὴ δαμα
ſci raſin. ſed in ſexagita ꝛ quinqꝫ ãnis deficiet
σκοῦ ῥασίν. ἀλλ' ἔτι ἑξήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἐκλείψει
regnũ ephraim a pplo: ꝛ caput ephraim:
βασιλεία ἐφραῒμ ἀπὸ λαοῦ, καὶ ἡ κεφαλὴ ἐφραῒμ,
ſamarie. ꝛ caput ſamarie: fili⁹ rome
σομόρων. καὶ ἡ κεφαλὴ σομόρων, υἱὸς τοῦ ῥωμε-
lie. ꝛ ſi nõ credideritis: neqꝫ itelligitis. ꝛ ad-
λίου, καὶ ἐὰν μὴ πιστεύσητε, οὐδὲ μὴ συνῆτε. καὶ προ
iecit dñs loqui achaz: dicẽs: pete ti
σέθετο κύριος λαλῆσαι τῷ ἄχαζ, λέγων, αἴτησαι σε
bi ſignũ a dño deo tuo: in ꝓfundũ aut i
αυτῷ σημεῖον παρὰ κυρίου θεοῦ σου, εἰς βάθος ἢ εἰς
excelſũ. ꝛ dixit achaz: nõ petã neqꝫ tenta-
ὕψος. καὶ εἶπεν ἄχαζ, οὐ μὴ αἰτήσω οὐδὲ μὴ πειρά-
bo dñm. ꝛ dixit: audite iã dom⁹ iuda.
σω κύριον. καὶ εἶπεν, ἀκούσατε δὴ ὁ οἶκος ἰούδα.
nũqd parũ vobis agonẽ exhibere hoib⁹: ꝛ quomõ
μὴ μικρὸν ὑμῖν ἀγῶνα παρέχειν ἀνθρώποις, καὶ πῶς
dño exhibetis agonẽ: ꝓpter hoc dabit dñs ip-
κυρίῳ παρέχετε ἀγῶνα; διὰ τοῦτο δώσει κύριος αὐ-
ſe vobis ſignũ. ecce virgo in vtero accipi
τὸς ὑμῖν σημεῖον. ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψε-
et ꝛ pariet filiũ. ꝛ vocabis nomẽ eius
ται καὶ τέξεται υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ C
emmanuel. butyrũ ꝛ mel comedet: anteq̃ ſciat mat.1.
ἐμμανουήλ. βούτυρον καὶ μέλι φάγεται, πρὶν ἢ γνῶναι d.
ipſe preponere mala vel eligere bonũ. ideo Lu.1.c
αὐτὸν προελέσθαι πονηρὰ ἢ ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθόν. διότι
anteq̃ ſciat puer bonũ aut malũ: diſſuadet ma
πρὶν ἢ γνῶναι τὸ παιδίον ἀγαθὸν ἢ κακόν, ἀπειθεῖ πο
licia eligere bonũ. ꝛ derelinquet
νηρίᾳ ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθόν. καὶ καταλειφθήσεται ἡ
terra ꝙ tu times a facie duoꝝ regũ.
γῆ ἣν σὺ φοβῇ ἀπὸ προσώπου τῶν δύο βασιλέων.
ſed adducet ſup te de⁹ ꝛ ſup pplm tuũ
ἀλλὰ ἐπάξει ἐπὶ σὲ ὁ θεὸς καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου
ꝛ ſup domũ patris tui dies: q̃ nõdũ
καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου ἡμέρας, αἳ οὔπω
venerũt ex qua die abſtulit ephraĩ a iuda
ἥκασιν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀφεῖλεν ἐφραῒμ ἀπὸ ἰούδα τὸν
regẽ aſſyrioꝝ. ꝛ erit in die illa ſibi-
βασιλέα τῶν ἀσσυρίων. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ συ
labit dñs muſcis: q̃ dñabũt parti fluminis egyp
ριεῖ κύριος μυίαις, αἳ κυριεύσουσι μέρος ποταμοῦ αἰγύ
ti: ꝛ api q̃ eſt in regiõe aſſyrioꝝ: ꝛ veni
πτου, καὶ τῇ μελίσσῃ ἥ ἐστιν ἐν χώρᾳ ἀσσυρίων, καὶ ἐλεύ
ent ꝛ requieſcent oẽs in vallib⁹
σονται καὶ ἀναπαύσονται πάντες ἐν ταῖς φάραγξι τῆς
regiõis ꝛ in foraminib⁹ petraꝝ ꝛ in
χώρας καὶ ἐν ταῖς τρώγλαις τῶν πετρῶν καὶ εἰς τὰ
ſpelũcas ꝛ in omnẽ ſciſſurã ꝛ in oĩ ligno.
σπήλαια καὶ εἰς πᾶσαν ῥαγάδα καὶ ἐν παντὶ ξύλῳ.
in die illa radet dñs in nouacula iebria
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ξυρήσει κύριος ἐν τῷ ξυρῷ τῷ μεμε
ta trans flumẽ regis aſſyrioꝝ:
θυσμένῳ πέραν τοῦ ποταμοῦ βασιλέως ἀσσυρίων,
caput ꝛ pilos pedũ ꝛ
τὴν κεφαλὴν καὶ τὰς τρίχας τῶν ποδῶν καὶ τὸν
barbã auferet. ꝛ erit in die illa nu- D
πώγωνα ἀφελεῖ. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ θρέ-
triet homo vitulã boũ ꝛ duas oues ꝛ
ψει ἄνθρωπος δάμαλιν βοῶν καὶ δύο πρόβατα καὶ
erit a multũ facere lac: comedet butyrũ:
ἔσται ἀπὸ τοῦ πλεῖστον ποιεῖν γάλα, φάγεται βούτυρον,

© Biblioteca Nacional de España

qꝛ butyrū ⁊ lac comedet oīs relict⁹
ὅτι βούτυρον καὶ γάλα φάγεται πᾶς ὁ καταλειφθεὶς
ſup terrā. ⁊ erit in die illa erit oīs loc⁹
ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσαι πᾶς τόπος
vbicūqꝫ fuerit mille vites mille ſiclis: ī ſolitudinē
οὗ ἐὰν ὦσι χίλιαι ἄμπελοι χιλίων σικλῶν, εἰς χέρσον
erunt ⁊ ī ſpinā. cū ſagitta ⁊ arcu
ἔσονται καὶ εἰς ἄκανθαν. μετὰ βέλους καὶ τοξεύματος
ingredientur illuc: qꝛ terra iculta ⁊ vepres erit vni=
εἰσελεύσονται ἐκεῖ, ὅτι χέρσος καὶ ἄκανθα ἔσαι πᾶ
uerſa terra. ⁊ oīs mōs aratus arabit: nō
σα ἡ γῆ. καὶ πᾶν ὄρος ἀροτριώμενον ἀροτριωθήσεται, οὐ
veniet illuc terroꝛ. erit eñ a ſolitudine ⁊
μὴ ἐπέλθῃ ἐκεῖ φόβος. ἔσαι γὰρ ἀπὸ τῆς χέρσου καὶ
ſpina in paſcua ouis ⁊ cōculcationē bouis.
ἀκάνθης εἰς βόσκημα προβάτου καὶ καταπάτημα βοός.
ET dixit dñs ad me: ſume tibi librū
Ca.8. Καὶ εἶπε κύριος πρός με, λάβε σεαυτῷ τόμον
nouū magnū: ⁊ ſcribe in eo ſtilo hoīs:
καινὸν μέγαν, καὶ γράψον εἰς αὐτὸν γραφίδι ἀνθρώπου,
A vt velociter depdationē faciat ſpolioꝝ. adeſt eñ
τοῦ ὀξέως προνομὴν ποιῆσαι σκύλων. πάρεσι γὰρ
⁊ teſtes mihi fac fideles hoīes:
καὶ μάρτυράς μοι ποίησον πιστοὺς ἀνθρώπους, τὸν οὐ
vriā ſacerdotē ⁊ zachariā filiū barachie. ⁊ acceſ=
ρίαν τὸν ἱερέα καὶ ζαχαρίαν υἱὸν βαραχίου. καὶ προσῆλ
ſi ad pphetiſſam: ⁊ in vtero accepit: ⁊ pepe
θον πρὸς τὴν προφῆτιν, καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβε, καὶ ἔτε
rit filiū: ⁊ dixit dñs mihi: voca nomē ei⁹.
κεν υἱόν, καὶ εἶπεν κύριός μοι, κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ.
cito ſpolia: velociter pdare. qꝛ anteqꝫ
ταχέως σκύλευσον, ὀξέως προνόμευσον. διότι πρὶν
ſciat puer vocare patrē vel matrē acci
ἢ γνῶναι τὸ παιδίον καλεῖν πατέρα ἢ μητέρα, λή=
piet fortitudinē damaſci ⁊ ſpolia ſamarie
ψεται δύναμιν δαμασκοῦ καὶ τὰ σκῦλα σαμαρείας
corā rege aſſyrioꝝ. ⁊ adiecit dñs loqui
ἔναντι βασιλέως ἀσυρίων. καὶ προσέθετο κύριος λαλῆσαί
mihi adhuc dicēs: eo qꝫ nō vult ppłs iſte
B μοι ἔτι λέγων, διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι τὸν λαὸν τοῦτον τὸ
aquā ſiloā q̄ vadit quiete: ſed vult
ὕδωρ τοῦ σιλωὰμ τὸ πορευόμενον ἡσυχῇ, ἀλλὰ βούλε
habere raaſin ⁊ filiū romelie regē
σθαι ἔχειν τὸν ῥαασὶν καὶ τὸν υἱὸν ῥωμελίου βασιλέα
ſup vos: ppť hoc ecce dñs adducit ſup vos aquā
ἐφ᾽ ὑμῶν, διὰ τοῦτο ἰδοὺ κύριος ἀνάγει ἐφ᾽ ὑμᾶς τὸ ὕδωρ
fluminis fortē ⁊ multā: regē
τοῦ ποταμοῦ τὸ ἰσχυρὸν καὶ πολύ, τὸν βασιλέα τῶν
aſſyrioꝝ ⁊ gloriā ei⁹. ⁊ aſcendet ſup om
ἀσυρίων καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ. καὶ ἀναβήσεται ἐπὶ πᾶ
nē vallē veſtrā: ⁊ deābulabit ſup oēm murū
σαν φάραγγα ὑμῶν, καὶ περιπατήσει ἐπὶ πᾶν τεῖχος
veſtrū: ⁊ auferet a iudea hoīem: q̄ po=
ὑμῶν, καὶ ἀφελεῖ ἀπὸ τῆς ἰουδαίας ἄνθρωπον, ὃς δυ=
terit caput leuare. aut fortē pficere aliqd.
νήσεται κεφαλὴν ἆραι. ἢ δυνατὸν συντελέσασθαί τι.
⁊ erūt caſtra ei⁹: vt ipleāt
καὶ ἔσαι ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ, ὥστε πληρῶσαι τὸ
latitudinē regionis tue. nobiſcū de⁹: ſcitote gētes
πλάτος τῆς χώρας σου. μεθ᾽ ἡμῶν ὁ θεός, γνῶτε ἔθνη
vincimini: exaudite vſqꝫ ad extremū terre: potētes
ἡττᾶσθε, καὶ ἐπακούσατε ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς, ἰσχυκότες
vicimini. ſi eñ iterū pualueritis: iterū vincemi=
C ἡττᾶσθε. ἐὰν γὰρ πάλιν ἰσχύσητε, πάλιν ἡττηθήσε=
ni. ⁊ qdcūqꝫ cōſiliū cōſultaueritis: diſſipabit do=
σθε. καὶ ἣν ἂν βουλὴν βουλεύσησθε, διασκεδάσει κύ
min⁹. ⁊ verbū qdcūqꝫ locuti fueritis: nō manebit in
ριος. καὶ λόγον ὃν ἐὰν λαλήσητε, οὐ μὴ ἐμμείνῃ ἐν
vobis: qꝛ nobiſcū de⁹. ſic dicit dñs forti manu:
ὑμῖν, ὅτι μεθ᾽ ἡμῶν ὁ θεός. οὕτως λέγει κς τῇ ἰσχυρᾷ χειρί,

Butyrū eñ & mel manducabit omnis q relictus fuerit in medio terre. Et erit in die illa: omnis locus vbi fuerint mille vites: mille argenteis: in ſpinas et in vepres erūt. Cum ſagittis & arcu ingredientur illuc. Vepres eñ & ſpine erūt in vniuerſa terra. Et oēs montes qui in ſarculo ſarrictur nō veniet illuc terror ſpinarum & veprium: & erit in paſcua bouis & in conculcationem pecoris.

8.

ET dixit dñs ad me. Sume tibi librū grandē: & ſcribe in eo ſtilo homīs: velociter ſpolia detrahe cito: predare. Et adhibui mihi teſtes fideles vriam ſacerdotem & zachariā filium barachie. Et acceſſi ad pphetiſſā & cōcepit & pepit filiū. Et dixit dñs ad me. Voca nomē eius: accelera. ſpolia detrahe: feſtina p̄dari: qa ātequā ſciat puer vocare patrē ſuū & matrē ſuā: auferetur fortitudo damaſci & ſpolia ſamarie coram rege aſſyriorum. Et adiecit dñs loqui ad me adhuc dicens. Pro eo qꝫ abiecit populus iſte aquas ſyloe que vadunt cum ſilentio & aſſumpſit magis raſin et filium romelie: propter hoc ecce dominus adducet ſuper eos aquas fluminis fortes & multas: regem aſſyriorū & oēm gloriā eius. Et aſcendet ſuper omnes riuos eius & fluet ſuper vniuerſas ripas eius: & ibit per iudam inundās & trāſiens vſqꝫ ad collum veniet. Et erit extēſſio alarū ei⁹ implens latitudinem terre tue o Emanuel. Cōgregamini popli & vincemini & audite vniuerſe pcul terre. Cōfortamini & vincemini: accingite vos & vincemini: inite cōſiliū & diſſipabitur: loquimini verbū & nō fiet: qa nobiſcū de⁹. Hec enim ait dñs ad me. Sicut in manu forti

כִּי חֶמְאָה וּדְבַשׁ יֹאכֵל כָּל הַנּוֹתָר
בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא
יִהְיֶה כָל מָקוֹם אֲשֶׁר יִהְיֶה שָּׁם
אֶלֶף גֶּפֶן בְּאֶלֶף כָּסֶף לַשָּׁמִיר
וְלַשַּׁיִת יִהְיֶה׃ בַּחִצִּים וּבַקֶּשֶׁת
יָבֹא שָׁמָּה כִּי שָׁמִיר וָשַׁיִת תִּהְיֶה
כָל הָאָרֶץ׃ וְכֹל הֶהָרִים אֲשֶׁר
בַּמַּעְדֵּר יֵעָדֵרוּן לֹא תָבוֹא שָׁמָּה
יִרְאַת שָׁמִיר וָשָׁיִת וְהָיָה לְמִשְׁלַח
שׁוֹר וּלְמִרְמַס שֶׂה׃
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קַח לְךָ
גִּלָּיוֹן גָּדוֹל וּכְתֹב עָלָיו בְּחֶרֶט
אֱנוֹשׁ לְמַהֵר שָׁלָל חָשׁ בַּז׃ וְאָעִידָה
לִּי עֵדִים נֶאֱמָנִים אֵת אוּרִיָּה
הַכֹּהֵן וְאֶת זְכַרְיָהוּ בֶּן יְבֶרֶכְיָהוּ׃
וָאֶקְרַב אֶל הַנְּבִיאָה וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי קְרָא שְׁמוֹ מַהֵר
שָׁלָל חָשׁ בַּז׃ כִּי בְּטֶרֶם יֵדַע הַנַּעַר
קְרֹא אָבִי וְאִמִּי יִשָּׂא אֶת חֵיל
דַּמֶּשֶׂק וְאֵת שְׁלַל שֹׁמְרוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ
אַשּׁוּר׃ וַיֹּסֶף יְהוָה דַּבֵּר אֵלַי עוֹד
לֵאמֹר׃ יַעַן כִּי מָאַס הָעָם הַזֶּה
אֵת מֵי הַשִּׁלֹחַ הַהֹלְכִים לְאַט
וּמְשׂוֹשׂ אֶת רְצִין וּבֶן רְמַלְיָהוּ׃
וְלָכֵן הִנֵּה אֲדֹנָי מַעֲלֶה עֲלֵיהֶם אֶת
מֵי הַנָּהָר הָעֲצוּמִים וְהָרַבִּים אֶת
מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְאֶת כָּל כְּבוֹדוֹ וְעָלָה
עַל כָּל אֲפִיקָיו וְהָלַךְ עַל כָּל
גְּדוֹתָיו׃ וְחָלַף בִּיהוּדָה שָׁטַף וְעָבַר
עַד צַוָּאר יַגִּיעַ וְהָיָה מֻטּוֹת כְּנָפָיו
מְלֹא רֹחַב אַרְצְךָ עִמָּנוּאֵל׃
רֹעוּ עַמִּים וָחֹתּוּ וְהַאֲזִינוּ כֹּל מֶרְחַקֵּי
אָרֶץ הִתְאַזְּרוּ וָחֹתּוּ הִתְאַזְּרוּ
וָחֹתּוּ׃ עֻצוּ עֵצָה וְתֻפָר דַּבְּרוּ דָבָר
וְלֹא יָקוּם כִּי עִמָּנוּ אֵל׃ כִּי
כֹה אָמַר יְהוָה אֵלַי כְּחֶזְקַת הַיָּד

יתר
היה קום
שמר
בוא
עדר בוא
שלח
רמס
Cap. viij.
אמר לקח
גלה גדל
אנש חוש
בזז עוד
אמן
קרב נבא
הרה ילד
אמר
נשא
פנה
אט
שוש
עלה
עצם רבב
אפק
גדה
צור נגע
נטה
רוע חתת
אזן רחק
אזר יעץ
פור
קום

© Biblioteca Nacional de España

Tex.he.Esa.ix. | **Pritiua.heb.**

וְיִסְּרֵנִי מִלֶּכֶת בְּדֶרֶךְ הָעָם הַזֶּה — יָלַךְ
לֵאמֹר׃ לֹא תֹאמְרוּן קֶשֶׁר לְכֹל — אָמַר
אֲשֶׁר יֹאמַר הָעָם הַזֶּה קָשֶׁר
וְאֶת מוֹרָאוֹ לֹא תִירְאוּ וְלֹא
תַעֲרִיצוּ׃ אֶת יְהוָה צְבָאוֹת אֹתוֹ — עָרַץ
תַקְדִּישׁוּ וְהוּא מוֹרַאֲכֶם וְהוּא — קָדַשׁ יָרֵא
מַעֲרִצְכֶם׃ וְהָיָה לְמִקְדָּשׁ וּלְאֶבֶן — קָדַשׁ
נֶגֶף וּלְצוּר מִכְשׁוֹל לִשְׁנֵי בָתֵּי — כָּשַׁל שָׁנָה
יִשְׂרָאֵל לְפַח וּלְמוֹקֵשׁ לְיוֹשֵׁב — בַּיִת פּוּחַ
יְרוּשָׁלָם׃ וְכָשְׁלוּ בָם רַבִּים — יָקַשׁ יָשַׁב רָבַב
וְנָפְלוּ וְנִשְׁבָּרוּ וְנוֹקְשׁוּ וְנִלְכָּדוּ׃ — שָׁבַר יָקַשׁ
צוֹר תְּעוּדָה חֲתוֹם תּוֹרָה בְּלִמֻּדָי׃ — עוּד חָתַם
וְחִכִּיתִי לַיהוָה הַמַּסְתִּיר פָּנָיו — יָרָה חָכָה
מִבֵּית יַעֲקֹב וְקִוֵּיתִי לוֹ׃ הִנֵּה — סָתַר פָּנָה קָוָה
אָנֹכִי וְהַיְלָדִים אֲשֶׁר נָתַן לִי יְהוָה
לְאֹתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל — אוֹת יָפַת
מֵעִם יְהוָה צְבָאוֹת הַשֹּׁכֵן בְּהַר צִיּוֹן׃
וְכִי יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם דִּרְשׁוּ אֶל — אָמַר
הָאֹבוֹת וְאֶל הַיִּדְּעֹנִים הַמְצַפְצְפִים — אוֹב צִפְצַף
וְהַמַּהְגִּים הֲלוֹא עַם אֶל אֱלֹהָיו יִדְרֹשׁ — הָגָה דָּרַשׁ
בְּעַד הַחַיִּים אֶל הַמֵּתִים׃ לְתוֹרָה — מוּת יָרָה
וְלִתְעוּדָה אִם לֹא יֹאמְרוּ כַּדָּבָר
הַזֶּה אֲשֶׁר אֵין לוֹ שָׁחַר׃ וְעָבַר בָּהּ
נִקְשָׁה וְרָעֵב וְהָיָה כִּי יִרְעַב וְהִתְקַצַּף — קָשָׁה רָעֵב
וְקִלֵּל בְּמַלְכּוֹ וּבֵאלֹהָיו וּפָנָה — קָצַף
לְמָעְלָה׃ וְאֶל אֶרֶץ יַבִּיט וְהִנֵּה — נָבַט
צָרָה וַחֲשֵׁכָה מְעוּף צוּקָה וַאֲפֵלָה — צוּר עוּף
מְנֻדָּח׃ כִּי לֹא מוּעָף לַאֲשֶׁר — נָדַח
מוּצָק לָהּ — צוּק

Cap. ix.

כָּעֵת הָרִאשׁוֹן הֵקַל אַרְצָה
זְבֻלוּן וְאַרְצָה נַפְתָּלִי וְהָאַחֲרוֹן — קָלַל
הִכְבִּיד דֶּרֶךְ הַיָּם עֵבֶר הַיַּרְדֵּן גְּלִיל — כָּבַד גָּלַל
הַגּוֹיִם׃ הָעָם הַהֹלְכִים בַּחֹשֶׁךְ
רָאוּ אוֹר גָּדוֹל יֹשְׁבֵי בְּאֶרֶץ צַלְמָוֶת — רָאָה גָּדַל
אוֹר נָגַהּ עֲלֵיהֶם׃ הִרְבִּיתָ הַגּוֹי — רָבָה
לֹא הִגְדַּלְתָּ הַשִּׂמְחָה שָׂמְחוּ לְפָנֶיךָ — גָּדַל פָּנָה

Trāſla.B.Hie.

erudiuit me ne irem in via populi huius dicens. Non dicatis cōiuratio. Omnia enim que loquitur populus iſte: coniuratio eſt: & timore eius ne timeatis neq paueatis. Dominum exercituum ipſum ſanctificate: ipſe pauor veſter & ipſe terror vr̄: & erit vobis ī ſanctificationē: in lapidē autē offenſionis & petrā ſcandali duabus domib9 iſrael: & in laqueum & in ruinam habitantibus hieruſalem. Et offendēt ex eis plurimi: et cadent & conterētur & irretiētur & capiētur. Liga teſtimoniū: ſigna legē in diſcipulis meis: expectabo dominū qui abſcondit faciem ſuam a domo iacob & preſto labor eum. Ecce ego & pueri mei quos dedit mihi dominus in ſignum & in portentum iſrael a dn̄o exercituum qui habitat in monte ſion. Et cum dixerint ad vos: querite a phytonibus & a diuinis qui ſtrident in incātationib9 ſuis: nūqd nō pp̄ls a deo ſuo reqret viſionē p viuis ac mortuis? Ad legem magis & ad teſtimoniū. Quod ſi nō dixerint iuxta verbū hoc: nō erit eis matutina lux. Et trāſibit p eam & corruet & eſuriet: & cū eſurierit iraſcetur: et maledicet regi ſuo & deo ſuo. Et ſuſpiciet ſurſum: & ad terram intuebitur: & ecce tribulatio & tenebre & diſſolutio & anguſtia & caligo perſequens: & nō poterit auolare de anguſtia ſua. 9.

PRimo tempore alleuiata eſt terra zabulon & terra neptalim: & nouiſſimo aggrauata eſt via maris trans iordanē galilee gentium. Populus qui ambulabat in tenebris vidit lucē magnā: habitātib9 in regione vmbre mortis: lux orta eſt eis. Multiplicaſti gentem non magnificaſti leticiā. Letabuntur coram te

Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

receſſerūt ab itinere vie populi hui9 di-
ἀπειθοῦσι τῇ πορείᾳ τῆς ὁδοῦ τοῦ λαοῦ τούτου λέ-
centes: ne forte dicāt durū: oē eñ qdcūq dixerit
γοντες, μήποτε εἴπωσι σκληρόν, πᾶν γὰρ ὃ ἐὰν εἴπῃ ὁ
pp̄ls hic durū eſt. at timorē ei9 ne timu
λαὸς οὗτος σκληρόν ἐστι. τὸν δὲ φόβον αὐτοῦ οὐ μὴ φο-
eritis: neq cōturbemini. dñm virtu-
βηθῆτε, οὐδ᾽ οὐ μὴ ταραχθῆτε. τὸν κύριον τῶν δυνάμε-
tū ipm ſctificate: ꝛ ipe erit tu9 timor: ꝛ ſi in ipo
ων αὐτὸν ἁγιάσατε, καὶ αὐτὸς ἔσται σου φόβος, κἂν ἐπ᾽ αὐ-
cōfiſus fueris: erit tibi in ſctificationē: ꝛ nō vt lapi
τῷ πεποιθὼς ἧς, ἔσται σοι εἰς ἁγίασμα, καὶ οὐχ ὡς λί-
dis offenſioni occurretis: neq vt petre rui-
θου προσκόμματι συναντήσεσθε, οὐδ᾽ ὡς πέτρας πτώ-
ne. at dom9 iacob in laqueo ꝛ in cōualle
ματι. οἱ δὲ οἶκοι ἰακὼβ ἐν παγίδι καὶ ἐν κοιλώματι
ſedētes in hieruſalē. ppter hoc ipotētes erūt
ἐγκαθήμενοι ἐν ἱερουσαλήμ. διὰ τοῦτο ἀδυνατήσουσιν
in ipis multi: ꝛ ruent ꝛ cōterentur
ἐν αὐτοῖς πολλοί, καὶ πεσοῦνται καὶ συντριβήσονται
ꝛ appropīqbūt: ꝛ capient hoies in ſecuritate exiſtē
καὶ ἐγγιοῦσι, καὶ ἁλώσονται ἄνθρωποι ἐν ἀσφαλείᾳ ὄν-
tes. tūc manifeſti erūt ſigillātes legē — D
τες. τότε φανεροὶ ἔσονται οἱ σφραγιζόμενοι τὸν νόμον τοῦ
ne diſcant. ꝛ dicet expectabo deū q auertit — heb. 2.c
μὴ μαθεῖν. καὶ ἐρεῖ μενῶ τὸν θεὸν τὸν ἀποστρέψαντα
faciē ſuā a domo iacob: ꝛ cōfi
τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου ἰακώβ, καὶ πε-
dens ero in eo. ecce ego ꝛ pueri
ποιθὼς ἔσομαι ἐπ᾽ αὐτῷ. ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία
quos dedit mihi de9: ꝛ erūt ſigna ꝛ portēta ī
ἅ ἔδωκέ μοι ὁ θεός, καὶ ἔσται σημεῖα καὶ τέρατα ἐν
domo iſrael a dño ſabaoth. q habi
τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ παρὰ κυρίου σαβαώθ, ὃς κατοι-
tat in mōte ſion. ꝛ ſi dixerint ad vos: que
κεῖ ἐν τῷ ὄρει σιών. καὶ ἐὰν εἴπωσι πρὸς ὑμᾶς, ζη-
rite vates ꝛ de terra
τήσατε τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς γῆς
loqntes ꝛ vana loqntes: q de ventre lo-
φωνοῦντας καὶ τοὺς κενολογοῦντας, οἳ ἐκ τῆς κοιλίας φω-
quentur: nōne gēs ad deū ſuū requiret? qd re
νήσουσιν, οὐκ ἔθνος πρὸς θεὸν αὐτοῦ ἐκζητήσουσι; τί ἐκ-
quirent de viuis mortuos? legē eñ in adiu
ζητήσουσι περὶ τῶν ζώντων τοὺς νεκρούς; νόμον γὰρ εἰς βοή-
toriū dedit: vt dicāt nō ſicut verbū hoc:
θειαν ἔδωκεν, ἵνα εἴπωσιν οὐχ ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο,
pro quo nō eſt munera dare de ipo. ꝛ veniet ſup
περὶ οὗ οὐκ ἔστι δῶρα δοῦναι περὶ αὐτοῦ. καὶ ἥξει ἐφ᾽ ὑ-
vos fortis fames: ꝛ erit vt eſurieritis: cōtriſtabi
μᾶς σκληρὰ λιμός, καὶ ἔσται ὡς ἂν πεινάσητε, λυπηθήσε-
mini ꝛ male dicetis princip ꝛ q̄ patrie:
σθε καὶ κακῶς ἐρεῖτε τὸν ἄρχοντα καὶ τὰ πάτρια.
ꝛ ſuſpiciēt in celū ſurſum ꝛ in
καὶ ἀναβλέψονται εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω καὶ εἰς τὴν
terrā deorſū inſpicient. ꝛ ecce tenebre tribulatio ꝛ
γῆν κάτω ἐμβλέψονται. καὶ ἰδοὺ σκότος θλῖψις καὶ
anguſtia ꝛ tenebre vt nō videre. vſq ad tps.
στενοχωρία καὶ σκότος ὥστε μὴ βλέπειν. ἕως καιροῦ.
HOc primū velociter bibe: velociter fac. regio
ΤΟῦτο πρῶτον ταχὺ πίε, ταχὺ ποίει. χώρα — A
zabulon: terra neptalim ꝛ reliqui maritimā — Mat. 4.c.
ζαβουλών, ἡ γῆ νεφθαλείμ καὶ οἱ λοιποὶ τὴν παραλίαν
ꝛ trans iordanē galilea gētiū pp̄ls
καὶ πέραν τοῦ ἰορδάνου γαλιλαία τῶν ἐθνῶν ὁ λαὸς
ſedēs in tenebris: vidit lucē magnā: q habitat
ὁ καθήμενος ἐν σκότει, εἴδε φῶς μέγα, οἱ κατοικοῦντες
in regione ꝛ vmbra mortis: lux orieť ſup vos.
ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς λάμψει ἐφ᾽ ὑμᾶς. τὸ
plurimā ptē ppl̄i deduxiſti in letitia: ꝛ
πλεῖστον τοῦ λαοῦ κατήγαγες ἐν εὐφροσύνῃ, καὶ
letabūtur in cōſpectu tuo:
εὐφρανθήσονται ἐνώπιόν σου,

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla. gre. lxx. cū inter. lati. **Trāſla. B. Hie.** **Tex. he. Eſa. ix.** **Pritiua. heb.**

ſicut q̄ letātur in meſſe. ⁊ quēadmodū diuidētes
ὡς οἱ εὐφραινόμενοι ἐν ἀμήτῳ· καὶ ὃν τρόπον οἱ διαιρούμενοι
ſpolia: q꞉ ablatū eſt iugū qd̄ ſupra ipos poſitū: ⁊
σκῦλα, διότι ἀφῄρηται ὁ ζυγὸς ὁ ἐπ᾽ αὐτῶν κείμενος, καὶ ἡ
virga q̄ ſup collū eoꝝ. nā virgā
ῥάβδος ἡ ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτῶν· τὴν γὰρ ῥάβδον τῶν
exactorū diſſipauit ſicut i die madiam: q꞉
B ἀπαιτούντων διεσκέδασεν ὡς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐπὶ μαδιάμ, ὅτι
oēm ſtolā cōgregatā dolo: ⁊ veſtimētū cū cō
πᾶσαν στολὴν ἐπισυνηγμένην δόλῳ, καὶ ἱμάτιον μετὰ κα
mutatiōe reſtituēt. ⁊ volent eē igne cōbuſti
ταλλαγῆς ἀποτίσουσι· καὶ θελήσουσιν εἶναι πυρίκαυστοι,
q꞉ puer natꝰ eſt nobis: filiꝰ datꝰ ē nobis. cuiꝰ pncipatꝰ fa
ὅτι παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς ἐδόθη ἡμῖν· οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγενή
ctꝰ eſt ſup hūero eiꝰ: ⁊ vocat̃ nomē eiꝰ ma
θη ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ· καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ με
gni cōſilii nūciꝰ: admirabilis cōſiliariꝰ: deꝰ fortis:
γάλης βουλῆς, ἄγγελος, θαυμαστὸς σύμβουλος, θεὸς ἰσχυρός,
potēs: pꝛīceps pacis: pater futuri ſeculi.
ἐξουσιαστής, ἄρχων εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.
adducā.n. pacē ſup pꝛīcipes ⁊ ſanitatē eiꝰ: ⁊
ἄξω γὰρ εἰρήνην ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ ὑγείαν αὐτοῦ, καὶ
magnꝰ pꝛīcipatꝰ illiꝰ: ⁊ pacis eiꝰ nō erit finis
μεγάλη ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ, καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος
ſup thꝛonū dauid ⁊ regnū eiꝰ vt coꝛri=
ἐπὶ τὸν θρόνον δαυίδ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ κατορθῶ=
gat illud ⁊ auxiliet̃ in iudicio ⁊ in iuſticia
σαι αὐτὴν καὶ ἀντιλαβέσθαι ἐν κρίματι καὶ ἐν δικαιοσύνῃ
ex nūc ⁊ in ſeculū: zelus dn̄i ſabaoth faci=
ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ ζῆλος κυρίου σαβαὼθ ποιή
et hec. moꝛtē miſit dn̄s ſup iacob: ⁊ venit
σει ταῦτα. θάνατον ἀπέστειλε κύριος ἐπὶ ἰακώβ, καὶ ἦλθεν
ſup iſrael: ⁊ ſcient ōis ppl̄s ephꝛaim: ⁊
C ἐπὶ ἰσραήλ, καὶ γνώσονται πᾶς ὁ λαὸς τοῦ ἐφραΐμ, καὶ οἱ
ſedētes in ſamaria in ſupbia ⁊ excelſo coꝛde dicen
καθήμενοι ἐν σαμαρείᾳ ἐφ᾽ ὕβρει καὶ ὑψηλῇ καρδίᾳ λέγον=
tes: lateres ceciderūt: ſed venite poliamꝰ lapides
τες, πλίνθοι πεπτώκασιν, ἀλλὰ δεῦτε λαξεύσωμεν λίθους
⁊ icidamꝰ ſycomoꝛos ⁊ cedros: ⁊ edificabimꝰ:
καὶ κόψωμεν συκαμίνους καὶ κέδρους, καὶ οἰκοδομήσωμεν
nobis turri. ⁊ allidet deꝰ inſurgētes cōtra
ἑαυτοῖς πύργον· καὶ ῥήξει ὁ θεὸς τοὺς ἐπανισταμένους ἐπὶ
mōtē ſiō ſup eū: ⁊ īimicos eiꝰ diſſipabit.
ὄρος σιὼν ἐπ᾽ αὐτόν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ διασκεδάσει.
ſyꝛiam a ſolis oꝛtu ⁊ grecos a ſolis oc
συρίαν ἀφ᾽ ἡλίου ἀνατολῶν καὶ τοὺς ἕλληνας ἀφ᾽ ἡλίου δυ
caſu: deuoꝛātes iſrael toto oꝛe. in
σμῶν, τοὺς κατεσθίοντας τὸν ἰσραὴλ ὅλῳ τῷ στόματι. ἐπὶ
oibꝰ his nō eſt auerſus furoꝛ meꝰ: ſed eſt manꝰ excel
πᾶσι τούτοις οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμός μου, ἀλλ᾽ ἔτι ἡ χεὶρ ὑψη
ſa: ⁊ ppl̄s nō eſt cōuerſus: donec pcuſſꝰ ē. ⁊ dn̄m
λή. καὶ ὁ λαὸς οὐκ ἐπεστράφη, ἕως ἐπλήγη. καὶ τὸν κύριον
exercituū nō q̄ſiuit. ⁊ abſtulit dn̄s ab
τῶν δυνάμεων οὐκ ἐζήτησεν. καὶ ἀφεῖλε κύριος ἀπὸ
iſrael caput ⁊ caudā: magnū ⁊ paruū in vna
ἰσραὴλ κεφαλὴν καὶ οὐράν, μέγαν καὶ μικρὸν ἐν μιᾷ ἡ=
die: ſenem ⁊ eos q̄ facies admirant̃:
μέρᾳ, πρεσβύτην καὶ τοὺς τὰ πρόσωπα θαυμάζοντας,
hoc caput. ⁊ pphetā docentē iniqua: hic
αὕτη ἡ ἀρχή. καὶ προφήτην διδάσκοντα ἄνομα, οὗτος
cauda. ⁊ erūt btificātes ppl̄m iſtū
ἡ οὐρά. καὶ ἔσονται οἱ μακαρίζοντες τὸν λαὸν τοῦτον
ſeducētes: ⁊ ſeducūt: vt abſoꝛbeāt eos.
πλανῶντες, καὶ πλανῶσιν, ὅπως καταπίωσιν αὐτούς.
D ppt̃ hoc ſup adoleſcētulis eoꝝ nō letabit̃ dn̄s.
διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῖς νεανίσκοις αὐτῶν οὐκ εὐφρανθήσεται κς.
⁊ pupilloꝝ eoꝝ ⁊ viduaꝝ eoꝝ nō miſerebit̃: q꞉
καὶ τοὺς ὀρφανοὺς αὐτῶν καὶ τὰς χήρας αὐτῶν οὐκ ἐλεήσει, ὅτι
oēs iniqui ⁊ praui ⁊ oē os loquit̃ iiuſta. in
πάντες ἄνομοι καὶ πονηροὶ καὶ πᾶν στόμα λαλεῖ ἄδικα. ἐπὶ
oibꝰ his nō eſt auerſus furoꝛ eiꝰ: ſed adhuc manꝰ eiꝰ excelſa.
πᾶσι τούτοις οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑψηλή.

ſicut q letātur in meſſe: ſicut exultāt victores capta p̄da q̄ñ diuidūt ſpolia. Iugū enī oneris eius & virgā humeri eius: & ſceptrū exactoris eius ſuperaſti ſicut in die madian. Quia oīs violenta predatio cum tumultu: & veſtimentum mixtū ſanguine erit in cōbuſtionem & cibus ignis. Paruulꝰ enī natꝰ eſt nobis & filius datus ē nobis: & factꝰ eſt principatus ſup humerū eiꝰ: & vocabitur nomē eius admirabilis cōſiliariꝰ: deus fortis: pr̄ futuri ſeculi: prīceps pacis. Multiplicabitur eiꝰ īperiū: & pacis nō erit finis ſup ſoliū dauid & ſup regnū eius: vt cōfirmet illud & corroboret in iudicio & iuſticia ammodo & vſq; in ſempiternū. Zelus domini exercituum faciet hoc. Verbum miſit dominus iacob: et cecidit in iſrael. Et ſciet omnis populus effraim & habitātes ſamariam in ſuperbia et magnitudine cordis dicentes. Lateres ceciderūt: ſed q̄dris lapidibꝰ edificabimus: ſycomoros ſucciderūt ſed cedros īmutabimꝰ. Et eleuabit dn̄s hoſtes raſin ſup eū: & inimicos eius in tumultū vertet: ſyriā ab oriente & philiſtiim ab occidente: & deuorabant iſrael toto ore. In omnibus his non eſt auerſus furor eiꝰ: ſed adhuc manus eiꝰ extēta: & ppl̄s nō eſt reuerſus ad pcutientem ſe: & dn̄m exercituū non inquiſierunt. Et diſperdet dn̄s ab iſrael caput & caudā incuruantem & deprauantem die vna. Longeuus & honorabilis ipſe eſt caput: & propheta docens mendacium: ipē eſt cauda. Et erunt qui beatificent populum iſtum ſeducētes & qui beatificātur precipitati. Propter hoc ſuper adoleſcētulis eius nō letabitur dn̄s: & pupillorū eiꝰ & viduarū non miſerebitur. Quia oīs hypocrita ē & neq̃: et vniuerſū os locutū eſt ſtulticiā. In oībꝰ his nō ē auerſus furor eiꝰ: ſed adhuc manꝰ eius extēta.

כשמחת בקציר כאשר יגילו — קצר גול
בחלקם שלל: כי את על סבלו
ואת מטה שכמו שבט הנגש בו — נטה
החתת כיום מדין: כי כל סאון — חתת סאן
סאן ברעש ושמלה מגוללה — גלל
בדמים והיתה לשרפה מאכלת — היה אכל
אש: כי ילד ילד לנו בן נתן לנו
ותהי המשרה על שכמו ויקרא — היה שרה
שמו פלא יועץ אל גבור אבי עד — קרא יעץ
שר שלום: לםרבה המשרה — שור שלם רבה
ולשלום אין קץ על כסא דוד ועל
ממלכתו להכין אתה ולסעדה — מלך כון
במשפט ובצדקה מעתה ועד — שפט
עולם קנאת יהוה צבאות תעשה — עלם עשה
זאת: דבר שלח אדני ביעקב
ונפל בישראל: וידעו העם
כלו אפרים ויושב שמרון בגאוה — ישב גאה
ובגדל לבב לאמר: לבנים
נפלו וגזית נבנה שקמים גדעו — גזז בנה
וארזים נחליף: וישגב יהוה — חלף שגב
את צרי רצין עליו ואת איביו — צור
יסכסך: ארם מקדם ופלשתים — סכסך
מאחור ויאכלו את ישראל — אחר אכל
בכל פה בכל זאת לא שב — שוב
אפו ועוד ידו נטויה: והעם לא — נטה
שב עד המכהו ואת יהוה צבאות — נכה
לא דרשו: ויכרת יהוה מישראל — כרת
ראש וזנב כפה ואגמון יום — כפף
אחד: זקן ונשוא פנים הוא — נשא פנה
הראש ונביא מורה שקר הוא — נבא ירה
הזנב: ויהיו מאשרי העם הזה — היה אשר
מתעים ומאשריו מבלעים: על כן על — תעה בלע
בחוריו לא ישמח אדני ואת יתמיו — בחר שמח
ואת אלמנתיו לא ירחם כי כלו — רחם
חנף ומרע וכל פה דבר נבלה בכל — רוע
זאת לא שב אפו ועוד ידו נטויה:

© Biblioteca Nacional de España

Priitiua.heb. Tex.he.Eſa.x. Trāſla.B.Hie. Trāſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

כִּי בָעֲרָה כָאֵשׁ רִשְׁעָה . שָׁמִיר
וָשַׁיִת תֹּאכֵל . וַתִּצַּת בְּסִבְכֵי הַיַּעַר .
וַיִּתְאַבְּכוּ גֵּאוּת עָשָׁן : בְּעֶבְרַת
יְהוָה צְבָאוֹת נֶעְתַּם אָרֶץ . וַיְהִי
הָעָם כְּמַאֲכֹלֶת אֵשׁ . אִישׁ אֶל
אָחִיו לֹא יַחְמֹלוּ : וַיִּגְזֹר עַל יָמִין
וְרָעֵב . וַיֹּאכַל עַל שְׂמֹאול וְלֹא
שָׂבֵעוּ . אִישׁ בְּשַׂר זְרֹעוֹ יֹאכֵלוּ :
מְנַשֶּׁה אֶת אֶפְרַיִם . וְאֶפְרַיִם אֶת
מְנַשֶּׁה . יַחְדָּו הֵמָּה עַל יְהוּדָה .
בְּכָל זֹאת לֹא שָׁב אַפּוֹ . וְעוֹד יָדוֹ
נְטוּיָה :

Cap. x.

הוֹי הַחֹקְקִים חִקְקֵי אָוֶן . וּמְכַתְּבִים
עָמָל כִּתֵּבוּ : לְהַטּוֹת מִדִּין דַּלִּים .
וְלִגְזֹל מִשְׁפַּט עֲנִיֵּי עַמִּי . לִהְיוֹת
אַלְמָנוֹת שְׁלָלָם . וְאֶת יְתוֹמִים
יָבֹזּוּ : וּמַה תַּעֲשׂוּ לְיוֹם פְּקֻדָּה .
וּלְשׁוֹאָה מִמֶּרְחָק תָּבוֹא . עַל מִי
תָּנוּסוּ לְעֶזְרָה . וְאָנָה תַעַזְבוּ
כְּבוֹדְכֶם : בִּלְתִּי כָרַע תַּחַת אַסִּיר .
וְתַחַת הֲרוּגִים יִפֹּלוּ . בְּכָל זֹאת
לֹא שָׁב אַפּוֹ . וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה : הוֹי
אַשּׁוּר שֵׁבֶט אַפִּי . וּמַטֶּה הוּא בְיָדָם
זַעְמִי : בְּגוֹי חָנֵף אֲשַׁלְּחֶנּוּ . וְעַל
עַם עֶבְרָתִי אֲצַוֶּנּוּ . לִשְׁלֹל שָׁלָל
וְלָבֹז בַּז . וּלְשׂוּמוֹ מִרְמָס כְּחֹמֶר
חוּצוֹת : וְהוּא לֹא כֵן יְדַמֶּה . וּלְבָבוֹ
לֹא כֵן יַחְשֹׁב . כִּי לְהַשְׁמִיד בִּלְבָבוֹ
וּלְהַכְרִית גּוֹיִם לֹא מְעָט : כִּי יֹאמַר .
הֲלֹא שָׂרַי יַחְדָּו מְלָכִים : הֲלֹא
כְּכַרְכְּמִישׁ כַּלְנוֹ . אִם לֹא כְאַרְפַּד
חֲמָת . אִם לֹא כְדַמֶּשֶׂק שֹׁמְרוֹן :
כַּאֲשֶׁר מָצְאָה יָדִי לְמַמְלְכֹת
הָאֱלִיל . וּפְסִילֵיהֶם מִירוּשָׁלִַם
וּמִשֹּׁמְרוֹן : הֲלֹא כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי
לְשֹׁמְרוֹן וְלֶאֱלִילֶיהָ . כֵּן אֶעֱשֶׂה

שָׁמַר
אָכַל צית
אָבַךְ גָּאָה
עָתַם הָיָה
אָכַל
חָמַל גָּזַר
יָמַן אָכַל
שָׂמַל אָכַל
שׁוּב
נָטָה
כָּתַב נָטָה
דּוּן שָׁפַט
עָנָה
בָּזַז עָשָׂה
שָׁאָה
רָחַק בּוֹא
נוּס עָזַב
כָּבַד אָסַר
הָרַג נָפַל
נָטָה
שָׁלַח
צָוָה
בָּזַז שׂוּם
רָמַס חוּץ
דָּמָה חָשַׁב
שָׁמַד כָּרַת
אָמַר שׂוּר
מָלַךְ
פָּסַל
עָשָׂה

Succenſa eſt enim quaſi
ignis impietas: veprem
& ſpinā vorabit. Et ſuc
cēdetur in dēſitate ſalt⁹:
et conuoluetur in ſuper
bia fumi. In ira
domini exercituū con-
turbata eſt terra: et erit
popul⁹ quaſi eſca ignis.
Vir
fratri ſuo nō parcet: &
declinabit ad dexteram
et eſuriet: & comedet
ad ſiniſtram & non
ſaturabitur. Vnuſqſq;
carnem brachii ſui vora
bit: manaſſes effraī: &
effraim
manaſſen: & ſimul ipſi
contra iudam.
In oībus his nō eſt auer
ſus furor eius: ſed adhuc
manus eius extenta.

10.

VE qui cōdunt leges
iniq̄s: & ſcribentes
iniuſtitiā ſcripſerunt: vt
opprimerēt ī iudicio pau
peres: & vim facerēt cau
ſe humiliū popl̄i mei: vt
eſſent vidue preda eorū
& pupillos
diriperent. Quid facie
tis in die viſitationis
& calamitatis de longe
venientis: ad cuius
confugietis auxilium et
vbi derelinquetis
gloriam veſtram: ne in
curuemini ſub vinculo:
et cum interfectis cada-
tis. Super omnibus his
nō eſt auerſus furor ei⁹:
ſed adhuc man⁹ eius ex
tēta. Ve aſſur. Virga fu
roris mei & bacul⁹ ipſe ē.
In manu ei⁹ indignatio
mea. Ad gentē fallacē
mittā eū: & cōtra ppl̄m
furoris mei mādabo illi:
vt auferat ſpolia & diri-
piat predā & ponat illū in
cōculcatione q̄ſi lutū pla
tearū. Ipſe aūt nō ſic ar
bitrabitur: & cor ei⁹ nō
ita eſtimabit: ſed ad cō
terendū erit cor ei⁹ & ad
internitionē gentiū nō
paucarū. Dicit eñi. Nū
qd nō p̄cipes mei ſimul
reges ſūt? Nunqd nō vt
carchamis: ſic calāno: &
vt arphat: ſic emath? Nū
qd nō vt damaſc⁹: ſic ſa
maria? Quomodo inue
nit manus mea regna
idoli: ſic & ſimulachra eo
rum de hieruſalem
& de ſamaria. Nunquid
non ſicut feci
ſamarie & idolis eius:
ſic faciam

ꝛ ſuccēdeꝛ ſicut ignis iniq̄tas: ꝛ ſicut gramē aridū deuora
καὶ καυθήσεται ὡς πῦρ ἡ ἀνομία, καὶ ὡς ἄγρωστις ξηρὰ βρω
bitur ab igne. ꝛ ſuccēdetur in dēſitatib⁹
θήσεται ὑπὸ πυρός. καὶ καυθήσεται ἐν τοῖς δάσεσι τοῦ
ſylue. ꝛ deuorabit que ī circuitu colliū
δρυμοῦ. καὶ συγκαταφάγεται τὰ κύκλῳ τῶν βουνῶν
oīa. in ira furoris dn̄i ſuccenſa eſt tra oīs:
πάντα. διὰ θυμὸν ὀργῆς κυρίου συγκέκαυται ἡ γῆ ὅλη,
ꝛ erit ppl̄s q̄ſi ſuccenſus ab igne. homo
καὶ ἔσαι ὁ λαὸς ὡς κατακεκαυμένος ὑπὸ πυρός. ἄνθρωπος
fratris ſui nō miſerebit: ſed declinabit ad de
τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐκ ἐλεήσει, ἀλλ' ἐκκλινεῖ εἰς τὰ δε
xterā: q2 eſuriet. ꝛ comedet ad ſiniſtrā: ꝛ nō
ξιά, ὅτι πεινάσει. καὶ φάγεται ἐκ τῶν ἀριστερῶν, καὶ οὐ
ſaturabit homo comedēs carnes bra-
μὴ ἐμπλησθήσεται ἄνθρωπος ἐσθίων τὰς σάρκας τοῦ βρα
chii ſui. comedet eñi manaſſes ephrai: ꝛ
χίονος αὐτοῦ. φάγεται γὰρ μανασσῆς τοῦ ἐφραίμ, καὶ
ephrai manaſſe: q2 ſimul obſidebunt iu-
ἐφραίμ τοῦ μανασσῆ, ὅτι ἅμα πολιορκήσουσι τὸν ἰου
dam. in his oībus nō eſt auerſus furoꝛ.:
δαν. ἐπὶ τούτοις πᾶσιν οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμός,
ſed adhuc man⁹ ei⁹ excelſa.
ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑψηλή. Ca. 10. A

VE ſcribētib⁹ iniq̄tatē: ſcribētes eñi ini
Οὐαὶ τοῖς γράφουσι πονηρίαν, γράφοντες γὰρ, πο
q̄tatē ſcribunt. declinātes iudiciū mēdicoꝝ: rapiē
νηρίαν γράφουσιν. ἐκκλίνοντες κρίσιν πτωχῶν, ἁρπά-
tes iudiciū paupeꝝ ppl̄i mei: vt eēt ipis vi
ζοντες κρίμα πενήτων τοῦ λαοῦ μου, ὥστε εἶναι αὐτοῖς χή
dua in direptionē: ꝛ pupill⁹ in predā. ꝛ qd fa-
ραν εἰς διαρπαγὴν καὶ ὀρφανὸν εἰς προνομήν. καὶ τί ποι
cient in die viſitatōis: nā tribulatio
ήσουσιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐπισκοπῆς, ἡ γὰρ θλίψις
vr̄a de longe veniet. ꝛ ad quā confugient
ὑμῶν πόρρωθεν ἥξει. καὶ πρὸς τίνα καταφεύξονται τοῦ
vt adiuuētur: ꝛ vbi derelinquetis gloriā veſtrā: vt nō
βοηθῆναι, καὶ ποῦ καταλείψετε τὴν δόξαν ὑμῶν; τοῦ μὴ
corruatis in deductionē: ꝛ ſub interfectis ca
ἐμπεσεῖν εἰς ἀπαγωγήν, καὶ ὑποκάτω ἀνῃρημένων πε-
dent. ꝛ ſup oīb⁹ his nō eſt auerſus furoꝛ eius: s.5.f. et.9.a.
σοῦνται. καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις οὐκ ἀπεστράφη ἡ ὀργὴ αὐτοῦ,
ſed adhuc man⁹ ei⁹ excelſa. ve aſſyriis virga B
ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑψηλή. οὐαὶ ἀσσυρίοις ἡ ῥάβδος τοῦ
furoris mei: ꝛ ira eſt in manib⁹ coꝝ. irā meā
θυμοῦ μου, καὶ ὀργή ἐστιν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. τὴν ὀργήν μου
in gentē iniquā mittā: ꝛ meo ppl̄o precipiā
εἰς ἔθνος ἄνομον ἀποστελῶ, καὶ τῷ ἐμῷ λαῷ συντάξω
vt faciat ſpolia ꝛ predā: ꝛ cōculcet ciui-
ποιῆσαι σκῦλα καὶ προνομήν, καὶ καταπατεῖν τὰς πό-
tates: ꝛ ponat eas in puluerē. ipe aūt nō ſic co-
λεις, καὶ θεῖναι αὐτὰς εἰς κονιορτόν. αὐτὸς δὲ οὐχ οὕτως ἐνε
gitauit: ꝛ aīo nō ſic arbitrat⁹ eſt: ſed diſcedet
θυμήθη, καὶ τῇ ψυχῇ οὐχ οὕτω λελόγισται, ἀλλὰ ἀπαλλά-
mens ei⁹: ꝛ vt diſperdat gētes nō paucas. ꝛ
ξει ὁ νοῦς αὐτοῦ, καὶ τοῦ ἐξολοθρεῦσαι ἔθνη οὐκ ὀλίγα. καὶ
ſi dixerint ei: tu ſol⁹ es p̄ceps. ꝛ dicet: nō tu
ἐὰν εἴπωσιν αὐτῷ, σὺ μόνος εἶ ἄρχων. καὶ ἐρεῖ, οὐκ ἔλα
li regionē que ſupra babylonē ꝛ chalanē: vbi
βον τὴν χώραν τὴν ἐπάνω βαβυλῶνος καὶ χαλάνης, οὗ
turris edificata eſt. ꝛ tuli arabiā ꝛ damaſcū
ὁ πύργος ᾠκοδομήθη. καὶ ἔλαβον ἀραβίαν καὶ δαμασκὸν
ꝛ ſamariā. ſicut tuli has: oēs
καὶ σαμάρειαν. ὃν τρόπον ἔλαβον ταύτας, πάσας τὰς C
p̄cipat⁹ capiā. vlulate ſculptilia in hieruſa
ἀρχὰς λήψομαι. ὀλολύξατε τὰ γλυπτὰ ἐν ἱερουσα-
lem ꝛ in ſamaria. q̄ēadmodū.n. feci ſama-
λὴμ καὶ ἐν σαμαρείᾳ. ὃν τρόπον γὰρ ἐποίησα σαμα-
rie ꝛ manufactis eius: ſic faciam]
ρείᾳ καὶ τοῖς χειροποιήτοις αὐτῆς, οὕτως ποιήσω

© Biblioteca Nacional de España

⁊ hieruſalē ⁊ ſimulachꝛiſ ei⁹: ⁊ erit
καὶ τῇ ἱερουσαλὴμ καὶ τοῖς εἰδώλοις αὐτῆς. καὶ ἔσαι
cū ipleuerit dn̄s cūcta faciēs in mōte ſion
ὅταν συντελέσῃ κύριος πάντα ποιῶν ἐν τῷ ὄρει σιὼν
⁊ hierl̄m: ⁊ inducet ſup mētē magnā ſup
καὶ ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπάξει ἐπὶ τὸν νοῦν τὸν μέγαν ἐπὶ τὸν
principē aſſyrioꝝ ⁊ ſup celſitudinē glīe o=
ἄρχοντα τῶν ἀσυρίων καὶ ἐπὶ τὸ ὕψος τῆς δόξης τῶν ὀφ
culoꝝ ei⁹. dixit eīm in fortitudīe faciā: ⁊ ſa
θαλμῶν αὐτοῦ. εἶπε γὰρ ἐν τῇ ἰσχύϊ ποιήσω, καὶ τῇ σο
piētia intellect⁹ auferā terios gētiū: ⁊ fortitudinē eoꝝ
φίᾳ τῆς συνέσεως ἀφελῶ ὅρια ἐθνῶν, καὶ τὴν ἰσχὺν αὐτῶν
depredabor. ⁊ ꝑſuadebo ciuitates habitatas: ⁊
προνομεύσω. καὶ πείσω πόλεις κατοικουμένας, καὶ τὴν
orbē hitatū totū cōprehendā manu vt nidū: ⁊
D οἰκουμένην ὅλην καταλήψομαι τῇ χειρὶ ὡς νοσσιάν, καὶ
ſicut derelicta oua tollā. ⁊ nō eſt q̄ fugi=
ὡς καταλελειμμένα ὠὰ ἀρῶ. καὶ οὐκ ἔστιν ὃς διαφεύξε=
et me aut reſiſtat mihi ⁊ aperiēs os garriēs. nūqd
ταί με ἢ ἀντείπῃ μοι καὶ ἀνοίγων στόμα καὶ στρουθίζων. μὴ
gloriabitur ſecuris ſine incidēte cū ea: aut exalta=
δοξασθήσεται ἀξίνη ἄνευ τοῦ κόπτοντος ἐν αὐτῇ, ἢ ὑψωθή=
bitur ſerra ſine trahēte eā? ſimiliter ſi quis
σεται πρίων ἄνευ τοῦ ἕλκοντος αὐτόν; ὡσαύτως ἐάν τις
leuauerit virgā vel lignū exaltabit lignū. ⁊ nō ſic: ſed
ἄρῃ ῥάβδον ἢ ξύλον ὑψωθήσεται ξύλον. καὶ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ
mittet dn̄s ſabaoth in tuū honorē ignominiā: in
ἀποστελεῖ κύριος σαβαὼθ εἰς τὴν σὴν τιμὴν ἀτιμίαν, καὶ εἰς τὴν
tuā gloriā ignē ardentē incēdet. ⁊ erit lumē
σὴν δόξαν πῦρ καιόμενον καυθήσεται. καὶ ἔσαι τὸ φῶς τοῦ
iſrl̄ in ignē: ⁊ ſctificabit eā in igne ardēti: ⁊ come=
ἰσραὴλ εἰς πῦρ, καὶ ἁγιάσει αὐτὴν ἐν πυρὶ καιομένῳ, καὶ φάγε
det ſicut fenū ſiluā. die illa. extinguētur
ται ὡσεὶ χόρτον τὴν ὕλην. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ἀποσβεσθήσεται
mōtes ⁊ colles ⁊ ſaltus: ⁊ deuorabit
τὰ ὄρη καὶ οἱ βουνοὶ καὶ οἱ δρυμοί, καὶ καταφάγεται
ab aīa vſq; ad carnes. ⁊ erit fugiens q̄ſi fugi=
ἀπὸ ψυχῆς ἕως σαρκῶν. καὶ ἔσαι ὁ φεύγων ὡς ὁ φεύ=
ens a flāma ardēte. ⁊ relicti
γων ἀπὸ φλογὸς καιομένης. καὶ οἱ καταλειφθέντες
eoꝝ numer⁹ erunt: ⁊ puer paru⁹ ſcribet e=
αὐτῶν ἀριθμὸς ἔσονται, καὶ παιδίον μικρὸν γράψει αὐ=
os. ⁊ erit in die illa nō āpli⁹ adiiciet
τούς. καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ οὐκέτι προστεθήσεται
reſiduū iſrael. ⁊ hi q̄ ſaluati fuerīt de iacob
E τὸ καταλειφθὲν ἰσραήλ. καὶ οἱ σωθέντες τοῦ ἰακὼβ
nō āpli⁹ cōfidentes eſt ſup iniuriātes
οὐκέτι μὴ πεποιθότες ὦσιν ἐπὶ τοὺς ἀδικήσαντας
eos: ſed erūt cōfidētes ſup deū ſctm̄
αὐτούς, ἀλλ' ἔσονται πεποιθότες ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν ἅγιον τ̄
iſrael in veritate. ⁊ erit reſiduū ia=
ἰσραὴλ τῇ ἀληθείᾳ. καὶ ἔσαι τὸ καταλειφθὲν τοῦ ἰα=
cob ſup deū fortē. ⁊ ſi fuerit pplš iſrael
κὼβ ἐπὶ θεὸν ἰσχύοντα. καὶ ἐὰν γένηται ὁ λαὸς ἰσραὴλ
Ro.9.f ſicut arena maris: reliquie eoꝝ ſal=
F ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ κατάλειμμα αὐτῶν σω
Infra. uabūtur. verbū eīm cōſumēs ⁊ abbreuiās in iuſti
28.f: θήσεται. λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ἐν δικαιο
cia. q2 verbū abbreuiatū dn̄ator dn̄s exerci=
σύνῃ. ὅτι λόγον συντετμημένον κύριος κύριος δυνάμε=
tuū faciet in orbe t̄re vniuerſo. ꝑpt̄ hoc hec di=
ων ποιήσει ἐν τῇ οἰκουμένῃ ὅλῃ. διὰ τοῦτο τάδε λέ=
cit dn̄s ſabaoth: ne timeas pplš me⁹ habitan
γει κύριος σαβαώθ, μὴ φοβοῦ λαός μου οἱ κατοικοῦν=
tes in ſion ab aſſyriis: q2 ī virga ꝑcutiet te.
τες ἐν σιὼν ἀπὸ ἀσυρίων, ὅτι ἐν ῥάβδῳ πατάξει σε.

hieruſalē & ſimulachris
eius? Et erit cum
impleuerit domin⁹ cū=
cta opera ſua in monte
ſion & in hieruſalem: vi
ſitabo ſuper
fructum magnifici cor=
dis regis aſſur: & ſuper
gloriam altitudinis ocu
lorum eius. Dixit enim.
In fortitudine manus
mee feci: & ī ſapiētia mea
intellexi. Et abſtuli ter
minos populorum
et principes eorum de=
predatus ſum: & detraxi
q̄ſi potēs in ſublimi reſi
dētes. Et īuenit q̄ſi nidū
manus mea fortitudinē
populoꝝ: & ſicut colli=
gūtur oua q̄ derelicta ſūt:
ſic vniuerſam terrā ego
cōgregaui: & nō fuit q
moueret pennā & apiret
os & gāniret. Nunquid
gl'iabitur ſecuris cōtra
eum qui ſecat in ea: aut
exaltabitur ſerra
cōtra eū a quo trahitur?
Quō ſi eleuetur virga
cōtra eleuātē ſe: & exal
tetur bacul⁹ q vtiq; lignū
eſt. Propter hoc mittet
dn̄ator dn̄s exercituū
in pinguib⁹ eius tenuita
tē: & ſubt⁹ gloriā ei⁹ ſuc
cēſa ardebit q̄ſi cōbuſtio
ignis: & erit lumē iſrael
in ignē & ſctūs ei⁹ in flā
mā: & ſuccēdetur & de=
uorabitur ſpina eius &
vepres ī die vna: & gl'ia
ſaltus eius & carmeli ei⁹
ab aīa vſq; ad carnem
cōſumetur. Et erit ter=
rore profugus: & reliqe
ligni ſalt⁹ eius pre pauci
tate numerabūtur: & pu
er ſcribet eos. Et erit in
die illa: non adiiciet
reſiduū iſrael: & hi qui
fugerint de domo
iacob inniti ſup eo qui
percutit eos ſed īnitetur
ſuper dominū ſanctum
iſrael in veritate.
Reliquie cōuertētur: re
liqe inquā iacob ad deū
fortem. Si enim fuerit
populus tuus iſrael
quaſi arena maris reliqe
cōuertētur ex eo. Cōſu
matio abbreuiata inūda
bit iuſticiā. Conſumatio
nē eni & abbreuiationē
dn̄s de⁹ exercituū faciet
in medio oīs terre. Pro
pter hoc: hec dicit dn̄s
deus exercituū. Noli ti
mere ppl's meus habitor
ſion ab aſſur. In virga
enim percutiet te

לירושלם ולעצביה: והיה כי
יבצע אדני את כל מעשהו בהר
ציון ובירושלם אפקד על
פרי גדל לבב מלך אשור ועל
תפארת רום עיניו: כי אמר
בכח ידי עשיתי ובחכמתי כי
נבנותי ואסיר גבולת עמים
ועתודתיהם שושתי ואוריד
כאביר יושבים: ותמצא כקן ידי
לחיל העמים וכאסף ביצים
עזבות כל הארץ אני אספתי
ולא היה נודד כנף ופצה פה
ומצפצף: היתפאר הגרזן על
החצב בו אם יתגדל המשור
על מניפו כהניף שבט ואת מרימיו
כהרים מטה לא עץ: לכן ישלח
האדון אדני צבאות במשמניו
רזון ותחת כבדו יקד יקד כיקוד
אש: והיה אור ישראל לאש
וקדושו ללהבה ובערה ואכלה
שיתו ושמירו ביום אחד: וכבוד
יערו וכרמלו מנפש ועד בשר
יכלה והיה כמסס נסס: ושאר
עץ יערו מספר יהיו ונער יכתבם:
והיה ביום ההוא לא יוסיף עוד
שאר ישראל ופליטת בית
יעקב להשען על מכהו ונשען
על יהוה קדוש ישראל באמת:
שאר ישוב שאר יעקב אל אל
גבור: כי אם יהיה עמך ישראל
כחול הים שאר ישוב בו כליון
חרוץ שוטף צדקה: כי כלה ונחרצה
אדני יהוה צבאות עשה בקרב
כל הארץ: לכן כה אמר אדני
יהוה צבאות אל תירא עמי ישב
ציון מאשור בשבט יככה

בצע עשה
פקד
פרה
פאר
כוח
בין סור
גבל עתד
שסה ירד
אבר מצא
קנן
עזב
נדד
צפצף פאר
גדל נשד
נוף רום
רום נטה
שלח אדן
שמן רזה
קדש
שמר כבד
כלה נסס
ספר כתב
יסף
פלט
שען נכה
קדש
שוב
גבר היה
כלה
חרץ שטף
ירא
נכה

© Biblioteca Nacional de España

Pritiua.heb.	Tex.heb.Eſa.xi.
נָטָה נָשָׂא	וּמַטֵּהוּ יִשָּׂא עָלֶיךָ בְּדֶרֶךְ מִצְרָיִם׃
זָעַר	כִּי עוֹד מְעַט מִזְעָר וְכָלָה זַעַם
כָּלָה	וְאַפִּי עַל תַּבְלִיתָם׃ וְעוֹרֵר עָלָיו
נָכָה	יְהוָה צְבָאוֹת שׁוֹט כְּמַכַּת מִדְיָן
	בְּצוּר עוֹרֵב וּמַטֵּהוּ עַל הַיָּם
	וּנְשָׂאוֹ בְּדֶרֶךְ מִצְרָיִם׃ וְהָיָה בַּיּוֹם
סור	הַהוּא יָסוּר סֻבֳּלוֹ מֵעַל שִׁכְמֶךָ
עָלַל צור	וְעֻלּוֹ מֵעַל צַוָּארֶךָ וְחֻבַּל עֹל
פָּנָה בוא	מִפְּנֵי שָׁמֶן׃ בָּא עַל עַיַּת עָבַר
פָּקַד כָּלָה	בְּמִגְרוֹן לְמִכְמָשׂ יַפְקִיד כֵּלָיו׃ עָבְרוּ
עָבַר לוּן	מַעְבָּרָה גֶּבַע מָלוֹן לָנוּ חָרְדָה
	הָרָמָה גִּבְעַת שָׁאוּל נָסָה׃ צַהֲלִי
קָשַׁב	קוֹלֵךְ בַּת גַּלִּים הַקְשִׁיבִי לַיְשָׁה
עָנָה	עֲנִיָּה עֲנָתוֹת׃ נָדְדָה מַדְמֵנָה יֹשְׁבֵי
עָזַז	הַגֵּבִים הֵעִיזוּ׃ עוֹד הַיּוֹם בְּנֹב
נוּף	לַעֲמֹד יְנֹפֵף יָדוֹ הַר בֵּית צִיּוֹן
	גִּבְעַת יְרוּשָׁלָםִ׃ הִנֵּה הָאָדוֹן יְהוָה
סָעַף עָרַץ	צְבָאוֹת מְסָעֵף פֻּארָה בְּמַעֲרָצָה
רוּם גָּדַע	וְרָמֵי הַקּוֹמָה גְּדוּעִים וְהַגְּבֹהִים
שָׁפֵל	יִשְׁפָּלוּ׃ וְנִקַּף סִבְכֵי הַיַּעַר בַּבַּרְזֶל
אָדַר נָפַל	וְהַלְּבָנוֹן בְּאַדִּיר יִפּוֹל׃
Cap.xi.	וְיָצָא חֹטֶר מִגֵּזַע יִשָׁי
פָּרָה נוּחַ	וְנֵצֶר מִשָּׁרָשָׁיו יִפְרֶה׃ וְנָחָה עָלָיו
	רוּחַ יְהוָה רוּחַ חָכְמָה וּבִינָה
יָעַץ גָּבַר	רוּחַ עֵצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת
יָדַע רוּחַ	יְהוָה׃ וַהֲרִיחוֹ בְּיִרְאַת יְהוָה וְלֹא
רָאָה שָׁפַט	לְמַרְאֵה עֵינָיו יִשְׁפּוֹט וְלֹא
שָׁמַע יָכַח	לְמִשְׁמַע אָזְנָיו יוֹכִיחַ׃ וְשָׁפַט
יָשַׁר	בְּצֶדֶק דַּלִּים וְהוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר
עָנָה נָכָה	לְעַנְוֵי אָרֶץ וְהִכָּה אֶרֶץ בְּשֵׁבֶט
פֶּה שָׂפָה	פִּיו וּבְרוּחַ שְׂפָתָיו יָמִית רָשָׁע׃
מוּת אָזַר	וְהָיָה צֶדֶק אֵזוֹר מָתְנָיו וְהָאֱמוּנָה
אָמַן גּוּר	אֵזוֹר חֲלָצָיו׃ וְגָר זְאֵב עִם כֶּבֶשׂ
רָבַץ כָּפַר	וְנָמֵר עִם גְּדִי יִרְבָּץ וְעֵגֶל וּכְפִיר
מָרָא	וּמְרִיא יַחְדָּו וְנַעַר קָטֹן נֹהֵג בָּם׃
דּוֹב רָעָה	וּפָרָה וָדֹב תִּרְעֶינָה יַחְדָּו יִרְבְּצוּ

Traſla.B.Hie.

et baculũ ſuum leuabit ſuper te in via egypti. Adhuc eni paululũ modicũq̃ & conſumabitur indignatio mea & furor me⁹ ſup ſcelus eoꝝ. Et ſuſcitabit ſup eũ dñs exercituũ flagellũ iuxta plagã madian in petra oreb & virgã ſuam ſup mare: & leuabit eam in via egypti. Et erit in die ꝏꝏꝏ illa: auferetur onus ei⁹ de humero tuo: ꝏꝏꝏ & iugum eius de collo tuo: & cõputreſcet iugũ a facie olei. Veniet in aioth: tranſibit ꝏꝏꝏ in magrõ: apd̃ magmas commẽdabit vaſa ſua. Tranſierũt curſim: gabaa ſedes nr̃a. Obſtupuit rama: gabaa ſaulis fugit. Hinni ꝏꝏꝏꝏ voce tua filia gallim: attende laiſa ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ paupcula anathot. Migrauit medemena habitatores gabin cõfortamini. Adhuc dies ẽ vt in nobe ſtetur. Agitabit manũ ſuã ſup montẽ filie ſiõ & collem hieruſalem. Ecce dominator dominus exercituum confringet laguncular in terrore & excelſi ſtature ſuccidẽtur: & ſublimes ꝏꝏꝏꝏ hũiliabuntur. Et ſubuertẽtur cõdenſa ſaltus eius ferro: & libanus cũ excelſis cadet.

11\.

Et egredietur virga de radice ieſſe: ꝏꝏ & flos de radice ei⁹ aſcẽdet. Et requieſcet ſup eũ ſpiritus domini: ſpirit⁹ ſapientie & intellectus: ſpiritus cõſilii & fortitudinis: ſpũs ſcientie & pietatis. Et replebit eũ ſpũs timoris domini. Non ſecũdum viſionem oculorum iudicabit: neq̃ ꝏ ſecundũ auditum auriũ arguet. Sed iudicabit ꝏ in iuſticia pauperes & arguet in equitate ꝏꝏꝏ pro mãſuetis terre. Et percutiet terram virga oris ſui & ſpiritu labioꝝ ſuorũ interficiet impiũ. Et erit iuſticia cingulũ lumborũ eius: & fides cinctoriũ renũ eius. Habitabit lupus cũ agno: & pardus cum hedo accubabit. Vitulus & leo et ouis ſimul morabuntur: & puer paruulus minabit eos. Vitulus & vrſus paſcẽtur: ſil̃ regeſcẽt

Traſ.Gre.lxx.cũiter.latina.

plagã eũ inducit ſup te: vt videas viã egypti.
πληγὴν γὰρ ἐπάγει ἐπὶ σέ, τοῦ ἰδεῖν ὁδὸν αἰγύπτου.
adhuc.n.parũ: ⁊ ceſſabit ira: ⁊ ſuſcitabit ſup
ἔτι γὰρ μικρόν, καὶ παύσεται ἡ ὀργή. καὶ ἐγερεῖ ἐπ᾽ αὐ
eos dñs de⁹ exercituũ ſcd̃m plagã ma — F
τοὺς κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων κατὰ τὴν πληγὴν μα
diam in loco tribulatõis. ⁊ furoꝛ ei⁹ in via q̃ p
διὰμ ἐν τόπῳ θλίψεως. καὶ ὁ θυμὸς αὐτοῦ τῇ ὁδῷ τῇ κα
mare in viã q̃ ad egyptũ. ⁊ erit in
τὰ θάλασσαν εἰς τὴν ὁδὸν τὴν κατ᾽ αἴγυπτον. καὶ ἔσαι ἐν τῇ
die illa auferet̃ iugũ ei⁹ a te: ⁊ coꝛ
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀφαιρεθήσεται ὁ ζυγὸς αὐτοῦ ἀπὸ σοῦ, καὶ κα
rũpetur iugũ ab hũeris vr̃is. veniet.n.ĩ
ταφθαρήσεται ὁ ζυγὸς ἀπὸ τῶν ὤμων ὑμῶν. ἥξει γὰρ εἰς τὴν
ciuitatẽ aggai: ⁊ tranſibit ĩ magedo: ⁊ in mach
πόλιν ἀγγαΐ, καὶ παρελεύσεται εἰς μαγγεδώ, καὶ ἐν μαχ
mas ponet vaſa ſua: ⁊ ptranſibit vallẽ
μὰς θήσει τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ παρελεύσεται φάραγγα
⁊ veniet in aggai: timoꝛ apphẽdet rama: ciuitatẽ ſaul — G
καὶ ἥξει εἰς ἀγγαΐ, φόβος λήψεται ῥαμά, πόλιν σαοὺλ
fugiet: hĩni vocẽ tuã filia gallim: au
φεύξεται. χρεμέτισον φωνήν σου θύγατερ γαλλίμ, ἐπα
di laiſſa audiet̃ ĩ anathoth. obſtupuit medebena ⁊
κουε λαϊσά, ἐπακούσεται ἐν ἀναθώθ. ἐξέστη μαδεβηνὰ καὶ
habitãtes gebi. cõſolamini hodie in via
οἱ κατοικοῦντες γεβίμ. παρακαλεῖτε σήμερον ἐν ὁδῷ
vt maneat. cõſolamini ĩ mõte filiã ſion:
τοῦ μεῖναι. παρακαλεῖτε ἐν τῷ ὄρει τὴν θυγατέρα σιών,
⁊ colles in hierl̃m. ecce dñatoꝛ dñs ſabaoth
καὶ οἱ βουνοὶ ἐν ἱλημ. ἰδοὺ ὁ δεσπότης κύριος σαβαὼθ
cõturbat glorioſos cũ foꝛtitudine: ⁊ excelſi
συνταράσσει τοὺς ἐνδόξους μετὰ ἰσχύος, καὶ οἱ ὑψηλοὶ τῇ
ſupbia cõterẽtur: ⁊ ſublimes humiliabũtur.
ὕβρει συντριβήσονται, καὶ οἱ ὑψηλοὶ ταπεινωθήσονται.
⁊ cadent excelſi gladio: at liban⁹ cũ
καὶ πεσοῦνται ὑψηλοὶ μαχαίρᾳ, ὁ δὲ λίβανος σὺν τοῖς
excelſis cadet.
ὑψηλοῖς πεσεῖται.

Ca. 11.

Et egredict̃ virga de radice ieſſe: ⁊
Καὶ ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης ἰεσσαί, καὶ
flos de radice ei⁹ aſcendet: ⁊ requieſcet
ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης αὐτοῦ ἀναβήσεται, καὶ ἀναπαύσεται
ſup eũ ſpũs dñi: ſpũs ſapiẽtie ⁊ intelle — A
ἐπ᾽ αὐτὸν πνεῦμα κυρίου, πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσε
ctus: ſpũs cõſilii ⁊ foꝛtitudinis: ſpũs ſciẽtie
ως, πνεῦμα βουλῆς καὶ ἰσχύος, πνεῦμα γνώσεως
⁊ pietatis replebit eũ. ſpũs timoꝛis dei
καὶ εὐσεβείας ἐμπλήσει αὐτόν. πνεῦμα φόβου θεοῦ
nõ ſecũdũ gloriã iudicabit: neq̃ iuxta ſermonẽ
οὐ κατὰ τὴν δόξαν κρινεῖ, οὐδὲ κατὰ τὴν λαλιὰν
arguet: ſed iudicabit humili iudiciũ: ⁊ arguet
ἐλέγξει, ἀλλὰ κρινεῖ ταπεινῷ κρίσιν, καὶ ἐλέγξει
humiles terre: ⁊ pcutict terra ver
τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς, καὶ πατάξει γῆν τῷ λό
bo oris ſui. ⁊ in ſpũ p la
γῳ τοῦ στόματος αὐτοῦ. καὶ ἐν πνεύματι διὰ χει
bia ipſiũ iterficiet: ⁊ erit iuſticia cinctus
λέων ἀσεβῆ ἀνελεῖ. καὶ ἔσαι δικαιοσύνῃ ἐζωσμένος
lũbos ſuos: ⁊ veritate ĩuolut⁹ late
τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἀληθείᾳ εἰλημμένος τὰς πλευ
ra ſua. ⁊ ſimul paſcet̃ lup⁹ cũ agno: — .2.the. 2.l
ρὰς αὐτοῦ. καὶ συμβοσκηθήσεται λύκος μετὰ ἀρνοῦ,
⁊ pardus ſimul accubabit cũ hedo: ⁊ vitu
καὶ πάρδαλις συναναπαύσεται ἐρίφῳ, καὶ μοσχάρι — B
lus ⁊ leo ⁊ taur⁹ ſimul paſcẽtur. ⁊ pu — Infra. 65.b.
ον καὶ λέων καὶ ταῦρος ἅμα βοσκηθήσονται. καὶ παι
er paru⁹ ducet eos. ⁊ bos ⁊ vrſus paſ
δίον μικρὸν ἄξει αὐτούς. καὶ βοῦς καὶ ἄρκτος βο
centur ſimul: ⁊ ſimul erũt.
σκηθήσονται ἅμα, καὶ ἅμα ἔσονται ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

© Biblioteca Nacional de España

catuli eorū. ⁊ leo ſicut bos comedet paleas:
τὰ παιδία αὐτῶν. καὶ λέων ὡς βοῦς φάγεται ἄχυρα,
⁊ puer paruul⁹ in foramē aſpidū. ⁊ in cubi=
καὶ παιδίον νήπιον ἐπὶ τρώγλην ἀσπίδων. καὶ ἐπὶ κοί=
le[?]ppagationū aſpidū manū imittet. ⁊ nō ma=
την ἐγγόνων ἀσπίδων τὴν χεῖρα ἐπιβαλεῖ. καὶ οὐ μὴ κα
lefacient: neq3 poterūt perdere ullū in
κοποιήσωσιν, οὐδ᾽ οὐ μὴ δύνωνται ἀπολέσαι οὐδένα ἐπὶ
mōte ſctō meo. q2 repleta eſt oīs terra
τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου. ὅτι ἐνεπλήσθη ἡ σύμπασα γῆ τοῦ
C cognoſcēdi dn̄m ſicut aqua multa operiet ma
γνῶναι τὸν κύριον ὡς ὕδωρ πολὺ κατακαλύψει θαλάσ=
ria. ⁊ erit in die illa radix ieſſe: ⁊
Ro.15.c. σας. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἡ ῥίζα τοῦ ἰεσσαί, καὶ
q̄ cōſurgit vt priceps ſit gētiū. in ipo gētes ſperabūt. ⁊
ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν. ἐπ᾽ αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσι. καὶ
erit requies ei⁹ honor. ⁊ erit in die il=
ἔσται ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῦ τιμή. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί
la apponet dn̄s oſtdere manū ſuā: vt zelet
νῃ προσθήσει κύριος τοῦ δεῖξαι τὴν χεῖρα αὐτοῦ, τοῦ ζηλῶ
reliquū populi: qd derelinquet ab
σαι τὸ καταλειφθὲν τοῦ λαοῦ, ὃ ἐὰν καταλειφθῇ ἀπὸ
aſſyriis ⁊ ab egypto ⁊ a babylone ⁊
τῶν ἀσσυρίων καὶ ἀπὸ αἰγύπτου καὶ ἀπὸ βαβυλῶνος καὶ
ab ethiopia ⁊ ab elamitis ⁊ a ſolis or=
ἀπὸ αἰθιοπίας καὶ ἀπὸ ἐλαμιτῶν καὶ ἀπὸ ἡλίου ἀνατο=
tu: ⁊ ex arabia. ⁊ leuabit ſignū in gētes. ⁊ cōgrega
λῶν, καὶ ἐξ ἀραβίας. καὶ ἀρεῖ σημεῖον εἰς τὰ ἔθνη. καὶ συνά
bit q̄ perierāt ex iſrael. ⁊ diſperſos iu
D ξει τοὺς ἀπολομένους ἰσραήλ. καὶ τοὺς διεσπαρμένους ἰού
da cōgregabit ex quattuor alis terre. ⁊ aufere
δα συνάξει ἐκ τῶν τεσσάρων πτερύγων τῆς γῆς. καὶ ἀφαιρε
tur zelus ephrai. ⁊ inimici iuda peribūt.
θήσεται ὁ ζῆλος ἐφραΐμ, καὶ οἱ ἐχθροὶ ἰούδα ἀπολοῦνται.
ephraim nō emulabit iudā: ⁊ iudas nō tribulabit
ἐφραῒμ οὐ ζηλώσει τὸν ἰούδαν, καὶ ἰούδας οὐ θλίψει τὸν
ephraim. ⁊ volabūt in nauib⁹ philiſtii. ma
ἐφραΐμ. καὶ πετασθήσονται ἐν πλοίοις ἀλλοφύλων. θάλασ
re ſimul p̄dabūtur: ⁊ eos q̄ a ſolis ortu ⁊
σαν ἅμα προνομεύσουσι, καὶ τοὺς ἀφ᾽ ἡλίου ἀνατολῶν καὶ
idumeā: ⁊ in moab primū man⁹ inicie=
ἰδουμαίαν, καὶ ἐπὶ μωὰβ πρῶτον τὰς χεῖρας ἐπιβαλοῦ
ent. at filii ammō primū obedient. ⁊ deſola=
σιν. οἱ δὲ υἱοὶ ἀμμὼν πρῶτον ὑπακούσονται. καὶ ἐρημώ=
bit dn̄s mare egypti: ⁊ iniiciet
σει κύριος τὴν θάλασσαν αἰγύπτου, καὶ ἐπιβαλεῖ τὴν
manū ſuā ſup flumen ſpū violēto: ⁊
χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν πνεύματι βιαίῳ, καὶ
p̄cutiet ſeptē valles: ita vt trāſire eū
πατάξει ἑπτὰ φάραγγας. ὥστε πορεύεσθαι αὐτὸν
in calciamētis. ⁊ erit via reſiduo
ἐν ὑποδήμασι. καὶ ἔσται δίοδος τῷ καταλειφθέντι
p̄plo meo q̄ derelict⁹ eſt ab aſſyriis. ⁊
λαῷ μου τῷ καταλειφθέντι ἀπὸ τῶν ἀσσυρίων. καὶ
erit iſrael ſicut i die qū egreſſus ē de terra
ἔσται τῷ ἰσραὴλ ὡς τῇ ἡμέρᾳ ὅτε ἐξῆλθεν ἐκ γῆς
A egypti.
αἰγύπτου.

Ca.12.

Et dicet in die illa: bn̄dicā tibi dn̄e:
Καὶ ἐρεῖ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, εὐλογήσω σε κύριε,
qm̄ iratus es: ⁊ auertiſti furorē tuū ⁊
Exo. διότι ὠργίσθης, καὶ ἀπέστρεψας τὸν θυμόν σου καὶ ἠ=
15.a. miſert⁹ es mei. ecce de⁹ me⁹ ſaluator me⁹ cōfidēs e=
ps.117 λέησάς με. ἰδοὺ ὁ θεός μου σωτήρ μου πεποιθὼς ἔσο
ro in eo ⁊ nō timebo. qm̄ gl̄ia mea
μαι ἐπ᾽ αὐτοῦ καὶ οὐ φοβηθήσομαι. διότι ἡ δόξα μου
⁊ laus mea dn̄s: ⁊ fact⁹ ē mihi in ſalutē.
καὶ ἡ αἴνεσίς μου κύριος, καὶ ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν.
⁊ haurite aquā cū gaudio de fontib⁹
καὶ ἀντλήσατε ὕδωρ μετ᾽ εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν
ſaluationis. ⁊ dices
τοῦ σωτηρίου. καὶ ἐρεῖς

catuli eorū: & leo quaſi bos comedet paleas. Et delectabitur infans ab vbere ſup foramina aſpidis: & in cauerna reguli q ablactat⁹ fuerit manū ſuā mittet. Non nocebūt & nō occidēt in vniuerſo monte ſctō meo: qa repleta eſt terra ſciā domini ſicut aque maris operientes. In die illa radix ieſſe q ſtat in ſignū populorū: ipm̄ gētes dep̄cabūtur: & erit ſepulchrum eius glorioſum. Et erit ī die illa: adiiciet dominus ſecundo manum ſuam ad poſſidendum reſiduū populi ſui: quod relinq̄tur ab aſſyriis et ab egypto & a phetros & ab ethiopia & ab elam & a ſennaar & ab emath & ab inſulis maris. Et leuabit ſignū in nationes: & cōgregabit profugos iſrael. Et diſperſos iuda colliget a quattuor plagis terre: & auferetur zelus effraim & hoſtes iuda peribunt. Effraim non emulabitur iudam: & iudas non pugnabit contra effraim. Et volabūt in humeros philiſtiim per mare ſimul predabuntur filios orientis. Idumea & moab preceptum manus eorū & filii ammon obediētes erūt. Et deſolabit dominus linguam maris egypti: & leuabit manū ſuam ſup flumē in fortitudine ſpirit⁹ ſui: & p̄cutiet eum in ſeptē riuis ita vt tranſeant per eum calciati. Et erit via reſiduo populo meo qui relinquetur ab aſſyriis: ſicut fuit iſraeli in die illa qua aſcendit de terra egypti.

12.

Et dices in die illa. Cōfitebor tibi dn̄e qm̄ irat⁹ es mihi: cōuerſus eſt furor tu⁹ & cōſolatus es me. Ecce de⁹ ſaluator meus: fiducialiter agā & nō timebo. Quia fortitudo mea & la⁹ mea dn̄s de⁹: & fact⁹ es mihi in ſalutē. Haurietis aq̄s in gaudio de fontibus ſaluatoris: & dicetis

ילדיהן ואריה כבקר יאכל תבן ׃ — ארה אכל תבן
ושעשע יונק על חור פתן ועל — ינק
מאורת צפעוני גמול ידו הדה ׃ — אור גמל
לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר — רעע שחת
קדשי כי מלאה הארץ דעה את — ידע
יהוה כמים לים מכסים ׃ והיה — כסה
ביום ההוא שרש ישי אשר
עמד לנס עמים אליו גוים ידרשו — דרש
והיתה מנחתו כבוד ׃ והיה ביום — היה נוח
ההוא יוסיף אדני שנית ידו — כבד יסף
לקנות את שאר עמו אשר — שנה
ישאר מאשור וממצרים ומפתרוס — קנה
ומכוש ומעילם ומשנער ומחמת — שאר
ומאיי הים ׃ ונשא נס לגוים — אי
ואסף נדחי ישראל ונפצות — דחה
יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ ׃ — קבץ
וסרה קנאת אפרים וצררי — סור צור
יהודה יכרתו אפרים לא יקנא — כרת קנא
את יהודה ויהודה לא יצר את — צור
אפרים ׃ ועפו בכתף פלשתים — עוף
ימה יחדו יבזו את בני קדם — בזז
אדום ומואב משלוח ידם ובני — שלח
עמון משמעתם ׃ והחרים יהוה — שמע חרם
את לשון ים מצרים והניף — לשן נוף
ידו על הנהר בעים רוחו
והכהו לשבעה נחלים והדריך — נכה דרך
בנעלים ׃ והיתה מסלה לשאר — סלל
עמו אשר ישאר מאשור כאשר — שאר
היתה לישראל ביום עלתו מארץ — היה עלה
מצרים ׃

Cap. xij.

ואמרת ביום ההוא אודך יהוה — ידה שוב
כי אנפת בי ישב אפך ותנחמני ׃ — נחם ישע
הנה אל ישועתי אבטח ולא — בטח
אפחד כי עזי וזמרת יה יהוה — פחד עזז
ויהי לי לישועה ׃ ושאבתם מים — היה
בששון ממעיני הישועה ׃ ואמרתם — שוש עין

© Biblioteca Nacional de España

Pritiua.heb.	Tex.heb.Eſa.xiij.
ידה	ביום ההוא הודו ליהוה קראו
ידע עלל	בשמו הודיעו בעמים עלילתיו
זכר שגב	הזכירו כי נשגב שמו: זמרו יהוה
גאה ידע	כי גאות עשה מודעת זאת בכל
רנן	הארץ: צהלי ורני יושבת ציון
גדל קדש	כי גדול בקרבך קדוש ישראל:
Cap. xiij.	משא בבל אשר
	חזה ישעיהו בן אמוץ: על הר
שפה נשא	נשפה שאו נס הרימו קול להם
רום נוף	הניפו יד ויבאו פתחי נדיבים:
בוא נדב	אני צויתי למקדשי גם קראתי
צוה קדש	גבורי לאפי עליזי גאותי: קול
גבר עלז	
גאה המן	המון בהרים דמות עם רב קול
דמה שאה	שאון ממלכות גוים נאספים
מלך אסף	יהוה צבאות מפקד צבא מלחמה:
פקד לחם	באים מארץ מרחק מקצה
בוא רחק	השמים יהוה וכלי זעמו לחבל
כלה	
ילל קרב	כל הארץ: הילילו כי קרוב יום
שדד בוא	יהוה כשד משדי יבוא: על
רפה	כן כל ידים תרפינה וכל לבב
אנש מסס	אנוש ימס: ונבהלו צירים וחבלים
בהל צור	יאחזון כיולדה יחילון איש
אחז ילד	אל רעהו יתמהו פני להבים
חול תמה	פניהם: הנה יום יהוה בא אכזרי
פנה בוא	
כזר חרה	ועברה וחרון אף לשום הארץ
שמם שמד	לשמה וחטאיה ישמיד ממנה:
כבב כסל	כי כוכבי השמים וכסיליהם לא
הלל יצא	יהלו אורם חשך השמש בצאתו
נגה	וירח לא יגיה אורו: ופקדתי
רוע	על תבל רעה ועל רשעים
שבת גאה	עונם והשבתי גאון זדים וגאות
זוד גאה	עריצים אשפיל: אוקיר אנוש
ערץ שפל	מפז ואדם מכתם אופיר: על
יקר אנש	כן שמים ארגיז ותרעש הארץ
פזז אפר	
רגז רעש	ממקומה בעברת יהוה צבאות
קום חרה	וביום חרון אפו: והיה כצבי מדח
צבה נדח	

Trāſla. B. Hie.

in die illa. Confitemini domino & inuocate ꝏ nomē eius. Notas facite in pplis adinuētiões ei9: memētote qm̄ excelſū eſt nomē eius. Cantate dño qm̄ magnifice fecit: annūciate hoc in vniuerſa terra. Exulta & lauda habitatio ſion: ꝏꝏꝏ quia magn9 in medio tui ſanctus iſrael. 13.

ONus babylonis: qđ vidit eſaias filius amos. Super montem ꝏ caliginoſum leuate ſignum: exaltate vocem leuate manū: & ingrediantur portas duces. ꝏ Ego mandaui ſanctificatis meis: & vocaui ꝏꝏꝏ fortes meos in ira mea exultātes in gloria mea. Vox multitudis in montibus q̄ſi pplorꝝ frequētiū: vox ſonitus regum gentium congregatarū. Dominus exercituum precepit militie belli ꝏ venietibus de terra procul. A ſummitate ꝏꝏꝏ celi dominus & vaſa furoris eius vt diſperdat ꝏ omnem terram. Vlulate quia prope eſt dies domini: quaſi vaſtitas a domino veniet. Propter hoc omnes manus diſſoluentur: & omne cor hoīs tabeſcet & conteretur. Torſiões & dolores tenebunt: quaſi parturiens dolebūt. Vnuſqſq; ad proximū ſuum ſtupebit: facies combuſte vultus eorū. Ecce dies domini veniet crudelis & indignatōis plenus & ire furoriſq; ad ponendā terrā in ſolitudinem: & pctōres eius cōterendos de ea: quoniā ſtelle celi & ſplendor earum non expādēt lumē ſuū. Obtenebrat9 eſt ſol in ortu ſuo: & luna nō ſplēdebit in lumīe ſuo. Et viſitabo ſuper orbis mala: & cōtra impios ꝏꝏꝏꝏꝏ iniqtatē eorꝝ. Et qeſcere faciā ſupbiā infideliū: & arrogantiā fortiū humiliabo. Precioſior erit vir auro: & homo mundo obrizo. Super ꝏꝏ hoc celum turbabo: & mouebitur terra ꝏꝏꝏ de loco ſuo: ppter indignationē dñi exercituū: & ppt diē ire furoris ei9. Et erit q̄ſi damula fugiēs

Trāſ. Gre. lxx. cū iter. latina.

in die illa: cōfitemini dño: clamate no B
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ, βοᾶτε τὸ ὄνο pš.14.
men ei9: ānūciate in gētib9 glīoſa ei9: me 1.para.
μα αὐτοῦ, ἀναγγείλατε ἐν τοῖς ἔθνεσι τὰ ἔνδοξα αὐτοῦ, μι- 16.1.
mētote: qꝛ exaltatū ē nomē ei9: laudate nomē do
μνήσκεσθε, ὅτι ὑψώθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ὑμνήσατε τὸ ὄνομα κυ
mini: qm̄ excelſa fecit. ānūciate hec in omni
ρίου, ὅτι ὑψηλὰ ἐποίησεν. ἀναγγείλατε ταῦτα ἐν πάσῃ
terra. exultate ꝛ letamini habitātes ſion qꝛ
τῇ γῇ. ἀγαλλιᾶσθε καὶ εὐφραίνεσθε οἱ κατοικοῦντες σιὼν ὅτι
exaltat9 ē ſctūs iſrael in medio ei9.
ὑψώθη ὁ ἅγιος τοῦ ἰσραὴλ ἐν μέσῳ αὐτῆς. Ca. 13.
Viſio cōtra babylonē quā vidit eſaias fili9 amos
Ὅρασις κατὰ βαβυλῶνος ἣν εἶδεν ἠσαΐας υἱὸς ἀμώς
ſup mōtē cāpeſtrē. exaltate ſignū: eleuate vocē e- A
ἐπ᾽ ὄρους πεδινοῦ. ἄρατε σημεῖον, ὑψώσατε τὴν φωνὴν αὐ-
is: ne timeatis: applaudite manu: aperite
τοῖς, μὴ φοβεῖσθε, παρακαλεῖτε τῇ χειρί, ἀνοίξατε οἱ
principes: ego precipio: ꝛ ego adduco eos. gigātes
ἄρχοντες, ἐγὼ συντάσσω, καὶ ἐγὼ ἄγω αὐτούς. γίγαντες
veniūt iplere furorē meū: gaudētes ſimul ꝛ ſup-
ἔρχονται πληρῶσαι τὸν θυμόν μου, χαίροντες ἅμα καὶ ὑβρί-
biētes. vox gētiū multarū ſup mōtes: ſimilis gētiū
ζοντες. φωνὴ ἐθνῶν πολλῶν ἐπὶ τῶν ὀρέων, ὁμοία ἐθνῶν
multarū: vox regū ꝛ gētiū cōgregatarū dñs ſaba-
πολλῶν, φωνὴ βασιλέων καὶ ἐθνῶν συνηγμένων κς σαβα
oth pcepit gēti bellicoſe. venite de terra pcul:
ὼθ ἐντέταλται ἔθνει ὁπλομάχῳ. ἔρχεσθε ἐκ γῆς πόρρωθεν,
a ſūmitate fūdamēti celi: dñs ꝛ pliatores e-
ἀπ᾽ ἄκρου θεμελίου τοῦ οὐρανοῦ, κύριος καὶ οἱ ὁπλόμαχοι αὐ-
ius vt diſperdat totū orbē terre. vlulate: ppe
τοῦ καταφθεῖραι πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. ὀλολύζετε, ἐγγὺς
em̄ dies dñi: ꝛ cōtritio a deo veniet. ppt hoc
γὰρ ἡμέρα κυρίου, καὶ συντριβὴ παρὰ θεοῦ ἥξει. διὰ τοῦτο
oīs man9 diſſoluēt ꝛ oīs aīa hoīs ti-
πᾶσα χεὶρ ἐκλυθήσεται καὶ πᾶσα ψυχὴ ἀνθρώπου δει-
mebit: ꝛ turbabūtur legati: ꝛ dolores ip- B
λιάσει, καὶ ταραχθήσονται οἱ πρέσβεις, καὶ ὠδῖνες αὐ- naū.2.c
ſos hēbūt ſicut mulieris pariētis. ꝛ cōdolebūt
τοὺς ἕξουσιν ὡς γυναικὸς τικτούσης. καὶ συμφοράσουσιν
alter ad alterū: ꝛ ſtupebūt: ꝛ faciē
ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον, καὶ ἐκστήσονται, καὶ τὸ πρόσωπον
eoꝝ ſicut flāma mutabūt. ecce em̄ dies dñi
αὐτῶν ὡς φλὸξ μεταβαλοῦσιν. ἰδοὺ γὰρ ἡμέρα κυρίου
venit inſanabilis ꝛ īdignatōis furoris ꝛ ire ad ponēdū orbē
ἔρχεται ἀνίατος καὶ μήνιδος θυμοῦ καὶ ὀργῆς θεῖναι τὴν οἰκου
terre deſertū ꝛ pctōres pdere ex eo.
μένην ἔρημον καὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀπολέσαι ἐξ αὐτῆς. οἱ
nā ſtelle celi ꝛ orion ꝛ oīs ornat9
γὰρ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ ὠρίων καὶ πᾶς ὁ κόσμος τοῦ
celi lumē ſuū nō dabūt. ꝛ obtenebrabit
οὐρανοῦ τὸ φῶς αὐτῶν οὐ δώσουσιν. καὶ σκοτασθήσεται τοῦ
ſole oriēte: ꝛ luna nō dabit lumē ſuū.
ἡλίου ἀνατέλλοντος, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φῶς αὐτῆς. Eze.32
ꝛ mādabo orbi terre vniuerſo mala: ꝛ ipiis c.
καὶ ἐντελοῦμαι τῇ οἰκουμένῃ ὅλῃ κακά, καὶ τοῖς ἀσεβέσι
ipietates eoꝝ: ꝛ pdā ſupbiā iniquoꝝ. ꝛ iiuriā
τὰς ἀσεβείας αὐτῶν, καὶ ἀπολῶ ὕβριν ἀνόμων. καὶ ὕβριν
ſuperborū humiliabo: ꝛ erūt re-
ὑπερηφάνων ταπεινώσω, καὶ ἔσονται οἱ ἐγκαταλε-
licti honorati magis quā aurū obrizū. ꝛ
λειμμένοι ἔντιμοι μᾶλλον ἢ τὸ χρυσίον τὸ ἄπυρον. καὶ
homo magis honorabilis erit q̄ lapis q ex ophir.
ἄνθρωπος μᾶλλον ἔντιμος ἔσται ἢ ὁ λίθος ὁ ἐκ ὀπφειρ.
nā celū iraſcet ꝛ terra mouebit a
ὁ γὰρ οὐρανὸς θυμωθήσεται καὶ ἡ γῆ σεισθήσεται ἐκ τῶν
fundamētis ei9: ppter furorē ire dñi ſabaoth: in C
θεμελίων αὐτῆς, διὰ θυμὸν ὀργῆς κυρίου σαβαώθ, ἐν τῇ
die qua venerit furor eius. ꝛ erūt re-
ἡμέρᾳ ἣ ἂν ἐπέλθῃ ὁ θυμὸς αὐτοῦ. καὶ ἔσονται κατα
licti quaſi damula fugiens:
λελειμμένοι ὡς δορκάδιον φεῦγον, ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

© Biblioteca Nacional de España

ꝛ quaſi ouis errãs: ꝛ nõ eſt cõgregãs:ita
καὶ ὡς πρόβατον πλανώμενον, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ συνάγων, ὡς
vt hõ in pplm ſuũ cõuertat: ꝛ ho
τε ἄνθρωπον εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀποστραφῆναι, καὶ ἄνθρω
mo in regionẽ ſuã ĩpellet. q̃ eñi capt⁹ fuerit erit
πος εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ διώξεται. ὃς γὰρ ἂν ἁλῷ ἡττηθή=
victus:ꝛ q̃cũq; cõgregati ſũt cadẽt in gladio.
σεται, καὶ οἵτινες συνηγμένοι εἰσὶ πεσοῦνται ἐν μαχαίρᾳ.
ꝛ filios eoꝝ allidẽt corã eis: ꝛ do
καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ῥήξουσιν ἐνώπιον αὐτῶν, καὶ τὰς οἰκί
mos eoꝝ diripiẽt: ꝛ vxores eoꝝ habe
D ας αὐτῶν προνομεύσουσι, καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἕξου=
bũt.ecce ſuſcitabo vobis medos: q̃ argentũ nõ repu
σι. ἰδοὺ ἐπεγείρω ὑμῖν τοὺς μήδους, οἳ ἀργύριον οὐ λογί
tant: neq; aurũ indigẽtiã habent: arc⁹ adoleſ
ζονται, οὐδὲ χρυσίου χρείαν ἔχουσι, τοξεύματα νεανί=
cẽtiũ cõterẽt: ꝛ filioꝝ vroꝝ nõ miſerebũt:
σκων συντρίψουσι, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν οὐ μὴ ἐλεήσωσιν,
neq; ſup filiis tuis parcẽt oculi eoꝝ.
οὐδὲ ἐπὶ τοῖς τέκνοις σου φείσονται οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν.
ꝛ erit babylon q̃ vocat inclyta a regib⁹
καὶ ἔσται βαβυλὼν ἣ καλεῖται ἔνδοξος ἀπὸ βασιλέων
chaldeoꝝ queadmodũ ſubuertit de⁹ ſodomã ꝛ go=
χαλδαίων ὃν τρόπον κατέστρεψεν ὁ θεὸς σόδομα καὶ γό=
morrã:nõ habitabitur in eternũ neq; igredient
gen.19 c. μορρα, οὐ κατοικηθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα οὐδ᾽ οὐ μὴ εἰσέλθω
tur in eã p multas gñatiões: neq; igredietur
σιν εἰς αὐτὴν διὰ πολλῶν γενεῶν, οὐδ᾽ οὐ μὴ εἰσέλθωσιν
in eã arabes: neq; paſtores requieſcẽt in
εἰς αὐτὴν ἄραβες, οὐδὲ ποιμένες οὐ μὴ ἀναπαύσονται ἐν
ea: ꝛ requieſcent in ea beſtie: ꝛ iplebũ
αὐτῇ, καὶ ἀναπαύσονται ἐν αὐτῇ θηρία, καὶ ἐμπλησθή=
tur dom⁹ ſonitu. ꝛ accubabũt ibi ſirenes
σονται αἱ οἰκίαι ἤχου. καὶ ἀναπαύσονται ἐκεῖ σειρῆνες
ꝛ demones ſaltabũt ibi: ꝛ onocentauri illic habita
καὶ δαιμόνια ὀρχήσονται ἐκεῖ, καὶ ὀνοκένταυροι ἐκεῖ κατοι
bunt. ꝛ nidificabũt ericii in domib⁹ eoꝝ.
κήσουσι. καὶ νοσσοποιήσουσιν ἐχῖνοι ἐν τοῖς οἴκοις αὐτῶν.
Cito venit ꝛ nõ tardabit: ꝛ dies eoꝝ nõ
A Ταχὺ ἔρχεται καὶ οὐ χρονιεῖ, καὶ ἡμέραι αὐτῶν οὐ μὴ
ptrahẽtur: ꝛ miſerebit dñs iacob: ꝛ eliget
ἐφελκυσθῶσι, καὶ ἐλεήσει κύριος τὸν ἰακώβ, καὶ ἐκλέξεται
adhuc iſrael: ꝛ requieſcet ſup terrã eoꝝ ꝛ
ἔτι τὸν ἰσραήλ, καὶ ἀναπαύσεται ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν καὶ
aduena apponet ad eos: ꝛ adiũget
ὁ γειώρας προστεθήσεται πρὸς αὐτούς, καὶ προστεθήσεται
ad domũ iacob: ꝛ accipiẽt eos gẽtes: ꝛ indu
πρὸς τὸν οἶκον ἰακώβ, καὶ λήψονται αὐτοὺς ἔθνη, καὶ εἰσά=
cent in locũ eoꝝ ꝛ poſſidebũt: ꝛ
ξουσιν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν καὶ κατακληρονομήσουσι, καὶ
multiplicabunt ſup terrã dei in ſeruos ꝛ ancil
πληθυνθήσονται ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ θεοῦ εἰς δούλους καὶ δού
las: ꝛ erũt captiui captiuãtes e=
λας, καὶ ἔσονται αἰχμάλωτοι οἱ αἰχμαλωτεύσαντες αὐ
os: ꝛ ſubiicietur dñantes eis. ꝛ erit
τούς, καὶ κυριευθήσονται οἱ κυριεύσαντες αὐτούς. καὶ ἔσται
die illa releuabit dñs te a dolore ꝛ
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀναπαύσει κύριός σε ἀπὸ τῆς ὀδύνης καὶ
ira tua ꝛ ſeruitute tua dura qua ſer=
τοῦ θυμοῦ σου καὶ τῆς δουλείας σου τῆς σκληρᾶς ἣ ἐδού
B uiuiſti eis. ꝛ ſumes plãctũ hũc ſup regẽ
λευσας αὐτοῖς. καὶ λήψῃ τὸν θρῆνον τοῦτον ἐπὶ βασιλέα
babylonis. ꝛ dices in die illa: quomõ ceſſa
βαβυλῶνος. καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, πῶς ἀναπέ=
uit exactor ꝛ ceſſauit ſollicita
παυται ὁ ἀπαιτῶν καὶ ἀναπέπαυται ὁ ἐπισπουδα=
tor. cõtriuit dñs iugũ peccatorũ:
στής. συνέτριψε κύριος τὸν ζυγὸν τῶν ἁμαρτωλῶν, τὸν
iugũ principũ: pcutiẽs gẽtẽ furore:plaga iſanabili
ζυγὸν τῶν ἀρχόντων, πατάξας ἔθνος θυμῷ πληγῇ ἀνιάτῳ

et q̃ſi ouis: & nõ erit q
cõgreget. Vnuſq;q; ad
populũ ſuũ cõuertetur:
& ſinguli ad terrã ſuã fu
giẽt: oĩs q inuẽtus fuerit
occidetur: & oĩs q ſup=
uenerit cadet in gladio.
Infantes eorũ allidẽtur
in oculis eoꝝ: diripiẽtur
domus eorũ: & vxores
eorũ violabuntur. Ecce
ego ſuſcitabo ſuper eos
medos qui argentum
non querant
nec aurum velint: ſed
ſagittis
paruulos interficiẽt: &
lactantibus vteris non
miſerebũtur: & ſup fili=
os nõ parcat ocul⁹ eoꝝ.
Et erit babylon illa ciui
tas glĩoſa in regnis icly=
ta in ſuperbia chaldeo=
rum: ſicut ſubuertit deus
ſodomam & gomorrã.
Non habitabitur vſq;
in finẽ: & nõ fundabitur
vſq; ad gñationẽ & ge=
nerationem. Nec ponet
ibi tentoria arabs: nec
paſtores reqeſcent ibi:
ſed reqeſcent ibi beſtie:
& replebũtur dom⁹ eoꝝ
draconib⁹. Et habitabũt
ibi ſtruthiões: & piloſi
ſaltabunt ibi:
& reſpondebũt ibi vlule
in edibus eius & ſirenes
in delubris voluptatis.

14.

Prope eſt vt veniat
tẽpus ei⁹: & dies ei⁹
non elongabuntur. Mi
ſerebitur enim dominus
iacob & eliget adhuc
de iſrl': & reqeſcere eos
faciet ſup humũ ſuã. Ad
iungetur aduena ad eos:
& adherebit domui ia=
cob. Et tenebunt eos
populi & adducent eos
in locum ſuum.
Et poſſidebit eos dom⁹
iſrael ſuper terram
domini in ſeruos &
ancillas: & erunt
capiẽtes eos q ſe ceperãt
& ſubiicient exactores
ſuos. Et erit in die illa cũ
requiẽ dederit tibi dñs
a labore tuo & a cõfuſio
ne tua & a ſuitute dura
qua ante ſeruiſti: ſumes
parabolam
iſtam contra regẽ ba=
bylonis & dices. Quõ
ceſſauit exactor: quie=
uit tributum. Contriuit
dominus baculũ impio
rum: virgã dominãtium
cedentẽ populos idigna
tione: plaga inſanabili:

וּכְצֹאן וְאֵין מְקַבֵּץ אִישׁ אֶל עַמּוֹ
יִפְנוּ וְאִישׁ אֶל אַרְצוֹ יָנוּסוּ׃ כָּל
הַנִּמְצָא יִדָּקֵר וְכָל הַנִּסְפֶּה
יִפּוֹל בֶּחָרֶב׃ וְעֹלְלֵיהֶם יְרֻטְּשׁוּ
לְעֵינֵיהֶם יִשַּׁסּוּ בָּתֵּיהֶם וּנְשֵׁיהֶם
תִּשָּׁכַבְנָה׃ הִנְנִי מֵעִיר עֲלֵיהֶם
אֶת מָדָי אֲשֶׁר כֶּסֶף לֹא יַחְשֹׁבוּ
וְזָהָב לֹא יַחְפְּצוּ בוֹ׃ וּקְשָׁתוֹת
נְעָרִים תְּרַטַּשְׁנָה וּפְרִי בֶטֶן לֹא
יְרַחֵמוּ עַל בָּנִים לֹא תָחוּס עֵינָם׃
וְהָיְתָה בָבֶל צְבִי מַמְלָכוֹת תִּפְאֶרֶת
גְּאוֹן כַּשְׂדִּים כְּמַהְפֵּכַת אֱלֹהִים
אֶת סְדֹם וְאֶת עֲמֹרָה׃ לֹא תֵשֵׁב
לָנֶצַח וְלֹא תִשְׁכֹּן עַד דּוֹר וָדוֹר
וְלֹא יַהֵל שָׁם עֲרָבִי וְרֹעִים לֹא
יַרְבִּצוּ שָׁם׃ וְרָבְצוּ שָׁם צִיִּים
וּמָלְאוּ בָתֵּיהֶם אֹחִים וְשָׁכְנוּ שָׁם
בְּנוֹת יַעֲנָה וּשְׂעִירִים יְרַקְּדוּ שָׁם׃
וְעָנָה אִיִּים בְּאַלְמְנוֹתָיו וְתַנִּים
בְּהֵיכְלֵי עֹנֶג
וְקָרוֹב לָבוֹא עִתָּהּ וְיָמֶיהָ
לֹא יִמָּשֵׁכוּ׃ כִּי יְרַחֵם יְהוָה אֶת
יַעֲקֹב וּבָחַר עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל וְהִנִּיחָם
עַל אַדְמָתָם וְנִלְוָה הַגֵּר עֲלֵיהֶם
וְנִסְפְּחוּ עַל בֵּית יַעֲקֹב׃ וּלְקָחוּם
עַמִּים וֶהֱבִיאוּם אֶל מְקוֹמָם
וְהִתְנַחֲלוּם בֵּית יִשְׂרָאֵל עַל אַדְמַת
יְהוָה לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת וְהָיוּ
שֹׁבִים לְשֹׁבֵיהֶם וְרָדוּ בְּנֹגְשֵׂיהֶם׃
וְהָיָה בְּיוֹם הָנִיחַ יְהוָה לְךָ מֵעָצְבְּךָ
וּמֵרָגְזֶךָ וּמִן הָעֲבֹדָה הַקָּשָׁה
אֲשֶׁר עֻבַּד בָּךְ׃ וְנָשָׂאתָ הַמָּשָׁל
הַזֶּה עַל מֶלֶךְ בָּבֶל וְאָמָרְתָּ אֵיךְ
שָׁבַת נֹגֵשׂ שָׁבְתָה מַדְהֵבָה׃ שָׁבַר
יְהוָה מַטֵּה רְשָׁעִים שֵׁבֶט מֹשְׁלִים׃
מַכֶּה עַמִּים בְּעֶבְרָה מַכַּת בִּלְתִּי

קבץ
פנה נוס
מצא דקר
ספה נפל
עלל רטש
שסס בית
שכב עור
חשב
חפץ
רטש פרה
רחם חוס
היה צבה
מלך פאר
גאה הפך
ישב
שכן
אהל רעה
רבץ ציה
בית אוח
בנה ענה
שער רקד
אי תנן
הכל

Cap. xiiij

קרב עת
יום משך
רחם נוח
לוה גור
ספח
בוא קום
נחל
היה
שבה רדה
נגש נוח
דהב
נטה
נכה

© Biblioteca Nacional de España

סָרָה רֹדֶה בְאַף גּוֹיִם מֻרְדָּף בְּלִי   סור רדף
חָשָׂךְ׃ נָחָה שָׁקְטָה כָּל הָאָרֶץ   נוח
פָּצְחוּ רִנָּה׃ גַּם בְּרוֹשִׁים שָׂמְחוּ   ברש
לְךָ אַרְזֵי לְבָנוֹן מֵאָז שָׁכַבְתָּ לֹא
יַעֲלֶה הַכֹּרֵת עָלֵינוּ׃ שְׁאוֹל מִתַּחַת   עלה שאל
רָגְזָה לְךָ לִקְרַאת בּוֹאֶךָ עוֹרֵר
לְךָ רְפָאִים כָּל עַתּוּדֵי אָרֶץ   עתד
הֵקִים מִכִּסְאוֹתָם כֹּל מַלְכֵי גוֹיִם׃   קום
כֻּלָּם יַעֲנוּ וְיֹאמְרוּ אֵלֶיךָ גַּם אַתָּה   ענה אמר
חֻלֵּיתָ כָמוֹנוּ אֵלֵינוּ נִמְשָׁלְתָּ׃   חלה
הוּרַד שְׁאוֹל גְּאוֹנֶךָ הֶמְיַת נְבָלֶיךָ   משל ירד
תַּחְתֶּיךָ יֻצַּע רִמָּה וּמְכַסֶּךָ תּוֹלֵעָה׃   שאל המה כסה תלע
אֵיךְ נָפַלְתָּ מִשָּׁמַיִם הֵילֵל בֶּן   הלל
שָׁחַר נִגְדַּעְתָּ לָאָרֶץ חוֹלֵשׁ עַל   גדע חלש
גּוֹיִם׃ וְאַתָּה אָמַרְתָּ בִלְבָבְךָ
הַשָּׁמַיִם אֶעֱלֶה מִמַּעַל לְכוֹכְבֵי   עלה עלה
אֵל אָרִים כִּסְאִי וְאֵשֵׁב בְּהַר   כבב רום
מוֹעֵד בְּיַרְכְּתֵי צָפוֹן׃ אֶעֱלֶה עַל   ישב יעד
בָּמֳתֵי עָב אֶדַּמֶּה לְעֶלְיוֹן׃ אַךְ   צפן במה דמה
אֶל שְׁאוֹל תּוּרָד אֶל יַרְכְּתֵי בוֹר׃   עלה ירד
רֹאֶיךָ אֵלֶיךָ יַשְׁגִּיחוּ אֵלֶיךָ יִתְבּוֹנָנוּ   ראה שגח
הֲזֶה הָאִישׁ מַרְגִּיז הָאָרֶץ   בין רגז
מַרְעִישׁ מַמְלָכוֹת׃ שָׂם תֵּבֵל כַּמִּדְבָּר   רעש מלך
וְעָרָיו הָרָס אֲסִירָיו לֹא פָתַח   שום דבר
בָּיְתָה׃ כָּל מַלְכֵי גוֹיִם כֻּלָּם שָׁכְבוּ   עיר אסר
בְכָבוֹד אִישׁ בְּבֵיתוֹ׃ וְאַתָּה   כבד
הָשְׁלַכְתָּ מִקִּבְרְךָ כְּנֵצֶר נִתְעָב   שלך תעב
לְבֻשׁ הֲרֻגִים מְטֹעֲנֵי חָרֶב יוֹרְדֵי   טען ירד
אֶל אַבְנֵי בוֹר כְּפֶגֶר מוּבָס׃   בוס
לֹא תֵחַד אִתָּם בִּקְבוּרָה כִּי אַרְצְךָ   יחד קבר
שִׁחַתָּ עַמְּךָ הָרָגְתָּ לֹא יִקָּרֵא   קרא
לְעוֹלָם זֶרַע מְרֵעִים׃ הָכִינוּ לְבָנָיו   עלם רוע
מַטְבֵּחַ בַּעֲוֹן אֲבוֹתָם בַּל יָקֻמוּ   טבח קום
וְיָרְשׁוּ אָרֶץ וּמָלְאוּ פְנֵי תֵבֵל   פנה
עָרִים׃ וְקַמְתִּי עֲלֵיהֶם נְאֻם יְהוָה   עיר קום
צְבָאוֹת וְהִכְרַתִּי לְבָבֶל שֵׁם   כרת

[l]ſubiicientē[m]in furore[n]gē
tes:[o]perſequentē crudeli
ter.[r]Conquieuit &[s]ſiluit
[t]omnis[u]terra: ∞∞∞∞
[x]gauiſa eſt &[y]exultauit:
[a]abietes[z]quoq[b]letate ſũt
[c]ſuper te: &[d]cedri[e]libani.
[f]Exquo[g]dormiſti[h]non ∞
[i]aſcēdit[k]qui ſuccidat[l]nos.
[m]Infernus[n]ſubter te ∞∞
[o]cõturbatus eſt[q]in occur=
ſum[r]aduētus tui:[s]ſuſcita
uit[t]tibi[u] gigantes.[x]Om=
nes[r]principes[z]terre ∞∞
[a]ſurrexerũt[b]de ſoliis ſuis:
[c]oēs[d]principes[e]nationũ.
[f]Vniuerſi[g]reſpondebunt
[h]& dicent[i]tibi.[k]Et[l]tu ∞∞
[m]vulneratus es[n] ſicut &
nos:[o]nr̃i[p]ſilis effectus es.
[q]Detracta eſt ad[r] inferos
[s]ſupbia tua:[t]cõcidit[u]cada
uer tuũ.[x]Subter te[y]ſterne
tur[z]tinea:[a]& opimētũ tuũ
erunt[b]vermes.[c]Quõ[d]ce
cidiſti[e]de celo[f]lucifer[g]qui
[h]mane oriebaris.[i]Corrui
ſti[k]in terrã[l]q vulnerabas
[n]gentes:[o]qui[p]dicebas[q]in
corde tuo: in ∞∞∞∞∞
[r]celum[s]aſcendam:[t]ſupra
[u]aſtra ∞∞∞∞∞∞∞
[x]dei[y]exaltabo[z]ſolium me
um:[a]& ſedebo[b]in monte
[c]teſtamēti[d]i lateribꝰ[e]aqui
lonis:[f]aſcendam[g]ſuper ∞
[h]altitudinē[i]nubiũ:[k]ſimilis
ero[l]altiſſimo.[m] Veruntñ
[n]ad[o]infernum[p]detraheris
[q]in[r]profundum[s] laci. ∞
[t]Qui te viderint[u]ad te[x]in
clinabũtur[y]teq[z]pſpiciēt.
[a]Nunquid iſte eſt[b]vir[c]qui
turbauit[d]terram: ∞∞∞
[e]qui concuſſit[f]regna:qui
[g]poſuit[h]orbem[i]deſertum
[k]& vrbes eius[l] deſtruxit:
[m]vinctis eius[n]nõ[o] aperuit
[p]carcerē.[q] Oēs[r] reges[s]gē
tiũ[t]vniuerſi[u] dormierunt
[x]in gloria[y]vir[z]i domo ſua:
[a]tu autem ∞∞∞∞∞∞
[b]piectus es[c] de ſepulchro
tuo[d]quaſi ſtirps[e] inutilis
[f]pollutꝰ &[f] obuolutus cũ
his q[g]iterfecti ſũt[i]gladio &
[k]deſcēderũt[l]ad[m]fũdamēta
[n]laci.[o]Quaſi cadauer[p]pu
tridũ[q]nõ[r]hēbis cõſortiũ
neq[s] cũ eis[t] in ſepultura.
Tu[u]eni[x]terrã tuã[y]diſperdi
ſti:tu[z]pplm̃ tuũ[a]occidiſti.
[b]Nõ[c]vocabitur[d]in eternũ
[e]ſemē[f]peſſimorũ.[g]Prepa
rate[h]filios eiꝰ[i]occiſioni[k]in
iniqtate[l]patrũ eoꝝ.[m] Nõ
[n]cõſurgent[o]nec heredita=
bũt[p]terrã:[q]neq iplebũt
[r]faciē[s]orbis[t]ciuitatũ.[u] Et
cõſurgã[x]ſup eos[y]dicit[z]dñs
[a]exercituum:[b]& perdam
[c]babylonis[d] nomen ∞∞

pcutiēs gentē plaga furoris q̃ nõ pepercit: requie=
παίων ἔθνος πληγῇ θυμοῦ ἣ οὐκ ἐφείσατο, ἀνεπαύσα
uit cõfidēs. oīs terra clamat cũ leticia: ꝛ
το πεποιθώς. πᾶσα ἡ γῆ βοᾷ μετ᾽ εὐφροσύνης, καὶ τὰ
ligna libani gauiſa ſunt ſup te: ꝛ cedrꝰ
ξύλα τοῦ λιβάνου εὐφράνθησαν ἐπὶ σοί, καὶ ἡ κέδρος τοῦ
libani ex quo tu dormiuiſti: nõ aſcēdit q̃ ſuccidat nos.
λιβάνου ἀφοῦ σὺ κεκοίμησαι, οὐκ ἀνέβη ὁ κόπτων ἡμᾶς.
ifernꝰ ſubter irricatꝰ eſt occurrēs tibi: cõſurrexe   C
ὁ ᾅδης κάτωθεν ἐπικράνθη συναντήσας σοι, συνηγέρθη=
rũt tibi oēs gigãtes q̃ dñati ſunt terre: q̃ ſuſcita
σάν σοι πάντες οἱ γίγαντες οἱ ἄρξαντες τῆς γῆς, οἱ ἐγεί
uerũt de ſedibꝰ ſuis oēs reges gentiũ.
ραντες ἐκ τῶν θρόνων αὐτῶν πάντας βασιλεῖς ἐθνῶν.
vniuerſi rñdebũt ꝛ dicēt tibi: ꝛ tu ca
πάντες ἀποκριθήσονται καὶ ἐροῦσί σοι, καὶ σὺ ἑά=
ptus es ſicut ꝛ nos. in nobis aũt reputatꝰ es: deſ
λως ὥσπερ καὶ ἡμεῖς. ἐν ἡμῖν δὲ κατελογίσθης, κα=
cendit aũt ad iferos glĩa tua: multa leticia tua.
τέβη δὲ εἰς ᾅδου ἡ δόξα σου, ἡ πολλὴ εὐφροσύνη σου.
ſubter te ſternēt tineã. ꝛ operimentũ tuũ
ὑποκάτω σου στρώσουσι σῆψιν. καὶ τὸ κατάλυμμά σου
vermis. quomõ cecidit de celo lucifer mane
σκώληξ. πῶς ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὁ ἑωσφόρος ὁ πρωῒ
exoriens. cõtritꝰ es in terrã q̃ mittebas
ἀνατέλλων. συνετρίβης εἰς τὴν γῆν ὁ ἀποστέλλων
ad oēs gētes. tu aũt dixiſti in corde tuo:
πρὸς πάντα τὰ ἔθνη. σὺ δὲ εἶπας ἐν τῇ καρδίᾳ σου,
in celũ aſcendã: ſup aſtra
εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσομαι, ἐπάνω τῶν ἄστρων τοῦ   D
celi ponã ſoliũ meũ. ſedebo in mõte ſublimi ſup
οὐρανοῦ θήσω τὸν θρόνον μου. καθιῶ ἐν ὄρει ὑψηλῷ ἐπὶ
mõtes excelſos qui ad aqlonē. aſcendã ſu
τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ τὰ πρὸς βορρᾶν. ἀναβήσομαι ἐπά
per nubes: ero ſimilis altiſſimo. nũc
νω τῶν νεφελῶν, ἔσομαι ὅμοιος τῷ ὑψίστῳ. νῦν
aũt in ifernũ deſcēdes ꝛ in fundamēta terre.
δὲ εἰς ᾅδην καταβήσῃ καὶ εἰς τὰ θεμέλια τῆς γῆς.
vidētes te admirabunt ſup te: ꝛ dicēt. hic
οἱ ἰδόντες σε θαυμάσουσιν ἐπὶ σοί, καὶ ἐροῦσιν. οὗτος
hõ q̃ cõturbabat terrã: q̃ cõcuſſit reges:
ὁ ἄνθρωπος ὁ παροξύνων τὴν γῆν, ὁ σείων βασιλεῖς,
q̃ poſuit orbē terre deſertũ ꝛ ciuitates eiꝰ de=
ὁ θεὶς τὴν οἰκουμένην ἔρημον καὶ τὰς πόλεις αὐτοῦ κα
ſtruxit. exñtes i vinculo nõ ſoluit. oēs re=
θεῖλεν. τοὺς ἐν ἀπαγωγῇ οὐκ ἔλυσεν. πάντες οἱ βα
ges gētiũ dormierũt in honore: hõ in
σιλεῖς τῶν ἐθνῶν ἐκοιμήθησαν ἐν τιμῇ, ἄνθρωπος ἐν
domo ſua. tu aũt pieceꝰris in mõtibꝰ ſicut
τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. σὺ δὲ ῥιφήσῃ ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς νε
mortuꝰ abominabilis cũ multis mortuis con   E
κρὸς ἐβδελυγμένος μετὰ πολλῶν τεθνηκότων ἐκκεκεν
foſſis gladio deſcēdētiũ ad iferos. quēadmodũ
τημένων μαχαίρᾳ καταβαινόντων εἰς ᾅδου. ὃν τρόπον
veſtimētũ i ſanguie mixtũ nõ erit mũdũ: ſic
ἱμάτιον ἐν αἵματι πεφυρμένον οὐκ ἔσται καθαρόν, οὕ=
neq tu eris mũdus. qꝛ terrã meã pdidi
τως οὐδὲ σὺ ἔσῃ καθαρός. διότι τὴν γῆν μου ἀπώλε
ſti ꝛ pplm̃ meũ occidiſti. nõ manebis in
σας καὶ τὸν λαόν μου ἀπέκτεινας. οὐ μὴ μείνῃς εἰς τὸν
eternũ tps: ſemē malũ p̃para filios
αἰῶνα χρόνον, σπέρμα πονηρὸν ἑτοίμασον τὰ τέκνα
tuos vt occidãtur p pctĩs pr̃is eoꝝ: vt
σου σφαγῆναι ταῖς ἁμαρτίαις τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ἵνα
nõ reſurgãt ꝛ hereditēt terrã: ꝛ iple=
μὴ ἀναστῶσι καὶ κληρονομήσωσι τὴν γῆν, καὶ ἐμπλή
ant terrã bellis. ꝛ inſurgã eis
σωσι τὴν γῆν πολέμων. καὶ ἐπαναστήσομαι αὐτοῖς
dicit dñs ſabaoth: ꝛ pdã eoꝝ nomē
λέγει κύριος σαβαώθ, καὶ ἀπολέσω αὐτῶν ὄνομα

∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

© Biblioteca Nacional de España

τ reliquias τ ſemē hec dicit dn̄s: τ po
καὶ κατάλειμμα καὶ σπέρμα τάδε λέγει κύριος, καὶ θή
nam babylonē deſertā: ita vt habitent eriti
σομαι τὴν βαβυλῶνα ἔρημον, ὥστε κατοικεῖν ἐχίνους,
τ erit in nihilū. τ ponā eā luti barathrū in
καὶ ἔσαι εἰς οὐδέν. καὶ θήσω αὐτὴν πηλοῦ βάραθρον εἰς
ꝑditionē. hec dicit dn̄s ſabaoth.queadmodū dixi:
ἀπώλειαν. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ. ὃν τρόπον εἴρηκα,
ſic erit. τ queadmodū deliberaui ſic manebit vt
οὕτως ἔσαι. καὶ ὃν τρόπον βεβούλευμαι οὕτως μενεῖ τοῦ
perdā aſſyrios ſuꝑ terrā meā τ ſuꝑ
ἀπολέσαι τοὺς ἀσυρίους ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἐμῆς καὶ ἐπὶ
mōtes meos: τ erūt in cōculcationē: τ aufe
τῶν ὀρέων μου, καὶ ἔσονται εἰς καταπάτημα, καὶ ἀφαι
retur ab eis iugū eoꝝ: τ gloria eoꝝ
ρεθήσεται ἀπ' αὐτῶν ὁ ζυγὸς αὐτῶν, καὶ τὸ κῦδος αὐτῶν
ab humeris eoꝝ auferet. hoc cōſiliū qḋ
ἀπὸ τῶν ὤμων αὐτῶν ἀφαιρεθήσεται. αὕτη ἡ βουλὴ ἣν
cogitauit dn̄s ſuꝑ vniuerſū orbē. τ hec
βεβούλευται κύριος ἐπὶ ὅλην τὴν οἰκουμένην. καὶ αὕτη
man⁹ excelſa ſuꝑ oēs gētes. q̄ eñi de⁹ ſctūs
G ἡ χεὶρ ἡ ὑψηλὴ ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη. ἃ γὰρ ὁ θεὸς ὁ ἅγιος
decreuit: q̄s diſſipabit: τ manū ei⁹
βεβούλευται, τίς διασκεδάσει; καὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ
A excelſam q̄s auertet? āno quo mortu⁹ eſt
τὴν ὑψηλὴν τίς ἀποστρέψει; τοῦ ἔτους οὗ ἀπέθανεν
achaz rex: factū eſt verbū hoc. ne lete
ἀχὰζ ὁ βασιλεύς, ἐγενήθη τὸ ῥῆμα τοῦτο. μὴ εὐφραν=
mini philiſtiim oēs: cōtritū eſt eñi iugū
θεῖντε οἱ ἀλλόφυλοι πάντες, συνετρίβη γὰρ ὁ ζυγὸς
ꝑcutiētis vos. ex eñi ſemine ſerpētū egre
τοῦ παίοντος ὑμᾶς. ἐκ γὰρ σπέρματος ὄφεων ἐξελεύ=
diētur genimina aſpidū. τ genimina eoꝝ egre
σονται ἔκγονα ἀσπίδων. καὶ τὰ ἔκγονα αὐτῶν ἐξε=
diētur ſerpētes pēnati: τ paſcētur mēdi
λεύσονται ὄφεις πετώμενοι, καὶ βοσκηθήσονται πτω
ci ꝑ ipm. mēdici aūt hoīes in pace requi
χοὶ δι' αὐτοῦ. πτωχοὶ δὲ ἄνθρωποι ἐπ' εἰρήνης ἀνα=
eſcent. interficiet aūt in fame ſemē tuū: τ
παύσονται. ἀνελεῖ δὲ ἐν λιμῷ τὸ σπέρμα σου, καὶ
reliq̄as tuas īterficiet. vlulate porte ciuitatū
τὸ κατάλειμμά σου ἀνελεῖ. ὀλολύξατε πύλαι πόλεων.
clament ciuitates cōturbate philiſtii om=
κεκραγέτωσαν πόλεις τεταραγμέναι οἱ ἀλλόφυλοι πάν
nes: q2 ab aq̄lone fumus venit: τ nō eſt vt ſit.
τες, ὅτι ἀπὸ βορρᾶ καπνὸς ἔρχεται, καὶ οὐκ ἔστι τοῦ εἶναι.
τ q̄d rn̄debūt reges gētiū: q2 dn̄s fūda
καὶ τί ἀποκριθήσονται βασιλεῖς ἐθνῶν; ὅτι κς ἐθεμελίω
uit ſion. τ ꝑ ipm ſaluabunt ppl'i multi.
σε σιών. καὶ δι' αὐτοῦ σωθήσονται λαοὶ πολλοί. Ca. 15.
A Uerbū cōtra moab. nocte peribit moa
Ρῆμα κατὰ τοῦ μωάβ. νυκτὸς ἀπολεῖται ἡ μωα
Hiere. bites: nocte eñi vaſtabit mur⁹ moabi
48.f. βίτης, νυκτὸς γὰρ ἀπολεῖται τὸ τεῖχος τῆς μωαβί
Eze.7. tidis. cōtriſtamini in nobiſipſis. peribit eñi τ debon: vbi
c. τιδος. λυπεῖσθε ἐφ' αὐτοῖς. ἀπολεῖται γὰρ καὶ δεβών, οὗ
ara vr̄a. illuc aſcēdetis ad plorādū: ſuꝑ nabau mo=
ὁ βωμὸς ὑμῶν. ἐκεῖ ἀναβήσεσθε κλαίειν, ἐπὶ ναβαῦ τῆς μω
bitidis vlulate: ſuꝑ oē caput caluiciū
αβίτιδος ὀλολύξατε, ἐπὶ πάσης κεφαλῆς φαλάκρωμα
oīa brachia cōciſa: in plateis
πάντες βραχίονες κατατετμημένοι, ἐν ταῖς πλατείαις
eoꝝ ꝑcingite ſaccos: τ plāgite ſuꝑ te
αὐτῶν περιζώσατε σάκκους, καὶ κόπτεσθε ἐπὶ τῶν δωμά
ctis ei⁹: τ in vicis eius oēs vlulate cū
B των αὐτῆς, καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις αὐτῆς πάντες ὀλολύζετε μετὰ
fletu. q2 clamauit eſebon. τ eleale vſq; iaſſa audita
κλαυθμοῦ. ὅτι κέκραγεν ἐσεβών. καὶ ἐλεάλη ἕως ἰασὰ ἠκού
eſt vox eoꝝ. ꝓpter hoc lumbi moabitidis
σθη ἡ φωνὴ αὐτῶν. διὰ τοῦτο ἡ ὀσφὺς τῆς μωαβίτιδος
clamāt: aīa ei⁹ cognoſcet. cor moabitidis
βοᾷ, ἡ ψυχὴ αὐτῆς γνώσεται. ἡ καρδία τῆς μωαβίτιδος

& reliquias & germen & progeniem dicit dn̄s. Et ponā eā in poſſeſſionem ericii: & in paludes aquarum: & ſcopabo eam in ſcopa terens: dicit dominus exercituum. Iurauit dominus exercituum dicens. Si non vt putaui ita erit: & quomodo mente tractaui: ſic eueniet: vt conterā aſſyrium in terra mea: & in montibus meis cōculcē eū et auferetur ab eis iugū ei⁹: & onus illi⁹ ab humero eorū tolletur. Hoc cōſiliū qḋ cogitaui ſuꝑ oēm terrā: & hec eſt manus extenta ſuper vniuerſas gentes. Dn̄s exercituum decreuit: & qs poterit infirmare? Et man⁹ eius extēte: & qs auertet eā? In anno q̄ mortuus eſt rex achaz: factū eſt onus iſtud. Ne leteris philiſtea omīs tu: qm̄ cōminuta eſt virga ꝑcuſſoris tui. De radice eñi colubri egredietur regulus: & ſemē eius abſorbēs volucrē. Et paſcētur ꝑmogenita pauperū: & pauꝑes fiducialiter requeſcent: & interire faciā in fame radicē tuā & reliq̄as tuas īterficiā. Vlula porta: clama ciuitas ꝓſtrata eſt philiſtea oīs. Ab aq̄lone eñi fum⁹ veniet: & nō eſt q effugiat agmen eius. Et quid reſpōdebitur nūciis gētis? Quia domin⁹ fundauit ſion: & in ipſa ſperabūt pauperes populi eius.

15.

ONus moab. Quia nocte vaſtata eſt ar moab conticuit: quia nocte vaſtatus eſt murus moab: cōticuit. Aſcēdit domus & dybon ad excelſa in planctū ſuꝑ nabo & ſuꝑ medaba moab vlulabit. In cūctis capitibus eius caluiciū: & oīs barba radetur. In triuiis ei⁹ accincti ſunt ſacco: ſuꝑ tecta eius & in plateis ei⁹ omnis vlulatus deſcendet in fletum. Clamabit eſebon & eleale: vſq; iaſa audita eſt vox eorū. Sup hoc expediti moab vlulabunt anima eius vlulabit ſibi. Cor meum ad moab

ושאר ונין ונכד נאם יהוה׃
שום ירש | ושמתיה למורש קפד ואגמי
טאטא | מים וטאטאתיה במטאטא השמד
שמד שבע | נאם יהוה צבאות׃ נשבע יהוה
צבאות לאמר אם לא כאשר
דמה היה | דמיתי כן היתה וכאשר יעצתי
קום | היא תקום׃ לשבר אשור
בוס סור | בארצי ועל הרי אבוסנו וסר
עלל | מעליהם עלו וסבלו מעל שכמו
סור יעץ | יסור׃ זאת העצה היעוצה על כל
נטה | הארץ וזאת היד הנטויה על
כל הגוים׃ כי יהוה צבאות יעץ
פור שוב | ומי יפר וידו הנטויה ומי ישיבנה׃
שנה נשא | בשנת מות המלך אחז היה המשא
שמח | הזה׃ אל תשמחי פלשת כלך
שבר נכה | כי נשבר שבט מכך כי משרש
פרה עוף | נחש יצא צפע ופריו שרף מעופף׃
רעה בכר | ורעו בכורי דלים ואביונים לבטח
אבה רבץ | ירבצו והמתי ברעב שרשך
מות הרג | ושאריתך יהרג׃ הילילי שער
ילל | זעקי עיר נמוג פלשת כלך כי
מוג | מצפון עשן בא ואין בודד
צפן בוא | במועדיו׃ ומה יענה מלאכי גוי
בדד יעד | כי יהוה יסד ציון ובה יחסו
ענה לאך | עניי עמו׃
חסה
ענה

Cap. xv.

נשא | משא מואב כי בליל
דמה | שדד ער מואב נדמה כי בליל
שדד קיר מואב נדמה׃ עלה הבית
במה בכה | ודיבון הבמות לבכי על נבו ועל
ילל | מידבא מואב ייליל בכל ראשיו
גרע | קרחה כל זקן גרועה׃ בחוצתיו
גד | חגרו שק על גגתיה וברחבתיה
זעק | כלה ייליל ירד בבכי׃ ותזעק
שמע | חשבון ואלעלה עד יהץ נשמע
ירע | קולם על כן חלצי מואב יריעו
נפשו ירעה לו׃ לבי למואב

© Biblioteca Nacional de España

Pritiua heb.	Tex. he. Esa. xvj.
זעק ברח	יזעק בריחה עד צער עגלת
שלש עלה	שלשיה כי מעלה הלוחית בבכי
בכה עלה	יעלה בו כי דרך חרנים זעקת
עור שמם	שבר יעערו כי מי נמרים משמות
היה חצר	יהיו כי יבש חציר כלה דשא
	ירק לא היה על כן יתרה
	עשה ופקדתם על נחל הערבים
נשא נקף	ישאום כי הקיפה הזעקה את
גבל	גבול מואב עד אגלים יללתה
	ובאר אילים יללתה כי מי דימון
שות יסף	מלאו דם כי אשית על דימון
פלט ארה	נוספות לפליטת מואב אריה
	ולשארית אדמה
Cap. xvj.	שלחו כר מושל ארץ
משל דבר	מסלע מדברה אל הר בת ציון
נדד קנן	והיה כעוף נודד קן משלח
שלח היה	תהיינה בנות מואב מעברת
בנה עבר	לארנון הביאי עצה עשי פלילה
בוא יעץ עשה פלל	שיתי כליל צלך בתוך צהרים
שות צלל	סתרי נדחים נודד אל תגלי
גלה	יגורו בך נדחי מואב הוי סתר
גור היה	למו מפני שודד כי אפס המץ
כנה שדד	כלה שד תמו רמס מן הארץ
מרץ תמם כון	והוכן בחסד כסא וישב עליו
שפט	באמת באהל דוד שופט ודרש
גאה	משפט ומהר צדק שמענו גאון
	מואב גא מאד גאותו וגאונו
בד ילל	ועברתו לא כן בדיו לכן ייליל
	מואב למואב כלה ייליל
אשש הגה	לאשישי קיר חרשת תהגו אך
נכה	נכאים כי שדמות חשבון אמלל
	גפן שבמה בעלי גוים הלמו
שרק תעה	שרוקיה עד יעזר נגעו תעו
דבר שלח	מדבר שלוחתיה נטשו עברו ים
בכה	על כן אבכה בבכי יעזר גפן שבמה
רוה	אריוך דמעתי חשבון ואלעלה

clamabit: vectes eiꝰ vſqꝫ ſegor vitulam conſternantẽ: per aſcenſum enim luith flens aſcendet: & in via oronaim clamorem cõtritionis leuabũt. Aq̃ enim nemrim deſerte erunt: quia aruit herba: defecit germen: viror omnis interiit. Secundum magnitudinem operis & viſitatio eorũ. Ad torrentem ſalicum ducent eos: quoniã circuibit clamor terminũ moab. Vſqꝫ ad gallim vlulatus eius: & vſqꝫ ad puteũ helim clamor eiuſ: q̃a aque dybon replete ſunt ſanguine. Ponã enĩ ſup dybon additamenta: his qui fugerint de moab leonẽ: & reliquiis terre. 16.

Mitte agnum domine: dñatorem terre de petra deſerti ad mõtem filie ſion. Et erit ſicut auis fugiẽs: & pulli de nido euolãtes: ſic erunt filie moab in tranſcenſu arnon. Ini conſilium: coge concilium: pone quaſi noctem vmbram tuam in meridie. Abſconde fugientes: & vagos ne prodas. Habitabũt apud te pfugi mei. Moab eſto latibulũ eorũ a facie vaſtatoris. Finitꝰ eſt enĩ puluis: cõſumatus eſt miſer: defecit q cõculcabat terrã. Et preparabitur in mia ſoliũ: & ſedebit ſup eum in veritate in tabernaculo dauid iudicãs & q̃rens iudiciũ & velociter reddẽs qđ iuſtũ eſt. Audiuimus ſupbiã moab: ſupbus eſt valde. Supbia eiꝰ & arrogãtia eiꝰ & ĩdignatio eius: pluſqꝫ fortitudo eiꝰ. Idcirco vlulabit moab ad moab: vniuerſus vlulabit. His q letãtur ſup muros cocti lateris loqmini plagas ſuas: qm̃ ſuburbana eſebon deſerta ſunt. Et vineã ſabama dñi gentiũ exciderunt. Flagella eiꝰ vſqꝫ ad iazer peruenerũt: errauerũt in deſerto: ppagines eiꝰ relicte ſunt trãſierũt mare. Sup hoc plorabis in fletu iazer: & vineã ſabama. Inebriabo te lachryma mea eſebon & eleale:

clamat in ipſa vſqꝫ ſegor: vitula em̃ eſt trima:
βοᾷ ἐν ἑαυτῇ ἕως σηγώρ, δάμαλις γάρ ἐστι τριετής,
ſup aũt requiẽ luith. ad te flen
ἐπὶ δὲ τῆς ἀναπαύσεως τῆς λουιθ. πρὸς σὲ κλαίον
tes aſcẽdẽt via oronaim. clamat cõtritio ⁊
τες ἀναβήσονται τῇ ὁδῷ ἀρωνιίμ. βοᾷ σύντριμμα καὶ
cõcuſſio: aqua nebrim deſerta erit: ⁊ her
σεισμός, τὸ ὕδωρ τῆς νεβρίμ ἔρημον ἔσται, καὶ ὁ χόρ
ba eiꝰ deficiet. herba em̃ viridis nõ erit. nũqd
τος αὐτῆς ἐκλείψει. χόρτος γὰρ χλωρὸς οὐκ ἔσται. μὴ
⁊ ſic debet ſaluari: ĩducã em̃ ſup val
καὶ οὕτως μέλλει σωθῆναι; ἐπάξω γὰρ ἐπὶ τὴν φά- D
lem arabes: ⁊ capient eã. attigit em̃
ραγγα ἄραβας, καὶ λήψονται αὐτήν. συνῆψε γὰρ ἡ
clamor terminũ moabitidis. agallim: ⁊
βοὴ τὸ ὅριον τῆς μωαβίτιδος. τῆς ἀγαλλείμ, καὶ
vlulatus eiꝰ vſqꝫ ad puteũ elim: vlula
ὀλολυγμὸς αὐτῆς ἕως τοῦ φρέατος τοῦ ἐλείμ, ὀλο-
tus eiꝰ. nã aqua dibon replebit
λυγμὸς αὐτῆς. τὸ γὰρ ὕδωρ τὸ διβὼν πλησθήσεται
ſanguine. inducã em̃ ſup dibon additamẽta. ⁊ tollã ſe
αἵματος. ἐπάξω γὰρ ἐπὶ διβὼν προσθήκας. καὶ ἀρῶ τὸ σπέρ
mẽ moab ⁊ ariel ⁊ reliquũ adama.
μα μωὰβ καὶ ἀριὴλ καὶ τὸ κατάλοιπον ἄδαμα. Ca.16.
Mittam agnũ dñantem ſup terrã. nũqd pe
Ἀποστελῶ ἀμνὸν κυριεύοντα ἐπὶ τὴν γῆν. μὴ πέ A
tra deſerta eſt mõs filie ſion: eris em̃
τρα ἔρημός ἐστι τὸ ὄρος τῆς θυγατρὸς σιών; ἔσῃ γὰρ
ſicut auis volãtis pullus ablatꝰ filia
ὡς πετεινοῦ ἀνιπταμένου νεοσσὸς ἀφῃρημένος θύγατερ
moab. deĩde aũt arnon plura cõſule. facite
μωάβ. ἔπειτα δὲ ἀρνῶν πλείονα βουλεύου. ποιεῖ
tegmẽ plãctus ipſi ſemp. in meridianis
τε σκέπην πένθους αὐτῇ διαπαντός. ἐν μεσημβρινῇ
tenebris fugiũt obſtupuerũt. ne ducaris: hãtabũt iuxta
σκοτίᾳ φεύγουσιν ἐξέστησαν. μὴ ἀχθῇς, παροικήσου
te fugitiui moab. erũt ptectio vobis a
σί σοι οἱ φυγάδες μωάβ. ἔσονται σκέπη ὑμῖν ἀπὸ
facie pſequẽtis. qꝛ ſublatũ eſt auxiliũ tuũ ⁊
προσώπου διώκοντος. ὅτι ἤρθη ἡ συμμαχία σου καὶ
pꝛĩceps periit cõculcãs a terra. ⁊
ὁ ἄρχων ἀπώλετο ὁ καταπατῶν ἀπὸ τῆς γῆς. καὶ
dirigetur cũ mia ſoliũ. ⁊ ſedebit ſup illũ
διορθωθήσεται μετ᾽ ἐλέους θρόνος. καὶ καθιεῖται ἐπ᾽ αὐτοῦ
cũ veritate in tabernaculo dauid: iudicãs ⁊ reqrẽs iudiciũ
μετὰ ἀληθείας ἐν σκηνῇ δαυίδ, κρίνων καὶ ἐκζητῶν κρίμα
⁊ feſtinãs iuſticiã. audiuimꝰ iiuriã moab.
καὶ σπεύδων δικαιοσύνην. ἠκούσαμεν τὴν ὕβριν μωάβ. B
cõtumelioſã valde ſuperbiã. ⁊ iiuriã eius
ὑβριστὴν σφόδρα τὴν ὑπερηφανίαν, καὶ τὴν ὕβριν αὐ
ius ⁊ idignatio eiꝰ nõ ſic. diuinatio tua. vlu
τοῦ καὶ ἡ μῆνις αὐτοῦ οὐχ οὕτως. μαντεία σου. ὀλο
labit moab: in em̃ moabitide oẽs vlula
λύξει μωάβ, ἐν γὰρ τῇ μωαβίτιδι πάντες ὀλολύ
bũt. in habitãtibꝰ aũt ſeth: meditaberis: ⁊
ξουσι. ἐν τοῖς κατοικοῦσι δὲ σέθ, μελετήσεις, καὶ
nõ cõfunderis. cãpi eſebon lugebũt: vi
οὐκ ἐντραπήσῃ. τὰ πεδία ἠσεβὼν πενθήσει, ἄμ
nea ſabama. abſorbẽtes gẽtes: cõcul
πελος σεβαμά. καταπίνοντες τὰ ἔθνη, καταπατή-
cãtes vites eius: vſqꝫ iazer nõ cõti
σαντες τὰς ἀμπέλους αὐτῆς, ἕως ἰαζὴρ οὐ μὴ συνά
gatis: errate p deſertũ: miſſi abſcã
ψητε. πλανήθητε τὴν ἔρημον, οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπ᾽ αὐτῆς
relicti ſunt. trãſierũt em̃ mare. ppter hoc
κατελείφθησαν. διέβησαν γὰρ τὴν θάλασσαν. διὰ τοῦτο C
plorabo in fletu iazer vineã ſabama.
κλαύσομαι ἐν τῷ κλαυθμῷ ἰαζὴρ ἄμπελον σεβαμά,
arbores tuas deiecit eſebõ ⁊ eleale
τὰ δένδρα σου κατέβαλεν ἐσεβὼν καὶ ἐλεάλε

© Biblioteca Nacional de España

q: ſup meſſe ꝛ ſup videmia tua con
ὅτι ἐπὶ τῷ θερισμῷ καὶ ἐπὶ τῷ τρυγητῷ σου κατα-
culcabo ꝛ oia cadēt. ꝛ auferet letitia
πατήσω καὶ πάντα πεσοῦνται. καὶ ἀρθήσεται εὐφροσύ
ꝛ exultatio de vineis ꝛ in vi-
hie.48 νη καὶ ἀγαλλίαμα ἐκ τῶν ἀμπέλων καὶ ἐν τοῖς ἀμπε
neis tuis nō letabunt: ꝛ nō calcabūt
λῶσί σου οὐ μὴ εὐφρανθήσονται, καὶ οὐ μὴ πατήσωσιν
vinū in torcularib⁹: ceſſauit em̄. ꝑpter hoc vē
D οἶνον εἰς τὰ ὑπολήνια, πέπαυται γάρ. διὰ τοῦτο ἡ κοι-
ter me⁹ ad moab ſicut cithara ſonabit: ꝛ iteriora mea
λία μου ἐπὶ μωὰβ ὡς κιθάρα ἠχήσει, καὶ τὰ ἐντός μου
ſicut murū renouaſti: ꝛ erit vt cōfundaris tu.
ὡσεὶ τεῖχος ἐνεκαίνισας, καὶ ἔσται εἰς τὸ ἐντραπῆναί σε,
q: laborauit moab ſup altarib⁹. ꝛ igredie-
ὅτι ἐκοπίασε μωὰβ ἐπὶ τοῖς βωμοῖς. καὶ εἰσελεύσε
tur ad manufacta ſua: vt orēt ꝛ
ται εἰς τὰ χειροποίητα αὐτῆς, ὥστε προσεύχεσθαι καὶ
nō valebit liberare eā. hoc verbū locut⁹
οὐ μὴ δύνηται ἐξελέσθαι αὐτήν. τοῦτο τὸ ῥῆμα ἐλάλη-
eſt dn̄s ad moab. ꝛ nūc locut⁹ eſt dn̄s dicēs:
σε κύριος ἐπὶ μωάβ. καὶ νῦν ἐλάλησε κύριος λέγων,
in trib⁹ annis annoꝝ mercenarii ignominia afficiet glīa
ἐν τρισὶν ἔτεσιν ἐτῶν μισθωτοῦ ἀτιμασθήσεται ἡ δόξα
moab: in oib⁹ diuitiis multis. ꝛ relin
μωάβ, ἐν παντὶ τῷ πλούτῳ τῷ πολλῷ. καὶ κατα-
quetur pauciſſim⁹ ꝛ nō honorabilis,
λειφθήσεται ὀλιγοστὸς καὶ οὐκ ἔντιμος. Ca.17.
Verbū hoc cōtra damaſcū. ecce damaſcus
A Τὸ ῥῆμα τοῦτο κατὰ δαμασκοῦ. ἰδοὺ δαμασκὸς
auferet a ciuitatib⁹: ꝛ erit in ruinā dereli-
ἀρθήσεται ἀπὸ πόλεων, καὶ ἔσται εἰς πτῶσιν καταλε-
cta in ſeculū. in cubile gregū ꝛ requi-
λειμμένη εἰς τὸν αἰῶνα. εἰς κοίτην ποιμνίων καὶ ἀνάπαυ
em: ꝛ nō erit ꝑſequēs. ꝛ nō āpli⁹ erit munita
σιν, καὶ οὐκ ἔσται ὁ διώκων. καὶ οὐκέτι ἔσται ὀχυρὰ τοῦ
ad cōfugiendū illuc ephraim. ꝛ nō āpli⁹ erit re-
καταφυγεῖν ἐκεῖ τὸν ἐφραΐμ. καὶ οὐκέτι ἔσται βασι-
gnū in damaſco ꝛ reliquū ſyroꝝ. nō
λεία ἐν δαμασκῷ καὶ τὸ κατάλοιπον τῶν συρίων. οὐ
eni tu melior es filiis iſrael ꝛ glīa e-
γὰρ σὺ βελτίων εἶ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ τῆς δόξης αὐ-
orū. hec dicit dn̄s ſabaoth: erit in die il-
τῶν. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ, ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί
la defectio glīe iacob: ꝛ piguia glīe
νῃ ἔκλειψις τῆς δόξης ἰακώβ, καὶ τὰ πίονα τῆς δόξης
eius cōmouebūt. ꝛ erit queādmodū ſi qs cōgregaue
αὐτοῦ σεισθήσεται. καὶ ἔσται ὃν τρόπον ἐάν τις συναγά-
B rit meſſem q̄ ſtetit ꝛ ſemē ſpicaꝝ metet: ꝛ erit quē
γῃ ἀμητὸν ἑστηκότα καὶ σπέρμα σταχύων ἀμήσῃ, καὶ ἔσται ὃν
admodū ſi qs cōgregauerit ſpicā in valle dura ꝛ relicta
τρόπον ἐάν τις συναγάγῃ στάχυν ἐν φάραγγι στερεᾷ καὶ κατα
fuerit in ea ſtipula. aut ſicut grana oliue duo vel tria
λειφθῇ ἐν αὐτῇ καλάμη. ἢ ὡς ῥῶγες ἐλαίας δύο ἢ τρεῖς
in ſūmitate ſublimi: vel q̄ttuor aut quinqȝ in ramis
ἐπ᾽ ἄκρου μετεώρου, ἢ τέσσαρες ἢ πέντε ἐπὶ τῶν κλάδων
coꝝ derelinquent. hec dicit dn̄s de⁹ iſrael:
αὐτῶν καταλειφθῶσι. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ,
die illa cōfidens erit hō ſup eo
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ πεποιθὼς ἔσται ἄνθρωπος ἐπὶ τῷ ποι
q̄ fecit eū. at oculi eius in ſanctū
ήσαντι αὐτόν. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον τοῦ
iſrael reſpiciēt: ꝛ nō cōfidētes erūt in
C ἰσραὴλ ἐμβλέψονται, καὶ οὐ μὴ πεποιθότες ὦσιν ἐπὶ
altarib⁹: neqȝ in operib⁹ manuū eo
τοῖς βωμοῖς, οὐδὲ ἐπὶ τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐ
rū q̄ fecerūt digiti eoꝝ: ꝛ nō iuide
τῶν ἃ ἐποίησαν οἱ δάκτυλοι αὐτῶν, καὶ οὐκ ὄψον
būt arbores: neqȝ abominatiōes eoꝝ.
ται τὰ δένδρα, οὐδὲ τὰ βδελύγματα αὐτῶν. τῇ
die illa erūt ciuitates
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσονται αἱ πόλεις

quōm ſup videmiā tuā & ſup meſſem tuā vox calcantiū irruit. Et auferetur leticia & exultatio de carmelo: & in vineis non exultabit neqȝ iubilabit. Vinum in torculari non calcabit qui calcare cōſueuerat: vocē calcantiū abſtuli. Sup hoc venter me⁹ ad moab q̄ſi cithara ſonabit: & viſcera mea ad murum cocti lateris. Et erit cū apparuerit q᷑ laborauit moab ſup excelſis ſuis: ingredietur ad ſctā ſua vt obſecret: & nō valebit. Hoc verbū quod locutus eſt dominus ad moab ex tunc: & nunc locutus eſt dicens. In tribus annis quaſi anni mercennarii auferetur gloria moab ſup omni populo multo: & relinquetur in eo paru⁹ & modicus nequaq̄ꝫ multus.

17.

Onus damaſci. Ecce damaſcus deſinet eſſe ciuitas: & erit ſicut aceru⁹ lapidum in ruina. Derelicte ciuitates aroer gregibus erunt: & requieſcent ibi & non erit qui exterreat. Et ceſſabit adiutoriū ab effraim & regnum a damaſco: & reliquie ſyrie ſicut gloria filioꝝ iſrael erunt dicit dominus exercituum. Et erit in die illa attenuabitur gloria iacob: & pinguedo carnis ei⁹ emarceſcet & erit ſicut cōgregās in meſſe q᷑ reſtiterit & brachium eius ſpicas leget. Et erit ſicut querens ſpicas in valle raphaim: & reliquetur in eo ſicut racem⁹: & ſicut excuſſio olee duarum vel trium oliuarum in ſummitate rami: ſiue quattuor aut quinqȝ. In cacuminib⁹ eius fructus ei⁹ dicit dn̄s deus iſrael. In die illa inclinabitur homo ad factorem ſuū: & oculi eius ad ſanctum iſrael reſpicient: & non inclinabitur ad altaria que fecerunt manus eius: & que operati ſunt digiti eius: non reſpicient lucos & delubra. In die illa: erunt ciuitates

כי על קיצך ועל קצירך הידד
נפל: ונאסף שמחה וגיל מן
הכרמל ובכרמים לא ירנן לא
ירעע יין ביקבים לא ידרך
הדרך הידד השבתי: על כן
מעי למואב ככנור יהמו וקרבי
לקיר חרש: והיה כי נראה כי
נלאה מואב על הבמה ובא
אל מקדשו להתפלל ולא יוכל:
זה הדבר אשר דבר יהוה
אל מואב מאז: ועתה דבר
יהוה לאמר בשלש שנים כשני
שכיר ונקלה כבוד מואב בכל
ההמון הרב ושאר מעט מזער
לוא כביר:

משא דמשק הנה
דמשק מוסר מעיר והיתה מעי
מפלה: עזבות ערי ערער
לעדרים תהיינה ורבצו ואין
מחריד: ונשבת מבצר מאפרים
וממלכה מדמשק ושאר ארם
ככבוד בני ישראל יהיו נאם יהוה
צבאות: והיה ביום ההוא ידל
כבוד יעקב ומשמן בשרו ירזה:
והיה כאסף קציר קמה וזרעו
שבלים יקצור והיה כמלקט
שבלים בעמק רפאים: ונשאר בו
עוללות כנקף זית שנים שלשה
גרגרים בראש אמיר ארבעה
חמשה בסעפיה פריה נאם יהוה
אלהי ישראל: ביום ההוא ישעה
האדם אל עשהו ועיניו אל קדוש
ישראל תראינה: ולא ישעה אל
המזבחות מעשה ידיו ואשר
עשו אצבעתיו לא יראה והאשרים
והחמנים: ביום ההוא יהיו ערי

קוץ קצר
הדד אסף
גיל רנן
רוע דרך
שבת
מעה כנר
המה ראה
לאה בוא
קדש פלל
יכל
שנה
שכר קלה
כבד המן
רבב זער
כבר
Cap.xvij.
נשא סור
היה עיה
נפל
עיר היה
חרד שבת
בצר מלך
כבד היה
דלל
שמן רזה
אסף קצר
קום לקט
שאר
עלל שנה
אמר רבע
סעף פרה
שעה
קדש
ראה
זבח עשה
צבע ראה
עיר

© Biblioteca Nacional de España

Tex. he.	Pͥmitiua heb.
מָעֻזֵּו כַּעֲזוּבַת הַחֹרֶשׁ וְהָאָמִיר	עָזַז עָזַב
אֲשֶׁר עָזְבוּ מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל	אָמַר פָּנָה
וְהָיְתָה שְׁמָמָה ׃ כִּי שָׁכַחַתְּ אֱלֹהֵי	הָיָה
יִשְׁעֵךְ וְצוּר מָעֻזֵּךְ לֹא זָכָרְתְּ עַל	
כֵּן תִּטְּעִי נִטְעֵי נַעֲמָנִים וּזְמֹרַת	נָטַע
זָר תִּזְרָעֶנּוּ׃ בְּיוֹם נִטְעֵךְ תְּשַׂגְשֵׂגִי	זָרַע שָׂגַשׂ
וּבַבֹּקֶר זַרְעֵךְ תַּפְרִיחִי נֵד קָצִיר	פָּרַח
בְּיוֹם נַחֲלָה וּכְאֵב אָנוּשׁ ׃ הוֹי	אָנַשׁ
הֲמוֹן עַמִּים רַבִּים כַּהֲמוֹת יַמִּים	הָמַן הָמָה
יֶהֱמָיוּן וּשְׁאוֹן לְאֻמִּים כִּשְׁאוֹן	שָׁאָה
מַיִם כַּבִּירִים יִשָּׁאוּן ׃ לְאֻמִּים	כָּבַר שָׁאָה
כִּשְׁאוֹן מַיִם רַבִּים יִשָּׁאוּן וְגָעַר	רָבַב
בּוֹ וְנָס מִמֶּרְחָק וְרֻדַּף כְּמֹץ הָרִים	נוּס רָחַק
לִפְנֵי רוּחַ וּכְגַלְגַּל לִפְנֵי סוּפָה ׃	מוּץ פָּנָה גָּלַל
לְעֵת עֶרֶב וְהִנֵּה בַלָּהָה בְּטֶרֶם	
בֹּקֶר אֵינֶנּוּ זֶה חֵלֶק שׁוֹסֵינוּ	שָׁסָה
וְגוֹרָל לְבֹזְזֵינוּ׃	גָּרַל
הוֹי אֶרֶץ צִלְצַל	Cap.xviij צָלַל
כְּנָפָיִם אֲשֶׁר מֵעֵבֶר לְנַהֲרֵי כוּשׁ׃	
הַשֹּׁלֵחַ בַּיָּם צִירִים וּבִכְלֵי גֹמֶא	צוּר כָּלָה
עַל פְּנֵי מַיִם לְכוּ מַלְאָכִים	פָּנָה יָלַךְ
קַלִּים אֶל גּוֹי מְמֻשָּׁךְ וּמוֹרָט	לָאַךְ קָלַל
אֶל עַם נוֹרָא מִן הוּא וָהָלְאָה	מָשַׁךְ מָרַט יָרֵא
גּוֹי קַו קָו וּמְבוּסָה אֲשֶׁר בָּזְאוּ	קָוָה בוּס
נְהָרִים אַרְצוֹ׃ כָּל יֹשְׁבֵי תֵבֵל	
וְשֹׁכְנֵי אָרֶץ כִּנְשֹׂא נֵס הָרִים	
תִּרְאוּ וְכִתְקֹעַ שׁוֹפָר תִּשְׁמָעוּ׃ כִּי	רָאָה שָׁבַר
כֹה אָמַר יְהוָה אֵלַי אֶשְׁקוֹטָה	שָׁמַע שָׁקַט
וְאַבִּיטָה בִמְכוֹנִי כְּחֹם צַח עֲלֵי	נָבַט כוּן
אוֹר כְּעָב טַל בְּחֹם קָצִיר ׃ כִּי	חָמַם צָחַח
לִפְנֵי קָצִיר כְּתָם פֶּרַח וּבֹסֶר	קָצַר פָּנָה
גֹּמֵל יִהְיֶה נִצָּה וְכָרַת הַזַּלְזַלִּים	תָּמַם הָיָה נוּץ
בַּמַּזְמֵרוֹת וְאֶת הַנְּטִישׁוֹת הֵסִיר	זָמַר נָטַשׁ
הֵתַז׃ יֵעָזְבוּ יַחְדָּו לְעֵיט הָרִים	סוּר תָּזַז
וּלְבֶהֱמַת הָאָרֶץ וְקָץ עָלָיו הָעַיִט וְכָל	עָזַב
בֶּהֱמַת הָאָרֶץ עָלָיו תֶּחֱרָף׃ בָּעֵת	קוּץ חָרַף

fortitudinis ei⁹ derelicte ſicut aratra. & ſegetes que derelicte ſunt a facie filiorum iſrael: et erit deſerta. qa obli ta es dei ſaluatoris tui & fortis ad iutoris tui nō es recordata. Propterea plantabis plātationē fidelē: & germē alienū ſeminabis. In die plātationis tue labruſca: & mãe ſemē tuū florebit. Ablata eſt meſſis in die hereditatis: & dolebit grauiter. Ve multitudini pploꝝ multorū ut multitudo maris ſonātis: & tumultus turbarum ſicut ſonitus aquarum multarū. Sonabunt populi ſicut ſonitus aquaꝝ inundātium: & increpabit eū & fugiet ꝓcul. Et rapietur ſicut puluis montiū a facie venti: & ſicut turbo coram tēpeſtate. In tempore veſpere: & ecce turbatio: in matutino & non ſubſiſtet. Hec eſt pars eorum qui vaſtauerunt nos: & ſors diripientiū nos. 18.

Ve terre cymbalo alarum: que eſt trans flumina ethiopie: qui mittit in mare legatos & in vaſis papiri ſuper aquas. Ite angeli veloces ad gentem conuulſam & dilaceratam: ad populū terribilem poſt quē nō eſt alius: ad gentē expectantē & cōculcatā cui⁹ diripuerūt flumina terram eius. Oēs habitatores orbis qui moramini in terra: cū eleuatū fuerit ſignū in mōtibus videbitis: & clangorē tube audietis: quia hec dicit dn̄s ad me. Ego quieſcam & conſiderabo in loco meo ſicut meridiana lux clara eſt: & ſicut nubes roris in die meſſis. Ante meſſem eni totus effloruit: & immatura ꝑfectio germinauit: & p̄ſcindētur ramuſculi eius falcibus: & que derelicta fuerint abſcindentur: excutiētur & relinquētur ſimul auib⁹ montiū & beſtiis tre: & eſtate ꝑpetua erūt ſup eum volucres: & oēs beſtie tre ſup illam hyemabūt. In tpe

tue derelicte quēadmodū reliq̄rūt amorrei ⁊ euei a facie filioꝝ iſrael: ⁊
σου ἐγκαταλελειμμένοι ὃν τρόπον κατέλιπον οἱ ἀμορραῖοι καὶ οἱ εὐαῖοι ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραήλ, καὶ
erūt deſerte: qꝛ dereliquiſti deū ſaluatorē tuū: ⁊ dn̄i dei tui nō es recordata. ꝓpter hoc plātabis plātationē īfidelē ⁊ ſemē īfidele. at
ἔσονται ἔρημοι, διότι κατέλιπες τὸν θεὸν τὸν σωτῆρά σου, καὶ κυρίου θεοῦ σου οὐκ ἐμνήσθης. διὰ τοῦτο φυτεύσεις φύτευμα ἄπιστον καὶ σπέρμα ἄπιστον. τῇ δὲ
die qua plātaueris errabis. at mane ſi ſeminaueris florebit in meſſem in die hereditatis. ⁊ ſicut pater hoīs hereditabit filios tuos. ve mltitudini gētiū multarū: ſicut mare inundās ſic cōturbabitur. D
ἡμέρᾳ ᾗ ἂν φυτεύσῃς πλανηθήσῃ. τὸ δὲ πρωῒ ἐὰν σπείρῃς ἀνθήσει εἰς ἀμητὸν ἐν ἡμέρᾳ κληρονομίας, καὶ ὡς πατὴρ ἀνθρώπου κληρώσῃ τοὺς υἱούς σου. οὐαὶ πλῆθος ἐθνῶν πολλῶν, ὡς θάλασσα κυμαίνουσα οὕτως ταραχθήσεται.
⁊ ſonit⁹ gētiū mltarū q̄ſi aqua ſonabit ſicut aqua multa gētes multe: q̄ſi aque multe vi impulſe. ⁊ exterminabit eos: ⁊ ꝓcul eos ꝓſequet: ſicut puluerē mōtiū ventilatū a facie vēti: ⁊ ſicut puluerē rote tēpeſtatis impellētis. ad veſperā erit luct⁹ priuſq̄ mane ⁊ nō erit. hec pars predantiū nos. hereditas hereditātib⁹ nos.
καὶ ἦχος ἐθνῶν πολλῶν ὡς ὕδωρ ἠχήσει ὡς ὕδωρ πολὺ ἔθνη πολλά, ὡς ὕδατος πολλοῦ βίᾳ φερομένου. καὶ ἀποσκορακιεῖ αὐτούς, καὶ πόρρω αὐτοὺς διώξεται, ὡς χοῦν ὀρέων λελικμωμένον ἀπέναντι ἀνέμου, καὶ ὡς κονιορτὸν τροχοῦ καταιγίδος φερούσης. πρὸς ἑσπέραν ἔσται πένθος πρὶν ἢ πρωῒ καὶ οὐκ ἔσται. αὕτη ἡ μερὶς τῶν προνομευσάντων ἡμᾶς. κληρονομία τοῖς κληρονομήσασιν ἡμᾶς. Ca.18. A

Ve terre nauiū alarū trans flumina ethiopie. q̄ mittit in mari obſides ⁊ epiſtolas papyraceas ſup aquā. ibunt eñi nūcii leues ad gētē excelſam. ⁊ peregrinū pplm ⁊ durū. q̄s eſt vltra? gens ſine ſpe ⁊ cōculcata. nūc flumina terre oīa ſicut regio habitata habitabit. regio eoꝝ q̄ſi in ſignū a mōte leuabit ſicut tube vox audibile. qꝛ ſic dixit dn̄s mihi. B
Οὐαὶ γῆς πλοίων πτερύγων ἐπέκεινα ποταμῶν αἰθιοπίας. ὁ ἀποστέλλων ἐν θαλάσσῃ ὅμηρα καὶ ἐπιστολὰς βιβλίνας ἐπάνω τοῦ ὕδατος. πορεύσονται γὰρ ἄγγελοι κοῦφοι πρὸς ἔθνος μετέωρον. καὶ ξένον λαὸν καὶ χαλεπόν. τίς ἐστιν ἐπέκεινα; ἔθνος ἀνέλπιστον καὶ καταπεπατημένον. νῦν οἱ ποταμοὶ τῆς γῆς πάντες ὡς χώρα κατοικουμένη κατοικηθήσεται. ἡ χώρα αὐτῶν ὡς εἰς σημεῖον ἀπὸ τοῦ ὄρους ἀρθῇ ὡς σάλπιγγος φωνὴ ἀκουστόν. διότι οὕτως εἶπε κύριος μοι.
ſecuritas erit in mea ciuitate. ſicut lux ardoris in meridie: ⁊ ſicut nubes roris diei meſſis erit. ante meſſē qn̄ cōſumat⁹ fuerit flos ⁊ acreſta floruerit florē germinās. ⁊ auferet racemulos paruos falcib⁹. ⁊ ſarmenta auferet ⁊ abſcidet. ⁊ reliquet ſimul auibus celi ⁊ beſtiis terre. C ⁊ cōgregabūt ſup eos volatilia celi: ⁊ oēs beſtie terre ſup eā venięt. in tp̄e
ἀσφάλεια ἔσται ἐν τῇ ἐμῇ πόλει. ὡς φῶς καύματος μεσημβρίας, καὶ ὡς νεφέλη δρόσου ἡμέρας ἀμήτου ἔσται πρὸ τοῦ θερισμοῦ ὅταν συντελεσθῇ ἄνθος καὶ ὄμφαξ ἀνθήσῃ ἄνθος ὀμφακίζουσα. καὶ ἀφελεῖ τὰ βοτρύδια τὰ μικρὰ τοῖς δρεπάνοις. καὶ τὰς κληματίδας ἀφελεῖ καὶ ἀποκόψει. καὶ καταλείψει ἅμα τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς. καὶ συναχθήσεται ἐπ' αὐτοὺς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς ἐπ' αὐτὴν ἥξει. ἐν τῷ καιρῷ

© Biblioteca Nacional de España

D illo deferētur mūera dño ſabaoth de pplo tri
ἐκείνῳ ἀνενεχθήσεται δῶρα κυρίῳ σαβαὼθ ἐκ λαοῦ τε
bulato ⁊ diuulſo. ⁊ a pplo magno: ex
θλιμμένου καὶ τετιλμένου. καὶ ἀπὸ λαοῦ μεγάλου, ἀπὸ
nūc ⁊ in eternū tps. gēs ſperās ⁊ cōcul
τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον. ἔθνος ἐλπίζον καὶ κατα
cata: q̄ eſt in parte fluminis regiōis: in
πεπατημένον, ὅ ἐστιν ἐν μέρει ποταμοῦ τῆς χώρας, εἰς
locū vbi nomē dñi ſabaoth: in mōtē ſctm̄.
τὸν τόπον οὗ τὸ ὄνομα κυρίου σαβαώθ, εἰς ὄρος ἅγιον.
Viſio egypti. Ecce dñs ſedet ſup nu
Ὅρασις αἰγύπτου. ἰδοὺ κύριος κάθηται ἐπὶ νεφέ
Ca.19 be leuē ⁊ veniet in egyptū: ⁊ mouebūtur ma
A λης κούφης καὶ ἥξει εἰς αἴγυπτον, καὶ σεισθήσεται τὰ χει
nufacta egypti a facie ei⁹. ⁊ cor
ροποίητα αἰγύπτου ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ. καὶ ἡ καρδία
eorū deficiet in ipſis: ⁊ inſurgent egy
αὐτῶν ἡττηθήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐπεγερθήσονται αἰγύ
ptii in egyptios: ⁊ debellabit hō fra
πτιοι ἐπ' αἰγυπτίους, καὶ πολεμήσει ἄνθρωπος τὸν ἀδελ
trē ſuū: ⁊ hō ꝓximū ſuū. ciuitas in
φὸν αὐτοῦ, καὶ ἄνθρωπος τὸν πλησίον αὐτοῦ. πόλις ἐπὶ
ciuitatē: ⁊ lex in legē. ⁊ cōturbabit ſpūs
πόλιν, καὶ νόμος ἐπὶ νόμον. καὶ ταραχθήσεται τὸ πνεῦμα
egyptioꝝ in ipſis: ⁊ cōſiliū eoꝝ diſſipa
τῶν αἰγυπτίων ἐν αὐτοῖς. καὶ τὴν βουλὴν αὐτῶν διασκε
bo. ⁊ īterrogabūt deos eoꝝ ⁊ ſimu
δάσω. καὶ ἐπερωτήσουσι τοὺς θεοὺς αὐτῶν καὶ τὰ ἀγάλ
lachra eoꝝ ⁊ de terra loq̄ntes ⁊ ven
ματα αὐτῶν καὶ τοὺς ἐκ τῆς γῆς φωνοῦντας καὶ τοὺς ἐγ
triloquos. ⁊ tradā egyptū in man⁹ ho
γαστριμύθους. καὶ παραδώσω τὴν αἴγυπτον εἰς χεῖρας ἀν
minū dñoꝝ duroꝝ. ⁊ reges duri dñabū
θρώπων κυρίων σκληρῶν. καὶ βασιλεῖς σκληροὶ κυριεύ
tur eis. hec dicit dñs ſabaoth. ⁊ bibēt
σουσιν αὐτῶν. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ. καὶ πίονται
aquā qͦ iuxta mare egyptii. at fluui⁹ defi
ὕδωρ τὸ παρὰ θάλασσαν οἱ αἰγύπτιοι. ὁ δὲ ποταμὸς ἐκλεί
ciet ⁊ ſiccabit. ⁊ deficiēt flumina ⁊
ψει καὶ ξηρανθήσεται. καὶ ἐκλείψουσιν οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ
foſſe fluminis. ⁊ ſiccabit oīs cōgrega
διώρυγες τοῦ ποταμοῦ. καὶ ξηρανθήσεται πᾶσα συναγω
tio aque: ⁊ in oī palude calami ⁊ papyri. ⁊
B γὴ ὕδατος, καὶ ἐν παντὶ ἕλει καλάμου καὶ παπύρου. καὶ
viride oē qͦ circū flumē. ⁊ oē ſemina
τὸ χλωρὸν πᾶν τὸ κύκλῳ τοῦ ποταμοῦ. καὶ πᾶν τὸ σπειρό
tū ꝑ flumē ſiccabit a vētis. ⁊ ge
μενον διὰ τοῦ ποταμοῦ ξηρανθήσεται ἀνεμόφθορον. καὶ στε
ment piſcatores: ⁊ gemēt oēs mittētes ha
νάξουσιν οἱ ἁλιεῖς, καὶ στενάξουσι πάντες οἱ βάλλοντες ἄγ
mū in flumen. ⁊ mittētes ſagenas ⁊ ex
κιστρον εἰς τὸν ποταμόν. καὶ οἱ βάλλοντες σαγήνας καὶ οἱ ἀμ
pādētes retia lugebūt. ⁊ cōfuſio accipiet operātes
φιβολεῖς πενθήσουσι. καὶ αἰσχύνη λήψεται τοὺς ἐργαζομένους
linū depuratū: ⁊ operātes byſſum. ⁊ e
τὸ λινὸν τὸ σχιστόν, καὶ τοὺς ἐργαζομένους τὴν βύσσον. καὶ ἔσον
rūt operātes ea in dolore. oēs faciētes
ται οἱ ἐργαζόμενοι αὐτὰ ἐν ὀδύνῃ. καὶ πάντες οἱ ποιοῦντες
ceruiciā ad decipiēdū: cōtriſtabūt ⁊ aīas dolebūt. ⁊ ſtul
τὸν ζῦθον, λυπηθήσονται καὶ τὰς ψυχὰς πονέσουσι. καὶ μω
ti erūt pricipes taneos. ſapiētes cōſiliarii re
ροὶ ἔσονται οἱ ἄρχοντες τάνεως. οἱ σοφοὶ σύμβουλοι τοῦ βα
gis. cōſiliū eoꝝ euaneſcet. quomō dicetis re
σιλέως, ἡ βουλὴ αὐτῶν μωρανθήσεται. πῶς ἐρεῖτε τῷ βασι
gi filii prudētiū. nos filii regū q̄ ab initio. vbi
λεῖ υἱοὶ συνετῶν. ἡμεῖς υἱοὶ βασιλέων τῶν ἐξ ἀρχῆς. ποῦ
ſunt nūc ſapiētes tui ⁊ ānūcient tibi. ⁊ di
εἰσι νῦν οἱ σοφοί σου καὶ ἀναγγειλάτωσάν σοι. καὶ εἰπάτω
cant q̄d cogitauit dñs ſabaoth ſup egyptū. defecerūt pri
σαν, τί βεβούλευται κύριος σαβαὼθ ἐπ' αἴγυπτον. ἐξέλιπον οἱ ἄρ
cipes taneos. ⁊ exaltati ſūt pricipes mēpheos. ⁊ decipiēt
χοντες τάνεως. καὶ ὑψώθησαν οἱ ἄρχοντες μέμφεως. καὶ πλανήσουσι

illo deferetur mun⁹ domino exercituū a poplo diuulſo & dilacerato: a populo terribili poſt quē nō fuit alius: a gente expectante & cōculcata: cui⁹ diripuerūt flumina terrā eius ad locum nominis dñi exercituū montem ſion. 19.

ONus egypti. Ecce dñs aſcēdet ſup nubem leuē: & ingredietur egyptū & cōmouebūtur ſimulachra egypti a facie ei⁹: & cor egypti tabeſcet in medio ei⁹. Et concurrere faciā egyptios aduerſus egyptios: & pugnabit vir cōtra fratrē ſuū: & vir cōtra amicū ſuū: ciuitas aduerſus ciuitatē: regnū aduerſus regnū: & dirūpetur ſpūs egypti in viſcerib⁹ eius: & cōſiliū eius ꝑcipitabo: & iterrogabūt ſimulachra ſua & diuinos ſuos: & phytones & ariolos: et tradam egyptum in manu dominorum crudelium: & rex fortis dominabitur eorum ait dominus exercituum. Et areſcet aqua de mari: & fluui⁹ deſolabitur atq; ſiccabitur: & deficiēt flumina. Attenuabūtur & ſiccabūtur riui aggerū. Calam⁹ & iuncus marceſcet: nudabitur alue⁹ riui a fonte ſuo. Et omnis ſemētis irrigua ſiccabitur: areſcet & non erit. Et merebunt piſcatores: & lugebunt omnes mittentes in flumen hamū: & expandentes rete ſuper faciē aquaꝝ emarceſcēt. Cōfundētur q opabātur linum: plectentes & texentes ſubtilia. Et erunt irrigua eius flectentia: omnes qui faciebāt lacunas ad capiendos piſces. Stulti pricipes taneos: ſapientes cōſiliarii pharaonis dederūt cōſiliū inſipiēs. Quō dicetis pharaoni. Filius ſapiētiū ego: filius regum antiquorū. Vbi nunc ſunt ſapientes tui? Annuncient tibi & indicent quid cogitauerit dñs exercituū ſup egyptū. Stulti facti ſunt principes taneos: emarcuerūt principes mempheos: deceperūt

הַהִיא יוּבַל שַׁי לַיהוָה צְבָאוֹת עַם — יבל
מְמֻשָּׁךְ וּמוֹרָט וּמֵעַם נוֹרָא מִן — משך מרט
הוּא וָהָלְאָה גּוֹי קַו קָו וּמְבוּסָה — ירא קוה
אֲשֶׁר בָּזְאוּ נְהָרִים אַרְצוֹ אֶל מְקוֹם — בוס
שֵׁם יְהוָה צְבָאוֹת הַר צִיּוֹן׃ — קום

Cap. xix.

מַשָּׂא מִצְרָיִם הִנֵּה — נשא
יְהוָה רֹכֵב עַל עָב קַל וּבָא מִצְרַיִם — קלל בוא
וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפָּנָיו וּלְבַב — נוע פנה
מִצְרַיִם יִמַּס בְּקִרְבּוֹ׃ וְסִכְסַכְתִּי — מסס
מִצְרַיִם בְּמִצְרַיִם וְנִלְחֲמוּ אִישׁ — לחם
בְּאָחִיו וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ עִיר בְּעִיר
מַמְלָכָה בְּמַמְלָכָה׃ וְנָבְקָה רוּחַ — מלך בקק
מִצְרַיִם בְּקִרְבּוֹ וַעֲצָתוֹ אֲבַלֵּעַ — יעץ בלע
וְדָרְשׁוּ אֶל הָאֱלִילִים וְאֶל הָאִטִּים — אט
וְאֶל הָאֹבוֹת וְאֶל הַיִּדְּעֹנִים׃
וְסִכַּרְתִּי אֶת מִצְרַיִם בְּיַד אֲדֹנִים
קָשֶׁה וּמֶלֶךְ עַז יִמְשָׁל בָּם נְאֻם — עזז משל
הָאָדוֹן יְהוָה צְבָאוֹת׃ וְנִשְּׁתוּ — אדן
מַיִם מֵהַיָּם וְנָהָר יֶחֱרַב וְיָבֵשׁ׃ — חרב
וְהֶאֶזְנִיחוּ נְהָרוֹת דָּלְלוּ וְחָרְבוּ יְאֹרֵי — זנח
מָצוֹר קָנֶה וָסוּף קָמֵלוּ׃ עָרוֹת עַל — צור ערה
יְאוֹר עַל פִּי יְאוֹר וְכֹל מִזְרַע — יאר כהה
יְאוֹר יִבַשׁ נִדַּף וְאֵינֶנּוּ׃ וְאָנוּ — זרע יבש
הַדַּיָּגִים וְאָבְלוּ כָּל מַשְׁלִיכֵי — אנה דגה
בַיְאוֹר חַכָּה וּפֹרְשֵׂי מִכְמֹרֶת עַל — שלך
פְּנֵי מַיִם אֻמְלָלוּ׃ וּבֹשׁוּ עֹבְדֵי — כמר
פִשְׁתִּים שְׂרִיקוֹת וְאֹרְגִים חוֹרָי׃ — פנה בוש
וְהָיוּ שָׁתֹתֶיהָ מְדֻכָּאִים כָּל — שרק
עֹשֵׂי שֶׂכֶר אַנְמֵי נָפֶשׁ׃ אַךְ אֱוִלִים — היה שות
שָׂרֵי צֹעַן חַכְמֵי יֹעֲצֵי פַרְעֹה עֵצָה — דכא עשה
נִבְעָרָה אֵיךְ תֹּאמְרוּ אֶל פַּרְעֹה — שור יעץ
בֶּן חֲכָמִים אֲנִי בֶּן מַלְכֵי קֶדֶם׃ — בער אמר
אַיָּם אֵפוֹא חֲכָמֶיךָ וְיַגִּידוּ — איכה נגד
נָא לָךְ וְיֵדְעוּ מַה יָּעַץ יְהוָה
צְבָאוֹת עַל מִצְרָיִם׃ נוֹאֲלוּ שָׂרֵי — יאל
צֹעַן נִשְּׁאוּ שָׂרֵי נֹף הִתְעוּ אֶת — תעה

© Biblioteca Nacional de España

Tex.he.Esa.xix.	Primitiua.heb.
מִצְרַיִם פִּנַּת שְׁבָטֶיהָ׃ יְהוָה מָסַךְ	פָּנָה
בְּקִרְבָּהּ רוּחַ עִוְעִים . וְהִתְעוּ אֶת	עָוָה תָּעָה
מִצְרַיִם בְּכָל מַעֲשֵׂהוּ . כְּהִתָּעוֹת	עָשָׂה
שִׁכּוֹר בְּקִיאוֹ׃ וְלֹא יִהְיֶה לְמִצְרַיִם	שָׁכַר קָאָה
מַעֲשֶׂה . אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה רֹאשׁ וְזָנָב	הָיָה עָשָׂה
כִּפָּה וְאַגְמוֹן׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה	כָּפַף
מִצְרַיִם כַּנָּשִׁים . וְחָרַד וּפָחַד מִפְּנֵי	נָשָׁה פָּנָה
תְּנוּפַת יַד יְהוָה צְבָאוֹת . אֲשֶׁר	נוּף
הוּא מֵנִיף עָלָיו ׃ וְהָיְתָה אַדְמַת	
יְהוּדָה לְמִצְרַיִם לְחָגָּא . כֹּל אֲשֶׁר	חָגַג
יַזְכִּיר אֹתָהּ אֵלָיו יִפְחָד . מִפְּנֵי	זָכַר פָּחַד
עֲצַת יְהוָה צְבָאוֹת אֲשֶׁר הוּא	פָּנָה יָעַץ
יוֹעֵץ עָלָיו׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיוּ חָמֵשׁ	הָיָה
עָרִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מְדַבְּרוֹת	עִיר דָּבַר
שְׂפַת כְּנַעַן ׃ וְנִשְׁבָּעוֹת לַיהוָה	שָׂפָה שָׁבַע
צְבָאוֹת . עִיר הַהֶרֶס יֵאָמֵר לְאֶחָת׃	אָמַר
בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה מִזְבֵּחַ לַיהוָה	הָיָה זָבַח
בְּתוֹךְ אֶרֶץ מִצְרַיִם . וּמַצֵּבָה	יָצַב
אֵצֶל גְּבוּלָהּ לַיהוָה׃ וְהָיָה לְאוֹת	גָּבַל
וּלְעֵד לַיהוָה צְבָאוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם .	עוּד
כִּי יִצְעֲקוּ אֶל יְהוָה מִפְּנֵי לֹחֲצִים .	צָעַק פָּנָה
וְיִשְׁלַח לָהֶם מוֹשִׁיעַ וָרָב וְהִצִּילָם׃	שָׁלַח יָשַׁע
וְנוֹדַע . יְהוָה לְמִצְרַיִם . וְיָדְעוּ	נָצַל יָדַע
מִצְרַיִם אֶת יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא .	
וְעָבְדוּ זֶבַח וּמִנְחָה . וְנָדְרוּ נֵדֶר	
לַיהוָה וְשִׁלֵּמוּ ׃ וְנָגַף יְהוָה אֶת	
מִצְרַיִם נָגֹף וְרָפוֹא . וְשָׁבוּ עַד	רָפָא
יְהוָה . וְנֶעְתַּר לָהֶם וּרְפָאָם׃ בַּיּוֹם	שׁוּב עָתַר
הַהוּא תִּהְיֶה מְסִלָּה מִמִּצְרַיִם	הָיָה סָלַל
אַשּׁוּרָה . וּבָא אַשּׁוּר בְּמִצְרַיִם	בּוֹא
וּמִצְרַיִם בְּאַשּׁוּר . וְעָבְדוּ מִצְרַיִם	
אֶת אַשּׁוּר׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל	הָיָה
שְׁלִישִׁיָּה לְמִצְרַיִם וּלְאַשּׁוּר . בְּרָכָה	שָׁלַשׁ
בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃ אֲשֶׁר בֵּרְכוֹ יְהוָה	
צְבָאוֹת לֵאמֹר . בָּרוּךְ עַמִּי מִצְרַיִם	בָּרַךְ
וּמַעֲשֵׂה יָדַי אַשּׁוּר וְנַחֲלָתִי יִשְׂרָאֵל׃	עָשָׂה

Trāſla.B.Hie.

egyptū angulū populorū eius. Dñs miſcuit i medio ei⁹ ſpiritū vertiginis. Et errare fecerunt egyptum in omni opere ſuo: ſicut errat ebrius & vomens. Et non erit egypto opus q̄ faciat: caput & caudam incuruantem & refrenātem. In die illa erit egyptus q̄ſi mulieres & ſtupebūt & timebūt a facie cōmotionis manus domini exercituū quā ipſe mouebit ſuper eā. Et erit terra iuda egypto in pauorē. Omnis qui illius fuerit recordatus: pauebit a facie conſilii domini exercituum: quod ipſe cogitauit ſuper eam. In die illa erunt quinq; ciuitates in terra egypti loquentes lingua chanaan & iurātes per dominum exercituum. Ciuitas ſolis vocabitur vna. In die illa erit altare domini in medio terre egypti et titulus domini iuxta terminum eius: & erit in ſignum & in teſtimoniū dño exercituū in terra egypti. Clamabūt enim ad dominum a facie tribulātis & mittet eis ſaluatorem & ꝓpugnatorē q liberet eos. Et cognoſcetur dñs ab egypto: & cognoſcēt egyptii dñm in die illa: & colent eū in hoſtiis & in muneribꝰ: & vota vouebunt domino & ſoluent. Et percutiet dñs egyptū plaga: & ſanabit eam & reuertentur ad dñm: & placabitur eis & ſanabit eos. In die illa erit via de egypto in aſſyrios: & intrabit aſſyrius egyptum & egyptius in aſſyrios & ſeruient egyptii aſſur. In die illa erit iſrael tertius egyptio & aſſyrio: benedictio in medio terre: cui benedixit dñs exercituum dicens. Benedictꝰ populus meus egypti: & opus manuū meaꝝ aſſyriꝰ hereditas aūt mea iſrl. 20.

Trāſ.Gre.lxx.cū interp.latina.

egyptū ꝛ tribꝰ. dñs eñi miſcuit e- C
τὴν αἴγυπτον καὶ τὰς φυλάς. κύριος γὰρ ἐκέρασεν αὐ-
is ſpm̄ erroris. ꝛ errare feceꝛt egyptū
τοῖς πνεῦμα πλανήσεως. καὶ ἐπλάνησαν τὴν αἴγυπτον
in oībꝰ operibꝰ eius: ſicut errat ebriꝰ ꝛ
ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτῆς, ὡς πλανᾶται ὁ μεθύων καὶ
vomēs ſimul. ꝛ nō erit egyptiis opus qḋ fa-
ὁ ἐμῶν ἅμα. καὶ οὐκ ἔσται τοῖς αἰγυπτίοις ἔργον ὃ ποι-
ciet caput ꝛ caudā: pꝛīcipiū ꝛ finē. die
ήσει κεφαλὴν καὶ οὐρὰν, ἀρχὴν καὶ τέλος. τῇ ἡμέρᾳ
illa erūt egyptii ſicut mulieres in tremore ꝛ in
ἐκείνῃ ἔσονται αἰγύπτιοι ὡς γυναῖκες ἐν τρόμῳ καὶ ἐν
timore a facie manꝰ dñi ſabaoth: quā
φόβῳ ἀπὸ προσώπου τῆς χειρὸς κυρίου σαβαὼθ, ἣν
ipſe iniiciet eis: ꝛ erit regio egyp-
αὐτὸς ἐπιβαλεῖ αὐτοῖς. καὶ ἔσται ἡ χώρα τῶν αἰγυ-
tioꝝ iudeis in terrorē. oīs q̄ noīauē-
πτίων τοῖς ἰουδαίοις εἰς φόβητρον. πᾶς ὃς ἐὰν ὀνομά-
rit eā ipſis: timebūt ꝑ cōſiliū qḋ
σῃ αὐτὴν αὐτοῖς, φοβηθήσονται διὰ τὴν βουλὴν ἣν
dñs ſabaoth decreuit ſup illā. die il-
κύριος σαβαὼθ βεβούλευται ἐπ' αὐτήν. τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί-
la erūt quinq; ciuitates in terra egypti: loquētes
νῃ ἔσονται πέντε πόλεις ἐν γῇ αἰγύπτῳ, λαλοῦσαι
lingua chananitide. ꝛ iurātes noīe
τῇ γλώσσῃ τῇ χαναανίτιδι. καὶ ὀμνύοντες τῷ ὀνόματι
dñi ſabaoth. ciuitas ſolis vocabiꝛ vna ciuitas.
κυρίου σαβαὼθ πόλις ἀχερὲς κληθήσεται μία πόλις.
die illa erit altare dño in regiōe
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ ἐν χώρᾳ
egyptioꝝ: ꝛ titulꝰ ad terminū eiꝰ dño.
αἰγυπτίων. καὶ στήλη πρὸς τὸ ὅριον αὐτῆς τῷ κυρίῳ.
ꝛ erit in ſignū in ſeculū dño in regiōe e-
καὶ ἔσται εἰς σημεῖον εἰς τὸν αἰῶνα κυρίῳ ἐν χώρᾳ αἰ- D
gypti. q: clamabūt ad dñm ꝑpter tribu-
γύπτου. ὅτι κεκράξονται πρὸς κύριον διὰ τοὺς θλίβον-
lātes eos. ꝛ mittet eis hoīem: q̄ ſal-
τας αὐτούς. καὶ ἀποστελεῖ αὐτοῖς ἄνθρωπον, ὃς σώ-
uabit eos. iudicās ſaluabit eos. ꝛ notꝰ erit do-
σει αὐτούς. κρίνων σώσει αὐτούς. καὶ γνωστὸς ἔσται κύ-
minꝰ egyptiis. ꝛ cognoſcēt egyptii do-
ριος τοῖς αἰγυπτίοις. καὶ γνώσονται οἱ αἰγύπτιοι τὸν κύ-
minū in die illa. ꝛ faciēt ſacrificiū ꝛ do-
ριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ ποιήσουσι θυσίαν καὶ δῶ-
nū: ꝛ vouebūt vota dño: ꝛ reddent.
ρον, καὶ εὔξονται εὐχὰς τῷ κυρίῳ, καὶ ἀποδώσουσιν.
ꝛ ꝑcutiet dñs egyptios plaga. ꝛ ſanabit e-
καὶ πατάξει κς. τοὺς αἰγυπτίους πληγῇ. καὶ ἰάσεται αὐ-
os. ꝛ cōuertentur ad dñm: ꝛ exaudiet e-
τούς. καὶ ἐπιστραφήσονται πρὸς κν, καὶ εἰσακούσεται αὐ-
os. ꝛ ſanabit eos ſanitate. die illa erit
τῶν. καὶ ἰάσεται αὐτοὺς ἰάσει. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται
via egypti ad aſſyrios. ꝛ īgredietur aſſy-
ὁδὸς αἰγύπτου πρὸς ἀσσυρίους. καὶ εἰσελεύσονται ἀσσύ-
rii in egyptū: ꝛ egyptii ibūt ad aſſy-
ριοι εἰς αἴγυπτον, καὶ αἰγύπτιοι πορεύσονται πρὸς ἀσσυ-
rios. ꝛ ſeruiēt egyptii aſſyriis.
ρίους. καὶ δουλεύσουσιν οἱ αἰγύπτιοι τοῖς ἀσσυρίοις. τῇ
die illa erit iſrael tertiꝰ inter egypti-
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται ἰσραὴλ τρίτος ἐν τοῖς αἰγυπτί-
os ꝛ inter aſſyrios benedictꝰ in terra: cui be-
οις καὶ ἐν τοῖς ἀσσυρίοις εὐλογημένος ἐν τῇ γῇ, ἣν εὐ-
nedixit dñs ſabaoth dicēs. bñdictꝰ ppl's
λόγησε κύριος σαβαὼθ λέγων. εὐλογημένος ὁ λαός
meꝰ q̄ i egypto ꝛ q̄ in aſſyriis. ꝛ hereditas
μου ὁ ἐν αἰγύπτῳ καὶ ὁ ἐν ἀσσυρίοις. καὶ ἡ κληρονομία
mea iſrael.
μου ἰσραήλ.

Ca. 20.

© Biblioteca Nacional de España

A Anno quo ĩgreſſus eſt tarthan in azotũ qñ
Τοῦ ἔτους οὗ εἰσῆλθε ταναθὰν εἰς ἄζωτον ἡνί
miſſus ẽ a ſargon rege aſſyriorũ: ⁊ debel
κα ἀπεστάλη ὑπὸ ναρνὰ βασιλέως ἀσσυρίων, καὶ ἐπο
lauit azotũ ⁊ cepit eã. tũc locu
λέμησε τὴν ἄζωτον καὶ κατελάβετο αὐτήν. τότε ἐλά
tus eſt dñs ad eſaiam dicẽs. vade ⁊ aufer
λησε κύριος πρὸς ἡσαΐαν λέγων. πορεύου καὶ ἄφελε
ſaccũ de lũbis tuis: ⁊ calciamẽta
τὸν σάκκον ἀπὸ τῆς ὀσφύος σου, καὶ τὰ σανδάλιά
tua ſolue a pedib⁹ tuis. ⁊ fecit ſic:
σου ὑπόλυσαι ἀπὸ τῶν ποδῶν σου. καὶ ἐποίησεν οὕ
B vadens nudus ⁊ diſcalciat⁹. ⁊ dixit
τως, πορευόμενος γυμνὸς καὶ ἀνυπόδετος. καὶ εἶπεν
dñs quẽadmodũ ãbulauit eſaias ſeru⁹ me⁹ nu
κύριος ὃν τρόπον πεπόρευται ἡσαΐας ὁ παῖς μου γυμ
dus ⁊ diſcalciat⁹. trib⁹ ãnis erũt ſigna ⁊
νὸς καὶ ἀνυπόδετος. τρία ἔτη ἔσαι σημεῖα καὶ
portẽta egyptiis ⁊ ethiopib⁹: q2 ſic
τέρατα τοῖς αἰγυπτίοις καὶ αἰθίοψιν, ὅτι οὕτως
C aget rex aſſyriorũ captiuitatẽ egyp
ἄξει βασιλεὺς ἀσσυρίων τὴν αἰχμαλωσίαν αἰγυ-
ti ⁊ ethiopũ. iuuenes ⁊ ſenes: nu
πτίου καὶ αἰθιόπων. νεανίσκους καὶ πρεσβύτας, γυμ-
dos ⁊ diſcalciatos diſcoopertos cõfuſio
νοὺς καὶ ἀνυποδέτους ἀνακεκαλυμμένους τὴν αἰσχύ-
nẽ egypti. ⁊ cõfundent victi egyptii
νην αἰγύπτου. καὶ αἰσχυνθήσονται ἡττηθέντες οἱ αἰγύπτιοι
D in ethiopib⁹: in qb⁹ fuerãt cõfiſi egy
ἐπὶ τοῖς αἰθίοψιν, ἐφ' οἷς ἦσαν πεποιθότες οἱ αἰγύ
ptii: erãt enĩ eis glĩa. ⁊ dicẽt habi
πτιοι, ἦσαν γὰρ αὐτοῖς δόξα. καὶ ἐροῦσιν οἱ κατοι-
tãtes in iſula hac. ecce nos fuim⁹ confi
κοῦντες ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ. ἰδοὺ ἡμεῖς ἦμεν πεποι
ſi in eis in auxiliũ: q nõ potuerũt ſal-
θότες εἰς αὐτοὺς εἰς βοήθειαν, οἳ οὐκ ἠδύναντο σω-
uari a regib⁹ aſſyriorũ ⁊ quomõ nos ſal-
θῆναι ἀπὸ βασιλέων ἀσσυρίων καὶ πῶς ἡμεῖς σωθη
uabimur? Viſio deſerti.
σόμεθα; ὅραμα τῆς ἐρήμου. Ca. 21.
A Sicut tẽpeſtas p deſertũ trãſeat de deſerto veni
Ὡς καταιγὶς δι' ἐρήμου διέλθοι ἐξ ἐρήμου ἐρχο
Abac. 2. a. Joh. 5. d. ens de terra. horribilis viſio ⁊ dura ãnũciata eſt
μένη ἐκ γῆς. φοβερὸν τὸ ὅραμα καὶ σκληρὸν ἀνηγγέλη
mihi: puaricãs puaricatur. iniqu⁹ iniq̃ agit. cõtra me ela-
μοι, ὁ ἀθετῶν ἀθετεῖ. ὁ ἀνομῶν ἀνομεῖ. ἐπ' ἐμοὶ οἱ ἐλα-
mite ⁊ legati perſarũ cõtra me veniũt. nũc
μῖται καὶ πρέσβεις τῶν περσῶν ἐπ' ἐμὲ ἔρχονται. νῦν
ĩgemiſcã ⁊ cõſolabor meipm. ppter hoc repleti ſũt
στενάξω καὶ παρακαλέσω ἐμαυτόν. διὰ τοῦτο ἐνεπλήσθη
lũbi mei ãguſtia: ⁊ dolores apphẽderũt me ſicut
ἡ ὀσφύς μου ἐκλύσεως, καὶ ὠδῖνες ἔλαβόν με ὡς τὴν
parientẽ. iniq̃ egi ne audirẽ. feſtinaui
τίκτουσαν. ἠδίκησα τοῦ μὴ ἀκοῦσαι. ἐσπούδασα τὸ
ne viderẽ. cor meũ aberrat. ⁊ iniq̃tas
B μὴ βλέπειν. ἡ καρδία μου πλανᾶται. καὶ ἡ ἀνομία
me inundat. aĩa mea inſtitit in timorẽ. pa
με βαπτίζει. ἡ ψυχή μου ἐφέστηκεν εἰς φόβον. ἑτοι-
rate menſam. bibite comedite. ſurgẽtes
μάσατε τὴν τράπεζαν. πίετε, φάγετε. ἀναστάντες οἱ
pricipes arripite clypeos. q2 ſic dixit domi-
ἄρχοντες ἀνασπάσατε θυρεούς. ὅτι οὕτως εἶπε κύρι
nus ad me. vadens tibi ſtatue ſpeculatorẽ. ⁊ qđ
ος πρός με. βαδίσας σεαυτῷ στῆσον σκοπόν. καὶ ὃ
cũq; videris ãnũcia. ⁊ vidi aſcẽſores eq̃tes duos.
ἐὰν ἴδῃς ἀνάγγειλον. καὶ εἶδον ἀναβάτας ἱππεῖς δύο.
aſcẽſorẽ aſini: ⁊ aſcẽſorẽ cameli. audi auditio
ἀναβάτην ὄνου, καὶ ἀναβάτην καμήλου. ἀκρόασαι ἀκρό
C nẽ multã. ⁊ voca vriã in
ασιν πολλήν. καὶ κάλεσον οὐρίαν εἰς

In anno quo ingreſſus ẽ thartã in azotũ cum miſiſſet eum ſargõ rex aſſyriorum & pugnaſſet contra azotum & cepiſſet eã: in tpe illo locutus eſt domin⁹ in manu eſaie filii amos dicens. Vade & ſolue ſaccum de lumbis tuis: & calciamenta tua tolle de pedibus tuis. & fecit ſic: vadẽs nud⁹ & diſcalciat⁹. Et dixit dñs. Sicut ambulauit ſeruus meus eſaias nudus & diſcalciatus: trium annorum ſignũ & portẽtũ erit ſup egyptũ & ſup ethiopiã: ſic minabit rex aſſyriorum captiuitatem egypti & trãſmigrationem ethiopie: iuuenẽ & ſenẽ: nudã & diſcalciatam diſcoopertis natib⁹ ad ignominiã egypti. Et timebũt & cõfundentur ab ethiopia ſpe ſua: & ab egypto gloria ſua. Et dicet habitator inſule huius in die illa. Heccine erat ſpes noſtra: ad quos cõfugimus in auxiliũ vt liberarent nos a facie regis aſſyriorũ. Et quõ effugere poterimus nos? 21.

Onus deſerti maris. Sicut turbines ab africo veniũt: de deſerto vẽit: de tra horribili. Viſio dura nunciata eſt mihi. Qui incredulus ẽ infideliter agit: & qui depopulator ẽ vaſtat. Aſcẽde elam: obſide mede oẽm gemitũ ei⁹ ceſſare feci. ppterea repleti ſunt lũbi mei dolore: & anguſtia poſſedit me ſicut anguſtia parturiẽtis. Corrui cũ audirẽ: cõturbat⁹ ſum cũ viderẽ. Emarcuit cor meũ: tenebre ſtupefecerũt me. Babylon dilecta mea poſita eſt mihi in miraculũ. Pone menſaʒ: cõtẽplare in ſpecula. Comedẽtes & bibẽtes: ſurgite pricipes arripite clypeum. Hec enim dicit mihi dñs. Vade & pone ſpeculatorẽ: & qđ cunq; viderit annunciet. Et vidit currũ duorum equitum: aſcenſorem aſini & aſcenſorẽ cameli & contẽplat⁹ eſt diligẽter multo intuitu. Et clamauit leo. Super

Cap. xx.
בשנת בא תרתן אשדודה
בשלח אתו סרגון מלך אשור שנה בוא
וילחם באשדוד וילכדה: בעת לחם לכד
ההיא דבר יהוה ביד ישעיהו
בן אמוץ לאמר לך ופתחת השק ילך
מעל מתניך ונעלך תחלץ מעל חלץ
רגליך ויעש כן הלך ערום ויחף: עשה ערם
ויאמר יהוה כאשר הלך עבדי אמר
ישעיהו ערום ויחף שלש שנים שנה
אות ומופת על מצרים ועל כוש: יפת
כן ינהג מלך אשור את שבי נהג שבה
מצרים ואת גלות כוש נערים גלה
וזקנים ערום ויחף וחשופי שת חשף שות
ערות מצרים: וחתו ובשו מכוש ערה חתת
מבטם ומן מצרים תפארתם: ואמר בוש נבט
יושב האי הזה ביום ההוא פאר
הנה כה מבטנו אשר נסנו שם נוס
לעזרה להנצל מפני מלך אשור נצל פנה
ואיך נמלט אנחנו: מלט

Cap. xxi.
משא מדבר ים
כסופות בנגב לחלוף ממדבר בא נשא דבר
מארץ נוראה: חזות קשה הגד חלף בוא
לי הבוגד בוגד והשודד שודד ירא חזה
עלי עילם צורי מדי כל אנחתה נגד שדד
השבתי: על כן מלאו מתני חלחלה עלה
צירים אחזוני כצירי יולדה שבת חול
נעויתי משמע נבהלתי מראות: צור ילד
תעה לבבי פלצות בעתתני את עוה
נשף חשקי שם לי לחרדה: בהל ראה
ערך השלחן צפה הצפית אכול שום
שתה קומו השרים משחו צפה אכל
מגן: כי כה אמר אלי אדני לך שור
העמד המצפה אשר יראה יגיד: ילך
וראה רכב צמד פרשים רכב עמד צפה
חמור רכב גמל והקשיב קשב ראה נגד
רב קשב: ויקרא אריה על חמר קשב קרא ארה

© Biblioteca Nacional de España

מִצְפֶּה אֲדֹנָי אָנֹכִי עֹמֵד תָּמִיד יוֹמָם תָּמַד
וְעַל מִשְׁמַרְתִּי אָנֹכִי נִצָּב כָּל שָׁמַר יָצַב
הַלֵּילוֹת: וְהִנֵּה זֶה בָא רֶכֶב אִישׁ בּוֹא
צֶמֶד פָּרָשִׁים וַיַּעַן וַיֹּאמֶר נָפְלָה עָנָה אָמַר
נָפְלָה בָּבֶל וְכָל פְּסִילֵי אֱלֹהֶיהָ פָּסַל
שִׁבַּר לָאָרֶץ: מְדֻשָׁתִי וּבֶן גָּרְנִי דּוּשׁ
אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי מֵאֵת יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִגַּדְתִּי לָכֶם: נָגַד
מַשָּׂא דּוּמָה אֵלַי קֹרֵא מִשֵּׂעִיר נָשָׂא
שֹׁמֵר מַה מִלַּיְלָה שֹׁמֵר מַה מִלֵּיל:
אָמַר שֹׁמֵר אָתָא בֹקֶר וְגַם לָיְלָה
אִם תִּבְעָיוּן בְּעָיוּ שֻׁבוּ אֵתָיוּ: בָּעָה שׁוּב
מַשָּׂא בַּעְרָב בַּיַּעַר בַּעְרַב תָּלִינוּ אָתָה לוּן
אֹרְחוֹת דְּדָנִים: לִקְרַאת צָמֵא
הֵתָיוּ מָיִם יֹשְׁבֵי אֶרֶץ תֵּימָא יָמַן
בְּלַחְמוֹ קִדְּמוּ נֹדֵד: כִּי מִפְּנֵי פָּנָה
חֲרָבוֹת נָדָדוּ מִפְּנֵי חֶרֶב נְטוּשָׁה נָטַשׁ
וּמִפְּנֵי קֶשֶׁת דְּרוּכָה וּמִפְּנֵי כֹּבֶד דָּרַךְ
מִלְחָמָה: כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי אֵלָי לָחַם
בְּעוֹד שָׁנָה כִּשְׁנֵי שָׂכִיר וְכָלָה שָׁנָה שָׂכַר
כָּל כְּבוֹד קֵדָר: וּשְׁאָר מִסְפַּר קֶשֶׁת כָּבַד סָפַר
גִּבּוֹרֵי בְנֵי קֵדָר יִמְעָטוּ כִּי יְהוָה גָּבַר מָעַט
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל דִּבֵּר:

Cap. xxij.
מַשָּׂא גֵּיא חִזָּיוֹן מַה
לָּךְ אֵפוֹא כִּי עָלִית כֻּלָּךְ לַגַּגּוֹת: נָשָׂא חָזָה
תְּשֻׁאוֹת מְלֵאָה עִיר הוֹמִיָּה קִרְיָה אֵיפֹה עָלָה
עַלִּיזָה חֲלָלַיִךְ לֹא חַלְלֵי חֶרֶב גָּג שׁוֹא
וְלֹא מֵתֵי מִלְחָמָה: כָּל קְצִינַיִךְ הָמָה קָרָה
נָדְדוּ יַחַד מִקֶּשֶׁת אֻסָּרוּ כָּל עָלַז מוּת
נִמְצָאַיִךְ אֻסְּרוּ יַחְדָּו מֵרָחוֹק בָּרָחוּ: לָחַם קָצַן
עַל כֵּן אָמַרְתִּי שְׁעוּ מִנִּי אֲמָרֵר מָצָא
בַּבֶּכִי אַל תָּאִיצוּ לְנַחֲמֵנִי עַל שָׁעָה מָרַר
שֹׁד בַּת עַמִּי: כִּי יוֹם מְהוּמָה בָּכָה אוּץ
וּמְבוּסָה וּמְבוּכָה לַאדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת שָׁדַד הָמַם
בְּגֵיא חִזָּיוֹן מְקַרְקַר קִר וְשׁוֹעַ נוּס בּוּךְ
אֶל הָהָר: וְעֵילָם נָשָׂא אַשְׁפָּה חָזָה קָרַר

ſpeculam dñi ego ſum ſtans iugiter per diem: & ſuper cuſtodiam meã ego ſum ſtans totis noctibus. Ecce iſte venit aſcenſor vir bige equitum: & reſpõdit & dixit. Cecidit cecidit babylon & omĩa ſculptilia deorum eius cõtrita ſunt ĩ terra. Tritura mea & filii aree mee que audiui a domino exercituum deo iſrael annũciaui vobis. Onus duma. Ad me clamat ex ſeyr. Cuſtos quid de nocte? cuſtos quid de nocte? Dixit cuſtos. Venit mane & nox. Si queritis querite: cõuertimini & venite. Onus in arabia. In ſaltu ad veſperã dormietis: in ſemitis dodanim. Occurrentes ſitienti ferte aquam qui habitatis terram auſtri cum panibus occurrite fugienti. A facie enim gladiorũ fugerũt a facie gladii imminẽtis: a facie arcus extenti: a facie grauis prelii: quoniam hec dicit dominus ad me. Adhuc in vno anno q̃ſi in anno mercenarii: & auferetur oĩs gloria cedar: & reliquie numeri ſagittariorum fortiũ de filiis cedar ĩminuẽtur. Dñs enim deus iſrael locutus eſt. 22.

ONus vallis viſionis. Quidnam quoq; tibi eſt: q͞a aſcendiſti & tu omnis in tecta clamoris plena: vrbs frequens ciuitas exultans. Interfecti tui non interfecti gladio: nec mortui in bello. Cuncti principes tui fugerunt ſimul: dureq; ligati ſunt. Omnes qui inuẽti ſunt vincti pariter: procul fugerunt. Propterea dixi. Recedite a me: amare flebo. Nolite incũbere vt cõſolemini me ſuper vaſtitate filie popl'i mei. Dies eni interfectionis & cõculcationis & fletuũ domino deo exercituũ in valle viſionis. Scrutans murũ: & magnific⁹ ſuper montẽ. Et elam ſumpſit pharetram: &

ſpeculã dñi. ꝛ dixit: ſteti ꝑ totũ di- Abac. 2.a.
τὴν σκοπιὰν κυρίου. καὶ εἶπεν, ἔστην διὰ παντὸς ἡμέ hie. 50.
ei: ꝛ ſup caſtra ſteti tota nocte. Apo.
ρας, καὶ ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς ἔστην ὅλην τὴν νύκτα. 4.b.
ꝛ ecce ipe venit aſcẽſoꝛ bige. ꝛ re
καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἔρχεται ἀναβάτης ξυνωρίδος. καὶ ἀπο
ſpõdẽs ait: cecidit cecidit babylon ꝛ om
κριθεὶς εἶπεν, πέπτωκε πέπτωκε βαβυλὼν καὶ πάν
nia ſimulachꝛa ei⁹: ꝛ manufacta e-
τα τὰ ἀγάλματα αὐτῆς, καὶ τὰ χειροποίητα αὐ-
tus cõtrita ſunt in terra. audite dere
τῆς συνετρίβησαν εἰς τὴν γῆν. ἀκούσατε οἱ κατα-
licti ꝛ dolẽtes audite q̄ audiui a
λελειμμένοι καὶ οἱ ὀδυνώμενοι ἀκούσατε ἃ ἤκουσα πα
dño ſabaoth: de⁹ iſrael ãnũciauit vobis.
ρὰ κυρίου σαβαώθ, ὁ θεὸς τοῦ ἰσραὴλ ἀνήγγειλεν ὑμῖν.
Verbũ idumee. ad me clama
Τὸ ῥῆμα τῆς ἰδουμαίας. πρὸς ἐμὲ καλεῖ
de ſceyꝛ. cuſtodite ꝓpugnacula cuſto-
παρὰ σουσιείρ. φυλάσσετε ἐπάλξεις φυλάσ-
dio mane ꝛ nocte. ſi q̄ſieris q̄re. ꝛ
σω τὸ πρωῒ καὶ τὴν νύκτα. ἐὰν ζητῇς ζήτει. καὶ
apud me habita in ſaltu veſpe doꝛmies in
παρ' ἐμοὶ οἴκει ἐν τῷ δρυμῷ ἑσπέρας κοιμήθησῃ ἐν
via dedan. in occurſum ſitiẽti aquã ferte
τῇ ὁδῷ δαιδάν. εἰς συνάντησιν διψῶντι ὕδωρ φέρετε
habitãtes in regiõe theman panib⁹ occurrite fugiẽ D
οἱ ἐνοικοῦντες ἐν χώρᾳ θαιμὰν ἄρτοις συναντᾶτε φεύ
tibus ꝓpter multitudinẽ occiſoꝝ: ꝛ ꝓpter
γουσι διὰ τὸ πλῆθος τῶν κτεινομένων, καὶ διὰ τὸ
multitudinẽ errantiũ: ꝛ ꝓpter multitudinẽ gla
πλῆθος τῶν πλανωμένων, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῆς μα
dii: ꝛ ꝓpter multitudinẽ arcuũ ex-
χαίρας, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν τοξευμάτων τῶν δια
tentoꝛũ: ꝛ ꝓpter multitudinẽ eoꝝ q̄ ceciderũt in
τεταμένων, καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν πεπτωκότων ἐν
bello. q꞉ ſic dixit mihi dñs. adhuc ãnus
τῷ πολέμῳ. ὅτι οὕτως εἶπέ μοι κύριος. ἔτι ἐνιαυτὸς
q̄ſi ãnus mercenarii deficiet gl͞ia cedar: ꝛ
ὡς ἐνιαυτὸς μισθωτοῦ ἐκλείψει ἡ δόξα κηδάρ, καὶ τὸ
reliquũ ſagitationũ foꝛtiũ filioꝝ cedar
κατάλοιπον τῶν τοξευμάτων τῶν ἰσχυρῶν υἱῶν κηδὰρ
erit parũ. q꞉ dñs locut⁹ eſt de⁹ iſrael.
ἔσαι ὀλίγον. διότι κύριος ἐλάλησεν ὁ θεὸς ἰσραήλ. C. 22.
VErbũ vallis viſiõis. q̄d factũ ẽ tibi nũc
Τὸ ῥῆμα τῆς φάραγγος σιών. τί ἐγένετό σοι νῦν
q꞉ aſcẽdiſtis oẽs in tecta vana. ĩpleta A
ὅτι ἀνέβητε πάντες εἰς δώματα μάταια. ἐνεπλή-
eſt ciuitas clamãtiũ. vulnerati tui nõ vul-
σθη ἡ πόλις βοώντων. οἱ τραυματίαι σου οὐ τραυ
nerati gladio. neq; moꝛtui tui moꝛtui bello.
ματίαι μαχαίρας. οὐδ' οἱ νεκροί σου νεκροὶ πολέμου.
oẽs pꝛimates tui migrauerũt. ſimul ab
πάντες οἱ ἄρχοντές σου πεφεύγασι. ἅμα ἀπὸ τοῦ
arcu ligati ſunt. ꝛ foꝛtes in te lõge
τόξου δεδεμένοι εἰσί. καὶ οἱ ἰσχύοντες ἐν σοὶ πόρρω
fugerũt. ꝓpter hoc dixi dimittite me. amare fle
πεφεύγασι. διὰ τοῦτο εἶπα ἄφετέ με. πικρῶς κλαύ
bo. nolite cõtendere cõſolari me ſup cõ-
σομαι. μὴ κατισχύσητε παρακαλεῖν με ἐπὶ τὸ σύν
tritione filie populi mei. q꞉ dies tu-
τριμμα τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου. ὅτι ἡμέρα τα
mult⁹ ꝛ ꝑditiõis ꝛ cõculcatiõis. ꝛ er-
ραχῆς καὶ ἀπωλείας καὶ καταπατήματος καὶ πλά
roꝛ a dño ſabaoth in valle viſionis er B
νησις παρὰ κυρίου σαβαὼθ ἐν φάραγγι σιὼν πλα
rant. a paruo vſq; ad magnũ errãt ſup
νῶνται. ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου πλανῶνται ἐπὶ τὰ
mõtes. at elamite tulerũt pharetras:
ὄρη. οἱ δὲ ἐλαμῖται ἔλαβον φαρέτρας,

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla.gre.lxx.cū īter.latina.	Trāſla.B.Hie.	Tex.heb.Eſa.xxij.	Primitiua.heb.

Trāſla.gre.lxx.cū īter.latina.

ꝛ aſcēſores hoīes ſup equos ꝛ cōgregatio pu=
καὶ ἀναβάται ἄνθρωποι ἐφ᾽ ἵπποις καὶ συναγωγὴ παρα=
gnę. ꝛ erūt electe valles tuę replebū
τάξεως· καὶ ἔσονται αἱ ἐκλεκταὶ φάραγγές σου πλησθή=
tur q̄drigis. at eq̄tes ſtipabūt portas tuas
σονται ἁρμάτων· οἱ δὲ ἱππεῖς ἐμφράξουσι τὰς πύλας σου
ꝛ reuelabūt portas iuda: ꝛ īſpiciēt
καὶ ἀνακαλύψουσι τὰς πύλας ἰούδα, καὶ ἐμβλέψονται τῇ
die illa in electas domos ciuitatis. ꝛ reue
ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς τοὺς ἐκλεκτοὺς οἴκους τῆς πόλεως· καὶ ἀνα

C labūt abſcōdita domoꝝ arcis dauid. ꝛ vide
καλύψουσι τὰ κρυπτὰ τῶν οἴκων τῆς ἄκρας δαυίδ· καὶ εἴδο
rūt qm̄ plures ſunt. ꝛ auerteſt aquā anti
σαν ὅτι πλείους εἰσί. καὶ ἀπέστρεψαν τὸ ὕδωρ τῆς ἀρχαί
que piſcine in ciuitatē. ꝛ qm̄ deſtruxeſt do
ας κολυμβήθρας εἰς τὴν πόλιν· καὶ ὅτι καθήλωσαν τοὺς οἴ
mos hierl'm ad firmādos muros ciuitati. ꝛ feci=
κους ἱερουσαλὴμ εἰς ὀχύρωμα τείχους τῇ πόλει. καὶ ἐποι
ſtis vobis aquā īter duos muros. in=
ήσατε ἑαυτοῖς ὕδωρ ἀναμέσον τῶν δύο τειχέων. ἐσώτε
tra piſcinā antiquā. ꝛ nō īſpexiſtis ī
ρον τῆς κολυμβήθρας τῆς ἀρχαίας· καὶ οὐκ ἐνεβλέψατε εἰς
eū q̄ a pricipio fecit eā. ꝛ q̄ creauit illā
τὸν ἀπαρχῆς ποιήσαντα αὐτήν. καὶ τὸν κτίσαντα αὐτὴν

D nō vidiſtis. ꝛ vocauit dn̄s ſabaoth in die illa
οὐκ εἴδετε. καὶ ἐκάλεσε κύριος σαβαὼθ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
fletū ꝛ plāctū ꝛ raſurā ꝛ cīcturā ſaccoꝝ. ipſi
κλαυθμὸν καὶ κοπετὸν καὶ ξύρησιν καὶ ζῶσιν σάκκων. αὐτοὶ
aūt fecerūt gaudiū ꝛ leticiā: iugulātes vi
δὲ ἐποιήσαντο εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίαμα, σφάζοντες μό
tulos ꝛ ſacrificātes oues: ita vt cōederēt carnes ꝛ bi
1.Cor. 15.d. χους καὶ θύοντες πρόβατα, ὥστε φαγεῖν κρέατα καὶ πι=
bāt vinū dicētes. comedam⁹ ꝛ bibam⁹: cras em̄ mori
εῖν οἶνον λέγοντες· φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀπο
mur. ꝛ reuelata hec ſūt in aurib⁹ do
θνήσκομεν· καὶ ἀνακεκαλυμμένα ταῦτά ἐστιν ἐν τοῖς ὠσὶ κυ
mini ſabaoth: qm̄ nō dimittet vobis hoc pctm̄ donec

E ρίου σαβαώθ, ὅτι οὐκ ἀφεθήσεται ὑμῖν αὕτη ἡ ἁμαρτία ἕως
moriamini. hec dicit dn̄s ſabaoth. vade in
ἂν ἀποθάνητε. τάδε λέγει κύριος σαβαώθ· πορεύου εἰς τὸ
paſtophoriū ad ſomnā q̄ſtorē ꝛ dic ei: q̄d
παστοφόριον πρὸς σομνὰν τὸν ταμίαν καὶ εἰπὸν αὐτῷ, τί
tu hic: ꝛ q̄d tibi eſt hic: qm̄ excidiſti tibi hic
σὺ ὧδε; καὶ τί σοί ἐστιν ὧδε; ὅτι ἐλατόμησας σεαυτῷ ὧδε
ſepulchrū: ꝛ feciſti tibi in excelſo ſepulchrū: ꝛ
μνημεῖον, καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ἐν ὑψηλῷ μνημεῖον, καὶ
ſcripſiſti tibi in petra tabernaculū: ecce iā dn̄s ſaba
ἔγραψας σεαυτῷ ἐν πέτρᾳ σκηνήν; ἰδοὺ δὴ κύριος σαβα
oth eiiciet ꝛ cōteret virū. ꝛ auferet ſtolā
ὼθ ἐκβαλεῖ καὶ ἐκτρίψει ἄνδρα. καὶ ἀφελεῖ τὴν στολήν
tuā ꝛ coronā tuā glioſam. ꝛ pijciet te in regionē
σου καὶ τὸν στέφανόν σου τὸν ἔνδοξον. καὶ ῥίψει σε εἰς χώραν
magnā ꝛ abſq3 mēſura: ꝛ ibi morieris. ꝛ ponet
μεγάλην καὶ ἀμέτρητον, καὶ ἐκεῖ ἀποθανεῖς. καὶ θήσει τὸ
currū tuū pulchrū ignominiā. ꝛ domū pricipis
ἅρμα σου τὸ καλὸν ἀτιμίαν. καὶ τὸν οἶκον τοῦ ἄρχοντός
tui in cōculcationē: ꝛ auferēris a diſpēſatiōe
σου εἰς καταπάτημα, καὶ ἀφαιρεθήσῃ ἐκ τῆς οἰκονομίας

F tua ꝛ de gradu tuo. ꝛ erit in die illa.
σου καὶ ἐκ τῆς στάσεώς σου. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.
vocabo pueꝝ meū eliachim filiū helchie: ꝛ
καλέσω τὸν παῖδά μου ἐλιακεὶμ τὸν τοῦ χελκίου, καὶ
induā illū ſtolā tuā. ꝛ coronā tuā dabo
ἐνδύσω αὐτὸν τὴν στολήν σου· καὶ τὸν στέφανόν σου δώσω
illi. ꝛ potētiā ꝛ diſpēſationē tuā dabo in
αὐτῷ. καὶ τὸ κράτος καὶ τὴν οἰκονομίαν σου δώσω εἰς
man⁹ ei⁹. ꝛ erit q̄ſi pr̄ habitātib⁹
τὰς χεῖρας αὐτοῦ. καὶ ἔσται ὡς πατὴρ τοῖς ἐνοικοῦσιν
hierl'm: ꝛ habitantib⁹ iuda. ꝛ dabo
ἱερουσαλήμ, καὶ τοῖς ἐνοικοῦσιν ἰούδα. καὶ δώσω
ei clauē dom⁹
αὐτῷ τὴν κλεῖδα οἴκου ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Trāſla.B.Hie.

currum hominis equitis: & parietem nudauit clypeus. Et erunt electe valles tue plene q̄drigarum: & equites ponent ſedes ſuas in porta: ꝏꝏ & reuelabitur operimētū iude. Et videbitis in die illa armamētariū domus ſaltus: & ſciſſuras ciuitatis dauid videbitis: quia multiplicate ſunt. Et cōgregaſtis aq̄s piſcine inferioris: ꝏꝏꝏ & domos hieruſalē numeraſtis: & deſtruxiſtis domos ad muniendum murum. Et lacum ꝏꝏ feciſtis inter duos muros: ad aquam piſcine veteris: & non ſuſpexiſtis ad eū qui fecerat eā: & opatorē eius de longe nō vidiſtis. Et vocauit dominus deus exercituum in die illa ꝏꝏꝏꝏ ad fletum: & ad planctū ad caluiciū: & ad cingulū ſacci: & ecce gaudiū & leticia: occidere vitulos & iugulare arietes: comedere carnes & bibere vinū. Comedam⁹ & bibamus: cras enī moriemur. Et reuelata eſt ī auribꝰ meis vox dn̄i exercituū: ſi dimittetur iniq̄tas hec vobis: donec moriamini: dicit dominus exercituum. Hec dicit dominus deus exercituum. Vade ingredere ad eū q habitat in tabernaculo ad ſobnā p̄poſitū templi: & dices ad eum. Quid tu hic: aut q̄ſi q̄s hic. Quia excidiſti tibi hic ſepulchrū: excidiſti in excelſo memoriale: diligēter in petra tabernaculum tibi. Ecce dn̄s aſportari te faciet: ſicut aſportatur gallus gallinace⁹ & q̄ſi amictū ſic ſubleuabit te. Coronās coronabit te tribulatiōe q̄ſi pilā mittet te ī terrā latā & ſpacioſam. Ibi morieris & ibi erit currus glīe tue: & ignominia dom⁹ dn̄i tui. Et expellā te de ſtatiōe tua: & de miſterio tuo deponā te. Et erit in die illa: vocabo ſeruum meū eliachī filiū helchie: & induā illū tunica tua: & cīgulo tuo cōfortabo eū & poteſtatē tuā dabo in manu eius: & erit q̄ſi pater habitātib⁹ hierl'm & domui iuda. Et dabo clauem domus ꝏꝏꝏ

Tex.heb.Eſa.xxij. / Primitiua.heb.

Tex.heb.	Primitiua.heb.
בְּרֶכֶב אָדָם פָּרָשִׁים וְקִיר עֵרָה	
מָגֵן: וַיְהִי מִבְחַר עֲמָקַיִךְ מָלְאוּ רָכֶב	הָיָה בָּחַר
וְהַפָּרָשִׁים שֹׁת שָׁתוּ הַשָּׁעְרָה:	שִׁית
וַיְגַל אֵת מָסַךְ יְהוּדָה וַתַּבֵּט בַּיּוֹם	גָּלָה נָבַט
הַהוּא אֶל נֶשֶׁק בֵּית הַיָּעַר: וְאֵת	
בְּקִיעֵי עִיר דָּוִד רְאִיתֶם כִּי רָבּוּ	בָּקַע רָאָה
וַתְּקַבְּצוּ אֶת מֵי הַבְּרֵכָה הַתַּחְתּוֹנָה:	רָבָה קָבַץ
וְאֶת בָּתֵּי יְרוּשָׁלַםִ סְפַרְתֶּם וַתִּתְּצוּ	בַּיִת נָתַץ
הַבָּתִּים לְבַצֵּר הַחוֹמָה: וּמִקְוָה	חָמָה קָוָה
עֲשִׂיתֶם בֵּין הַחֹמֹתַיִם לְמֵי הַבְּרֵכָה	עָשָׂה
הַיְשָׁנָה וְלֹא הִבַּטְתֶּם אֶל עֹשֶׂיהָ	נָבַט
וְיֹצְרָהּ מֵרָחוֹק לֹא רְאִיתֶם: וַיִּקְרָא	רָחַק
אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא	רָאָה קָרָא
לִבְכִי וּלְמִסְפֵּד וּלְקָרְחָה וְלַחֲגֹר	בָּכָה סָפַד
שָׂק: וְהִנֵּה שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה הָרֹג בָּקָר	שׂוּשׂ
וְשָׁחֹט צֹאן אָכֹל בָּשָׂר וְשָׁתוֹת	אָכַל
יָיִן אָכוֹל וְשָׁתוֹ כִּי מָחָר נָמוּת:	שָׁתָה מוּת
וְנִגְלָה בְאָזְנָי יְהוָה צְבָאוֹת אִם	גָּלָה
יְכֻפַּר הֶעָוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תְּמֻתוּן	כָּפַר
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת: כֹּה אָמַר	
אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת לֶךְ בֹּא אֶל	יָלַךְ בּוֹא
הַסֹּכֵן הַזֶּה עַל שֶׁבְנָא אֲשֶׁר עַל	
הַבָּיִת: מַה לְּךָ פֹה וּמִי לְךָ פֹה כִּי	
חָצַבְתָּ לְּךָ פֹּה קָבֶר חֹצְבִי מָרוֹם	רוּם
קִבְרוֹ חֹקְקִי בַסֶּלַע מִשְׁכָּן לוֹ: הִנֵּה	שָׁכַן
יְהוָה מְטַלְטֶלְךָ טַלְטֵלָה גָּבֶר	טִיל
וְעֹטְךָ עָטֹה: צָנוֹף יִצְנָפְךָ צְנֵפָה	עָטָה
כַּדּוּר אֶל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדָיִם שָׁמָּה	
תָמוּת וְשָׁמָּה מַרְכְּבוֹת כְּבוֹדֶךָ	מוּת רָכַב
קְלוֹן בֵּית אֲדֹנֶיךָ: וַהֲדַפְתִּיךָ מִמַּצָּבֶךָ	כָּבַד קָלָה
וּמִמַּעֲמָדְךָ יֶהֶרְסֶךָ: וְהָיָה בַּיּוֹם	יָצַב עָמַד
הַהוּא וְקָרָאתִי לְעַבְדִּי לְאֶלְיָקִים	הָרַס
בֶּן חִלְקִיָּהוּ: וְהִלְבַּשְׁתִּיו כֻּתָּנְתֶּךָ	לָבַשׁ
וְאַבְנֵטְךָ אֲחַזְּקֶנּוּ וּמֶמְשַׁלְתְּךָ אֶתֵּן	חָזַק מָשַׁל
בְּיָדוֹ וְהָיָה לְאָב לְיוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַםִ	נָתַן
וּלְבֵית יְהוּדָה: וְנָתַתִּי מַפְתֵּחַ בֵּית	יָשַׁב
	נָתַן פָּתַח

© Biblioteca Nacional de España

דוד על שכמו ופתח ואין סגר
וסגר ואין פתח: ותקעתיו יתד
במקום נאמן והיה לכסא כבוד קום אמן
לבית אביו: ותלו עליו כל כבוד כבד תלה
בית אביו הצאצאים והצפעות יצא
כל כלי הקטן מכלי האגנות ועד כלה
כל כלי הנבלים: ביום ההוא
נאם יהוה צבאות תמוש היתד מוש
התקועה במקום נאמן ונגדעה תקע
ונפלה ונכרתה המשא אשר עליה גדע כרת
כי יהוה דבר: נשא

Cap.xxiij

משא צר הילילו
אניות תרשיש כי שדד מבית ילל אנה
מבוא מארץ כתים נגלה למו: גלה
דמו ישבי אי סחר צידון עבר דמם
ים מלאוך: ובמים רבים זרע שחר
קציר יאור תבואתה ותהי סחר קצר יאר
גוים: בושי צידון כי אמר ים בוא היה
מעוז הים לאמר לא חלתי בוש עזז
ולא ילדתי ולא גדלתי בחורים חול
רוממתי בתולות: כאשר שמע בחר
למצרים יחילו כשמע צר: עברו בתל
תרשישה הילילו ישבי אי: חול
הזאת לכם עליזה מימי קדם עלז יום
קדמתה יבילוה רגליה מרחוק יבל
לגור: מי יעץ זאת על צר
המעטירה אשר סחריה שרים עטר שור
כנעניה נכבדי ארץ: יהוה צבאות כבד
יעצה לחלל גאון כל צבי להקל גאה צבה
כל נכבדי ארץ: עברי ארצך קלל
כיאר בת תרשיש אין מזח
עוד: ידו נטה על הים הרגיז רגז
ממלכות יהוה צוה אל כנען מלך
לשמד מעזניה: ויאמר לא תוסיפי עזז אמר
עוד לעלוז המעשקה בתולת יסף עשק
בת צידון כתיים קומי עברי

dauid ſup humerū ei⁹: & apiet & nō erit q clau
dat. Et claudet: & nō erit
qui apiat. Et figā illū pa
xillum in loco fideli: &
erit in ſolium glorie
domui patris ſui: & ſu-
ſpendā ſup eū oēm gloriā
domus patris eius: va-
ſorum diuerſa genera
omne vas paruulum a
vaſis craterarum vſq; ad
omne vas muſicorū.
In die illa
dicit dominus exercitu-
um: auferetur paxillus
qui fixus fuerat in loco
fideli: & frangetur
& cadet: & peribit quod
pependerat in eo:
quia dn̄s locutus eſt.

23.

ONus tyri. Vlulate
naues maris: qa vaſtata
eſt dom⁹ vn̄ venire cōſue
uerant: de terra cethim
reuelatū eſt eis.
Tacete q habitatis in in
ſula: negociatio ſidonis.
Tranſfretātes mare re-
pleuerūt te in aqs multiſ:
ſemē nili meſſis flumīs
fruges ei⁹: & facta eſt ne
gociatio gentiū. Erube
ſce ſidon ait mare
fortitudo maris dicēs.
Non parturiui
& non peperi: & non
enutriui iuuenes: nec
ad incrementū perduxi
virgines. Cū auditū fu
erit in egypto: dolebūt
cum audierint de tyro.
Tranſite maria: vlulate
qui habitatis in inſula.
Nunqd nō hec vr̄a eſt q̄
glīabatur a dieb⁹ priſti
nis in antiqtate ſua? Du-
cent eā pedes ſui longe
ad pegrinandum. Quis
cogitauit hoc ſup tyrū
quondā coronatā. Cui⁹
negociatores principes:
inſtitores ei⁹ inclyti ter-
re. Dominus exercituū
cogitauit hoc: vt detra-
heret ſupbiā oīs glīe: &
ad ignominiā deduceret
vniuerſos iclytos terre.
Tranſi terrā tuā q̄ſi flu-
uiū filia maris: nō ē cin
gulū vltra tibi. Manū ſuā
extēdit ſup mare cōtur
bauit regna. Dn̄s māda
uit aduerſus chanaan:
vt cōtereret fortes eius:
& dixit. Non adiicies
vultra vt glorieris calū
niam ſuſtinens virgo
filia ſidonis. In cethim
conſurgens tranſfreta:

dauid ſup humerū ei⁹ ⁊ aperiet. ⁊ nō erit Joh.11.c. Apo.3.b.
δαυὶδ ἐπὶ τῷ ὤμῳ αὐτοῦ καὶ ἀνοίξει. καὶ οὐκ ἔσται
claudens. ⁊ caudet: ⁊ nō eſt aperiens. ⁊ dabo
ὁ ἀποκλείων. καὶ κλείσει, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἀνοίγων. καὶ δώσω
glīam dauid ei. ⁊ iperabit: ⁊ nō erit cōtradicēs.
τὴν δόξαν δαδ αὐτῷ. καὶ ἄρξει, καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀντιλέγων.
⁊ cōſtituā eū principē in loco fideli: ⁊ erit in ſo
καὶ στήσω αὐτὸν ἄρχοντα ἐν τόπῳ πιστῷ, καὶ ἔσται εἰς θρό
liū glorie dom⁹ pr̄is ei⁹. ⁊ erit cō-
νον δόξης τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἔσται πε
fidēs ſup eū oīs glīoſus in domo pr̄is
ποιθὼς ἐπ' αὐτὸν πᾶς ἔνδοξος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς
ſui a paruo vſq; ad magnū. oē vas par
αὐτοῦ ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου. πᾶν τὸ σκεῦος τὸ μι
uum: a vaſe craterarū. ⁊ pēdebūt
κρὸν, ἀπὸ σκεύους τῶν ἀγανῶθ. καὶ ἔσονται ἐπικρεμά
ei in die illa. hec dicit dn̄s ſa-
μενοι αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. τάδε λέγει κύριος σα-
baoth: mouebit hō ſtabilit⁹ in loco
βαώθ, κινηθήσεται ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐστηριγμένος ἐν τόπῳ
fideli: ⁊ auferet ⁊ corruet ⁊ diſſoluet glo
πιστῷ, καὶ ἀφαιρεθήσεται καὶ πεσεῖται καὶ ἀπολύσεται ἡ δό
ria in eū: q2 dn̄s locut⁹ eſt.
ξα ἐπ' αὐτόν, ὅτι κύριος ἐλάλησεν.
Ca.23
Viſio tyri. Vlulate naues carthagi A
Τὸ ὅραμα τύρου. ὀλολύξατε πλοῖα καρχηδόνος
nis: q2 periit: ⁊ nō vltra veniūt de terra citio-
ος, ὅτι ἀπώλετο, καὶ οὐκέτι ἔρχονται ἐκ γῆς κιτιαί
rū ducta eſt captiua: cui ſimiles facti ſunt habi-
ων ἦκται αἰχμάλωτος, τίνι ὅμοιοι γεγόνασιν οἱ κατοι
tātes in inſula. negociatores phenicie trāſfretātes
κοῦντες ἐν τῇ νήσῳ. μετάβολοι φοινίκης διαπερῶντες
mare in aqua multa ſemē negociatoꝝ q̄ſi
τὴν θάλασσαν ἐν ὕδατι πολλῷ σπέρμα μεταβόλων ὡς
meſſiū illatarū negociatores gētiū. erube
ἀμητῶν εἰσφερομένων οἱ μετάβολοι τῶν ἐθνῶν. αἰσχύνθη-
ſce ſidon dixit mare. at fortitudo maris ait
τι σιδὼν εἶπεν ἡ θάλασσα. ἡ δὲ ἰσχὺς τῆς θαλάσσης εἶ-
nō parturiui neq; peperi: neq; enutriui iuuenes
πεν, οὐκ ὤδινον οὐδὲ ἔτεκον, οὐδὲ ἐξέθρεψα νεανίσκους
neq; exaltaui virgines. cū aūt auditū fuerit in
οὐδὲ ὕψωσα παρθένους. ὅταν δὲ ἀκουστὸν γένηται ἐν
egyto: apphēdet eos dolor de tyro. abi-
αἰγύπτῳ, λήψεται αὐτοὺς ὀδύνη περὶ τύρου. ἀπέλ
te in carthaginē. vlulate habitātes in inſu
θετε εἰς καρχηδόνα. ὀλολύξατε οἱ ἐνοικοῦντες ἐν τῇ νή
la hac. nō hec erat cōtumelia vr̄a q̄ ab initio:
σῳ ταύτῃ. οὐχ αὕτη ἦν ἡ ὕβρις ὑμῶν ἡ ἀπ' ἀρχῆς,
anteq̄ traderet ipſa. qs hec cogita-
πρὶν ἢ παραδοθῆναι αὐτήν. τίς ταῦτα ἐβούλευ-
uit ſup tyrū. nūqd minor eſt aut nō ꝑualet? negoci
σεν ἐπὶ τύρον. μὴ ἥσσων ἐστὶν ἢ οὐκ ἰσχύει; οἱ ἔμ-
atores ei⁹ chanaan principes iclyti terre. do
ποροι αὐτῆς χαναὰν ἄρχοντες οἱ ἔνδοξοι τῆς γῆς. κύ
min⁹ ſabaoth cogitauit diſſoluere oēm in
ριος σαβαὼθ ἐβουλεύσατο παραλῦσαι πᾶσαν τὴν ὕ
iuriam glīoſoꝝ: ⁊ ignominia afficere oē inclytū ſup
βριν τῶν ἐνδόξων, καὶ ἀτιμάσαι πᾶν ἔνδοξον ἐπὶ
terrā. opare terrā tuā. ⁊ em̄ naues nō vltra
τῆς γῆς. ἐργάζου τὴν γῆν σου. καὶ γὰρ πλοῖα οὐκέτι
veniūt de carthagine. at man⁹ tua nō vltra ꝑualet
ἔρχεται ἐκ καρχηδόνος. ἡ δὲ χείρ σου οὐκέτι ἰσχύει
per mare q̄ ꝓuocat reges. dn̄s ſa
κατὰ θάλασσαν ἡ παροξύνουσα βασιλεῖς. κύριος σα
baoth ꝓcepit de chanaan perdere ei⁹ fortitudinē:
βαὼθ ἐνετείλατο περὶ χαναὰν ἀπολέσαι αὐτῆς τὴν ἰσχύν,
⁊ dicent nō vltra adiicietis iniuriari ⁊
καὶ ἐροῦσιν οὐκέτι οὐ μὴ προσθῆτε τοῦ ὑβρίζειν καὶ
iniuria afficere filiā ſion. ⁊ ſi abieris in cithim:
ἀδικεῖν τὴν θυγατέρα σιών. καὶ ἐὰν ἀπέλθῃς εἰς κιτιεῖς,

© Biblioteca Nacional de España

neq illic tibi requies erit. τ in terrā chaldeo
ὀυδὲ ἐκεῖ σοι ἀνάπαυσις ἔσαι· καὶ εἰς γῆν χαλδαί
rū. τ ipſa deſolata ē ab aſſyriis. neq illic tibi re
ων. καὶ αὐτὴ ἠρήμωται ἀπὸ τῶν ἀσυρίων. ὀυδὲ ἐκεῖ σοι ἀνά
quies erit: qꝛ paries ipſius cecidit. vlula=
παυσις ἔσαι, ὅτι ὁ τοῖχος αὐτῆς πέπτωκεν. ὀλολύ=
te naues carthaginis. qꝛ periit munitio ve
ζετε πλοῖα καρχηδόνος. ὅτι ἀπόλωλε τὸ ὀχύρωμα ὑ=
ſtra. τ erit in die illa: derelinquet ty
μῶν. καὶ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καταλειφθήσεται τύ=
D rus ānis ſeptuagīta ſicut tpˢ regis vni⁹: q̄ſi tem
ρος ἔτη ἑβδομήκοντα ὡς χρόνος βασιλέως ἑνός, ὡς χρό
pus hoīs. τ poſt ſeptuaginta ānos erit tyrus
νος ἀνθρώπου. καὶ μετὰ ἑβδομήκοντα ἔτη ἔσαι τύρος
q̄ſi cāticū meretricis. ſume citharā. circue ciuitatē mere
ὡς ᾆσμα πόρνης. λάβε κιθάραν. ῥέμβευσον πόλιν πόρ
trix obliuioni tradita. bn̄ cithariza. plurimū cāta. vt
νη ἐπιλελησμένη. καλῶς κιθάρισον. πολλὰ ᾆσον. ἵνα
tui mēoria ſit. τ erit poſt ſeptuagīta ānos
σου μνεία γένηται. καὶ ἔσαι μετὰ ἑβδομήκοντα ἔτη
viſitationē faciet de⁹ tyri. τ iteꝝ reſti
ἐπισκοπὴν ποιήσει ὁ θεὸς τύρου. καὶ πάλιν ἀποκα
tuetur in priſtinū: τ erit emporiū omni
τασαθήσεται εἰς τὸ ἀρχαῖον, καὶ ἔσαι ἐμπόριον πά=
bus regnis orbis terre. τ erit eius
σαις ταῖς βασιλείαις τῆς οἰκουμένης. καὶ ἔσαι αὐτῆς ἡ
negociatio τ merces ſctā dn̄o. nō ipſis cō
ἐμπορία καὶ ὁ μισθὸς ἅγιος τῷ κυρίῳ. ὀυκ αὐτοῖς συ
gregabit: ſed habitātib⁹ corā dn̄o. om
ναχθήσεται, ἀλλὰ τοῖς κατοικοῦσιν ἔναντι κυρίου. πᾶ
nis negociatio ei⁹: comedere τ bibere τ ipleri
σα ἡ ἐμπορία αὐτῆς, φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ ἐμπλησθῆ
in ſymbolū: memoria corā dn̄o.
ναι εἰς συμβολήν, μνημόσυνον ἔναντι κυρίου. C.24.
A Ecce dn̄s diſſipat orbē terre totū τ
Ἰδοὺ κύριος καταφθείρει τὴν οἰκουμένην ὅλην καὶ
deſolabit eū: τ reuelabit faciē eius.
ἐρημώσει αὐτήν, καὶ ἀνακαλύψει τὸ πρόσωπον αὐτῆς.
τ diſſemiabit habitātes in eo. τ erit ppl's
καὶ διασπερεῖ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῇ. καὶ ἔσαι ὁ λαὸς
ſicut ſacerdos. τ ſeru⁹ ſicut dn̄s. τ ancilla
ὡς ὁ ἱερεύς. καὶ ὁ παῖς ὡς ὁ κύριος. καὶ ἡ θεράπαινα
ſicut dn̄a. erit emēs ſicut vendēs. τ fene
Oſee. 4.b. ὡς ἡ κυρία. ἔσαι ὁ ἀγοράζων ὡς ὁ πωλῶν. καὶ ὁ δανεί
rans ſicut fenus accipiēs. τ debens ſicut cui debet.
ζων ὡς ὁ δανειζόμενος. καὶ ὁ ὀφείλων ὡς ᾧ ὀφείλει.
diſſipatiōe diſſipabit terra. τ direptiōe depdabitur
φθορᾷ φθαρήσεται ἡ γῆ. καὶ προνομῇ προνομευθήσεται
terra. nā os dn̄i locutū eſt hec. luxit
ἡ γῆ. τὸ γὰρ ςόμα κυρίου ἐλάλησε ταῦτα. ἐπένθησεν
terra τ corrupt⁹ eſt orbis. luxerūt excelſi
ἡ γῆ καὶ ἐφθάρη ἡ οἰκουμένη. ἐπένθησαν οἱ ὑψηλοὶ τῆς
terre. τ terra iniq̄ egit ppter habitātes eā.
γῆς. καὶ ἡ γῆ ἠνόμησε διὰ τοὺς κατοικοῦντας αὐτήν.
qꝛ trāſgreſſi ſunt legē dn̄i: τ diſſipaue
διότι παρέβησαν τὸν νόμον κυρίου, καὶ διεσκέδα=
runt. mutauerūt pcepta teſtamētū eternū. ppter hoc maledictio
B σαν. ἤλλαξαν τὰ προςάγματα διαθήκην αἰώνιον. διὰ τοῦτο ἀρὰ
vorabit terrā. qꝛ peccauerūt habitātes e=
ἔδεται τὴν γῆν. ὅτι ἡμάρτοσαν οἱ κατοικοῦντες αὐ
am. ppter hoc paupes erūt habitātes in
τήν. διὰ τοῦτο πτωχοὶ ἔσονται οἱ κατοικοῦντες ἐν
terra. τ dimittētur hoīes pauci. lu
τῇ γῇ. καὶ καταλειφθήσονται ἄνθρωποι ὀλίγοι. πεν
gebit vinū. lugebit vitis. gemēt oēs
θήσει οἶνος. πενθήσει ἄμπελος. ςενάξουσι πάντες
leti aīa: ceſſauit letitia
οἱ εὐφραινόμενοι τὴν ψυχήν, πέπαυται εὐφροσύνη
A tympanorū. ceſſauit cōtumacia τ diuitie ipi
τυμπάνων. πέπαυται αὐθάδεια καὶ πλοῦτος ἀσε
orū. ceſſauit
βῶν. πέπαυται

ibi quoq non erit re=
quies tibi. Ecce terra
chaldeorum talis popu
lus non fuit: aſſur
fundauit eā. In captiui=
tatē traduxerūt robuſtos
eius: ſuffoderūt domos
ei⁹: poſuerūt eā in ruinā.
vlulate naues maris: qa
deuaſtata eſt fortitudo
veſtra. Et erit in die illa:
in obliuione eris o tyre
ſeptuaginta annis: ſi=
cut dies regis vnius.
Poſt ſeptuagīta annos
erit tyro
quaſi canticū meretricis.
Sume tibi citharā: circu
e ciuitatē meretrix ob=
liuioni tradita. Bn̄ cane:
frequenta canticum vt
memoria tui ſit. Et erit
poſt ſeptuaginta annos:
viſitabit dominus
tyrū & reducet eam ad
merces ſuas: & rurſum
fornicabitur cū vniuer
ſis regnis ſuper faciem
terre: & erunt negotia=
tiones ei⁹: & merces eius
ſanctificate dn̄o. Non
cōdētur neq reponētur
quia his qui habitaue=
runt corā domino erit
negociatio eius vt man=
ducent in ſaturitatem &
veſtiantur vſq ad vetu=
ſtatem. 24.
Ecce dn̄s diſſipabit
terrā & nudabit eā:
& affliget faciē ei⁹ & diſ=
perget habitatores eius.
Et erit ſicut ppl's: ſic ſa
cerdos: & ſicut ſeruus ſic
dn̄s ei⁹ & ſicut ancilla ſic
dn̄a eius. Sicut emēs: ſic
ille q vēdit. Sicut fenera=
tor: ſic is qui mutuū acci
pit. Sicut q repetit: ſic q
debet. Diſſipatione diſſi
pabitur t̄ra: & direptiōe
p̄dabitur. Dn̄s eī locut⁹
eſt verbū hoc. Luxit &
defluxit terra et īfirma
ta ē: defluxit orbis & īfir
mata eſt altitudo populi
terre: & terra infecta eſt
ab habitatoribus ſuis:
qa trāſgreſſi ſunt leges:
mutauerūt ius: diſſipa=
uerūt fedus ſempiternū.
Propter hoc maledi=
ctio vorabit terrā: & pec
cabūt habitatores eius:
ideoq inſanient cultores
ei⁹: & relinquētur hoīes
pauci. Luxit vīdemia:
infirmata eſt vitis:
ingemuerūt oēs q letabā
tur corde. Ceſſauit gau
diū tympanorū: quieuit
ſonitus letātiū: cōticuit

גַּם שָׁם לֹא יָנוּחַ לָךְ׃ הֵן אֶרֶץ
כַּשְׂדִּים זֶה הָעָם לֹא הָיָה אַשּׁוּר
יְסָדָהּ לְצִיִּים הֵקִימוּ בַחוּנָיו עֹרְרוּ
אַרְמְנוֹתֶיהָ שָׂמָהּ לְמַפֵּלָה׃ הֵילִילוּ
אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ כִּי שֻׁדַּד מָעֻזְּכֶן׃
וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא וְנִשְׁכַּחַת צֹר
שִׁבְעִים שָׁנָה כִּימֵי מֶלֶךְ אֶחָד
מִקֵּץ שִׁבְעִים שָׁנָה יִהְיֶה לְצֹר
כְּשִׁירַת הַזּוֹנָה׃ קְחִי כִנּוֹר סֹבִּי
עִיר זוֹנָה נִשְׁכָּחָה הֵיטִיבִי נַגֵּן
הַרְבִּי שִׁיר לְמַעַן תִּזָּכֵרִי׃ וְהָיָה
מִקֵּץ שִׁבְעִים שָׁנָה יִפְקֹד יְהוָה
אֶת צֹר וְשָׁבָה לְאֶתְנַנָּה וְזָנְתָה
אֶת כָּל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ עַל פְּנֵי
הָאֲדָמָה׃ וְהָיָה סַחְרָהּ וְאֶתְנַנָּהּ
קֹדֶשׁ לַיהוָה לֹא יֵאָצֵר וְלֹא יֵחָסֵן
כִּי לַיֹּשְׁבִים לִפְנֵי יְהוָה יִהְיֶה
סַחְרָהּ לֶאֱכֹל לְשָׂבְעָה וְלִמְכַסֶּה
עָתִיק׃
הִנֵּה יְהוָה בּוֹקֵק הָאָרֶץ וּבוֹלְקָהּ
וְעִוָּה פָנֶיהָ וְהֵפִיץ יֹשְׁבֶיהָ׃ וְהָיָה
כָעָם כַּכֹּהֵן כַּעֶבֶד כַּאדֹנָיו כַּשִּׁפְחָה
כַּגְּבִרְתָּהּ כַּקּוֹנֶה כַּמּוֹכֵר כַּמַּלְוֶה
כַּלֹּוֶה כַּנֹּשֶׁה כַּאֲשֶׁר נֹשֶׁה בוֹ׃
הִבּוֹק תִּבּוֹק הָאָרֶץ וְהִבּוֹז תִּבּוֹז
כִּי יְהוָה דִּבֶּר אֶת הַדָּבָר הַזֶּה׃
אָבְלָה נָבְלָה הָאָרֶץ אֻמְלְלָה
נָבְלָה תֵבֵל אֻמְלָלוּ מְרוֹם עַם
הָאָרֶץ׃ וְהָאָרֶץ חָנְפָה תַּחַת יֹשְׁבֶיהָ
כִּי עָבְרוּ תוֹרֹת חָלְפוּ חֹק הֵפֵרוּ
בְּרִית עוֹלָם׃ עַל כֵּן אָלָה אָכְלָה
אֶרֶץ וַיֶּאְשְׁמוּ יֹשְׁבֵי בָהּ עַל כֵּן
חָרוּ יֹשְׁבֵי אֶרֶץ וְנִשְׁאַר אֱנוֹשׁ
מִזְעָר׃ אָבַל תִּירוֹשׁ אֻמְלְלָה גָפֶן
נֶאֶנְחוּ כָּל שִׂמְחֵי לֵב׃ שָׁבַת מְשׂוֹשׂ
תֻּפִּים חָדַל שְׁאוֹן עַלִּיזִים שָׁבַת

נוּחַ
צִיָּה קוּם
בָּחַן עוּר
שׂוּם נָפַל
יָלַל אָנָה
עָזַז שָׁכַח
יוֹם
הָיָה
שִׁיר זָנָה
לָקַח כִּנֹּר
סָבַב שָׁכַח
יָטַב רָבָה
זָכַר פָּקַד
שׁוּב תָּנָה
זָנָה מָלַךְ
פָּנָה
אָצַר חָסַן
הָיָה
כָּסָה
עָתַק
Ca. xxiiij
בָּקַק בָּלַק
פָּנָה פּוּץ
קָנָה מָכַר
לָוָה
בָּקַק בָּזַז
רוּם
יָרָה
פּוּר בָּרַת
עָלַם
אָשַׁם
חָרָה שָׁאַר
אָנַשׁ זָעַר
יָרַשׁ אָנַח
שׂוּשׂ תָּפַף
שָׁאָה עָלַז

משוש כנור: בשיר לא ישתו יין
ימר שכר לשתיו: נשברה קרית
תהו סגר כל בית מבוא: צוחה
על היין בחוצות ערבה כל
שמחה גלה משוש הארץ: נשאר
בעיר שמה ושאיה יכת שער:
כי כה יהיה בקרב הארץ בתוך
העמים כנקף זית כעוללת אם
כלה בציר: המה ישאו קולם ירנו
בגאון יהוה צהלו מים: על כן
בארים כבדו יהוה באיי הים
שם יהוה אלהי ישראל: מכנף
הארץ זמרת שמענו צבי לצדיק
ואמר רזי לי רזי לי אוי לי
בגדים בגדו ובגד בוגדים בגדו:
פחד ופחת ופח עליך יושב הארץ:
והיה הנס מקול הפחד יפול
אל הפחת והעולה מתוך הפחת
ילכד בפח כי ארבות ממרום
נפתחו וירעשו מוסדי ארץ:
רעה התרעעה הארץ פור
התפוררה ארץ מוט התמוטטה
ארץ: נוע תנוע ארץ כשכור
והתנודדה כמלונה וכבד עליה
פשעה ונפלה ולא תוסיף קום:
והיה ביום ההוא יפקד יהוה
על צבא המרום במרום ועל
מלכי האדמה על האדמה: ואספו
אספה אסיר על בור וסגרו על
מסגר ומרב ימים יפקדו: וחפרה
הלבנה ובושה החמה כי מלך
יהוה צבאות בהר ציון ובירושלם
ונגד זקניו כבוד:

Cap. xxv

יהוה אלהי אתה
ארוממך אודה שמך כי עשית
פלא עצות מרחק אמונה אמן:

כנר שור
שתה מרר
שתה שבר
קרה תהה
שאר
שמם שאה
כתת היה
עלל
בצר נשא
רנן נאה
אור אי
צבה צדק
רזה
פוח
נוס נפל
עלה
לכד רום
פתח רעש
יסד רוע
פור מוט
שכר
נוד לון
יסף
פקד
אסר
סגר יום
כבד
רום ידה
עשה יעץ
אמן

dulcedo cithare. Cum cantico non bibent vinū: amara erit potio bibētibus illā. Attrita ē ciuitas vanitatis: clauſa eſt ōis dom9 nullo introeūte. Glamor erit ſup vino in plateis: deſerta ē ōis leticia: tranſlatū eſt gaudium terre. Relicta eſt in vrbe ſolitudo: & calamitas opprimet portas. Quia hec erunt in medio terre: in medio populorū. Quō ſi pauce oliue q̄ remāſerūt excutiātur ex olea & racemi cū fuerit finita videmia. Hi leuabūt vocē ſuā atq3 laudabūt: cū glĩficat9 fuerit dñs hinnīet de mari. ꝓpter hoc in doctrinis glĩficate dñm: in īſulis maris nomē dñi dei iſrael. A finib9 terre laudes audiuim9 gloriā iuſti. et dixi. Secretū meū mihi: ſecretū meū mihi. Ve mihi. Preuaricātes preuaricati ſunt: & preuaricatōe tranſgreſſorū ꝓuaricati ſunt. Formido et fouea & laq̄us ſup te: q habitator es terre. Et erit qui fugerit a voce formidinis cadet in foueā: & qui ſe explicauerit de fouea. tenebitur laqueo: qa cataracte de excelſis apte ſūt & cōcutiētur fundamēta t̃re. Cōfractiōe cōfringetur t̃ra. cōtritiōe cōteretur t̃ra. Cōmotione cōmouebitur terra: agitatione agitabitur terra ſicut ebri9: & auferetur q̄ſi tabernaculū vni9 noctis. Et grauabit eam iniq̄tas ſua & corruet: & nō adiiciet vt reſurgat. Et erit in die illa. Viſitabit dominus ſuper militiam celi in excelſo: & ſuper reges terre qui ſunt ſup terra. Et cōgregabūtur in cōgregatione vni9 faſcis in lacū: & claudētur ibi ī carcere: & poſt multos dies viſitabūtur. Et erubeſcet luna & cōfundetur ſol: cū regnauerit dñs exercituū in monte ſion & in hieruſalem: & in cōſpectu ſenū ſuoꝝ fuerit glorificatus. 25.

DOmine deus meus es tu & exaltabo te: confitebor nomini tuo: qm̄ feciſti mirabilia: cogitationes antiquas fideles amen.

vox cithare. erubuerūt nō bibeſt vinū. amara facta
φωνὴ κιθάρας. ἠσχύνθησαν οὐκ ἔπιον οἶνον. πικρὸν ἐγένε
eſt ſicera bibētib9. deſerta eſt ōis ciui
το τὸ σίκερα τοῖς πίνουσιν. ἠρημώθη πᾶσα πό-
tas. claudet domū ne igrediātur. vlulate p
λις. κλείσει οἰκίαν τοῦ μὴ εἰσελθεῖν. ὀλολύζετε περὶ
vino vbiq3. ceſſauit ōis letitia.
τοῦ οἴνου πανταχῆ. πέπαυται πᾶσα εὐφροσύνη.
abiit oē gaudiū terre. & dereliq̄n-
ἀπῆλθε πᾶσα εὐφροσύνη τῆς γῆς. καὶ καταλειφθή-
tur ciuitates deſerte. & dom9 derelicte
σονται πόλεις ἔρημοι. καὶ οἶκοι ἐγκαταλελειμμένοι
peribūt. hec oīa erūt in terra in medio
ἀπολοῦνται. ταῦτα πάντα ἔσται ἐν τῇ γῇ ἐν μέσῳ
gētiū. queadmodū ſi q̄s excutiat oliuā:
τῶν ἐθνῶν. ὃν τρόπον ἐάν τις καλαμήσηται ἐλαίαν,
ſic excutient eos: & ſi quieuerit vide
οὕτως καλαμήσονται αὐτούς, καὶ ἐὰν παύσηται ὁ τρυ
mia. & iſti voce clamabūt. at dereli
γητός. καὶ οὗτοι φωνῇ βοήσονται. οἱ δὲ καταλειφθέν
cti ſup terrā: letabunt ſimł cū glĩa do
τες ἐπὶ τῆς γῆς, εὐφρανθήσονται ἅμα τῇ δόξῃ κυ-
mini. cōturbabit aqua maris. ꝓpt hoc
ρίου. ταραχθήσεται τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης. διὰ τοῦ
glĩa dñi in iſulis erit maris.
το ἡ δόξα κυρίου ἐν ταῖς νήσοις ἔσται τῆς θαλάσσης.
nomē dñi glĩoſum erit dñi dei iſrael.
τὸ ὄνομα κυρίου ἔνδοξον ἔσται κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραήλ.
ab alis terre portēta audiuim9. ſpes
ἀπὸ τῶν πτερύγων τῆς γῆς τέρατα ἠκούσαμεν. ἐλ
iuſto. & dicēt: ve ꝓuaricantib9
πὶς τῷ εὐσεβεῖ. καὶ ἐροῦσιν, οὐαὶ τοῖς ἀθετοῦσιν hie.48 b.
ꝓuaricātes legē. timor & fouea & la-
οἱ ἀθετοῦντες τὸν νόμον. φόβος καὶ βόθυνος καὶ πα-
que9 ſup vos habitātes in terra. & erit
γὶς ἐφ᾽ ὑμᾶς τοὺς ἐνοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἔσται
fugiens timorē cadet in foueā. at e-
ὁ φεύγων τὸν φόβον ἐμπεσεῖται εἰς τὸν βόθυνον. ὁ δὲ ἐκ
grediēs de fouea: capiet a laqueo.
βαίνων ἐκ τοῦ βοθύνου, ἁλώσεται ὑπὸ τῆς παγίδος.
q2 feneſtre de celo aperte ſunt. & cōcutiēt
ὅτι θυρίδες ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀνεῴχθησαν. καὶ σεισθή-
tur fundamēta terre. turbatiōe cōturbabit
σεται τὰ θεμέλια τῆς γῆς. ταραχῇ ταραχθήσεται ἡ
terra. & depauperatōe depaupabit terra. declinauit: & cō
γῆ. καὶ ἀπορίᾳ ἀπορηθήσεται ἡ γῆ. ἔκλινεν, καὶ σει
mouebit ſicut tuguriū pomoꝝ terra. q̄ſi ebri9 & cra
σθήσεται ὡς ὀπωροφυλάκιον ἡ γῆ. ὡς ὁ μεθύων καὶ κραι
pulatus. & cadet & nō poterit ſurgere. in
παλῶν. καὶ πεσεῖται καὶ οὐ μὴ δύνηται ἀναστῆναι. κα
ualuit enī ſup eā iniq̄tas. & erit in die
τίσχυσε γὰρ ἐπ᾽ αὐτῆς ἡ ἀνομία. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ
illa īducet de9 ſup ornatū celi manū:
ἐκείνῃ ἐπάξει ὁ θεὸς ἐπὶ τὸν κόσμον τοῦ οὐρανοῦ τὴν χεῖρα,
& ſup reges terre. & cōgregabūt & con
καὶ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς. καὶ συνάξουσι καὶ ἀπο
cludent in munitionē & in carcerē. p mul
κλείσουσιν εἰς ὀχύρωμα καὶ εἰς δεσμωτήριον. διὰ πολ-
tas gñatiōes viſitatio erit eoꝝ. & liq̄ſiet la
λῶν γενεῶν ἐπισκοπὴ ἔσται αὐτῶν. καὶ τακήσεται ἡ πλίν
ter: & cadet murus: & cōfundet
θος, καὶ πεσεῖται τὸ τεῖχος, καὶ ἐντραπήσεται ἡ
luna: & erubeſcet ſol. q2 regnabit
σελήνη, καὶ αἰσχυνθήσεται ὁ ἥλιος. ὅτι βασιλεύσει
dñs in ſion: & in hierl̄m: & ī cōſpectu
κύριος ἐν σιών, καὶ ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἐνώπιον τῶν
ſenioꝝ glĩficabit.
πρεσβυτέρων δοξασθήσεται. Ca.25.

Domine de9 me9 glĩficabo te laudabo nomē tuū: q2
Κύριε ὁ θεός μου δοξάσω σε ὑμνήσω τὸ ὄνομά σου, ὅτι
feciſti admirabiles res: cōſiliū antiquū verū
ἐποίησας θαυμαστὰ πράγματα, βουλὴν ἀρχαίαν ἀληθινήν

C

D

A

© Biblioteca Nacional de España

Tráſla.gre.lxx.cũ inter.lati.

fiat. q: poſuiſti ciuitates in tumulũ. ciuitates muni
θῶσιτο. ὅτι ἔθηκας πόλεις εἰς χῶμα. πόλεις ὀχυ=
tas vt caderẽt eoꝝ fundamẽta ipſoꝝ ci=
ρὰς τοῦ πεσεῖν αὐτῶν τὰ θεμέλια τῶν ἀσεβῶν πό
uitates: i eternũ nõ edificabiť. ꝑpter hoc bñdicet
λεις, τὸν αἰῶνα οὐ μὴ οἰκοδομηθῶσι. διὰ τοῦτο εὐλογήσει
tibi ppl's mendic⁹. ⁊ ciuitates hoim iiq̃tatẽ ſuſtinẽ
σε ὁ λαὸς ὁ πτωχός. καὶ πόλεις ἀνθρώπων ἀδικουμέ=
tiũ bñdicent tibi. fuiſti eñi oĩ ciuitati hũili
νων εὐλογήσουσί σε. ἐγένου γὰρ πάσῃ πόλει ταπεινῇ
B auxiliator. triſtib⁹ ꝑpter iopiã ꝓtectio: ab ho=
βοηθός. τοῖς ἀθυμήσασι διʼ ἔνδειαν σκέπη, ἀπὸ ἀν=
minib⁹ malis liberabis eos: vmbraculũ ſitientiũ. ⁊
θρώπων πονηρῶν ῥύσῃ αὐτούς, σκέπη διψώντων. καὶ
ſpũs hoim iiuriã patiẽtiũ bñdicẽt tibi. q̃ſi ho
πνεῦμα ἀνθρώπων ἀδικουμένων εὐλογήσουσί σε. ὡς ἄν
mines puſillanimes ſitiẽtes in ſion. q: liberabis eos
θρωποι ὀλιγόψυχοι διψῶντες ἐν σιών. ὅτι ῥύσῃ αὐτοὺς
ab hoib⁹ ipiis: q̃b⁹ nos tradidiſti. ⁊
ἀπὸ ἀνθρώπων ἀσεβῶν, οἷς ἡμᾶς παρέδωκας. καὶ
C faciet dñs ſabaoth oib⁹ gẽtib⁹. ſup
ποιήσει κύριος σαβαὼθ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. ἐπὶ τὸ
mõtẽ iſtũ bibẽt in letitia bibẽt vinũ. vn=
ὄρος τοῦτο πίονται ἐν εὐφροσύνῃ πίονται οἶνον. χρί
gẽtur vnguẽto in mõte hoc. trade hec
σονται μύρον ἐν τῷ ὄρει τούτῳ. παράδος ταῦτα
oĩa gentib⁹. nã cõſiliũ hoc ſup oẽs
πάντα τοῖς ἔθνεσιν. ἡ γὰρ βουλὴ αὕτη ἐπὶ πάντα τὰ
gẽtes. deuorauit mors ꝓualens. ⁊ rurſum abſtu
ἔθνη. κατέπιεν ὁ θάνατος ἰσχύσας. καὶ πάλιν ἀφεῖ=
lit de⁹ oẽm lachrymã ab oĩ facie.
λεν ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ παντὸς προσώπου. τὸ
opprobriũ ppl'i abſtulit ab oĩ terra. nã os
ὄνειδος τοῦ λαοῦ ἀφεῖλεν ἀπὸ πάσης τῆς γῆς. τὸ γὰρ στό
D dñi locutũ eſt: ⁊ dicẽt die illa: ecce
μα κυρίου ἐλάλησεν, καὶ ἐροῦσι τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ἰδοὺ
de⁹ nr̃ i quo ſperabam⁹ ⁊ exultabam⁹ ſup
ὁ θεὸς ἡμῶν ἐφʼ ᾧ ἠλπίζομεν καὶ ἠγαλλιώμεθα ἐπὶ τῇ
ſalute nr̃a. ⁊ letabimur q: requiẽ
σωτηρίᾳ ἡμῶν. καὶ εὐφρανθησόμεθα ὅτι ἀνάπαυσιν
faciet de⁹ ſup mõtẽ hũc. ⁊ cõculcabi
ποιήσει ὁ θεὸς ἐπὶ τὸ ὄρος τοῦτο. καὶ καταπατηθή=
tur moabitis: queadmodũ calcãt areã in
σεται ἡ μωαβῖτις, ὃν τρόπον πατοῦσιν ἅλωνα ἐν ἁ
currib⁹. ⁊ remittet man⁹ ſuas: queadmodũ
μάξαις. καὶ ἀνήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ὃν τρόπον
⁊ ipſe humiliauit vt ꝑderet. ⁊ humi=
καὶ αὐτὸς ἐταπείνωσε τοῦ ἀπολέσαι. καὶ ταπει=
liabit ſuperbiã ei⁹: ſup q̃ man⁹ iiecit.
νώσει τὴν ὕβριν αὐτοῦ, ἐφʼ ἃ τὰς χεῖρας ἐπέβαλεν.
⁊ altitudinẽ refugii dom⁹ tue humiliabit
καὶ τὸ ὕψος τῆς καταφυγῆς τοῦ οἴκου σου ταπεινώσει
⁊ deſcendet vſq; ad pauimẽtũ.
καὶ καταβήσεται ἕως τοῦ ἐδάφους. Ca.26.
A Die illa cãtabũt canticũ iſtud in
ΤΗ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ᾄσονται τὸ ᾆσμα τοῦτο ἐπὶ τῆς
terra iuda dicẽtes: ecce ciuitas fortis ⁊ ſalu=
γῆς ἰούδα λέγοντες, ἰδοὺ πόλις ἰσχυρὰ καὶ σωτή=
tare nr̃m. ponet murũ ⁊ circũmurale. aperite
ριον ἡμῶν. θήσει τεῖχος καὶ περίτειχος. ἀνοίξατε
portas igrediať ppl's cuſtodiẽs iuſticiã ⁊ cu=
πύλας εἰσελθέτω λαὸς φυλάσσων δικαιοσύνην καὶ φυ
ſtodiẽs veritatẽ. apphendens veritatẽ ⁊ cu=
λάσσων ἀλήθειαν, ἀντιλαμβανόμενος ἀληθείας καὶ φυ
ſtodiens pacẽ. q: in te ſperauim⁹ dñe vſq; i
λάσσων εἰρήνην. ὅτι ἐπὶ σοὶ ἠλπίσαμεν κύριε ἕως
ſempiternũ. de⁹ magn⁹ eternus:
τοῦ αἰῶνος. ὁ θεὸς ὁ μέγας ὁ αἰώνιος.

Tráſla.B.Hie.

Quia poſuiſti ciuitatem
in tumulũ: vrbẽ fortem
in ruinam domum alie
norũ vt non ſit ciuitas: &
in ſempiternũ nõ edifi=
cetur. Sup hoc laudabit
te ppl'us fortis: ciuitas
gentiũ robuſtarũ time
bit te. Quia fact⁹ es for
titudo paupi: fortitudo
egeno i tribulatiõe ſua:
ſpes a turbine vmbracu
lũ ab eſtu. Spũs eñi ro=
buſtorũ q̃ſi turbo ipellẽs
parietẽ. Sicut eſt⁹ in ſiti:
tumultũ alienorũ hũilia
bis: & q̃ſi calore ſub nu
be torrẽte ꝓpaginẽ for=
tiũ marceſcere facies. Et
faciet dominus exerci=
tuum omnibus populis
in monte iſto conuiuiũ
pinguiũ: cõuiuiũ vinde
mie: conuiuium pingui
um medullatorum: vin
demie defecate. Et preci
pitabit in monte iſto fa
ciem vinculi colligati ſu
per omẽs populos: & te
lam quã orditus eſt ſup
oẽs nationes. Precipita
bit mortẽ in ſempiternũ.
Et auferet dñs deus la=
chrymã ab omĩ facie: &
opprobriũ popl'i ſui au
feret de vniuerſa tra: qa
dominus locutus eſt. Et
dicent in die illa. Ecce
deus noſter iſte: expecta
uim⁹ eũ: & ſaluabit nos.
Iſte dñs: ſuſtinuim⁹ eũ:
exultabimus & letabi=
mur in ſalutari eius: qa
requieſcet manus dñi
in monte iſto. Et tritu=
rabitur moab ſub eo:
ſicuti teruntur palee in
plauſtro.
Et extẽdet manus ſuas
ſub eo: ſicut extendit
natans ad natãdum: &
humiliabit gloriam eius
cũ alliſione manuũ ei⁹.
& munimenta ſublimiũ
murorum tuorũ conci=
dent. & humiliabũtur: &
detrahentur in terram
vſq; ad puluerem. 26.

IN die illa cantabitur
cãticũ iſtud in terra
iuda. Vrbs fortitudinis
nr̃e: ſaluator ponetur
in ea murus & antemura
le. Aperite portas & in=
gredietur gens iuſta: cu
ſtodiẽs veritatẽ. Vet⁹ er=
ror abiit: ſeruabis pacẽ:
pacẽ quia in te ſperaui=
mus. Speraſtis in dño
in ſeculis eternis: i dño
deo forti in perpetuũ.

Tex.he.Eſa.xxvj. Primitiua.heb.

Tex.he.	Primitiua.heb.
כִּי שַׂמְתָּ מֵעִיר לַגָּל קִרְיָה בְצוּרָה	שום קרה
לְמַפֵּלָה אַרְמוֹן זָרִים מֵעִיר	בצר נפל
לְעוֹלָם לֹא יִבָּנֶה׃ עַל כֵּן יְכַבְּדוּךָ	עלם בנה כבד
עַם עָז קִרְיַת גּוֹיִם עָרִיצִים יִירָאוּךָ׃	עזז ערץ
כִּי הָיִיתָ מָעוֹז לַדָּל מָעוֹז לָאֶבְיוֹן	היה
בַּצַּר לוֹ מַחְסֶה מִזֶּרֶם צֵל מֵחֹרֶב	עזז אבה
כִּי רוּחַ עָרִיצִים כְּזֶרֶם קִיר׃	צור חסה
כְּחֹרֶב בְּצָיוֹן שְׁאוֹן זָרִים תַּכְנִיעַ	ציה שאה
חֹרֶב בְּצֵל עָב זְמִיר עָרִיצִים יַעֲנֶה׃	כנע ענה
וְעָשָׂה יְהוָה צְבָאוֹת לְכָל הָעַמִּים	
בָּהָר הַזֶּה מִשְׁתֵּה שְׁמָנִים מִשְׁתֵּה	שתה
שְׁמָרִים שְׁמָנִים מְמֻחָיִם שְׁמָרִים	מוח
מְזֻקָּקִים׃ וּבִלַּע בָּהָר הַזֶּה פְּנֵי	זקק פנה
הַלּוֹט הַלּוֹט עַל כָּל הָעַמִּים	
וְהַמַּסֵּכָה הַנְּסוּכָה עַל כָּל הַגּוֹיִם׃	נסך נסך
בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וּמָחָה אֲדֹנָי	
יְהוִה דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְחֶרְפַּת	פנה
עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי	סור
יְהוָה דִּבֵּר׃ וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה	
אֱלֹהֵינוּ זֶה קִוִּינוּ לוֹ וְיוֹשִׁיעֵנוּ	קוה ישע
זֶה יְהוָה קִוִּינוּ לוֹ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה	גול שמח
בִּישׁוּעָתוֹ׃ כִּי תָנוּחַ יַד יְהוָה	ישע נוח
בָּהָר הַזֶּה וְנָדוֹשׁ מוֹאָב תַּחְתָּיו	דוש
כְּהִדּוֹשׁ מַתְבֵּן בְּמוֹ מַדְמֵנָה׃	תבן דמן
וּפֵרַשׂ יָדָיו בְּקִרְבּוֹ כַּאֲשֶׁר יְפָרֵשׂ	פרש
הַשֹּׂחֶה לִשְׂחוֹת וְהִשְׁפִּיל גַּאֲוָתוֹ	שפל גאה
עִם אָרְבּוֹת יָדָיו׃ וּמִבְצַר מִשְׂגַּב	בצר שגב
חוֹמֹתֶיךָ הֵשַׁח הִשְׁפִּיל הִגִּיעַ	חמה שחח
לָאָרֶץ עַד עָפָר׃	
בַּיּוֹם הַהוּא יוּשַׁר	Cap.xxvj.
הַשִּׁיר הַזֶּה בְּאֶרֶץ יְהוּדָה עִיר עָז	שור עזז
לָנוּ יְשׁוּעָה יָשִׁית חוֹמוֹת וָחֵל׃ פִּתְחוּ	ישע שות
שְׁעָרִים וְיָבֹא גוֹי צַדִּיק שֹׁמֵר	חיל בוא
אֱמֻנִים׃ יֵצֶר סָמוּךְ תִּצֹּר שָׁלוֹם	צדק אמן
שָׁלוֹם כִּי בְךָ בָּטוּחַ׃ בִּטְחוּ בַיהוָה	סמך נצר
עֲדֵי עַד כִּי בְּיָהּ יְהוָה צוּר עוֹלָמִים׃	שלם בטח עלם

ס

© Biblioteca Nacional de España

כִּי הֵשַׁח יֹשְׁבֵי מָרוֹם קִרְיָה נִשְׂגָּבָה
יַשְׁפִּילֶנָּה יַשְׁפִּילָהּ עַד אֶרֶץ יַגִּיעֶנָּה
עַד עָפָר׃ תִּרְמְסֶנָּה רָגֶל רַגְלֵי
עָנִי פַּעֲמֵי דַלִּים׃ אֹרַח לַצַּדִּיק
מֵישָׁרִים יָשָׁר מַעְגַּל צַדִּיק
תְּפַלֵּס׃ אַף אֹרַח מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה
קִוִּינוּךָ לְשִׁמְךָ וּלְזִכְרְךָ תַּאֲוַת
נָפֶשׁ׃ נַפְשִׁי אִוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה
אַף רוּחִי בְקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ כִּי
כַּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ לָאָרֶץ צֶדֶק
לָמְדוּ יֹשְׁבֵי תֵבֵל׃ יֻחַן רָשָׁע בַּל
לָמַד צֶדֶק בְּאֶרֶץ נְכֹחוֹת יְעַוֵּל
וּבַל יִרְאֶה גֵּאוּת יְהוָה׃ יְהוָה
רָמָה יָדְךָ בַּל יֶחֱזָיוּן יֶחֱזוּ וְיֵבֹשׁוּ
קִנְאַת עָם אַף אֵשׁ צָרֶיךָ
תֹאכְלֵם׃ יְהוָה תִּשְׁפֹּת שָׁלוֹם
לָנוּ כִּי גַּם כָּל מַעֲשֵׂינוּ פָּעַלְתָּ
לָּנוּ׃ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעָלוּנוּ
אֲדֹנִים זוּלָתֶךָ לְבַד בְּךָ נַזְכִּיר
שְׁמֶךָ׃ מֵתִים בַּל יִחְיוּ רְפָאִים בַּל
יָקֻמוּ לָכֵן פָּקַדְתָּ וַתַּשְׁמִידֵם
וַתְּאַבֵּד כָּל זֵכֶר לָמוֹ׃ יָסַפְתָּ לַגּוֹי
יְהוָה יָסַפְתָּ לַגּוֹי נִכְבָּדְתָּ רִחַקְתָּ
כָּל קַצְוֵי אָרֶץ׃ יְהוָה בַּצַּר פְּקָדוּךָ
צָקוּן לַחַשׁ מוּסָרְךָ לָמוֹ׃ כְּמוֹ
הָרָה תַּקְרִיב לָלֶדֶת תָּחִיל תִּזְעַק
בַּחֲבָלֶיהָ כֵּן הָיִינוּ מִפָּנֶיךָ יְהוָה׃
הָרִינוּ חַלְנוּ כְּמוֹ יָלַדְנוּ רוּחַ
יְשׁוּעוֹת בַּל נַעֲשֶׂה אֶרֶץ וּבַל יִפְּלוּ
יֹשְׁבֵי תֵבֵל׃ יִחְיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי
יְקוּמוּן הָקִיצוּ וְרַנְּנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר כִּי
טַל אוֹרֹת טַלֶּךָ וָאָרֶץ רְפָאִים
תַּפִּיל׃ לֵךְ עַמִּי בֹּא בַחֲדָרֶיךָ וּסְגֹר
דְּלָתֶיךָ בַּעֲדֶךָ חֲבִי כִמְעַט רֶגַע
עַד יַעֲבָר זָעַם׃ כִּי הִנֵּה יְהוָה
יֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ לִפְקֹד עֲוֹן יֹשֵׁב

שָׁחַח רוּם
קָרָה שָׂגַב
נָגַע רָמַס
עָנָה דָּלַל
צָדַק
יָשַׁר עָגַל
פָּלַס שָׁפַט
קָוָה אָוָה
שָׁחַר
חָנַן
עָוַל
רָאָה נָאָה
רוּם חָזָה
בּוֹשׁ צוּר
אָכַל שָׁפַת
שָׁלַם
עָשָׂה
זָלַת בָּדַד
זָכַר מוּת
חָיָה קוּם
שָׁמַד
אָבַד
כָּבַד
קָצָה צוּר
צוּק יָסַר
קָרַב יָלַד
חוּל זָעַק
הָיָה פָּנָה
הָרָה חוּל
יָשַׁע עָשָׂה
נָפַל חָיָה
מוּת קוּם
קוּץ
נָפַל יָלַךְ
בּוֹא חָבָה
עָבַר
קוּם

Quia incuruabit habitātes in excelſo: ciuitatē ſublimē humiliabit: humiliabit eā vſqȝ ad terrā: detrahet eā vſqȝ ad puluerē. Cōculcabit eā pes: pes pauperis greſſus egenorum. Semita iuſti recta eſt: rectus callis iuſti ad ambulandū: & in ſemita iudiciorum tuorū dñe ſuſtinuimus te: nomen tuū & memoriale tuū in deſiderio aīe. Aīa mea deſiderauit te in nocte: ſed in ſpū meo in pcordiis meis de mane vigilabo ad te. Cum feceris iudicia tua in terra: iuſticiā diſcēt hītatores orbis. Miſereamur īpio: & nō diſcet iuſticiā facere. In terra ſctōrū iniqua geſſit: & non videbit gloriam domini. Domine exaltetur manus tua vt nō videāt: videāt & cōfundantur zelātes populi: & ignis hoſtes tuos deuoret. Domine dabis pacem nobis: oīa enim opera tus es nobis. Dñe deus noſter poſſederunt nos domini abſqȝ te: tantum in te recordemur nominis tui. Moriētes non viuāt: gigātes nō reſurgāt. Propterea viſitaſti & contriuiſti eos & pdidiſti oēȝ memoriā eorum. Indulſiſti genti dñe: indulſiſti genti. Nūqd glorificatus es? Elōgaſti oēs terminos terre. Dñe in anguſtia reqſierunt te: in tribulatione murmuris doctrina tua eis. Sicut q̄ cōcepit cū appropinquerit ad partū: dolens clamat in doloribus ſuis: ſic facti ſumus a facie tua dñe. Cōcepimus: & q̄ſi parturiuimus & peperimus ſpm̄. Salutes non fecimus in terra: ideo nō ceciderūt habitatores terre. Viuent mortui tui: īterfecti mei reſurgēt. Expgiſcimini & laudate q hītatis ī puluere: quia ros lucis ros tuus & terrā gigantiū detrahes in ruinā. Vade populus meus: intra in cubicula tua: claude oſtia tua ſup te: abſcōdere modicū ad momētū: donec ptrāſeat indignatio. Ecce enī dñs egredietur de loco ſuo: vt viſitet iniquitatem habitatoris

q̄ humiliās deduxit habitātes in excel
ὁ ταπεινώσας κατήγαγεν τοὺς κατοικοῦντας ἐν ὑψη
ſis. ciuitates munitas deſtrues ⁊ deduces vſqȝ ad
λοῖς. πόλεις ὀχυρὰς καταβαλεῖς καὶ κατάξεις ἕως
pauimētū. ⁊ cōculcabūt eas pedes māſuetorū
ἐδάφους. καὶ πατήσουσιν αὐτὰς πόδες πραέων
⁊ humiliū greſſus. via iuſtorū recta facta eſt.
καὶ ταπεινῶν βήματα. ὁδὸς εὐσεβῶν εὐθεῖα ἐγένετο.
⁊ pparata via iuſtorū. nā via
καὶ παρεσκευασμένη ἡ ὁδὸς τῶν εὐσεβῶν. ἡ γὰρ ὁδὸς
dñi iudiciū. ſperauimus in noīe tuo ⁊ in
κυρίου κρίσις. ἠλπίσαμεν ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου καὶ ἐπὶ
mēoria quā deſiderabat aīa mea. de nocte cōſurgit
τῇ μνείᾳ ἣ ἐπεθύμει ἡ ψυχή μου. ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ
ſpūs meus ad te deus. qȝ lux pcepta
πνεῦμά μου πρὸς σὲ ὁ θεός. διότι φῶς τὰ προστάγματά
tua ſup terra. iuſticiā diſcite habitātes in
σου ἐπὶ τῆς γῆς. δικαιοσύνην μάθετε οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ
terra. ceſſauit enī impius. nō diſcet iuſtici
τῆς γῆς. πέπαυται γὰρ ὁ ἀσεβής. οὐ μὴ μάθῃ δικαιοσύ-
am ſup terra. veritatē nō faciat. auferatur impi
νην ἐπὶ τῆς γῆς. ἀλήθειαν οὐ μὴ ποιήσῃ. ἀρθήτω ὁ ἀσε
us vt nō videat gloriā dñi. dñe excelſum tuū
βὴς ἵνα μὴ ἴδῃ τὴν δόξαν κυρίου. κύριε ὑψηλός σου
brachiū ⁊ nō ſcierūt. ſciētes aūt cōfunden
ὁ βραχίων καὶ οὐκ ᾔδεισαν. γνόντες δὲ αἰσχυνθήσον-
tur. zelus apphēdet populū ineruditū ⁊ nūc ignis
ται. ζῆλος λήψεται λαὸν ἀπαίδευτον. καὶ νῦν πῦρ τοὺς
aduerſarios cōedet. dñe deus nr̄ pacem da nobis.
ὑπεναντίους ἔδεται. κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν εἰρήνην δὸς ἡμῖν.
oīa .n. reddidiſti nobis. dñe deus nr̄ poſſide
πάντα γὰρ ἀπέδωκας ἡμῖν. κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν κτῆσαι
nos dñe extra te aliū non ſcimus. nomen
ἡμᾶς κύριε ἐκτός σου ἄλλον οὐκ οἴδαμεν. τὸ ὄνομά
tuū vocamus. at mortui vitā nō videbūt. neqȝ
σου ὀνομάζομεν. οἱ δὲ νεκροὶ ζωὴν οὐ μὴ ἴδωσιν. οὐδὲ
medici nō ſuſcitabūt. ppter hoc induxiſti ⁊
ἰατροὶ οὐ μὴ ἀναστήσωσι. διὰ τοῦτο ἐπήγαγες καὶ
pdidiſti ⁊ tuliſti oē maſculinū eorū. adde eis
ἀπώλεσας καὶ ἦρας πᾶν ἄρσεν αὐτῶν. πρόσθες αὐτοῖς
mala dñe. adde mala glorioſis terre. do-
κακὰ κύριε. πρόσθες κακὰ τοῖς ἐνδόξοις τῆς γῆς. κύ
mine i tribulatiōe recordati ſumus tui: i tribulatiōe parua doctri
ριε ἐν θλίψει ἐμνήσθημέν σου, ἐν θλίψει μικρᾷ ἡ παι
na tua nobis. ⁊ ſicut parturiēs cū appinquat ad pa
δεία σου ἡμῖν. καὶ ὡσεὶ ὠδίνουσα ἐγγίζει τοῦ τε
riendū ⁊ in dolore ſuo clamat: ſic facti ſu-
κεῖν καὶ ἐπὶ τῇ ὠδῖνι αὐτῆς ἐκέκραξεν, οὕτως ἐγενήθη-
mus dilecto tuo. ppter timorē tuū dñe in
μεν τῷ ἀγαπητῷ σου. διὰ τὸν φόβον σου κύριε ἐν
vtero accepimus ⁊ parturiuimus ⁊ pepimus: ſpi
γαστρὶ ἐλάβομεν καὶ ὠδινήσαμεν καὶ ἐτέκομεν, πνεῦ
ritū ſalutis tue quē feciſti ſup terrā. nō cade
μα σωτηρίας σου ὃ ἐποίησας ἐπὶ τῆς γῆς. οὐ πε
mus: ſed cadēt habitātes in
σούμεθα, ἀλλὰ πεσοῦνται οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς
terra. ſurgēt mortui ⁊ reſurgent q̄ in
γῆς. ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς
monumētis. ⁊ letabunt q̄ in terra. nā ros
μνημείοις. καὶ εὐφρανθήσονται οἱ ἐν τῇ γῇ. ἡ γὰρ δρό
q̄ a te ſanitas ipis eſt. at terra impio
σος ἡ παρὰ σοῦ ἴαμα αὐτοῖς ἐστιν. ἡ δὲ γῆ τῶν ἀσε
rū cadet. vade pplus meus: ingredere in cubicu
βῶν πεσεῖται. βάδιζε λαός μου, εἴσελθε εἰς τὰ ταμ
la tua: claude hoſtiū tuū. abſcōdere
μεῖά σου, ἀπόκλεισον τὴν θύραν σου. ἀποκρύβηθι
modicū quātulūcūqȝ: donec ptranſeat ira dñi.
μικρὸν ὅσον ὅσον, ἕως ἂν παρέλθῃ ἡ ὀργὴ κυρίου.
ecce enī dñs a ſctō inducit irā
ἰδοὺ γὰρ κύριος ἀπὸ τοῦ ἁγίου ἐπάγει τὴν ὀργὴν
ſup hītantes
ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας

B

C

D

© Biblioteca Nacional de España

ſup terrā. ⁊ reuelabit terra ſanguinē ſuū. ⁊
ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἀνακαλύψει ἡ γῆ τὸ αἷμα αὐτῆς. καὶ
nō abſcōdet iterfectos vltra.
οὐ κατακαλύψει τοὺς ἀνῃρημένους ἔτι. Ca.27.
In die illa iducet de⁹ gladiū
A Ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπάξει ὁ θεὸς τὴν μάχαιραν
ſctm ⁊ magnū ⁊ forte ſup
τὴν ἁγίαν καὶ τὴν μεγάλην καὶ τὴν ἰσχυρὰν ἐπὶ τὸν
draconē colubrū fugientē ſup draconē colubrū tor
δράκοντα ὄφιν φεύγοντα ἐπὶ τὸν δράκοντα ὄφιν σκο
tuoſū. ⁊ occidet draconē q̄ in mari.
λιόν. καὶ ἀνελεῖ τὸν δράκοντα τὸν ἐν τῇ θαλάσσῃ. τῇ ἡ
die illa vinea bona deſideriū cātare ſcđm
μέρᾳ ἐκείνῃ ἀμπελὼν καλὸς ἐπιθύμημα ἐξάρχειν κα=
eā. ego ciuitas munita: ciuitas oppugnata fru
τ' αὐτῆς. ἐγὼ πόλις ὀχυρά, πόλις πολιορκουμένη μά
ſtra potū dabo illi. capietˀ eñi nocte. die aūt ca=
την ποτιῶ αὐτήν. ἁλώσεται γὰρ νυκτός. ἡμέρας δὲ πε
det mur⁹ ei⁹. nō eſt q nō apphendit e=
σεῖται τὸ τεῖχος αὐτῆς. οὐκ ἔστιν ἣ οὐκ ἐπελάβετο αὐ=
am. igitˀ ppter hoc fecit dñs de⁹ oia q̄cūq3
τῆς. τοίνυν διὰ τοῦτο ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς πάντα ὅσα
B cōſtituit. cōbuſtus ſum. clamabūt oēs habitā
συνέταξεν. κατακέκαυμαι. βοήσονται πάντες οἱ ἐνοι
tes in ea. faciam⁹ pacē illi: faciam⁹
κοῦντες ἐν αὐτῇ. ποιήσωμεν εἰρήνην αὐτῷ, ποιήσωμεν
pacē q veniūt filii iacob. germiabit ⁊ florebit
εἰρήνην οἱ ἐρχόμενοι τέκνα ἰακώβ. βλαστήσει καὶ ἐξανθήσει
iſrael ⁊ iplebitˀ orbis terre fructus ei⁹.
ἰσραὴλ καὶ ἐμπλησθήσεται ἡ οἰκουμένη τοῦ καρποῦ αὐτοῦ.
nūqd ſicut ipe pcuſſit ⁊ ipe ſic pcutietˀ? ⁊
μὴ ὡς αὐτὸς ἐπάταξε καὶ αὐτὸς οὕτως πληγήσεται; καὶ
ſicut ipe occidit ⁊ ipe ſic occidetˀ? ri
ὡς αὐτὸς ἀνεῖλεν καὶ αὐτὸς οὕτως ἀναιρεθήσεται; μαχό=
xans ⁊ exprobās emittet eos. nōne tu eras q
μενος καὶ ὀνειδίζων ἐξαποστελεῖ αὐτούς. οὐ σὺ ἦσθα ὁ
meditabaris ſpū duro iterficere eos
μελετῶν τῷ πνεύματι τῷ σκληρῷ ἀνελεῖν αὐτοὺς
ſpū furoris: ppterea auferetˀ iniqtas ia
πνεύματι θυμοῦ; διὰ τοῦτο ἀφαιρεθήσεται ἡ ἀνομία ἰα
C cob. ⁊ hoc eſt bñdictio ei⁹. cū abſtulero
κώβ. καὶ τοῦτό ἐστιν ἡ εὐλογία αὐτοῦ. ὅταν ἀφέλωμαι
ei⁹ pctm: qñ poſuerit oēs lapides
αὐτοῦ τὴν ἁμαρτίαν, ὅταν θῶσι πάντας τοὺς λίθους τῶν
altariū cōciſos vt puluerē minutū. ⁊ nō mane
βωμῶν κατακεκομμένους ὡς κονίαν λεπτήν. καὶ οὐ μὴ μέ
būt arbores eoꝝ ⁊ idola eoꝝ ſuccenſa
νη τὰ δένδρα αὐτῶν καὶ τὰ εἴδωλα αὐτῶν ἐκκεκαυμένα
q̄ſi luc⁹ lōge habitās. grex remi
ὥσπερ δρυμὸς μακρὰν τὸ κατοικούμενον. ποίμνιον ἀνει
ſſus erit ſicut grex derelict⁹. ⁊ erit mul
μένον ἔσται ὡς ποίμνιον καταλελειμμένον. καὶ ἔσται πο=
to tpe in paſcua. ⁊ ibi requieſcent: ⁊ poſt
λὺν χρόνον εἰς βόσκημα. καὶ ἐκεῖ ἀναπαύσονται, καὶ μετὰ
multū tpe nō erit in ea oē viride: qr
πολὺν χρόνον οὐκ ἔσται ἐν αὐτῇ πᾶν χλωρόν, διὰ τὸ
D exſiccatū ē. mulieres veniētes ab ſpectaculo venite. nō eñi po
ξηρανθῆναι. γυναῖκες ἐρχόμεναι ἀπὸ θέας δεῦτε. οὐ γάρ λα
pul⁹ eſt hñs itellectū. ppterea nō miſerebitˀ q fe
ός ἐστιν ἔχων σύνεσιν. διὰ τοῦτο οὐ μὴ οἰκτειρήσῃ ὁ ποιή=
cit eos: neq3 q plaſmauit eos nō miſerebitˀ. ⁊
σας αὐτούς, οὐδὲ ὁ πλάσας αὐτοὺς οὐ μὴ ἐλεήσῃ. καὶ
erit in die illa: cōcludet dñs a foſ
ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, συμφράξει κύριος ἀπὸ τῆς διώ=
ſa fluminis vſq3 ad torrentē egypti. vos aūt cōgregate
ρυγος τοῦ ποταμοῦ ἕως ῥινοκούρων. ὑμεῖς δὲ συνάγετε
filios iſrael p vnū vnū. ⁊ erit in die il
τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ κατὰ ἕνα ἕνα. καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί
la clangēt tuba magna ⁊ veniēt q peri
νῃ σαλπιοῦσι τῇ σάλπιγγι τῇ μεγάλῃ καὶ ἥξουσιν οἱ ἀπο=
erūt in regiōe aſſyrioꝝ: ⁊ q perierāt in
λόμενοι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ἀσυρίων, καὶ οἱ ἀπολόμενοι ἐν

terre contra eum: & reuelabit terra ſanguinem ſuum. & nō operiet vltra interfectos ſuos. 27.

IN die illa viſitabit dominus in gladio ſuo duro & grandi & forti: ſuper leuiathan ſerpentē vectem: & ſuper leuiathā ſerpentē tortuoſum: & occidet cetum qui in mari eſt. In die illa vinea meri cantabit ei. Ego dominus qui ſeruo eam: repente propinabo ei: ne forte viſitetur contra eam. Nocte & die ſeruo eam: indignatio nō eſt mihi. Quis dabit me ſpinā & veprem in prelio? gradiar ſuper eam: ſuccendā eā pariter. An potius tenebit fortitudinem meā? Faciet pacem mihi: pacē faciet mihi. Qui egrediētur ipetu a iacob: florebit & germinabit iſrael et implebunt faciem orbis ſemine. Nunqd iuxta plagā pcutiētis ſe pcuſſit eū? Aut ſicut occidit interfectos ei⁹: ſic occiſus eſt? In mēſura cōtra menſurā cum abiecta fuerit iudicabit eā meditatus eſt in ſpū ſuo duro p diē eſt⁹. Idcirco ſup hoc dimittetur iniqtas domui iacob: & iſte ois fructus vt auferatur pcſm eius. Cū poſuerit oēs lapides altaris ſicut lapides cineris alliſos: non ſtabūt luci & delubra. Ciuitas enī munita deſolata erit: ſpecioſa relinqtur: & dimittetur q̄ſi deſertū. Ibi paſcetur vitulus & ibi accubabit: & conſumet ſūmitates eius. In ſiccitate meſſis illius cōterētur mulieres veniētes & docētes eā. Nō eſt enī ppl's ſapiēs: ppterea nō miſerebitur eius qui fecit eū & qui formauit eū nō pcet ei. Et erit ī die illa excutiet dñs ab alueo fluminis vſq3 ad torrentē egypti: & vos cōgregabimini vn⁹ & vn⁹ filii iſrael. Et erit in die illa: clāgetur ī tuba magna: & veniēt qui pditi fuerāt de terra aſſyriorum: & qui eiecti erant de terra

הָאָרֶץ עָלָיו וְגִלְּתָה הָאָרֶץ
אֶת דָּמֶיהָ וְלֹא תְכַסֶּה עוֹד עַל
הֲרֻגֶיהָ׃
Ca. xxvij
בַּיּוֹם הַהוּא יִפְקֹד
יְהוָה בְּחַרְבּוֹ הַקָּשָׁה וְהַגְּדֹלָה
וְהַחֲזָקָה עַל לִוְיָתָן נָחָשׁ בָּרִחַ
וְעַל לִוְיָתָן נָחָשׁ עֲקַלָּתוֹן וְהָרַג אֶת
הַתַּנִּין אֲשֶׁר בַּיָּם׃ בַּיּוֹם הַהוּא
כֶּרֶם חֶמֶר עַנּוּ לָהּ׃ אֲנִי יְהוָה
נֹצְרָהּ לִרְגָעִים אַשְׁקֶנָּה פֶּן
יִפְקֹד עָלֶיהָ לַיְלָה וָיוֹם אֶצֳּרֶנָּה׃
חֵמָה אֵין לִי מִי יִתְּנֵנִי שָׁמִיר
שַׁיִת בַּמִּלְחָמָה אֶפְשְׂעָה בָהּ
אֲצִיתֶנָּה יָחַד׃ אוֹ יַחֲזֵק בְּמָעֻזִּי
יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִּי׃
הַבָּאִים יַשְׁרֵשׁ יַעֲקֹב יָצִיץ וּפָרַח
יִשְׂרָאֵל וּמָלְאוּ פְנֵי תֵבֵל תְּנוּבָה׃
הַכְּמַכַּת מַכֵּהוּ הִכָּהוּ אִם כְּהֶרֶג הֲרֻגָיו
הֹרָג׃ בְּסַאסְּאָה בְּשַׁלְחָהּ תְּרִיבֶנָּה
הָגָה בְּרוּחוֹ הַקָּשָׁה בְּיוֹם קָדִים׃
לָכֵן בְּזֹאת יְכֻפַּר עֲוֹן יַעֲקֹב וְזֶה
כָּל פְּרִי הָסִר חַטָּאתוֹ בְּשׂוּמוֹ כָּל
אַבְנֵי מִזְבֵּחַ כְּאַבְנֵי גִר מְנֻפָּצוֹת
לֹא יָקֻמוּ אֲשֵׁרִים וְחַמָּנִים׃ כִּי
עִיר בְּצוּרָה בָּדָד נָוֶה מְשֻׁלָּח וְנֶעֱזָב
כַּמִּדְבָּר שָׁם יִרְעֶה עֵגֶל וְשָׁם
יִרְבַּץ וְכִלָּה סְעִפֶיהָ׃ בִּיבֹשׁ קְצִירָהּ
תִּשָּׁבַרְנָה נָשִׁים בָּאוֹת מְאִירוֹת
אוֹתָהּ כִּי לֹא עַם בִּינוֹת הוּא עַל
כֵּן לֹא יְרַחֲמֶנּוּ עֹשֵׂהוּ וְיֹצְרוֹ לֹא
יְחֻנֶּנּוּ׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יַחְבֹּט
יְהוָה מִשִּׁבֹּלֶת הַנָּהָר עַד נַחַל
מִצְרָיִם וְאַתֶּם תְּלֻקְּטוּ לְאַחַד
אֶחָד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא
יִתָּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל וּבָאוּ הָאֹבְדִים
בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר וְהַנִּדָּחִים בְּאֶרֶץ

גָּלָה
כָּסָה
Ca. xxvij
פָּקַד
לָוָה
תָּנַן
עָנָה
שָׁקָה
פָּקַד נָצַר
יָחַם נָתַן
שָׁמַר לָחַם
פָּשַׁע צִית
חָזַק עָזַז
עָשָׂה שָׁלַם
בּוֹא שָׁרַשׁ
צִיץ פָּרַח
נוּב נָכָה
סָאָה רִיב
קָדַם
כָּפַר
פָּרָה סוּר
זָבַח נִיר
נָפַץ קוּם
בָּצַר
שָׁלַח עָזַב
דָּבַר רָעָה
רָבַץ קָצַר
שָׁבַר נָשָׁה
בּוֹא אוֹר
אֵת
רָחַם
חָנַן חָבַט
לָקַט
בָּנָה
תָּקַע שָׁפַר
גָּדַל בּוֹא

© Biblioteca Nacional de España

מצרים והשתחוו ליהוה בהר
הקדש בירושלם:

Ca.xxviij

הוי עטרת גאות שכרי אפרים
וציץ נבל צבי תפארתו אשר
על ראש גיא שמנים הלומי יין:
הנה חזק ואמץ לאדני כזרם
ברד שער קטב כזרם מים כבירים
שטפים הניח לארץ ביד: ברגלים
תרמסנה עטרת גאות שכורי
אפרים: והיתה ציצת נבל צבי
תפארתו אשר על ראש גיא שמנים
כבכורה בטרם קיץ אשר יראה
הראה אותה בעודה בכפו יבלענה:
ביום ההוא יהיה יהוה צבאות
לעטרת צבי ולצפירת תפארה
לשאר עמו: ולרוח משפט ליושב
על המשפט ולגבורה משיבי
מלחמה שערה: וגם אלה ביין
שגו ובשכר תעו כהן ונביא
שגו בשכר נבלעו מן היין תעו
מן השכר שגו בראה פקו
פליליה: כי כל שלחנות מלאו
קיא צאה בלי מקום: את מי
יורה דעה ואת מי יבין שמועה
גמולי מחלב עתיקי משדים: כי
צו לצו צו לצו קו לקו
קו לקו זעיר שם זעיר שם: כי בלעגי
שפה ובלשון אחרת ידבר אל
העם הזה: אשר אמר אליהם
זאת המנוחה הניחו לעיף וזאת
המרגעה ולא אבוא שמוע: והיה
להם דבר יהוה צו לצו צו לצו
קו לקו קו לקו זעיר שם זעיר
שם למען ילכו וכשלו אחור
ונשברו ונוקשו ונלכדו: לכן
שמעו דבר יהוה אנשי לצון משלי

שחה · גאה צבה · פאר · הלם · נוח · רמס גאה · שכר היה · פאר · בכר קוץ · ראה כפף · בלע היה · צפר · שפט ישב · גבר שוב · לחם · שגה תעה · נבא בלע · פוק · פלל · כלל קום · ירה ידע · בין שמע · גמל עתק · שדד צוה · קוה זער · לשון דבר · נוח נוח · רגע אבה · שמע · אחר · שבר נקש · לכד ליץ

egypti: & adorabũt dominum in monte ſancto in hieruſalem.

28.

VE corone ſuperbie ebriis effraim: & flori decidenti glorie exultatiõis eius qui erãt in vertice vallis pĩguiſſime errantes a vino: Ecce validus & fortis dominus ſicut impetus grandinis turbo cõfringẽs: ſicut ĩpetus aquarũ multarũ inundantiũ & emiſſarum ſup terrã ſpacioſã. Pedibus cõculcabitur corona ſupbie ebriorum effraim & erit flos decidens glorie exultatiõis eius: qui eſt ſup verticẽ vallis pinguium: q̃ſi tẽporaneũ ante maturitatẽ autũni. Qđ cũ aſpexerit vidẽs ſtatim vt mãu tenuerit deuorabit illud. In die illa erit dominus exercituum corona glorie: & ſertũ exultationis reſiduo populi ſui: & ſpiritus iudicii ſedenti ſuper iudiciũ & fortitudo reuertentibus de bello ad portam. Verũ hi quoq; pre vino neſcierũt: & pre ebrietate errauerũt. Sacerdos & ꝓpheta neſcierũt pre ebrietate: abſorpti ſunt a vino: errauerũt ĩ ebrietate: neſcierũt videntẽ ignorauerũt iudicium. Oẽs eni menſe replete ſũt vomitu ſordiũq;: ita vt nõ eſſet vltra locus. Quẽ docebit ſciẽtiã: & quẽ intelligere faciet auditũ: Ablactatos a lacte: auulſos ab vberibus: qa mãda remanda: manda remãda: expecta reexpecta: expecta reexpecta: modicũ ibi modicũ ibi. In loquela eni labii & lingua altera loq̃tur ad populum iſtum: cui dixit. Hec eſt reges mea: reficite laſſũ: & hoc eſt meũ refrigerium: & noluerũt audire. Et erit eis verbũ dñi mãda remanda: mãda remanda: expecta reexpecta: expecta reexpecta: modicũ ibi modicum ibi: vt vadãt & cadant retrorſum: & cõterãtur & illaqueẽtur & capiãtur. Propter hoc audite ṽbũ dñi viri illuſores q dñamini ſup

egypto. ⁊ adorabũt dñm ſup monte
αἰγύπτω. καὶ προσκυνήσουσι τῶ κυρίω ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ
ſctm̃ in hierl̃m.
ἅγιον ἐν ἱερουσαλήμ.

Ca.28.

VE corone iiurie mercenarii ephra
Οὐαὶ τῶ στεφάνω τῆς ὕβρεως οἱ μισθωτοὶ ἐφρα-
im flos cadẽs de gloria ſup verticẽ
ίμ. τὸ ἄνθος τὸ ἐκπεσὸν τῆς δόξης ἐπὶ τῆς κορυφῆς
mõtis pinguis. ebrii ſine vino. ecce
τοῦ ὄρους τοῦ παχέος. οἱ μεθύοντες ἄνευ οἴνου. ἰδοὺ
fortis ⁊ dur⁹ furor dñi ſicut grãdo q̃ defer
ἰσχυρὸς καὶ σκληρὸς ὁ θυμὸς κυρίου ὡς χάλαζα κατα-
tur nõ hñs vmbraculũ violẽtia decidẽs. ſicut
φερομένη οὐκ ἔχουσα σκέπην βίᾳ καταφερομένη. ὡς
aque multa multitudo trahẽs regionẽ in terra faci-
ὕδατος πολὺ πλῆθος σύρον χώραν. ἐν τῇ γῇ ποιή-
et requiẽ manib⁹. ⁊ pedib⁹ cõcul
σει ἀνάπαυσιν ταῖς χερσί. καὶ τοῖς ποσὶ κατα-
cabitur corona iiurie. mercenarii
πατηθήσεται ὁ στέφανος τῆς ὕβρεως. οἱ μισθωτοὶ τοῦ
ephraim ⁊ erit flos cadẽs de ſpe
ἐφραίμ. καὶ ἔσται τὸ ἄνθος τὸ ἐκπεσὸν τῆς ἐλπίδος
glie in ſũmitate mõtis excelſi. ſicut p̃
τῆς δόξης ἐπ' ἄκρου τοῦ ὄρους τοῦ ὑψηλοῦ. ὡς πρό-
cox ficus: vidẽs eã: priuſq̃ in manũ eã
δρομος σύκου, ὁ ἰδὼν αὐτό, πρὶν εἰς τὴν χεῖρα αὐτὸ
capiat: volet illã deuorare. die illa B
λαβεῖν, θελήσει αὐτὸ καταπιεῖν. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
erit dñs ſabaoth corona ſpei orna-
ἔσται κύριος σαβαὼθ ὁ στέφανος τῆς ἐλπίδος ὁ πλα-
ta glia: relicto meo ppl̃o ⁊ de
κεὶς τῆς δόξης, τῶ καταλειφθέντι μου λαῶ καὶ κα-
relinquet in ſpũ iudicii ſup iudiciũ. ⁊
ταλειφθήσεται ἐν πνεύματι κρίσεως ἐπὶ κρίσιν. καὶ
fortitudinẽ ꝓhibẽtiũ ĩterficere. hi eñi vino decepti
ἰσχὺν κωλυόντων ἀνελεῖν. οὗτοι γὰρ οἴνω πεπλανη-
ſunt. errauerũt ꝓpter ſicerã ſacerdos ⁊ ꝓ-
μένοι εἰσίν. ἐπλανήθησαν διὰ τὸ σίκερα. ἱερεὺς καὶ προ-
pheta excideꝛt mẽte ꝓpter vinũ. vacillaueꝛt ab
φήτης ἐξέστησαν διὰ τὸν οἶνον. ἐσείσθησαν ἀπὸ τῆς
ebrietate ſicere: errauerũt. hoc eſt phaſma.
μέθης τοῦ σίκερα, ἐπλανήθησαν. τοῦτό ἐστι φάσμα.
maledictio comedet hoc cõſiliũ. hoc eñi cõſiliũ ꝓ
ἀρὰ ἔδεται ταύτην τὴν βουλήν. αὕτη γὰρ ἡ βουλὴ ἕνε-
pter auariciã. cui ãnũciauim⁹ mala. ⁊ cui
κεν πλεονεξίας. τίνι ἀνηγγείλαμεν κακά. καὶ τίνι
ãnũciauim⁹ nũciũ. ablactati a C
ἀνηγγείλαμεν ἀγγελίαν. οἱ ἀπογεγαλακτισμένοι ἀπὸ
lacte. ⁊ abſtracti ab ubere. tribulatio
γάλακτος. καὶ οἱ ἀπεσπασμένοι ἀπὸ μαστοῦ. θλῖ-
nẽ ſup tribulationẽ. expecta ſpẽ ſup ſpẽ
ψιν ἐπὶ θλῖψιν. προσδέχου ἐλπίδα ἐπ' ἐλπί-
adhuc parũ adhuc parũ: ꝓpẽ irriſionẽ labio
δι ἔτι μικρὸν ἔτι μικρόν, διὰ φαυλισμὸν χειλέ-
rũ. ꝓpẽ linguã alterã q̃ loq̃nẽ ppl̃o 1.Cor.
ων. διὰ γλώσσης ἑτέρας ὅτι λαλήσουσι τῶ λαῶ τού- 14.d.
huic dicẽtes ei. hec requies eſurien
τω λέγοντες αὐτῶ. τοῦτο τὸ ἀνάπαυμα τῶ πεινῶν-
ti ⁊ hec cõtritio: ⁊ nõ voluerũt audire. ⁊
τι καὶ τοῦτο τὸ σύντριμμα, καὶ οὐκ ἠθέλησαν ἀκούειν. καὶ
erit eis ſermo dei: tribulatio ſup tribulationẽ: ſpes
ἔσται αὐτοῖς τὸ λόγιον τοῦ θεοῦ, θλῖψις ἐπὶ θλῖψιν, ἐλπὶς
ſup ſpẽ: adhuc parũ adhuc parũ. vt vadãt ⁊
ἐπ' ἐλπίδι, ἔτι μικρὸν ἔτι μικρόν. ἵνα πορευθῶσι καὶ
cadãt in retro: ⁊ periclitenẽ ⁊ cõte
πέσωσιν εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ κινδυνεύσωσι καὶ συντρι-
rantur ⁊ capiãtur: ꝓpter hoc audite ver
βήσωνται καὶ ἁλώσωνται, διὰ τοῦτο ἀκούσατε λό- D
bũ dñi viri tribulati. ⁊ pꝛĩcipes
γον κυρίου ἄνδρες τεθλιμμένοι. καὶ οἱ ἄρχοντες

ppl̄i hui⁹ in hierl̄m. q̄ꝛ dixiſtis feci
τοῦ λαοῦ τούτου ἐν ἱερουσαλήμ. ὅτι εἴπατε ἐποιή=
mus teſtamētū cū īferno: ꝛ cū morte
σαμεν διαθήκην μετὰ τοῦ ᾅδου, καὶ μετὰ τοῦ θανάτου
pactū. tēpeſtas irruēs ſi ꝑtrāſierit: nō veniet
συνθήκην καταιγὶς φερομένη ἐὰν παρέλθη, οὐ μὴ ἔλθη
nobis.poſuim⁹ mēdaciū ſpē noſtrā: ꝛ mēda
Amos 9.c. ἡμῖν. ἐθήκαμεν ψεῦδος τὴν ἐλπίδα ἡμῶν, καὶ τῷ ψεύ
cio ꝓtegemur. ꝓpt̄ hoc ſic dicit dñs:
δει σκεπασθησόμεθα. διὰ τοῦτο οὕτως λέγει κύριος,
ecce ego īmittā in fundamēta ſiō lapidē ꝑcioſum
ἰδοὺ ἐγὼ ἐμβαλῶ εἰς τὰ θεμέλια σιὼν λίθον πολυτελῆ
electū angularē ꝑcioſum in fundamēta ei⁹.
ἐκλεκτὸν ἀκρογωνιαῖον ἔντιμον εἰς τὰ θεμέλια αὐτῆς.
ro.9.b ꝛ credēs in eo nō cōfundet. ꝛ ponā
καὶ ὁ πιστεύων ἐπ᾽ αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνθῇ. καὶ θήσω
iudiciū in ſpem. at mīa mea in ſtateras:
κρίσιν εἰς ἐλπίδα. ἡ δὲ ἐλεημοσύνη μου εἰς σταθμούς,
E ꝛ q̄ credūt fruſtra mēdacio. q̄ꝛ nō ꝑtrāſi=
καὶ οἱ πεποιθότες μάτην ψεύδει. ὅτι οὐ μὴ παρέλ
bit vos tēpeſtas ꝛ nō auferet vobis teſtamētū
θῃ ὑμᾶς καταιγὶς καὶ μὴ ἀφέλῃ ὑμῶν τὴν διαθήκην τοῦ
mortis ꝛ ſpes vr̄a q̄ ad īfernū nō per=
θανάτου καὶ ἡ ἐλπὶς ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν ᾅδην οὐ μὴ ἐμ
manebit.tēpeſtas veniēs ſi ꝑtrāſierit: eritis ei
μείνῃ. καταιγὶς φερομένη ἐὰν παρέλθῃ, ἔσεσθε αὐτῇ
in cōculcationē. cū ꝑtranſierit:tollet vos mane
εἰς καταπάτημα. ὅταν παρέλθῃ, λήψεται ὑμᾶς πρωῒ
mane ꝑtranſibit vos: ꝛ in nocte erit ſpes
πρωῒ παρελεύσεται ὑμᾶς, καὶ ἐν νυκτὶ ἔσται ἐλπὶς
mala. diſcite audire āguſtiati. nō poſſum⁹
πονηρά. μάθετε ἀκούειν στενοχωρούμενοι. οὐ δυνάμεθα
pugnare. ipi aūt infirmamur vt nos cōgregemur.ſicut
μάχεσθαι. αὐτοὶ δὲ ἀσθενοῦμεν τοῦ ἡμᾶς συναχθῆναι. ὡς
mōs impioꝝ cōſurget. ꝛ erit in valle
ὄρος ἀσεβῶν ἀναστήσεται. καὶ ἔσται ἐν τῇ φάραγγι
gabaon. cū furore faciet opa ſua ama
γαβαών. μετὰ θυμοῦ ποιήσει τὰ ἔργα αὐτοῦ πι=
F ritudis op⁹. at furoꝛ ei⁹ aliene utet. ꝛ
κρίας ἔργον. ὁ δὲ θυμὸς αὐτοῦ ἀλλοτρίως χρήσεται. καὶ
amaritudo ei⁹ aliena. ꝛ vos ne letemi
ἡ πικρία αὐτοῦ ἀλλοτρία. καὶ ὑμεῖς μὴ εὐφρανθεί=
ni: neq̧ cōfortētur vobis vincula. q̄ꝛ cōſu
τε, μηδὲ ἰσχυσάτωσαν ὑμῖν οἱ δεσμοί. διότι συντετε
matas ꝛ abbreuiatas res audiui a
λεσμένα καὶ συντετμημένα πράγματα ἤκουσα παρὰ
dño deo ſabaoth q̄ faciet ſup oēm terrā.
κυρίου θεοῦ σαβαὼθ ἃ ποιήσει ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.
aurib⁹ ꝑcipite ꝛ audite vocē meā: attēdite ꝛ
s.10.f. ἐνωτίζεσθε καὶ ἀκούετε τῆς φωνῆς μου, προσέχετε καὶ
audite ſermōes meos.nūq̄d tota die debet
ἀκούετε τῶν λόγων μου. μὴ ὅλην τὴν ἡμέραν μέλλει
arans arare? aut ſemē ꝑparare anteq̄ ꝓpa
ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν; ἢ σπόρον προετοιμάσαι πρὶν ἐργά
ret terrā? nōne cū cōplanauerit ei⁹ faci=
σασθαι τὴν γῆν; οὐχ ὅταν ὁμαλίσῃ αὐτῆς τὸ πρόσω=
G em tūc ſemiat paruū git aut cyminū. ꝛ rur
πον τότε σπείρει μικρὸν μελάνθιον ἢ κύμινον. καὶ πά
ſum ſemiat triticū ꝛ ordeū ꝛ far in finib⁹
λιν σπείρει πυρὸν καὶ κριθὴν καὶ ζέαν ἐν τοῖς ὁρίοις
tuis. ꝛ erudieris iudicio dei tui ꝛ letabe
σου. καὶ παιδευθήσῃ κρίματι θεοῦ σου καὶ εὐφραν
ris. nō eñi cū duricia mūdatur git
θήσῃ. οὐ γὰρ μετὰ σκληρότητος καθαίρεται μελάνθιον
neq̧ rota plauſtri circuet ſup cyminū: ſꝫ
οὐδὲ τροχὸς ἁμάξης περιάξει ἐπὶ τὸ κύμινον, ἀλλὰ
virga excutit git. at cyminū cū
ῥάβδῳ ἐκτινάσσεται τὸ μελάνθιον. τὸ δὲ κύμινον μετὰ
pane comedet. nō eñi in eternū ego ira
ἄρτου βρωθήσεται. οὐ γὰρ εἰς τὸν αἰῶνα ἐγὼ ὀργι=
ſcar vobis.
σθήσομαι ὑμῖν.

populum meum qui eſt
in hieruſalem.
Dixiſtis enim: percuſſi
mus fedus cum morte:
& cum inferno fecimus
pactum. Flagellum
inundās cum tranſierit:
nō veniet ſup nos: quia
poſuim⁹ mēdaciū ſpem
noſtrā: & mēdacio ꝓtecti
ſumus. Idcirco hec di=
cit dñs deus. Ecce ego
mittā in fundamētis ſiō
lapidē: lapidē probatū:
angularē ꝑcioſum: in
fūdamēto fūdatū. Qui
crediderit non feſtinet.
Et ponā in pondere iudi
ciū: & iuſticiā in mēſura.
Et ſubuertet grādo ſpē
mēdacii: & ꝓtectionem
aque inūdabūt: & dele
bitur fedus vr̄m cū mor=
te: & pactū vr̄m cū īfer
no nō ſtabit. Flagellum
inundās cum tranſierit:
eritis ei in cōculcationē.
Q̄ñcunq̧ pertrāſierit:
tollet vos: quoniā ma=
ne diluculo pertranſibit
in die & in nocte: & tan
tummodo ſola vexatio
intellectū dabit auditui.
Coanguſtatū eſt eñi ſtra
tū: ita vt alter decidat: &
palliū breue vtrūq̧ ope
rire non pōt. Sicut eñi in
monte diuiſionū ſtabit
dñs: ſic in valle q̄ eſt in
gabaō iraſcetur vt faciat
opus ſuum: alienum eſt
opus eius: vt operetur
opus ſuū. Peregrinū eſt
opus ei⁹ ab eo. Et nunc
nolite illudere ne forte
cōſtringātur vīcula vr̄a.
Conſumationē enim &
abbreuiationē audiui a
domino deo exercituū
ſup vniuerſam terram.
Auribus ꝑcipite & audi=
te vocē meā: attendite
& audite eloquiū meū.
Nunqd tota die arabit
arans vt ſerat: proſcin
det & ſartiet humū ſuā?
Nonne cum adequaue
rit faciem eius: feret
git & cyminū ſparget:
& ponet triticū ꝑ ordinē
& ordeum & milium
& viciam in finibus ſuis.
Et erudiet illū in iudicio:
deus ſu⁹ docebit illum.
Non enim in ſerris tri=
turabitur git: nec rota
plauſtri ſup cyminū circui
bit: ſꝫ ī virga excutietur
git: & cyminū ī baculo:
panis aūt cōminuetur.
Verū non in perpetuū
triturās triturabit illū:

הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָֽם׃ כִּי
אֲמַרְתֶּם כָּרַתְנוּ בְרִית אֶת מָוֶת
וְעִם שְׁאוֹל עָשִׂינוּ חֹזֶה שׁוֹט — שָׁאַל עָשָׂה
שׁוֹטֵף כִּי יַעֲבֹר לֹא יְבוֹאֵנוּ כִּי — שָׁטַף עָבַר
שַׂמְנוּ כָזָב מַחְסֵנוּ וּבַשֶּׁקֶר נִסְתָּרְנוּ׃ — בּוֹא שׂוּם
לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי — חָסָה סָתַר
יִסַּד בְּצִיּוֹן אָבֶן אֶבֶן בֹּחַן פִּנַּת — פָּנָה
יִקְרַת מוּסָד מוּסָּד הַמַּאֲמִין לֹא — יָסַד אָמַן
יָחִישׁ׃ וְשַׂמְתִּי מִשְׁפָּט לְקָו וּצְדָקָה — חוּשׁ שׂוּם
לְמִשְׁקָלֶת וְיָעָה בָרָד מַחְסֵה כָזָב — שָׁפַט שָׁקַל
וְסֵתֶר מַיִם יִשְׁטֹפוּ׃ וְכֻפַּר בְּרִיתְכֶם — שָׁטַף בָּרַת
אֶת מָוֶת וְחָזוּתְכֶם אֶת שְׁאוֹל — חָזָה שָׁאַל
לֹא תָקוּם שׁוֹט שׁוֹטֵף כִּי יַעֲבֹר — קוּם
וִהְיִיתֶם לוֹ לְמִרְמָס׃ מִדֵּי עָבְרוֹ — הָיָה רָמַס
יִקַּח אֶתְכֶם כִּי בַבֹּקֶר בַּבֹּקֶר יַעֲבֹר — לָקַח עָבַר
בַּיּוֹם וּבַלָּיְלָה וְהָיָה רַק זְוָעָה
הָבִין שְׁמוּעָה׃ כִּי קָצַר הַמַּצָּע — בִּין שָׁמַע
מֵהִשְׂתָּרֵעַ וְהַמַּסֵּכָה צָרָה כְּהִתְכַּנֵּס׃ — יָצַע שָׂרַע
כִּי כְהַר פְּרָצִים יָקוּם יְהוָה — נָסַךְ צוּר
כְּעֵמֶק בְּגִבְעוֹן יִרְגָּז לַעֲשׂוֹת — כָּנַס קוּם
מַעֲשֵׂהוּ זָר מַעֲשֵׂהוּ וְלַעֲבֹד — רָגַז עָשָׂה
עֲבֹדָתוֹ נָכְרִיָּה עֲבֹדָתוֹ׃ וְעַתָּה אַל — עָשָׂה
תִּתְלוֹצָצוּ פֶּן יֶחְזְקוּ מוֹסְרֵיכֶם — לוּץ חָזַק
כִּי כָלָה וְנֶחֱרָצָה שָׁמַעְתִּי מֵאֵת — יָסַר חָרַץ
אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת עַל כָּל הָאָרֶץ׃
הַאֲזִינוּ וְשִׁמְעוּ קוֹלִי הַקְשִׁיבוּ — אָזַן קָשַׁב
וְשִׁמְעוּ אִמְרָתִי׃ הֲכֹל הַיּוֹם יַחֲרֹשׁ — חָרַשׁ
הַחֹרֵשׁ לִזְרֹעַ יְפַתַּח וִישַׂדֵּד אַדְמָתוֹ׃ — פָּתַח שָׂדַד
הֲלוֹא אִם שִׁוָּה פָנֶיהָ וְהֵפִיץ — פָּנָה פּוּץ
קֶצַח וְכַמֹּן יִזְרֹק וְשָׂם חִטָּה שׂוֹרָה — זָרַק
וּשְׂעֹרָה נִסְמָן וְכֻסֶּמֶת גְּבֻלָתוֹ׃ — סָמַן
וְיִסְּרוֹ לַמִּשְׁפָּט אֱלֹהָיו יוֹרֶנּוּ׃ כִּי — שָׁפַט יָרָה
לֹא בֶחָרוּץ יוּדַשׁ קֶצַח וְאוֹפַן — חָרַץ דּוּשׁ
עֲגָלָה עַל כַּמֹּן יוּסָּב כִּי בַמַּטֶּה — אָפַן סָבַב
יֵחָבֶט קֶצַח וְכַמֹּן בַּשָּׁבֶט׃ לֶחֶם — נָטָה חָבַט
יוּדָק כִּי לֹא לָנֶצַח אָדוֹשׁ יְדוּשֶׁנּוּ — דָּקַק דּוּשׁ

© Biblioteca Nacional de España

Priuatiua.heb. Text.he.Eſa.xxix. Tráſla.B.Hie. Tráſ.Gre.lxx.cū interp̄.latina.

גלל
דקק
פלא יעץ
ישה
Cap.xxix
קרה ספה
חגג נקף
צוק היה
אנה חנה
צור יצב
קום צור
דבר
שחח

צפצף
המה זרה
מוץ
פקד
גדל
חלם
חזה
צבא צוד
צוק
חלם אכל
קוץ
שתה
היה

מהמה
שעשע
שוע נוע
רדם עצם
נבא
חזה היה
חזה חתם
נתן ידע
יכל

וְהָמָם גִּלְגַּל עֶגְלָתוֹ וּפָרָשָׁיו לֹא
יְדוּקֶּנּוּ׃ גַּם זֹאת מֵעִם יְהוָה צְבָאוֹת
יָצָאָה הִפְלִיא עֵצָה הִגְדִּיל תּוּשִׁיָּה׃
הוֹי אֲרִיאֵל אֲרִיאֵל
קִרְיַת חָנָה דָוִד סְפוּ שָׁנָה עַל
שָׁנָה חַגִּים יִנְקֹפוּ׃ וַהֲצִיקוֹתִי
לַאֲרִיאֵל וְהָיְתָה תַאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה
וְהָיְתָה לִּי כַּאֲרִיאֵל׃ וְחָנִיתִי כַדּוּר
עָלָיִךְ וְצַרְתִּי עָלַיִךְ מֻצָּב וַהֲקִימֹתִי
עָלַיִךְ מְצֻרֹת׃ וְשָׁפַלְתְּ מֵאֶרֶץ
תְּדַבֵּרִי וּמֵעָפָר תִּשַּׁח אִמְרָתֵךְ
וְהָיָה כְּאוֹב מֵאֶרֶץ קוֹלֵךְ וּמֵעָפָר
אִמְרָתֵךְ תְּצַפְצֵף׃ וְהָיָה כְּאָבָק
דַּק הֲמוֹן זָרָיִךְ וּכְמֹץ עֹבֵר הֲמוֹן
עָרִיצִים וְהָיָה לְפֶתַע פִּתְאֹם׃
מֵעִם יְהוָה צְבָאוֹת תִּפָּקֵד בְּרַעַם
וּבְרַעַשׁ וְקוֹל גָּדוֹל סוּפָה וּסְעָרָה
וְלַהַב אֵשׁ אוֹכֵלָה׃ וְהָיָה כַּחֲלוֹם
חֲזוֹן לַיְלָה הֲמוֹן כָּל הַגּוֹיִם הַצֹּבְאִים
עַל אֲרִיאֵל וְכָל צֹבֶיהָ וּמְצֹדָתָהּ
וְהַמְּצִיקִים לָהּ׃ וְהָיָה כַּאֲשֶׁר
יַחֲלֹם הָרָעֵב וְהִנֵּה אוֹכֵל וְהֵקִיץ
וְרֵקָה נַפְשׁוֹ וְכַאֲשֶׁר יַחֲלֹם הַצָּמֵא
וְהִנֵּה שֹׁותֶה וְהֵקִיץ וְהִנֵּה עָיֵף
וְנַפְשׁוֹ שׁוֹקֵקָה כֵּן יִהְיֶה הֲמוֹן
כָּל הַגּוֹיִם הַצֹּבְאִים עַל הַר צִיּוֹן׃
הִתְמַהְמְהוּ וּתְמָהוּ הִשְׁתַּעַשְׁעוּ
וָשֹׁעוּ שָׁכְרוּ וְלֹא יַיִן נָעוּ וְלֹא
שֵׁכָר׃ כִּי נָסַךְ עֲלֵיכֶם יְהוָה רוּחַ
תַּרְדֵּמָה וַיְעַצֵּם אֶת עֵינֵיכֶם
אֶת הַנְּבִיאִים וְאֶת רָאשֵׁיכֶם
הַחֹזִים כִּסָּה׃ וַתְּהִי לָכֶם חָזוּת
הַכֹּל כְּדִבְרֵי הַסֵּפֶר הֶחָתוּם אֲשֶׁר
יִתְּנוּ אֹתוֹ אֶל יוֹדֵעַ הַסֵּפֶר לֵאמֹר
קְרָא נָא זֶה וְאָמַר לֹא אוּכַל
כִּי חָתוּם הוּא׃ וְנִתַּן הַסֵּפֶר עַל

neq; vexabit eum rota
plauſtri nec vngulis ſuis
cōminuet eum. Et hoc
a domino deo exercituū
exiuit vt mirabile faceret
conſiliū: & magnificaret
iuſticiam. 29.
VE ariel ariel
ciuitas quam expu
gnauit dauid. Additꝰ eſt
annus ad annū: ſolem-
nitates euolute ſunt. Et
circūuallabo ariel: & erit
triſtis & merens
et erit mihi quaſi ariel.
Et circūdabo q̄ſi ſpherā
in circuitu tuo: & iaciā
cōtra te aggerē & muni
mēta ponā in obſidionē
tuā. Hūiliaberis: de ter
ra loqueris: & de humo
audietur eloquiū tuū.
Et erit q̄ſi phytonis de
terra vox tua: & de humo
eloquium tuum muſita
bit: & erit ſicut puluis
tenuis multitudo vētilā
tiū te: & ſicut fauilla ptrā
ſiēs multitudo corū q cō
tra te pualuerūt. Eritq;
repēte: cōfeſtim a dño
exercituū viſitabitur in
tonitruo & cōmotione
terre: & voce magna tur
binis & tēpeſtatis: & flā-
ma ignis deuorātis. Et
erit ſicut ſomniū viſionis
nocturne mltitudo oim
gētiū q̄ dimicauerūt cō
tra ariel: & oēs q milita-
uerūt & obſederūt & p̄-
ualuerūt aduerſus eā. Et
ſicut ſomniat eſuriēs &
comedit: cū aūt fuerit ex
pgefactus vacua ē aīa eiꝰ.
Et ſicut ſomniat ſitiens
& bibit: & poſtq̄ fuerit
expgefactus adhuc ſitit:
& anima eius vacua eſt:
ſic erit multitudo
oim gentiū q̄ dimicaue
runt cōtra montē ſion.
Obſtupeſcite & ammi-
ramini: fluctuate
& vacillate: inebriamini
& nō a vino: mouemini
& nō ab ebrietate: qm̄
miſcuit vobis dñs ſpm̄
ſoporis. Claudet ocu-
los veſtros:
prophetas & principes
veſtros
qui vident viſiones ope
riet. Et erit vobis viſio
omniū ſicut verba libri
ſignati: quem cum
dederint ſcienti litteras:
dicent:
lege iſtum: & reſpon-
debit nō poſſū: ſignatꝰ
eſt eni. Et dabitur liber

nec vox amaritudinis mee cōculcabit vos. &
ὀυδὲ φωνὴ τῆς πικρίας μου καταπατήσει ὑμᾶς. καὶ
hec a dño ſabaoth egreſſa ſūt portēta.
ταῦτα παρὰ κυρίου σαβαὼθ ἐξῆλθεν τὰ τέρατα·
inite cōſiliū. exaltate vanā cōſolationē.
βουλεύσασθε. ὑψώσατε ματαίαν παράκλησιν. Ca.29
VE ciuitas ariel. quā dauid expugnauit: cō
Οὐαὶ πόλις ἀριήλ. ἣν δαυὶδ ἐπολέμησεν, συ-
gregate germina ānū ſup annū. comedetis eñ
ναγάγετε γεννήματα ἐνιαυτὸν ἐπ᾿ ἐνιαυτόν. φάγεσθε γὰρ
cū moab. tribulabo eñ ariel. & erit eius
σὺν μωάβ. ἐκθλίψω γὰρ ἀριήλ. καὶ ἔσται αὐτῆς ἡ
fortitudo & diuitie mihi. & circūdabo ſicut dauid
ἰσχὺς καὶ ὁ πλοῦτος ἐμοί. καὶ κυκλώσω ὡς δαυὶδ
ſup te. & circūdabo in te vallū. & edifica
ἐπὶ σέ. καὶ κυκλώσω εἰς σὲ χάρακα. καὶ οἰκοδομή-
bo. ponā circa te turres & humiliabunt
σω. θήσω περὶ σὲ πύργους καὶ ταπεινωθήσονται οἱ
ſermões tui in terrā. & in terrā verba tua oc-
λόγοι σου εἰς τὴν γῆν. καὶ εἰς τὴν γῆν οἱ λόγοι σου δύ-
cidēt. & erit ſicut loquētes de terra vox
σονται. καὶ ἔσται ὡς οἱ φωνοῦντες ἐκ τῆς γῆς ἡ φωνή
tua. & vſq; ad pauimētū vox tua īfirmabit. &
σου. καὶ πρὸς τὸ ἔδαφος ἡ φωνή σου ἀσθενήσει. καὶ
erūt ſicut puluis de rota diuitie īpio
ἔσται ὡς κονιορτὸς ἀπὸ τροχοῦ ὁ πλοῦτος τῶν ἀσε-
rū: & ſicut fauilla q̄ rapit multitudo eoꝝ q oppſſerūt
βῶν, καὶ ὡς χνοῦς φερόμενος πλῆθος τῶν θλιψάντων
te: & erit ſicut pūctꝰ repēte a dño ſa
σε, καὶ ἔσται ὡς στιγμὴ παραχρῆμα παρὰ κυρίου σα-
baoth. viſitatio eñ erit cū tonitru & cōmotiōe
βαώθ. ἐπισκοπὴ γὰρ ἔσται μετὰ βροντῆς καὶ σεισμοῦ
& voce magna. tēpeſtas valida & flāma i-
καὶ φωνῆς μεγάλης. καταιγὶς φερομένη καὶ φλὸξ πυ-
gnis deuorās. & erūt ſicut īſomniās in ſom
ρὸς κατεσθίουσα. καὶ ἔσται ὡς ὁ ἐνυπνιαζόμενος ἐν ὕπ-
nio diuitie gētiū oīm. q̄cūq; militauerūt
νῳ ὁ πλοῦτος τῶν ἐθνῶν πάντων. ὅσοι ἐπεστράτευσαν
cōtra ariel. & oēs q pugnauerūt cōtra hie
ἐπὶ ἀριήλ. καὶ πάντες οἱ στρατευσάμενοι ἐπὶ ἱε-
ruſalē & oēs cōgregati ſup eā & tri-
ρουσαλὴμ καὶ πάντες οἱ συνηγμένοι ἐπ᾿ αὐτὴν καὶ οἱ θλί-
bulātes eā. & erūt ſicut in ſomno bibētes &
βοντες αὐτήν. καὶ ἔσονται ὡς οἱ ἐν ὕπνῳ πίνοντες καὶ
comedētes. & cū ſurrexerit: vanū eoꝝ inſomniū.
ἔσθοντες. καὶ ἐξαναστάντων, μάταιον αὐτῶν τὸ ἐνύπνιον.
& queadmodū īſomniat ſitiēs & bibēs: & cū ſur
καὶ ὃν τρόπον ἐνυπνιάζεται ὁ διψῶν καὶ πίνων, καὶ ἐξε-
rexerit adhuc ſitit. at aīa eiꝰ fruſtra ſperauit: ſic
ναστὰς ἔτι διψᾷ. ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς κενὸν ἤλπισεν, οὕ-
erūt diuitie oīm gētiū: quotquot mili-
τως ἔσται ὁ πλοῦτος πάντων τῶν ἐθνῶν, ὅσοι ἐπεστρά-
tauerūt cōtra mōtē ſion. deficite. obſtupeſcite & ine
τευσαν ἐπὶ τὸ ὄρος σιών. ἐκλύθητε. ἔκστητε καὶ κραι-
briamini nō a ſicera neq; a vino. qz pota-
πάλησατε οὐκ ἀπὸ σίκερα οὐδὲ ἀπὸ οἴνου. ὅτι πεπό-
uit vos dñs ſpū cōpūctionis. & claudet
τικεν ὑμᾶς κύριος πνεύματι κατανύξεως. καὶ καμμύσει
oculos eoꝝ & pphetaꝝ ſuoꝝ &
τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ τῶν προφητῶν αὐτῶν καὶ τῶν
principū ſuoꝝ videntes abſcōdita. & erūt vobis
ἀρχόντων αὐτῶν οἱ ὁρῶντες τὰ κρυπτά. καὶ ἔσονται ὑμῖν
oīa verba hec ſicut verba libri
πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ὡς οἱ λόγοι τοῦ βιβλίου
ſignati huiꝰ cuicūq; dederit illū homi
τοῦ ἐσφραγισμένου τούτου ὃ ἐὰν δῶσιν αὐτὸ ἀνθρώ-
ni ſcienti līas dicētes: lege iſta.
πῳ ἐπισταμένῳ γράμματα λέγοντες, ἀνάγνωθι ταῦτα.
& dicet. nō poſſum legere ſignatꝰ eſt eñ. &
καὶ ἐρεῖ. οὐ δύναμαι ἀναγνῶναι ἐσφράγισται γάρ. καὶ
dabitur liber iſte in manus hoīs
δοθήσεται τὸ βιβλίον τοῦτο εἰς χεῖρας ἀνθρώπου

A B C D

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla.gre.lxx.cū iter.latina.

nō ſcietis lras: ⁊ dicet ei. lege hoc.
μὴ ἐπιστάμενου γράμματα, καὶ ἐρεῖ αὐτῷ. ἀνάγνωθι τοῦτο.
⁊ dicet nō ſcio lras. ⁊ ait dn̄s. appropi
καὶ ἐρεῖ οὐκ ἐπίσταμαι γράμματα. καὶ εἶπε κύριος. ἐγγί
ąt mihi ppl's iſte ore ſuo: labiis honorāt
ζει μοι ὁ λαὸς οὗτος στόματι αὐτοῦ, τοῖς χείλεσι τιμῶσί
me. at cor eoꝝ lōge abeſt a me. fruſtra aūt
Mat. 15.a. Marci 7.a. με. ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. μάτην δὲ
colūt me: docētes p̄cepta hoim ⁊
σέβονταί με, διδάσκοντες ἐντάλματα ἀνθρώπων καὶ δι
doctrinas. ppterea ecce ego addā vt trāſferā
δασκαλίας. διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ προσθήσω τοῦ μεταθεῖ
pplm iſtū. ⁊ trāſferā eos. ⁊ pdā
E ναι τὸν λαὸν τοῦτον. καὶ μεταθήσω αὐτούς. καὶ ἀπολῶ
ſapiētiā ſapiētū ⁊ itellectū prudētiū abſcō
τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν κρύ
dā. ve pfundū cōſiliū faciētes ⁊ nō p dn̄m. ve
1.Cor. 1.c. ψω. οὐαὶ βαθεῖαν βουλὴν ποιοῦντες καὶ οὐ διὰ κυρίου. οὐ
in abſcōdito cōſiliū faciētes ⁊ erūt i tenebris ope
αἱ οἱ ἐν κρυφῇ βουλὴν ποιοῦντες καὶ ἔσται ἐν σκότει τὰ ἔρ
ra eoꝝ. ⁊ dicēt qs nos vidit? ⁊ qs nos
γα αὐτῶν. καὶ ἐροῦσι τίς ἡμᾶς ἑώρακε; καὶ τίς ἡμᾶς
cognoſcet? aut q̄ nos facim⁹. nōne vt lutū
Eccl. 13.b. γνώσεται; ἢ ἃ ἡμεῖς ποιοῦμεν. οὐχ ὡς ὁ πηλὸς τοῦ
figuli reputabimini? nūqd dicet figmentū ficto
κεραμέως λογισθήσεσθε; μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλά
ri nō tu me plaſmaſti? aut factura factori
σαντι οὐ σύ με ἔπλασας; ἢ τὸ ποίημα τῷ ποιήσαν
F nō ſapiēter me feciſti? nō adhuc parū ⁊ tranſfe
τι οὐ συνετῶς με ἐποίησας; οὐκέτι μικρὸν καὶ μετα
Infra. 32.c. retur liban⁹ q̄ſi mōs chermel. ⁊ mōs
θήσεται ὁ λίβανος ὡς τὸ ὄρος τὸ χερμέλ. καὶ τὸ ὄρος
chermel in ſyluā reputabit? ⁊ audiēt
τὸ χερμὲλ εἰς δρυμὸν λογισθήσεται; καὶ ἀκούσονται
in die illa ſurdi verba libri. ⁊ q in
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ κωφοὶ λόγους βιβλίου. καὶ οἱ ἐν τῷ
tenebris ⁊ q in nebula. oculi cecorū videbūt
σκότει καὶ οἱ ἐν τῇ ὁμίχλῃ. ὀφθαλμοὶ τυφλῶν ὄψονται
⁊ exultabūt mēdici ppter dn̄m in letitia. ⁊
καὶ ἀγαλλιάσονται οἱ πτωχοὶ διὰ κύριον ἐν εὐφροσύνῃ. καὶ
ſpe deſtituti hoies iplebunt leti
ἀπηλπισμένοι τῶν ἀνθρώπων ἐμπλησθήσονται εὐφροσύ
G tia. defecit iniqu⁹ ⁊ periit ſuperb⁹. ⁊ exter
νης. ἐξέλιπεν ἄνομος καὶ ἀπώλετο ὑπερήφανος. καὶ ἐξω
minati ſunt iniq̄ agētes p malitia ⁊ faciētes
λοθρεύθησαν οἱ ἀνομοῦντες ἐπὶ κακίᾳ καὶ οἱ ποιοῦντες
peccare hoies i verbo. oēs aūt arguen
ἁμαρτεῖν ἀνθρώπους ἐν λόγῳ. πάντας δὲ τοὺς ἐλέγχον
tes in portis offenſionē ponēt. ⁊ obliquauerūt
τας ἐν πύλαις πρόσκομμα θήσουσι. καὶ ἐπλαγίασαν
in iniqs iuſtū. ppter hoc hec dicit dn̄s ſup
ἐπ' ἀδίκοις δίκαιον. διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἐπὶ
domū iacob quā ſeparauit ex abraam. nō mō cōfun
τὸν οἶκον ἰακὼβ ὃν ἀφώρισεν ἐξ ἀβραάμ. οὐ νῦν αἰσχυν
detur iacob: neqꝫ nūc faciē mutabit iſ
θήσεται ἰακώβ, οὐδὲ νῦν τὸ πρόσωπον μεταβαλεῖ ἰσ
rael. ſed cū viderit filios ſuos opa mea:
ραήλ. ἀλλ' ὅταν ἴδωσι τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ἔργα μου,
ppt me ſctificabūt nomē meū. ⁊ ſctificabūt ſan
δι' ἐμὲ ἁγιάσουσι τὸ ὄνομά μου. καὶ ἁγιάσουσι τὸν ἅγι
ctū iacob. ⁊ deū iſrael timebūt. ⁊
ον ἰακώβ. καὶ τὸν θεὸν τοῦ ἰσραὴλ φοβηθήσονται. καὶ
ſcient ſpū errātes itelligētiā. at
γνώσονται οἱ τῷ πνεύματι πλανώμενοι σύνεσιν. οἱ δὲ
muſſitatores diſcent obedire. ⁊ lingue
γογγύζοντες μαθήσονται ὑπακούειν. καὶ αἱ γλῶσσαι αἱ
balbutiētes diſcēt loqui pacē.
ψελλίζουσαι μαθήσονται λαλεῖν εἰρήνην. Ca.30.
A Ve filii apoſtate hec dicit dn̄s. ⁊ feci
Οὐαὶ τέκνα ἀποστάται τάδε λέγει κύριος. καὶ ἐποιήσα
ſtis cōſiliū nō p me ⁊ pactū nō p ſpm̄ meū.
τε βουλὴν οὐ δι' ἐμοῦ καὶ συνθήκην οὐ διὰ τοῦ πνεύματός μου.

Trāſla.B.Hie.

neſcienti litteras: diceturqꝫ ei: lege: & reſpondebit: neſcio litteras. Et dixit dominus. Eo q̄ appropinquat ppl'us iſte ore ſuo: & labiis ſuis glificat me: cor aūt ei⁹ longe eſt a me: & timuerunt me mandato hominum & doctrinis: ideo ecce ego addam vt ammiratione faciam populo huic miraculo grādi & ſtupēdo. Peribit eni ſapiā a ſapiētib⁹ eius: & itellect⁹ prudētiū ei⁹ abſcōdetur. Ve q pfundi eſtis corde vt a dn̄o abſcondatis cōſiliū quorum ſunt in tenebris opera: & dicunt. Quis videt nos & quis nouit nos? Peruerſa eſt hec vr̄a cogitatio: q̄ſi ſi lutū cōtra figulū cogitet & dicat op⁹ factori ſuo: nō feciſti me: & figmentū dicat fictori ſuo: non intelligis. Nōne adhuc in modico & in breui cōuertetur liban⁹ in chermel: & chermel in ſaltū reputabitur. Et audient in die illa ſurdi verba libri: & de tenebris & caligine oculi cecorum videbunt. Et addent mites in domino leticiā: & pauperes homines in ſancto iſrael exultabūt: qm̄ defecit qui p̄ualebat cō ſumatus ē illuſor: & ſucciſi ſunt oēs q vigilabāt ſup iniqtatē q peccare faciebāt hoies in verbo: & arguentē in porta ſupplātabāt: & declinauerūt fruſtra a iuſto. Propter hoc hec dicit dn̄s ad domū iacob q redemit abraā. Nō modo cōfundetur iacob: nec modo vult⁹ eius erubeſcet: ſed cū viderit filios ſuos opa manuū meaꝝ in medio ſui ſanctificantes nomē meū: & ſctificabunt ſanctum iacob & deum iſrael predicabunt & ſcient errantes ſpiritu intellectum: & muſſitatores diſcent legem.

30.

Ve filii deſertores dicit dominus vt faceretis conſilium & non ex me: & ordiremini telā & non per ſpiritū meū:

Tex.heb.Eſa.xxx. **Priītiua.heb.**

אֲשֶׁר לֹא יָדַע סֵפֶר לֵאמֹר קְרָא
נָא זֶה, וְאָמַר לֹא יָדַעְתִּי סֵפֶר ׃
וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי, יַעַן כִּי נִגַּשׁ הָעָם — אָמַר
הַזֶּה בְּפִיו וּבִשְׂפָתָיו כִּבְּדוּנִי, וְלִבּוֹ — פֶּה שָׂפָה
רִחַק מִמֶּנִּי, וַתְּהִי יִרְאָתָם אֹתִי — הָיָה
מִצְוַת אֲנָשִׁים מְלֻמָּדָה׃ לָכֵן הִנְנִי — צָוָה לָמַד
יוֹסִף לְהַפְלִיא אֶת הָעָם הַזֶּה — יָסַף פָּלָא
הַפְלֵא וָפֶלֶא, וְאָבְדָה חָכְמַת חֲכָמָיו,
וּבִינַת נְבֹנָיו תִּסְתַּתָּר ׃ הוֹי — סָתַר
הַמַּעֲמִיקִים מֵיהוָה לַסְתִּר עֵצָה, — עָמַק יָעַץ
וְהָיָה בְמַחְשָׁךְ מַעֲשֵׂיהֶם, וַיֹּאמְרוּ — חָשַׁךְ עָשָׂה
מִי רֹאֵנוּ וּמִי יוֹדְעֵנוּ׃ הַפְכְּכֶם אִם — אָמַר רָאָה
כְּחֹמֶר הַיֹּצֵר יֵחָשֵׁב, כִּי יֹאמַר — חָשַׁב
מַעֲשֶׂה לְעֹשֵׂהוּ לֹא עָשָׂנִי, וְיֵצֶר — עָשָׂה
אָמַר לְיֹצְרוֹ לֹא הֵבִין׃ הֲלוֹא עוֹד — בִּין
מְעַט מִזְעָר, וְשָׁב לְבָנוֹן לַכַּרְמֶל, — זָעַר שׁוּב
וְהַכַּרְמֶל לַיַּעַר יֵחָשֵׁב׃ וְשָׁמְעוּ בַיּוֹם
הַהוּא הַחֵרְשִׁים דִּבְרֵי סֵפֶר,
וּמֵאֹפֶל וּמֵחֹשֶׁךְ עֵינֵי עִוְרִים
תִּרְאֶינָה ׃ וְיָסְפוּ עֲנָוִים בַּיהוָה — רָאָה עָנָה
שִׂמְחָה, וְאֶבְיוֹנֵי אָדָם בִּקְדוֹשׁ — אָנָה קָדַשׁ
יִשְׂרָאֵל יָגִילוּ׃ כִּי אָפֵס עָרִיץ וְכָלָה — גּוּל עָרַץ
לֵץ, וְנִכְרְתוּ כָּל שֹׁקְדֵי אָוֶן׃ מַחֲטִיאֵי — לוּץ כָּרַת
אָדָם בְּדָבָר, וְלַמּוֹכִיחַ בַּשַּׁעַר — חָטָא יָכַח
יְקֹשׁוּן, וַיַּטּוּ בַתֹּהוּ צַדִּיק׃ לָכֵן כֹּה — קוּשׁ נָטָה
אָמַר יְהוָה אֶל בֵּית יַעֲקֹב, אֲשֶׁר — תֹּהוּ צָדַק
פָּדָה אֶת אַבְרָהָם, לֹא עַתָּה יֵבוֹשׁ — בּוֹשׁ
יַעֲקֹב, וְלֹא עַתָּה פָּנָיו יֶחֱוָרוּ ׃ כִּי — פָּנָה חָוַר
בִרְאֹתוֹ יְלָדָיו מַעֲשֵׂה יָדַי בְּקִרְבּוֹ — רָאָה עָשָׂה
יַקְדִּישׁוּ שְׁמִי, וְהִקְדִּישׁוּ אֶת קְדוֹשׁ — קָדַשׁ
יַעֲקֹב, וְאֶת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יַעֲרִיצוּ׃ — עָרַץ
וְיָדְעוּ תֹעֵי רוּחַ בִּינָה, וְרוֹגְנִים — תָּעָה רָגַן
יִלְמְדוּ לֶקַח׃ — לָמַד

Cap.xxx.

הוֹי בָּנִים סוֹרְרִים
נְאֻם יְהוָה, לַעֲשׂוֹת עֵצָה וְלֹא — עָשָׂה יָעַץ
מִנִּי, וְלִנְסֹךְ מַסֵּכָה וְלֹא רוּחִי, — נָסַךְ

© Biblioteca Nacional de España

למען ספות חטאת על חטאת ׃ ספה
ההלכים לרדת מצרים ופי לא ירד פה
שאלו לעוז במעוז פרעה ולחסות עזז חסה
בצל מצרים ׃ והיה לכם מעוז
פרעה לבשת והחסות בצל מצרים בוש חסה
לכלמה ׃ כי היו בצען שריו היה שור
ומלאכיו חנס יגיעו ׃ כל הבאיש לאך נגע
על עם לא יועילו למו לא לעזר בוש יעל
ולא להועיל כי לבשת וגם
לחרפה ׃ משא בהמות נגב בארץ נשא
צרה וצוקה לביא וליש מהם צור לבא
אפעה ושרף מעופף ישאו על פעה עוף
כתף עירים חיליהם ועל דבשת נשא עיר
גמלים אוצרתם על עם לא יועילו ׃ אצר יעל
ומצרים הבל וריק יעזרו לכן עזר
קראתי לזאת רהב הם שבת ׃
עתה בוא כתבה על לוח אתם ועל
ספר חקה ותהי ליום אחרון חקק היה
לעד עד עולם ׃ כי עם מרי הוא עלם מרה
בנים כחשים בנים לא אבו שמוע אבה שמע
תורת יהוה ׃ אשר אמרו לראים ירה ראה
לא תראו ולחזים לא תחזו לנו חזה
נכחות דברו לנו חלקות חזו
מהתלות ׃ סורו מני דרך הטו מני התל נטה
ארח השביתו מפנינו את קדוש שבת פנה
ישראל ׃ לכן כה אמר קדוש קדש
ישראל יען מאסכם בדבר הזה
ותבטחו בעשק ונלוז ותשענו בטח לוז
עליו ׃ לכן יהיה לכם העון הזה שען היה
כפרץ נפל נבעה בחומה נשגבה בעה חמה
אשר פתאם לפתע יבוא שברה ׃ שגב פתה בוא
ושברה כשבר נבל יוצרים כתות יצר כתת
לא יחמל ולא ימצא במכתתו חמל מצא
חרש לחתות אש מיקוד ולחשף חתה יקד
מים מגבא ׃ כי כה אמר אדני
יהוה קדוש ישראל בשובה

vt adderetis peccatum ſuper peccatum. ꝏꝏ Qui ambulatis vt deſcẽdatis ĩ egyptũ: & os meũ nõ interrogaſtis: ſperãtes auxiliũ in fortitudine pharaonis & hñtes fiduciã in vmbra egypti: & erit vobis fortitudo pharaonis in cõfuſionẽ: & fiducia vmbre egypti in ignominiã. Jerãt enĩ in taphnis principes tui & nuncii tui vſq; ad thanes ꝑuenerũt. Oẽs confuſi ſunt ſup ꝑplo q eis ꝓdeſſe nõ potuit. Nõ fuerũt in auxiliũ & in aliquã vtilitatẽ: ſed in cõfuſionẽ & ĩ opprobriũ. Onꝰ iumẽtorũ auſtri. In terra tribulatiõis & anguſtie: leena & leo ex eis vipera: & regulus volãs: portãtes ſup humeros iumẽtorũ diuitias ſuas: & ſup gibbum camelorũ theſauros ſuos ad populũ q eis ꝓdeſſe non poterit. Egyptꝰ enĩ fruſtra & vane auxiliabitur. Ideo clamaui ſup hoc ſupbia tm̃ eſt: qeſce. Nunc ingreſſus ſcribe eĩ ſup buxũ: & in libro diligẽter exara illud: & erit ĩ die nouiſſimo in teſtimoniũ vſq; in eternũ. Populus enĩ ad iracũdiã ꝓuocãs eſt: & filii mẽdaces: filii nolẽtes audire legem domini. Qui dicunt videntibus nolite videre: & aſpiciẽtibꝰ: nolite aſpicere nobis ea q̃ recta ſunt. Loqmini nobis placẽtia: videte nobis errores: auferte a me viã: declinate a me ſemitam: ceſſet a facie noſtra ſanctus ꝏ iſrael. Propterea hec dicit ſanctus ꝏꝏꝏ iſrl. Pro eo ꝙ reprobaſtis verbum hoc ꝏꝏ & ſperaſtis in calũnia & in tumultu: & innixi eſtis ſuper eo: ꝓpterea erit vobis iniquitas hec ꝏ ſicut interruptio cadẽs & reqſita in muro excelſo. Q̃m ſubito dum non ſperatur veniet cõtritio eiuſ: & cõminuetur ſicut conteritur lagena figuli cõtritione perualida & nõ inuenietur de fragmẽtis eiꝰ teſta in q̃ portetur ignicul de incẽdio: aut hauriatur parũ aque de fouea: quia hec dicit ꝏ dñs deus ſanctus iſrael. Si reuertamini ꝏꝏꝏꝏ

addere pctã ſup pctã |eũtes deſ
προσθεῖναι ἁμαρτίας ἐφ᾽ ἁμαρτίαις οἱ πορευόμενοι κα
cendere in egyptũ. me aũt nõ iterrogauert vt auxiliũ
ταβῆναι εἰς αἴγυπτον· ἐμὲ δὲ οὐκ ἐπηρώτησαν τοῦ βοη
acciperẽt a pharaone: ⁊ vt ꝓtegerẽtur ab egyptiis.
θῆναι ὑπὸ φαραώ, καὶ σκεπασθῆναι ὑπὸ αἰγυπτίων.
erit enĩ vobis ꝓtectio pharaõis in cõfuſionẽ: ⁊ cõfi
ἔσαι γὰρ ὑμῖν ἡ σκέπη φαραὼ εἰς αἰσχύνην, καὶ τοῖς πε
dẽtibꝰ in egypto opprobriũ. qꝛ ſunt in tãis pri
ποιθόσι ἐπ᾽ αἴγυπτον ὄνειδος· ὅτι εἰσὶν ἐν τάνει ἀρ
cipes nũcii mali. fruſtra laborabũt ad pplm:
χηγοὶ ἄγγελοι πονηροί· μάτην κοπιάσουσι πρὸς λαόν,
q̃ nõ ꝓderit eis: neq; in auxiliũ neq; in
ὃς οὐκ ὠφελήσει αὐτούς, οὔτε εἰς βοήθειαν οὔτε εἰς
vtilitatẽ: ſed in cõfuſionẽ ⁊ opprobriũ. Viſio
ὠφέλειαν, ἀλλ᾽ εἰς αἰσχύνην καὶ ὄνειδος. Ὅρασις
quadrupedũ q̃ in deſerto. In tribula
τῶν τετραπόδων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Ἐν τῇ θλί
tiõe ⁊ ãguſtia leo ⁊ catulꝰ leonis i B
ψει καὶ τῇ στενοχωρίᾳ λέων καὶ σκύμνος λέοντος ἐκεῖ
de ⁊ aſpides ⁊ genimina aſpidũ volantiũ: q̃
θεν καὶ ἀσπίδες καὶ ἔκγονα ἀσπίδων πετομένων, οἳ
ferebãt ſup aſinos ⁊ camelos diuitias ſuas ad
ἔφερον ἐπὶ ὄνων καὶ καμήλων τὸν πλοῦτον αὐτῶν πρὸς
gentẽ. q̃ nõ ꝓderit eis in auxiliũ ſed in
ἔθνος· ὃ οὐκ ὠφελήσει αὐτοὺς εἰς βοήθειαν ἀλλ᾽ εἰς
cõfuſionẽ ⁊ opprobriũ. egyptii inania ⁊ vana ꝓ
αἰσχύνην καὶ ὄνειδος· αἰγύπτιοι μάταια καὶ κενὰ ὠφε
derũt vobis. ãnũcia eis qꝛ vana cõſo
λήσουσιν ὑμᾶς· ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅτι ματαία ἡ πα
latio vrã hec. nũc ergo ſedẽs ſcribe in
ράκλησις ὑμῶν αὕτη· νῦν οὖν καθίσας γράψον ἐπὶ
buxo hec ⁊ in librũ. q̃ñ erit in diei
πυξίου ταῦτα καὶ εἰς βιβλίον· ὅτε ἔσαι εἰς ἡμέρας
tpe iſta ⁊ vſq; in eternũ. qꝛ ppls icre
καιρὸν ταῦτα καὶ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα· ὅτι λαὸς ἀπει
dulꝰ eſt filii mẽdaces. q̃ nõ voluerũt audire le
θής ἐσιν υἱοὶ ψευδεῖς· οἳ οὐκ ἠβούλοντο ἀκούειν τὸν νό
gem dei. dicẽtes ꝓphetis ne ãnũ
μον τοῦ θεοῦ· οἱ λέγοντες τοῖς προφήταις μὴ ἀναγ
cietis nobis. ⁊ viſiones vidẽtibꝰ ne loq̃
γέλλετε ἡμῖν· καὶ τοῖς τὰ ὁράματα ὁρῶσι μὴ λα
mini nobis. alia nobis loq̃mini: ⁊ ãnũciate
λεῖτε ἡμῖν· ἀλλὰ ἡμῖν λαλεῖτε, καὶ ἀναγγέλλετε
nobis alterũ errorẽ: ⁊ auertite nos a
ἡμῖν ἑτέραν πλάνησιν, καὶ ἀποστρέψατε ἡμᾶς ἀπὸ C
via hac. auferte a nobis ſemitã hãc
τῆς ὁδοῦ ταύτης· ἀφέλετε ἀφ᾽ ἡμῶν τὸν τρίβον τοῦτον,
⁊ auferte a nobis verbũ iſrael. ꝓpter hoc
καὶ ἀφέλετε ἀφ᾽ ἡμῶν τὸ λόγιον τοῦ ἰσραήλ. διὰ τοῦ
hec dicit dñs ſctũs iſrael: qꝛ nõ obedi
το τάδε λέγει κύριος ὁ ἅγιος τοῦ ἰσραήλ, ὅτι ἠπειθήσα
ſtis verbis iſtis ⁊ ſperaſtis in mẽdacio:
τε τοῖς λόγοις τούτοις καὶ ἠλπίσατε ἐπὶ ψεύδει,
⁊ qꝛ murmuraſti ⁊ cõfiſus fuiſti ſup ver
καὶ ὅτι ἐγόγγυσας καὶ πεποιθὼς ἐγένου ἐπὶ τῷ λό
bo iſto: ꝓpter hoc erit vobis pctm̃ hoc q̃ſi
γῳ τούτῳ, διὰ τοῦτο ἔσαι ὑμῖν ἡ ἁμαρτία αὕτη ὡς
murꝰ |cadẽs ſubito ciuitate munita ca
τεῖχος πίπτον παραχρῆμα πόλεως ὀχυρᾶς ἑαλωκυί
pta: cuiꝰ ſubito adeſt ruina. ⁊ rui
ας, ἧς παραχρῆμα πάρεσι τὸ πτῶμα. καὶ τὸ πτῶ
na eiꝰ erit q̃ſi cõtritio vaſis teſtacei ex fi
μα αὐτῆς ἔσαι ὡς σύντριμμα ἀγγείου ὀστρακίνου ἐκ κε
guli officina cõminuti: ita vt nõ ĩueniat in eis teſta: in
ραμίου λεπτοῦ, ὥστε μὴ εὑρεῖν ἐν αὐτοῖς ὄστρακον, ἐν
q̃ ignẽ tollas: ⁊ in q̃ abſtrahas aq̃ parũ.
ᾧ πῦρ ἀρεῖς, καὶ ἐν ᾧ ἀποσυρεῖς ὕδωρ μικρόν.
hec dicit dñs ſctũs iſrael. cũ cõ
ταῦτα λέγει κύριος ὁ ἅγιος τοῦ ἰσραήλ. ὅταν ἀπο
uerſus
στραφεὶς ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

© Biblioteca Nacional de España

Trãſla. gre. lxx. cũ iter. latina. | Trãſla. B. Hie. | Tex. heb. Eſa. xxx. | Pritiua. heb.

D igemueris: tũc ſaluaberis. ⁊ ſcies vbi fuiſti qñ cõfi
ςενάξῃς, τότε σωθήσῃ. καὶ γνώσεις ποῦ ἦσθα ὅτε ἐπε
ſus es in vanis. vana fortitudo vr̃a facta
ποίθεις ἐπὶ τοῖς ματαίοις. ματαία ἡ ἰσχὺς ὑμῶν ἐγενή
eſt. ⁊ nõ voluiſtis audire. ſed dixiſtis ſup̱ equos
θη. καὶ οὐκ ἐβούλεσθε ἀκούειν. ἀλλ' εἴπατε ἐφ' ἵππων
fugiemus. ꝓpter hoc fugietis. ⁊ dixiſtis ſup̱ leui
φευξόμεθα. διὰ τοῦτο φεύξεσθε. καὶ εἴπατε ἐπὶ κού
bus aſcẽſorib⁹ fugiem⁹. ꝓpter hoc leues erũt
φοις ἀναβάταις φευξόμεθα. διὰ τοῦτο κοῦφοι ἔσονται οἱ
ꝑſequẽtes vos. per vocẽ vni⁹ fugiẽt mille ⁊ p̱
διώκοντες ὑμᾶς. διὰ φωνὴν ἑνὸς φεύξονται χίλιοι καὶ διὰ
vocẽ qnq̃ fugiẽt multi. donec relinquamini
φωνὴν πέντε φεύξονται πολλοί. ἕως ἂν καταλειφθῆτε
q̃ſi mal⁹ nauis ſup̱ mõtẽ: ⁊ q̃ſi ſignũ ferẽs ſup̱ collẽ.
ὡς ἱστὸς ἐπ' ὄρους, καὶ ὡς σημεῖον φέρων ἐπὶ βουνοῦ.
⁊ rurſum expectat de⁹ vt miſereat̃ vr̃i. ⁊ ꝓpt̃
B καὶ πάλιν μενεῖ ὁ θεὸς τοῦ οἰκτειρῆσαι ὑμᾶς. καὶ διὰ
hoc exaltabit̃ vt miſereat̃ vr̃i. q2 iudex do
τοῦτο ὑψωθήσεται τοῦ ἐλεῆσαι ὑμᾶς. διότι κριτὴς κύ
min⁹ de⁹ vr̃ eſt. btĩ oẽs ꝑſeuerãtes in
ριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐστι. μακάριοι πάντες οἱ ἐμμένοντες ἐν
eo. q2 ppl̃s ſctũs in ſion hitabit. ⁊ hieru
αὐτῷ. διότι λαὸς ἅγιος ἐν σιὼν οἰκήσει. καὶ ἱερουσα-
ſalẽ fletu plãxit: miſerere mei: miſerebit̃ tui. vo
λὴμ κλαυθμῷ ἔκλαυσεν, ἐλέησόν με, ἐλεήσει σε. τὴν φω
E cẽ clamoris tui qñ vidit exaudiuit te. dabit
νὴν τῆς κραυγῆς σου ἡνίκα εἶδεν ἐπήκουσέν σε. δώσει
dñs vobis panẽ tribulatõis ⁊ aquã ãguſtã. ⁊ necq̃ vltra
κύριος ὑμῖν ἄρτον θλίψεως καὶ ὕδωρ στενόν. καὶ οὐκέτι
appropinq̃būt tibi decipiẽtes te. q2 oculi
μὴ ἐγγίσωσί σοι οἱ πλανῶντές σε. ὅτι οἱ ὀφθαλμοί
tui videbũt ſeducẽtes te: ⁊ aures tue
σου ὄψονται τοὺς πλανῶντάς σε, καὶ τὰ ὦτά σου
audiẽt verba poſt te decipientũ
ἀκούσονται τοὺς λόγους τῶν ὀπίσω σε πλανησάντων
dicẽtes hec via: ãbulem⁹ in ea: ſiue ad dexterã
οἱ λέγοντες αὕτη ἡ ὁδὸς, πορευθῶμεν ἐν αὐτῇ, εἴτε δεξιὰ
ſiue ad ſiniſtrã. ⁊ auferes idola deargẽtata
εἴτε ἀριστερά. καὶ ἐξαρεῖς τὰ εἴδωλα περιηργυρωμένα
⁊ deaurata minuta facies. ⁊ diſper
καὶ τὰ περικεχρυσωμένα λεπτὰ ποιήσεις. καὶ λικμή
ges ſicut aquã a mẽſtruata. ⁊ ſicut ſterc⁹ abiicies
σεις ὡς ὕδωρ ἀποκαθημένης. καὶ ὡς κόπρον ὤσεις
C ea. tũc erit pluuia ſemini terre tue. ⁊
αὐτά. τότε ἔσται ὁ ὑετὸς τῷ σπέρματι τῆς γῆς σου. καὶ
panis germinis tui erit abũdãtia ⁊ pin-
ὁ ἄρτος τοῦ γεννήματός σου ἔσται πλησμονὴ καὶ λιπα
guis. ⁊ paſcẽt tua iumẽta in die il
ρός. καὶ βοσκηθήσονταί σου τὰ κτήνη ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεί-
la locũ pinguẽ ⁊ ſpacioſum. tauri vr̃i ⁊
νῃ τόπον πίονα καὶ εὐρύχωρον. οἱ ταῦροι ὑμῶν καὶ οἱ
boues operãtes terrã comedẽt paleas cõmix
βόες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν γῆν φάγονται ἄχυρα ἀναπεποι
F tas in ordeo vẽtilato. ⁊ erit ſup̱ oĩ mõte
ημένα ἐν κριθῇ λελικμημένῃ. καὶ ἔσται ἐπὶ παντὸς ὄρους
excelſo ⁊ ſup̱ oĩ colle eleuato aqua p-
ὑψηλοῦ καὶ ἐπὶ παντὸς βουνοῦ μετεώρου ὕδωρ δια
tranſiens i die illa: qñ perierit mul-
πορευόμενον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅταν ἀπόλωνται πολ
ti ⁊ qñ ceciderit turres. ⁊ erit lumẽ
λοὶ καὶ ὅταν πέσωσι πύργοι. καὶ ἔσται τὸ φῶς τῆς
lune ſicut lumẽ ſolis. ⁊ lumẽ ſo
σελήνης ὡς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλί-
lis erit ſeptuplũ: in die qñ ſanauerit do
ου ἔσται ἑπταπλάσιον, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ὅταν ἰάσηται κύ
min⁹ cõtritionẽ ppl̃i ſui: ⁊ dolorẽ
ριος τὸ σύντριμμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ τὴν ὀδύνην
plage ſue curauerit. ecce nomẽ dñi
τῆς πληγῆς σου ἰάσηται. ἰδοὺ τὸ ὄνομα κυρίου

et quieſcatis ſalui eritis. In ſilentio & in ſpe erit fortitudo veſtra. Et noluiſtis: & dixiſtis. Nequaq̃: ſed ad equos fugiem⁹. Ideo fugietis. Et ſup̱ veloces aſcendemus. Ideo velociores erũt qui ꝑſequẽtur vos. Mille hoies a facie terroris vnius: & a facie terroris quinq̃ fugietis: donec relinquamini q̃ſi malus nauis in vertice montis & quaſi ſignũ ſup̱ collẽ. Propterea expectat dñs vt miſereatur veſtri & ideo exaltabitur parcens vobis: quia de⁹ iudicii dominus. Beati omnes qui expectant eum. Populus enim ſiõ habitabit in hieruſalẽ. Plorãs nequaq̃ plorabis miſerãs miſerebitur tui. Ad vocẽ clamoris tui ſtatiʒ vt audierit: rñdebit tibi. Et dabit vobis dñs panẽ arctũ & aq̃ʒ breuẽ & nõ faciet auolare a te vltra doctorẽ tuũ: & erũt oculi tui videntes ꝓceptorẽ tuũ: & aures tue audient verbũ poſt tergũ monẽtis. Hec eſt via: ambulate in ea: & nõ declinetis neq̃ ad dexterã neq̃ ad ſiniſtrã. Et contaminabis lamias ſculptiliũ argenti tui & veſtimẽtũ cõflatilis auri tui: & diſperges ea ſicut imũdiciã mẽſtruate. Egredere dices ei: & dabitur pluuia ſemini tuo vbicũq̃ ſeminaueris in terra: & panis frugum terre erit vberrim⁹ & pĩguis. Paſcetur in poſſeſſione tua in die illo agnus ſpacioſe: & tauri tui & pulli aſinorũ qui operantur terram: cõmixtũ migma comedent ſicut in area ventilatum eſt. Et erunt ſuper omnem montem excelſum: & omnem collem eleuatum riui currentiũ aquarũ in die interfectionis multorũ cũ ceciderint turres. Et erit lux lune ſicut lux ſolis: & lux ſolis erit ſeptempliciter: ſicut lux ſeptem dierũ in die qua alligauerit domin⁹ vulnus populi ſui: & pcuſſurã plage eius ſanauerit. Ecce nomẽ dñi

וָנַחַת תִּוָּשֵׁעוּן בְּהַשְׁקֵט וּבְבִטְחָה | נוּחַ ישע
תִּהְיֶה גְּבוּרַתְכֶם וְלֹא אֲבִיתֶם׃ | שָׁקַט הָיָה
וַתֹּאמְרוּ לֹא כִּי עַל סוּס נָנוּס עַל | גָּבַר אָבָה
כֵּן תְּנוּסוּן וְעַל קַל נִרְכָּב עַל | אָמַר נוּס
כֵּן יִקַּלּוּ רֹדְפֵיכֶם׃ אֶלֶף אֶחָד | קָלַל רָכַב
מִפְּנֵי גַּעֲרַת אֶחָד מִפְּנֵי גַּעֲרַת | קָלַל
חֲמִשָּׁה תָּנֻסוּ עַד אִם נוֹתַרְתֶּם | פָּנָה
כַּתֹּרֶן עַל רֹאשׁ הָהָר וְכַנֵּס עַל | נוּס יָתַר
הַגִּבְעָה׃ וְלָכֵן יְחַכֶּה יְהוָה לַחֲנַנְכֶם | חָכָה
וְלָכֵן יָרוּם לְרַחֶמְכֶם כִּי אֱלֹהֵי | רוּם
מִשְׁפָּט יְהוָה אַשְׁרֵי כָּל חוֹכֵי | שָׁפַט חָכָה
לוֹ׃ כִּי עַם בְּצִיּוֹן יֵשֵׁב בִּירוּשָׁלָם
בָּכוֹ לֹא תִבְכֶּה חָנוֹן יָחְנְךָ לְקוֹל | בָּכָה חָנַן
זַעֲקֶךָ כְּשָׁמְעָתוֹ עָנָךְ׃ וְנָתַן לָכֶם | עָנָה
יְהוָה לֶחֶם צָר וּמַיִם לָחַץ וְלֹא | צוּר
יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ וְהָיוּ עֵינֶיךָ | כָּנַף יָרָה
רֹאוֹת אֶת מוֹרֶיךָ׃ וְאָזְנֶיךָ תִּשְׁמַעְנָה | הָיָה רָאָה
דָבָר מֵאַחֲרֶיךָ לֵאמֹר זֶה הַדֶּרֶךְ | שָׁמַע
לְכוּ בוֹ כִּי תַאֲמִינוּ וְכִי תַשְׂמְאִילוּ׃ | יָלַךְ אָמַן
וְטִמֵּאתֶם אֶת צִפּוּי פְּסִילֵי כַסְפֶּךָ | שְׂמֹאל צָפָה
וְאֶת אֲפֻדַּת מַסֵּכַת זְהָבֶךָ תִּזְרֵם | פָּסַל נָסַךְ
כְּמוֹ דָוָה צֵא תֹּאמַר לוֹ׃ וְנָתַן | זָרָה יָצָא אָמַר
מְטַר זַרְעֲךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע אֶת | זָרַע
הָאֲדָמָה וְלֶחֶם תְּבוּאַת הָאֲדָמָה | בּוֹא
וְהָיָה דָשֵׁן וְשָׁמֵן יִרְעֶה מִקְנֶךָ | רָעָה קָנָה
בַּיּוֹם הַהוּא כַּר נִרְחָב׃ וְהָאֲלָפִים | רָחַב
וְהָעֲיָרִים עֹבְדֵי הָאֲדָמָה בְּלִיל | בָּלַל
חָמִיץ יֹאכֵלוּ אֲשֶׁר זֹרֶה בָרַחַת | חָמֵץ אָכַל
וּבַמִּזְרֶה׃ וְהָיָה עַל כָּל הַר גָּבֹהַּ | רוּחַ זָרָה
וְעַל כָּל גִּבְעָה נִשָּׂאָה פְּלָגִים
יִבְלֵי מָיִם בְּיוֹם הֶרֶג רָב בִּנְפֹל
מִגְדָּלִים׃ וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר | גָּדַל
הַחַמָּה וְאוֹר הַחַמָּה יִהְיֶה שִׁבְעָתַיִם | חָמַם הָיָה
כְּאוֹר שִׁבְעַת הַיָּמִים בְּיוֹם | יוֹם
חֲבֹשׁ יְהוָה אֶת שֶׁבֶר עַמּוֹ
וּמַחַץ מַכָּתוֹ יִרְפָּא׃ הִנֵּה שֵׁם יְהוָה | נָכָה רָפָא

© Biblioteca Nacional de España

בָּא מִמֶּרְחָק בֹּעֵר אַפּוֹ וְכֹבֶד מַשָּׂאָה רָחַק נָשָׂא
שְׂפָתָיו מָלְאוּ זַעַם וּלְשׁוֹנוֹ כְּאֵשׁ שָׂפָה
אֹכָלֶת׃ וְרוּחוֹ כְּנַחַל שׁוֹטֵף עַד שָׁטַף צוּר
צַוָּאר יֶחֱצֶה לַהֲנָפָה גוֹיִם בְּנָפַת חָצָה נוּף
שָׁוְא וְרֶסֶן מַתְעֶה עַל לְחָיֵי עַמִּים׃ תָּעָה לָחָה
הַשִּׁיר יִהְיֶה לָכֶם כְּלֵיל הִתְקַדֶּשׁ שׁוּר הָיָה
חָג וְשִׂמְחַת לֵבָב כַּהוֹלֵךְ בֶּחָלִיל קָדַשׁ הָלַךְ
חָלַל
לָבוֹא בְהַר יְהוָה אֶל צוּר
יִשְׂרָאֵל׃ וְהִשְׁמִיעַ יְהוָה אֶת הוֹד שָׁמַע
קוֹלוֹ וְנַחַת זְרוֹעוֹ יַרְאֶה בְּזַעַף רָאָה
אַף וְלַהַב אֵשׁ אוֹכֵלָה נֶפֶץ וָזֶרֶם
וְאֶבֶן בָּרָד׃ כִּי מִקּוֹל יְהוָה יֵחַת חָתַת
אַשּׁוּר בַּשֵּׁבֶט יַכֶּה׃ וְהָיָה כֹּל נָכָה
מַעֲבַר מַטֵּה מוּסָדָה אֲשֶׁר יָנִיחַ עָבַר נָטָה
יְהוָה עָלָיו בְּתֻפִּים וּבְכִנֹּרוֹת יָסַד נוּחַ
וּבְמִלְחֲמוֹת תְּנוּפָה נִלְחַם בָּם׃ כִּי לָחַם נוּף
לָחַם
עָרוּךְ מֵאֶתְמוּל תָּפְתֶּה גַּם הִיא עָרַךְ תָּמַל
לַמֶּלֶךְ הוּכָן הֶעְמִיק הִרְחִב מְדֻרָתָהּ פָּתָה כּוּן
אֵשׁ וְעֵצִים הַרְבֵּה נִשְׁמַת יְהוָה דּוּר רָבָה
כְּנַחַל גָּפְרִית בֹּעֲרָה בָּהּ׃

Cap. xxxi הוֹי הַיֹּרְדִים מִצְרַיִם
לְעֶזְרָה וְעַל סוּסִים יִשָּׁעֵנוּ שָׁעַן בָּטַח
וַיִּבְטְחוּ עַל רֶכֶב כִּי רָב וְעַל
פָּרָשִׁים כִּי עָצְמוּ מְאֹד וְלֹא שָׁעוּ שָׁעָה
עַל קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וְאֶת יְהוָה קָדַשׁ
לֹא דָרָשׁוּ׃ וְגַם הוּא חָכָם וַיָּבֵא בּוֹא
רָע וְאֶת דְּבָרָיו לֹא הֵסִיר וְקָם רוּעַ סוּר
עַל בֵּית מְרֵעִים וְעַל עֶזְרַת פֹּעֲלֵי קוּם רוּעַ
אָוֶן׃ וּמִצְרַיִם אָדָם וְלֹא אֵל
וְסוּסֵיהֶם בָּשָׂר וְלֹא רוּחַ וַיהוָה
יַטֶּה יָדוֹ וְכָשַׁל עוֹזֵר וְנָפַל עָזֻר נָטָה עָזַר
וְיַחְדָּו כֻּלָּם יִכְלָיוּן׃ כִּי כֹה אָמַר כָּלָה
יְהוָה אֵלַי כַּאֲשֶׁר יֶהְגֶּה הָאַרְיֵה הָגָה אָרָה
וְהַכְּפִיר עַל טַרְפּוֹ אֲשֶׁר יִקָּרֵא כָּפַר קָרָא
עָלָיו מְלֹא רֹעִים מִקּוֹלָם לֹא רָעָה חָתַת
יֵחָת וּמֵהֲמוֹנָם לֹא יַעֲנֶה כֵּן יֵרֵד הָמַן עָנָה

venit de longinquo ar-
dēs furor ei⁹ & grauis ad
portandũ. Labia ei⁹ re-
pleta ſũt idignatōe: & lin
gua ei⁹ q̃ſi ignis deuorās.
Spũs eius velut torrēs
inundās vſq; ad mediũ
colli: ad pdendas gentes
in nihilũ & frenũ erro-
ris qđ erat ĩ maxillis po
pulorũ. Canticũ erit vo
bis ſicut nox ſanctificate
ſolēnitatis: & leticia cor
dis ſicut qui pgit cũ tibia
vt intret in montem do
mini ad fortem
iſrael. Et auditam faciet
dominus gloriam
vocis ſue: & terrorē bra
chii ſui oñdet in cōmina
tione furoris: & flamma
ignis deuorātis. Allidet
in turbine & ĩ lapide grā
dinis. A voce eni dñi pa
uebit aſſur virga percuſ
ſus: & erit
trāſitus virge fundatus
quam requieſcere faciet
dominus ſuper eum in
tympanis & citharis:
& in bellis precipuis ex-
pugnabit eos.
Preparata eſt eni ab he
ri tophet
a rege p̄parata pfunda
& dilatata. Nutrimēta ei⁹
ignis & ligna multa fla
tus domini
ſicut torrens ſulphuris
ſuccendens eam. 31.

Ve qui deſcendunt
in egyptum
ad auxiliũ in equis ſpe-
rantes:
& hñtes fiduciã ſup qua
drigis: qa multe ſunt: &
ſup eq̃tibus: qa p̄ualidi
nimis: & nō ſunt cōfiſi
ſuper ſanctum iſrael: &
dominum
non requiſierunt. Ipſe
autem ſapiens adduxit
malum: & verba ſua nō
abſtulit. Et conſurget
cōtra domũ peſſimorũ
& cōtra auxiliũ operā
tiũ iniquitatē. Egyptus
homo & non deus:
& equi eorum caro &
non ſpiritus. Et domin⁹
inclinabit manũ ſuã: &
corruet auxiliator: & ca-
det cui preſtatur auxiliũ:
ſimulq; oēs cōſumētur
qa hec dicit dñs ad me.
Quomodo ſi rugiet leo
& catulus leonis ſup pre
dam ſuã cum occurrerit
ei multitudo paſtorũ: a
voce eorũ non formida
bit: & a multudine eorũ
nō pauebit: ſic deſcēdet

venit poſt tp̃s multũ. ardēs furoꝛ cũ glia.
ἔρχεται διὰ χρόνου πολλοῦ. καιόμενος ὁ θυμὸς μετὰ δόξης.
eloquũ labioꝝ ei⁹ eloquiũ ire plenũ. ꝛ
τὸ λόγιον τῶν χειλέων αὐτοῦ, τὸ λόγιον ὀργῆς πλῆρες. καὶ
ira furoꝛis ei⁹ q̃ſi ignis deuoꝛat. ꝛ ſpũs ei⁹
ἡ ὀργὴ τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ ὡς πῦρ ἔδεται. καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ
ſicut aqua ĩ valle trahēs veniet vſq; ad collũ: ꝛ di-
ὡς ὕδωρ ἐν φάραγγι σύρων ἥξει ἕως τραχήλου καὶ διαι-
uidet. cōturbabit gētes in erroꝛe vano ꝛ pſequet
ρεθήσεται. ταράξει ἔθνη ἐπὶ πλανήσει ματαίᾳ καὶ διώξεται
eos erroꝛ. ꝛ aſſumet eos in cōſpectu
αὐτοὺς πλάνησις. καὶ λήψεται αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον
eoꝝ. nũq̃d ſemp opꝫ vos letari ꝛ igre
αὐτῶν. μὴ διαπαντὸς δεῖ ὑμᾶς εὐφραίνεσθαι καὶ εἰσπο-
di ad ſctã mea iugiter q̃ſi feſta celebrātes ꝛ
ρεύεσθαι εἰς τὰ ἅγιά μου διαπαντὸς ὡσεὶ ἑορτάζοντας καὶ
q̃ſi gaudētes vt igrediamini cũ tibia ad mōtē
ὡσεὶ εὐφραινομένους εἰσελθεῖν μετὰ αὐλοῦ εἰς τὸ ὄρος τοῦ
dei ad deũ iſrael. ꝛ auditã faciet de⁹
θεοῦ πρὸς τὸν θεὸν τοῦ ἰσραήλ. καὶ ἀκουστὴν ποιήσει ὁ θεὸς
gloriã vocis ſue. ꝛ furoꝛē brachii
τὴν δόξαν τῆς φωνῆς αὐτοῦ. καὶ τὸν θυμὸν τοῦ βραχίονος
ſui oñdet cũ furoꝛe ꝛ ira ꝛ flāma deuoꝛā-
αὐτοῦ δείξει μετὰ θυμοῦ καὶ ὀργῆς καὶ φλογὸς κατεσθιού-
te fulminabit vehemēter. ꝛ ſicut aqua ꝛ grādo de-
σης κεραυνώσει βιαίως. καὶ ὡς ὕδωρ καὶ χάλαζα συγ-
ſcēdēs vehemētia. p enĩ vocē dñi vicentur
καταφερομένη βίᾳ. διὰ γὰρ φωνῆς κυρίου ἡττηθήσονται
aſſyrii plaga pcutiet eos. ꝛ erit ei p
ἀσσύριοι τῇ πληγῇ ἂν πατάξῃ αὐτούς. καὶ ἔσται αὐτῷ κυ-
circuitũ: vñ erat ei ſpes auxilii: in quã ipe
κλόθεν, ὅθεν ἦν αὐτῷ ἡ ἐλπὶς τῆς βοηθείας, ἐφ᾽ ἣν αὐτὸς
cōfidebat. ipi cũ tympanis ꝛ cithara pugna-
ἐπεποίθει. αὐτοὶ μετὰ τυμπάνων καὶ κιθάρας πολεμή-
būt cōtra eũ ex cōmutatiōe. tu enĩ añ dies decipi
σουσιν αὐτὸν ἐκ μεταβολῆς. σὺ γὰρ πρὸ ἡμερῶν ἀπατη-
eris. nũq̃d ꝛ tibi paratũ eſt regnare: vallē pfundũ:
θήσῃ. μὴ καὶ σοὶ ἡτοιμάσθη βασιλεύειν, φάραγγα βαθεῖαν,
ligna poſita: ignē ꝛ ligna multa. furoꝛ dñi q̃ſi val
ξύλα κείμενα, πῦρ καὶ ξύλα πολλά. ὁ θυμὸς κυρίου ὡς φά-
lis a ſulphure ſuccēſa.
ραγξ ὑπὸ θείου καιομένη. Ca. 31.

Ve q̃ deſcēdũt in egyptũ ad auxiliũ:
Οὐαὶ οἱ καταβαίνοντες εἰς αἴγυπτον ἐπὶ βοήθειαν,
in eq̃s cōfidētes ſũt ꝛ in curribꝰ. ſũt enĩ multi
οἱ ἐφ᾽ ἵπποις πεποιθότες καὶ ἐφ᾽ ἅρμασιν. ἔστι γὰρ πολλὰ
ꝛ ſup eq̃s multitudo valde. ꝛ nō audiert confi-
καὶ ἐφ᾽ ἵπποις πλῆθος σφόδρα. καὶ οὐκ ἤκουσαν πεποι-
dētes ſup ſctm̃ iſrael: ꝛ deũ nō exq̃ſierũt.
θότες ἐπὶ τὸν ἅγιον τοῦ ἰσραήλ, καὶ τὸν θεὸν οὐκ ἐξεζήτησαν.
ꝛ ipe ſapiēter adduxit ſup eos mala. ꝛ verbũ ei⁹
καὶ αὐτὸς σοφῶς ἤγαγεν ἐπ᾽ αὐτοὺς κακά. καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ
nō fruſtrabit ꝛ iſurget ſup domos hoim ma
οὐ μὴ ἀθετηθῇ καὶ ἐπαναστήσεται ἐπ᾽ οἴκους ἀνθρώπων πο-
loꝛũ. ꝛ ſuper ſpē eoꝝ vanã egypti⁹
νηρῶν. καὶ ἐπὶ τὴν ἐλπίδα αὐτῶν τὴν ματαίαν αἰγύπτιος
hō ꝛ nō deus. equi eoꝝ carnes ꝛ nō auxi
ἄνθρωπος καὶ οὐ θεός. ἵπποι αὐτῶν σάρκας καὶ οὐ βοή-
liũ: at dñs iducet manũ ſuã ſuper eos. ꝛ la-
θεια, ὁ δὲ κύριος ἐπάξει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ᾽ αὐτούς. καὶ κο-
boꝛabũt auxiliātes ꝛ ſimul oēs peribũt.
πιάσουσιν οἱ βοηθοῦντες καὶ ἅμα πάντες ἀπολοῦνται.
qꝛ ſic dixit mihi dñs. quēadmodũ cũ rugierit leo
ὅτι οὕτως εἶπέ μοι κύριος. ὃν τρόπον ὅταν βοήσῃ ὁ λέων
vel catulꝰ leonis ſup preda quã cepit ꝛ clamauerit ſup e-
ἢ ὁ σκύμνος ἐπὶ τῇ θήρᾳ ἣ ἔλαβεν καὶ κράξωσι ἐπ᾽ αὐ-
um donec ipleant mōtes voce ei⁹ ꝛ victi
τὸν ἕως ἂν ἐμπλησθῇ τὰ ὄρη τῆς φωνῆς αὐτοῦ καὶ ἡττή-
ſunt ꝛ p multitudinē furoꝛis terrefacti ſunt. ſic
θησαν καὶ τὸ πλῆθος τοῦ θυμοῦ ἐπτοήθησαν. οὕτως
deſcendet
καταβήσεται

© Biblioteca Nacional de España

dñs ſabaoth vt ꝓlietur ſup mōtē ſion. ſup
κύριος σαβαὼθ ἐπιστρατεῦσαι ἐπὶ τὸ ὄρος σιών. ἐπὶ τὰ
G mōtes eiꝰ. ſicut aues volantes: ſic ꝓteget
ὄρη αὐτῆς. ὡς ὄρνεα πετόμενα, οὕτως ὑπερασπιεῖ
dñs hierl'm ⁊ liberabit ⁊ fouebit ⁊
κύριος ἱερουσαλὴμ καὶ ἐξελεῖται καὶ περιποιήσεται καὶ
ſaluabit. cōuertimini ꝓfundū cōſiliū cōſultātes
D σώσει. ἐπιστράφητε οἱ τὴν βαθεῖαν βουλὴν βουλευόμενοι
⁊ iniquū filii iſrael. q2 die illa negabūt
καὶ ἄνομον υἱοὶ ἰσλ'. ὅτι τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀπαρνήσον
hoīes manufacta ſua argentea ⁊
e.2.d. ται οἱ ἄνθρωποι τὰ χειροποίητα αὐτῶν τὰ ἀργύρεα καὶ τὰ
aurea q̄ fecerũt manꝰ eoꝝ. ⁊ cadet aſſur.
χρυσᾶ ἃ ἐποίησαν αἱ χεῖρες αὐτῶν. καὶ πεσεῖται ἀσούρ.
nō gladiꝰ viri: neq3 gladiꝰ hoīs vora
οὐ μάχαιρα ἀνδρός, οὐδὲ μάχαιρα ἀνθρώπου καταφά
bit eū. ⁊ fugiet nō a facie gladii.
γεται αὐτόν. καὶ φεύξεται οὐκ ἀπὸ προσώπου μαχαίρας.
at iuuenes erunt victi. petra eñi circūdabū=
οἱ δὲ νεανίσκοι ἔσονται ἥττημα. πέτρα γὰρ περιληφθήσον
tur q̄ſi vallo ⁊ vincent: at fugiens capiet.
ται ὡς χάρακι καὶ ἡττηθήσονται, ὁ δὲ φεύγων ἁλώσεται.
hec dicit dñs: beatꝰ q̄ hʒ in ſion ſemē
τάδε λέγει κύριος, μακάριος ὃς ἔχει ἐν σιὼν σπέρμα
⁊ domeſticos in hierl'm.
καὶ οἰκείους ἐν ἱερουσαλήμ. Ca.32.

A Ecce eñi rex iuſtus regnabit. ⁊ pri
Ἰδοὺ γὰρ βασιλεὺς δίκαιος βασιλεύσει. καὶ ἄρ
cipes cū iudicio iperabūt. ⁊ erit hō
χοντες μετὰ κρίσεως ἄρξουσι. καὶ ἔσται ὁ ἄνθρωπος
occultās ſermōes ſuos ⁊ abſcōdet vt ab aqua
κρύπτων τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ κρυβήσεται ὡς ἀφ᾽ ὕδα
q̄ fert. ⁊ apparebit in ſion ſicut flumē cur
τος φερομένου. καὶ φανήσεται ἐν σιὼν ὡς ποταμὸς φε
rens iclytū in terra ſitiēti. ⁊ nequaq̄ erūt cōfiden
ρόμενος ἔνδοξος ἐν γῇ διψώσῃ. καὶ οὐκέτι ἔσονται πεποι
tes in hoībꝰ: ſed aures dabūt ad audiendū
θότες ἐπ᾽ ἀνθρώπους, ἀλλὰ τὰ ὦτα δώσουσιν ἀκούειν
⁊ cor infirmoꝝ attēdet audire. ⁊
καὶ ἡ καρδία ἀσθενούντων προσέξει τοῦ ἀκούειν. καὶ αἱ
lingue balbutiētes: cito diſcent loqui pa=
γλῶσσαι ψελλίζουσαι, ταχὺ μαθήσονται λαλεῖν εἰρή
cē. ⁊ nō vltra dicēt ſtulto vt pzīceps ſit. ⁊ nō vltra
A B νην. καὶ οὐκέτι μὴ εἴπωσι τῷ μωρῷ ἄρχειν. καὶ οὐκέτι
dicēt miniſtri tui tace. nā fatuꝰ fatua lo=
μὴ εἴπωσιν οἱ ὑπηρέται σου σίγα. ὁ γὰρ μωρὸς μωρὰ λα
quet. ⁊ coꝛ eiꝰ vana itelliget: ad ꝑfici
λήσει. καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοήσει, τοῦ συντε
endū iniq̄ ⁊ loquēdū ad dñm erroꝛē: vt diſꝑ=
λεῖν ἄνομα καὶ λαλεῖν πρὸς κύριον πλάνησιν, τοῦ διασ
gat aīas eſuriētes ⁊ aīas ſitiētes
πεῖραι ψυχὰς πεινώσας καὶ τὰς ψυχὰς τὰς διψώσας
vacuas faciat. nā cōſiliū maloꝝ iniqua cogi
B κενὰς ποιῆσαι. ἡ γὰρ βουλὴ τῶν πονηρῶν ἄνομα βουλεύσε
tat: iterficere hūiles in ſermonibꝰ iniq̄s: ⁊ diſſi
ται, καταφθεῖραι ταπεινοὺς ἐν λόγοις ἀδίκοις, καὶ δια
pare verba humiliū in iudicio. at pii
σκεδάσαι λόγους ταπεινῶν ἐν κρίσει. οἱ δὲ εὐσεβεῖς
ſapientia cogitauerūt. mulieres diuites ſurgite ⁊
συνετὰ ἐβουλεύσαντο. γυναῖκες πλούσιαι ἀνάστητε καὶ
audite vocē meā. filie in ſpe audi
ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου. θυγατέρες ἐπ᾽ ἐλπίδι ἀκού
te verba mea. diebꝰ anni memoꝛiā fa
σατε τοὺς λόγους μου. ἡμέρας ἐνιαυτοῦ μνείαν ποι
C cite in doloꝛe cū ſpe: cōſumata eſt vindemia: ceſ
ήσασθε ἐν ὀδύνῃ μετ᾽ ἐλπίδος, ἀνήλωται ὁ τρυγητός, πέ
ſauit ſemen ⁊ nō vltra veniet. obſtupeſcite cōtriſta
παυται ὁ σπόρος καὶ οὐκέτι μὴ ἔλθῃ. ἔκστητε λυπήθη
C mini cōfidētes: exuite vos
τε αἱ πεποιθυῖαι, ἐκδύσασθε

dñs exercituū vt prelie tur ſuper montem ſion & ſuper collem eius. Sicut aues volantes ſic proteget dominus exercituum hieruſalem: ꝓtegēs & liberās: tranſiens & ſaluās. Cōuertimini ſicut in ꝓfundū receſſeratis filii iſrael. In die enim illa abiiciet vir idola argenti ſui: & idola auri ſui que fecerunt vobis manus veſtre in peccatū: & cadet aſſur in gladio non viri: & gladius non hominis vorabit eū: & fugiet nō a facie gladii: & iuuenes eius vectigales erunt: & fortitudo eiꝰ a terrore trāſibit: & pauebūt fugiētes principes eiꝰ. Dixit dñs cuius ignis eſt in ſion & caminus eius in hieruſalem. 32.

Ecce in iuſticia regnabit rex: & pricipes in iudicio ꝓerūt. Et erit vir ſicut q abſconditur a vento & celat ſe a tēpeſtate ſicut riui aquarum in ſiti: & vmbra petre prominentis in terra deſerta. Non caligabūt oculi videntium: & aures audientiū diligēter auſcultabunt: & cor ſtultorū intelliget ſcientiam: & lingua balborū velociter loquetur & plane. Non vocabitur vltra is q inſipiēs eſt prīceps: neq3 fraudulētus appellabitur maior. ſtultus enim fatua loq̄tur: & cor eiꝰ faciet iniq̄tatē vt perficiat ſimulationē & loq̄tur ad dñm fraudulenter & vacuam faciat animā eſurientis: & potum ſitienti auferat. Fraudulēti vaſa peſſima ſunt. Ipſe eī cogitatiōes cōcinnabit ad perdēdos mites in ſermone mēdaci cū loq̄retur paup̄ iudiciū. Princeps vero ea q̄ digna ſunt principi cogitabit: & ipſe ſup duces ſtabit. Mulieres opulēte ſurgite: & audite vocē meā: filie cōfidētes ꝑcipite auribus eloquiū meū. Poſt dies & annos & vos cōturbabimini cōfidētes. Cōſumata eſt enī vindemia: collectio vltra nō veiet. Obſtupeſcite opulente: cōturbamini confidentes: exuite vos

יהוה צבאות לצבא על הר ציון
ועל גבעתה׃ כצפרים עפות כן
יגן יהוה צבאות על ירושלם
גנון והציל פסח והמליט׃ שובו
לאשר העמיקו סרה בני ישראל׃
כי ביום ההוא ימאסון איש אלילי
כספו ואלילי זהבו אשר עשו
לכם ידיכם חטא׃ ונפל אשור
בחרב לא איש וחרב לא אדם
תאכלנו ונס לו מפני חרב ובחוריו
למס יהיו׃ וסלעו ממגור יעבר
וחתו מנס שריו נאם יהוה
אשר אור לו בציון ותנור לו
בירושלם׃

הן לצדק ימלך מלך ולשרים
למשפט ישרו׃ והיה איש כמחבא
רוח וסתר זרם כפלגי מים
בציון כצל סלע כבד בארץ
עיפה׃ ולא תשעינה עיני ראים
ואזני שמעים תקשבנה׃ ולבב
נמהרים יבין לדעת ולשון עלגים
תמהר לדבר צחות׃ לא יקרא
עוד לנבל נדיב ולכילי לא
יאמר שוע׃ כי נבל נבלה ידבר
ולבו יעשה און לעשות חנף
ולדבר אל יהוה תועה להריק
נפש רעב ומשקה צמא יחסיר׃
וכלי כליו רעים הוא זמות יעץ
לחבל ענוים באמרי שקר
ובדבר אביון משפט׃ ונדיב נדיבות
יעץ והוא על נדיבות יקום׃
נשים שאננות קמנה שמענה
קולי בנות בטחות האזנה אמרתי׃
ימים על שנה תרגזנה בטחות
כי כלה בציר אסף בלי יבוא׃
חרדו שאננות רגזה בטחות פשטה

עוף
גנן
גנן נצל
מלט
עמק סרר
מאס
עשה
אכל נוס
בחר היה
גור עבר
חתת שור
תנר

Ca.xxxij.
מלך שפט
שור חבא
ציה
שעה
קשב
מהר בין
ידע לשון
מהר צחח
קרא נדב
כלה אמר
דבר עשה
ריק
שקה חסר
כלה זמם
ענה
אבה שפט
קום
נשה קום
בנה אזן
יום רגז
בצר בל
בוא

ועורה וחגורה על חלצים׃ על שדים — עור שד
ספדים על שדי חמד על גפן — שדה
פריה׃ על אדמת עמי קוץ שמיר — פרה שמר
תעלה כי על כל בתי משוש — עלה בית
קריה עליזה׃ כי ארמון נטש — שוש קרה
המון עיר עזב עפל ובחן היה — עלז המן
בעד מערות עד עולם משוש — עלם
פראים מרעה עדרים׃ עד יערה — רעה ערה
עלינו רוח ממרום והיה מדבר — רוח דבר
לכרמל והכרמל ליער יחשב׃ — חשב
ושכן במדבר משפט וצדקה — שפט
בכרמל תשב׃ והיה מעשה הצדקה — ישב עשה
שלום ועבדת הצדקה השקט — שלם שקט
ובטח עד עולם׃ וישב עמי בנוה
שלום ובמשכנות מבטחים — שכן בטח
ובמנוחות שאננות׃ וברד ברדת — נוח ירד
היער ובשפלה תשפל העיר׃ — שפל
אשריכם זרעי על כל מים
משלחי רגל השור והחמור׃ — שלח חמר

Ca. xxxiij.

הוי שודד ואתה
לא שדוד ובוגד ולא בגדו בו
כהתמך שודד תושד כנלתך — תמם שדד
לבגד יבגדו בך׃ יהוה חננו לך — נלה בגד
קוינו היה זרעם לבקרים אף — קוה
ישועתנו בעת צרה׃ מקול — ישע צור
המון נדדו עמים מרוממתך — המן
נפצו גוים׃ ואסף שללכם אסף
החסיל כמשק גבים שקק בו׃ — חסל שקק
נשגב יהוה כי שכן מרום מלא — שגב רום
ציון משפט וצדקה׃ והיה אמונת — שפט אמן
עתיך חסן ישועת חכמת ודעת — ידע
יראת יהוה היא אוצרו׃ הן — אצר
אראלם צעקו חצה מלאכי — לאך שלם
שלום מר יבכיון׃ נשמו מסלות — מרר בכה
שבת עבר ארח הפר ברית מאס — שמם סלל
ערים לא חשב אנוש׃ אבל — פור ברת / עיר אנש

& cõfundemini: accigite lũbos vr̃os. Sup vbera plangite: ſup regione deſiderabili: ſuper vinea fertili. Super humũ populi mei ſpine & vepres aſcendent: quãtomagis ſup oẽs domos gaudii ciuitatis exultantis. Domus enim dimiſſa eſt: multitudo vrbis relicta eſt: tenebre & palpatio facte ſunt ſup ſpelũcas vſq; in eternũ. Gaudiũ onagrorũ paſcua gregum: donec effundatur ſuper nos ſpiritus de excelſo. Et erit deſertum in chermel: & chermel in ſaltum reputabitur: & habitabit in ſolitudine iudicium: & iuſticia in chermel ſedebit. Et erit opus iuſticie pax: & cultus iuſticie ſilentium & ſecuritas vſq; in ſempiternũ. Et ſedebit popul⁹ me⁹ in pulchritudine pacis: & in tabernaculis fiducie: & in reqe opulẽta. Grando aũt in deſcẽſiõe ſaltus: & humilitate humiliabitur ciuitas. Beati qui ſeminatis ſuper omnes aquas: immittẽtes pedem bouis & aſini. 33.

VE qui predaris. None & ipſe predaberis? Et q ſpernis: nõne & ipſe ſperneris? Cũ cõſumaueris depͩdationẽ: depͩdaberis: cum fatigatus deſieris cõtẽnere: cõtẽneris. Dñe miſerere nr̃i: te eni expectamus: eſto brachiũ nr̃m in mane: & ſalus nr̃a in tpe tribulatiõis. A voce angeli fugerũt populi & ab exaltatiõe tua diſperſe ſunt gẽtes. Et congregabũtur ſpolia vr̃a ſicut colligitur bruc⁹ velut cũ foſſe plene fuerĩt de eo. Magnificatus eſt dñs qm̃ habitauit in excelſo: ipleuit ſiõ iudicio & iuſticia: & erit fides in tpibus ſuis. Diuitie ſalutis ſapiã & ſciẽtia timor domini ipſe eſt theſaurus eius. Ecce videntes clamabunt foris: angeli pacis amare flebũt. Diſſipate ſunt vie: ceſſauit trãſiens p ſemitã: irritũ factũ eſt pactũ: piecit ciuitates nõ reputauit homines. Luxit &

nude eſtote. accingimini ſaccis lũbos vr̃os. ꝛ
γυμναὶ γένεσθε. περιζώσασθε σάκκους ὀσφύας ὑμῶν. καὶ
ſup vbera plangite: de agro cõcupiſcẽtie ꝛ
ἐπὶ τῶν μασῶν κόπτεσθε, περὶ ἀγροῦ ἐπιθυμήματος καὶ
vite geniminis. in terra ppl̃i mei ſpina ꝛ herba
ἀμπέλου γεννήματος. ἐν γῇ τοῦ λαοῦ μου ἄκανθα καὶ χόρτος
aſcendet ꝛ ex oĩ domo letitia auferet. dom
ἀναβήσεται καὶ ἐκ πάσης οἰκίας εὐφροσύνη ἀρθήσεται. οἶκοι
derelicte diuitias ciuitatis dimittẽt ꝛ domos
ἐγκαταλελειμμένοι πλοῦτον πόλεως ἀφήσουσιν καὶ οἴκους
deſiderabiles. ꝛ erũt ville ſpelũce vſq; in eter
ἐπιθυμητούς. καὶ ἔσονται αἱ κῶμαι σπήλαια ἕως τοῦ αἰῶ
nũ gaudiũ onagroꝝ. paſcua paſtoꝝ: donec
νος εὐφροσύνη ὄνων ἀγρίων. βοσκήματα ποιμένων, ἕως ἂν
adueniat ſup vos ſpũs de excelſo. ꝛ erit deſertũ cher
ἐπέλθῃ ἐφ᾽ ὑμᾶς πνεῦμα ἀφ᾽ ὑψηλοῦ. καὶ ἔσται ἔρημος ὁ χερ
mel ꝛ chermel in ſyluã reputabit. ꝛ requieſcet
μὲλ καὶ ὁ χερμὲλ εἰς δρυμὸν λογισθήσεται. καὶ ἀναπαύσε
in deſerto iudiciũ: ꝛ iuſticia ĩ carmelo ha
ται ἐν τῇ ἐρήμῳ κρῖμα, καὶ δικαιοσύνη ἐν τῷ καρμήλῳ κατοι
bitabit. ꝛ erũt opa iuſticie pax. ꝛ
κήσει. καὶ ἔσται τὰ ἔργα τῆς δικαιοσύνης εἰρήνη. καὶ
obtinebit iuſticia requiẽ. ꝛ cõfiden
κρατήσει ἡ δικαιοσύνη ἀνάπαυσιν. καὶ πεποιθό-
tes erũt vſq; in eternũ: ꝛ habitabit ppl̃s e-
τες ἔσονται ἕως τοῦ αἰῶνος, καὶ κατοικήσει ὁ λαὸς αὐ-
ius in ciuitate pacis. ꝛ hitabit cõfidẽs: ꝛ re-
τοῦ ἐν πόλει εἰρήνης. καὶ ἐνοικήσει πεποιθώς, καὶ ἀνα-
qeſcent cũ diuitiis. at grando ſi deſcenderit: nõ
παύσονται μετὰ πλούτου. ἡ δὲ χάλαζα ἐὰν καταβῇ, οὐκ
ſup vos veniet. ꝛ erũt inhabitãtes in ſyluis cõfi
ἐφ᾽ ὑμᾶς ἥξει. καὶ ἔσονται οἱ ἐνοικοῦντες ἐν τοῖς δρυμοῖς πε
dẽtes ſicut q in cãpeſtri. beati ſeminãtes ſup
ποιθότες ὡς οἱ ἐν τῇ πεδινῇ. μακάριοι οἱ σπείροντες ἐπὶ
oẽm aquã: vbi bos ꝛ aſin⁹ calcat.
πᾶν ὕδωρ, οὗ βοῦς καὶ ὄνος πατεῖ. Ca.33.
VE q miſeros faciũt vos. vos aũt nemo fa-
Οὐαὶ τοῖς ταλαιπωροῦσιν ὑμᾶς. ὑμᾶς δὲ οὐδεὶς ποι
cit miſeros. ꝛ reprobãs vos: nõ reprobat. capient
εῖ ταλαιπώρους. καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, οὐκ ἀθετεῖ. ἁλώσονται
reprobãtes ꝛ tradent. ꝛ q̃ſi tinea in veſtimẽ
οἱ ἀθετοῦντες καὶ παραδοθήσονται. καὶ ὡς σὴς ἐπὶ ἱματί
to: ſic ſuperabunt. dñe miſerere nr̃i: in te eñi cõ-
ου, οὕτως ἡττηθήσονται. κύριε ἐλέησον ἡμᾶς, ἐπὶ σοὶ γὰρ πε
fidim⁹. factũ eſt ſemẽ incredulo in pditionẽ.
ποίθαμεν. ἐγενήθη τὸ σπέρμα τῶν ἀπειθούντων εἰς ἀπώλειαν.
at ſalus nr̃a in tpe tribulatõis. ppt vocẽ timoris tui
ἡ δὲ σωτηρία ἡμῶν ἐν καιρῷ θλίψεως. διὰ φωνὴν τοῦ φόβου σου
obſtupuerũt ppl̃i: a timore tuo ꝛ diſperſe ſunt gẽtes.
ἐξέστησαν λαοὶ ἀπὸ τοῦ φόβου σου καὶ διεσπάρησαν τὰ ἔθνη.
nũc aũt cõgregabunt ſpolia vr̃a parui ꝛ magni.
νῦν δὲ συναχθήσεται τὰ σκῦλα ὑμῶν μικροῦ καὶ μεγάλου.
queadmodũ ſi qs cõgregauerit locuſtas: ſic illudẽt
ὃν τρόπον ἐάν τις συναγάγῃ ἀκρίδας, οὕτως ἐμπαίξουσιν
vobis. ſanct⁹ de⁹ q habitat in celis. repleta eſt ſiõ
ὑμῖν. ἅγιος ὁ θεὸς ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς. ἐνεπλήσθη σιὼν
iudicio ꝛ iuſticia in lege tradent. in theſau
κρίσεως καὶ δικαιοσύνης ἐν νόμῳ παραδοθήσονται. ἐν θησαυ
ris ſalus nr̃a. illic ſapia ꝛ ſcientia ꝛ pietas
ροῖς ἡ σωτηρία ἡμῶν. ἐκεῖ σοφία καὶ ἐπιστήμη καὶ εὐσέβεια
ad dñm hi ſũt theſauri iuſticie. ecce iã in timo
πρὸς τὸν κύριον. οὗτοί εἰσι θησαυροὶ δικαιοσύνης. ἰδοὺ δὴ ἐν τῷ φό
re vr̃o ipi timebunt. qs timuiſtis: timebunt
βῳ ὑμῶν αὐτοὶ φοβηθήσονται. οὓς ἐφοβεῖσθε, φοβηθήσονται
a vobis. angeli .n. mittentur loquentes pacem.
ἀφ᾽ ὑμῶν. ἄγγελοι γὰρ ἀποσταλήσονται λαλοῦντες εἰρήνην.
amare flentes aduocantes pacem. deſolabuntur
πικρῶς κλαίοντες παρακαλοῦντες εἰρήνην. ἐρημωθήσονται
eñi horũ vie. ceſſauit timor gẽtiũ. ꝛ teſta
γὰρ αἱ τούτων ὁδοί. πέπαυται ὁ φόβος τῶν ἐθνῶν. καὶ ἡ διαθή
mẽtũ tollit. ꝛ nõ reputauit ipſos hoies. luxit
κη αἴρεται, καὶ οὐ μὴ λογίσησθε αὐτοὺς ἀνθρώπους. πενθήσει

D
b.19.c.
A
B

© Biblioteca Nacional de España

terra. cõfuſus ẽ liban⁹. paludes fact⁹ ẽ ſarõ. manifeſta erit
ἡ γῆ. ᾐσχύνθη ὁ λίβανος. ἕλη ἐγένετο ὁ σαρών. φανερὰ ἔσαι
galilea ⁊ carmelus. nũc cõſurgã dicit dñs.
ἡ γαλιλαία καὶ κάρμηλος. νῦν ἀναστήσομαι λέγει κύριος.
nũc glĩabor: nũc exaltabor: nũc videbitis: nũc eru
νῦν δοξασθήσομαι, νῦν ὑψωθήσομαι, νῦν ὄψεσθε, νῦν αἰ=
beſcetis: vana erit fortitudo ſpũs vr̃i. ignis
σχυνθήσεσθε, ματαία ἔσαι ἡ ἰσχὺς τοῦ πνεύματος ὑμῶν. πῦρ
vos deuorabit. ⁊ erũt gẽtes cõbuſte ſicut ſpi=
ὑμᾶς κατέδεται. καὶ ἔσονται ἔθνη κατακεκαυμένα ὡς ἄκαν
na in agro ꝓiecta ⁊ cõbuſta. audiẽt q̃
θα ἐν ἀγρῷ ἐρριμμένη καὶ κατακεκαυμένη. ἀκούσονται οἱ
lõge ſunt q̃ feci: ⁊ ſciẽt q̃ appropiquãt fortitudinẽ
πόρρωθεν ἃ ἐποίησα, καὶ γνώσονται οἱ ἐγγίζοντες τὴν ἰσχύν
meã. receſſerũt q̃ in ſion iniq̃. apphẽdet tremor
μου. ἀπέστησαν οἱ ἐν σιὼν ἄνομοι. λήψεται τρόμος τοὺς
iniquos. q̃s ãnũciabit vobis: q2 ignis ardet: q̃s ãnũcia
ἀσεβεῖς. τίς ἀναγγελεῖ ὑμῖν, ὅτι πῦρ καίεται; τίς ἀναγ
bit vobis locũ eternũ: ãbulans in iuſticia:
γελεῖ ὑμῖν τὸν τόπον αἰώνιον; πορευόμενος ἐν δικαιοσύνῃ,
loquẽs rectã viã: q̃ odit iniq̃tatẽ ⁊ iniuſticiã: ⁊
λαλῶν εὐθεῖαν ὁδόν; μισῶν ἀνομίαν καὶ ἀδικίαν, καὶ τὰς
C man⁹ excutiẽs a munerib⁹. obturãs aures: vt
χεῖρας ἀποσειόμενος ἀπὸ δώρων. βαρύνων τὰ ὦτα, ἵνα
nõ audiat iudiciũ ſanguinis: claudẽs oculos:
μὴ ἀκούσῃ κρίσιν αἵματος, καμμύων τοὺς ὀφθαλμούς,
vt nõ videat iniq̃tatẽ. hic hitabit in excelſa ſpelũca pe
ἵνα μὴ ἴδῃ ἀδικίαν. οὗτος οἰκήσει ἐν ὑψηλῷ σπηλαίῳ πέ
tre fortis. panis ei dabit̃ ⁊ aqua ei⁹ fi=
τρας ἰσχυρᾶς. ἄρτος αὐτῷ δοθήσεται καὶ τὸ ὕδωρ αὐτοῦ πι
delis. regẽ cũ glĩa videbitis. ⁊ oculi vr̃i
στόν. βασιλέα μετὰ δόξης ὄψεσθε. καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν
videbũt terrã de lõge. aĩa vr̃a meditabit̃ timorẽ.
ὄψονται γῆν πόρρωθεν. ἡ ψυχὴ ὑμῶν μελετήσει φόβον.
vbi ſunt litterati? vbi ſũt cõſiliatores?
ποῦ εἰσὶν οἱ γραμματικοί; ποῦ εἰσὶν οἱ συμβουλεύοντες;
vbi eſt numerãs nutrientes paruũ ⁊ magnũ
ποῦ ἐστὶν ὁ ἀριθμῶν τοὺς συντρεφομένους μικρὸν καὶ μέγαν
pplm: cui nõ dederũt cõſiliũ: neq; ſciebat ꝓfũdã vocẽ. ita vt
1.Cor. λαόν; ᾧ οὐ συνεβουλεύσαντο, οὐδὲ ᾔδει βαθύφωνον. ὥστε
2.d. nõ audiret ppl's cõtẽptibilis. ⁊ nõ eſt audiẽ=
μὴ ἀκοῦσαι λαὸς πεφαυλισμένος. καὶ οὐκ ἔστι τῷ ἀκούον=
ti itelligẽtia. ecce ſion ciuitas ſalutare nr̃m ocu
τι σύνεσις. ἰδοὺ σιὼν ἡ πόλις τὸ σωτήριον ἡμῶν. οἱ ὀφθαλ
li tui videbũt hierl'm ciuitas diues. tabernacula q̃ nõ cõmo
μοί σου ὄψονται ἱηλμ πόλις πλουσία. σκηναὶ αἳ οὐ μὴ σει
D uebunt̃: neq; mouebunt̃ paxilli tabernaculi ei⁹ in
σθῶσιν οὐδὲ μὴ κινηθῶσιν οἱ πάσσαλοι τῆς σκηνῆς αὐτῆς εἰς
eternũ tp̃s. neq; funiculi ei⁹ nõ dirũpent̃.
τὸν αἰῶνα χρόνον. οὐδὲ τὰ σχοινία αὐτῆς οὐ μὴ διαρραγῶσιν.
q2 nomẽ dñi magnũ vobis erit. flumĩa ⁊ foſſe
ὅτι τὸ ὄνομα κυρίου μέγα ὑμῖν ἔσαι. ποταμοὶ καὶ διώρυγες
late ⁊ ſpacioſe. nõ ãbulabis hãc viã.
πλατεῖς καὶ εὐρύχωροι. οὐ πορεύσῃ ταύτην τὴν ὁδόν.
neq; trãſibit nauis agitata remigio. nã de⁹ me⁹ magn⁹
οὐδὲ πορεύσεται πλοῖον ἐλαῦνον. ὁ γὰρ θεός μου μέγας
eſt. nõ ꝑtrãſibit me dñs. dñs iudex nr̃:
ἐστίν. οὐ παρελεύσεταί με κύριος. κύριος κριτὴς ἡμῶν,
dñs princeps nr̃: dñs rex nr̃: dñs ip
κύριος ἄρχων ἡμῶν, κύριος βασιλεὺς ἡμῶν, κύριος αὐ=
ſe nos ſaluabit. dirupti ſũt funiculi tui: q2 nõ p̃ua
τὸς ἡμᾶς σώσει. ἐρράγησαν τὰ σχοινία σου, ὅτι οὐκ ἐνί
luerũt. mal⁹ tu⁹ iclinat⁹ ẽ. nõ demittet vela. nõ
σχυσεν. ὁ ἱστός σου ἔκλινεν. οὐ χαλάσει τὰ ἱστία. οὐκ
eleuabit ſignũ: donec tradat̃ in vaſtationẽ. igit̃
ἀρεῖ σημεῖον, ἕως οὗ παραδοθῇ εἰς προνομήν. τοίνυν
multi claudi p̃dã faciẽt. ⁊ nõ dicat
πολλοὶ χωλοὶ προνομὴν ποιήσουσιν. καὶ οὐ μὴ εἴπῃ ὁ
ppl's ihabitãs i ea: laborabo. dimiſſũ ẽ em̃ eis
λαὸς ὁ ἐνοικῶν ἐν αὐτῇ, κοπιῶ. ἀφέθη γὰρ αὐτοῖς ἡ
delictũ.
ἁμαρτία.

Ca.34.

elanguit terra: cõfuſus eſt libanus & obſorduit. Et factus eſt ſaron ſicut deſertũ: & cõcuſſa eſt baſan & carmelus. Nunc cõſurgã dicit dominus: nunc exaltabor: & nunc ſublimabor. Cõcipietis ardorẽ & parietis ſtipulam: ſpũs veſter vt ignis vorabit vos: & erunt populi quaſi de incendio cinis: ſpine congregate igni cõburentur. Audite qui longe eſtis que fecerĩ: & cognoſcite vicini fortitudinẽ meã. Conterriti ſunt in ſion peccatores: poſſedit timor hypocritas. Quis poterit habitare de vobis cũ igne deuorãte: aut q̃s habitabit ex vobis cũ ardoribus ſempiternis? Qui ambulat in iuſticiis & loq̃tur veritatẽ: q ꝓiicit auariciã & calũniã: & excutit manus ſuas ab omĩ munere. Qui obturat aures ſuas ne audiat ſanguinẽ: & claudit oculos ſuos ne videat malũ. Iſte in excelſis hĩtabit: munimẽta ſaxorũ ſublimitas eius. Panis ei dat⁹ eſt: aque ei⁹ fideles ſunt. Regẽ in decore ſuo videbũt oculi ei⁹: cernẽt terrã de longe. Cor tuũ meditabitur timorẽ. Vbi eſt litterat⁹: vbi legis verba põderãs: vbi eſt doctor paruulorũ? Populũ ĩpudentẽ nõ videbis pplm alti ſermonis: ita vt nõ poſſis ĩtelligere diſertitudinẽ ligue ei⁹ in q̃ nulla ẽ ſapiã. Reſpice ſiõ ciuitatẽ ſolẽnitatis nr̃e. Oculi tui videbũt hierl'm hĩtationẽ opulentã tabernacl'z qđ nequaq̃ trãſferri poterit: nec auferẽtur claui eius in ſempiternũ & oẽs funiculi ei⁹ nõ rũpẽtur: q̃a ſolũmodo ibi magnificus eſt dñs nr̃. Loc⁹ fluuiorũ riui latiſſimi & patentes: nõ trãſibit ꝑ eũ nauis remigũ neq; trireme magna trãſgredietur eũ. Dñs ẽi iudex nr̃: dñs legifer nr̃: dñs rex nr̃. Ip̃e ſaluabit nos. Laxati ſunt funiculi tui: ſed nõ preualebũt. Sic erit malus tu⁹: vt dilatare ſi gnũ nõ q̃as. Tũc diuidẽtur ſpolia p̃dar̃ multar̃: claudi diripiẽt rapinã: nec dicet vicin⁹ elãgui. Ppl's q hĩtat in ea auferetur ab eo iniq̃tas. 34.

אמללה ארץ החפיר לבנון קמל
והיה השרון כערבה ונער בשן
וכרמל : עתה אקום יאמר יהוה
עתה ארומם עתה אנשא : תהרו
חשש תלדו קש רוחכם אש
תאכלכם : והיו עמים משרפות
שיד קוצים כסוחים באש יצתו :
שמעו רחוקים אשר עשיתי ודעו
קרובים גברתי : פחדו בציון
חטאים אחזה רעדה חנפים מי
יגור לנו אש אוכלה מי יגור לנו
מוקדי עולם : הלך צדקות ודבר
מישרים מאס בבצע מעשקות
נער כפיו מתמך בשחד אטם
אזנו משמע דמים ועצם עיניו
מראות ברע : הוא מרומים ישכן
מצדות סלעים משגבו לחמו נתן
מימיו נאמנים : מלך ביפיו תחזינה
עיניך תראינה ארץ מרחקים :
לבך יהגה אימה איה סופר איה
שוקל איה סופר את המגדלים : את
עם נועז לא תראה עם עמקי שפה
משמע נלעג לשון אין בינה : חזה
ציון קרית מועדנו עיניך תראינה
ירושלם נוה שאנן אהל בל יצען
בל יסע יתדתיו לנצח וכל חבליו
בל ינתקו : כי אם שם אדיר יהוה
לנו מקום נהרים יארים רחבי
ידים בל תלך בו אני שיט וצי
אדיר לא יעברנו : כי יהוה שפטנו
יהוה מחקקנו יהוה מלכנו הוא
יושיענו : נטשו חבליך בל יחזקו
כן תרנם בל פרשו נס אז חלק
עד שלל מרבה פסחים בזזו
בז : ובל יאמר שכן חליתי העם
היושב בה נשא עון :

חפר
ערבה
קום אמר
רום נשא
הרה ילד
אכל היה
שרף שוד
כסח רחק
עשה ידע
קרב
גור
יקד עלם
ישר מאס
עשק נער
תמך
ראה רוע
רום שכן
צוד שגב
אמן יפה
חזה ראה
רחק הגה
ספר שקל
גדל עזז
ראה
לעג לשון
קרה יעד
ראה צען
נסע
נתק אדר
קום
הלך אנה
שוט ציה
עבר חקק
ישע חזק
נסס
רבה
אמר חלה
ישב

e

© Biblioteca Nacional de España

C.xxxiiij.

קִרְבוּ גוֹיִם לִשְׁמֹעַ וּלְאֻמִּים הַקְשִׁיבוּ
תִּשְׁמַע הָאָרֶץ וּמְלֹאָהּ תֵּבֵל וְכָל — קָשַׁב
צֶאֱצָאֶיהָ׃ כִּי קֶצֶף לַיהוָה עַל כָּל — שָׁמַע
הַגּוֹיִם וְחֵמָה עַל כָּל צְבָאָם הֶחֱרִימָם — יָצָא
נְתָנָם לַטָּבַח׃ וְחַלְלֵיהֶם יֻשְׁלָכוּ — חָרַם
וּפִגְרֵיהֶם יַעֲלֶה בָאְשָׁם וְנָמַסּוּ הָרִים — שָׁלַךְ
מִדָּמָם׃ וְנָמַקּוּ כָּל צְבָא הַשָּׁמַיִם — עָלָה מָסַס
וְנָגֹלּוּ כַסֵּפֶר הַשָּׁמָיִם וְכָל צְבָאָם — מָקַק
יִבּוֹל כִּנְבֹל עָלֶה מִגֶּפֶן וּכְנֹבֶלֶת — גָּלָה
מִתְּאֵנָה׃ כִּי רִוְּתָה בַשָּׁמַיִם חַרְבִּי — נָבַל
הִנֵּה עַל אֱדוֹם תֵּרֵד וְעַל עַם חֶרְמִי — רָוָה
לְמִשְׁפָּט׃ חֶרֶב לַיהוָה מָלְאָה דָם — יָרַד
הֻדַּשְׁנָה מֵחֵלֶב מִדַּם כָּרִים — שָׁפַט
וְעַתּוּדִים מֵחֵלֶב כִּלְיוֹת אֵילִים כִּי — דוּשׁ כָּר
זֶבַח לַיהוָה בְּבָצְרָה וְטֶבַח גָּדוֹל — עָתַד כָּלָה
בְּאֶרֶץ אֱדוֹם׃ וְיָרְדוּ רְאֵמִים עִמָּם — גָּדַל
וּפָרִים עִם אַבִּירִים וְרִוְּתָה אַרְצָם
מִדָּם וַעֲפָרָם מֵחֵלֶב יְדֻשָּׁן׃ כִּי יוֹם — אָבַר רָוָה
נָקָם לַיהוָה שְׁנַת שִׁלּוּמִים לְרִיב — דָּשַׁן
צִיּוֹן׃ וְנֶהֶפְכוּ נְחָלֶיהָ לְזֶפֶת וַעֲפָרָהּ — שָׁנָה שָׁלַם
לְגָפְרִית וְהָיְתָה אַרְצָהּ לְזֶפֶת — רוּב הָפַךְ
בֹּעֵרָה׃ לַיְלָה וְיוֹמָם לֹא תִכְבֶּה — הָיָה
לְעוֹלָם יַעֲלֶה עֲשָׁנָהּ מִדּוֹר לָדוֹר — כָּבָה
תֶּחֱרָב לְנֵצַח נְצָחִים אֵין עֹבֵר — עָלַם עָלָה
בָּהּ׃ וִירֵשׁוּהָ קָאַת וְקִפּוֹד וְיַנְשׁוֹף — חָרַב
וְעֹרֵב יִשְׁכְּנוּ בָהּ וְנָטָה עָלֶיהָ קַו — קָבַד נָשַׁף
תֹהוּ וְאַבְנֵי בֹהוּ׃ חֹרֶיהָ וְאֵין שָׁם — שָׁכַן
מְלוּכָה יִקְרָאוּ וְכָל שָׂרֶיהָ יִהְיוּ — תֹּהֶה בֹּהֶה
אָפֶס׃ וְעָלְתָה אַרְמְנֹתֶיהָ סִירִים — חָרַר מָלַךְ
קִמּוֹשׂ וָחוֹחַ בְּמִבְצָרֶיהָ וְהָיְתָה נְוֵה — קָרָא שׂוּר
תַנִּים חָצִיר לִבְנוֹת יַעֲנָה׃ וּפָגְשׁוּ — הָיָה עָלָה
צִיִּים אֶת אִיִּים וְשָׂעִיר עַל רֵעֵהוּ — קָמַשׂ הָיָה
יִקְרָא אַךְ שָׁם הִרְגִּיעָה לִּילִית — תָּנַן חָצַר
וּמָצְאָה לָהּ מָנוֹחַ׃ שָׁמָּה קִנְּנָה — בָּנָה צִיָּה
קִפּוֹז וַתְּמַלֵּט וּבָקְעָה וְדָגְרָה — שָׁעַר קָרָא
בְצִלָּהּ אַךְ שָׁם נִקְבְּצוּ דַיּוֹת — רָגַע נוּחַ
קָפַז מָלַט
צָלַל קָבַץ
דָּיָה

Accedite gẽtes & audite: & ppl'i attẽdite: audiat terra & plenitudo eius orbis & omne ∞ germen eius: quia indignatio dñi ſuper omnes gentes: & furor ſup vniuerſam militiã eorũ. Interfecit eos & dedit eos in occiſionẽ. Interfecti eorũ piicietur: & de cadaueribꝰ eorꝶ aſcẽdet fetor. Tabeſcent mõtes a ſanguine eorũ & tabeſcet oĩs militia celorũ: & cõplicabũtur ſicut liber celi: & oĩs militia eorũ deflu et ſicut defluit foliũ de vinea & de ficu: qm̃ inebriatus eſt in celo gladiꝰ meus. Ecce ſuper idumeã deſcendet & ſup populũ interfectionis mee ad iudiciũ. Gladius dñi repletꝰ eſt ſanguine. incraſſatus eſt adipe de ſanguine agnorũ & hircorꝶ & de ſanguine medullatorũ arietũ. Victima eĩ dñi in boſra: & interfectio magna in terra edom. Et deſcendẽt vnicornes cũ eis: & tauri cũ potẽtibus. Inebriabitur terra eorũ ſanguine: & humꝰ eorũ adipe pinguiũ: qa dies vltionis domini an nus retributionũ iudicii ſion. Et cõuertẽtur torrẽtes eius ĩ picẽ: & humꝰ eius in ſulphur: & erit terra eius in picem ∞∞ ardentem nocte & die: non extinguetur ∞∞ in ſempiternũ aſcendet fumꝰ eius: a gñatione in gñationẽ deſolabitur in ſecula ſeculorꝶ. Non erit tranſiẽs p eam: & poſſidebũt illã onocrotalus & ericiꝰ & ibis & coruꝰ habitabũt in ea. Et extẽdetur ſup eã menſura vt redigatur ad nihilũ: & perpẽdiculũ in deſolationẽ. Nobiles eiꝰ nõ erũt ibi: regẽ potiꝰ ĩuocabũt & oẽs principes eiꝰ erũt in nihilũ. Et orietur in domibꝰ eius ſpine & vrtice & paliurꝰ ĩ munitionibꝰ eiꝰ: & erit cubile draconũ & paſcua ſtruthionũ & occurrẽt demõia onocẽtauris: & pilloſus clamabit alter ad alterũ. Ibi cubauit lamia: & ĩuenit ſibi requiẽ. Ibi habuit foueã ericiꝰ: & enutriuit catulos: & circũfodit: & fouit in vmbra eiꝰ. Illuc congregati ſunt milui

Accedite gẽtes ⁊ audite pꝛĩcipes. au-
Προσάγετε ἔθνη καὶ ἀκούσατε ἄρχοντες. ἀκου- A
diat terra ⁊ in ea habitãtes. oꝛbis terre ⁊ ppls q
σάτω ἡ γῆ καὶ οἱ ἐν αὐτῇ οἰκοῦντες. ἡ οἰκουμένη καὶ ὁ λαὸς ὁ
in ea. qꝛ furoꝛ dñi ſup oẽs gẽtes. ⁊ ira
ἐν αὐτῇ. διότι ὁ θυμὸς κυρίου ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη. καὶ ὀργὴ
ſup numerũ eoꝶ vt pdat eos ⁊ tra
ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν τοῦ ἀπολέσαι αὐτοὺς καὶ παραδοῦ-
dat eos in occiſionẽ. at vulnerati eoꝶ pĩicient
ναι αὐτοὺς εἰς σφαγήν. οἱ δὲ τραυματίαι αὐτῶν ῥιφήσονται
⁊ moꝛtui. ⁊ aſcẽdet eoꝶ fetoꝛ ⁊ rigabunt
καὶ οἱ νεκροί. καὶ ἀναβήσεται αὐτῶν ἡ ὀσμὴ καὶ βραχήσεται
mõtes a ſanguine eoꝶ. ⁊ cõtabeſcet celũ ſicut
τὰ ὄρη ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῶν. καὶ ἑλιγήσεται ὁ οὐρανὸς ὡς
liber ⁊ oẽs ſtelle cadẽt ſicut folia ex vi
βιβλίον καὶ πάντα τὰ ἄστρα πεσεῖται ὡς φύλλα ἐξ ἀμπέ-
te: ⁊ ſicut cadũt folia ex ficu. qm̃ iebꝛiatꝰ eſt gla
λου, καὶ ὡς πίπτει φύλλα ἀπὸ συκῆς. ὅτι ἐμεθύσθη ἡ μά-
dius meꝰ in celo. ecce ſup idumeã deſcẽ
χαιρά μου ἐν τῷ οὐρανῷ. ἰδοὺ ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν κατα-
det: ⁊ ſup ppl'm pditiõis cũ iudicio. B
βήσεται, καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν τῆς ἀπωλείας μετὰ κρίσεως.
gladiꝰ dñi repletꝰ ẽ ſanguĩe icraſſatꝰ eſt a pigue
ἡ μάχαιρα κυρίου ἐνεπλήσθη αἵματος ἐπαχύνθη ἀπὸ στέα-
dine agnoꝶ: ⁊ ab adipe hircoꝶ ⁊ arietũ: qꝛ ſacrificiũ
τος ἀρνῶν, καὶ ἀπὸ στέατος τράγων καὶ κριῶν, ὅτι θυσία
deo in boſoꝛ. ⁊ occiſio magna in idumea.
τῷ θεῷ ἐν Βοσόρ. καὶ σφαγὴ μεγάλη ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ.
⁊ ſimul cadẽt robuſti cũ eis ⁊ arietes ⁊
καὶ συμπεσοῦνται οἱ ἁδροὶ μετ᾽ αὐτῶν καὶ οἱ κριοὶ καὶ οἱ
tauri: ⁊ iebꝛiabit terra a ſanguĩe: ⁊
ταῦροι, καὶ μεθυσθήσεται ἡ γῆ ἀπὸ τοῦ αἵματος, καὶ ὁ
puluis eoꝶ. ⁊ ab adipe eoꝶ iplebi-
χοῦς αὐτῶν. καὶ ἀπὸ τοῦ στέατος αὐτῶν ἐμπλησθήσε-
tur. dies eñi iudicii dñi ⁊ ãnus retributio-
ται. ἡμέρα γὰρ κρίσεως κυρίου καὶ ἐνιαυτὸς ἀνταποδό-
nis iudicii ſion adeſt. ⁊ cõuertẽtur toꝛren
σεως κρίσεως σιὼν πάρεστιν. καὶ στραφήσονται αἱ φάραγ-
tes eiꝰ in picẽ: ⁊ terra eiꝰ in ſulphur. ⁊ erit
γες αὐτῆς εἰς πίσσαν, καὶ ἡ γῆ αὐτῆς εἰς θεῖον. καὶ ἔσται
terra eiꝰ in picẽ ardentẽ. nocte ⁊ die: ⁊
ἡ γῆ αὐτῆς εἰς πίσσαν καιομένην. νυκτὸς καὶ ἡμέρας, καὶ
nõ extinguet in eternũ tp̃s. ⁊ aſcẽdet
οὐ σβεσθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον. καὶ ἀναβήσεται ὁ
fumꝰ eiꝰ ſurſum. in gñatões deſolabit. ⁊ in tẽ- C
καπνὸς αὐτῆς ἄνω. εἰς γενεὰς ἐρημωθήσεται καὶ εἰς χρό-
pus multũ deſolabit. ⁊ habitabũt ĩ ea aues
νον πολὺν ἐρημωθήσεται. καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ ὄρνεα
⁊ ericii ⁊ ibides ⁊ coꝛui. ⁊ inicietur
καὶ ἐχῖνοι καὶ ἴβεις καὶ κόρακες. καὶ ἐπιβληθήσεται
ſup eã funiculꝰ geometrie deſerti. ⁊ onocẽtauri
ἐπ᾽ αὐτὴν σπαρτίον γεωμετρίας ἐρήμου. καὶ ὀνοκένταυροι
habitabũt in ea. pꝛĩcipes eiꝰ nõ erũt.
οἰκήσουσιν ἐν αὐτῇ. οἱ ἄρχοντες αὐτῆς οὐκ ἔσονται. οἱ
nã reges eiꝰ ⁊ pꝛĩcipes ⁊ magnates e-
γὰρ βασιλεῖς αὐτῆς καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐ-
ius erũt in pditionẽ. ⁊ renaſcet in ciuitatibꝰ
τῆς ἔσονται εἰς ἀπώλειαν. καὶ ἀναφύσει εἰς τὰς πόλεις
eoꝶ ſpinea ligna ⁊ in munitionibꝰ eiꝰ. ⁊ e-
αὐτῶν ἀκάνθινα ξύλα καὶ εἰς τὰ ὀχυρώματα αὐτῆς. καὶ ἔ-
rũt cubilia ſirenũ ⁊ aula ſtruthionũ: ⁊ occur
σονται ἐπαύλεις σειρήνων καὶ αὐλὴ στρουθῶν, καὶ συναντή-
rẽt demonia onocẽtauris: ⁊ clamabũt alter ad
σουσι δαιμόνια ὀνοκενταύροις, καὶ βοήσονται ἕτερος πρὸς
alterũ. illic requieſcẽt onocẽtauri. iuenerũt eñi ſi
τὸν ἕτερον. ἐκεῖ ἀναπαύσονται ὀνοκένταυροι. εὗρον γὰρ αὐ- D
bi requiẽ. illic nidificauit ericiꝰ: ⁊ ſaluauit terra
τοῖς ἀνάπαυσιν. ἐκεῖ ἐνόσσευσεν ἐχῖνος, καὶ ἔσωσεν ἡ γῆ
filios eiꝰ cũ ſecuritate. illic cerui occurrerũt
τὰ παιδία αὐτῆς μετὰ ἀσφαλείας. ἐκεῖ ἔλαφοι συνήντησαν

© Biblioteca Nacional de España

τ viderūt facies adinuicē. nūero trāſierūt:
καὶ εἶδον τὰ πρόσωπα ἀλλήλων. ἀριθμῷ παρῆλθον,
τ vna ex eis nō periit: altera alterā nō q̄ſie
καὶ μία αὐτῶν οὐκ ἀπώλετο, ἑτέρα τὴν ἑτέραν οὐκ ἐζή-
runt: q2 dñs ipis p̄cepit: τ ſpūs
τησαν, ὅτι ὁ κύριος αὐταῖς ἐνετείλατο, καὶ τὸ πνεῦμα
ei9 cōgregauit eas. τ ipſe īmittet eis
αὐτοῦ συνήγαγεν αὐτάς. καὶ αὐτὸς ἐπιβαλεῖ αὐτοῖς
ſortes. τ man9 ei9 diuiſit eis vt paſcerent.
κλήρους. καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ διεμέρισεν αὐτοῖς βόσκεσθαι.
in eternū tps hereditabitis. in gñatōes gñationū
εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον κληρονομήσετε. εἰς γενεὰς γενεῶν
requieſcēt in ea.
ἀναπαύσονται ἐπ' αὐτῆς. Ca.35.
Letare deſertū ſitiēs. exultet ſolitudo τ
A Εὐφράνθητι ἔρημος διψῶσα. ἀγαλλιάσθω ἔρημος καὶ
floreat q̄ſi liliū. τ florebūt τ exultabūt deſer
Infra. ἀνθείτω ὡς κρίνον. καὶ ἐξανθήσῃ καὶ ἀγαλλιάσεται τὰ ἔρη-
60.c. ta iordanis. τ glia libani data eſt ei:
μα τοῦ ἰορδάνου. καὶ ἡ δόξα τοῦ λιβάνου ἐδόθη αὐτῇ,
τ honor carmeli. τ ppls me9 videbit glo
καὶ ἡ τιμὴ τοῦ καρμήλου. καὶ ὁ λαός μου ὄψεται τὴν δό-
riā dñi: τ altitudinē dei. cōfortate man9 re
ξαν κυρίου, καὶ τὸ ὕψος τοῦ θεοῦ. ἰσχύσατε χεῖρες ἀνει-
miſſe τ genua diſſoluta cōſolamini
μέναι καὶ γόνατα παραλελυμένα παρακαλέσατε. οἱ
puſillanimes mente: cōfortate ne timeatis. ecce
B ὀλιγόψυχοι τῇ διανοίᾳ, ἰσχύσατε μὴ φοβεῖσθε. ἰδοὺ ὁ
de9 nr̄ iudiciū retribuit τ retribuet. ip-
θεὸς ἡμῶν κρίσιν ἀνταποδίδωσι καὶ ἀνταποδώσει. αὐ-
mat.15 ſe venit τ ſaluabit nos. tūc aperient oculi ce
c. τὸς ἥξει καὶ σώσει ἡμᾶς. τότε ἀνοιχθήσονται ὀφθαλμοὶ τυ-
corū τ aures ſurdoꝝ audiēt. tūc ſaltabit ſicut ceru9
φλῶν καὶ ὦτα κωφῶν ἀκούσονται. τότε ἁλεῖται ὡς ἔλαφος
claud9: τ expedita erit lingua mutoꝝ aperta:
ὁ χωλός, καὶ τρανὴ ἔσται γλῶσσα μογιλάλων ἀνεῳγμένη,
C q2 rupta ē in deſerto aqua: τ torrēs in terra ſitiēte. τ
ὅτι ἐρράγη ἐν τῇ ἐρήμῳ ὕδωρ, καὶ φάραγξ ἐν γῇ διψώσῃ. καὶ
erit iaquoſa in paludes: τ in ſitientē terrā fons aque
ἔσται ἡ ἄνυδρος εἰς ἕλη, καὶ εἰς τὴν διψῶσαν γῆν πηγὴ ὕδα-
erit. illic letitia auiū. caula gregis arū
τος ἔσται. ἐκεῖ εὐφροσύνη ὀρνέων. ἔπαυλις ποιμνίου κα-
dinis τ paludes. erit illic via pura τ via ſctā vo-
λάμου καὶ ἕλη. ἔσται ἐκεῖ ὁδὸς καθαρὰ καὶ ὁδὸς ἁγία κλη-
cabit: τ nō ptranſibit illac imūdus: neq3 erit illic
θήσεται, καὶ οὐ μὴ παρέλθῃ ἐκεῖ ἀκάθαρτος, οὐδὲ ἔσται ἐκεῖ
via imūda. at diſperſi ābulabūt ſup eā
ὁδὸς ἀκάθαρτος. οἱ δὲ διεσπαρμένοι πορεύσονται ἐπ' αὐτῆς
D τ nō errabūt. τ nō erit illic leo: neq3 vlla
καὶ οὐ μὴ πλανηθῶσιν. καὶ οὐκ ἔσται ἐκεῖ λέων, οὐδὲν τῶν
malarū beſtiaꝝ nō aſcēdet ſup eā: neq3 inuenietur il
πονηρῶν θηρίων οὐ μὴ ἀναβῇ ἐπ' αὐτήν, οὐδὲ μὴ εὑρεθῇ ἐ-
lic. ſed ābulabūt in ea redēpti τ cōgre
κεῖ. ἀλλὰ πορεύσονται ἐν αὐτῇ λελυτρωμένοι καὶ συνηγ-
gati p dñm. τ cōuertent τ venient in ſiō
μένοι διὰ κύριον. καὶ ἀποστραφήσονται καὶ ἥξουσιν εἰς σιὼν
cū letitia. τ letitia ſempiterna ſup caput
μετ' εὐφροσύνης. καὶ εὐφροσύνη αἰώνιος ὑπὲρ κεφαλῆς
eoꝝ. ſup eni caput eoꝝ laus τ exulta-
αὐτῶν. ἐπὶ γὰρ τῆς κεφαλῆς αὐτῶν αἴνεσις καὶ ἀγαλλί-
tio. τ gaudiū cōphēdet eos. fugit
αμα. καὶ εὐφροσύνη καταλήψεται αὐτούς. ἀπέδρα
dolor τ triſticia τ gemitus.
ὀδύνη καὶ λύπη καὶ στεναγμός. Ca.36.
Et factū eſt quartodecimo anno re
A Καὶ ἐγένετο τοῦ τεσσαρεσκαιδεκάτου ἔτους βα-
4.Re. gnante ezechia aſcēdit ſenacherim rex aſ-
18.c. σιλεύοντος ἐζεκίου ἀνέβη σενναχηρεὶμ βασιλεὺς ἀσ-
2.Pa. ſyrioꝝ ſup ciuitates
32.a. συρίων ἐπὶ τὰς πόλεις

alter ad alterū. Requiri-
te diligenter in libro
domini & legite: vnum
ex eis non
defuit: alter alterū nō
queſiuit: quia quod ex
ore meo pcedit: ille mā
dauit: & ſpūs ei9 ipſe cō
gregauit ea: & ipſe miſit
eis ſortē: & man9 ei9 diui
ſit eā illis ī mēſurā. Vſq3
in eternū poſſidebūt eā:
in gñatione & gñationē
habitabūt in ea. 35.
Letabitur deſerta &
inuia: & exultabit ſo
litudo & florebit q̄ſi liliū.
Germinans germinabit
& exultabit letabūda &
laudās. Gloria libani da
ta eſt ei decor carmeli &
ſaron. Ipſi
videbunt gloriam dñi &
decorem dei noſtri.
Confortate manus diſ-
ſolutas & genua debilia
roborate. Dicite puſil-
lanimis confortamini &
nolite timere: ecce de9
veſter vltionem
adducet retributionis:
deus ipſe veniet
& ſaluabit nos. Tunc
aperientur oculi
cecorū: & aures ſurdo-
rum patebūt.
Tūc ſaliet ſicut ceru9 clau
dus: & aperta erit līgua
mutorum: quia ſciſſe
ſunt in deſerto aque
& torrentes in ſolitudi-
ne: & que erat arida
in ſtagnū: & ſitiēs in fon
tes aquarum. In cubilibus
in qbus pri9 dracones hī
tabāt: orietur viror cala-
mi & iunci: & erit ibi ſe
mita: & via
ſancta vocabitur. Non
tranſibit per eam
pollutus: & hec erit vo-
bis directa via: ita vt ſtul
ti non errent per eam.
Non erit ibi leo:
& mala beſtia non aſcē
det per eam: nec
inuenietur ibi. Et ambu
labūt q liberati fuerint &
redēpti a dño: cōuerten
tur & venient in ſion cum
laude & leticia ſēpiterna
ſuper
caput eorum. Gaudium
& leticiam obtinebunt:
& fugiet dolor & gemi-
tus. 36.
Et factū eſt in quar-
todecimo
anno regis ezechie:
aſcendit
ſennacherib rex aſſyrio
rum ſuper oēs ciuitates

אִשָּׁה רְעוּתָהּ׃ דִּרְשׁוּ מֵעַל סֵפֶר	אִישׁ רָעָה
יְהוָה וּקְרָאוּ אַחַת מֵהֵנָּה לֹא	
נֶעְדָּרָה אִשָּׁה רְעוּתָהּ לֹא פָקָדוּ כִּי	עָדַר
פִּי הוּא צִוָּה וְרוּחוֹ הוּא קִבְּצָן׃ וְהוּא	פֶּה
הִפִּיל לָהֶן גּוֹרָל וְיָדוֹ חִלְּקַתָּה לָהֶם	נָפַל גֹּרַל
בַּקָּו עַד עוֹלָם יִירָשׁוּהָ לְדוֹר	עָלַם יָרַשׁ
וָדוֹר יִשְׁכְּנוּ בָהּ׃	שָׁכַן
יְשֻׂשׂוּם מִדְבָּר וְצִיָּה וְתָגֵל עֲרָבָה	Ca.xxxv. שׂוּשׂ דָּבַר
וְתִפְרַח כַּחֲבַצָּלֶת׃ פָּרֹחַ תִּפְרַח וְתָגֵל	גּוּל פָּרַח
אַף גִּילַת וְרַנֵּן כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִתַּן	כָּבַד
לָהּ הֲדַר הַכַּרְמֶל וְהַשָּׁרוֹן הֵמָּה	שָׁרָה
יִרְאוּ כְבוֹד יְהוָה הֲדַר אֱלֹהֵינוּ׃	רָאָה
חַזְּקוּ יָדַיִם רָפוֹת וּבִרְכַּיִם כֹּשְׁלוֹת	רָפָה
אַמֵּצוּ׃ אִמְרוּ לְנִמְהֲרֵי לֵב חִזְקוּ	מָהַר
אַל תִּירָאוּ הִנֵּה אֱלֹהֵיכֶם נָקָם	יָרֵא
יָבוֹא גְּמוּל אֱלֹהִים הוּא יָבוֹא	בּוֹא גָּמַל
וְיֹשַׁעֲכֶם׃ אָז תִּפָּקַחְנָה עֵינֵי	יָשַׁע פָּקַח
עִוְרִים וְאָזְנֵי חֵרְשִׁים תִּפָּתַחְנָה׃	פָּתַח
אָז יְדַלֵּג כָּאַיָּל פִּסֵּחַ וְתָרֹן לְשׁוֹן	דָּלַג רָנַן
אִלֵּם כִּי נִבְקְעוּ בַמִּדְבָּר מַיִם	לָשַׁן בָּקַע
וּנְחָלִים בָּעֲרָבָה׃ וְהָיָה הַשָּׁרָב	
לַאֲגַם וְצִמָּאוֹן לְמַבּוּעֵי מָיִם בִּנְוֵה	נָבַע
תַנִּים רִבְצָהּ חָצִיר לְקָנֶה וָגֹמֶא׃	תָּנַן חָצַר
וְהָיָה שָׁם מַסְלוּל וָדֶרֶךְ וְדֶרֶךְ	סָלַל
הַקֹּדֶשׁ יִקָּרֵא לָהּ לֹא יַעַבְרֶנּוּ	קָרָא עָבַר
טָמֵא וְהוּא לָמוֹ הֹלֵךְ דֶּרֶךְ וֶאֱוִילִים	אָוַל
לֹא יִתְעוּ׃ לֹא יִהְיֶה שָׁם אַרְיֵה	תָּעָה הָיָה
וּפְרִיץ חַיּוֹת בַּל יַעֲלֶנָּה לֹא	אָרָה פָּרַץ
תִמָּצֵא שָׁם וְהָלְכוּ גְּאוּלִים׃ וּפְדוּיֵי	חָיָה עָלָה מָצָא גָּאַל
יְהוָה יְשֻׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה	פָּדָה שׁוּב
וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם	בּוֹא רָנַן
שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ	עָלַם שׂוּשׂ
יָגוֹן וַאֲנָחָה׃	נָשַׂג נוּס יָגָה
וַיְהִי בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה	C.xxxvj.
שָׁנָה לַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ עָלָה	הָיָה רָבַע
סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל כָּל עָרֵי	עִיר

© Biblioteca Nacional de España

יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת וַיִּתְפְּשֵׂם׃ וַיִּשְׁלַח — תָּפַשׂ שָׁלַח
מֶלֶךְ אַשּׁוּר אֶת רַבְשָׁקֵה מִלָּכִישׁ
יְרוּשָׁלַיְמָה אֶל הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ
בְּחֵיל כָּבֵד וַיַּעֲמֹד בִּתְעָלַת הַבְּרֵכָה — עָמַד עָלָה
הָעֶלְיוֹנָה בִּמְסִלַּת שְׂדֵה כוֹבֵס׃ וַיֵּצֵא — עָלָה סָלַל
אֵלָיו אֶלְיָקִים בֶּן חִלְקִיָּהוּ אֲשֶׁר — כָּבַס
עַל הַבָּיִת וְשֶׁבְנָא הַסֹּפֵר וְיוֹאָח
בֶּן אָסָף הַמַּזְכִּיר׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם — זָכַר אָמַר
רַבְשָׁקֵה אִמְרוּ נָא אֶל חִזְקִיָּהוּ כֹּה
אָמַר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל מֶלֶךְ אַשּׁוּר מָה — גָּדַל
הַבִּטָּחוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר בָּטָחְתָּ׃ אָמַרְתִּי
אַךְ דְּבַר שְׂפָתַיִם עֵצָה וּגְבוּרָה — שָׂפָה יָעַץ
לַמִּלְחָמָה עַתָּה עַל מִי בָטַחְתָּ כִּי — גָּבַר לָחַם
מָרַדְתָּ בִּי׃ הִנֵּה בָטַחְתָּ עַל מִשְׁעֶנֶת — שָׁעַן
הַקָּנֶה הָרָצוּץ הַזֶּה עַל מִצְרַיִם — רָצַץ
אֲשֶׁר יִסָּמֵךְ אִישׁ עָלָיו וּבָא בְכַפּוֹ — סָמַךְ בּוֹא
וּנְקָבָהּ כֵּן פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְכָל
הַבֹּטְחִים עָלָיו׃ וְכִי תֹאמַר אֵלַי — אָמַר
אֶל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בָּטָחְנוּ הֲלוֹא הוּא
אֲשֶׁר הֵסִיר חִזְקִיָּהוּ אֶת בָּמֹתָיו וְאֶת — סוּר בָּמָה
מִזְבְּחֹתָיו וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה וְלִירוּשָׁלַ͏ִם — זָבַח
לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה תִּשְׁתַּחֲווּ׃ — פָּנָה שָׁחָה
וְעַתָּה הִתְעָרֶב נָא אֶת אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ — עָרַב
אַשּׁוּר וְאֶתְּנָה לְךָ אַלְפַּיִם סוּסִים — נָתַן
אִם תּוּכַל לָתֶת לְךָ רֹכְבִים — יָכֹל נָתַן
עֲלֵיהֶם׃ וְאֵיךְ תָּשִׁיב אֵת פְּנֵי — שׁוּב פָּנָה
פַּחַת אַחַד עַבְדֵי אֲדֹנִי הַקְּטַנִּים
וַתִּבְטַח לְךָ עַל מִצְרַיִם לְרֶכֶב — בָּטַח
וּלְפָרָשִׁים׃ וְעַתָּה הֲמִבַּלְעֲדֵי — בָּלַל
יְהוָה עָלִיתִי עַל הָאָרֶץ הַזֹּאת — עָלָה
לְהַשְׁחִיתָהּ יְהוָה אָמַר אֵלַי עֲלֵה — שָׁחַת
אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת וְהַשְׁחִיתָהּ׃
וַיֹּאמֶר אֶלְיָקִים וְשֶׁבְנָא וְיוֹאָח אֶל
רַבְשָׁקֵה דַּבֶּר נָא אֶל עֲבָדֶיךָ
אֲרָמִית כִּי שֹׁמְעִים אֲנָחְנוּ וְאַל
תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ יְהוּדִית בְּאָזְנֵי הָעָם — דָּבַר יָדָה

iuda munitas & cepit eas. Et miſit rex aſſyriorū rapſacen de lachis in hieruſalem ad regem ezechiam in manu graui: & ſtetit in aqueductu piſcine ſuperioris in via agri fullonis. Et egreſſus eſt ad eum eliachim filius helchie qui erat ſuper domū: & ſobna ſcriba: & ioahe filius aſaph a commentariis. Et dixit ad eos rapſaces: dicite ezechie. Hec dicit rex magnus rex aſſyriorū. Que eſt iſta fiducia qua confidis: aut quo cōſilio vel fortitudine rebellare diſponis? Super quem habes fiduciam: quia receſſiſti a me? Ecce cōfidis ſuper baculum arundineum confractū iſtum ſup egyptū: cui ſi inixus fuerit homo: intrabit in manum eius: & perforabit eā: ſic pharao rex egypti omnib9 qui cōfidunt in eo. Qd' ſi reſponderis mihi: in dño deo noſtro confidimus: nonne ipſe eſt cuius abſtulit ezechias excelſa & altaria: & dixit iude & hieruſalem: coram altari iſto adorabitis: & nunc trade te domino meo regi aſſyriorum & dabo tibi duo milia equorum: nec poteris ex te prebere aſcenſores eorum: & quomodo ſuſtinebis faciem iudicis vnius loci ex ſeruis dñi mei minoribus? Quod ſi cōfidis in egypto in quadriga & in equitibus: & nunc nunquid ſine domino aſcendi ad terram iſtam vt diſperderē eam? Dñs dixit ad me. Aſcende ſuper terram iſtam: & diſperde eam. Et dixit eliachim & ſobna & ioahe ad rapſacen. Loquere ad ſeruos tuos ſyra lingua: intelligim9 enim: ne loquaris ad nos iudaice in auribus populi

munitas: ⁊ cepit eas. ⁊ miſit rex
τὰς ὀχυράς, καὶ ἔλαβεν αὐτάς. καὶ ἀπέστειλεν βασι-
aſſyriorū rapſacē ex lachis in hierl'm ad
λεὺς ἀσσυρίων τὸν ῥαψάκην ἐκ λάχης εἰς ἱερουσαλὴμ πρὸς
regē ezechiā cū virtute multa. ⁊ ſtetit in
τὸν βασιλέα ἐζεκίαν μετὰ δυνάμεως πολλῆς. καὶ ἔστη ἐν
aq̄ductu piſcine ſuperioris i via
τῷ ὑδραγωγῷ τῆς κολυμβήθρας τῆς ἄνω ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ
agri fullonis. ⁊ egreſſus ē ad eū eliachim fi
ἀγροῦ τοῦ κναφέως. καὶ ἐξῆλθεν πρὸς αὐτὸν ἐλιακεὶμ ὁ
lius helchie magr aule ⁊ ſomnas ſcriba:
τοῦ χελκίου ὁ οἰκονόμος καὶ σομνᾶς ὁ γραμματεύς,
⁊ ioath fili9 aſaph a cōmentariis: ⁊ dixit
καὶ ἰωὰχ ὁ τοῦ ἀσὰφ ὁ ὑπομνηματογράφος, καὶ εἶπεν
eis rapſaces: dicite ad ezechiā: hec dicit
αὐτοῖς ῥαψάκης, εἴπατε δὴ πρὸς ἐζεκίαν, τάδε λέγει
rex magn9: rex aſſyriorū. qd cōfi
ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας, βασιλεὺς ἀσσυρίων. τί πεποι-
deus es: nūqd in cōſilio aut in ſermonib9 labiorū prelium
θὼς εἶ; μὴ ἐν βουλῇ ἢ ἐν λόγοις χειλέων παράταξις
fit? ⁊ nūc in quē cōfidis: q2 recedis
γίνεται; καὶ νῦν ἐπὶ τίνα πέποιθας, ὅτι ἀπειθεῖς
a me? ecce cōfidens es. ⁊ ſup virgā
μοι; ἰδοὺ πεποιθὼς εἶ. καὶ ἐπὶ τὴν ῥάβδον τὴν
arundineā cōfractā hanc ſup egyptū cui ſi
καλαμίνην τὴν τεθλασμένην ταύτην ἐπ᾽ αἴγυπτον ἣ ἂν
innixus fuerit vir ſup eā. intrabit in ma
ἐπιστηριχθῇ ἀνὴρ ἐπ᾽ αὐτήν. εἰσελεύσεται εἰς τὴν χεῖ- D
nū eius ⁊ pforabit eā. ſic eſt pharao
ρα αὐτοῦ καὶ τρήσει αὐτήν. οὕτως ἐστὶ φαραὼ βα- B
rex egypti: ⁊ oēs cōfidētes in eo.
σιλεὺς αἰγύπτου, καὶ πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ᾽ αὐ-
ſi aūt dicitis in dño deo nr̄o confi
τῷ. εἰ δὲ λέγετε ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν πεποί-
dim9. nōne ipe eſt cui abſtulit ezechias excelſa
θαμεν. οὐκ αὐτός ἐστιν οὗ ἀφεῖλεν ἐζεκίας τὰ ὑψηλὰ
ei9 ⁊ altaria ei9: ⁊ dixit iude ⁊
αὐτοῦ καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ ἰούδᾳ καὶ
hieruſalē corā facie altaris hu
τῇ ἱερουσαλὴμ κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου τού-
ius adorabitis nūc: tradite vos dño meo
του προσκυνήσετε νῦν, μίχθητε δὴ τῷ κυρίῳ μου τῷ
regi aſſyriorū: ⁊ dabo vobis duo millia equorū
βασιλεῖ ἀσσυρίων, καὶ δώσω ὑμῖν δισχιλίαν ἵππον
ſi poteritis dare aſcenſores ſup eos: ⁊ quomō
εἰ δυνήσεσθε δοῦναι ἀναβάτας ἐπ᾽ αὐτούς. καὶ πῶς δύ-
poteſtis ſtare in faciē ducū loci vni9 ſerui
νασθε ἀποστρέψαι εἰς πρόσωπον τῶν τοπαρχῶν οἰκέ-
ſūt q̄ cōfidūt in egyptiis in equū ⁊
ται εἰσὶν οἱ πεποιθότες ἐπ᾽ αἰγυπτίοις εἰς ἵππον καὶ
aſcenſorē. ⁊ nūc nō ſine dño aſcēdim9 ad
ἀναβάτην. καὶ νῦν μὴ ἄνευ κυρίου ἀνέβημεν ἐπὶ τὴν
regionē hāc oppugnare eā. dñs dixit ad
χώραν ταύτην πολεμῆσαι αὐτήν. κύριος εἶπεν πρός
me aſcēde ſup eā: ⁊ diſperde eā. ⁊ dixit
με ἀνάβηθι ἐπ᾽ αὐτήν, καὶ διάφθειρον αὐτήν. καὶ εἶπεν
ad eū eliachim ⁊ ſomna ⁊ ioas ad ra
πρὸς αὐτὸν ἐλιακεὶμ καὶ σομνᾶς καὶ ἰωὰς πρὸς ῥα-
pſacē. loq̄re iā ad ſeruos tuos ſyria
ψάκην. λάλησον δὴ πρὸς τοὺς παῖδάς σου συρι-
ce. audim9 enī nos: ⁊ nō loq̄ris ad nos iu
στί. ἀκούομεν γὰρ ἡμεῖς, καὶ μὴ λάλει πρὸς ἡμᾶς ἰου-
daice: ⁊ quare loq̄ris in aures hoīm
δαϊστί, καὶ ἵνα τί λαλεῖς εἰς τὰ ὦτα τῶν ἀνθρώπων C

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla.gre.lxx.cū inter.lati.

ſtantiū ſup murū. ⁊ ait ad e
τῶν ἑςηκότων ἐπὶ τῷ τείχει. καὶ εἶπεν πρὸς αὐ
eos rapſaces: nūqd ad dn̄m tuū an ad vos
τοὺς ῥαψάκης, μὴ πρὸς τὸν κύριόν σου ἢ πρὸς ὑμᾶς
miſit me dn̄s me⁹ verba hec lo
ἀπέςειλέ με ὁ κύριός μου τοὺς λόγους τούτους λα
qui: nōne ad hoīes ſedētes
λῆσαι, οὐχὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθημένους
ſup murū vt comedāt ſtercus ſuū ⁊
ἐπὶ τῷ τείχει ἵνα φάγωσι τὴν κόπρον αὐτῶν καὶ
bibāt vrinā ſuā vobiſcū ſimul? ⁊ ſtetit rapſa
πίωσι τὸ οὖρον αὐτῶν μεθ᾽ ὑμῶν ἅμα; καὶ ἔςη ῥαψά
ces ⁊ clamauit voce magna iudaice: ⁊ ait
κης καὶ ἀνεβόησε φωνῇ μεγάλῃ ἰουδαϊςί, καὶ εἶπεν
audite iā verba regis aſſyrioꝝ.
ἀκούσατε δὴ τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως ἀσυρίων.
hec dicit rex: nō decipiat vos ezechias
τάδε λέγει ὁ βασιλεύς, μὴ ἀπατάτω ὑμᾶς ἐζεκίας
verbis: qb⁹ nō poterit liberare vos: ⁊ nō di
λόγοις, οἷς οὐ μὴ δύνηται ῥύσασθαι ὑμᾶς, καὶ μὴ λε
cat vobis ezechias q̄ liberabit vos de⁹ ⁊ nō
γέτω ὑμῖν ἐζεκίας ὅτι ῥύσεται ὑμᾶς ὁ θεὸς καὶ οὐ μὴ
tradet ciuitas iſta in manu regis aſſyrioꝝ.
παραδοθῇ ἡ πόλις αὕτη ἐν χειρὶ βασιλέως ἀσυρίων.
D nō audiatis ezechiā hec dicit rex aſſyrioꝝ.
μὴ ἀκούετε ἐζεκίου τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ἀσυρίων.
ſi vultis bn̄dici: egredimini ad me: ⁊ co
εἰ βούλεσθε εὐλογηθῆναι, ἐκπορεύεσθε πρός με, καὶ φά
medite vnuſqſq₃ vitē ſuā ⁊ ficus: ⁊
γεσθε ἕκαςος τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ τὰς συκάς, καὶ
bibite aquā ciſterne ſue. donec veniā ⁊ acci
πίεσθε ὕδωρ τοῦ λάκκου αὐτοῦ. ἕως ἂν ἔλθω καὶ λά
piā vos in terrā: ſicut terra vr̄a terra frumēti ⁊ vi
βω ὑμᾶς εἰς γῆν, ὡς ἡ γῆ ὑμῶν γῆ σίτου καὶ οἴ
ni ⁊ panū ⁊ vinearū. nō ſeducat vos
νου καὶ ἄρτων καὶ ἀμπελώνων. μὴ ἀπατάτω ὑμᾶς
ezechias dicēs: de⁹ liberabit nos. nūqd liberauerūt
ἐζεκίας λέγων, ὁ θεὸς ῥύσεται ἡμᾶς. μὴ ἐῤῥύσαντο οἱ
dii gentiū vnuſqſq₃ ſuā regionē de manu
θεοὶ τῶν ἐθνῶν ἕκαςος τὴν ἑαυτοῦ χώραν ἐκ χειρὸς
regis aſſyrioꝝ? vbi eſt de⁹ emath ⁊ arphath?
βασιλέως ἀσυρίων; ποῦ ἐςιν ὁ θεὸς ἐμὰθ καὶ ἀρφάθ;
⁊ vbi de⁹ ciuitatis ſepharuaim? nūqd potuerūt
καὶ ποῦ ὁ θεὸς τῆς πόλεως σεπφαρουέμ; μὴ ἐδύναν
liberare ſamariā de manu mea? qs
το ῥύσασθαι τὴν σαμάρειαν ἐκ χειρός μου; τίς τῶν
deoꝝ oīm gentiū haꝝ: q libe
θεῶν πάντων τῶν ἐθνῶν τούτων, ὅστις ἐῤῥύ
rauit terrā ſuā de manu mea: vt liberet dn̄s
σατο τὴν γῆν αὐτῶν ἐκ χειρός μου, ἵνα ῥύσῃ κύριος
hierl̄m de manu mea? ⁊ ſiluerūt ⁊ nemo
ἱερουσαλὴμ ἐκ χειρός μου; καὶ ἐσιώπησαν καὶ οὐδεὶς
ei rn̄dit verbū: q̄ p̄ceperat rex
αὐτῷ ἀπεκρίθη λόγον, διὰ τὸ προςάξαι τὸν βασιλέα
nihil rn̄deri. ⁊ ingreſſus ē eliachim fili⁹ hel
μηδὲν ἀποκριθῆναι. καὶ εἰσῆλθεν ἐλιακεὶμ ὁ τοῦ χελ
chie magiſter aule ⁊ ſomna ſcriba ⁊ ioas fili⁹
κίου ὁ οἰκονόμος καὶ ὁ σαμνᾶ γραμματεὺς καὶ ἰωὰς ὁ τοῦ
aſaph a cōmentariis ad ezechiā ſciſſi
ἀσὰφ ὁ ὑπομνηματογράφος πρὸς ἐζεκίαν περιεσχισμένοι
tunicas: ⁊ nūciauerūt ei verba
τοὺς χιτῶνας, καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ τοὺς λόγους
rapſacis.
ῥαψάκου. Ca.37.

Trāſla.B.Hie.

qui eſt ſup murū. Et dixit ad eos rapſaces. Nunqd ad dn̄m tuū & ad te miſit me dn̄s meus: vt loquerer omnia verba iſta: & non potius ad viros qui ſedent in muro vt comedāt ſtercora ſua: & bibant vrinam pedum ſuorum vobiſcū? Et ſtetit rapſaces: & clamauit voce magna iudaice: & dixit. Audite verba regis magni regis aſſyriorum. Hec dicit rex. Non vos ſeducat ezechias: quia non poterit eruere vos: & non vobis tribuat fiduciam ezechias ſuper domino dicens. Eruens liberabit nos dominus: non dabitur ciuitas iſta in manu regis aſſyriorum. Nolite audire ezechiam. Hec enim dicit rex aſſyriorum. Facite mecum benedictionem: & egredimini ad me: & comedite vnuſqſq₃ vineā ſuā: & vnuſqſq₃ ficū ſuā: & bibite vnuſquiſq₃ aquā ciſterne ſue: donec veniam & tollā vos ad terram: que eſt vt terra veſtra: terrā frumenti & vini terram panū & vinearum. Nec conturbet vos ezechias: dicens. Domin⁹ liberabit nos. Nunquid liberauerunt dii gentiū vnuſquiſq₃ terrā ſuā de manu regis aſſyriorū? Vbi eſt deus emath & arphat? Vbi eſt deus ſepharuaim? Nūqd liberauerūt ſamariā de manu mea? Quis eſt ex omnibus diis terrarum iſtarum qui eruerit terram ſuam de manu mea: vt eruat dominus hieruſalē de manu mea? Et ſiluerunt: & non rn̄derunt ei verbum. Mandauerat enim rex dicens: ne reſponderetis ei. Et igreſſus eſt eliachim filius helchie qui erat ſuper domum & ſobna ſcriba & ioahe filius aſaph a commentariis: ad ezechiam ſciſſis veſtibus: & nunciauerunt ei verbum rapſacis. 37.

Tex.he.Eſa.xxxvj. | Pritiua.heb.

אֲשֶׁר עַל הַחוֹמָה׃ וַיֹּאמֶר רַבְשָׁקֵה | חמה
הַאֶל אֲדֹנֶיךָ וְאֵלֶיךָ שְׁלָחַנִי אֲדֹנִי
לְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הֲלֹא
עַל הָאֲנָשִׁים הַיֹּשְׁבִים עַל הַחוֹמָה
לֶאֱכֹל אֶת חֲרָאֵיהֶם וְלִשְׁתּוֹת אֶת | שתה
שֵׁינֵיהֶם עִמָּכֶם׃ וַיַּעֲמֹד רַבְשָׁקֵה | עמד
וַיִּקְרָא בְקוֹל גָּדוֹל יְהוּדִית וַיֹּאמֶר | קרא
שִׁמְעוּ אֶת דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל | גדל
מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ כֹּה אָמַר הַמֶּלֶךְ אַל
יַשִּׁא לָכֶם חִזְקִיָּהוּ כִּי לֹא יוּכַל | נשא יכל
לְהַצִּיל אֶתְכֶם׃ וְאַל יַבְטַח אֶתְכֶם | נצל בטח
חִזְקִיָּהוּ אֶל יְהוָה לֵאמֹר הַצֵּל
יַצִּילֵנוּ יְהוָה לֹא תִנָּתֵן הָעִיר | נתן
הַזֹּאת בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ אַל
תִּשְׁמְעוּ אֶל חִזְקִיָּהוּ כִּי כֹה אָמַר | שמע
הַמֶּלֶךְ אַשּׁוּר עֲשׂוּ אִתִּי בְרָכָה | עשה
וּצְאוּ אֵלַי וְאִכְלוּ אִישׁ גַּפְנוֹ | יצא
וְאִישׁ תְּאֵנָתוֹ וּשְׁתוּ אִישׁ מֵי | שתה
בוֹרוֹ׃ עַד בֹּאִי וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם אֶל | בוא
אֶרֶץ כְּאַרְצְכֶם אֶרֶץ דָּגָן וְתִירוֹשׁ | ירש
אֶרֶץ לֶחֶם וּכְרָמִים׃ פֶּן יַסִּית | סית
אֶתְכֶם חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר יְהוָה יַצִּילֵנוּ | נצל
הַהִצִּילוּ אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אִישׁ אֶת
אַרְצוֹ מִיַּד מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ אַיֵּה אֱלֹהֵי
חֲמָת וְאַרְפָּד אַיֵּה אֱלֹהֵי סְפַרְוָיִם
וְכִי הִצִּילוּ אֶת שֹׁמְרוֹן מִיָּדִי׃ מִי
בְּכָל אֱלֹהֵי הָאֲרָצוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר
הִצִּילוּ אֶת אַרְצָם מִיָּדִי כִּי יַצִּיל
יְהוָה אֶת יְרוּשָׁלַםִ מִיָּדִי׃ וַיַּחֲרִישׁוּ | חרש
וְלֹא עָנוּ אֹתוֹ דָּבָר כִּי מִצְוַת | ענה צוה
הַמֶּלֶךְ הִיא לֵאמֹר לֹא תַעֲנֻהוּ׃
וַיָּבֹא אֶלְיָקִים בֶּן חִלְקִיָּהוּ אֲשֶׁר | בוא
עַל הַבַּיִת וְשֶׁבְנָא הַסֹּפֵר וְיוֹאָח
בֶּן אָסָף הַמַּזְכִּיר אֶל חִזְקִיָּהוּ | זכר
קְרוּעֵי בְגָדִים וַיַּגִּידוּ לוֹ אֵת | קרע נגד
דִּבְרֵי רַבְשָׁקֵה׃

© Biblioteca Nacional de España

Textus hebraicus

C.xxxvij.

ויהי כשמע המלך חזקיהו ויקרע — היה קרע
את בגדיו ויתכס בשק ויבא בית — כסה בוא
יהוה וישלח את אליקים אשר — שלח
על הבית ואת שבנא הספר ואת
זקני הכהנים מתכסים בשקים — שק
אל ישעיהו בן אמוץ הנביא׃ — נבא
ויאמרו אליו כה אמר חזקיהו — אמר
יום צרה ותוכחה ונאצה היום — צור יכח
הזה כי באו בנים עד משבר וכח — בוא בנה
אין ללדה׃ אולי ישמע יהוה — שבר כוח
אלהיך את דברי רבשקה אשר — ילד שמע
שלחו מלך אשור אדניו לחרף
אלהים חי והוכיח בדברים אשר — חיה יכח
שמע יהוה אלהיך ונשאת תפלה — פלל
בעד השארית הנמצאה׃ ויבאו — מצא בוא
עבדי המלך חזקיהו אל ישעיהו׃
ויאמר אליהם ישעיהו כה תאמרון — אמר
אל אדניכם כה אמר יהוה אל
תירא מפני הדברים אשר שמעת — ירא פנה
אשר גדפו נערי מלך אשור אותי׃ — את
הנני נותן בו רוח ושמע שמועה — נתן שמע
ושב אל ארצו והפלתיו בחרב — שוב נפל
בארצו׃ וישב רבשקה וימצא — מצא
את מלך אשור נלחם על לבנה — לחם
כי שמע כי נסע מלכיש׃ וישמע
על תרהקה מלך כוש לאמר יצא
להלחם אתך וישמע וישלח — לחם שלח
מלאכים אל חזקיהו לאמר׃ כה — לאך
תאמרון אל חזקיהו מלך יהודה — אמר
לאמר אל ישאך אלהיך אשר — נשא
אתה בטח בו לאמר לא תנתן — נתן
ירושלם ביד מלך אשור׃ הנה
אתה שמעת אשר עשו מלכי — עשה
אשור לכל הארצות להחרימם — חרם
ואתה תנצל׃ ההצילו אתם אלהי — נצל
הגוים אשר השחיתו אבותי את — שחת

Trāſla. B. Hie.

Et factū eſt cum audiſſet rex ezechias ſcidit veſtimenta ſua: & obuolut9 eſt ſacco: & intrauit in domū dñi. Et miſit eliachim qui erat ſuper domum: & ſobnā ſcribam: & ſeniores de ſacerdotib9 opertos ſaccis: ad eſaiam filium amos prophetam: & dixerunt ad eū. Hec dicit ezechias. Dies tribulatiōis & correptionis & blaſphemie dies hec: quia venerūt filii vſq; ad partū: & virtus non eſt pariendi. Si quomodo audiat dñs deus tuus verba rapſacis quem miſit rex aſſyriorū dñs ſuus ad blaſphemādum deū viuentē: & exprobrandū ſermonib9 quos audiuit dñs deus tuus. Leua ergo orationem pro reliquiis que reperte ſunt. Et venerunt ſerui regis ezechie ad eſaiam: & dixit ad eos eſaias. Hec dicetis domino veſtro. Hec dicit dominus. Ne timeas a facie verborū que audiſti: quibus blaſphemauerūt pueri regis aſſyriorum me. Ecce ego dabo ei ſpiritū & audiet nūciū: & reuertetur ad terram ſuā: & corruere eū faciā gladio in terra ſua. Reuerſus eſt aūt rapſaces: & inuenit regem aſſyriorū preliantē aduerſus lobnam. Audierat enim qa pfectus eſſet de lachis: & audiuit de taracha rege ethiopie dicentes: egreſſus eſt vt pugnet cōtra te. Quod cū audiſſet miſſit nuncios ad ezechiam: dicens. Hec dicetis ezechie regi iude loquentes. Non te decipiat deus tuus in quo tu confidis dicens: nō dabitur ieruſalem in manu regis aſſyriorum. Ecce tu audiſti omnia que fecerunt reges aſſyriorū omnibus terris quas ſubuerterunt: & tu poteris liberari? Nunqd eruerūt eos dii gentium: quos ſubuerterunt patres mei

Trāſ. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

Et factū eſt cū audiret rex ezechias.
Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαι τὸν βασιλέα ἐζεκίαν. — A
ſcidit veſtimenta ſua & idutus eſt ſacco &
ἔσχισεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ περιεβάλετο σάκκον καὶ — 4. Re. 19. d.
aſcēdit in domū dñi. & miſit eliachim magiſtrū
ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου. καὶ ἀπέστειλε τὸν ἐλιακεὶμ τὸν οἰ
aule & ſomnā ſcribā & ſenio
κονόμον καὶ σομνᾶν τὸν γραμματέα καὶ τοὺς πρεσβυ
res ſacerdotū idutos ſaccis ad eſai=
τέρους τῶν ἱερέων περιβεβλημένους σάκκους πρὸς ἠσαΐ
am filiū amos pphetā: & dixerūt ei. hec di=
αν υἱὸν ἀμὼς τὸν προφήτην, καὶ εἶπαν αὐτῷ. τάδε λέ
cit ezechias. dies tribulatōis & opprobrii & redargu
γει ἐζεκίας. ἡμέρα θλίψεως καὶ ὀνειδισμοῦ καὶ ἐλεγ=
tiōis & ire hodierna dies. qr venit dolor parien
μοῦ καὶ ὀργῆς ἡ σήμερον ἡμέρα. ὅτι ἥκει ἡ ὠδὶν τῇ τικτού
ti. virtutē aūt nō hȝ ad pariēdū. ſi quo mō audiat
σῃ. ἰσχὺν δὲ οὐκ ἔχει τοῦ τεκεῖν. εἴπως εἰσακούσαι
dñs de9 tu9 verba rapſaci q̄ mi=
κύριος ὁ θεός σου τοὺς λόγους ῥαψάκου οὓς ἀπέστει
ſit rex aſſyrioꝝ dñs eius ad exprobrādū deo vi
λε βασιλεὺς ἀσσυρίων ὁ κύριος αὐτοῦ ὀνειδίζειν θεὸν ζῶν
uēti: īproperat verba q̄ audiuit dñs de9 tu9. &
τα, ὀνειδίζει λόγους οὓς ἤκουσε κύριος ὁ θεός σου. καὶ
depcaberis ad dñm deū tuū p dereli
δεηθήσῃ πρὸς κύριον τὸν θεόν σου περὶ τῶν καταλελειμ
tis his. & venerūt ſerui ezechie ad eſaiā.
μένων τούτων. καὶ ἦλθον οἱ παῖδες ἐζεκίου πρὸς ἠσαΐαν.
& ait illis eſaias: ſic dicetis ad domi
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἠσαΐας, οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τὸν κύρι — B
nū vr̄m. hec dicit dñs ne timueris a
ον ὑμῶν. τάδε λέγει κύριος μὴ φοβηθῇς ἀπὸ τῶν
verbis q̄ audiſti: qb9 īproperauerūt me legati re
λόγων ὧν ἤκουσας, οὓς ὠνείδισάν με οἱ πρέσβεις βα
gis aſſyrioꝝ. ecce ego imittā ſup eū ſpūm: &
σιλέως ἀσσυρίων. ἰδοὺ ἐγὼ ἐμβαλῶ ἐπ᾽ αὐτὸν πνεῦμα, καὶ
audiēs nunciū reuertet̄ in regionē ſuā &
ἀκούσας ἀγγελίαν ἀποστρέψει εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ καὶ
cadet gladio in terra ſua. & reuerſus ē ra
πεσεῖται μαχαίρᾳ ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ. καὶ ἀπέστρεψε ῥα
pſaces & īuenit regē aſſyrioꝝ ob
ψάκης καὶ κατέλαβε τὸν βασιλέα ἀσσυρίων πο=
ſidentē lobnā. & audiuit qr diſceſſit a la=
λιορκοῦντα λόβναν. καὶ ἤκουσεν ὅτι ἀπῆρεν ἀπὸ λα
chis. & egreſſus ē tharra rex ethiopū: vt obſide
χης. καὶ ἐξῆλθεν θαρρὰ βασιλεὺς αἰθιόπων, τοῦ πολιορ
ret eū. & audiēs reuerſus eſt & mi=
κῆσαι αὐτόν. καὶ ἀκούσας ἀπέστρεψε καὶ ἀπέστει=
ſit nūcios ad ezechiā dicēs. ſic dicetis eze
λεν ἀγγέλους πρὸς ἐζεκίαν λέγων. οὕτως ἐρεῖτε ἐζε
chie regi iudee. nō decipiat te de9
κίᾳ βασιλεῖ τῆς ἰουδαίας. μὴ ἀπατάτω σε ὁ θεός
tu9 in quo tu cōfiſus es in eo dicēs: nō trade=
σου ἐφ᾽ ᾧ σὺ πέποιθας ἐπ᾽ αὐτῷ λέγων, οὐ μὴ παραδο
tur hierl̄m in manu regis aſſyrioꝝ. ecce
θῇ ἱερουσαλὴμ ἐν χειρὶ βασιλέως ἀσσυρίων. ἰδοὺ
tu nō audiſti q̄ fecerūt reges aſſyrioꝝ om
σὺ οὐκ ἤκουσας ἃ ἐποίησαν βασιλεῖς ἀσσυρίων πᾶ
ni terre quā deſtruxerūt & tu liberaberis? nūqd
σαν τὴν γῆν ὡς ἀπώλεσαν καὶ σὺ ῥυσθήσῃ; μὴ ἐρ=
liberauerūt eos dii gētiū quos pdiderūt
ρύσαντο αὐτοὺς οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν οὓς ἀπώλεσαν οἱ
patres mei. &
πατέρες μου. τήν τε — C

A
gozan ⁊ charran ⁊ raſe in regiōe theemath:
γῶζαν καὶ χαῤῥὰν καὶ ῥασεμαυησὶν ἐν χώρᾳ θεεμάθ,
vbi ſunt reges emath: ⁊ vbi arphath: ⁊ vbi
ποῦ εἰσὶν οἱ βασιλεῖς ἐμάθ, καὶ ποῦ ἀρφάθ, καὶ ποῦ
ciuitatis ſepharnaim: ana ⁊ aua: ⁊ accepit eze
πόλεως σεφφαρουΐμ, ἀναβοῦ καὶ γαυσά; καὶ ἔλαβεν ἐζε
chias librū a nūciis: ⁊ legit il=
κίας τὸ βιβλίον παρὰ τῶν ἀγγέλων, καὶ ἀνέγνω αὐ=
lū. ⁊ aſcēdit in domū dñi ⁊ aperuit illū: corā
τό. καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου καὶ ἤνοιξεν αὐτὸ, ἐναντίον
dño: ⁊ orauit ezechias ad dñm dicēs. do
κυρίου, καὶ προσηύξατο ἐζεκίας πρὸς κύριον λέγων. κύ
mie ſabaoth de⁹ iſrael q̄ ſedes ſup cheru
ριε σαβαὼθ ὁ θεὸς ἰσραὴλ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερου=
bim: tu es de⁹ ſol⁹ oīs regni orbis
βείμ, σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος πάσης βασιλείας τῆς οἰκου=
terre. tu feciſti celū ⁊ terrā. īclina
μένης. σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. κλῖνον
dñe aurē tuā. exaudi dñe. aperi dñe
κύριε τὸ οὖς σου. εἰσάκουσον κύριε. ἄνοιξον κύριε
oculos tuos. inſpice dñe ⁊ vide. ⁊
τοὺς ὀφθαλμούς σου. ἔμβλεψον κύριε καὶ ἴδε. καὶ
audi oīa verba ſenacherib: q̄ mi=
ἄκουσον πάντας τοὺς λόγους σενναχειρίμ, οὓς ἀπέ=
ſit ad exprobādū deū viuētē. in veritate eñi dñe:
στειλεν ὀνειδίζειν θεὸν ζῶντα. ἐπ᾽ ἀληθείας γὰρ κύριε,
deſolauert reges aſſyrioꝝ orbē terre totū ⁊
ἠρήμωσαν βασιλεῖς ἀσσυρίων τὴν οἰκουμένην ὅλην καὶ
B
regionē coꝝ. ⁊ iiecert idola eoꝝ
τὴν χώραν αὐτῶν. καὶ ἐνέβαλον τὰ εἴδωλα αὐτῶν
D
in ignē. nō eñi dii erāt: ſed opa manuū ho
εἰς τὸ πῦρ. οὐ γὰρ θεοὶ ἦσαν, ἀλλ᾽ ἔργα χειρῶν ἀν=
minū: ligna ⁊ lapides ⁊ deſtruxert eos. tu
θρώπων, ξύλα καὶ λίθοι καὶ ἀπώλεσαν αὐτούς. σὺ
dñe de⁹ nr̄ ſalua nos de manu eoꝝ. vt cogno
κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν σῶσον ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτῶν. ἵνα
ſcat oē regnū terre: q2 tu es de⁹ ſo=
γνῷ πᾶσα βασιλεία τῆς γῆς, ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς μό=
lus. ⁊ miſſus ē eſaias fili⁹ amos ad ezechiā ⁊ dixit
νος. καὶ ἀπεστάλη ἠσαΐας υἱὸς ἀμὼς πρὸς ἐζεκίαν καὶ εἶπεν
ei. hec dicit dñs de⁹ iſrael. audiui q̄ ora
αὐτῷ. τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ. ἤκουσα ἃ προ
ſti ad me de ſenacherib rege aſſyrioꝝ.
σηύξω πρός με περὶ σενναχειρὶμ βασιλέως ἀσσυρίων.
hoc verbū qd̄ locut⁹ eſt de eo de⁹. deſpe
οὗτος ὁ λόγος ὃν ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ ὁ θεός. ἐφαύλι=
xit te ⁊ ſubſannauit te virgo filia ſion
σέν σε καὶ ἐξεμυκτήρισέ σε παρθένος θυγάτηρ σιὼν
ſup te caput mouit filia hierl̄m cui
ἐπὶ σοὶ κεφαλὴν ἐκίνησε θυγάτηρ ἱερουσαλὴμ τὸν τίνα
exprobraſti ⁊ irritaſti. aut ad quē exaltaſti
ὠνείδισας καὶ παρώξυνας. ἢ πρὸς τίνα ὕψωσας τὴν
vocē tuā ⁊ leuaſti in excelſum oculos tuos in
φωνήν σου καὶ ἦρας εἰς ὕψος τοὺς ὀφθαλμούς σου εἰς
ſanctū iſrael. q2 p nūcios exprobraſti
τὸν ἅγιον τοῦ ἰσραήλ. ὅτι δι᾽ ἀγγέλων ὠνείδισας
dño. tu eñi dixiſti multitudinē curruū ego
κύριον. σὺ γὰρ εἶπας τῷ πλήθει τῶν ἁρμάτων ἐγὼ
aſcēdi in altitudinē mōtiū ⁊ in extrema liba=
ἀνέβην εἰς ὕψος ὀρέων καὶ εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ λιβά=
ni: ⁊ ſuccidi altitudinē cedri ei⁹ ⁊ pulchri
νου, καὶ ἔκοψα τὸ ὕψος κέδρου αὐτοῦ καὶ τὸ κάλ=
tudinē cupreſſi. ⁊ itraui ī altitudinē ptis
λος τῆς κυπαρίσσου. καὶ εἰσῆλθον εἰς ὕψος μέρους
C
ſylue
τοῦ δρυμοῦ

gozan & aran: & reſeph & filios eden q erāt in thalaſſar. Vbi eſt rex emath & rex arfath & rex vrbis ſepharuaim ana & aua? Et tulit ezechias libros de manu nunciorū: & legit eos & aſcendit in domum domini: & expandit eos coram domino. Et orauit ad dominum dicens. Domine exercituum deus iſrael qui ſedes ſup cherubim: tu es deus ſolus omnium regnorum terre: tu feciſti celum & terram. Inclina domine aurem tuam & audi: aperi dñe oculos tuos & vide: & audi omīa verba ſennacherib que miſit ad blaſphemandū deū viuentē. Vere enim domine deſertas fecerūt reges aſſyriorum terras: & regiones eaꝝ: & dederunt deos earum igni: non enim erant dii: ſed opera manuum hominum: lignum & lapis: & cōminuerunt eos. Et nunc dñe deus noſter ſalua nos de manu eius & cognoſcāt oīa regna terre: quia tu es dominus ſolus. Et miſit eſaias filius amos ad ezechiam dicens. Hec dicit dominus deus iſrael. Pro quibus rogaſti me de ſennacherib rege aſſyriorum: hoc eſt verbum qđ locutus eſt dñs ſuper eum. Deſpexit te & ſubſannauit te virgo filia ſion: poſt te caput mouit filia hieruſalē. Cui exprobraſti: & quē blaſphemaſti: & ſuper quē exaltaſti vocē: & leuaſti altitudinē oculorū tuorū ad ſanctū iſrael. In manu ſeruorū tuorū exprobraſti dño: & dixiſti. In multitudine q̈drigarū mearū ego aſcendi in altitudinē montiū iuga libani & ſuccidam excelſa cedrorū ei⁹: electas abietes illius: & introibo altitudinē ſūmitatis ei⁹: ſaltū carmeli eius: ego

גזן ואת חרן ורצף ובני עדן אשר
בתלשר׃ איה מלך חמת ומלך
ארפד ומלך לעיר ספרוים הנע נוע
ועוה׃ ויקח חזקיהו את הספרים לקח
מיד המלאכים ויקראהו ויעל לאך קרא
בית יהוה ויפרשהו חזקיהו לפני עלה פרש
יהוה׃ ויתפלל חזקיהו אל יהוה פנה פלל
לאמר יהוה צבאות אלהי
ישראל ישב הכרבים אתה הוא
האלהים לבדך לכל ממלכות בדד מלך
הארץ אתה עשית את השמים עשה
ואת הארץ׃ הטה יהוה אזנך נטה
ושמע פקח יהוה עינך וראה
ושמע את כל דברי סנחריב אשר
שלח לחרף אלהים חי׃ אמנם
יהוה החריבו מלכי אשור את חרב
כל הארצות ואת ארצם׃ ונתן את
אלהיהם באש כי לא אלהים המה
כי אם מעשה ידי אדם עץ ואבן עשה
ויאבדום׃ ועתה יהוה אלהינו אבד
הושיענו מידו וידעו כל ממלכות ישע מלך
הארץ כי אתה יהוה לבדך׃ וישלח שלח
ישעיהו בן אמוץ אל חזקיהו
לאמר כה אמר יהוה אלהי
ישראל אשר התפללת אלי אל פלל
סנחריב מלך אשור׃ זה הדבר
אשר דבר יהוה עליו בזה לך בוז
לעגה לך בתולת בת ציון אחריך בתל
ראש הניעה בת ירושלם׃ את נוע
מי חרפת וגדפת ועל מי הרימותה רום
קול ותשא מרום עיניך אל קדוש נשא רום
ישראל׃ ביד עבדיך חרפת אדני קדש
ותאמר ברב רכבי אני עליתי אמר רבב
מרום הרים ירכתי לבנון ואכרת כרת
קומת ארזיו מבחר ברשיו ואבוא בחר בוא
מרום קצו יער כרמלו׃ אני

© Biblioteca Nacional de España

Interp. heb. Ter. heb. Esa. xxxvij. Trāſla. B. Hie. Traſ. Gre. lxx. cū iter. latina.

קרתי ושתיתי מים ואחרב בכף — קרר שתה
פעמי כל יארי מצור הלוא שמעת — חרב צור
למרחוק אותה עשיתי מימי קדם — רחק את
ויצרתיה עתה הבאתיה ותהי — עשה יום
להשאות גלים נצים ערים — בוא היה
בצרות וישביהן קצרי יד חתו — שאה גלל נצה עיר
ובשו היו עשב שדה וירק דשא — חתת בוש
חציר גגות ושדמה לפני קמה — גג פנה
ושבתך וצאתך ובאך ידעתי — קום ישב יצא בוא
ואת התרגזך אלי יען התרגזך — רגז
אלי ושאננך עלה באזני ושמתי — שום
חחי באפך ומתגי בשפתיך — חח שפה
והשבתיך בדרך אשר באת בה — שוב בוא
וזה לך האות אכול השנה ספיח — אכל ספח
ובשנה השנית שחיס ובשנה — שנה שחס
השלישית זרעו וקצרו ונטעו — שלש
כרמים ואכול פרים ויספה פליטת — פרה פלט
בית יהודה הנשארה שרש למטה — שאר
ועשה פרי למעלה כי מירושלם — פרה עלה
תצא שארית ופליטה מהר — יצא
ציון קנאת יהוה צבאות תעשה — עשה
זאת לכן כה אמר יהוה אל מלך
אשור לא יבוא אל העיר הזאת — בוא
ולא יורה שם חץ ולא יקדמנה — ירה קדם
מגן ולא ישפך עליה סללה — שפך
בדרך אשר בא בה ישוב — בוא שוב
ואל העיר הזאת לא יבוא נאם
יהוה וגנותי על העיר הזאת — גנן
להושיעה למעני ולמען דוד — ישע
עבדי ויצא מלאך יהוה ויכה — לאך נכה
במחנה אשור מאה ושמנים — חנה
וחמשה אלף וישכימו בבקר והנה — שכם
כלם פגרים מתים ויסע וילך וישב — כלל מות
סנחריב מלך אשור וישב בנינוה — נסע שוב
ויהי הוא משתחוה בית נסרך — היה שחה
אלהיו ואדרמלך ושראצר בניו — בנה

fodi & bibi aquam: & ſiccaui veſtigio ∞∞∞∞ pedis mei omes riuos aggerū. Nūqd nō audiſti que olim fecerim ei? Ex diebus antiquis ego plaſmaui illud: & nunc adduxi: & factum eſt ∞ in erradicatione colliū cōpugnantiū & ciuitatū munitarū. Habitatores earū breuiata manu cōtremuerūt: & cōfuſi ſunt: facti ſunt ſicut fenū agri & gramen paſcue & herba tectorū q̄ exaruit anteq̄ matureſceret. Habitationē tuā & egreſſum tuū: & introitū tuū ego cognoui: & inſaniā tuā cōtra me. Cum fureres aduerſum me ſupbia tua aſcendit in aures meaſ. Ponā ergo circulū in naribus tuis: & frenū in labiis tuis: & reducā te in via per quā veniſti. Tibi aūt hoc erit ſignū. Comede hoc anno q̄ ſponte naſcūtur: & in āno ſcđo pomis veſcere. In anno autē tertio ſeminate & metite: & plātate vineaſ: & comedite fructū earū. Et emittet id qđ ſaluatū fuerit de domo iuda & qđ reliquū eſt radicē deorſum: & faciet fructum ſurſum: qa de hieruſalē exibūt reliqe: & ſaluatio de monte ſion. Zelus domini exercituū faciet iſtud. Propterea hec dicit dominus de rege ∞ aſſyrioꝝ. Non intrabit ciuitatem hanc ∞∞∞ & non iaciet ibi ſagittā: & non occupabit eam clypeus: & non mittet in cuircuitu ei⁹ aggerē. In via qua venit: p eā reuertetur: ∞∞∞∞∞ & ciuitatem hanc non ingredietur dicit ∞∞∞ dominus. Et protegam ciuitatem iſtam ∞∞∞∞ vt ſaluem eam propter me & propter dauid ∞ ſeruū meū. Egreſſus eſt autē angelus dñi: & percuſſit in caſtris aſſyriorum centum octoginta quinq̄ milia. Et ſurrexerunt mane: & ecce oēs cadauera mortuoꝝ. Et egreſſus eſt & abiit: et reuerſus ē ſenacherib rex aſſyrioꝝ: & habitauit in niniue. Et factū eſt cum adoraret in templo neſrach deum ſuum: adramelech & ſaraſar filii ei⁹

τ poſui pontē: τ deſolaui aquas τ oēs
καὶ ἔθηκα γέφυραν, καὶ ἠρήμωσα ὕδατα καὶ πᾶσαν E
cōgregationē aque. nō hec audiſti olim q̄ ego
συναγωγὴν ὕδατος. οὐ ταῦτα ἤκουσας πάλαι ἃ ἐγὼ
feci: a dieb⁹ antiq̄s decreui. nūc aūt oſtē
ἐποίησα; ἐξ ἡμερῶν ἀρχαίων συνέταξα. νῦν δὲ ἐπέ-
di: vt deſolarē gētes ī munitiōib⁹: τ habitātes in ci-
δειξα, ἐξερημῶσαι ἔθνη ἐν ὀχυροῖς, καὶ οἰκοῦντας ἐν πό-
uitatib⁹ munitis. remiſi man⁹ τ exarucrūt τ
λεσιν ὀχυραῖς. ἀνῆκα τὰς χεῖρας καὶ ἐξηράνθησαν καὶ
fuerūt q̄ſi fenū aridū in tectis τ vt gramē.
ἐγένοντο ὡς χόρτος ξηρὸς ἐπὶ δωμάτων καὶ ὡς ἄγρωστις.
nūc aūt ociū tuū τ exitū tuū τ
νῦν δὲ τὴν ἀνάπαυσίν σου καὶ τὴν ἔξοδόν σου καὶ τὴν
introitū tuū ego ſcio. at furoꝛ tu⁹ q̄ iratus es
εἴσοδόν σου ἐγὼ ἐπίσταμαι. ὁ δὲ θυμός σου ὃν ἐθυμώθης
τ amaritudo tua aſcēdit ad me. τ iponā circulū
καὶ ἡ πικρία σου ἀνέβη πρός με. καὶ ἐμβαλῶ φιμὸν
in naſum tuū τ frenū in labia tua. τ
εἰς τὴν ῥῖνά σου καὶ χαλινὸν εἰς τὰ χείλη σου. καὶ
reuerti faciā te via q̄ veniſti in ea. hoc aūt tibi
ἀποστρέψω σε τῇ ὁδῷ ᾗ ἦλθες ἐν αὐτῇ. τοῦτο δέ σοι τὸ
ſignū. comede hoc āno q̄ ſeminaſti: at
σημεῖον. φάγε τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ἃ ἔσπαρκας, τῷ δὲ F
anno ſecūdo reliq̄as. at tertio
ἐνιαυτῷ τῷ δευτέρῳ τὸ κατάλειμμα. τῷ δὲ τρίτῳ
ſeminātes metite τ plātate vineā τ
σπείραντες ἀμήσατε καὶ φυτεύσατε ἀμπελῶνα καὶ
comedite fructū eoꝝ. τ erūt dereli
φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῶν. καὶ ἔσονται οἱ καταλελειμ-
cti in iudea: mittēt radicē deoꝛſum τ faci-
μένοι ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, φυήσουσι ῥίζαν κάτω καὶ ποιήσου-
ent ſemē ſurſū. qꝛ de hierl̄m exibūt reli
σι σπέρμα ἄνω. ὅτι ἐξ ἱλῆμ ἐξελεύσονται οἱ καταλελειμ-
cti: τ ſaluati de mōte ſion. zelus dn̄i ſabaoth
μένοι, καὶ οἱ σωζόμενοι ἐξ ὄρους σιών. ὁ ζῆλος κυρίου σαβαὼθ
fecit hec. ꝓpterea ſic dicit dn̄s ad regē
ἐποίησε ταῦτα. διὰ τοῦτο οὕτως λέγει κς̄ ἐπὶ βασιλέα
aſſyrioꝝ: nō ītrabit in ciuitatē hāc neq̄
ἀσσυρίων, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐδὲ μὴ
mittet in eā ſagittā: neq̄ mittet in eā ſcutū.
βάλῃ ἐπ᾽ αὐτὴν βέλος, οὐδὲ μὴ βάλῃ ἐπ᾽ αὐτὴν θυρεόν,
neq̄ circūdabit ſup eā vallū. ſed via q̄
οὐδὲ μὴ κυκλώσῃ ἐπ᾽ αὐτὴν χάρακα. ἀλλὰ τῇ ὁδῷ ᾗ G
venit in ea reuertet: τ in ciuitatē hāc
ἦλθεν ἐπ᾽ αὐτῇ ἀποστραφήσεται, καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύ-
nō ītrabit. hec dicit dn̄s: ꝓtegā
την οὐ μὴ εἰσέλθῃ. τάδε λέγει κύριος, ὑπερασπιῶ
ſup ciuitatē iſtā vt ſaluē eā: ꝓpter
ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης τοῦ σῶσαι αὐτήν, δι᾽ ἐ-
me τ ꝓpter dauid ſeruū meū. τ egreſſus ē ange-
μὲ καὶ διὰ δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου. καὶ ἐξῆλθεν ἄγγε-
lus dn̄i τ occidit de caſtris aſſy
λος κυρίου καὶ ἀνεῖλεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν ἀσσυ-
rioꝝ centū octogita τ quinq̄ milia. τ
ρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα καὶ πέντε χιλιάδας. καὶ
ſurgētes mane īuenerūt coꝛpoꝛa moꝛtua. τ
ἀναστάντες τὸ πρωῒ εὗρον τὰ σώματα νεκρά. καὶ 4. Re.
abiit reuerſus. τ reuerſus eſt ſennacherim 19. d.
ἀπῆλθεν ἀποστραφείς. καὶ ἀπέστρεψεν σενναχηρεὶμ Eccl.
rex aſſyrioꝝ: τ habitauit in niniue. τ cū 48. g.
βασιλεὺς ἀσσυρίων, καὶ ᾤκησεν ἐν νινευῇ. καὶ ἐν τῷ
ipē adoꝛaret in domo aſarach dei ſui: adra
αὐτὸν προσκυνεῖν ἐν οἴκῳ ἀσαρὰχ θεοῦ αὐτοῦ, ἀδρα-
melech τ naraſar filii ei⁹:
μελὲχ καὶ νασαρὰρ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, ∞∞∞∞

© Biblioteca Nacional de España

pcuſſerūt eū gladiis. ipi aūt ſaluati ſūt in
ἐπάταξαν αὐτὸν μαχαίραις. αὐτοὶ δὲ διεσώθησαν εἰς
armeniā. ⁊ regnauit aſaradan fili⁹ eius
ἀρμενίαν. καὶ ἐβασίλευσεν ἀσορδὰν ὁ υἱὸς αὐτοῦ
p eo.
ἀντ' αὐτοῦ.

Ca.38.

Factū eſt aūt in tpe illo egrotauit ezechias
Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐμαλακίσθη ἐζεκίας
vſq ad mortē. ⁊ venit ad eū eſaias fili⁹ amos
ἕως θανάτου. καὶ ἦλθεν πρὸς αὐτὸν ἡσαΐας υἱὸς ἀμὼς ὁ
4.Re.20.a. 2.Pa.32.f. pphēta ⁊ dixit ad eū. hec dicit dñs: diſpone
προφήτης καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν. τάδε λέγει κύριος, τάξαι
de domo tua. morieris eñi tu ⁊ nō viues. ⁊
περὶ τοῦ οἴκου σου. ἀποθνήσκεις γὰρ σὺ καὶ οὐ ζήσῃ. καὶ
cōuertit ezechiā faciē ſuā ad parietē.
ἀπέστρεψεν ἐζεκίας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πρὸς τὸν τοῖχον,
⁊ orauit ad dñm dicēs. o dñe: memēto do-
καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον λέγων. ὦ δὴ κύριε, μνήσθητι κύ-
mine quomō ābulaui ī cōſpectu tuo cū veritate in corde
ριε ὡς ἐπορεύθην ἐνώπιόν σου μετὰ ἀληθείας ἐν καρδίᾳ
vero ⁊ placita in cōſpectu tuo feci. ⁊ fle
ἀληθινῇ καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιόν σου ἐποίησα. καὶ ἔκλαυ-
uit ezechias fletu magno. ⁊ factū eſt verbū dñi
σεν ἐζεκίας κλαυθμῷ μεγάλῳ. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου
ad eſaiam dicēs. vade ⁊ dic ezechie. hec
πρὸς ἡσαΐαν λέγων. πορεύθητι καὶ εἰπὸν ἐζεκίᾳ. τάδε
dicit dñs de⁹ dauid patris tui: audiui
λέγει κύριος ὁ θεὸς δαυὶδ τοῦ πατρός σου, ἤκουσα τῆς
orationē tuā ⁊ vidi lachrymas tuas. ecce adiicio
1.Reg.2.g. προσευχῆς σου καὶ εἶδον τὰ δάκρυά σου. ἰδοὺ προστίθημι
Lu.2.c ad tps tuū quindecī ānos. ⁊ de manu re
B πρὸς τὸν χρόνον σου πεντεκαίδεκα ἔτη. καὶ ἐκ χειρὸς βα-
Eccl.48.d. gis aſſyrioꝝ liberabo te ⁊ ciuitatē hāc: ⁊
σιλέως ἀσσυρίων ῥύσομαί σε καὶ τὴν πόλιν ταύτην, καὶ
ptegā ſup ciuitatē hāc. hoc aūt tibi
ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης. τοῦτο δέ σοι τὸ
ſignū a dño qꝛ faciet de⁹ verbū hoc
σημεῖον παρὰ κυρίου ὅτι ποιήσει ὁ θεὸς τὸ ῥῆμα τοῦτο
qd locut⁹ eſt. ecce ego verto vmbrā graduū
ὃ ἐλάλησεν. ἰδοὺ ἐγὼ στρέφω τὴν σκιὰν τῶν ἀναβαθμῶν
quos deſcēdit decē gradus dom⁹ pa
οὓς κατέβη τοὺς δέκα ἀναβαθμοὺς τοῦ οἴκου τοῦ πα-
tris tui ſol. auertā ſolē decē gra-
τρός σου ὁ ἥλιος. ἀποστρέψω τὸν ἥλιον τοὺς δέκα ἀνα-
dus quos deſcēdit vmbra. oratio ezechie re
βαθμοὺς οὓς κατέβη ἡ σκιά. προσευχὴ ἐζεκίου βα-
gis iudee qn elanguit ⁊ ſurrexit de
σιλέως τῆς ἰουδαίας ἡνίκα ἐμαλακίσθη καὶ ἀνέστη ἐκ
īfirmitate ſua. Ego dixi in excelſo
τῆς μαλακίας αὐτοῦ. Ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ ὕψει τῶν
dieꝝ meoꝝ vadā ad portas īferi. relin-
ἡμερῶν μου πορεύσομαι ἐν πύλαις ᾅδου. καταλεί-
quā ānos reſiduos: dixi nō vltra videbo
ψω τὰ ἔτη τὰ ἐπίλοιπα, εἶπα οὐκ ἔτι οὐ μὴ ἴδω
ſalutare dei in terra viuentiū. nec vltra
τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἐπὶ γῆς ζώντων. οὐκ ἔτι οὐ μὴ
videbo hoīem cū habitantib⁹: defeci a cognatio
ἴδω ἄνθρωπον μετὰ κατοικούντων, ἐξέλιπον συγγενεί-
ne mea: dereliqui reliquū vite mee. exiuit ⁊
ας μου, κατέλιπον τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς μου. ἐξῆλθεν καὶ
receſſit a me ſicut diuertēs tabernaculū q̄ fixerat
ἀπῆλθεν ἀπ' ἐμοῦ ὥσπερ ὁ καταλύων σκηνὴν πήξας.
ſpūs me⁹ apud me fact⁹ eſt ſicut tela texētis ap-
τὸ πνεῦμά μου παρ' ἐμοὶ ἐγένετο ὡς ἱστὸς ἐρίθου ἐγγι-
ppiquātis ad ſuccidēdū. in die illa tradit⁹ ſum. vſq
ζούσης ἐκτεμεῖν. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ παρεδόθην, ἕως
mane q̄ſi leo ſic cōtriuit oīa
πρωῒ ὡς λέων οὕτως συνέτριψε πάντα τὰ

percuſſerūt eum gladio: fugeruntq in terram ararath & regnauit aſaraddon filius ei⁹ pro eo.

38.

IN diebus illis egrotauit ezechias vſq ad mortē: & introiuit ad eum eſaias filius amos propheta & dixit ei. Hec dicit dñs. Diſpone domui tue: qa morieris tu & non viues. Et conuertit ezechias faciem ſuā ad parietē: & orauit ad dominum & dixit. Obſecro dñe memento queſo quō ambulauerim coram te in veritate: & in corde perfecto: & quod bonū eſt in oculis tuis fecerim. Et fleuit ezechias fletu magno. Et factum eſt verbum domini ad eſaiam: dicens. Vade & dic ezechie. Hec dicit domin⁹ deus dauid patris tuis. Audiui orationem tuam: vidi lachrymas tuas. Ecce ego adiciā ſuper dies tuos quindecim annos: & de manu regis aſſyriorū eruam te: & ciuitatē iſtam & protegam eam. Hoc autē tibi erit ſignum a domino: quia faciet dominus verbum hoc quod locutus eſt. Ecce ego reuerti faciam vmbram linearum per quas deſcēderat in horologio achaz in ſole retrorſum decem lineis. Et reuerſus eſt ſol decem lineis per gradus quos deſcenderat. Scriptura ezechie regis iuda cum egrotaſſet & cōualuiſſet de infirmitate ſua. Ego dixi in dimidio dierū meorū vadā ad portas īferi. Queſiui reſiduum annorū meorum. Dixi non videbo dominū deum in terra viuentium: non aſpiciā hominē vltra & habitatorē qetis. Gñatio mea ablata eſt: & cōuoluta eſt a me q̄ſi tabernaculū paſtoꝝ. Preciſa ē velut a texēte vita mea: dū adhuc ordirer ſuccidit me. De mane vſq ad veſpā finies me: ſperabā vſq mane. q̄ſi leo; ſic cōtriuit oīa

הכהו בחרב והמה נמלטו ארץ
אררט וימלך אסרחדן בנו תחתיו׃
בימים ההם חלה
חזקיהו למות ויבוא אליו ישעיהו
בן אמוץ הנביא ויאמר אליו
כה אמר יהוה צו לביתך כי מת
אתה ולא תחיה׃ ויסב חזקיהו
פניו אל הקיר ויתפלל אל יהוה׃
ויאמר אנה יהוה זכר נא את
אשר התהלכתי לפניך באמת
ובלב שלם והטוב בעיניך עשיתי
ויבך חזקיהו בכי גדול׃ ויהי דבר
יהוה אל ישעיהו לאמר׃ הלוך
ואמרת אל חזקיהו כה אמר
יהוה אלהי דוד אביך שמעתי
את תפלתך ראיתי את דמעתך
הנני יוסף על ימיך חמש עשרה
שנה׃ ומכף מלך אשור אצילך
ואת העיר הזאת וגנותי על
העיר הזאת׃ וזה לך האות
מאת יהוה אשר יעשה יהוה
את הדבר הזה אשר דבר׃ הנני
משיב את צל המעלות אשר
ירדה במעלות אחז בשמש אחרנית
עשר מעלות ותשב השמש עשר
מעלות במעלות אשר ירדה׃
מכתב לחזקיהו מלך יהודה בחלתו
ויחי מחליו׃ אני אמרתי בדמי
ימי אלכה בשערי שאול פקדתי
יתר שנותי׃ אמרתי לא אראה
יה יה בארץ החיים לא אביט
אדם עוד עם יושבי חדל׃ דורי
נסע ונגלה מני כאהל רעי קפדתי
כארג חיי מדלה יבצעני מיום
עד לילה תשלימני׃ שויתי
עד בקר כארי כן ישבר כל

נכה מלט
מלך בנה
C.xxxviij
יום
בוא
נבא אמר
צוה מות
חיה סבב
פנה פלל
הלך פנה
עשה
בכה
גדל היה
הלך
כלל ראה
יסף יום
גנן
עשה
שוב עלה
שוב
כתב חלה
חיה חלה
דמה יום
ילך שאל
שנה ראה
נבט
ישב
גלה מן
רעה חיה
בצע
שלם שנה
ארה שאר

© Biblioteca Nacional de España

עַצְמוֹתָי מִיּוֹם עַד לַיְלָה תַּשְׁלִימֵנִי׃
כְּסוּס עָגוּר כֵּן אֲצַפְצֵף אֶהְגֶּה כַּיּוֹנָה — עגר צפצף
דַּלּוּ עֵינַי לַמָּרוֹם אֲדֹנָי עָשְׁקָה — הגה דלל
לִּי עָרְבֵנִי׃ מָה אֲדַבֵּר וְאָמַר לִי — רום דבר
וְהוּא עָשָׂה אֶדַּדֶּה כָל שְׁנוֹתַי עַל — דדה שנה
מַר נַפְשִׁי׃ אֲדֹנָי עֲלֵיהֶם יִחְיוּ — מרר חיה
וּלְכָל בָּהֶן חַיֵּי רוּחִי וְתַחֲלִימֵנִי — חלם
וְהַחֲיֵנִי׃ הִנֵּה לְשָׁלוֹם מַר לִי מָר — חיה שלם
וְאַתָּה חָשַׁקְתָּ נַפְשִׁי מִשַּׁחַת בְּלִי — בלה
כִּי הִשְׁלַכְתָּ אַחֲרֵי גֵוְךָ כָּל חֲטָאָי׃ — שלך גוה
כִּי לֹא שְׁאוֹל תּוֹדֶךָּ מָוֶת יְהַלְלֶךָּ — שאל ידה
לֹא יְשַׂבְּרוּ יוֹרְדֵי בוֹר אֶל אֲמִתֶּךָ׃ — הלל שבר
ירד
חַי חַי הוּא יוֹדֶךָ כָּמוֹנִי הַיּוֹם אָב — ידה
לְבָנִים יוֹדִיעַ אֶת אֲמִתֶּךָ׃ יְהוָה — ידע
לְהוֹשִׁיעֵנִי וּנְגִינוֹתַי נְנַגֵּן כָּל יְמֵי — ישע נגן
חַיֵּינוּ עַל בֵּית יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ — יום חיה
יִשְׂאוּ דְּבֶלֶת תְּאֵנִים וְיִמְרְחוּ — נשא מרח
עַל הַשְּׁחִין וְיֶחִי׃ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ — שחן חיה
מָה אוֹת כִּי אֶעֱלֶה בֵּית יְהוָה׃ — עלה

Ca. xxxix בָּעֵת הַהִיא שָׁלַח
מְרֹאדַךְ בַּלְאֲדָן בֶּן בַּלְאֲדָן מֶלֶךְ
בָּבֶל סְפָרִים וּמִנְחָה אֶל חִזְקִיָּהוּ
וַיִּשְׁמַע כִּי חָלָה וַיֶּחֱזָק׃ וַיִּשְׂמַח — שמע חזק
עֲלֵיהֶם חִזְקִיָּהוּ וַיַּרְאֵם אֶת בֵּית — שמח ראה
נְכֹתֹה אֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב וְאֶת
הַבְּשָׂמִים וְאֵת הַשֶּׁמֶן הַטּוֹב וְאֵת
כָּל בֵּית כֵּלָיו וְאֵת כָּל אֲשֶׁר נִמְצָא — כלה מצא
בְּאֹצְרֹתָיו לֹא הָיָה דָבָר אֲשֶׁר
לֹא הֶרְאָם חִזְקִיָּהוּ בְּבֵיתוֹ וּבְכָל — ראה
מֶמְשַׁלְתּוֹ׃ וַיָּבֹא יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל — משל
הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מָה
אָמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וּמֵאַיִן יָבֹאוּ — בוא
אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה — אמר רחק
בָּאוּ אֵלַי מִבָּבֶל׃ וַיֹּאמֶר מָה רָאוּ — בוא ראה
בְּבֵיתֶךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֵת כָּל
אֲשֶׁר בְּבֵיתִי רָאוּ לֹא הָיָה דָבָר

offa mea. De mane vſqȝ ad veſperā finies me. Sicut pullus hirundinis ſic clamabo meditabor vt colūba. Attenuati ſũt oculi mei ſuſpiciētes in excelſũ. Dñe vim patior: rſpōde ꝑ me. Quid dicā aut qd rñdebit mihi: cũ ipſe fecerit. Recogitabo omnes annos meos in amaritudine aīe mee. Dñe ſi ſic viuitur: & in talib⁹ vita ſpũs mei. Corripies me & viuificabis me ecce in pace amaritudo mea amariſſima. Tu āt eruiſti aīam meā vt nō periret: ꝓieciſti poſt tergum tuũ oīa pctā mea. Quia nō infern⁹ cōfitebitur tibi neqȝ mors laudabit te: nō expectabũt qui deſcendũt in lacũ veritatē tuā. Viuens viuēs ipē cōfitebitur tibi ſicut & ego hodie. Pater filiis notā faciet veritatē tuā. Dñe ſaluũ me fac & pſalmos nr̃os cātabimus cũctis dieb⁹ vite nr̄e in domo dñi. Et iuſſit eſaias vt tollerent maſſam de ficis & cataplaſmarēt ꝏ ſuꝑ vuln⁹: & ſanaretur. Et dixit ezechias. ꝏꝏ Quod erit ſignũ: quia aſcendam in domũ dñi?

39.

IN tempore illo miſit merodach baladan filius baladan rex ꝏꝏꝏ babylonis libros & munera ad ezechiam. ꝏꝏ Audierat enī ꝙ egrotaſſet & cōualuiſſet. Letat⁹ eſt aũt ſuꝑ eis ezechias: & oſtēdit eis cellam ꝏꝏ aromatum: & argenti & auri & ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ odoramentorum & vnguenti optimi: & ꝏꝏꝏ oēs apothecas ſupellectilis ſue & vniuerſa q̄ inuēta ſunt in theſauris eius. Non fuit verbũ qđ non oñderet eis ezechias in domo ſua: & in oī poteſtate ſua. Introiuit āt eſaias ꝓpheta ad ezechiam regē: & dixit ei. Quid ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ dixerunt viri iſti: & vnde venerunt ꝏꝏꝏꝏꝏ ad te? Et dixit ezechias. De terra longinqua ꝏ venerũt ad me de babylone. Et dixit. Quid viderũt in domo tua? Et dixit ezechias. Omnia ꝏꝏ que in domo mea ſunt viderũt. Non fuit res

offa mea. ab eñi die vſqȝ ad noctē tradit⁹ ſum. q̄ſi
ὀςᾶ μου. ἀπὸ γὰρ τῆς ἡμέρας ἕως τῆς νυκτὸς παρεδόθην. ὡς — Io.4.
hirũdo ſic clamabo. ⁊ q̄ſi colũba ſic medita — d.
χελιδὼν οὕτως φωνήσω. καὶ ὡς περιστερὰ οὕτως μελετή
bor. defecerũt eñi mei oculi vt aſpicerē ego in
σω. ἐξέλιπον γάρ μου οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ βλέπειν με εἰς
excelſum celi ad dñm: q̄ eruit me ⁊ abſtu
τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὸν κύριον, ὃς ἐξείλετό με καὶ ἀφεί — D
ſtulit a me dolorē aīe ⁊ ipē fecit. do
λετό μου τὴν ὀδύνην τῆς ψυχῆς καὶ αὐτὸς ἐποίησε. κύ
mine de ipa eñi ãnũciatũ ē tibi. ⁊ ſuſcitaſti meũ
ριε περὶ αὐτῆς γὰρ ἀνηγγέλη σοι. καὶ ἐξήγειράς μου τὴν
ſpm̃ ⁊ cõſolat⁹ vixi. ecce in pace amaritudo mea.
πνοὴν καὶ παρακληθεὶς ἔζησα. ἰδοὺ ἐν εἰρήνῃ πικρία μου.
liberaſtis eñi meā aīam vt nō pereat. ⁊ ꝓieci
ἐρρύσω γάρ μου τὴν ψυχὴν ἵνα μὴ ἀπόληται. καὶ ἀπέῤ
ſti poſt me oīa pctā mea. nō eñi
ριψας ὀπίσω μου πάσας τὰς ἁμαρτίας μου. οὐ γὰρ
q̄ in īferno laudabũt te: neqȝ moriētes be
οἱ ἐν ᾅδου αἰνέσουσί σε, οὐδὲ οἱ ἀποθνήσκοντες εὐλο
nedicēt tibi: neqȝ ſperabũt q̄ in īferno miſericor
γήσουσί σε, οὐδὲ ἐλπιοῦσιν οἱ ἐν ᾅδου τὴν ἐλεημοσύ
diā tuā: viuētes bñdicēt tibi queādmodũ ⁊ ego.
νην σου, οἱ ζῶντες εὐλογήσουσί σε ὃν τρόπον κἀγώ.
ab eñi hodierno die filios faciā: q̄ ãnũcia
ἀπὸ γὰρ τῆς σήμερον παιδία ποιήσω, ἃ ἀναγγελοῦ
bũt iuſticiā tuā dñe ſalutis mee. ⁊
σι τὴν δικαιοσύνην σου κύριε τῆς σωτηρίας μου. καὶ
nō requieſcā bñdicēs tibi cũ pſalterio oib⁹
οὐ παύσομαι εὐλογῶν σε μετὰ ψαλτηρίου πάσας τὰς
dieb⁹ vite mee in cõſpectu dom⁹ dei.
ἡμέρας τῆς ζωῆς μου κατέναντι τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ.
⁊ dixit eſaias ad ezechiā: accipe maſſam ficuũ
καὶ εἶπεν ἠσαΐας πρὸς ἐζεκίαν, λάβε παλάθην σύκων
⁊ tere ⁊ cataſplama ⁊ ſan⁹ eris. ⁊ di
καὶ τρίψον καὶ κατάπλασαι καὶ ὑγιὴς ἔσῃ. καὶ εἶ
xit ezechias. qđ ſignũ qꝛ aſcendā in domũ
πεν ἐζεκίας. τί τὸ σημεῖον ὅτι ἀναβήσομαι εἰς τὸν οἶκον
dei?
τοῦ θεοῦ;

Ca.39.

IN tpe illo miſit meodoch fili⁹ bala — A
ΕΝ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπέστειλε μαιωδὸχ υἱὸς λαα — 4.Re.
adan rex babylonie epiſtolas ⁊ lega — 20.d.
δὰν ὁ βασιλεὺς τῆς βαβυλωνίας ἐπιστολὰς καὶ πρέσ
tos ⁊ munera ezechie. audiuit eñi qꝛ egrotauit vſqȝ ad
βεις καὶ δῶρα ἐζεκίᾳ. ἤκουσε γὰρ ὅτι ἐμαλακίσθη ἕως
mortē: ⁊ ſurrexit ⁊ gauiſus ē ſuꝑ eis ezechias gau
θανάτου, καὶ ἀνέστη καὶ ἐχάρη ἐπ' αὐτοῖς ἐζεκίας χα
dio magno. ⁊ oſtēdit eis domũ aroma
ρὰν μεγάλην. καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὸν οἶκον τοῦ νεχω
tũ ⁊ ſtactes ⁊ thymiamatũ ⁊ vnguē
θᾶ καὶ τῆς στακτῆς καὶ τῶν θυμιαμάτων καὶ τοῦ μύ
ti ⁊ argēti ⁊ auri: ⁊ oēs
ρου καὶ τοῦ ἀργύρου καὶ τοῦ χρυσίου, καὶ πάντας — B
domos vaſoꝝ gaze: ⁊ oia q̄cũqȝ erāt
τοὺς οἴκους τῶν σκευῶν τῆς γάζης, καὶ πάντα ὅσα ἦν
in theſauris ei⁹: ⁊ nō fuit aliq̄d qđ nō oñdit
ἐν τοῖς θησαυροῖς αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἦν οὐθὲν ὃ οὐκ ἔδει
eis ezechias in domo ſua. ⁊ venit eſaias
ξεν αὐτοῖς ἐζεκίας ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. καὶ ἦλθεν ἠσαΐας
ꝓpheta ad ezechiā: ⁊ ait ad eũ: q̄d di
ὁ προφήτης πρὸς ἐζεκίαν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν, τί λέ
cunt hoies iſti: ⁊ vnde venerẽt ad te.
γουσιν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι, καὶ πόθεν ἥκασι πρὸς σέ.
⁊ ait ezechias: de terra de longe venerũt de baby
καὶ εἶπεν ἐζεκίας, ἐκ γῆς πόῤῥωθεν ἥκασιν ἐκ βαβυ
lone ad me. ⁊ dixit eſaias: q̄d viderũt in
λῶνος πρός με. καὶ εἶπεν ἠσαΐας, τί ἴδοσαν ἐν τῷ — D
domo tua? ⁊ ait ezechias: oia q̄ in do
οἴκῳ σου, καὶ εἶπεν ἐζεκίας, πάντα τὰ ἐν τῷ οἴ
mo mea viderũt: ⁊ nō eſt in domo mea
κῳ μου ἴδοσαν, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ οἴκῳ μου ꝏ

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla.gre.lxx.cū iter.latina.

qͦ nō viderūt ſed ⁊ q̄ in theſauris meis. ⁊
ὃ οὐκ ἴδοσαν ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν τοῖς θησαυροῖς μου. καὶ
ait illi eſaias: audi verbū dn̄i ſabaoth.
εἶπεν αὐτῷ ἡσαΐας, ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου σαβαώθ.
ecce dies veniūt dicit dn̄s ⁊ auferent om
ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος καὶ λήψονται πάν-
nia q̄ i domo tua ⁊ q̄cūq̄ cōgregauerūt pa-
τα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου καὶ ὅσα συνήγαγον οἱ πατέ-
D tres tui vſq̄ ad diē hāc in babylonē venient. ⁊
ρες σου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης εἰς βαβυλῶνα ἥξει. καὶ
nihil relinquēt. dixit aūt de⁹ q̄ ⁊ a
οὐδὲν οὐ μὴ καταλείψωσιν. εἶπε δὲ ὁ θεὸς ὅτι καὶ ἀπὸ
filiis tuis q̄s genuiſti accipiēt ⁊ faciēt
τῶν τέκνων σου ὧν ἐγέννησας λήψονται καὶ ποιήσουσι
eunuchos in domo regis babyloni
σπάδοντας ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως τῶν βαβυλωνί-
orū. ⁊ ait eſaie ezechias: bonū verbū dn̄i qͦ
ων. καὶ εἶπεν ἡσαΐᾳ ἐζεκίας, ἀγαθὸς ὁ λόγος κυρίου ὃν
locut⁹ es: fiat pax ⁊ iuſticia in die
ἐλάλησας, γενέσθω δὴ εἰρήνη καὶ δικαιοσύνη ἐν ταῖς ἡμέ-
bus meis.
ραις μου.

Ca. 40.

A Cōſolamini cōſolamini pp̄ls me⁹ dicit
Παρακαλεῖτε παρακαλεῖτε λαός μου λέγει ὁ
de⁹ vr̄. ſacerdotes loq̄mini ad cor hieruſa
θεὸς ὑμῶν. ἱερεῖς λαλήσατε εἰς τὴν καρδίαν ἱερουσα-
lem cōſolamini eā. q̄ repleta eſt humili
λὴμ παρακαλέσατε αὐτήν. ὅτι ἐπλήσθη ἡ ταπείνω-
tas ei⁹. ſolutū eſt ei⁹ pctm̄. q̄d aūt recepit
σις αὐτῆς. λέλυται αὐτῆς ἡ ἁμαρτία. ὅτι δὲ ἐδέξατο
de manu dn̄i duplicia pctā ſua. vox
Mat. 3.a. ἐκ χειρὸς κυρίου διπλᾶ τὰ ἁμαρτήματα αὐτῆς. φωνὴ
clamātis in deſerto parate viā dn̄i: re
Marci 1.a. βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἑτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου, εὐθεί-
ctas facite ſemitas ei⁹. oīs vallis iple
Lu.3.c Io.1.c ας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. πᾶσα φάραγξ πλη-
bitur ⁊ oīs mōs ⁊ collis humiliabit. ⁊
ρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται. καὶ
erūt praua in directa ⁊ aſpera in cāpos planos:
ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖα καὶ ἡ τραχεῖα εἰς πεδία λεῖα,
⁊ apparebit gl̄ia dn̄i ⁊ videbit: oīs caro
καὶ ὀφθήσεται ἡ δόξα κυρίου καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ
ſalutare dei: q̄ dn̄s locut⁹ eſt. vox dicē-
σωτήριον τοῦ θεοῦ, ὅτι κύριος ἐλάλησεν. φωνὴ λέγον-
B tis: clama. ⁊ dixi: q̄d clamabo? oīs caro fenū
Eccl. 40.c. τος; βόησον. καὶ εἶπα, τί βοήσω; πᾶσα σὰρξ χόρτος
⁊ oīs gl̄ia hoīs q̄ſi flos feni: aruit fe
iaco.1.c. καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου, ἐξηράνθη ὁ χόρ-
nū ⁊ flos cecidit q̄ ſpūs dei īſufflauit
τος καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσε ὅτι πνεῦμα θεοῦ ἐνεφύσησεν
in eo vere fenū eſt pp̄ls: exſiccatū eſt fenū
ἐν αὐτῷ ἀληθῶς ὁ χόρτος ἐστὶν ὁ λαός, ἐξηράνθη ὁ χόρτος
flos cecidit: at verbū dei nr̄i manet in eter
ἄνθος ἐξέπεσεν, τὸ δὲ ῥῆμα τοῦ θεοῦ ἡμῶν μένει εἰς τὸν αἰ-
nū. ſup mōtē excelſū aſcēde q̄ euangelizas ſion.
ῶνα. ἐπ᾽ ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμενος σιών.
exalta in fortitudīe vocē tuā q̄ euāgelizas
ὕψωσον ἐν τῇ ἰσχύϊ τὴν φωνήν σου ὁ εὐαγγελιζόμενος
hierl̄m exalta noli timere. dic ciuitatib⁹
ἱερουσαλὴμ ὑψώσατε μὴ φοβοῦ. εἶπον ταῖς πόλεσιν
iuda. ecce de⁹ vr̄ ecce dn̄s cū virtute ve
ἰούδα. ἰδοὺ ὁ θεὸς ὑμῶν ἰδοὺ κύριος μετὰ ἰσχύος ἔρχε-
Infra. 62.d. nit: ⁊ brachiū cū dn̄atiōe. ecce merces ei⁹
ται, καὶ ὁ βραχίων μετὰ κυρίας. ἰδοὺ ὁ μισθὸς αὐτοῦ
cū eo ⁊ opus in cōſpectu illi⁹ ſicut paſtor
C μετ᾽ αὐτοῦ καὶ τὸ ἔργον ἐναντίον αὐτοῦ ὡς ποιμὴν
paſcet gregē ſuū ⁊ brachio ſuo
D ποιμανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ καὶ τῷ βραχίονι αὐτοῦ
cōgregabit agnos.
συνάξει ἄρνας

Trāſla.B.Hie.

quam non oſtenderim
eis in theſauris meis.
Et dixit eſaias ad eze-
chiam. Audi
verbum domini exerci-
tuum. Ecce dies veniēt:
& auferētur oīa que in
domo tua ſunt: & que
theſaurizauerūt pr̄es tui
vſq̄ ad diē hanc in baby
lonē. Non relinq̄tur q̄c-
q̄: dicit dn̄s. Et de filiis
tuis qui exibunt de te
quos genueris
tollent: & erunt eunu-
chi in palatio regis
babylonis. Et dixit eze
chias ad eſaiam.
Bonum verbū domini
quod locut⁹ es. Et dixit.
Fiat tantū pax & veri-
tas in diebus meis. 40.
Conſolamini conſo
lamini popule me⁹:
dicit deus veſter. Loqui
mini ad cor
hieruſalem & aduocate
eam: quoniā cōpleta ē
malitia eius dimiſſa eſt
iniquitas illius. Suſcepit
de manu dn̄i duplicia p
omnibus peccatis ſuis.
Vox clamantis in deſer
to. Parate viam
domini: rectas facite in
ſolitudine ſemitas
dei noſtri. Om̄is vallis
exaltabitur: & omnis
mons & collis humilia-
bitur: & erunt praua
in directa & aſpera ī vias
planas. Et reuelabitur
gloria domini: & vide-
bit omnis caro pariter
q̄ os dn̄i locutum eſt.
Vox dicentis. Clama:
& dixi Quid clamabo?
Omnis caro fenum:
& omnis gloria eius quā
ſi flos agri. Exſicatum eſt
fenum & cecidit flos:
quia ſpiritus domini
ſufflauit in eo. Vere fe
nū eſt pp̄ls. Exſiccatū ē
fenū & cecidit flos ver-
bum autē dei nr̄i manet
in eternū. Super mon-
tem excelſum aſcēde tu
qui euāgelizas ſion: ex
alta in fortitudine vocē
tuā qui euangelizas hie-
ruſalem. Exalta: noli
timere. Dic ciuitatibus
iude. Ecce deus veſter.
Ecce dominus deus in
fortitudine veniet: & bra
chiū eius dn̄abitur. Ecce
merces eius cum eo: &
opus illi⁹ corā illo. Sicut
paſtor gregē ſuū paſcet
in brachio ſuo congre
gabit agnos: in ſinu ſuo

Tex.heb.Eſa.xl.

אֲשֶׁר לֹא הִרְאִיתִים בְּאֹצְרֹתָי׃
וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ אֶל חִזְקִיָּהוּ שְׁמַע
דְּבַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים
וְנִשָּׂא כָּל אֲשֶׁר בְּבֵיתֶךָ וַאֲשֶׁר
אָצְרוּ אֲבֹתֶיךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה בָּבֶל
לֹא יִוָּתֵר דָּבָר אָמַר יְהוָה׃ וּמִבָּנֶיךָ
אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמְּךָ אֲשֶׁר תּוֹלִיד
יִקָּחוּ וְהָיוּ סָרִיסִים בְּהֵיכַל מֶלֶךְ
בָּבֶל׃ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל יְשַׁעְיָהוּ
טוֹב דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַיֹּאמֶר
כִּי יִהְיֶה שָׁלוֹם וֶאֱמֶת בְּיָמָי׃
נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי
יֹאמַר אֱלֹהֵיכֶם׃ דַּבְּרוּ עַל לֵב
יְרוּשָׁלַםִ וְקִרְאוּ אֵלֶיהָ כִּי מָלְאָה
צְבָאָהּ כִּי נִרְצָה עֲוֹנָהּ כִּי לָקְחָה
מִיַּד יְהוָה כִּפְלַיִם בְּכָל חַטֹּאתֶיהָ׃
קוֹל קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר פַּנּוּ דֶּרֶךְ
יְהוָה יַשְּׁרוּ בָּעֲרָבָה מְסִלָּה
לֵאלֹהֵינוּ׃ כָּל גֶּיא יִנָּשֵׂא וְכָל
הַר וְגִבְעָה יִשְׁפָּלוּ וְהָיָה הֶעָקֹב
לְמִישׁוֹר וְהָרְכָסִים לְבִקְעָה׃ וְנִגְלָה
כְּבוֹד יְהוָה וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחְדָּו
כִּי פִּי יְהוָה דִּבֵּר׃ קוֹל אֹמֵר קְרָא
וְאָמַר מָה אֶקְרָא כָּל הַבָּשָׂר חָצִיר
וְכָל חַסְדּוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה׃ יָבֵשׁ
חָצִיר נָבֵל צִיץ כִּי רוּחַ יְהוָה
נָשְׁבָה בּוֹ אָכֵן חָצִיר הָעָם׃ יָבֵשׁ
חָצִיר נָבֵל צִיץ וּדְבַר אֱלֹהֵינוּ יָקוּם
לְעוֹלָם׃ עַל הַר גָּבֹהַּ עֲלִי לָךְ
מְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן הָרִימִי בַכֹּחַ קוֹלֵךְ
מְבַשֶּׂרֶת יְרוּשָׁלָםִ הָרִימִי אַל
תִּירָאִי אִמְרִי לְעָרֵי יְהוּדָה הִנֵּה
אֱלֹהֵיכֶם׃ הִנֵּה אֲדֹנָי יְהוִה בְּחָזָק
יָבוֹא וּזְרֹעוֹ מֹשְׁלָה לוֹ הִנֵּה שְׂכָרוֹ
אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו׃ כְּרֹעֶה עֶדְרוֹ
יִרְעֶה בִּזְרֹעוֹ יְקַבֵּץ טְלָאִים וּבְחֵיקוֹ

Pꝛimitiua.heb.

רָאָה
יוֹם בּוֹא
יָתַר בָּנָה
מִן יָלַד
לָקַח הָיָה
סָרַס הֵיכָל
הָיָה שָׁלַם
יוֹם
Cap. xl.
אָמַר
רָצָה
קָרָא דָּבַר
פָּנָה סָלַל
נָשָׂא
שָׁפֵל
יָשַׁר גָּלָה
כָּבֵד רָאָה
פֶּה
קָרָא חָצַר
קוּם
עָלַם
עָלָה בָּשַׂר
רוּם כֹּחַ
יָרֵא עִיר
בּוֹא
פָּנָה
רָעָה קָבַץ

© Biblioteca Nacional de España

Pritiua.heb. Tex.heb.Eſa.xl. Trāſla.B.Hie. Trāſ.Gre.lxx.cū iter.latina.

Tex.heb.Eſa.xl.	Pritiua.heb.
יִשָּׂא עָלוֹת יְנַהֵל׃ מִי מָדַד בְּשָׁעֳלוֹ	נָשָׂא נָהַל
מַיִם וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן וְכָל	כוּל
בַּשָּׁלִשׁ עֲפַר הָאָרֶץ וְשָׁקַל בַּפֶּלֶס	שָׁלַשׁ
הָרִים וּגְבָעוֹת בְּמֹאזְנָיִם׃ מִי תִכֵּן	אָזַן
אֶת רוּחַ יְהוָה וְאִישׁ עֲצָתוֹ יוֹדִיעֶנּוּ׃	יָעַץ יָדַע
אֶת מִי נוֹעָץ וַיְבִינֵהוּ וַיְלַמְּדֵהוּ בְּאֹרַח	יָעַץ בִּין
מִשְׁפָּט וַיְלַמְּדֵהוּ דַעַת וְדֶרֶךְ	לָמַד שָׁפַט
תְּבוּנוֹת יוֹדִיעֶנּוּ׃ הֵן גּוֹיִם כְּמַר	יָדַע בִּין
מִדְּלִי וּכְשַׁחַק מֹאזְנַיִם נֶחְשָׁבוּ	דָּלָה חָשַׁב
הֵן אִיִּים כַּדַּק יִטּוֹל׃ וּלְבָנוֹן אֵין	אִי נָטַל
דֵּי בָּעֵר וְחַיָּתוֹ אֵין דֵּי עוֹלָה׃ כָּל	חָיָה עָלָה
הַגּוֹיִם כְּאַיִן נֶגְדּוֹ מֵאֶפֶס וָתֹהוּ	תֹּהָה
נֶחְשְׁבוּ לוֹ׃ וְאֶל מִי תְּדַמְּיוּן אֵל	חָשַׁב דָּמָה
וּמַה דְּמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ׃ הַפֶּסֶל נָסַךְ	דָּמָה עָרַךְ
חָרָשׁ וְצֹרֵף בַּזָּהָב יְרַקְּעֶנּוּ וּרְתֻקוֹת	רָקַע
כֶּסֶף צוֹרֵף׃ הַמְסֻכָּן תְּרוּמָה עֵץ לֹא	סָכַן רוּם
יִרְקַב יִבְחָר חָרָשׁ חָכָם יְבַקֶּשׁ	רָקַב בָּחַר
לוֹ לְהָכִין פֶּסֶל לֹא יִמּוֹט׃ הֲלוֹא	בָּקַשׁ כּוּן
תֵדְעוּ הֲלוֹא תִשְׁמָעוּ הֲלוֹא הֻגַּד	מוּט יָדַע
מֵרֹאשׁ לָכֶם הֲלוֹא הֲבִינֹתֶם מוֹסְדוֹת	שָׁמַע נָגַד
הָאָרֶץ׃ הַיֹּשֵׁב עַל חוּג הָאָרֶץ	בִּין יָסַד
וְיֹשְׁבֶיהָ כַּחֲגָבִים הַנּוֹטֶה כַדֹּק	נָטָה דָּק
שָׁמַיִם וַיִּמְתָּחֵם כָּאֹהֶל לָשָׁבֶת׃	מָתַח יָשַׁב
הַנּוֹתֵן רוֹזְנִים לְאָיִן שֹׁפְטֵי אֶרֶץ	
כַּתֹּהוּ עָשָׂה׃ אַף בַּל נִטָּעוּ אַף בַּל	תֹּהָה
זֹרָעוּ אַף בַּל שֹׁרֵשׁ בָּאֶרֶץ גִּזְעָם	
וְגַם נָשַׁף בָּהֶם וַיִּבָשׁוּ וּסְעָרָה כַּקַּשׁ	
תִּשָּׂאֵם׃ וְאֶל מִי תְדַמְּיוּנִי וְאֶשְׁוֶה	נָשָׂא דָּמָה
יֹאמַר קָדוֹשׁ׃ שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם	שָׁוָה אָמַר
וּרְאוּ מִי בָרָא אֵלֶּה הַמּוֹצִיא	קָדַשׁ נָשָׂא
בְמִסְפָּר צְבָאָם לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא	רוּם רָאָה
מֵרֹב אוֹנִים וְאַמִּיץ כֹּחַ אִישׁ לֹא	יָצָא סָפַר קָרָא
נֶעְדָּר׃ לָמָּה תֹאמַר יַעֲקֹב וּתְדַבֵּר	אָמַץ כּוּחַ
יִשְׂרָאֵל נִסְתְּרָה דַרְכִּי מֵיְהוָה	עָדַר אָמַר
וּמֵאֱלֹהַי מִשְׁפָּטִי יַעֲבוֹר׃ הֲלוֹא	דָּבַר סָתַר
יָדַעְתָּ אִם לֹא שָׁמַעְתָּ אֱלֹהֵי עוֹלָם	שָׁפַט עָבַר עָלַם

leuabit: fetas ipſe portabit. Quis menſus eſt pugillo aq̄s: & celos palmo ponderauit: Quis appēdit tribus digitis molem tre: & librauit in pōdere montes & colles in ſtatera: Quis adiuuit ſpm̄ dn̄i: aut qs cōſiliarius eius fuit: & oñdit illi: Cū quo iniit cōſiliū: & inſtruxit eū & docuit eū ſemitā iuſticie: & erudiuit eum ſcientia & viam prudentie oſtendit illi: Ecce gentes quaſi ſtilla ſitule: & quaſi momentū ſtatere reputate ſunt. Ecce iſule quaſi puluis exiguus: & libanus non ſufficiet ad ſuccēdendū: & aīalia ei⁹ nō ſufficiēt ad holocauſtū. Oēs gentes q̄ſi nō ſint: ſic ſunt corā eo: & q̄ſi nihilū & inane reputate ſunt ei. Cui ergo ſimilē feciſtis deum aut quā imaginē ponetis ei: Nūq̄d ſculptile cōflabit faber: aut aurifex auro figurabit illud & laminis argēteis argētari⁹. Forte lignū & iputribile elegit artifex ſapiēs: q̄rit quō ſtatuat ſimulachrū ꝙ non moueatur. Nunq̄d nō ſcietis: Nunq̄d nō audietis: Nūq̄d nō annūciatū eſt vobis ab initio: Nūq̄d nō intellexiſtis fundamēta tre: Qui ſedet ſuper gyrū terre: & hītatores eius ſunt q̄ſi locuſte. Qui extēdit velut nihili celos: & expandit eos ſicut tabernaculū ad inhabitādū. Qui dat ſecretorū ſcrutatores q̄ſi nō ſint: iudices terre velut inane fecit. Et quidē neq; plātato neq; ſato neq; radicato in terra trūco eorū. Repente flauit in eos: & aruerūt: & turbo q̄ſi ſtipulā auferet eos. Et cui aſſimilaſtis me & adequaſtis: dicit ſāctus. Leuate in excelſum oculos vr̄os: & videte qs creauit hec. Qui educit in numero militiā eorū: & oēs ex noīe vocat. Pre multitudīe fortitudinis & roboris virtutiſq; eius: neq; vnū reliquum fuit. Quare dicis iacob: & loq̄ris iſrael: abſcondita eſt via mea a domīo: & a deo meo iudicium meū tranſibit: Nūquid neſcis: aut non audiſti: Deus ſempiternus

τ pregnātes cōſolabit. qs menſus eſt
καὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσας παρακαλέσει. τίς ἐμέτρησε
manu aquā τ celū palmo τ oēm
τῇ χειρὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸν οὐρανὸν σπιθαμῇ καὶ πᾶσαν
terrā pugillo: qs ſtatuit mōtes pōdere τ rupes ſtate
τὴν γῆν δρακί; τίς ἔστησε τὰ ὄρη σταθμῷ καὶ τὰς νάπας ζυ
ra: qs cognouit mētē dñi: aut qs cōſiliari⁹ ei⁹ fu
γῷ; τίς ἔγνω νοῦν κυρίου, ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένε
it: q̄ inſtruet eū: aut quē cōſuluit τ Sa. 9. c.
το; ὃς συμβιβάσει αὐτόν, ἢ τίνα συνεβουλεύσατο καὶ Ro. 11. d.
inſtruxit eū: aut qs oſtēdit ei iudiciū: aut viā
συνεβίβασεν αὐτόν; ἢ τίς ἔδειξεν αὐτῷ κρίσιν; ἢ ὁδὸν D
itelligētie: qs oſtēdit ei ſi oēs gētes ſicut ſtil
συνέσεως; τίς ἔδειξεν αὐτῷ εἰ πάντα τὰ ἔθνη ὡς στα
la a ſitula τ ſicut momētū ſtatere reputate ſūt τ q̄ſi
γὼν ἀπὸ κάδου καὶ ὡς ῥοπὴ ζυγοῦ ἐλογίσθησαν καὶ ὡς
ſaliua reputabunt: at liban⁹ nō ſufficit ad cōburēdū
σίελος λογισθήσονται; ὁ δὲ λίβανος οὐχ ἱκανὸς εἰς καῦσιν
τ oia q̄drupedia nō ſufficiūt ad holocau
καὶ πάντα τὰ τετράποδα οὐχ ἱκανὰ εἰς ὁλοκάρπω
ſtū: τ oēs gētes q̄ſi nihil ſūt τ in nihilū
σιν, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ὡς οὐδέν εἰσι καὶ εἰς οὐδὲν
reputate ſūt ei. cui aſſimilaſtis dñm: τ cui
ἐλογίσθησαν αὐτῷ. τίνι ὡμοιώσατε κύριον, καὶ τίνι
imagini aſſimilaſtis eū: nūq̄d imaginē fecit fa
ὁμοιώματι ὡμοιώσατε αὐτόν; μὴ εἰκόνα ἐποίησε τέ
ber aurifex cōflās aurū circūdeaura
κτων, ἢ χρυσοχόος χωνεύσας χρυσίον περιεχρύσω
uit eū: imaginē fabricauit eū: lignū eñi ipu
σεν αὐτόν, ὁμοίωμα κατεσκεύασεν αὐτόν; ξύλον γὰρ ἄση
tribile eligit faber τ ſapiēter q̄rit quomō ſtatuet e
πτον ἐκλέγεται τέκτων καὶ σοφῶς ζητεῖ πῶς στήσει αὐ E
ius ſimulachrū vt nō moueat. nōne ſcietis: nōne audi
τοῦ εἰκόνα ἵνα μὴ σαλεύηται. οὐ γνώσεσθε; οὐκ ἀκού
etis nō ānūciatū eſt a pricipio vobis: nō cognouiſtis
σεσθε; οὐκ ἀνηγγέλη ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν; οὐκ ἔγνωτε τὰ
fundamēta terre: q̄ tenet gyrū terre: τ
θεμέλια τῆς γῆς; ὁ κατέχων τὸν γῦρον τῆς γῆς, καὶ οἱ
inhabitātes in ea q̄ſi locuſte q̄ ſtatuit q̄ſi camerā
ἐνοικοῦντες ἐν αὐτῇ ὡς ἀκρίδες ὁ στήσας ὡς καμάραν
celū τ extendit q̄ſi tabernaculū ad hitandū: q̄
τὸν οὐρανὸν καὶ διατείνας ὡς σκηνὴν κατοικεῖν, ὁ δι
dat principes in nihilū regere: at terrā q̄ſi nihil
δοὺς ἄρχοντας εἰς οὐδὲν ἄρχειν, τὴν δὲ γῆν ὡς οὐδὲν
fecit. nō eñi plantabunt neq; ſerent: neq;
ἐποίησεν. οὐ γὰρ μὴ φυτεύσωνται οὐδὲ σπαρῶσι, οὐδὲ μὴ
radicabit in terra radix eoꝝ: flauit ſup eos τ are
ῥιζωθῇ εἰς τὴν γῆν ἡ ῥίζα αὐτῶν· ἔπνευσεν ἐπ᾽ αὐτοὺς καὶ ἐξη
facti ſūt τ tēpeſtas q̄ſi ſtipulas aſſumet eos.
ράνθησαν καὶ καταιγὶς ὡς φρύγανα ἀναλήψεται αὐτούς. F
nūc ergo cui me aſſimilaſtis τ exequabor eis
νῦν οὖν τίνι με ὡμοιώσατε καὶ ὁμοιωθήσομαι αὐτοῖς
dixit ſanct⁹. eleuate ſurſū oculos
εἶπεν ἅγιος. ἀναβλέψατε τὸ ὕψος τοὺς ὀφθαλμοὺς
vr̄os τ videte: qs oſtēdit hec oia q̄ edu
ὑμῶν καὶ ἴδετε, τίς κατέδειξε ταῦτα πάντα. ὁ ἐκ
cit iuxta nūerū ornatū ſuū oēs in no
φέρων κατὰ ἀριθμὸν τὸν κόσμον αὐτοῦ πάντας ἐπ᾽ ὀνό
mine vocabit a multa gl̄ia τ i robore fortitudinis Infra. 48. b.
ματι καλέσει ἀπὸ πολλῆς δόξης καὶ ἐν κράτει ἰσχύος οὐ mat. 17 b.
nihil a te abſcōditū ē. nō eñi dicas iacob τ q̄d locut⁹ es iſ
δέν σε ἔλαθεν. μὴ γὰρ εἴπῃς ἰακὼβ καὶ τί ἐλάλησας ἰσ
rael: abſcōdita eſt via mea a deo τ de⁹
ραήλ. ἀπεκρύβη ἡ ὁδός μου ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ὁ θεός
me⁹ iudiciū abſtulit τ receſſit. τ nūc nō no
μου τὴν κρίσιν ἀφεῖλεν καὶ ἀπέστη. καὶ νῦν οὐκ ἔγ
ſti niſi audiſti de⁹ etern⁹
νως εἰ μὴ ἤκουσας θεὸς αἰώνιος G

© Biblioteca Nacional de España

deus q̄ fabricauit terſos terre: nō eſuriet ne=
θεὸς ὁ κατασκευάσας τὰ ἄκρα τῆς γῆς, οὐ πεινάσει οὐ
q; laborabit: neq; eſt īuētio prudētie ei⁹
δὲ κοπιάσει, οὐδὲ ἔστιν ἐξεύρεσις τῆς φρονήσεως αὐτοῦ,
q̄ dat eſurientib⁹ fortitudinē: ⁊ nō dolentib⁹
διδοὺς τοῖς πεινῶσιν ἰσχὺν, καὶ τοῖς μὴ ὀδυνωμένοις
merorē. eſurient eñi iuniores ⁊ laborabūt ado=
λύπην. πεινάσουσι γὰρ νεώτεροι καὶ κοπιάσουσι νεα
leſcētes: ⁊ electi īfirmi erūt. at expectātes
νίσκοι, καὶ ἐκλεκτοὶ ἀνίσχυες ἔσονται. οἱ δὲ ὑπομένοντες τὸν
deū mutabūt fortitudinē: aſſumēt alas q̄ſi aq̄le: cur
θεὸν ἀλλάξουσιν ἰσχὺν, πτεροφυήσουσιν ὡς ἀετοί, δραμοῦν
rēt: ⁊ nō laborabūt. gradient ⁊ nō eſuriet.
ται, καὶ οὐ κοπιάσουσι. βαδιοῦνται, καὶ οὐ πεινάσουσι.

C.41 A Innouamini ad me īſule: nā pricipes mu
Ἐγκαινίζεσθε πρός με νῆσοι, οἱ γὰρ ἄρχοντες ἀλ
tant fortitudinē: appropinquēt ⁊ loquant ſimul.
λάττουσι ἰσχὺν, ἐγγισάτωσαν καὶ λαλησάτωσαν ἅμα.
tunc iudiciū āñūcient. q̄s ſuſcitauit de ori
τότε κρίσιν ἀπαγγειλάτωσαν. τίς ἐξήγειρεν ἀπ᾽ ἀνα
ente iuſticiā: vocauit eā ad pedes ſuos:
τολῶν δικαιοσύνην, ἐκάλεσεν αὐτὴν κατὰ πόδας αὐτοῦ,
⁊ vadet. dabit ī cōſpectu gētiū: ⁊ reges īſtu=
καὶ πορεύσεται. δώσει ἐναντίον ἐθνῶν, καὶ βασιλεῖς ἐκ
porē mittet: ⁊ dabit in terra gladios eoꝝ: ⁊ ſicut
στήσει καὶ δώσει εἰς γῆν τὰς μαχαίρας αὐτῶν, καὶ ὡς
ſtipulas ꝓiectas arc⁹ eoꝝ. ⁊ ꝑſequet e=
φρύγανα ἐξωσμένα τὰ τόξα αὐτῶν. καὶ διώξεται αὐ=
os: ⁊ ꝑtrāſibit in pace viā pedū e=
τούς, καὶ διελεύσεται ἐν εἰρήνῃ τὴν ὁδὸν τῶν ποδῶν αὐ
ius: q̄s operat⁹ ē ⁊ fecit hec? vocauit e=
τοῦ, τίς ἐνήργησε καὶ ἐποίησε ταῦτα; ἐκάλεσεν αὐ=
B a q̄ vocat ea a gñationū pricipio. ego de⁹ prim⁹:
τὴν ὁ καλῶν αὐτὴν ἀπὸ γενεῶν ἀρχῆς. ἐγὼ ὁ θεὸς πρῶτος,
⁊ in vētura ego ſū. viderūt gētes ⁊ timu
Infra. 44.a.⁊ 48.b. καὶ εἰς τὰ ἐπερχόμενα ἐγώ εἰμι. ἴδοσαν ἔθνη καὶ ἐφο
erūt termini terre obſtupueſt. appropīq̄ueſt ⁊ vene
βήθησαν τὰ ἄκρα τῆς γῆς ἔκστησαν. ἤγγισαν καὶ ἦλθο=
rūt ſimul iudicās vnuſq̄ſq; ꝓximo.: ⁊ fratri
σαν ἅμα κρίνων ἕκαστος τῷ πλησίον, καὶ τῷ ἀδελφῷ
auxiliatur⁹. ⁊ dicet: ꝑualuit vir faber lignari⁹ ⁊ erarius
βοηθήσων. καὶ ἐρεῖ, ἴσχυσεν ἀνὴρ τέκτων καὶ χαλκεὺς
ꝑcutiēs malleo ſimul ꝑducēs. aliq̄ñ q̄dē dicet ſolida
τύπτων σφύρᾳ ἅμα ἐλαύνων. ποτὲ μὲν ἐρεῖ ἄμβλυ=
tio bona eſt: cōfortaueſt eā ī clauis ponēt e=
μα καλόν ἐστιν, ἰσχύρωσαν αὐτὰ ἐν ἥλοις θήσουσιν αὐ=
am ⁊ nō mouebit. tu aūt iſrael puer me⁹ iacob
τά, καὶ οὐ κινηθήσεται. σὺ δὲ ἰσραὴλ παῖς μου ἰακὼβ
quē elegi ſemē abraam quē dilexi: quē aſſum=
ὃν ἐξελεξάμην σπέρμα ἀβραὰμ ὃν ἠγάπησα, οὗ ἀντελα=
pſi ab extremo terre ⁊ a ſūmitatib⁹ ei⁹ vo
βόμην ἀπ᾽ ἄκρου τῆς γῆς καὶ ἐκ τῶν σκοπιῶν αὐτῆς ἐκά
caui te: ⁊ dixi tibi puer me⁹ es: elegi te ⁊
λεσά σε, καὶ εἶπά σοι παῖς μου εἶ, ἐξελεξάμην σε καὶ
C nō dereliqui te: ne timeas: tecū eñi ſum.
οὐκ ἐγκατέλιπόν σε, μὴ φοβοῦ, μετὰ σοῦ γάρ εἰμι.
ne erres: ego eñi ſum de⁹ tu⁹ q̄ cōfortaui te: ⁊
μὴ πλανῶ, ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ θεός σου ὁ ἐνισχύσας σοι, καὶ
auxiliat⁹ ſū tibi: ⁊ roboraui te dextera iuſta
ἐβοήθησά σοι, καὶ ἠσφαλισάμην σε τῇ δεξιᾷ τῇ δικαίᾳ
mea. ecce cōfundent ⁊ erubeſcent oēs
μου. ἰδοὺ αἰσχυνθήσονται καὶ ἐντραπήσονται πάντες
aduerſantes tibi. erūt eñi q̄ſi nō exiſtentes
οἱ ἀντικείμενοί σοι. ἔσονται γὰρ ὡς οὐχ ὑπάρχοντες.
⁊ peribūt oēs aduerſarii tui. q̄res e=
καὶ ἀπολοῦνται πάντες οἱ ἀντίδικοί σου. ζητήσεις αὐ
os: ⁊ nō iuenies hoīes q̄ inſanient
τούς, καὶ οὐ μὴ εὕρῃς τοὺς ἀνθρώπους οἳ παροινήσουσιν
in te. erūt eñi q̄ſi nō exñtes: ⁊ nō erūt
εἰς σέ. ἔσονται γὰρ ὡς οὐκ ὄντες, καὶ οὐκ ἔσονται οἱ
pugnātes cōtra te: q: ego
ἀντιπολεμοῦντές σε, ὅτι ἐγὼ ὁ

dominus qui creauit terminos terre & non deficiet neq; laborabit: nec eſt inueſtigatio ſapientie eius: q dat laſſo virtutē: & his q nō ſunt fortitudinē & robur multiplicat. Deficient pueri & laborabunt: & iuuenes in īfirmitate cadent. Quí aūt ſperant in dño mutabūt fortitudinem: aſſumēt pēnas ſicut aq̄le: currēt & non laborabunt: ambulabūt & nō deficient.

41. Taceant ad me inſule: & gentes mutent fortitudinē. Accedant & tunc loquētur: ſimul ad iudiciū ꝓpinq̄mus. Quis ſuſcitauit ab oriente iuſtū: vocauit eū vt ſeq̄retur ſe. Dabit in cōſpectu ei⁹ gentes: & reges obtinebit. Dabit q̄ſi puluerē gladio ei⁹: ſicut ſtipulā vento raptā arcui ei⁹. Perſeq̄tur eos trāſibit in pace: ſemita ī pedib⁹ ei⁹ nō appebit. Quis hec opatus eſt & fecit vocans gñationes ab exordio. Ego dñs primus & nouiſſim⁹ ego ſum. Viderūt inſule & timuerūt: extrema terre obſtupuerūt: appropinq̄uerūt & acceſſerūt. Vnuſq̄ſq; ꝓximo ſuo auxiliatur: & fratri ſuo dicet cōfortare. Cōfortauit faber erari⁹ percutiens malleo eum qui cudebat tunc tpis: dicens glutino bonum eſt: & confortauit eum claus vt non moueatur. Et tu iſrael ſerue meus iacob quē elegi: ſemen abraā amici mei: in quo apprehendi te: ab extremis terre & a longinquis ei⁹ vocaui te: & dixi tibi. Seruus meus es tu: elegi te & non abieci te. Ne timeas qa ego tecū ſum: ne declines quia ego deus tuus. Confortaui te & auxiliatus ſum tibi: & ſuſcepit te dextera iuſti mei. Ecce cōfundētur & erubeſcēt oēs q pugnāt aduerſum te. Erunt q̄ſi nō ſint: & peribūt viri q cōtradicūt tibi. Queres eos & non inuenies viros rebelles tuos & erunt q̄ſi nō ſint & veluti conſūptio hoīes bellantes aduerſum te: quia ego dominus

יהוה בורא קצות הארץ לא
ייעף ולא ייגע אין חקר לתבונתו׃
נתן ליעף כח ולאין אונים
עצמה ירבה׃ ויעפו נערים
ויגעו ובחורים כשול יכשלו׃
וקוי יהוה יחליפו כח יעלו אבר
כנשרים ירוצו ולא ייגעו ילכו
ולא ייעפו׃

Cap. xlj.

החרישו אלי איים ולאמים
יחליפו כח יגשו אז ידברו יחדו
למשפט נקרבה׃ מי העיר ממזרח
צדק יקראהו לרגלו יתן לפניו
גוים ומלכים ירד יתן כעפר חרבו
כקש נדף קשתו׃ ירדפם יעבור
שלום ארח ברגליו לא יבא׃ מי
פעל ועשה קרא הדרות מראש
אני יהוה ראשון ואת אחרנים
אני הוא׃ ראו איים וייראו
קצות הארץ יחרדו קרבו ויאתיון׃
איש את רעהו יעזרו ולאחיו
יאמר חזק׃ ויחזק חרש את צרף
מחליק פטיש את הולם פעם
אמר לדבק טוב הוא ויחזקהו
במסמרים לא ימוט׃ ואתה ישראל
עבדי יעקב אשר בחרתיך זרע
אברהם אהבי׃ אשר החזקתיך
מקצות הארץ ומאציליה קראתיך
ואמר לך עבדי אתה בחרתיך ולא
מאסתיך׃ אל תירא כי עמך
אני אל תשתע כי אני אלהיך
אמצתיך אף עזרתיך אף תמכתיך
בימין צדקי׃ הן יבשו ויכלמו כל
הנחרים בך יהיו כאין ויאבדו
אנשי ריבך׃ תבקשם ולא תמצאם
אנשי מצתך יהיו כאין וכאפס
אנשי מלחמתך׃ כי אני יהוה

ברא קצה
יעף יגע
בין כח
רבה
בחר כשל
קוה חלף
עלה רוץ
Cap. xlj.
חרש אי
נגש דבר
שפט קרב
עור זרח
קרא נתן
פנה רדה
הדף רדף
שלם בוא
ראה ירא
קצה חרד
אתה עזר
אמד חזק
חלק פטש
הלם
ספר מוט
קצה אצל
ירא
שעה
ימן בוש
כלם חרה
היה אבד
רוב בקש
מצא נצה
לחם

© Biblioteca Nacional de España

אלהיך מחזיק ימינך האמר לך	חזק ימן
אל תירא אני עזרתיך׃ אל	ירא
תיראי תולעת יעקב מתי ישראל	תלע מתה
אני עזרתיך נאם יהוה וגאלך	
קדוש ישראל׃ הנה שמתיך	קדש שום
למורג חרוץ חדש בעל פיפיות	מרג חרץ
תדוש הרים ותדק וגבעות כמוץ	פה דוש דק
תשים׃ תזרם ורוח תשאם וסערה	שום זרה
תפיץ אתם ואתה תגיל ביהוה	נשא פוץ
בקדוש ישראל תתהלל׃ העניים	גול
והאביונים מבקשים מים ואין	הלל ענה
לשונם בצמא נשתה אני יהוה	אבה בקש לשן
אענם אלהי ישראל לא אעזבם׃	ענה עזב
אפתח על שפיים נהרות ובתוך	פתח שפה
בקעות מעינות אשים מדבר	עין שום
לאגם מים וארץ ציה למוצאי	דבר יצא
מים׃ אתן במדבר ארז שטה והדס	נתן שום
ועץ שמן אשים בערבה ברוש	ברש
תדהר ותאשור יחדו׃ למען	דהר אשר
יראו וידעו וישימו וישכילו יחדו	שום שכל
כי יד יהוה עשתה זאת וקדוש	עשה
ישראל בראה׃ קרבו ריבכם יאמר	רוב אמר
יהוה הגישו עצמותיכם יאמר	נגש
מלך יעקב׃ יגישו ויגידו לנו את	נגד
אשר תקרינה הראשנות מה	קרה
הנה הגידו ונשימה לבנו ונדעה	שום ידע
אחריתן או הבאות השמיענו׃	בוא שמע
הגידו האותיות לאחור ונדעה כי	נגד אחר
אלהים אתם אף תיטיבו ותרעו	יטב רוע
ונשתעה ונראה יחדו׃ הן אתם מאין	שעה ראה
ופעלכם מאפע תועבה יבחר בכם׃	תעב בחר
העירותי מצפון ויאת ממזרח שמש	עור צפן
יקרא בשמי ויבא סגנים כמו	אתה זרח
חמר וכמו יוצר ירמס טיט׃ מי	קרא בוא
הגיד מראש ונדעה ומלפנים	יצר רמס
ונאמר צדיק אף אין מגיד אף אין	נגד ידע
	כנה אמר צדק

deus tuus apprehẽdens
manũ tuã: dicenſq; tibi.
Ne timeas: ego adiuui
te. Noli ∞∞∞∞∞∞∞
timere vermis iacob:
qui mortui eſtis ex iſrael.
Ego auxiliatus ſum tibi
dicit dñs: & redemptor
tuus ſanctus iſrael. Ego
poſui te ∞∞∞∞∞∞∞
quaſi plauſtrũ triturans
nouũ: habẽs roſtra ſer-
rantia. Triturabis mon
tes & cõminues: & col-
les quaſi puluerẽ pones.
Ventilabis eos: & vẽtus
tollet: & turbo diſperget
eos: & tu exultabis in
domino: in ſancto iſrael
letaberis. Egeni ∞∞∞
& pauperes querunt a-
quas & non ſunt: ∞∞∞
lingua eorum ſiti aruit.
Ego dominus ∞∞∞∞
exaudiam eos: deus iſra
el: non derelinquã eos.
Aperiã in ſupinis colli-
bus flumina & in medio
camporum fontes. Po-
nam deſertum ∞∞∞∞
in ſtagna aquarũ & ter-
ram inuiam in riuos ∞
aquarũ. Dabo inſolitu
dine cedrũ & ſpinam &
myrtũ & lignũ oliue. Po
nam in deſerto abietem
vlmum & buxum ſimul
vt ∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞
videant & ſciant & reco
gitent & intelligant pari
ter: quia manus dñi fe
cit hec: & ſanctus ∞∞
iſrael creauit illud. Pro
pe facite iudiciũ vrm̃ di-
cit dominus: afferte ſi qd
forte habetis dixit ∞∞
rex iacob. Accedant &
nuncient nobis ∞∞∞∞
quecunq; ventura ſunt.
priora que ∞∞∞∞∞∞
fuerũt nũciate: & pone
mus cor nrm̃: & ſciem⁹
nouiſſima eorũ: & que
vẽtura ſunt idicate nobis.
Annũciate que ventura
ſunt in futurũ: & ſciem⁹
quia dii eſtis vos. Bene
quoq; aut male ſi pote-
ſtis facite & loq̃mur & vi-
deam⁹ ſimul. Ecce vos
eſtis ex nihilo: & opus ve
ſtrũ ex eo qđ nõ eſt. Abo
minatio eſt q elegit vos.
Suſcitaui ab aquilone &
veniet ab ortu ſolis. Vo
cabit nomẽ meũ: & addu
cet magiſtratus q̃ſi lutũ:
& velut plaſtes cõculcãs
humũ. Quis ãnũciauit
ab exordio vt ſciam⁹: &
a prĩcipio vt dicam⁹ iuſt⁹
es. Nõ eſt annũciãs neq;

deus tu⁹ tenẽs dexterã tuã: dicẽs tibi ne ti
θεός σου ὁ κρατῶν τῆς δεξιᾶς σου, ὁ λέγων σοι μὴ φο D
meas iacob paruule iſrael: ego auxiliat⁹ ſũ tibi: dicit
βοῦ ἰακὼβ ὀλιγοστὸς ἰσραήλ, ἐγὼ ἐβοήθησά σοι, λέγει
deus tu⁹ redimẽs te iſrael: ecce feci te q̃ſi
ὁ θεός σου λυτρούμενός σε ἰσραήλ, ἰδοὺ ἐποίησά σε ὡς
rotas plauſtri nouas iſerrarũ modũ. & triturabis
τροχοὺς ἁμάξης καινοὺς πριστηροειδεῖς. καὶ ἀλοήσεις
mõtes: & cõminues colles: & q̃ſi puluerẽ pones: &
ὄρη, καὶ λεπτυνεῖς βουνούς, καὶ ὡς χοῦν θήσεις, καὶ A
vẽtilabis & ventus auferet eos: & tẽpeſtas diſp
λικμήσεις καὶ ἄνεμος λήψεται αὐτούς, καὶ καταιγὶς δια
get illos. tu aũt letaberis in ſanctis
σπερεῖ αὐτούς. σὺ δὲ εὐφρανθήσῃ ἐν τοῖς ἁγίοις
iſrael: & exultabũt pauperes & ino
ἰσραήλ, καὶ ἀγαλλιάσονται οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ ἐν
pes. queret enĩ aquã & nõ erit: lingua e-
δεεῖς. ζητήσει γὰρ ὕδωρ καὶ οὐκ ἔσται, ἡ γλῶσσα αὐ
orũ pre ſiti exaruit. ego dñs exaudi
τῶν ἀπὸ τῆς δίψης ἐξηράνθη. ἐγὼ κύριος ἐπακούσο-
am de⁹ iſrael: & nõ derelinquã eos: ſed
μαι ὁ θεὸς ἰσραήλ, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω αὐτούς, ἀλ
aperiã in mõtib⁹ flumina: & in medio cã
λ' ἀνοίξω ἐπὶ τῶν ὀρέων ποταμούς, καὶ ἐν μέσῳ πε
porũ fontes: & faciã deſertũ in paludes: &
δίων πηγάς, καὶ ποιήσω τὴν ἔρημον εἰς ἕλη, καὶ τὴν
ſitientẽ terrã in aq̃ductib⁹. ponã in inaquoſã terrã E
διψῶσαν γῆν ἐν ὑδραγωγοῖς. θήσω εἰς τὴν ἄνυδρον γῆν
cedrũ & buxũ & myrtũ & cupreſſum &
κέδρον καὶ πύξον καὶ μυρσίνην καὶ κυπάρισσον καὶ
populũ. vt videãt & cognoſcãt & cogitẽt & noue
λεύκην. ἵνα ἴδωσι καὶ γνῶσι καὶ ἐννοηθῶσι καὶ ἐπιστῶν
rint ſimul: q2 man⁹ dñi fecit hec: & ſanct⁹
ται ἅμα, ὅτι χεὶρ κυρίου ἐποίησε ταῦτα, καὶ ὁ ἅγιος
iſrael oñdit appropiquat iudiciũ vrm̃. dicit
τοῦ ἰσραὴλ κατέδειξεν. ἐγγίζει ἡ κρίσις ὑμῶν. λέγει
dñs de⁹ appropiquauerũt cõſilia vr̃a dicit rex iacob
κς ὁ θεὸς ἤγγισαν αἱ βουλαὶ ὑμῶν λέγει ὁ βασιλεὺς ἰακώβ.
appropinquẽt & annũcient vobis q̃ vẽtura
ἐγγισάτωσαν καὶ ἀναγγειλάτωσαν ὑμῖν ἃ συμβήσε
ſunt: aut priora q̃ erãt dicite. & appone
ται, ἢ τὰ πρότερα τίνα ἦν εἴπατε. καὶ ἐπιστήσο
mus ſenſũ: & ſciemus q̃ nouiſſima: & vẽtu B
μεν τὸν νοῦν, καὶ γνωσόμεθα τί τὰ ἔσχατα, καὶ ἐπερ
ra dicite nobis: ãnũciate futura
χόμενα εἴπατε ἡμῖν, ἀναγγείλατε τὰ ἐπερχόμενα
in nouiſſimo: & ſciemus q̃m dii eſtis. bñfa
ἐπ' ἐσχάτου, καὶ γνωσόμεθα ὅτι θεοί ἐστε. εὖ ποιή F
cite & malefacite admirabimur & videbim⁹ ſi
σατε καὶ κακώσατε θαυμασόμεθα καὶ ὀψόμεθα ἅ-
mul: q2 vnde eſtis vos. & vñ opus
μα, ὅτι πόθεν ἐστὲ ὑμεῖς, καὶ πόθεν ἡ ἐργασία
vrm̃: de terra abominationũ elegerũt vos. ego
ὑμῶν, ἐκ γῆς βδελυγμάτων ἐξελέξαντο ὑμᾶς. ἐγὼ
aũt ſuſcitaui eũ q̃ ab aq̃lone & q̃ a ſolis or-
δὲ ἤγειρα τὸν ἀπὸ βορρᾶ καὶ τὸν ἀφ' ἡλίου ἀνατο-
tu: vocabunt nomine meo. veniãt prĩci
λῶν, κληθήσονται τῷ ὀνόματί μου. ἐρχέσθωσαν ἄρχον
pes: & ſicut lutũ figuli & ſicut figul⁹ cõ
τες, καὶ ὡς πηλὸς κεραμέως καὶ ὡς κεραμεὺς κα-
culcans lutũ: ſic cõculcabimini. q̃s
ταπατῶν τὸν πηλόν, οὕτω καταπατηθήσεσθε. τίς
enĩ ãnũciabit q̃ a prĩcipio: vt cognoſcam⁹ & q̃ an
γὰρ ἀναγγελεῖ τὰ ἐξ ἀρχῆς, ἵνα γνῶμεν καὶ τὰ ἔμ
tea. dicem⁹ q2 vera ſunt. nõ eſt
προσθεν. ἐροῦμεν ὅτι ἀληθῆ ἐστιν. οὐκ ἔστιν ∞∞∞∞

∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ G

∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞ C

∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞∞

© Biblioteca Nacional de España

D
p̄dicēs: neq̄ audiēs vr̄os ſermones.pīcipiū ſion
ὁ προλέγων, οὐδὲ ὁ ἀκούων ὑμῶν τοὺς λόγους. ἀρχὴν σιὼν
dabo: ⁊ hierl̄m cōſolabor in via. de ēm
δώσω, καὶ ἱερουσαλὴμ παρακαλέσω εἰς ὁδόν. ἀπὸ γὰρ
gētib⁹ ecce nulla. ⁊ a ſimulachris eoꝝ nō
τῶν ἐθνῶν ἰδοὺ οὐθέν. καὶ ἀπὸ τῶν εἰδώλων αὐτῶν οὐκ
erat q̄ ānūciaret. ⁊ ſi īterrogauero eos vnde eſtis: nō
ἦν ὁ ἀναγγέλων. καὶ ἐὰν ἐρωτήσω αὐτοὺς πόθεν ἐστέ; οὐ μὴ
rn̄debūt mihi. ſunt ēm q̄ faciūt vos ⁊ fruſtra
ἀποκριθῶσί μοι. εἰσὶ γὰρ οἱ ποιοῦντες ὑμᾶς καὶ μάτην
ſeducētes vos.
πλανῶντες ὑμᾶς.
Ca.42.

A Iacob puer me⁹ aſſumā eū. iſrael
Ἰακὼβ ὁ παῖς μου ἀντιλήψομαι αὐτοῦ. ἰσραὴλ ὁ
Mat. 12.d. elect⁹ me⁹ ſuſcepit eū aīa mea. dedi
ἐκλεκτός μου προσεδέξατο αὐτὸν ἡ ψυχή μου. δέδωκα τὸ
ſpm̄ meū ſup eū. iudiciū gētib⁹ educet. nō
πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν. κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἐξοίσει. οὐ
clamabit: neq̄ dimittet: neq̄ audiet foras vox e-
κεκράξεται, οὐδὲ ἀνήσει, οὐδὲ ἀκουσθήσεται ἔξω ἡ φωνὴ αὐ-
ius. calamū fractū nō cōteret: ⁊ linū
τοῦ. κάλαμον συντεθλασμένον οὐ συντρίψει, καὶ λίνον
fumigans nō extīguet: ſed in veritate educet iudi
καπνιζόμενον οὐ σβέσει, ἀλλὰ εἰς ἀλήθειαν ἐξοίσει κρί-
ciū. ſplēdebit ⁊ nō cōteret donec ponat ſup
σιν. ἀναλάμψει καὶ οὐ θραυσθήσεται ἕως ἂν θῇ ἐπὶ τῆς
E terrā iudiciū. ⁊ in noīe ei⁹ gētes ſperabūt. ſic
γῆς κρίσιν. καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. οὕ-
dicit dn̄s de⁹ q̄ fecit celū ⁊ defixit
τως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ πήξας
illud q̄ firmauit terrā ⁊ q̄ in ea: ⁊ q̄ dedit flatū
αὐτὸν στερεώσας τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ διδοὺς πνοὴν
ppl̄o q̄ ſup eā: ⁊ ſpm̄ calcantib⁹ eā.
τῷ λαῷ τῷ ἐπ' αὐτῆς, καὶ πνεῦμα τοῖς πατοῦσιν αὐτήν.
ego dn̄s de⁹ vocaui te in iuſticia ⁊ apphēdā
ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ἐκάλεσά σε ἐν δικαιοσύνῃ καὶ κρατήσω
manū tuā: ⁊ cōfortabo te: ⁊ dedi te in fe
τῆς χειρός σου, καὶ ἐνισχύσω σε, καὶ ἔδωκά σε εἰς διαθή-
Infra. 46.b. dus generis iſrael in lucē gētiū: vt apires oculos ce-
κην γένους ἰσραὴλ εἰς φῶς ἐθνῶν, ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς τυ-
corū: ⁊ educeres de vīculos ligatos: de domo car
φλῶν, καὶ ἐξαγαγεῖν ἐκ δεσμῶν δεδεμένους, ἐξ οἴκου φυ-
B ceris ſedētes in tenebris. ego dn̄s de⁹ hoc meū
λακῆς καθημένους ἐν σκότει. ἐγὼ κς ὁ θεός τοῦτό μου
eſt nomē. gloriā meā alteri nō dabo: neq̄
ἐστὶ τὸ ὄνομα. τὴν δόξαν μου ἑτέρῳ οὐ δώσω, οὔτε τὰς
virtutes meas ſimulachris. q̄ a pīcipio ecce venerūt: ⁊
ἀρετάς μου τοῖς γλυπτοῖς. τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἰδοὺ ἥκασι, καὶ
F noua q̄ ego ānūciabo. ⁊ anteq̄ ānūcient manifeſta
καινὰ ἃ ἐγὼ ἀναγγελῶ. καὶ πρὸ τοῦ ἀναγγεῖλαι ἐδηλώ-
ſūt vobis. cātate dn̄o cātucū nouū: glificate no
θη ὑμῖν. ὑμνήσατε τῷ κυρίῳ ὕμνον καινόν, δοξάζετε τὸ ὄνο-
mē ei⁹ ī terminis terre. q̄ deſcendūt in
μα αὐτοῦ ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς. οἱ καταβαίνοντες εἰς τὴν
mare ⁊ nauigāt in eo ⁊ īſule ⁊ hītantes
θάλασσαν καὶ πλέοντες αὐτὴν καὶ νῆσοι καὶ κατοικοῦντες
eas. letare deſertū ⁊ vici ei⁹: vil-
αὐτάς. εὐφράνθητι ἔρημος καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, ἐπαύ-
le ⁊ q̄ hītant cedar. letabunt ha
λεις καὶ οἱ κατοικοῦντες κηδάρ. εὐφρανθήσονται οἱ κα-
bitātes petrā. de ſūmitate mōtiū clamabūt
τοικοῦντες πέτραν. ἀπ' ἄκρου τῶν ὀρέων βοήσουσι
dabūt deo gloriā. virtutes ei⁹ in inſulis
δώσουσι τῷ θεῷ δόξαν. τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ ἐν ταῖς νήσοις
G nūciabūt. dn̄s de⁹ virtutū egredie
ἀπαγγελοῦσιν. κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἐξελεύ-
tur ⁊ cōteret bellū: ſuſcitabit zelū ⁊
σεται καὶ συντρίψει πόλεμον, ἐπεγερεῖ ζῆλον καὶ
C clamabit ſup inimicos ſuos cū fortitudine. ta
βοήσεται ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ μετὰ ἰσχύος. ἐσιώ-
cui a ſeculo
πησα ἀπ' αἰῶνος

predicens neq̄ audiens ſermones veſtros. Primus ad ſion dicet: ecce adſunt: & hieruſalem euāgeliſtam dabo. Et vidi & non erat exiſtis quiſq̄ qui iniret cōſiliū: & īterrogat⁹ rn̄deret verbū. Ecce oēs iniuſti & vana opera eorū ventus & inane ſimulachra eorum.
42.
Ecce ſeruus meus: ſuſcipiam eum electus me⁹ cōplacuit ſibi in illo aīa mea. Dedi ſpm̄ meū ſup eum iudiciū gentib⁹ pferet. Non clamabit neq̄ accipiet perſonam: nec audietur vox eius foris. Calamum quaſſatum non conteret: & linum fumigans non extinguet. In veritate educet iudicium: non erit triſtis neq̄ turbulētus donec ponat in terra iudiciū: & legē eius inſule expectabunt. Hec dicit dominus deus creans celos & extendēs eos: firmās terrā & que germināt ex ea: dans flatum populo qui eſt ſup terrā: & ſpm̄ calcantibus eam. Ego dominus vocaui te in iuſticia: & apprehendi manū tuā: & ſeruaui te. Et dedi te in fedus populi in lucem gentiū: vt aperires oclos cecorū & educeres de concluſione vinctū: de domo carceris ſedentes in tenebris. Ego dn̄s: hoc eſt nomē meum. Gloriā meā alteri non dabo: & laudē meā ſculptilib⁹: q̄ prima fuerunt ecce venerunt: noua quoq̄ ego annuncio: anteq̄ oriantur audita vobis faciam. Cantate domino canticum nouum: laus eius ab extremis terre. Qui deſcēditis in mare & plenitudo eius: inſule & habitatores earū. Letetur deſertū & ciuitates eius in domibus habitabit cedar. Laudate hītatores petre: de vertice mōtiū clamabūt. Ponēt dn̄o gloriā & laudē ei⁹ in inſulis nūciabūt. Dn̄s ſicut fortis egredietur ſicut vir preliator ſuſcitabit zelū. Vociferabitur & clamabit ſup inimicos ſuos cō fortabitur. Tacui: ſemp

משמיע אף אין שמע אמריכם׃
ראשון לציון הנה הנם ולירושלם
מבשר אתן׃ וארא ואין איש
ומאלה ואין יועץ ואשאלם וישיבו
דבר׃ הן כלם און אפס מעשיהם
רוח ותהו נסכיהם׃
הן עבדי אתמך
בו בחירי רצתה נפשי נתתי
רוחי עליו משפט לגוים יוציא׃
לא יצעק ולא ישא ולא
ישמיע בחוץ קולו׃ קנה רצוץ
לא ישבור ופשתה כהה לא
יכבנה לאמת יוציא משפט׃ לא
יכהה ולא ירוץ עד ישים בארץ
משפט ולתורתו איים ייחלו׃ כה
אמר האל יהוה בורא השמים
ונוטיהם רקע הארץ וצאצאיה
נתן נשמה לעם עליה ורוח
להלכים בה׃ אני יהוה קראתיך
בצדק ואחזק בידך ואצרך ואתנך
לברית עם לאור גוים׃ לפקח
עינים עורות להוציא ממסגר
אסיר מבית כלא ישבי חשך׃ אני
יהוה הוא שמי וכבודי לאחר לא
אתן ותהלתי לפסילים׃ הראשנות
הנה באו וחדשות אני מגיד
בטרם תצמחנה אשמיע אתכם׃
שירו ליהוה שיר חדש תהלתו
מקצה הארץ יורדי הים ומלאו
איים וישביהם׃ ישאו מדבר
ועריו חצרים תשב קדר ירנו ישבי
סלע מראש הרים יצוחו׃ ישימו
ליהוה כבוד ותהלתו באיים יגידו׃
יהוה כגבור יצא כאיש מלחמות
יעיר קנאה יריע אף יצריח
על איביו יתגבר׃ החשיתי מעולם

שמע
הנה
בשר נתן
ראה יעץ
שאל שוב
עשה
תהה
Cap. xlij.
תמך בחר
רצה נתן
שפט יצא
צעק נשא
שמע רצץ
שבר
כבה
כהה רוץ
שום ירה
אי יחל
נטה
יצא
חזק נצר
נתן ברת
סגר
אסר
כבד
הלל פסל
בוא נגד
צמח
שור
ירד
דבר
עיר ישב
רנן צוח
שום
נגד
גבר לחם
עור רוע
צרח חשה
עלם

© Biblioteca Nacional de España

Text. he. Eſa. xlij.

אחריש אתאפק כיולדה אפעה
אשם ואשאף יחד : אחריב
הרים וגבעות וכל עשבם אוביש
ושמתי נהרות לאיים ואגמים
אוביש : והולכתי עורים בדרך לא
ידעו בנתיבות לא ידעו אדריכם
אשים מחשך לפניהם לאור
ומעקשים למישור אלה הדברים
עשיתם ולא עזבתים : נסגו אחור
יבשו בשת הבטחים בפסל
האמרים למסכה אתם אלהינו :
החרשים שמעו והעורים הביטו
לראות : מי עור כי אם עבדי וחרש
כמלאכי אשלח מי עור כמשלם
ועור כעבד יהוה : ראות רבות
ולא תשמר פקח אזנים ולא
ישמע : יהוה חפץ למען צדקו
יגדיל תורה ויאדיר : והוא עם בזוז
ושסוי הפח בחורים כלם ובבתי
כלאים החבאו היו לבז ואין
מציל משסה ואין אמר השב :
מי בכם יאזין זאת יקשיב וישמע
לאחור : מי נתן למשסה יעקב
וישראל לבזזים הלוא יהוה זו
חטאנו לו ולא אבו בדרכיו הלוך
ולא שמעו בתורתו : וישפך עליו
חמה אפו ועזוז מלחמה ותלהטהו
מסביב ולא ידע ותבער בו ולא
ישים על לב :

Cap. xliij. ועתה כה
אמר יהוה בראך יעקב ויצרך
ישראל אל תירא כי גאלתיך
קראתי בשמך לי אתה : כי
תעבר במים אתך אני ובנהרות
לא ישטפוך כי תלך במו אש
לא תכוה ולהבה לא תבער בך :

Pritiua. heb.

חרש אפק
ילד פעה
שמם שאף
חרב יבש
שום
הלך
נתב דבר
שום חשך
פנה עקש
ישר עשה
אחר בוש
נסך
נבט
ראה
לאך שלח
שלם ראה
רבב שמר
שמע
גדל ירה
אדר בזז
שסה כוח
בחר בית
חבא בזז
נצל שסס
שוב אזן
קשב אחר
אבה הלך
ירה שפך
יחם עזז
לחם להט
סבב בער
שום
ירא
עבר
שטף ילך
כוה

Traſla. B. Hie.

ſilui: patiens fui: ſicut parturiens loquar. Diſſipabo & abſorbebo ſimul: deſertos faciam montes & colles & oẽ germen eorũ exiccabo. Ponam flumina in inſulas & ſtagna arefaciam. Et ducam cecos in viam quam neſciũt: & in ſemitis q̃s ignorauerunt ambulare eos faciam. Ponam tenebras coram eis in lucem & praua in recta. Hec verba feci eis: & nõ dereliqui eos. Cõuerſi ſunt retrorſum. Cõfundãtur cõfuſione qui cõfidũt in ſculptili: qui dicunt conflatili vos dii noſtri. Surdi audite: & ceci intuemini ad videndũ: qs cecus niſi ſeruus meus: & ſurdus niſi ad quẽ nũcios meos miſi? Quis cecus niſi q venũdatus eſt? Et qs cecꝰ niſi ſeruꝰ dñi? Qui vides multa: nõne cuſtodies? Qui aptas habes aures: nõne audies. Et dñs voluit vt ſanctificaret eum: magnificaret legẽ & extolleret: ipſe aũt populꝰ direptus & vaſtatꝰ. Laqueus iuuenũ oẽs: & in domibꝰ carcerũ abſconditi ſunt. Facti ſunt in rapinã: nec eſt q eruat: in direptionẽ: nec eſt qui dicat: redde. Quis eſt in vobis q audiat hoc: attẽdat & auſcultet futura? Quis dedit in direptionẽ iacob & iſrael vaſtantibus. Nõne dñs ipſe cui peccauimꝰ? Et noluerũt in viis eius ambulare: & non audierunt legem eius. Et effudit ſup eum indignationẽ furoris ſui & forte bellũ: & cõbuſſit eum in circuitu & non cognouit & ſuccendit eum: & non intellexit.

43.

Et nunc hec dicit dñs creans te iacob & formans te iſrael. Noli timere: quia redemi te: & vocaui te nomine tuo. Meus es tu. Cum tranſieris per aquas tecum: ero & flumina non operient te. Cum ambulaueris in igne non cõbureris: & flamma non ardebit in te

Traſ. Gre. lxx. cũ interp. latina.

nũqd & ſemp tacebo & ſuſtinebo. ſicut pariẽs
μὴ καὶ ἀεὶ σιωπήσομαι καὶ ἀνέξομαι. ὡς ἡ τίκτουσα
patiẽter egi erũpã & arefaciã ſimul: vaſtabo mõtes: &
ἐκαρτέρησα ἐκςήσω καὶ ξηρανῶ ἅμα, ἐρημώσω ὄρη, καὶ
colles: & oẽ fenũ eoꝝ arefaciã: & ponã
βουνούς, καὶ πάντα τὸν χόρτον αὐτῶν ξηρανῶ, καὶ θήσω
flumina in iſulas: & paludes ſiccabo: & adducã cecos
ποταμοὺς εἰς νήσους, καὶ ἕλη ξηρανῶ, καὶ ἄξω τυφλοὺς
p viã quã neſcierunt: & ſemitas q̃s ignorauerũt fa-
ἐν ὁδῷ ἣ οὐκ ἔγνωσαν, καὶ τρίβους ἃς οὐκ ᾔδεισαν πα-
ciã calcare eos: faciã eis tenebras in lucẽ:
τῆσαι ποιήσω αὐτούς, ποιήσω αὐτοῖς σκότος εἰς φῶς,
& praua in directa. hec verba faciã il-
καὶ σκολιὰ εἰς εὐθεῖα. ταῦτα τὰ ῥήματα ποιήσω αὐ-
lis & nõ derelinquã eos: ipi aũt cõuerſi
τοῖς καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω αὐτούς, αὐτοὶ δὲ ἀπεςράφη-
ſunt retrorſũ: cõfundimini cõfuſione q̃ cõfiditis in
σαν εἰς τὰ ὀπίσω, αἰσχύνθητε αἰσχύνην οἱ πεποιθότες ἐπὶ B
ſculptilibꝰ dicẽtes cõflatilibꝰ. vos eſtis
τοῖς γλυπτοῖς οἱ λέγοντες τοῖς χωνευτοῖς. ὑμεῖς ἐςὲ
dii nři. ſurdi audite: & ceci reſpici-
θεοὶ ἡμῶν. οἱ κωφοὶ ἀκούσατε, καὶ οἱ τυφλοὶ ἀναβλέ-
te vt videatis. & qs cecus niſi pueri mei: &
ψατε ἰδεῖν. καὶ τίς τυφλὸς ἀλλ᾽ ἢ παῖδές μου, καὶ
ſurdi niſi dñantes eoꝝ? qs cecus ſicut q̃ re-
κωφοὶ ἀλλ᾽ ἢ οἱ κυριεύοντες αὐτῶν; τίς τυφλὸς ὡς ὁ ἀπε-
ceſſit & excecati ſunt ſerui dei. vidiſtis
χηκώς. καὶ ἐτυφλώθησαν οἱ δοῦλοι τοῦ θεοῦ. ἴδετε D
ſepe & nõ cuſtodiſtis: aperte aures &
πλεονάκις. καὶ οὐκ ἐφυλάξασθε, ἀνεωγμένα τὰ ὦτα καὶ
nõ audiſtis. dñs deꝰ voluit vt iuſtificaret &
οὐκ ἠκούσατε. κύριος ὁ θεὸς ἐβούλετο ἵνα δικαιωθῇ καὶ
magnificaret laudẽ: & vidi: & fuit ppl's va-
μεγαλύνῃ αἴνεσιν, καὶ εἶδον, καὶ ἐγένετο ὁ λαὸς πε-
ſtatus & direptꝰ: nã laqueꝰ in
προνομευμένος καὶ διηρπασμένος, ἡ γὰρ παγὶς ἐν τοῖς
cubilibꝰ vbiq̃ & in domibꝰ ſimul vbi abſcõderũt
ταμείοις πανταχοῦ καὶ ἐν οἴκοις ἅμα ὅπου ἔκρυψαν
eos facti ſũt in direptionẽ: & nõ erat q̃ erue-
αὐτούς. ἐγένοντο εἰς προνομήν, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμε-
ret predã: & nõ erat dicẽs. redde. qs in vobis
νος ἅρπαγμα, καὶ οὐκ ἦν ὁ λέγων. ἀπόδος. τίς ἐν ὑμῖν
q̃ hec exaudiet: & in futura cognoſcat:
ὃς ταῦτα εἰσακούσεται, καὶ εἰς τὰ ἐπερχόμενα γνώσῃ,
qs dedit in depdationẽ iacob & iſrael vaſtã-
τίς ἔδωκεν εἰς διαρπαγὴν ἰακὼβ καὶ ἰσραὴλ τοῖς προ-
tibus: nõne deꝰ cui peccauerũt: & nõ volu-
νομεύουσιν; οὐχὶ ὁ θεὸς ᾧ ἡμάρτοσαν; καὶ οὐκ ἠβού-
erũt in viis eiꝰ ãbulare: neq̃ audire
λοντο ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ πορεύεσθαι, οὐδὲ ἀκούειν
legẽ eiꝰ: & induxit ſup eos irã fu-
τοῦ νόμου αὐτοῦ, καὶ ἐπήγαγεν ἐπ᾽ αὐτοὺς ὀργὴν θυ- C
roris ſui: & pualuit cõtra eũ bellũ: &
μοῦ αὐτοῦ, καὶ κατίσχυσεν κατ᾽ αὐτοῦ πόλεμος, καὶ
cõburẽtes eos p circuitũ: & nõ cognouerũt vnꝰ-
οἱ συμφλέγοντες αὐτοὺς κύκλω, καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕκα-
q̃ſq̃ eoꝝ: neq̃ poſuerũt ſup aĩam.
ςος αὐτῶν, οὐ δὲ ἔθεντο ἐπὶ ψυχήν.

Ca. 43.

Et nũc ſic dicit dñs deꝰ q̃ fecit te
Καὶ νῦν οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιήσας σε A
iacob: & q̃ plaſmauit te iſrael. ne timeas qm̃
ἰακὼβ, καὶ ὁ πλάσας σε ἰσραὴλ. μὴ φοβοῦ ὅτι
redemi te: vocaui te noĩe tuo. meꝰ
ἐλυτρωσάμην σε, ἐκάλεσά σε τὸ ὄνομά σου. ἐμὸς
es tu. & ſi tráſieris p aquã tecũ ſũ:
εἶ σύ. καὶ ἐὰν διαβαίνῃς δι᾽ ὕδατος μετὰ σοῦ εἰμί,
& flumina nõ cooperiẽt te. & ſi tráſieris p i-
καὶ ποταμοὶ οὐ συγκλείσουσί σε. καὶ ἐὰν διέλθῃς διὰ πυ-
gnẽ nõ cõbureris. flãma nõ exuret te:
ρὸς οὐ μὴ κατακαυθῇς. φλὸξ οὐ κατακαύσει σέ,

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla.gre.lxx.cū inter.lati.

qꝛ ego dñs deꝰ tuꝰ ſanctꝰ iſrael ſaluās te
ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεός σου ὁ ἅγιος ἰσραὴλ ὁ σώζων σε
feci cōmutationē tuā egyptū ⁊ ethiopiā ⁊ ſye=
ἐποίησα ἄλλαγμά σου αἴγυπτον καὶ αἰθιοπίαν καὶ σου
nē ꝓ te. ex quo honorabilis factꝰ es ī cōſpectu meo. glī
ήνην ὑπὲρ σοῦ, ἀφ᾽ οὗ ἔντιμος ἐγένου ἐναντίον μου. ἐδο
ficatꝰ es ⁊ ego dilexi te. ⁊ dabo hoīes
ξάσθης καὶ ἐγὼ ἠγάπησά σε. καὶ δώσω ἀνθρώπους ὑ
ꝓ te: ⁊ pꝛīcipes ꝓ capite tuo. ne time
πὲρ σοῦ, καὶ ἄρχοντας ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς σου. μὴ φο
as: qꝛ tecū ſum. ab oꝛiēte adducā ſemē
βοῦ, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμι. ἀπὸ ἀνατολῶν ἄξω τὸ σπέρμα
tuū ⁊ ab occidēte cōgregabo te. dicā aqꝛloni adduc:
σου καὶ ἀπὸ δυσμῶν συνάξω σε. ἐρῶ τῷ βορρᾷ ἄγε,

B ⁊ africo: ne pꝛhibeas. adduc filios meos a terra
καὶ τῷ λιβί, μὴ κώλυε. ἄγε τοὺς υἱούς μου ἀπὸ γῆς
de lōge: ⁊ filias meas a termīo terre:
πόρρωθεν, καὶ τὰς θυγατέρας μου ἀπ᾽ ἄκρου τῆς γῆς,
oēs q̄ īuocāt nomē meū: in em̄ glīa
πάντες οἱ ἐπικαλοῦσι τῷ ὀνόματί μου, ἐν γὰρ τῇ δόξῃ
mea creaui illū ⁊ plaſmaui eū ⁊ fe
μου κατεσκεύασα αὐτὸν καὶ ἔπλασα αὐτὸν καὶ ἐποίη
ci illū. ⁊ eduxi ppl̄m cecū: ⁊ oculi
σα αὐτόν. καὶ ἐξήγαγον λαὸν τυφλόν, καὶ ὀφθαλμοί
ſūt ſimilr̄ ceci: ⁊ ſurdas aures hn̄tes. om
εἰσιν ὡσαύτως τυφλοί, καὶ κωφὰ τὰ ὦτα ἔχοντες. πάν=
nes gētes cōgregate ſūt ſimul: ⁊ cōueneſt pꝛīcipes
τα τὰ ἔθνη συνήχθησαν ἅμα, καὶ συναχθήσαν ἄρχοντες

D ex eis. q̄s cōicabit hec: aut q̄ a pꝛīcipio q̄s ānūcia
ἐξ αὐτῶν. τίς ἀναγγελεῖ ταῦτα; ἢ τὰ ἐξ ἀρχῆς τίς ἀναγγε=
bit: adducāt teſtes ſuos ⁊ iuſtificent
λεῖ; ἀγαγέτωσαν τοὺς μάρτυρας αὐτῶν καὶ δικαιωθήτωσαν
⁊ dicāt vera. eſtote mihi teſtes ⁊ ego te
καὶ εἰπάτωσαν ἀληθῆ. γίνεσθέ μοι μάρτυρες κἀγὼ μάρ
ſtis dicit dñs deꝰ: ⁊ ſeruus meꝰ quē elegi
τυς λέγει κύριος ὁ θεός, καὶ ὁ παῖς μου ὃν ἐξελεξάμην
vt ſciatis ⁊ credatis ⁊ itelligatis: qꝛ ego ſū.
ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε καὶ συνῆτε, ὅτι ἐγώ εἰμι.
ante me nō fuit alius deꝰ: ⁊ poſt me nō
ἔμπροσθέν μου οὐκ ἐγένετο ἄλλος θεός, καὶ μετ᾽ ἐμὲ οὐκ
erit: ego deꝰ. ⁊ nō eſt p̄ter me ſaluās. ego
Oſee. 13.b. ἔσαι, ἐγὼ θεός. καὶ οὐκ ἔστιν πάρεξ ἐμοῦ σώζων. ἐγὼ
ānūciaui ⁊ ſaluaui ⁊ nō erat in vobis alienꝰ.
ἀνήγγειλα καὶ ἔσωσα καὶ οὐκ ἦν ἐν ὑμῖν ἀλλότριος.
vos mihi teſtes ⁊ ego dñs deꝰ ab initio: ⁊
ὑμεῖς ἐμοὶ μάρτυρες καὶ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ἀπ᾽ ἀρχῆς, καὶ
nō eſt q̄ de manibꝰ meis eruat: faciā ⁊
οὐκ ἔστιν ὁ ἐκ τῶν χειρῶν μου ἐξαιρούμενος, ποιήσω καὶ
q̄s auertet illud: ſic dicit dñs deꝰ redi
τίς ἀποστρέψει αὐτό; οὕτως λέγει κς ὁ θεὸς ὁ λυτρού

C mēs vos ſanctꝰ iſrael. ꝓpter vos mittā
μενος ὑμᾶς ὁ ἅγιος τοῦ ἰσραήλ. ἕνεκεν ὑμῶν ἀποστελῶ
in babylonē ⁊ ſuſcitabo fugiētes vniuerſos: ⁊ chal
εἰς βαβυλῶνα καὶ ἐπεγερῶ φεύγοντας πάντας, καὶ χαλ
dei in nauibꝰ vincient: ego dñs deꝰ ſctūs vr̄ q̄ oſtē
δαῖοι ἐν πλοίοις δεθήσονται, ἐγὼ κς ὁ θεὸς ὁ ἅγιος ὑμῶν ὁ κα
di iſrael regē vr̄m. qꝛ hec dicit do
ταδείξας ἰσραὴλ βασιλέα ὑμῶν, ὅτι τάδε λέγει κύ=
minꝰ: q̄ dat in mari viā ⁊ in aqua vehemēti ſe
ριος, ὁ διδοὺς ἐν θαλάσσῃ ὁδὸν καὶ ἐν ὕδατι ἰσχυρῷ τρί

A mitā: q̄ eduxi currꝰ ⁊ equū ⁊ multitudinē robuſtā
βον, ὁ ἐξαγαγὼν ἅρματα καὶ ἵππον καὶ ὄχλον ἰσχυρόν.
ſed doꝛmierūt ⁊ nō reſurgent. extincti ſūt q̄ſi
ἀλλ᾽ ἐκοιμήθησαν καὶ οὐκ ἀναστήσονται, ἐσβέσθησαν ὡς
linū extinctū. ne memineritis pꝛioꝝ ⁊
λινὸν ἐσβεσμένον. μὴ μνημονεύετε τὰ πρῶτα καὶ
ātiqua
τὰ ἀρχαῖα

Trāſla.B.Hie.

quia ego dominus deꝰ tuus ſanctus iſrael ſaluator tuus. Dedi propiciationē tuā egyptū & ethiopiā & ſaba pro te. Ex quo honorabilis factus es in oculis meis & glorioſus: ego dilexi te. Et dabo hoīes pro te: & pp̄l'os pro aīa tua. Noli timere quia ego tecum ſum. Ab oriente adducā ſemen tuū: & ab occidē te congregabo te. Dicā aquiloni da: & auſtro noli prohibere. Affer filios meos de lōginquo: & filias meas ab extremis terre. Et oēm qui inuocat nomen meū: in gloriā meā creaui eum: formaui eum & feci eū. Educ foras populū cecum & oculos habentē: ſurdum & aures ei ſunt. Omnes gentes cōgregate ſunt ſimul: & collecte ſunt tribus: quis in vobis annūciet iſtud: & q̄ prima ſunt audire nos faciet? Dēt teſtes eoꝝ & iuſtificētur: & audiāt & dicant. Vere vos teſtes mei dicit dominus: & ſeruus meꝰ quem elegi vt ſciatis & credatis mihi: & intelligatis: quia ego ipſe ſum. Ante me non eſt formatus deus: & poſt me nō erit. Ego ſum: ego ſū dominus: & non eſt abſq; me ſaluator. Ego annūciaui & ſaluaui: auditum feci: & non fuit in vobis alienus. Vos teſtes mei dicit dominꝰ & ego deus. Et ab initio ego ipſe: & nō eſt q de manu mea eruat. Operabor & q̄s auertet illud? Hec dicit dñs redemptor veſter ſanctus iſrael. Propter vos emiſi babylonem: & detraxi vectes vniuerſos & chaldeos in nauibꝰ ſuis gloriātes. Ego dominꝰ ſanctus veſter: creans iſrael: rex veſter. Hec dicit dominus qui dedit in mari viam: & in aq̄s torrētibꝰ ſemitam. Qui eduxit q̄drigā & equū: agmen & robuſtum. Simul obdormierunt nec reſurgēt: & contriti ſunt quaſi linū & extincti ſunt. Ne memineritis priorum & antiqua

Tex.he.Eſa.xliij.

כי אני יהוה אלהיך קדוש ישראל
מושיעך נתתי כפרך מצרים כוש
וסבא תחתיך׃ מאשר יקרת בעיני
נכבדת ואני אהבתיך ואתן אדם
תחתיך ולאמים תחת נפשך׃ אל
תירא כי אתך אני ממזרח אביא
זרעך וממערב אקבצך׃ אמר
לצפון תני ולתימן אל תכלאי
הביאי בני מרחוק ובנותי מקצה
הארץ׃ כל הנקרא בשמי ולכבודי
בראתיו יצרתיו אף עשיתיו׃
הוציא עם עור ועינים יש
וחרשים ואזנים למו׃ כל הגוים
נקבצו יחדו ויאספו לאמים מי
בהם יגיד זאת וראשנות ישמיענו
יתנו עדיהם ויצדקו וישמעו
ויאמרו אמת׃ אתם עדי נאם
יהוה ועבדי אשר בחרתי למען
תדעו ותאמינו לי ותבינו כי
אני הוא לפני לא נוצר אל
ואחרי לא יהיה׃ אנכי אנכי יהוה
ואין מבלעדי מושיע׃ אנכי
הגדתי והושעתי והשמעתי ואין
בכם זר ואתם עדי נאם יהוה
ואני אל׃ גם מיום אני הוא
ואין מידי מציל אפעל ומי
ישיבנה׃ כה אמר יהוה גאלכם
קדוש ישראל למענכם שלחתי
בבלה והורדתי בריחים כלם
וכשדים באניות רנתם׃ אני יהוה
קדושכם בורא ישראל מלככם׃
כה אמר יהוה הנותן בים דרך
ובמים עזים נתיבה׃ המוציא רכב
וסוס חיל ועזוז יחדו ישכבו
בל יקמו דעכו כפשתה כבו׃
אל תזכרו ראשנות וקדמניות

Primitiua.heb.

קדש
ישע
כבד נתן
ירא זרח
בוא ערב
קבץ צפן
נתן ימן
כלא בוא
רחק בנה
קרא כבד
עשה יצא
קבץ אסף
נגד שמע
נתן עוד
צדק שמע
אמר
ידע אמן
בין פנה
יצר
היה
בלע ישע
נגד שמע
זרה
נצל פעל
שוב
קדש
ירד ברח
אנה רנן
קדש ברא
נתן
עזז נתב
יצא עזז
שכב קום
כבה
זכר

© Biblioteca Nacional de España

אל תתבננו: הנני עשה חדשה — בין
עתה תצמח הלא תדעוה אף אשים — צמח ידע
במדבר דרך בישימון נהרות: — שום דבר
תכבדני חית השדה תנים ובנות — כבד חיה
יענה כי נתתי במדבר מים נהרות — תנן בנה
בישימון להשקות עמי בחירי: — נתן שקה
עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו: — בחר הלל
ולא אתי קראת יעקב כי יגעת — ספר
בי ישראל: לא הביאת לי שה — בוא
עלתיך וזבחיך לא כבדתני לא — עלה
העבדתיך במנחה ולא הוגעתיך — עבד יגע
בלבונה: לא קנית לי בכסף קנה — לבן קנה
וחלב זבחיך לא הרויתני אך — רוה
העבדתני בחטאותיך הוגעתני — עבד
בעונתיך: אנכי אנכי הוא מחה
פשעיך למעני וחטאתיך לא
אזכר: הזכירני נשפטה יחד ספר — זכר זכר
אתה למען תצדק: אביך הראשון — שפט צדק
חטא ומליציך פשעו בי: ואחלל — מלץ חלל
שרי קדש ואתנה לחרם יעקב — שור נתן
וישראל לגדופים: — גדף

Ca. xliiij. ועתה שמע יעקב
עבדי וישראל בחרתי בו: כה אמר
יהוה עשך ויצרך מבטן יעזרך — עשה עזר
אל תירא עבדי יעקב וישרון — ירא
בחרתי בו: כי אצק מים על צמא — יצק
ונזלים על יבשה אצק רוחי על
זרעך וברכתי על צאצאיך: — יצא
וצמחו בבין חציר כערבים על — חצר
יבלי מים: זה יאמר ליהוה אני — אמר
וזה יקרא בשם יעקב וזה יכתב — קרא כתב
ידו ליהוה ובשם ישראל יכנה: — כנה
כה אמר יהוה מלך ישראל וגאלו
יהוה צבאות אני ראשון ואני
אחרון ומבלעדי אין אלהים: ומי — בל
כמוני יקרא ויגידה ויערכה לי משומי — קרא נגד
— ערך

ne ītueamini. Ecce ego facio noua & nunc orientur: vtiq̧ cognoſcetis ea. Ponam in deſerto viam: & in inuio flumina. Et glꝰificabit me beſtia agri: dracones & ſtruthiōes: quia dedi in deſerto aquas: & flumina in inuio: vt darem potū poplo meo electo meo. Populū iſtum formaui mihi: laudē meā narrabit. Non me inuocaſti iacob: nec laboraſti in me iſrael. Non obtuliſti mihi arietem holocauſti tui: & victis tuis non glorificaſti me. Non te ſeruire feci ī oblatione: nec laborē tibi p̄bui in thure. Non emiſti mihi argēto calamū: & adipe victimarū tuarū nō inebriaſti me. Verū tū ſeruire me feciſti ī pctīs tuis: p̄buiſti mihi laborē in iniqtatibus tuis. Ego ſum ego ſum ipſe qui deleo iniqtates tuas ꝓpter me: & pctōrū tuorū nō recordabor. Reduc me in mēoriā: & iudicemur ſimul: narra ſi qd hēs vt iuſtificeris. Pater tuꝰ primus peccauit: & interp̄tes tui p̄uaricati ſunt in me. Et cōtaminaui principes ſctōs: & dedi ad internitionē iacob & iſrael in blaſphemiam. 44.

Et nunc audi iacob ſerue meꝰ: & iſrael quem elegi. Hec dicit dn̄s faciēs & formans te ab vtero auxiliator tuꝰ. Noli timere ſerue meꝰ iacob: & rectiſſime quē elegi. Effundam enim aquas ſuper ſitientem: & fluenta ſuper aridam. Effundā ſpiritū meū ſup ſemē tuū: & benedictionem meā ſup ſtirpē tuā & germinabūt iter herbas quaſi ſalices iuxta preterfluentes aquas. Iſte dicet dn̄i ego ſum: & ille vocabit in nomine iacob. Et hic ſcribet manu ſua dn̄o & in nomine iſrl̄ aſſimilabitur. Hec dicit dn̄s rex iſrael & redemptor eius dn̄s exercituū. Ego primus & ego nouiſſimꝰ: & abſq̧ me non eſt deꝰ. Quis ſimilis mei. Vocet & annūciet: & ordinē exponat mihi. Exq cōſtitui mihi

ne recogitetis. ecce ego facio noua q̄ nūc orī
μὴ συλλογίζεσθε. ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ καινὰ ἃ νῦν ἀνατε- 1. Cor. 5.b. Apo. 21.
ētur ⁊ cognoſcetis ea ⁊ faciā in deſerto viā
λεῖ καὶ γνώσεσθε αὐτὰ καὶ ποιήσω ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸν
⁊ in iaquoſo flumina: bn̄dicēt mihi beſtie
καὶ ἐν τῇ ἀνύδρῳ ποταμούς. εὐλογήσει με τὰ θηρία τοῦ
agri: ſirenes ⁊ filie ſtruthionū: qꝛ dedi in
ἀγροῦ, σειρῆνες καὶ θυγατέρες στρουθῶν, ὅτι ἔδωκα ἐν
deſerto aquā ⁊ flumina in iaquoſo vt bibere faciā
τῇ ἐρήμῳ ὕδωρ καὶ ποταμοὺς ἐν τῇ ἀνύδρῳ ποτίσαι
genꝰ meū electū pplm meū quē acq̄ſiui
τὸ γένος μου τὸ ἐκλεκτὸν λαόν μου ὃν περιεποιησάμην
virtutes meas vt narret nō mō vocaui te iacob: D
τὰς ἀρετάς μου διηγεῖσθαι οὐ νῦν ἐκάλεσά σε ἰακώβ,
neq̧ laborare te feci iſrael. nō obtuliſti mihi o-
οὐδὲ κοπιάσαι σε ἐποίησα ἰσραήλ. οὐκ ἤνεγκάς μοι πρό-
ues holocauſti tui: neq̧ in victi
βατα τῆς ὁλοκαρπώσεώς σου, οὐδὲ ἐν ταῖς θυσί-
mis tuis glꝰificaſti me: nō ſeruiuiſti in hoſtiis: ne
αις σου ἐδόξασάς με, οὐκ ἐδούλωσας ἐν θυσίαις, οὐ
q̧ laborē feciſti in thure: neq̧ emiſti mihi thy
δὲ ἔγκοπον ἐποίησας ἐν λιβάνῳ, οὐδὲ ἐκτήσω μοι θυ-
miama argēto: neq̧ adipē hoſtiarū tuaꝝ cō-
μίαμα ἀργυρίῳ, οὐδὲ τὸ στέαρ τῶν θυσιῶν σου ἐπεθύ-
cupiui. ſed in pctīs tuis defendi te: ⁊ in
μησα. ἀλλ᾽ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις σου ὑπερήσπισά σε, καὶ ἐν
iniq̄tatibꝰ tuis. ego ſum. ego ſum ipe q̄ deleo
ταῖς ἀδικίαις σου. ἐγώ εἰμι. ἐγώ εἰμι αὐτὸς ὁ ἐξαλείφων
iniq̄tates tuas ꝓpter me ⁊ pctōꝝ tuoꝝ nō
τὰς ἀνομίας σου ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τὰς ἁμαρτίας σου οὐ
recordabor. tu aūt memēto ⁊ iudicemur ſimul dic
μνησθήσομαι. σὺ δὲ μνήσθητι καὶ κριθῶμεν ἅμα λέγε
tu iniq̄tates tuas primꝰ vt iuſtificeris. p̄res
σὺ τὰς ἀνομίας σου πρῶτος ἵνα δικαιωθῇς. οἱ πατέρες
vr̄i primi peccauer̄t: ⁊ pricipes vr̄i iiq̄ eger̄t
ὑμῶν πρῶτοι ἥμαρτον, καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν ἠνόμησαν
in me. ⁊ cōtaminauer̄t pricipes ſctā mea: ⁊ de
εἰς ἐμέ. καὶ ἐμίαναν οἱ ἄρχοντες τὰ ἅγιά μου, καὶ ἔδω-
di vt p̄derē iacob ⁊ iſrael in opprobriū.
κα ἀπολέσαι ἰακὼβ καὶ ἰσραὴλ εἰς ὀνειδισμόν. Ca. 44.

Nunc aūt audi iacob puer meꝰ ⁊ iſrael
Νῦν δὲ ἄκουσον ἰακὼβ ὁ παῖς μου καὶ ἰσραὴλ A
quē elegi ſic dicit dn̄s deꝰ q̄ creauit te ⁊ Hiere. 30.⁊ 46.g.
ὃν ἐξελεξάμην οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ κτίσας σε καὶ
plaſmauit te de ventre. adhuc hēbis auxiliū. ne timeas puer
πλάσας σε ἐκ κοιλίας. ἔτι βοηθήσῃ. μὴ φοβοῦ παῖς
meꝰ iacob ⁊ dilectꝰ iſrael quē elegi.
μου ἰακὼβ καὶ ὁ ἠγαπημένος ἰσραὴλ ὃν ἐξελεξάμην.
qꝛ ego dabo aquā in ſiti ābulātibꝰ in iaq-
ὅτι ἐγὼ δώσω ὕδωρ ἐν δίψῃ τοῖς πορευομένοις ἐν ἀνύ-
ſo. ponā ſpm̄ meū ſup ſemē tuū ⁊
δρῳ. ἐπιθήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τὸ σπέρμα σου καὶ
bn̄dictiōes meas ſup filios tuos: ⁊ orient̄
τὰς εὐλογίας μου ἐπὶ τὰ τέκνα σου, καὶ ἀνατελοῦσιν
vt ī medio aque fenū ⁊ ſicut ſalix iuxta oēꝫ fluentē aquā.
ὡς ἀναμέσον ὕδατος χόρτος καὶ ὡς ἰτέα ἐπὶ παρρέ-
entē aquā. hic dicet dei ſum ⁊ iſte clamabit
ον ὕδωρ. οὗτος ἐρεῖ τοῦ θεοῦ εἰμι καὶ οὗτος βοήσεται
in noīe iacob. ⁊ aliꝰ ſcribet manu
ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἰακώβ. καὶ ἕτερος ἐπιγράψει χειρὶ
ſua: dei ſum ⁊ in noīe iſrael clama
αὐτοῦ, τοῦ θεοῦ εἰμι καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἰσραὴλ βοήσε-
bit. ſic dicit dn̄s deꝰ rex iſrael ⁊ q̄ re
ται. οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ ὁ ῥυ-
demit eū deꝰ ſabaoth. ego primꝰ ⁊ ego
σάμενος αὐτὸν θεὸς σαβαώθ. ἐγὼ πρῶτος καὶ ἐγὼ
poſt hec p̄ter me nō eſt deꝰ q̄s ſicut ego
μετὰ ταῦτα πλὴν ἐμοῦ οὐκ ἔστιν θεός τίς ὥσπερ ἐγὼ
ſtet vocet ⁊ ānūciet ⁊ paret S.41.b ⁊ infra. 48.b.
στήτω καλεσάτω καὶ ἀναγγειλάτω καὶ ἑτοιμασάτω
mihi ex quo feci hoīem
μοι ἀφ᾽ οὗ ἐποίησα ἄνθρωπον

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla.gre.lxx.cū iter.latina (column)

Apo.2. in ſeculū: ⁊ vētura anteꝙ veniāt ānūci
d.7.22. εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ τὰ ἐπερχόμενα πρὸ τοῦ ἐλθεῖν ἀπαγγειλά
c. ent vobis. ne formidetis neqꝫ cōturbemini nō ab
B τωσαν ὑμῖν. μὴ παρακαλύπτεσθε μηδὲ πλανᾶσθε. οὐκ ἀπ'
initio aurib⁹ pcepiſtis ⁊ ānūciaui vobis: teſtes vos
ἀρχῆς ἠνωτίσασθε καὶ ἀπήγγειλα ὑμῖν; μάρτυρες ὑμεῖς
eſtis: ſi eſt de⁹ pter me: ⁊ nō erāt tūc plaſmātes:
ἐστέ, εἰ ἔστι θεός πλὴν ἐμοῦ; καὶ οὐκ ἦσαν τότε οἱ πλάσσοντες
⁊ ſculpētes oēs vani faciētes deſideria
καὶ οἱ γλύφοντες πάντες μάταιοι οἱ ποιοῦντες τὰ καταθύμια
eoꝝ q̄ nō pderūt eis. ⁊ teſtes eoꝝ nō vi
αὐτῶν ἃ οὐκ ὠφελήσει αὐτοῖς. καὶ μάρτυρες αὐτῶν οὐκ ὄ-
debūt ⁊ nō cognoſcēt vt cōfundanť. q̄s formabit for
D ψονται καὶ οὐ γνώσονται ἵνα αἰσχυνθῶσι, τίς πλάσει ἰχυ
tem: ⁊ ſculptile cōflabit ad nihil vtile: ecce oēs parti
ρόν, καὶ γλυπτὸν χωνεύσει εἰς ἀνωφελῆ; ἰδοὺ πάντες οἱ κοι
cipes ei⁹ cōfundenť plaſmātes deū ⁊ ſcul
νωνοῦντες αὐτῷ αἰσχυνθήσονται οἱ πλάσσοντες θεὸν καὶ γλύ
pētes oēs iutilia ⁊ oīa vñ facta ſūt arue
φοντες πάντες ἀνωφελῆ καὶ πάντα ὅθεν ἐγένοντο ἐξηράνθη
rūt ⁊ ſurdi ex hoib⁹ cōgregenť oēs
σαν καὶ κωφοὶ ἀπὸ ἀνθρώπων συναχθήτωσαν πάντες
⁊ ſtent ſimul cōfundanť ⁊ reuereanť ſimul:
καὶ στήτωσαν ἅμα ἐντραπήτωσαν καὶ αἰσχυνθήτωσαν ἅμα,
q: acuit faber ferrū: aſcia opat⁹ eſt illud in
ὅτι ὤξυνε τέκτων σίδηρον, σκεπάρνῳ εἰργάσατο αὐτὸ ἐν
prunis ⁊ in terebro ſtatuit illud. ⁊ opat⁹ eſt in bra-
ἄνθραξι καὶ ἐν τερέτρῳ ἔστησεν αὐτό. καὶ εἰργάσατο ἐν τῷ βρα
Sap. chio fortitudis ſue ⁊ eſuriet ⁊ ifirmabiť ⁊ nō
15.c. χίονι τῆς ἰχύος αὐτοῦ καὶ πεινάσει καὶ ἀσθενήσει καὶ οὐ
bibet aquā. eligens faber lignū: ſtatuit illud
μὴ πίῃ ὕδωρ. ἐκλεξάμενος τέκτων ξύλον, ἔστησεν αὐτὸ
in mēſura ⁊ formauit illud in runcina. fecit
ἐν μέτρῳ καὶ ἐμόρφωσεν αὐτὸ ἐν παραγραφίδι. ἐποίησεν
illud in angularib⁹ ⁊ in circino regulauit illud. ⁊
αὐτὸ ἐν παραγωνίσκοις καὶ ἐν κόλλῃ ἐρύθμισεν αὐτό. καὶ
fecit illud q̄ſi imaginē viri ⁊ q̄ſi pulchritudinē hoīs
ἐποίησεν αὐτὸ ὡς μορφὴν ἀνδρὸς καὶ ὡς ὡραιότητα ἀνθρώ
C vt ſtatueret illud in domo q̄ ſuccidit ſibi cedros ⁊
που στῆσαι αὐτὸ ἐν οἰκίσκῳ ὃ ἔκοψεν ἑαυτῷ κέδρους καὶ
tulit ilicē ⁊ quercū. ⁊ cōportauit ſibi
ἔλαβεν ἀγριοβάλανον καὶ δρῦν. καὶ ἐκαρτέρωσεν αὐτῷ
A lignū de ſylua: qđ plātauit dñs pinū ⁊
ξύλον ἐκ τοῦ δρυμοῦ, ὃ ἐφύτευσε κύριος πίτυν καὶ
pluuia nutriuit vt ſit hoib⁹ ī cōbuſtionē. ⁊ ſumēs
ὑετὸς ἐμήκυνεν ἵνα ᾖ ἀνθρώποις εἰς καῦσιν. καὶ λαβὼν
ex eo calefact⁹ eſt. ⁊ ſuccēdētes coxerť panes in eo:
ἀπ' αὐτοῦ ἐθερμάνθη. καὶ καύσαντες ἔπεψαν ἄρτους ἐπ' αὐ-
at reliquū opati ſūt deos ⁊ adorāt e-
τῶν, τὸ δὲ λοιπὸν εἰργάσαντο θεοὺς καὶ προσκυνοῦσιν αὐ-
os. fecerūt illud ſculptile ⁊ incuruanť eis: cui⁹
τοῖς. ἐποίησαν αὐτὸ γλυπτὸν καὶ κάμπτει αὐτοῖς, οὗ τὸ
dimidiū ei⁹ cōbuſit in igne ⁊ ſup medio ei⁹
ἥμισυ αὐτοῦ κατέκαυσεν ἐν πυρὶ καὶ ἐπὶ τοῦ ἡμίσους αὐτοῦ
carnes comedit coquēs aſſauit coctū: ⁊ replet⁹ eſt ⁊
κρέας ἔφαγεν ἑψήσας ὤπτησεν ὀπτόν, καὶ ἐνεπλήσθη καὶ
calefact⁹ dixit. dulce mihi q: calefact⁹ ſū ⁊ vidi focū.
θερμανθεὶς εἶπεν. ἡδύ μοι ὅτι ἐθερμάνθην καὶ εἶδον πῦρ. τὸ
at reliquū fecit in deū ⁊ ſculptile icuruanť illi ⁊
δὲ λοιπὸν ἐποίησεν εἰς θεὸν καὶ γλυπτὸν κάμπτει αὐτῷ καὶ
adorat ⁊ orat dicēs. libera me q: de⁹ me⁹ es
προσκυνεῖ καὶ προσεύχεται λέγων, ἐξελοῦ με ὅτι θεός μου εἶ
tu. nō cognouerūt vt ſaperēt. q̄m obtenebrati ſūt ne viderēt
σύ. οὐκ ἔγνωσαν φρονῆσαι. ὅτι ἀπημαυρώθησαν τοῦ βλέπειν τοῖς
oculis ſuis ⁊ itelligerēt corde ſuo. ⁊ nō recogitauit
ὀφθαλμοῖς αὐτῶν καὶ τοῦ νοῆσαι τῇ καρδίᾳ αὐτῶν. καὶ οὐκ ἐλογίσατο
aīa ei⁹: neqꝫ cognouit prudētia q̄m dimidiū ei⁹ cōbuſe-
ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, οὐδὲ ἔγνω τῇ φρονήσει ὅτι τὸ ἥμισυ αὐτοῦ κατέκαυ-
rūt. in igne ⁊ coxit ſup carbones panes: ⁊ aſſans
σεν. ἐν πυρὶ καὶ ἔπεψεν ἐπὶ τῶν ἀνθράκων ἄρτους, καὶ ὀπτήσας
carnē comedit ⁊ reliquū ei⁹ in abominationē fecit
κρέας ἔφαγεν καὶ τὸ λοιπὸν αὐτοῦ εἰς βδέλυγμα ἐποίησε

Trāſla.B.Hie. (column)

populū antiquū. Ventura & q̄ futura ſunt annūciēt eis. Nolite timere: neqꝫ conturbemini. Ex tūc audire te feci: & annunciaui. Vos eſtis teſtes mei. Nūquid eſt deus abſqꝫ me: & formator quē ego nō nouerim? Plaſte idoli oēs nihil ſunt: & amantiſſima eorū nō pderunt eis. Ipſi ſunt teſtes eoꝝ: q̄a nō vidēt neqꝫ intelligunt: vt confundantur. Quis formauit deū: & ſculptile cōflauit: ad nihil vtile? Ecce oēs participes eius cōfundentur. Fabri eñi ſunt ex hoib⁹. Conueniēt eñi oēs: ſtabūt & pauebūt: & cōfundentur ſimul. Faber ferrarius lima operatus eſt: in prunis & in malleis formauit illud: & opat⁹ eſt ī brachio fortitudinis ſue. Eſuriet & deficiet: nō bibet aquā & laſſeſcet. Artifex lignari⁹ extendit normā: formauit illud in runcina. Fecit illud in angularib⁹: & in circino tornauit illud: & fecit imaginem viri quaſi ſpecioſum hominē habitantē in domo. Succidit cedros: tulit ilicem & quercum que ſteterat inter ligna ſalt⁹. Plātauit pinū quā pluuia nutriuit & facta ē hoibus in focū. Sūpſit ex eis & calefactus eſt: & ſuccendit & coxit panes: de reliquo aūt opat⁹ eſt deū & adorauit: fecit ſculptile: & curuatus eſt ante illud. Mediū ei⁹ cōbuſſit igni: & de medio eius carnes coxit & comedit: coxit pulmentū & ſaturat⁹ eſt: & calefact⁹ eſt: & dixit. Vah: calefact⁹ ſum: vidi focū. Reliquū autē eius deū fecit & ſculptile ſibi. Curuatur ante illud: & adorat illud & obſecrat: dicēs. Libera me: q̄a de⁹ me⁹ es tu. Neſcierunt neqꝫ intellexerūt. Obliti eñi ſūt ne videāt oculi eorum: ne intelligant in corde ſuo. Non recogitāt in mente ſua: neqꝫ cognoſcūt neqꝫ cōſentiūt vt dicāt. Medietatem eius cōbuſi igni: & coxi ſuper carbones eius panes: coxi carnes & comedi: & de reliquo eius idolū faciā.

Tex.heb.Eſa.xliiij. (column)

עם עולם ואתיות ואשר תבאנה
יגידו למו: אל תפחדו ואל תרהו
הלא מאז השמעתיך והגדתי
ואתם עדי היש אלוה מבלעדי
ואין צור בל ידעתי: יצרי פסל
כלם תהו וחמודיהם בל יועילו
ועדיהם המה בל יראו ובל ידעו
למען יבשו: מי יצר אל ופסל
נסך לבלתי הועיל: הן כל חבריו
יבשו וחרשים המה מאדם
יתקבצו כלם יעמדו יפחדו יבשו
יחד: חרש ברזל מעצד ופעל
בפחם ובמקבות יצרהו ויפעלהו
בזרוע כחו גם רעב ואין כח לא
שתה מים ויעף: חרש עצים נטה
קו יתארהו בשרד יעשהו
במקצעות ובמחוגה יתארהו
ויעשהו כתבנית איש כתפארת
אדם לשבת בית: לכרת לו ארזים
ויקח תרזה ואלון ויאמץ לו בעצי
יער נטע ארן וגשם יגדל: והיה
לאדם לבער ויקח מהם ויחם
אף ישיק ואפה לחם אף יפעל
אל וישתחו עשהו פסל ויסגד
למו: חציו שרף במו אש על חציו
בשר יאכל יצלה צלי וישבע אף
יחם ויאמר האח חמותי ראיתי
אור: ושאריתו לאל עשה לפסלו
יסגד לו וישתחו ויתפלל אליו
ויאמר הצילני כי אלי אתה: לא
ידעו ולא יבינו כי טח מראות
עיניהם מהשכיל לבתם: ולא
ישיב אל לבו ולא דעת ולא תבונה
לאמר חציו שרפתי במו אש
ואף אפיתי על גחליו לחם אצלה
בשר ואכל ויתרו לתועבה אעשה

Pritiua.heb. (column)

עלם בוא
נגד פחד
רהה שמע
נגד עוד
בל
תהה חמד
יעל עוד
ראה
בוש
קבץ עמד
פחד בוש
עצד נקב
פעל זרע
כחח
תאר עשה
קצע חוג
בנה פאר
ישב
לקח אלן
אמץ גדל
לקח
נשק פעל
שחה סגד
חצה
אכל צלה
שבע אח
חמם ראה
סגד פלל
אמר נצל
בין טוח
ראה שכל
שוב ידע
בין חצה
אפה צלה
תעב עשה

© Biblioteca Nacional de España

לבול עץ אסגוד: רעה אפר לב
הותל הטהו ולא יציל את נפשו
ולא יאמר הלוא שקר בימיני:
זכר אלה יעקב וישראל כי
עבדי אתה יצרתיך עבד לי אתה
ישראל לא תנשני: מחיתי כעב
פשעיך וכענן חטאתיך שובה
אלי כי גאלתיך: רנו שמים כי
עשה יהוה הריעו תחתיות ארץ
פצחו הרים רנה יער וכל עץ בו
כי גאל יהוה יעקב ובישראל
יתפאר: כה אמר יהוה גאלך
ויצרך מבטן אנכי יהוה עשה כל
נטה שמים לבדי רקע הארץ
מיאתי: מפר אתות בדים וקסמים
יהולל משיב חכמים אחור
ודעתם יסכל: מקים דבר עבדו
ועצת מלאכיו ישלים האמר
לירושלם תושב ולערי יהודה
תבנינה וחרבותיה אקומם: האמר
לצולה חרבי ונהרתיך אוביש:
האמר לכורש רעי וכל חפצי
ישלם ולאמר לירושלם תבנה
והיכל תוסד:

Cap. xlv. כה אמר יהוה למשיחו
לכורש אשר החזקתי בימינו לרד
לפניו גוים ומתני מלכים אפתח
לפתח לפניו דלתים ושערים
לא יסגרו: אני לפניך אלך
והדורים אישר דלתות נחושה
אשבר ובריחי ברזל אגדע: ונתתי
לך אוצרות חשך ומטמני מסתרים
למען תדע כי אני יהוה הקורא
בשמך אלהי ישראל: למען
עבדי יעקב וישראל בחירי ואקרא
לך בשמך אכנך ולא ידעתני:

סגד
התל נטה
נצל
אמר ימן
נשה מחה
רנן
רוע
באר
בדד
פור בד
הלל שוב
אחר סכל
קום יעץ
לאך שלם
ישב עיר
בנה קום
יבש
רעה
שלם בנה
היכל יסד
משח חזק
ימן רדה
פנה פתח
סגר
ילך הדר
ישר נחש
שבר ברח
גדע נתן
אצר טמן
סתר ידע
בחר קרא
כנה

Ante truncū ligni ꝓcidam? Pars eius cinis eſt. Cor inſipiēs adorabit illud: & nō liberabit animā ſuā: neqꝫ dicet: forte mendaciū eſt in dextera mea. Memento horum iacob & iſrael: quoniā ſeruꝰ meꝰ es tu. Formaui te: ſeruus meus es tu iſrael: non obliuiſcaris mei. Deleui vt nubem iniq̄tates tuas: & q̄ſi nebulā pctā tua. Reuertere ad me qm̄ redemi te. Laudate celi quoniam fecit dn̄s: iubilate extrema terre. Reſonate montes laudatione: ſaltus & oē lignū eius. Quoniā redemit dominus iacob: & iſrael gloriabitur. Hec dicit dn̄s redemptor tuus: & formator tuꝰ ex vtero. Ego ſum dn̄s faciēs oīa: extendens celos ſolus: ſtabiliens terram & nullus mecū. Irrita faciens ſigna diuinoꝝ: & ariolos in furorē vertēs. Conuertēs ſapiētes retrorſum: & ſcientiā eorū ſtultā faciens. Suſcitans verbū ſerui ſui: & cōſiliū nūciorū ſuoꝝ cōplens. Qui dico hierl'm habitaberis: & ciuitatibus iude edificabimini: & deſerta eiꝰ ſuſcitabo. Qui dico profundo deſolare: & flumina tua arefaciam. Qui dico cyro paſtor meꝰ es: & oēm volūtatē meam cōplebis. Qui dico hieruſalem edificaberis: & templo fundaberis. 45.

Hec dicit dominus chriſto meo cyro: cuius apprehendi dexteram vt ſubiiciam ante faciem eius gentes: & dorſa regū vertam. Et aperiā corā eo ianuas: & porte non claudentur. Ego ante te ibo: & glorioſos terre humiliabo. Portas ereas cōteram: & vectes ferreos cōfringam. Et dabo tibi theſauros abſcōditos: & arcana ſecretoꝝ: vt ſcias quia ego dominus qui voco nomen tuū deus iſrael: propter ſeruū meū iacob: & iſrl' electū meū. Et vocaui te noīe tuo: aſſimilaui te: & nō cognouiſti me.

ꝛ adorāt ei. ſcito qꝛ cinis cor e-
καὶ προσκυνοῦσιν αὐτῷ. γνῶθι ὅτι σποδὸς ἡ καρδία αὐ-
orū ꝛ errant ꝛ nemo pōt liberare
τῶν καὶ πλανῶνται καὶ οὐδεὶς δύναται ἐξελέσθαι τὴν
aīam ſuā. videte nō diceris qꝛ mēdaciū in dex
ψυχὴν αὐτοῦ. ἴδετε οὐκ ἐρεῖτε ὅτι ψεῦδος ἐν τῇ δε-
tera mea: memēto hoꝝ iacob ꝛ iſrael: qꝛ
ξιᾷ μου, μνήσθητι ταῦτα ἰακὼβ καὶ ἰσραήλ, ὅτι
puer meꝰ es tu. formaui te puerū meū ꝛ tu
παῖς μου εἶ σύ. ἔπλασά σε παῖδά μου καὶ σὺ
iſrael ne obliuiſcaris mei. ecce deleui ſicut nu
ἰσραὴλ μὴ ἐπιλανθάνου μου. ἰδοὺ ἀπήλειψα ὡς νεφέ-
bē iniq̄tates tuas: ꝛ ſicut caliginē pctā tua.
λην τὰς ἀνομίας σου, καὶ ὡς γνόφον τὰς ἁμαρτίας σου.
reuertere ad me ꝛ redimā te. letamini
ἐπιστράφηθι πρός με καὶ λυτρώσομαί σε. εὐφράνθητε
celi qm̄ miſertꝰ eſt deꝰ iſraelis: canite tuba
οὐρανοὶ ὅτι ἠλέησεν ὁ θεὸς τὸν ἰσραήλ, σαλπίσατε τὰ
fundamēta terre. clamate mōtes letitiā colles ꝛ
θεμέλια τῆς γῆς. βοήσατε ὄρη εὐφροσύνην οἱ βουνοὶ καὶ
oīa ligna q̄ in eis: qꝛ redemit dn̄s
πάντα τὰ ξύλα τὰ ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἐλυτρώσατο κύριος
iacob ꝛ iſrael glificabit. ſic dicit dn̄s
τὸν ἰακὼβ καὶ ἰσραὴλ δοξασθήσεται. οὕτως λέγει κύριος
q̄ redimit te ꝛ formās te ex vtero. ego ſum
ὁ λυτρούμενός σε καὶ πλάσσων σε ἐκ κοιλίας. ἐγώ εἰμι
dn̄s q̄ cōpleo oīa extendi celū ſolus:
κύριος ὁ συντελῶν πάντα ἐξέτεινα τὸν οὐρανὸν μόνος,
ꝛ firmaui terrā. q̄s aliꝰ diſſipabit ſigna
καὶ ἐστερέωσα τὴν γῆν. τίς ἕτερος διασκεδάσει σημεῖα
phytonū ꝛ diuinatōes de corde: cōuertēs
ἐγγαστριμύθων, καὶ μαντείας ἀπὸ καρδίας, ἀποστρέφων
prudētes retrorſum: ꝛ conſiliū eoꝝ ſtultū fa
φρονίμους εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ τὴν βουλὴν αὐτῶν μωραί-
ens: ꝛ ſtatuēs verbū pueri eiꝰ: ꝛ cōſiliū
νων, καὶ ἱστῶν ῥῆμα παιδὸς αὐτοῦ, καὶ τὴν βουλὴν
angeloꝝ eiꝰ verificās: dicens hierl'm
τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ ἀληθεύων, ὁ λέγων τῇ ἱερουσαλὴμ
habitaberis: ꝛ ciuitatibꝰ iudee edifi
κατοικηθήσῃ, καὶ ταῖς πόλεσι τῆς ἰουδαίας οἰκοδομη-
cabimini: ꝛ deſerta eiꝰ ſuſcitabo. dicēs abyſ-
θήσεσθε, καὶ τὰ ἔρημα αὐτῆς ἀναστήσω. ὁ λέγων τῇ ἀβύσ-
ſo deſolaberis ꝛ flumia tua arefaciā: di
σῳ ἐρημωθήσῃ καὶ τοὺς ποταμούς σου ξηρανῶ, ὁ λέ-
cēs cyro vt ſapiat ꝛ oēs volūtates meas faci
γων κύρῳ φρονεῖν καὶ πάντα τὰ θελήματά μου ποιή-
at. dicēs hierl'm edificaberis: ꝛ domū
σει. ὁ λέγων ἱερουσαλὴμ οἰκοδομηθήσῃ, καὶ τὸν οἶκον τὸν
ſanctā meā fundabo.
ἅγιόν μου θεμελιώσω. Ca. 45.

Sic dicit dn̄s deꝰ chriſto meo cyro cuiꝰ
Οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς τῷ χριστῷ μου κύρῳ οὗ
apprehēdi dexterā: vt ſubiiciā ante eū gētes
ἐκράτησα τῆς δεξιᾶς, ἐπακοῦσαι ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἔθνη
ꝛ fortitudinē regū dirūpā. aperiā ante eū
καὶ ἰσχὺν βασιλέων διαρρήξω. ἀνοίξω ἔμπροσθεν αὐτοῦ
ianuas ꝛ porte nō claudent. ego an
θύρας καὶ πύλαι οὐ συγκλεισθήσονται. ἐγὼ ἔμπρο-
te te ibo ꝛ mōtes cōplanabo: portas eneas
σθέν σου πορεύσομαι καὶ ὄρη ὁμαλιῶ, θύρας χαλκᾶς
cōterā ꝛ vectes ferreos cōfringā ꝛ dabo
συντρίψω καὶ μοχλοὺς σιδηροὺς συγκλάσω καὶ δώσω
tibi theſauros tenebroſos abſcōditos inuiſibiles ape
σοι θησαυροὺς σκοτεινοὺς ἀποκρύφους ἀοράτους ἀνοί-
riā tibi: vt ſcias: qꝛ ego dn̄s deꝰ tuꝰ vocās
ξω σοι, ἵνα γνῷς, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεός σου ὁ καλῶν τὸ
nomē tuū deꝰ iſrael. ꝓpter ſeruū meū ia
ὄνομά σου ὁ θεὸς ἰσραήλ. ἕνεκεν τοῦ παιδός μου ἰα-
cob ꝛ iſrael electū meū ego vocabo te
κὼβ καὶ ἰσραὴλ τοῦ ἐκλεκτοῦ μου ἐγὼ καλέσω σε τῷ
noīe tuo: ꝛ ſuſcipiā te. tu aūt nō cognouiſti me
ὀνόματί σου, καὶ προσδέξομαί σε. σὺ δὲ οὐκ ἔγνως με

qr ego dñs deꝰ ⁊ nõ eſt ãpliꝰ: extra me nõ eſt
ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι, πλὴν ἐμοῦ οὐκ ἔστι
deꝰ. cõfortaui te ⁊ nõ cognouiſti me: vt ſciãt ꝗ ab
θεός. ἐνίσχυσά σε καὶ οὐκ ᾔδεις με, ἵνα γνῶσιν οἱ ἀπὸ
ortu ſolis ⁊ ꝗ ab occaſu: qm̃ nõ eſt pter
ἀνατολῶν ἡλίου καὶ οἱ ἀπὸ δυσμῶν, ὅτι οὐκ ἔστιν πλὴν
me. ego dñs deꝰ ⁊ nõ eſt ãpliꝰ. ego ꝗ fa=
Amos ἐμοῦ. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι. ἐγὼ ὁ κατα
5. bricaui lucẽ: ⁊ ꝗ feci tenebras: faciẽs pacẽ
σκευάσας φῶς, καὶ ποιήσας σκότος, ὁ ποιῶν εἰρήνην
⁊ creans mala. ego dñs deꝰ faciẽs oĩa. le=
καὶ κτίζων κακά. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιῶν πάντα. εὐ=
tetur celũ deſup: ⁊ nubes ſpargãt
B φρανθήτω ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν, καὶ αἱ νεφέλαι ῥανάτωσαν
iuſticiã: germinet terra: ⁊ oriatur mĩa: ⁊
δικαιοσύνην, βλαστησάτω ἡ γῆ καὶ ἀνατειλάτω ἔλεος, καὶ
iuſticiã. germinet ſimul. ego ſũ dñs ꝗ creaui
δικαιοσύνην βλαστησάτω ἅμα. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ κτίσας
te: ꝗd feci melior lutũ figuli? nũqd arãs
σε, τί ἐποίησα βελτίον πηλὸν κεραμέως; μὴ ὁ ἀροτριῶν
tota die arabit terrã: nũqd dicet lu=
Ro. 9. ὅλην τὴν ἡμέραν ἀροτριάσει τὴν γῆν; μὴ ἐρεῖ ὁ πη=
d. tũ figulo? ꝗd facis qr nõ oparis: neqꝫ habes
Luce. λὸς τῷ κεραμεῖ; τί ποιεῖς ὅτι οὐκ ἐργάζῃ; οὐδὲ ἔχεις
23. c. manus? ve dicẽs patri ꝗd generabis ⁊
χεῖρας; οὐαὶ ὁ λέγων τῷ πατρὶ τί γεννήσεις καὶ τῇ
matri ꝗd parturis? qr ſic dicit dñs deꝰ
μητρὶ τί ὠδίνεις; ὅτι οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ
ſctũs iſrael ꝗ fecit ventura: interrogate
ἅγιος ἰσραὴλ ὁ ποιήσας τὰ ἐπερχόμενα, ἐρωτήσατέ
me de filiis meis: ⁊ de operibꝰ ma
με περὶ τῶν υἱῶν μου, καὶ περὶ τῶν ἔργων τῶν χει
nuũ mearũ mãdate mihi. ego feci terrã ⁊ hoiẽ
ρῶν μου ἐντείλασθέ μοι, ἐγὼ ἐποίησα γῆν καὶ ἄνθρω
ſup ea. ego manu mea firmaui ce
πον ἐπ' αὐτῆς. ἐγὼ τῇ χειρί μου ἐστερέωσα τὸν οὐρα
lũ. ego oibus ſtellis mãdaui. ego ſuſcitabo
νόν. ἐγὼ πᾶσι τοῖς ἄστροις ἐνετειλάμην. ἐγὼ ἐγερῶ
eũ cũ iuſticia: regẽ ⁊ oẽs vie
αὐτὸν μετὰ δικαιοσύνης, βασιλέα, καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοὶ
eius recte. ipe edificabit ciuitatẽ meã: ⁊
αὐτοῦ εὐθεῖαι. αὐτὸς οἰκοδομήσει τὴν πόλιν μου, καὶ
C captiuitatẽ ppl̃i mei cõuertet. nõ cũ pre
τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ μου ἐπιστρέψει. οὐ μετὰ λύ
cio: neqꝫ cũ muneribus. dixit dñs ſabaoth. ſic
τρων, οὐδὲ μετὰ δώρων. εἶπεν κύριος σαβαώθ. οὕ=
dicit dñs ſabaoth: laborauit egyptus:
τως λέγει κύριος σαβαώθ, ἐκοπίασεν αἴγυπτος, καὶ
negociatio ethiopũ: ⁊ ſabain viri excelſi ad
ἐμπορία αἰθιόπων, καὶ οἱ σαβαεὶν ἄνδρες ὑψηλοὶ ἐπὶ
A te trãſibũt: ⁊ tibi erũt ſerui: ⁊ poſt
σὲ διαβήσονται, καὶ σοὶ ἔσονται δοῦλοι, καὶ ὀπίσω
te ſequentur vincti manicis: ⁊ trãſi
σου ἀκολουθήσουσι δεδεμένοι χειροπέδαις, καὶ διαβή=
bunt ad te: ⁊ adorabũt te: ⁊ in te ora=
σονται πρὸς σέ, καὶ προσκυνήσουσί σοι, καὶ ἐν σοὶ προ
bunt: qr in te deus eſt: ⁊ nõ eſt deus pter
σεύξονται, ὅτι ἐν σοὶ θεός ἐστιν, καὶ οὐκ ἔστιν θεὸς πλὴν
te. tu eñi es deus ⁊ neſciuimus. deus iſrael
σοῦ. σὺ γὰρ εἶ θεὸς καὶ οὐκ ᾔδειμεν. θεὸς τοῦ ἰσραὴλ
ſaluator. cõfundent ⁊ erubeſcẽt oẽs ad
σωτήρ. αἰσχυνθήσονται καὶ ἐντραπήσονται πάντες οἱ ἀν=
uerſãtes ei: ⁊ ãbulabũt in cõfuſione. inouamini
τικείμενοι αὐτῷ, καὶ πορεύσονται ἐν αἰσχύνῃ. ἐγκαινίζεσθε
D ad me iſule iſrael: ſaluamini a dño ſalute eter
πρός με νῆσοι ἰσραήλ, σώζεσθε ὑπὸ κῦ σωτηρίαν αἰώνι=
na. nõ cõfundent neqꝫ erubeſcẽt vſqꝫ in
ον. οὐκ αἰσχυνθήσονται οὐδ' οὐ μὴ ἐντραπῶσιν ἕως τοῦ
eternũ vltra: qr ſic dicit dñs ꝗ fecit ce=
αἰῶνος ἔτι, ὅτι οὕτως λέγει κύριος ὁ ποιήσας τὸν οὐρα
lũ: iſte deus ꝗ oſtẽdit terrã:
νόν, οὗτος ὁ θεὸς ὁ καταδείξας τὴν γῆν, ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

Ego dñs: non eſt am=
plius: extra me non eſt
deus. Accinxi te: & nõ
cognouiſti me: ꝏꝏꝏꝏ
vt ſciant hi qui ab ortu
ſolis & qui ab occidente:
quoniã abſqꝫ me nõ eſt
deus. Ego dñs & non eſt
alter: formans lucẽ &
creans tenebras: faciẽs
pacem & creans malũ.
Ego dominus faciens
omnia hec. Rorate celi
deſuper: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
& nubes pluant iuſtum:
aperiatur terra ꝏꝏꝏꝏ
& germinet ſaluatorem
& iuſticia oriatur ſimul.
Ego dñs creaui eum.
Ve qui contradicit ꝏꝏ
fictori ſuo: teſta de ſa=
miis terre. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
Nunquid dicet lutũ fi=
gulo ſuo: quid facis: &
opus tuum abſqꝫ mani=
bus eſt? Ve qui dicit ꝏ
patri quid generas: &
mulieri quid ꝏꝏꝏꝏꝏ
parturis? Hec dicit do=
minus ſanctus ꝏꝏꝏꝏ
iſrael plaſtes eius. Ven=
tura interrogate me: ꝏ
ſup filios meos & ſuper
opus manuũ mearũ mã
date mihi. Ego feci ter=
ram: & hoiem ſup eam
creaui. Ego et manus
mee tetẽderũt celos: et
oĩ militie eorũ mãdaui.
Ego ſuſcitaui eũ ad iuſti
ciã: et oẽs vias eiꝰ dirigã.
Ipſe edificabit ciuitatẽ
meã: & captiuitatẽ meã
dimittet: nõ in p̃cio ne
qꝫ ĩ muneribꝰ: dicit do=
minus exercituũ. Hec
dicit dñs. Labor egy=
pti et negociatio ethio=
pie & ſabaim viri ſubli=
mes ad te tranſibunt: ꝏ
et tui erunt. Poſt te am
bulabũt: vincti manicis
pergent: et adorabũt:
teqꝫ ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
deprecabũtur. Tantũ in
te eſt deus: & non eſt ꝏ
deus abſqꝫ te. Vere tu
es deus ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
abſconditus: deus iſrael
ſaluator. ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ
Confuſi ſunt et erubue
runt oẽs ſimul abierũt:
in confuſione fabricato
res errorum. Iſrael ꝏꝏ
ſaluatus eſt in domino
ſalute eterna. ꝏꝏꝏꝏ
Non cõfundemini & nõ
erubeſcetis vſqꝫ ĩ ſeculũ
ſeculi: quia hec dicit do
minus creans celos. ꝏꝏ
Ipſe deus formans ter
ram: ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

אֲנִי יְהוָה וְאֵין עוֹד, זוּלָתִי אֵין | זָלַת
אֱלֹהִים, אֲאַזֶּרְךָ וְלֹא יְדַעְתָּנִי׃ | אָזַר
לְמַעַן יֵדְעוּ מִמִּזְרַח שֶׁמֶשׁ וּמִמַּעֲרָבָה | זָרַח עָרַב
כִּי אֶפֶס בִּלְעָדָי, אֲנִי יְהוָה וְאֵין
עוֹד׃ יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ, עֹשֶׂה | יָצַר בָּרָא
שָׁלוֹם וּבוֹרֵא רָע, אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה | שָׁלַם
כָל אֵלֶּה׃ הַרְעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל | רוּעַ רָעַף
וּשְׁחָקִים יִזְּלוּ צֶדֶק, תִּפְתַּח אֶרֶץ | עָלָה נָזַל
וְיִפְרוּ יֶשַׁע, וּצְדָקָה תַצְמִיחַ יַחַד | פָּתַח
אֲנִי יְהוָה בְּרָאתִיו׃ הוֹי רָב אֶת | פָּרָה צָמַח
יוֹצְרוֹ, חֶרֶשׂ אֶת חַרְשֵׂי אֲדָמָה, | רָבַב
הֲיֹאמַר חֹמֶר לְיוֹצְרוֹ מַה תַּעֲשֶׂה, | יָצַר
וּפָעָלְךָ אֵין יָדַיִם לוֹ׃ הוֹי אֹמֵר | אָמַר עָשָׂה
לְאָב מַה תּוֹלִיד, וּלְאִשָּׁה מַה
תְּחִילִין׃ כֹּה אָמַר יְהוָה קְדוֹשׁ | יָלַד
יִשְׂרָאֵל וְיֹצְרוֹ, הָאֹתִיּוֹת שְׁאָלוּנִי, | חוּל קָדַשׁ
עַל בָּנַי וְעַל פֹּעַל יָדַי תְּצַוֻּנִי׃ אָנֹכִי
עָשִׂיתִי אֶרֶץ, וְאָדָם עָלֶיהָ בָרָאתִי, | צָוָה
אֲנִי יָדַי נָטוּ שָׁמַיִם, וְכָל צְבָאָם | עָשָׂה
צִוֵּיתִי׃ אָנֹכִי הַעִירֹתִהוּ בְצֶדֶק, | נָטָה
וְכָל דְּרָכָיו אֲיַשֵּׁר, הוּא יִבְנֶה עִירִי | צָוָה עוּר
וְגָלוּתִי יְשַׁלֵּחַ, לֹא בִמְחִיר וְלֹא | יָשַׁר בָּנָה
בְשֹׁחַד, אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ כֹּה | גָּלָה שָׁלַח
אָמַר יְהוָה, יְגִיעַ מִצְרַיִם וּסְחַר כּוּשׁ | מָחַר
וּסְבָאִים אַנְשֵׁי מִדָּה, עָלַיִךְ יַעֲבֹרוּ | יָגַע
וְלָךְ יִהְיוּ, אַחֲרַיִךְ יֵלֵכוּ בַּזִּקִּים | מָדַד עָבַר
יַעֲבֹרוּ, וְאֵלַיִךְ יִשְׁתַּחֲווּ וְאֵלַיִךְ | הָיָה זָקַק
יִתְפַּלָּלוּ, אַךְ בָּךְ אֵל וְאֵין עוֹד | שָׁחָה
אֶפֶס אֱלֹהִים׃ אָכֵן אַתָּה אֵל | פָּלַל
מִסְתַּתֵּר, אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ׃
בּוֹשׁוּ וְגַם נִכְלְמוּ כֻּלָּם, יַחְדָּו הָלְכוּ | סָתַר יָשַׁע
בַכְּלִמָּה חָרָשֵׁי צִירִים׃ יִשְׂרָאֵל | כָּלַם
נוֹשַׁע בַּיהוָה תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים
לֹא תֵבֹשׁוּ וְלֹא תִכָּלְמוּ עַד עוֹלְמֵי | יָשַׁע עָלַם
עַד׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם | בּוֹשׁ
הוּא הָאֱלֹהִים, יֹצֵר הָאָרֶץ | בָּרָא

© Biblioteca Nacional de España

תהה ועשה הוא כוננה לא תהו בראה
ישב לשבת יצרה אני יהוה ואין עוד׃
קום לא בסתר דברתי במקום ארץ
חשך לא אמרתי לזרע יעקב
תהו בקשוני אני יהוה דבר
נגד ישר צדק מגיד מישרים׃ הקבצו ובאו
קבץ בוא התנגשו יחדו פליטי הגוים
נגש פלט לא ידעו הנשאים את עץ פסלם
פלל ישע ומתפללים אל אל לא יושיע׃
נגד יעץ הגידו והגישו אף יועצו יחדו
שמע מי השמיע זאת מקדם מאז
הגידה הלוא אני יהוה ואין עוד
צדק אלהים מבלעדי אל צדיק
ישע זלת ומושיע אין זולתי׃ פנו אלי
פנה והושעו כל אפסי ארץ כי אני
שבע אל ואין עוד׃ בי נשבעתי יצא
פה שוב מפי צדקה דבר ולא ישוב כי
כרע שבע לי תכרע כל ברך תשבע כל לשון׃
לשן עזז אך ביהוה לי אמר צדקות ועז
עד בוא עדיו יבוא ויבשו כל הנחרים בו׃
בוש חרה ביהוה יצדקו ויתהללו כל
צדק הלל זרע ישראל׃

Cap.xlvi כרע בל קרס נבו
היה היו עצביהם לחיה ולבהמה
נשא נשאתיכם עמוסות משא לעיפה׃
קרסו כרעו יחדו לא יכלו מלט
שבה משא ונפשם בשבי הלכה׃
שמעו אלי בית יעקב וכל שארית
מן בית ישראל העמסים מני בטן
הנשאים מני רחם׃ ועד זקנה
שוב סבל אני הוא ועד שיבה אני אסבל
עשה נשא אני עשיתי ואני אשא ואני
מלט דמה אסבל ואמלט׃ למי תדמיוני
שוה משל ותשוו ותמשלוני ונדמה׃ הזלים
דמה זול זהב מכיס וכסף בקנה ישקלו
שקל שכר ישכרו צורף ויעשהו אל יסגדו
צרף עשה
סגד

& faciens eā: ipſe plaſtes
ei9. Non in vanū creauit
eā vt habitetur formauit
eam. Ego dn̄s & non eſt
alius. Non in abſcōdito
locut9 ſum: in loco terre
tenebroſo. Non dixi ſe
mini iacob ooooooooooo
fruſtra querite me.
Ego dominus loquens
iuſticiā: annūciās recta.
Cōgregamini & venite
& accedite ſimul qui ſal
uati eſtis ex gentibus. oo
Neſcierunt qui leuant li
gnum ſculpture ſue: ooo
& rogant deum non
ſaluantem. ooooooooooo
Annūciate & venite: &
conſiliamini ſimul. ooo
Quis auditum fecit hoc
ab initio? ex tunc ooooo
predixit illud? Nūqd nō
ego dn̄s: & non eſt vltra
deus abſq; me. Deus
iuſtus oooooooooooooooo
& ſaluās nō ē preter me.
Conuertimini ad me oo
& ſalui eritis omnes fi-
nes terre: quia ego oooo
deus & nō eſt alius. In
memetipſo iuraui: egre
dietur de ore meo iuſticie
verbū: & nō reuertetur:
qa mihi curuabitur oē
genu: & iurabit oīs lin-
gua. Ergo in dn̄o dicēt.
Mee ſunt iuſticie & ipe-
riū. Ad eū veniet: & cō-
fundentur oēs qui repu-
gnāt ei. In dn̄o iuſtifica
bitur & laudabitur om̄e
ſemen iſrael. 46.

Onfractus eſt bel:
contritus eſt nabo:
facta ſunt ſimulachra eo
rum beſtiis & iumentis.
Onera veſtra graui pon
dere vſq; ad laſſitudinē
cōtabuerūt & cōtrita ſūt
ſimul: Non potuerunt
ſaluare portantē: & aīa
eorū in captiuitatē ibit.
Audite me domus ia-
cob: & omne reſiduum
domus iſrael. Qui por
tamini a meo vtero oooo
qui geſtamini a mea
vulua. Vſq; ad ſenectā
ego ipſe: & vſq; ad ca-
nos ego portabo. ooooo
Ego feci & ego feram:
ego oooooooooooooooooooo
portabo & ſaluabo. Cui
aſſimilaſtis me & adeq̄-
ſtis: & cōparaſtis me: &
feciſtis ſimilē? Qui cōfer
tis aurū de ſacculo: &
argentū ī ſtatera pōdera
tis. Cōducētes artificem
vt faciat deū: & pcidunt

τ q̄ fecit eā: ipe diuiſit eā. nō in va
καὶ ποιήσας αὐτήν, αὐτὸς διώρισεν αὐτήν. οὐκ εἰς κε
nū fecit eā: ſed vt habitaret plaſmauit e-
νὸν ἐποίησεν αὐτήν, ἀλλὰ κατοικεῖσθαι ἔπλασεν αὐ
am. ego ſū dn̄s: τ nō eſt vltra. nō in abſcō
τήν. ἐγώ εἰμι κύριος, καὶ οὐκ ἔστιν ἔτι. οὐκ ἐν κρυ
dito locut9 ſum: neq; in loco terre tenebroſo: nō di-
φῇ λελάληκα, οὐδὲ ἐν τόπῳ γῆς σκοτεινῷ, οὐκ εἶ
xi ſemini iacob ī vanū q̄rite: ego ſū
πα τῷ σπέρματι ἰακὼβ μάταιον ζητήσατε, ἐγώ εἰ
dn̄s loq̄ns iuſticiā: ānūciāns veritatē.
μι κύριος λαλῶν δικαιοσύνην, ἀναγγέλλων ἀλήθειαν.
cōgregamini τ venite. cōſulite ſimul q̄ ſaluamini
συνάχθητε καὶ ἥκετε. βουλεύσασθε ἅμα οἱ σωζόμενοι
de gētib9. nō cognouerūt q̄ portāt lignū
ἀπὸ τῶν ἐθνῶν. οὐκ ἔγνωσαν οἱ αἴροντες τὸ ξύλον
ſculpturā ſuā: τ orātes ad deos q̄ nō
γλύμμα αὐτῶν, καὶ προσευχόμενοι πρὸς θεοὺς οἳ οὐ
ſaluant: ſi ānūcient appropiquēt vt ſciāt
σώζουσιν, εἰ ἀναγγελοῦσιν ἐγγισάτωσαν ἵνα γνῶσιν
ſimul: q̄s audibilia fecit hec. ab initio ex tūc
ἅμα, τίς ἀκουστὰ ἐποίησεν ταῦτα. ἀπ᾽ ἀρχῆς ἐκ τό-
ānūciabit vobis. nōne ego dn̄s de9 nō eſt a-
τε ἀναγγελεῖ ὑμῖν. οὐχὶ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς οὐκ ἔστιν ἄλ
lius p̄ter me: iuſtus τ ſaluator nō eſt p̄ter
λος πλὴν ἐμοῦ, δίκαιος καὶ σωτὴρ οὐκ ἔστιν παρὲξ
me. cōuertimini ad me τ ſalui eritis q̄ ī extre-
ἐμοῦ. ἐπιστράφητε ἐπ᾽ ἐμὲ καὶ σωθήσεσθε οἱ ἀπ᾽ ἐσχά
mo terre. ego ſū de9 τ nō eſt ali9. p
του τῆς γῆς. ἐγώ εἰμι ὁ θεὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος. κα
memetipm̄ iuro niſi egredieť de ore meo iuſti
τ᾽ ἐμαυτοῦ ὀμνύω εἰ μὴ ἐξελεύσεται ἐκ στόματός μου δικαι
cia: ſermōes mei nō auertent. q2 mihi curuabiť
οσύνη, οἱ λόγοι μου οὐκ ἀποστραφήσονται. ὅτι ἐμοὶ κάμψει
oē genu: τ iurabit oīs ligua deū: dicēs iu
πᾶν γόνυ, καὶ ὀμεῖται πᾶσα γλῶσσα τὸν θεόν, λέγων δι
ſticia τ glīa ad eū veniet: τ cōfundent
καιοσύνη καὶ δόξα πρὸς αὐτὸν ἥξει, καὶ αἰσχυνθήσονται
oēs ſeparātes ſeipſos: a dn̄o iuſtificabū-
πάντες οἱ διορίζοντες αὐτούς, ἀπὸ κυρίου δικαιωθήσον-
tur. τ in deo glīabitur oē ſemen
ται. καὶ ἐν τῷ θεῷ δοξασθήσεται πᾶν τὸ σπέρμα
filioꝝ iſrael.
τῶν υἱῶν ἰσραήλ. Ca.46.

Ecidit bel cōtrit9 eſt dagō. facta ſunt
Ἔπεσεν βὴλ συνετρίβη δαγών. ἐγένετο τὰ
ſculptilia eoꝝ in beſtias: τ iumēta portatis ea col
γλυπτὰ αὐτῶν εἰς θηρία, καὶ κτήνη αἴρετε αὐτὰ κα
ligata quaſi onus laborāti deficiēti τ eſu
ταδεδεμένα ὡς φορτίον κοπιῶντι ἐκλελυμένῳ καὶ πει
rienti nō p̄ualēti ſimul. q̄ nō poterūt ſaluari de bel
νῶντι οὐκ ἰσχύοντι ἅμα. οἳ οὐ δυνήσονται σωθῆναι ἀπὸ πο
lo: ipi aūt captiui ducti ſūt. audite me
λέμου, αὐτοὶ δὲ αἰχμάλωτοι ἤχθησαν. ἀκούσατέ μου
dom9 iacob: τ oēs reliquie iſrael. q̄ portamini
οἶκος ἰακώβ, καὶ πᾶν τὸ κατάλοιπον τοῦ ἰσραήλ. οἱ αἰρόμενοι
de vtero: τ erudti ab infantia vſq; ad ſenectutē.
ἐκ κοιλίας, καὶ παιδευόμενοι ἐκ παιδίας ἕως γήρως.
ego ſum τ donec ſeneſcatis ego ſum: ego ſuſti
ἐγώ εἰμι καὶ ὡς ἂν καταγηράσητε ἐγώ εἰμι, ἐγὼ ἀνέ
neo vos ego feci: τ ego dimittā: ego
χομαι ὑμᾶς ἐγὼ ἐποίησα, καὶ ἐγὼ ἀνήσω, ἐγὼ
ſuſcipiā τ ſaluabo vos. cui me aſſimilaſtis
ἀναλήψομαι, καὶ σώσω ὑμᾶς. τίνι με ὡμοιώσατε
videte excogitate q̄ erratis: τ q̄ cōfer-
ἴδετε τεχνάσασθε οἱ πλανώμενοι, καὶ οἱ συμβαλ-
tis aurū de ſacculo: argentū in ſtatera
λόμενοι χρυσίον ἐκ μαρσυππίου, ἀργύριον ἐν ζυγῷ στα
appēditis. mercede cōducētes aurificez fecerūt manu
θμίζετε. μισθωσάμενοι χρυσοχόον ἐποίησαν χειρο-
facta: τ ī curuati
ποίητα, καὶ κύψαντες oooooooooooooooooooooo

Ro.14 d.
A
B
E.40.f Baruc 6.c.

Trāſla.gre.lxx.cū iter.latina.

adorant illud: portāt illud in humero: ꝛ
προσκυνοῦσιν αὐτῷ, αἴρουσιν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ὤμου, καὶ
C vadunt. ſi aūt poſuerit illud in loco: ibi
πορεύονται. ἐὰν δὲ θῶσιν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ τόπου, αὐτοῦ
manet nō mouebit. ꝛ qcūqꝫ clamauerit ad illud nō
μένει οὐ μὴ κινηθῇ. καὶ ὃς ἐὰν βοήσῃ πρὸς αὐτὸ οὐ μὴ
exaudiet: de malo nō ſaluabit eū. memētote ho
εἰσακούσῃ, ἀπὸ κακοῦ οὐ μὴ σώσῃ αὐτόν. μνήσθητε ταῦ
rū ꝛ igemiſcite. penitentiā agite. reuertimini cor
τα καὶ στενάξετε. μετανοήσατε. ἐπιστρέψατε τῇ καρ
de: memētote priorū a ſeculo: qꝛ
δίᾳ, μνήσθητε τὰ πρότερα ἀπὸ τοῦ αἰῶνος. ὅτι
D ego ſū de⁹: ꝛ nō eſt ali⁹ pter me: ānū
ἐγώ εἰμι ὁ θεός, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν ἐμοῦ, ἀναγ
cians pri⁹ nouiſſima: anteqꝫ ipſa fiant: ꝛ cō
γέλλων πρότερον τὰ ἔσχατα, πρὶν αὐτὰ γενέσθαι, καὶ συν
pleta ſūt. ꝛ dixi oē cōſiliū meū ſtabit ꝛ
ετελέσθη. καὶ εἶπα πᾶσα ἡ βουλή μου στήσεται καὶ
cūcta qcūqꝫ cogitaui faciā q voco ab oriē
πάντα ὅσα βεβούλευμαι ποιήσω καλῶν ἀπὸ ἀνα
te auē: ꝛ de terra a lōge de qb⁹ co
τολῶν πετεινόν, καὶ ἀπὸ γῆς πόρρωθεν περὶ ὧν βε
gitaui. ꝛ qdē locut⁹ ſum: ꝛ adduxi creaui
βούλευμαι. καί γε ἐλάλησα, καί γε ἤγαγον ἔκτισα
ꝛ feci. audite me q pdidiſtis
καὶ ἐποίησα. ἀκούσατέ μου οἱ ἀπολωλεκότες
cor: q longe a iuſticia eſtis: ppe duxi
τὴν καρδίαν, οἱ μακρὰν ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης, ἤγγισα
iuſticiā meā: nō elongabit: ꝛ ſalutē
τὴν δικαιοσύνην μου, οὐ μὴ μακρυνθῇ, καὶ τὴν σωτηρίαν
q̄ ex me nō tardabo. dedi in ſion ſalutē
τὴν παρ' ἐμοῦ οὐ βραδυνῶ. δέδωκα ἐν σιὼν σωτηρίαν
iſraeli in gloriā.
τῷ ἰσραὴλ εἰς δόξασμα.

Ca. 47.

A Deſcende ſede ſup terrā. virgo fi-
Κατάβηθι κάθισον ἐπὶ τὴν γῆν. παρθένος θυ-
lia babylonis ſede in terrrā. nō eſt ſo
γάτηρ βαβυλῶνος κάθισον εἰς τὴν γῆν. οὐκ ἔστι θρό-
liū filia chaldeoꝝ: qꝛ nō vltra addes voca-
νος θύγατερ χαλδαίων, ὅτι οὐκ ἔτι προσθήσῃ κληθῆ-
ri mollis ꝛ tenera. tolle molā: mole farinā.
ναι ἁπαλὴ καὶ τρυφερά. λάβε μύλον, ἄλησον ἄλευρον.
reuela opertimētū tuū: denuda canos:
ἀποκάλυψαι τὸ κάλυμμά σου, ἀνάσυρε τὰς πολιάς,
A diſcooperi tibias. trāſi flumina. reue
ἀποκάλυψαι τὰς κνήμας. διάβηθι ποταμούς. ἀνακα-
labitur ignominia tua. apparebūt opprobria tua:
λυφθήσεται ἡ αἰσχύνη σου. ὀφθήσονται οἱ ὀνειδισμοί σου.
naū. 3. b. qd iuſtū eſt de te auferā: nō vltra tradā ho-
τὸ δίκαιον ἐκ σοῦ λήψομαι, οὐκ ἔτι μὴ παραδῶ ἀν
minib⁹. q eruit te dñs ſabaoth: nomē illi
θρώποις. ὁ ῥυσάμενός σε κύριος σαβαώθ, ὄνομα αὐτῷ
ſanct⁹ iſrael: ſede cōpūcta: igredere in
ἅγιος ἰσραήλ, κάθισον κατανενυγμένη, εἴσελθε εἰς τὸ
tenebras filia chaldeoꝝ. nō vltra vocaberis fortitudo
σκότος θύγατερ χαλδαίων. οὐκ ἔτι μὴ κληθῇς ἰσχὺς
regni: irat⁹ ſum cōtra ppl'm meū: cōtaminaui
βασιλείας, παρωξύνθην ἐπὶ τῷ λαῷ μου, ἐμίανα τὴν
hereditatē meā. ego dedi eos in manu
κληρονομίαν μου. ἐγὼ ἔδωκα αὐτοὺς εἰς τὴν χεῖρα
B tua: tu aūt nō dediſti eis miam. ſe
σου, σὺ δὲ οὐκ ἔδωκας αὐτοῖς ἔλεος. τοῦ πρεσβύ
B nis aggrauaſti iugū valde: ꝛ dixiſti in
του ἐβάρυνας τὸν ζυγὸν σφόδρα, καὶ εἶπας εἰς τὸν
eternū ero dña. nō itellexiſti hec in
αἰῶνα ἔσομαι ἄρχουσα. οὐκ ἐνόησας ταῦτα ἐν τῇ
corde tuo: neqꝫ recordata es nouiſſimoꝝ. nūc aūt audi
καρδίᾳ σου, οὐδὲ ἐμνήσθης τὰ ἔσχατα. νῦν δὲ ἄκουε
hec delicata: ſedēs: cōfidēs: dicens.
ταῦτα τρυφερά, ἡ καθημένη, ἡ πεποιθυῖα, ἡ λέγουσα.

Trāſla.B.Hie.

& adorant. Portant illū in humeris gestantes: & ponentes in loco ſuo: & ſtabit: ac de loco ſuo nō mouebitur. Sed & cū clamauerit ad eū nō audiet: de tribulatiōe nō ſaluabit eos. Mementote iſtud & cōfundamini: redite preuaricatores ad cor. Recordamini prioris ſeculi: quoniā ego ſum deus: & non eſt vltra deus: nec eſt ſimilis mei annuncians ab exordio nouiſſimū: & ab initio que necdū facta ſunt: dicēs. Cōſilium meū ſtabit: & omnis volūtas mea fiet. Vocās ab oriente auē: & de terra longinqua virū voluntatis mee. Et locutus ſum & adducā illud: creaui & faciam illud. Audite me duri corde: qui longe eſtis a iuſticia. Prope feci iuſticiā meā non elongabitur: & ſalus mea non morabitur. Dabo in ſion ſalutē: & in iſrael gloriam meam.

47.

Deſcēde: ſede in puluere virgo filia babylō: ſede in terra. Non eſt ſolium filie chaldeorum: quia vltra non vocaberis mollis & tenera. Tolle molā & mole farinā: denuda turpitudinē tuā. Diſcooperi humerū: reuela crura: tranſi flumina. Reuelabitur ignominia tua: & videbitur opprobriū tuum. Vltionē capiā: & nō reſiſtet mihi hō. Redēptor noſter dñs exercituū: nomen illius ſanctus iſrael. Sede tacens & intra in tenebras filia chaldeorū: quia non vocaberis vltra domina regnoꝝ. Iratus ſum ſup populū meū: cōtaminaui hereditatē meā: & dedi eos in manu tua. Nō poſuiſti eis miſericordias. Sup ſenē aggrauaſti iugum tuū valde: & dixiſti. In ſempiternū ero dña. Non poſuiſti hec ſuper cor tuum: neqꝫ recordata es nouiſſimi tui. Et nunc audi hec delicata: & habitans cōfidenter: que dicis

Tex.heb.Eſa.xlvij. Pritiua.heb.

אף ישתחוו: ישאהו על כתף
יסבלהו ויניחהו תחתיו ויעמד
ממקומו לא ימיש אף יצעק אליו
ולא יענה מצרתו לא יושיענו:
זכרו זאת והתאששו השיבו
פושעים על לב: זכרו ראשנות
מעולם כי אנכי אל ואין עוד
אלהים ואפס כמוני: מגיד
מראשית אחרית ומקדם אשר
לא נעשו אמר עצתי תקום וכל
חפצי אעשה: קרא ממזרח עיט
מארץ מרחק איש עצתו אף
דברתי אף אביאנה יצרתי אף
אעשנה: שמעו אלי אבירי לב
הרחוקים מצדקה: קרבתי צדקתי
לא תרחק ותשועתי לא תאחר
ונתתי בציון תשועה לישראל
תפארתי:

Ca. xlvij.

רדי ושבי על עפר בתולת
בת בבל שבי לארץ אין כסא
בת כשדים כי לא תוסיפי יקראו
לך רכה וענגה: קחי רחים וטחני
קמח גלי צמתך חשפי שבל
גלי שוק עברי נהרות: תגל ערותך
גם תראה חרפתך נקם אקח
ולא אפגע אדם: גאלנו יהוה
צבאות שמו קדוש ישראל: שבי
דומם ובואי בחשך בת כשדים
כי לא תוסיפי יקראו לך גברת
ממלכות: קצפתי על עמי חללתי
נחלתי ואתנם בידך לא שמת
להם רחמים על זקן הכבדת עלך
מאד: ותאמרי לעולם אהיה גברת
עד לא שמת אלה על לבך לא
זכרת אחריתה: ועתה שמעי זאת
עדינה היושבת לבטח האמרה

שחה נשא
סבל נוח
עמד קום
מוש צעק
ענה צור
ישע אשש
שוב
עלם
נגד
עשה יעץ
קום עשה
זרח רחק
בוא
עשה אבר
רחק
רחק ישע
אחר נתן
ישע פאר
ירד ישב
בתל
יסף קרא
רכך לקח
רחה
גלה
ערה
ראה לקח
פגע
קדש ישב
יסף קרא
מלך
נתן שום
כבד עלל
אמר עלם
עדן

Primitiua.heb. Tex.heb.Esa.xlviij.

בִּלְבָבָהּ אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד לֹא אֵשֵׁב
אַלְמָנָה וְלֹא אֵדַע שְׁכוֹל׃ וְתָבֹאנָה
לָּךְ שְׁתֵּי אֵלֶּה רֶגַע בְּיוֹם אֶחָד שְׁכוֹל
וְאַלְמֹן כְּתֻמָּם בָּאוּ עָלַיִךְ בְּרֹב
כְּשָׁפַיִךְ בְּעָצְמַת חֲבָרַיִךְ מְאֹד׃
וַתִּבְטְחִי בְרָעָתֵךְ אָמַרְתְּ אֵין רֹאָנִי
חָכְמָתֵךְ וְדַעְתֵּךְ הִיא שׁוֹבְבָתֶךְ
וַתֹּאמְרִי בְלִבֵּךְ אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד׃
וּבָא עָלַיִךְ רָעָה לֹא תֵדְעִי שַׁחְרָהּ
וְתִפֹּל עָלַיִךְ הֹוָה לֹא תוּכְלִי כַּפְּרָהּ
וְתָבֹא עָלַיִךְ פִּתְאֹם שׁוֹאָה לֹא
תֵדָעִי׃ עִמְדִי נָא בַחֲבָרַיִךְ וּבְרֹב
כְּשָׁפַיִךְ בַּאֲשֶׁר יָגַעַתְּ מִנְּעוּרָיִךְ
אוּלַי תּוּכְלִי הוֹעִיל אוּלַי תַּעֲרוֹצִי׃
נִלְאֵית בְּרֹב עֲצָתָיִךְ יַעַמְדוּ נָא
וְיוֹשִׁיעֻךְ הֹבְרֵי שָׁמַיִם הַחֹזִים
בַּכּוֹכָבִים מוֹדִיעִים לֶחֳדָשִׁים
מֵאֲשֶׁר יָבֹאוּ עָלָיִךְ׃ הִנֵּה הָיוּ כְקַשׁ
אֵשׁ שְׂרָפָתַם לֹא יַצִּילוּ אֶת נַפְשָׁם
מִיַּד לֶהָבָה אֵין גַּחֶלֶת לַחְמָם אוּר
לָשֶׁבֶת נֶגְדּוֹ׃ כֵּן הָיוּ לָךְ אֲשֶׁר יָגָעַתְּ
סֹחֲרַיִךְ מִנְּעוּרַיִךְ אִישׁ לְעֶבְרוֹ
תָּעוּ אֵין מוֹשִׁיעֵךְ׃

Ca. xlviij

שִׁמְעוּ זֹאת בֵּית
יַעֲקֹב הַנִּקְרָאִים בְּשֵׁם יִשְׂרָאֵל
וּמִמֵּי יְהוּדָה יָצָאוּ הַנִּשְׁבָּעִים
בְּשֵׁם יְהוָה וּבֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
יַזְכִּירוּ לֹא בֶאֱמֶת וְלֹא בִצְדָקָה׃
כִּי מֵעִיר הַקֹּדֶשׁ נִקְרָאוּ וְעַל אֱלֹהֵי
יִשְׂרָאֵל נִסְמָכוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃
הָרִאשֹׁנוֹת מֵאָז הִגַּדְתִּי וּמִפִּי
יָצְאוּ וְאַשְׁמִיעֵם פִּתְאֹם עָשִׂיתִי
וַתָּבֹאנָה׃ מִדַּעְתִּי כִּי קָשֶׁה אָתָּה
וְגִיד בַּרְזֶל עָרְפֶּךָ וּמִצְחֲךָ נְחוּשָׁה׃
וָאַגִּיד לְךָ מֵאָז בְּטֶרֶם תָּבוֹא
הִשְׁמַעְתִּיךָ פֶּן תֹּאמַר עָצְבִּי עָשָׂם

Primitiua:
יָשַׁב
יָדַע שָׁכַל
בּוֹא
בּוֹא
בָּטַח רוּעַ
רָאָה יָדַע
אָמַר לֵבָב
בּוֹא יָדַע
נָפַל יָכֹל
בּוֹא שָׁאָה
נָעַר יָעַל
עָרַץ לָאָה
יָעַץ עָמַד
יָשַׁע חָזָה
כָּכַב יָדַע
בּוֹא הָיָה
נָצַל
חָמַם
יָשַׁב הָיָה
תָּעָה יָשַׁע
קָרָא
שָׁבַע
זָכַר
קָרָא
סָמַךְ
נָגַד פֶּה
שָׁמַע עָשָׂה
יָדַע
נָחַשׁ
נָגַד בּוֹא
שָׁמַע אָמַר

Trāſla.B.Hie.

in corde tuo: ego ſum: & nō eſt pter me amplius. Non ſedebo vidua & ignorabo ſterilitatē. Veniēt tibi duo hec ſubito in die vna ſterilitas & viduitas. Vniuerſa venerūt ſup te ppter multitudinē maleficiorū tuorū vehementē. Et fiduciā habuiſti in malicia tua: & dixiſti. Non eſt q videat me. Sapiētia tua & ſcientia tua hec decepit te. Et dixiſti in corde tuo. Ego ſum & pter me nō eſt altera. Veniet ſup te malū: & neſcies ortum eius: & irruet ſup te calamitas quā nō poteris expiare. Veniet ſup te repēte miſeria quā neſcies. Sta cum incantatoribus tuis: & cum multitudine maleficiorū tuorū in qbus laboraſti ab adoleſcētia tua: ſi forte qd proſit tibi: aut ſi poſſis fieri fortior. Defeciſti in multitudine conſiliorū tuorū. Stent & ſaluent te augures celi qui contemplabantur ſidera: & ſupputabāt mēſes vt ex eis annūciarent ventura tibi. Ecce facti ſunt quaſi ſtipula: ignis cōbuſſit eos. Non liberabunt animā ſuam de manu flāme: nō ſūt prune qbus calefiāt: nec focus vt ſedeant ad eū. Sic facta ſunt tibi: in qbuſcūq laboraueras. Negociatores tui ab adoleſcentia tua: vnuſqſq in via ſua errauerunt. Non eſt q ſaluet te. 48.

Audite hec domus iacob qui vocamini nomine iſrael: & de aquis iuda exiſtis: qui iuratis in nomine domini: & dei iſrael recordamini: non in veritate neq in iuſticia. De ciuitate enim ſancta vocati ſunt: & ſup deū iſrael conſtabiliti ſunt. Dñs exercituū nomen eius. Priora extunc annunciaui: & ex ore meo exierūt & audita feci ea: repente operatus ſum & venerunt. Sciui enim quia durus es tu: et neruus ferreus ceruix tua: & frons tua erea. Predixi tibi extunc: antequam venirent indicaui tibi: ne forte diceres. Idola mea fecerūt hec:

Trāſ.Gre.lxx.cū inter.latina.

in corde tuo: ego ſū: & nō eſt alia. nō
ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ἑτέρα. οὐ
ſedebo vidua: neq ſciā ſterilitatē. nūc aūt veniēt
καθίσω χήρα, οὐδὲ γνώσομαι ὀρφανίαν. νῦν δὲ ἥξει
ſup te duo hec ſubito in die vna: ſterilitas
ἐπὶ σὲ τὰ δύο ταῦτα ἐξαίφνης ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ, ἀτεκνία
& viduitas veniet ſubito ſup te. in veneficio tuo
καὶ χηρεία ἥξει ἐξαίφνης ἐπὶ σέ. ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου
in fortitudine incantatorū tuorū vehemēter in ſpe
ἐν τῇ ἰσχύϊ τῶν ἐπαοιδῶν σου σφόδρα ἐπὶ ἐλπίδι τῆς
nequitie tue. tu enī dixiſti: ego ſum: & nō eſt a-
πονηρίας σου. σὺ γὰρ εἶπας, ἐγώ εἰμι, καὶ οὐκ ἔστιν ἑ-
lia. ſcias qm̄ prudētia horū & fornicatio tua tibi
τέρα. γνῶθι ὅτι ἡ σύνεσις τούτων καὶ ἡ πορνεία σου σοὶ
erit opprobriū. & dixiſti in corde tuo: ego ſum: &
ἔσται αἰσχύνη. καὶ εἶπας ἐν τῇ καρδίᾳ σου, ἐγώ εἰμι, καὶ
nō eſt alia. & veniet ſup te pditio & neſcies
οὐκ ἔστιν ἑτέρα. καὶ ἥξει ἐπὶ σὲ ἀπώλεια καὶ οὐ μὴ γνῷς
foueā & incides in eā. & veniet ſup te calami-
βόθυνον καὶ ἐμπεσεῖς εἰς αὐτόν. καὶ ἥξει ἐπὶ σὲ ταλαιπω-
tas & nō poteris mūda fieri. & veniet ſup
ρία καὶ οὐ δυνήσῃ καθαρὰ γενέσθαι. καὶ ἥξει ἐπὶ
te derepēte pditio: & nō cognoſces. ſta nūc in
σὲ ἐξαπίνης ἀπώλεια, καὶ οὐ γνώσῃ. στῆθι νῦν ἐν ταῖς
icātatōibus tuis & multis veneficiis tuis: q̄ didici
ἐπαοιδαῖς σου καὶ τῇ πολλῇ φαρμακείᾳ σου, ἃ ἐμάν-
ſti ab adoleſcētia tua: ſi poteris iuuari: labora
θανες ἐκ νεότητός σου, εἰ δυνήσῃ ὠφεληθῆναι, κεκοπία-
ſti in cōſiliis tuis. ſtent iā & ſaluēt te
κας ἐν ταῖς βουλαῖς σου. στήτωσαν δὴ καὶ σωσάτωσάν σε
aſtrologi celi: q cōtēplant ſtellas: an-
οἱ ἀστρολόγοι τοῦ οὐρανοῦ, οἱ ὁρῶντες τοὺς ἀστέρας, ἀναγ-
nūcient tibi: qd venturū ſit ſup te. ecce oēs
γειλάτωσάν σοι, τί μέλλει ἔρχεσθαι ἐπὶ σέ. ἰδοὺ πάν-
qſi ſtipule in igne cōburent: & nō
τες ὡς φρύγανα ἐπὶ πυρὶ κατακαυθήσονται, καὶ οὐ μὴ
eruēt aīam ſuā de flāma: qr habes car-
ἐξέλωνται τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἐκ φλογός, ὅτι ἔχεις ἄν-
bones ignis: ſedebis ſup eos. hi erūt tibi
θρακας πυρός, καθήσεις ἐπ᾽ αὐτούς. οὗτοι ἔσονταί σοι
adiutoriū. laboraſti in cōmutatiōe tua: ab ado
βοήθεια. ἐκοπίασας ἐν τῇ ἐναλλαγῇ σου, ἀπὸ τῆς νεό-
leſcētia tua hō in ſemetipſo errauit: tibi aūt
τητός σου ἄνθρωπος καθ᾽ ἑαυτὸν ἐπλανήθη, σοὶ δὲ
nō erit ſalus.
οὐκ ἔσται σωτηρία. Ca.48.

Audite hec domus iacob: vocati in
Ἀκούσατε ταῦτα οἶκος ἰακώβ, οἱ κεκλημένοι ἐπὶ
noīe iſrael: & de aq iuda exeūtes
τῷ ὀνόματι ἰσραήλ, καὶ ἐξ ὕδατος ἰούδα ἐξελθόντες
iurātes i noīe dñi dei iſrael recen
οἱ ὀμνύοντες τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἰσραὴλ μιμνησκό-
ſentes: nō cū veritate neq cū iuſticia: & adhe
μενοι, οὐ μετὰ ἀληθείας οὐδὲ μετὰ δικαιοσύνης, καὶ ἀν-
rētes nomini ciuitatis ſctē: &
τεχόμενοι τῷ ὀνόματι τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, καὶ
in deo iſrael cōtra ſtabiliti. dñs ſabaoth no
ἐπὶ τῷ θεῷ ἰσραὴλ ἀντιστηριζόμενοι. κύριος σαβαὼθ ὄνο-
mē ei. priora adhuc ānūciaui & de o-
μα αὐτῷ. τὰ πρότερα ἔτι ἀνήγγειλα καὶ ἐκ τοῦ στό-
re meo egreſſa ſūt: & auditū factū eſt. ſubito
ματός μου ἐξῆλθεν, καὶ ἀκουστὸν ἐγένετο. ἐξάπινα
feci & venerūt. ſcio qr durus es &
ἐποίησα καὶ ἐπῆλθεν. γινώσκω ὅτι σκληρὸς εἶ καὶ
neruus ferreus collū tuū: & frons
νεῦρον σιδηροῦν ὁ τράχηλός σου, καὶ τὸ μέτωπόν
tua enea. & ānūciaui tibi olim anteq̄ venirēt
σου χαλκοῦν. καὶ ἀνήγγειλά σοι πάλαι πρὶν ἐλθεῖν
ſup te. auditū tibi feci ne forte diceres: qr
ἐπὶ σέ. ἀκουστόν σοι ἐποίησα μήποτε εἴπῃς, ὅτι
idola mea fecerūt:
τὰ εἴδωλά μου ἐποίησε,

Hiere 49.c.

© Biblioteca Nacional de España

τ dices: q: ſculptilia τ cōflatilia mādauerūt mihi.
καὶ εἴπης, ὅτι τὰ γλυπτὰ καὶ τὰ χωνευτὰ ἐνετείλατό μοι.
audiſtis oīa: τ vos nō cognouiſtis:ſed τ audi
ἠκούσατε πάντα, καὶ ὑμεῖς οὐκ ἔγνωτε, ἀλλὰ καὶ ἀκου
B ta tibi feci noua ex nūc q̄ futura ſunt:
C ςά σοι ἐποίησα τὰ καινὰ ἀπὸ τοῦ νῦν ἃ μέλλει γίνεσθαι,
τ nō dixi nūc fiūt: τ nō olim: τ nō priorib⁹
καὶ οὐκ εἶπα νῦν γίνεται, καὶ οὐ πάλαι, καὶ οὐ προτέραις
dieb⁹: τ nō audiſti ea. ne dicas: certe noui
ἡμέραις, καὶ οὐκ ἤκουσας αὐτά. μὴ εἴπης, ναὶ γινώσκω
ea: neq̧ noſti: neq̧ ſciuiſti: neq̧ a pricipio ape
αὐτά, οὔτε ἔγνως, οὔτε ἠπίστασο, οὔτε ἀπ' ἀρχῆς ἤνοι
rui tuas aures. noui eīm q̧ p̄uaricās p̄uaricaberis:τ
ξά σου τὰ ὦτα. ἔγνων γὰρ ὅτι ἀθετῶν ἀθετήσεις, καὶ
Olere 9.c. iniqu⁹ adhuc ex vtero vocaberis.ꝓpter meū nomē
ἄνομος ἔτι ἐκ κοιλίας κληθήσῃ. ἕνεκεν τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος
oſtēdā tibi furorē meū: τ gl'ioſa mea īducā ſup
δείξω σοι τὸν θυμόν μου, καὶ τὰ ἔνδοξά μου ἐπάξω ἐπὶ
te: vt nō deſtruā te. ecce vēdidi te nō ꝓpter
σέ, ἵνα μὴ ἐξολοθρεύσω σε. ἰδοὺ πέπρακά σε οὐχ ἕνεκεν
D argentū: erui te de fornace paupꝫtatis.ꝓpter me
ἀργυρίου, ἐξειλόμην σε ἐκ καμίνου πτωχείας. ἕνεκεν ἐμοῦ
faciā: q: meū nomē polluit: τ gl'iam
ποιήσω, ὅτι τὸ ἐμὸν ὄνομα βεβηλοῦται, καὶ τὴν δόξαν
s.42.b meā alteri nō dabo.audi me iacob τ iſrael:quē ego voco:
μου ἑτέρῳ οὐ δώσω. ἄκουέ μου ἰακὼβ καὶ ἰσραήλ, ὃν ἐγὼ καλῶ,
ego ſum prim⁹ τ ego in ſempiternū:τ man⁹ mea
C ἐγώ εἰμι πρῶτος καὶ ἐγὼ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἡ χείρ μου
fundauit terrā τ dextera mea firmauit ce
ἐθεμελίωσε τὴν γῆν καὶ ἡ δεξιά μου ἐστερέωσε τὸν οὐρα=
lū. vocabo ego eos: τ ſtabūt ſimul: τ cōgre=
νόν. καλέσω ἐγὼ αὐτούς, καὶ στήσονται ἅμα, καὶ συναχ
gabunt oēs τ audiēt: qs eis ānūciauit
θήσονται πάντες καὶ ἀκούσονται, τίς αὐτοῖς ἀνήγγειλε
hec. diligēs te feci voluntatē tuā ſup baby
ταῦτα. ἀγαπῶν σε ἐποίησα τὸ θέλημά σου ἐπὶ βαβυ
lonē vt auferrē ſemē chaldeoꝝ: ego locut⁹ ſum: τ ego
λῶνα ἆραι σπέρμα χαλδαίων, ἐγὼ ἐλάλησα, καὶ ἐγὼ
vocaui: adduxi eū τ ꝓſperaui viā ei⁹.
ἐκάλεσα, ἤγαγον αὐτὸν καὶ εὐώδωσα τὴν ὁδὸν αὐτοῦ.
adducite ad me: τ audite hec: nō a p̄nci
προσαγάγετε πρός με, καὶ ἀκούσατε ταῦτα, οὐκ ἀπ' ἀρ
pio in abſcōdito locut⁹ ſū: qn̄ fiebat ibi erā. τ
χῆς ἐν κρυφῇ λελάληκα, ἡνίκα ἐγίνετο ἐκεῖ ἤμην. καὶ
nūc dn̄s de⁹ miſit me: τ ſp̄s ei⁹.
A νῦν κύριος ὁ θεὸς ἀπέστειλέν με, καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ.
ſic dicit dn̄s dn̄s q̄ liberauit te ſctūs iſra=
οὕτως λέγει κύριος κύριος ὁ ῥυσάμενός σε ὁ ἅγιος ἰσρα=
el: ego dn̄s de⁹ tu⁹ docui te vt iuenires tu
ήλ, ἐγὼ κύριος ὁ θεός σου δέδειχά σοι τοῦ εὑρεῖν σε τὴν ὁ
D viā: in q̄ ābulabis in ea: τ ſi audiſſes mādata
δόν, ἐν ᾗ πορεύσῃ ἐν αὐτῇ, καὶ εἰ ἤκουσας τῶν ἐντολῶν
mea:fctā fuiſſet vtiq̧ ſicut flumē pax tua: τ iuſti
μου, ἐγένετο ἂν ὡς ποταμὸς ἡ εἰρήνη σου, καὶ ἡ δικαιο=
cia tua q̄ſi vnda maris. τ fuiſſet vtiq̧ q̄ſi are
σύνη σου ὡς κῦμα θαλάσσης. καὶ ἐγένετο ἂν ὡσεὶ ἄμ
na ſemē tuū: τ ſtirpes vteri tui vt
μος τὸ σπέρμα σου, καὶ τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου ὡς
puluis terre:neq̧ nūc exterminaberis:neq̧ peri=
χοῦς τῆς γῆς, οὐδὲ νῦν οὐ μὴ ἐξολοθρευθῇς, οὐδὲ ἀπο=
bit nomē tuū ī cōſpectu meo. exi de baby=
λεῖται τὸ ὄνομά σου ἐνώπιον ἐμοῦ. ἔξελθε ἐκ βαβυ=
lone fugiēs a chaldeis: vocē exultati
λῶνος φεύγων ἀπὸ τῶν χαλδαίων, φωνὴν εὐφροσύ
onis ānūciate: τ auditū fiat hoc. ānūcia
νης ἀναγγείλατε, καὶ ἀκουστὸν γενέσθω τοῦτο. ἀπαγγεί
te vſq̧ ad extremū terre. dicite: redemit do
λατε ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. λέγετε, ἐρρύσατο κύ=
min⁹ ſeruū ſuū iacob:
ριος τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἰακώβ,

et ſculptilia mea & cōflatilia mādauerūt iſta. Que audiſti vide oīa. Vos aūt nō annūciaſtis. Audita tibi feci noua ex tunc: & cōſeruata ſunt q̄ neſcis. Nunc creata ſunt & non ex tunc & ante diem & nō audiſti ea: ne forte dicas. Ecce cognoui ea. Neq̧ audiſti neq̧ cognouiſti neq̧ ex tunc aperta eſt auris tua. Scio enī quia preuaricās p̄uaricaberis: & trāſgreſſorē ex vtero vocaui te. Propter nomen meū longe faciā furorē meū: & laude mea infrenabo te ne itereas. Ecce excoxi te ſed non quaſi argentū: elegi te in camino paupertatis. Propter me ꝓpter me faciā: vt nō blaſphemer & gloriā meā alteri nō dabo. Audi me iacob: & iſrael quem ego voco. Ego ipſe: ego primus & ego nouiſſim⁹. Manus quoq̧ mea fundauit terram: & dextera mea mēſa ē celos. Ego vocabo eos: & ſtabunt ſimul. Cōgregamini oēs vos: & audite. Quis de eis annunciauit hec. Dn̄s dilexit eū: faciet volūtatē ſuā in babylone: & brachiū ſuū in chaldeis. Ego locutus ſum & vocaui eum: adduxi eū & directa eſt via eius. Accedite ad me: & audite hec. Non a principio in abſcōdito locut⁹ ſuꝫ. Ex tꝑe anteq̄ fierent ibi eram: & nunc dominus deus miſit me & ſpiritus eius. Hec dicit dn̄s redemptor tuus ſanctus iſrael. Ego dn̄s deus tu⁹ docēs te vtilia: gubernans te in via qua ambulas. Vtinā attendiſſes madata mea. Facta fuiſſet ſicut flumen pax tua: & iuſticia tua ſicut gurgites maris. Et fuiſſet q̄ſi arena ſemen tuū: & ſtirps vteri tui vt lapilli eius. Non interiſſet: & nō fuiſſet attritū nomen eius a facie mea. Egredimini de babylone fugite a chaldeis: ī voce exultationis annūciate: auditū facite hoc: & afferte illud vſq̧ ad extrema terre. Dicite. Redemit dominus ſeruū ſuum iacob.

ופסלי ונסכי צום: שמעת חזה כלה — צוה
ואתם הלוא תגידו השמעתיך — נגד שמע
חדשות מעתה ונצרות ולא ידעתם:
עתה נבראו ולא מאז ולפני יום — ברא פנה
ולא שמעתם פן תאמר הנה ידעתין: — אמר
גם לא שמעת גם לא ידעת גם
מאז לא פתחה אזנך כי ידעתי
בגוד תבגוד ופשע מבטן קרא לך: — בגד
למען שמי אאריך אפי ותהלתי — ארך הלל
אחטם לך לבלתי הכריתך: הנה — חטם כרת
צרפתיך ולא בכסף בחרתיך
בכור עני: למעני למעני אעשה — ענה עשה
כי איך יחל וכבודי לאחר לא — חלל כבד
אתן: שמע אלי יעקב וישראל — נתן
מקראי אני הוא אני ראשון אף — קרא
אני אחרון: אף ידי יסדה ארץ
וימיני טפחה שמים קרא אני — ימן
אליהם יעמדו יחדו: הקבצו כלכם — עמד קבץ
ושמעו מי בהם הגיד את אלה יהוה — נגד
אהבו יעשה חפצו בבבל וזרעו — עשה
כשדים: אני אני דברתי אף
קראתיו הביאתיו והצליח דרכו: — בוא צלח
קרבו אלי שמעו זאת לא מראש
בסתר דברתי מעת היותה שם — היה
אני ועתה אדני יהוה שלחני
ורוחו: כה אמר יהוה גאלך
קדוש ישראל אני יהוה אלהיך — קדש
מלמדך להועיל מדריכך בדרך — למד יעל
תלך: לוא הקשבת למצותי ויהי — דרך ילך
כנהר שלומך וצדקתך כגלי — קשב צוה
הים: ויהי כחול זרעך וצאצאי — היה שלם
מעיך כמעתיו לא יכרת ולא — גלל יצא
ישמד שמו מלפני: צאו מבבל — מעה כרת
ברחו מכשדים בקול רנה הגידו — שמד פנה
השמיעו זאת הוציאוה עד קצה — יצא רנן
הארץ אמרו גאל יהוה עבדו יעקב: — נגד שמע
יצא

© Biblioteca Nacional de España

Tex. he. Eſa. xlix.

ולא צמאו בחרבות הוליכם מים
מצור הזיל למו ויבקע צור
ויזבו מים: אין שלום אמר יהוה
לרשעים:

Cap. xlix.

שמעו איים אלי והקשיבו
לאמים מרחוק יהוה מבטן קראני
ממעי אמי הזכיר שמי: וישם פי
כחרב חדה בצל ידו החביאני
וישימני לחץ ברור באשפתו
הסתירני: ויאמר לי עבדי אתה
ישראל אשר בך אתפאר: ואני
אמרתי לריק יגעתי לתהו והבל
כחי כליתי אכן משפטי את יהוה
ופעלתי את אלהי: ועתה אמר יהוה
יצרי מבטן לעבד לו לשובב
יעקב אליו וישראל לא יאסף
ואכבד בעיני יהוה ואלהי היה עזי:
ויאמר נקל מהיותך לי עבד להקים
את שבטי יעקב ונצורי ישראל
להשיב ונתתיך לאור גוים
להיות ישועתי עד קצה הארץ:
כה אמר יהוה גאל ישראל קדושו
לבזה נפש למתעב גוי לעבד
משלים מלכים יראו וקמו שרים
וישתחוו למען יהוה אשר נאמן
קדוש ישראל ויבחרך: כה אמר
יהוה בעת רצון עניתיך וביום
ישועה עזרתיך ואצרך ואתנך
לברית עם להקים ארץ להנחיל
נחלות שממות: לאמר לאסורים
צאו לאשר בחשך הגלו על
דרכים ירעו ובכל שפיים
מרעיתם: לא ירעבו ולא יצמאו
ולא יכם שרב ושמש כי מרחמם
ינהגם ועל מבועי מים ינהלם:
ושמתי כל הרי לדרך ומסלתי

Primitiua heb.

נזל בקע
זוב
אי קשב
רחק
מעה זכר
שם שום
פה חדד
חבא שום
ברר סתר
אמר פאר
תהה
כח כלה
שפט
אסף
כבד עזז
קלל היה
קום נצר
שוב נתן
היה ישע
קדש
תעב
ראה קום
שור
שמח אמן
בחר
רצה ענה
ישע נצר
נתן כרת
קום נחל
אסר
יצא גלה
רעה שפה
רעה רעב
צמא נכה
רחם נהג
נבע נהל
שום סלל

Tráſla. B. Hie.

Non ſitierūt in deſerto cum educeret eos. Aquā de petra produxit eis: & ſcidit petram & fluxerunt aque. Non eſt pax impiis dicit dominus.

49.

HVdite inſule & attēdite populi de longe. Dominus ab vtero vocauit me: de ventre mr̄is mee recordat⁹ eſt nōis mei. Et poſuit os meū q̄ſi gladiū acutū: in vmbra manus ſue ꝓtexit me: & poſuit me ſicut ſagittā electam. In pharetra ſua abſcondit me: & dixit mihi. Seruus me⁹ es tu iſrael: q̄a ī te glorificabor. Et ego dixi. In vacuum laboraui: ſine cauſa & vane fortitudinē meā cōſumpſi. Ergo iudiciū meū cū dño: & opus meū cum deo meo. Et nūc hec dicit dñs formās me ex vtero ſeruū ſibi vt reducam iacob ad eum: & iſrael non congregabitur. Et glorificat⁹ ſum in oculis dñi: & deus me⁹ fact⁹ eſt fortitudo mea. Et dixit. Parū eſt vt ſis mihi ſeru⁹ ad ſuſcitandas tribus iacob: & feces iſrael conuertendas. Dedi te in lucem gentium vt ſis ſalus mea vſq̧ ad extremum terre. Hec dicit domin⁹ redēptor iſrael: ſanctus eius: ad contēptibilē aīam ad abominatā gētē ad ſeruū dñorū. Reges videbunt & cōſurgent principes: & adorabunt propter dñm: quia fidelis eſt: & ſanctum iſrael qui elegit te. Hec dicit dominus. In tēpore placito exaudiui te & in die ſalutis auxiliat⁹ ſum tui. Et ſeruaui te & dedi te in fedus populi vt ſuſcitares terrā: & poſſideres hereditates diſſipatas: vt diceres his q̄ vincti ſūt exite: & his qui in tenebris reuelamini. Super vias paſcentur: & in oībus planis paſcue eorum. Non eſurient neq̧ ſitient: & non ꝑcutiet eos eſtus & ſol: q̄a miſerator eoꝝ reget eos & ad fontes aquarum portabit eos. Et ponam oēs montes meos ī viā: & ſemite mee

Tráſ. Gre. lxx. cū interp̄. latina.

ꝛ ſi ſitierit ꝑ deſertū ducet eos: aquā de petra
καὶ ἐὰν διψήσωσι δι᾽ ἐρήμου ἄξει αὐτοὺς, ὕδωρ ἐκ πέτρας
educet eis. ſcidetur petra ꝛ fluet aqua ꝛ bibet ppl̄s me⁹. nō eſt gaudere dicit dñs ipſis.
ἐξάξει αὐτοῖς. σχισθήσεται πέτρα καὶ ῥυήσεται ὕδωρ καὶ πίεται ὁ λαός μου. οὐκ ἔστιν χαίρειν λέγει κύριος τοῖς ἀσεβέσιν. Infra. 57.d.

HVdite inſule ꝛ attēdite gētes: poſt tp̄s
Ἀκούσατε νῆσοι καὶ προσέχετε ἔθνη, διὰ χρόνου
multū ſtabit dicit dñs. de ventre mr̄is mee
πολλοῦ στήσεται λέγει κύριος. ἐκ κοιλίας μητρός μου
vocauit nomē meū: ꝛ poſuit os meū q̄ſi gladiū acutū: ꝛ ſub ꝓtectiōe man⁹ ſue
ἐκάλεσεν τὸ ὄνομά μου, καὶ ἔθηκεν τὸ στόμα μου ὡς μάχαιραν ὀξεῖαν, καὶ ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς χειρὸς αὐτοῦ
abſcōdit me: poſuit me q̄ſi ſagittā electā: ꝛ in pharetra tua abſcōdit me. ꝛ dixit mihi: ſeru⁹ me⁹ es
ἔκρυψέ με, ἔθηκέ με ὡσεὶ βέλος ἐκλεκτόν, καὶ ἐν τῇ φαρέτρᾳ σου ἔκρυψέ με. καὶ εἶπέ μοι, δοῦλός μου εἶ
tu iſrael: ꝛ in te glīabor. ꝛ ego dixi: vane laboraui. in vanū: in nihilū dedi
σὺ ἰσραὴλ, καὶ ἐν σοὶ δοξασθήσομαι. καὶ ἐγὼ εἶπα, κενῶς ἐκοπίασα. εἰς μάταιον, καὶ εἰς οὐδὲν ἔδωκα τὴν
fortitudinē meā. ꝓpter hoc iudiciū meū apud dñm: ꝛ labor me⁹ corā deo meo. ꝛ nūc ſic dicit dñs q̄ formauit me ex vtero ſeruū ſibi:
ἰσχύν μου. διὰ τοῦτο ἡ κρίσις μου παρὰ κυρίῳ, καὶ ὁ πόνος μου ἐναντίον τοῦ θεοῦ μου. καὶ νῦν οὕτως λέγει κύριος ὁ πλάσας με ἐκ κοιλίας δοῦλον ἑαυτῷ, τοῦ B
vt cōgregarē iacob ad eū. ꝛ iſrael cōgregabor: ꝛ glīficabor corā dño: ꝛ de⁹
συναγαγεῖν τὸν ἰακὼβ πρὸς αὐτόν. καὶ ἰσραὴλ συναχθήσομαι, καὶ δοξασθήσομαι ἐναντίον κυρίου, καὶ ὁ θεός
me⁹ erit fortitudo mea: ꝛ dixit: magnū tibi eſt vt voceris puer me⁹: vt ſuſcites trib⁹ iacob: ꝛ diſperſionē iſrael cōuertas. ecce poſui te in
μου ἔσται ἰσχύς μου. καὶ εἶπεν, μέγα σοί ἐστι τοῦ κληθῆναι παῖδά μου, τοῦ στῆσαι φυλὰς ἰακώβ, καὶ τὴν διασπορὰν τοῦ ἰσραὴλ ἐπιστρέψαι. ἰδοὺ τέθεικά σε εἰς Ē.42.b Actuū. 13.g.
teſtamētū gn̄is in lucē gētiū: vt ſis tu in ſalutē vſq̧ ad extremū terre. ſic dicit dñs q̄ eruit te de⁹ iſrael: ſctificate eū q̄ deſpicit
διαθήκην γένους εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. οὕτως λέγει κύριος ὁ ῥυσάμενός σε ὁ θεὸς ἰσραήλ, ἁγιάσατε τὸν φαυλίζοντα τὴν C
aiam ſuā q̄ abominat̄ a gētib⁹ ſeru⁹ principū. reges videbūt eū: ꝛ cōſurgent principes ꝛ adorabūt eū ꝓpter dominū: q̄ fidelis eſt ſanct⁹ iſrael: ꝛ elegi te.
ψυχὴν αὐτοῦ τὸν βδελυσσόμενον ὑπὸ τῶν ἐθνῶν ὁ δοῦλος τῶν ἀρχόντων. βασιλεῖς ὄψονται αὐτόν, καὶ ἀναστήσονται ἄρχοντες καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ ἕνεκεν κυρίου, ὅτι πιστός ἐστιν ὁ ἅγιος ἰσραήλ, καὶ ἐξελεξάμην
ſic dicit dñs: tp̄e oportuno exaudiui te: ꝛ in die ſalutis adiuuaui te: ꝛ plaſmaui te: ꝛ dedi
σε. οὕτως λέγει κύριος, καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι, καὶ ἔπλασά σε, καὶ ἔδωκά 2.Cor. 6.a. D
te in teſtamētū gētiū: vt cōſtitueres terrā: poſſidere hereditates deſertas: dicentē his q̄ in vinculis: exite ꝛ his q̄ in tenebris: reuelari. in oībus
σε εἰς διαθήκην ἐθνῶν, τοῦ καταστῆσαι τὴν γῆν, κληρονομῆσαι κληρονομίας ἐρήμους, λέγοντα τοῖς ἐν δεσμοῖς, ἐξέλθετε καὶ τοῖς ἐν τῷ σκότει, ἀνακαλυφθῆναι. ἐν πάσαις ταῖς
viis paſcent̄: ꝛ in oībus ſemitis paſcua eoꝝ. nō eſurient: neq̧ ſitiēt: neq̧ ꝑcutiet eos eſtus neq̧ ſol: ſed q̄ miſerat⁹ fuerit eoꝝ cōſolabitur eos: ꝛ ꝑ fontes aquaꝝ ducet illos: ꝛ ponā oēm mōtē in viā: ꝛ oēm ſemitā
ὁδοῖς βοσκηθήσονται, καὶ ἐν πάσαις ταῖς τρίβοις ἡ νομὴ αὐτῶν. οὐ πεινάσουσιν, οὐδὲ διψήσουσιν, οὐδὲ πατάξει αὐτοὺς καύσων οὐδὲ ἥλιος, ἀλλ᾽ ὁ ἐλεῶν αὐτοὺς παρακαλέσει αὐτούς, καὶ διὰ πηγῶν ὑδάτων ἄξει αὐτούς, καὶ θήσω πᾶν ὄρος εἰς ὁδόν, καὶ πᾶσαν τρίβον Apo. 7 d.

© Biblioteca Nacional de España

Trãſla.gre.lxx.cũ inter.lati. | Trãſla.B.Hie. | Tex.he.Eſa.xlix. | Pritiua.heb.

in paſcua eis. ecce iſti de lõge veniẽt: iſti
εἰς βόσκημα αὐτοῖς. ἰδοὺ οὗτοι πόῤῥωθεν ἥξουσιν, οὗτοι
ab aqlone ꝛ mari: alii aũt de terra ꝑſarũ. letami
ἀπὸ βοῤῥᾶ καὶ θαλάσσης, ἄλλοι δὲ ἐκ γῆς περσῶν. εὐφραί
Infra. li.c. ni celi: ꝛ exultet terra: erũpãt mõtes leti=
νεσθε οὐρανοί, καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ, ῥηξάτω τὰ ὄρη εὐφρο
ciã: qꝛ miſert⁹ eſt de⁹ ppl̃i ſui: ꝛ humiles
σύνην, ὅτι ἠλέησεν ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ τοὺς ταπεινοὺς τοῦ
ppl̃i ſui cõſolat⁹ eſt. dixit ſion: dereliqt me dñs: ꝛ
λαοῦ αὐτοῦ παρεκάλεσεν. εἶπεν σιών, ἐγκατέλιπέ με κύριος, καὶ
dñs oblit⁹ eſt mei. nũqd obliuiſcet mulier filii ſui:
ὁ κύριος ἐπελάθετό μου. μὴ ἐπιλήσεται γυνὴ τοῦ παιδὸς αὐτῆς,
E vel nõ miſereri part⁹ vteri ſui: ſi aũt ꝛ hoꝝ
ἢ τοῦ μὴ ἐλεῆσαι τὰ ἔγγονα τῆς κοιλίας αὐτῆς; εἰ δὲ καὶ ταῦτα
oblita fuerit mulier: ſed ego nõ obliuiſcar tui dicit dñs.
ἐπιλάθοιτο γυνή, ἀλλ᾽ ἐγὼ οὐκ ἐπιλήσομαί σου λέγει κύριος.
ecce ſup manus meas depinxi tuos muros: ꝛ corã
ἰδοὺ ἐπὶ τῶν χειρῶν μου ἐζωγράφησά σου τὰ τείχη, καὶ ἐνώ
me es ſemp. ꝛ cito edificata es a qb⁹ deſtructa
πιόν μου εἶ διαπαντός. καὶ ταχὺ οἰκοδομηθήσῃ ὑφ᾽ ὧν καθῃρέ
fuiſti: ꝛ q deſolauerũt te ex te egredient. leua in
θης, καὶ οἱ ἐρημώσαντές σε ἐκ σοῦ ἐξελεύσονται. ἆρον κύ
circuitu oculos tuos ꝛ vide oẽs. ecce con=
κλῳ τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε πάντας. ἰδοὺ συ=
gregati ſunt: ꝛ venerũt ad te. viuo ego dicit dñs:
νήχθησαν, καὶ ἦλθοσαν πρός σέ. ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος,
qꝛ oib⁹ his q̃ſi ornamẽto veſtieris: ꝛ circũdaberis
ὅτι πάντας αὐτοὺς ὡς κόσμον ἐνδύσῃ, καὶ περιθήσῃ
eis q̃ſi ornamẽto ſpõſa: qꝛ deſerta tua ꝛ diſſi
αὐτοὺς ὡς κόσμον νύμφη, ὅτι τὰ ἔρημά σου καὶ τὰ διεφ
pata ꝛ q corruerũt: qm̃ nũc ãguſtiaberis ab
θαρμένα καὶ τὰ πεπτωκότα, ὅτι νῦν στενοχωρήσῃ ἀπὸ
hitantib⁹: ꝛ elongabũt a te abſor
τῶν κατοικούντων, καὶ μακρυνθήσονται ἀπὸ σοῦ οἱ κα=
F bẽtes. dicẽt eñ in aurib⁹ tuis filii tui: quos
ταπίνοντες. ἐροῦσι γὰρ εἰς τὰ ὦτά σου οἱ υἱοί σου, οὓς
ꝑdidiſti: anguſt⁹ mihi loc⁹: fac mihi locũ vt ha
ἀπώλεσας, στενός μοι ὁ τόπος, ποίησόν μοι τόπον ἵνα κα
bitẽ. ꝛ dices in corde tuo: qs genuit mihi iſtos:
τοικήσω. καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ καρδίᾳ σου, τίς ἐγέννησέν μοι τού
ego aũt ſine filiis ꝛ vidua: aduena ꝛ inclu
τους; ἐγὼ δὲ ἄτεκνος καὶ χήρα, πάροικος καὶ ἐγκεκλει
ſa: hos aũt qs enutriuit mihi: ego aũt derelicta
σμένη, τούτους δὲ τίς ἐξέθρεψέ μοι; ἐγὼ δὲ κατελείφ=
ſum ſola: iſti aũt mihi vbi erãt. ſic dicit dñs:
θην μόνη, οὗτοι δέ μοι ποῦ ἦσαν. οὕτως λέγει κύριος,
ecce leuo ſup gẽtes manũ meã: ꝛ ſup inſulas leuabo
ἰδοὺ αἴρω εἰς τὰ ἔθνη τὴν χεῖρά μου, καὶ εἰς τὰς νήσους ἀρῶ
ſignũ meũ. ꝛ adducẽt filios tuos in ſinu:
σύσσημόν μου. καὶ ἄξουσι τοὺς υἱούς σου ἐν κόλπῳ, τὰς
at filias tuas in hũeris portabũt. ꝛ erũt reges
δὲ θυγατέρας σου ἐπ᾽ ὤμων ἀροῦσι. καὶ ἔσονται βασιλεῖς
nutritii tui. at pricipes femĩe eoꝝ nutrices tue. ſup fa
τιθηνοί σου. αἱ δὲ ἄρχουσαι αὐτῶν τροφοί σοι. ἐπὶ πρό=
G ciẽ terre adorabũt te: ꝛ puluerẽ pe=
σωπον τῆς γῆς προσκυνήσουσί σοι, καὶ τὸν χοῦν τῶν πο
dũ tuoꝝ lingẽt. ꝛ ſcies: qꝛ ego dñs ꝛ nõ cõfun
δῶν σου λείξουσι. καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐγὼ κύριος καὶ οὐκ αἰσχυν
dent expectãtes eũ: nũqd accipiet qs a gi=
θήσονται οἱ ὑπομένοντες αὐτόν, μὴ λήψεταί τις παρὰ γί=
gante ſpolia: ꝛ ſi captiuauerit qs iniuſte ſal
γαντος σκῦλα; καὶ ἐὰν αἰχμαλωτεύσῃ τις ἀδίκως σω
uabit: qꝛ ſic dicit dñs: ſi qs captiuauerit
θήσεται; ὅτι οὕτως λέγει κύριος, ἐάν τις αἰχμαλωτεύ
gigantẽ: accipiet ſpolia. accipiens aũt a for
σῃ γίγαντα, λήψεται σκῦλα. λαμβάνων δὲ παρὰ ἰσχύον=
te ſaluabit. ego aũt iudiciũ tuũ iudicabo: ꝛ ego
τος σωθήσεται. ἐγὼ δὲ τὴν κρίσιν σου κρινῶ, καὶ ἐγὼ τοὺς
filios meos ſeruã. ꝛ comedẽt q tribulauerũt te car=
υἱούς μου ῥύσομαι. καὶ φάγονται οἱ θλίψαντές σε τὰς σάρ=
nes ſuas: ꝛ bibẽt q̃ſi vinũ nouũ ſanguinẽ ſuũ
κας αὐτῶν, καὶ πίονται ὡς οἶνον νέον τὸ αἷμα αὐτῶν

exaltabuntur. Ecce iſti de longe venient: ∞∞ & ecce illi ab aquilone & mari: & iſti ∞∞∞∞ de terra auſtrali. Laudate celi: & exulta ∞∞ terra: iubilate montes laude: qa conſolatus eſt dñs populũ ſuũ & pauperũ ſuorũ miſerebitur. Et dixit ſion: dereliqt me dñs: & dñs oblitus ẽ mei. Nunqd obliuiſci põt mulier infantẽ ſuũ: vt nõ miſereatur filio vteri ſui. Et ſi illa oblita fuerit: ego tñ nõ obliuiſcar tui. Ecce in manibus meis deſcripſi te: muri tui corã oculis meis ſemp. Venerũt ſtructores tui: deſtruentes te & diſſipantes a te exibũt. Leua in circuitu oculos tuos & vide oẽs iſti cõgregati ſunt: venerũt tibi. Viuo ego dicit dñs: qa oibus his velut ornamento veſtieris: & circũdabis tibi eos q̃ſi ſpõſa. Quia deſerta tua & ſolitudines tue & terra ruine tue nũc anguſta erunt pre hitatoribus: & longe fugabũtur qui abſorbebãt te. Adhuc dicent in aurib⁹ tuis filii ſterilitatis tue. Anguſtus eſt mihi locus: fac ſpaciũ mihi vt habitem. Et dices in corde tuo. Quis genuit mihi iſtos. Ego ſterilis & nõ pariẽs traſmigrata & captiua: & iſtos qs enutriuit. ego deſtituta & ſola: & iſti vbi hic erant? Hec dicit dñs deus. Ecce leuabo ad gẽtes manũ meã: & ad populos exaltabo ſignũ meum. Et afferent filios tuos in vlnis: & filias tuas ſuper humeros portabunt. Et erunt reges nutricii tui: & regine nutrices tue. Vultu in terra demiſſo adorabũt te: & puluerẽ pedũ tuoꝝ lingẽt. Et ſcies qa ego dñs ſup quo nõ cõfundẽtur q expectãt eũ. Nũqd tolletur a forti preda: aut qd captũ fuerit a robuſto ſaluũ eſſe poterit? Quia hec dicit dñs. Eqdem & captiuitas a forti tolletur: & qd ablatum fuerit a robuſto ſaluabitur. eos vero q iudicauerũt te: ego iudicabo: & filios tuos ego ſaluabo. Et cibabo hoſtes tuos carnibus ſuis: & quaſi muſto ſanguine ſuo ∞∞

Tex.he.	Pritiua.heb.
ירמון: הנה אלה מרחק יבאו	רום בוא
והנה אלה מצפון ומים ואלה	צפן
מארץ סינים: רנו שמים וגילי	רנן גול
ארץ, ופצחו הרים רנה, כי נחם	רנן
יהוה עמו, ועניו ירחם: ותאמר ציון	ענה רחם
עזבני יהוה, ואדני שכחני: התשכח	אמר שכח
אשה עולה מרחם בן בטנה, גם	
אלה תשכחנה, ואנכי לא אשכחך:	
הן על כפים חקותיך, חומתיך	חקק חמה
נגדי תמיד: מהרו בניך, מהרסיך	תמד בנה
ומחריביך ממך יצאו: שאי סביב	הרס חרב
עיניך וראי כלם נקבצו באו	נשא סבב
לך, חי אני נאם יהוה כי כלם	ראה קבץ
כעדי תלבשי, ותקשרים ככלה: כי	בוא חיה
חרבתיך ושממתיך וארץ הריסתך,	עדה לבש
כי עתה תצרי מיושב, ורחקו	קשר כלל
מבלעיך: עוד יאמרו באזניך בני	צור ישב
שכליך, צר לי המקום גשה	בלע אמר
לי ואשבה: ואמרת בלבבך	צור קום
מי ילד לי את אלה, ואני שכולה	נגש ישב
וגלמודה, גולה וסורה ואלה מי	שכל
גדל, הן אני נשארתי לבדי, אלה	גלמד גלה
איפה הם: כה אמר אדני יהוה	שאר בדד
הנה אשא אל גוים ידי, ואל	נשא
עמים ארים נסי, והביאו	רום נסס
בניך בחצן, ובנתיך על כתף	בוא
תנשאנה: והיו מלכים אמניך	נשא היה
ושרותיהם מיניקתיך, אפים	שור ינק
ארץ ישתחוו לך, ועפר רגליך	שחה
ילחכו, וידעת כי אני יהוה אשר	לחך
לא יבשו קוי: היקח מגבור מלקוח,	בוש קוה
ואם שבי צדיק ימלט: כי כה אמר	לקח גבר
יהוה, גם שבי גבור יקח, ומלקוח	לקח שבה
עריץ ימלט, ואת יריבך אנכי אריב	צדק מלט
ואת בניך אנכי אושיע: והאכלתי	גבר / ערץ ריב
את מוניך את בשרם, וכעסיס דמם	ישע אכל / ינה עסס

© Biblioteca Nacional de España

ישכרון ׃ וידעו כל בשר כי — שכר
אני יהוה מושיעך וגאלך אביר — ישע אבר
יעקב׃

Cap. l.

כה אמר יהוה אי זה ספר
כריתות אמכם אשר שלחתיה — כרת אם
או מי מנושי אשר מכרתי אתכם — נשה
לו הן בעונתיכם נמכרתם — מכר
ובפשעיכם שלחה אמכם׃ מדוע — מדע
באתי ואין איש קראתי ואין
ענה הקצור קצרה ידי מפדות — קצר
ואם אין בי כח להציל הן בגערתי — פדה כוח
אחריב ים אשים נהרות מדבר — נצל חרב
תבאש דגתם מאין מים ותמת — שום דבר
בצמא׃ אלביש שמים קדרות — באש מות
ושק אשים כסותם׃ אדני יהוה — לבש
נתן לי לשון למודים לדעת לעות — כסה
את יעף דבר יעיר בבקר בבקר — לשון למד
יעיר לי אזן לשמע כלמודים׃ — ידע
אדני יהוה פתח לי אזן ואנכי
לא מריתי אחור לא נסוגתי׃ גוי — מרה אחר
נתתי למכים ולחיי למרטים פני — נתן נכה
לא הסתרתי מכלמות ורק׃ ואדני — לחה פנה
יהוה יעזר לי על כן לא נכלמתי — סתר ירק
על כן שמתי פני כחלמיש — עזר כלם
ואדע כי לא אבוש׃ קרוב מצדיקי — שום ידע
מי יריב אתי נעמדה יחד מי — בוש קרב
בעל משפטי יגש אלי׃ הן אדני — צדק רוב
יהוה יעזר לי מי הוא ירשיעני — עמד שפט
נגש
הן כלם כבגד יבלו עש יאכלם׃ — רשע
מי בכם ירא יהוה שמע בקול — בלה אכל
עבדו אשר הלך חשכים ואין
נגה לו יבטח בשם יהוה וישען — בטח שען
באלהיו׃ הן כלכם קדחי אש מאזרי — אזר
זיקות לכו באור אשכם ובזיקות — ילך
בערתם מידי היתה זאת לכם — היה
למעצבה תשכבון׃ — עצב שכב

inebriabuntur. Et ſciet omnis caro quia ego dominus ſaluans te: & redemptor tuus fortis iacob. 50.

Hec dicit dñs. Quis eſt hic liber repudii matris veſtre: quo dimiſi eam? aut quis eſt creditor meus: cui vendidi vos? Ecce enim in iniquitatibus veſtris venditi eſtis: & in ſceleribus veſtris dimiſi matrem veſtrã: quia veni & non erat vir: vocaui & non erat qui audiret. Nunqd abbreuiata & puula facta eſt man⁹ mea vt nõ poſſim redimere: aut nõ eſt in me virtus ad liberandũ? Ecce increpatione mea deſertũ faciã mare: ponã flumina in ſiccũ. Cõputreſcẽt piſces ſine aq̃: & morietur ĩ ſiti. Induã celos tenebris: & ſaccũ ponã opimentũ eorũ. Dñs dedit mihi linguã eruditã vt ſciã ſuſtẽtare euꝫ qui laſſus eſt verbo. Erigit mane: mane erigit mihi aurem: vt audiam quaſi magiſtrũ. Dominus deus aperuit mihi aurem ego autẽ nõ cõtradico: retrorſũ nõ abii. Corpus meum dedi pcutientibus: & genas meas vellẽtibus. Faciẽ meã nõ auerti ab increpãtibus & cõſpuẽtib⁹ in me. Dñs deus auxiliator me⁹: & ideo nõ ſum confuſus. Ideo poſui faciem meã vt petrã duriſſimã: & ſcio qm̃ nõ cõfundar. Iuxta eſt q iuſtificat me. Quis cõtradicet mihi? Stemus ſimul. Quis eſt aduerſarius me⁹? Accedat ad me. Ecce dñs deus auxiliator meus. Quis eſt q cõdẽnet me? Ecce oẽs q̃ſi veſtimentũ cõterẽtur: tinea comedet eos. Quis ex vobis timẽs dñm: audiẽs vocẽ ſerui ſui. Quis ambulauit in tenebris: & nõ eſt lumen ei. Speret in nomine dñi: & innitatur ſup deũ ſuũ. Ecce vos oẽs accendẽtes ignẽ accincti flãmis. Ambulate in lumine ignis vrĩ: & in flãmis q̃s ſuccendiſtis. de manu mea factũ eſt hoc vobis. In dolorib⁹ dormietis. 51.

ꝛ inebriabunt: ꝛ ſentiet oĩs caro: q2
καὶ μεθυσθήσονται, καὶ αἰσθανθήσεται πᾶσα σάρξ, ὅτι
ego dñs qui eruit te: ꝛ adiutor fortitudis (A)
ἐγὼ κύριος ὁ ῥυσάμενός σε, καὶ ἀντιλαμβανόμενος ἰσχύ
iacob.
ος ἰακώβ. Ca. 50.

Sic dicit dñs: qualis hic liber
Οὕτως λέγει κύριος, ποῖον τοῦτο βιβλίον τοῦ
repudii mr̃is vr̃e: quo dimiſi eã: aut (A) Oſee. 4.
ἀποστασίου τῆς μητρὸς ὑμῶν, ᾧ ἐξαπέστειλα αὐτήν; ἢ
cui creditori exactoꝝ meoꝝ vẽdidi vos ei?
τίνι ὑπόχρεῳ τῶν πρασσόντων με πέπρακα ὑμᾶς αὐ
ecce pctĩs vr̃is venũdati eſtis: ꝛ
τῷ; ἰδοὺ ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν ἐπράθητε, καὶ ταῖς
iniq̃tatib⁹ vr̃is dimiſi matrẽ vr̃am: q2
ἀνομίαις ὑμῶν ἐξαπέστειλα τὴν μητέρα ὑμῶν, διότι (B)
veni ꝛ nõ erat hõ: vocaui ꝛ nõ erat
ἦλθον καὶ οὐκ ἦν ἄνθρωπος, ἐκάλεσα καὶ οὐκ ἦν ὁ
audiẽs. nũq̃d nõ poterit man⁹ mea liberare: aut
ὑπακούων. μὴ οὐκ ἰσχύει ἡ χείρ μου τοῦ ῥύσασθαι, ἢ Infra. 59. a.
nõ poſſum eruere? ecce cõminatiõe mea deſertũ fa
οὐκ ἰσχύω τοῦ ἐξελέσθαι; ἰδοὺ τῷ ἐλεγμῷ μου ἐξερημώ
ciã mare: ꝛ ponã flumĩa deſerta: ꝛ are (B)
σω τὴν θάλασσαν, καὶ θήσω ποταμοὺς ἐρήμους, καὶ ξη
fient piſces eoꝝ: eo q̃ nõ ſit aqua:
ρανθήσονται οἱ ἰχθύες αὐτῶν, ἀπὸ τοῦ μὴ εἶναι ὕδωρ,
ꝛ morient in ſiti. induã celũ tenebra:
καὶ ἀποθανοῦνται ἐν δίψει. ἐνδύσω τὸν οὐρανὸν σκότος,
ꝛ q̃ſi ciliciũ ponã opertimẽtũ eius. dñs
καὶ ὡς σάκκον θήσω τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ. κύριος
dñs dat mihi linguã diſcipline: vt ſciã
κύριος δίδωσί μοι γλῶσσαν παιδείας, τοῦ γνῶναι ἡ
q̃n opꝫ loqui verbũ. poſuit mihi mane: mane: addi
νίκα δεῖ εἰπεῖν λόγον. ἔθηκέ μοι πρωΐ, πρωΐ, προσέ
dit mihi aurẽ ad audiendũ. ꝛ diſciplina dñi aperit (C)
θηκέ μοι ὠτίον ἀκούειν. καὶ ἡ παιδεία κυρίου ἀνοίγει
meas aures: ego aũt nõ renuã nõ cõtradico.
μου τὰ ὦτα, ἐγὼ δὲ οὐκ ἀπειθῶ οὐκ ἀντιλέγω. (C)
doꝛſum meũ dedi in flagella: at ge
τὸν νῶτόν μου δέδωκα εἰς μάστιγας, τὰς δὲ σιαγό
nas meas ad alapas. ac faciẽ meã nõ
νας μου εἰς ῥαπίσματα. τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ Mat. 26. g.
auerti a cõfuſione ſputoꝝ: ꝛ dñs do
ἀπέστρεψα ἀπὸ αἰσχύνης ἐμπτυσμάτων, καὶ κύριος κύ
min⁹ auxiliator me⁹ fact⁹ ẽ. ꝑpter hoc nõ ſũ cõfuſus: ſed
ριος βοηθός μου ἐγενήθη. διὰ τοῦτο οὐκ ἐνετράπην, ἀλλ'
poſui faciẽ meã ſicut firmã petrã: ꝛ cognoui
ἔθηκα τὸ πρόσωπόν μου ὡς στερεὰν πέτραν, καὶ ἔγνων
q2 nõ cõfundar: q2 iuxta ẽ q̃ iuſtificat me. q̃s q̃ li
ὅτι οὐ μὴ αἰσχυνθῶ, ὅτι ἐγγίζει ὁ δικαιώσας με. τίς ὁ κρι
tigat mecũ: reſiſtat mihi ſimul? ꝛ q̃s q̃ litigat mecũ? (D)
νόμενός μοι; ἀντιστήτω μοι ἅμα; καὶ τίς ὁ κρινόμενός μοι;
appropinq̃t mihi: ecce dñs auxiliabit mihi. ꝛ affliget
ἐγγισάτω μοι, ἰδοὺ κύριος βοηθήσει μοι. καὶ κακώσει
me? ecce oẽs vos q̃ſi veſtimẽtũ veteraſcetis:
με; ἰδοὺ πάντες ὑμεῖς ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσεσθε, (D)
ꝛ quaſi tinea comedet vos. exaudiat vo
καὶ ὡς σὴς καταφάγεται ὑμᾶς. ὑπακουσάτω τῆς φω
cẽ pueri eius. ãbulantes in tenebris: ꝛ
νῆς τοῦ παιδὸς αὐτοῦ. οἱ πορευόμενοι ἐν σκότει, καὶ
nõ eſt illis lux: cõfidite in noĩe do
οὐκ ἔστιν αὐτοῖς φῶς, πεποίθατε ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυ
mini ꝛ innitimini ſup deo. ecce oẽs
ρίου καὶ ἀντιστηρίξασθε ἐπὶ τῷ θεῷ. ἰδοὺ πάντες
vos ignẽ accẽditis: ꝛ cõfortatis flãmã. ãbulate
ὑμεῖς πῦρ καίετε, καὶ κατισχύετε φλόγα. πορεύεσθε ps. 101
in luĩe ignis vr̃i ꝛ in flãma q̃ ſuccẽ
τῷ φωτὶ τοῦ πυρὸς ὑμῶν καὶ τῇ φλογὶ ᾗ ἐξεκαύ
diſtis. ꝑ me facta ſũt hec vobis: in merore doꝛ
σατε. δι' ἐμὲ ἐγένετο ταῦτα ὑμῖν, ἐν λύπῃ κοιμη
mietis.
θήσεσθε, C.a. 51.

© Biblioteca Nacional de España

A Audite me ſeq̄ntes qd iuſtū eſt: ⁊ q̄rē
Ἀκούσατέ μου οἱ διώκοντες τὸ δίκαιον, καὶ ζητοῦν
tes dñm. inſpicite in ſolidā petrā: quā
τες τὸν κύριον. ἐμβλέψατε εἰς τὴν στερεὰν πέτραν, ἣν
excidiſtis: ⁊ in foueā laci: quā fodi
ἐλατομήσατε, καὶ εἰς τὸν βόθυνον τοῦ λάκκου, ὃν ὠρύξα
ſtis. inſpicite in abraam patrē vr̄m: ⁊ in
τε. ἐμβλέψατε εἰς ἀβραὰμ τὸν πατέρα ὑμῶν, καὶ εἰς
ſarrā q̄ peperit vos: qꝛ vn⁹ erat. ⁊ vocaui e=
σάῤῥαν τὴν ὠδίνουσαν ὑμᾶς, ὅτι εἷς ἦν. καὶ ἐκάλεσα αὐ
um: ⁊ bñdixi ei: ⁊ dilexi eū: ⁊ multi=
τόν, καὶ εὐλόγησα αὐτόν, καὶ ἠγάπησα αὐτόν, καὶ ἐπλή
plicaui eū. ⁊ te nūc cōſolabor ſiō: ⁊ cōſolat⁹
θυνα αὐτόν. καὶ σὲ νῦν παρακαλέσω σιών, καὶ παρεκά
ſum oīa deſerta ei⁹: ⁊ ponā deſerta ei⁹
λεσα πάντα τὰ ἔρημα αὐτῆς, καὶ θήσω τὰ ἔρημα αὐτῆς
B q̄ſi paradiſum: ⁊ q̄ ad occidentē ei⁹ q̄ſi para=
ὡς παράδεισον, καὶ τὰ πρὸς δυσμαῖς αὐτῆς ὡς παρά
diſum dñi. exultationē ⁊ leticiā īuenient
δεισον κυρίου. ἀγαλλίαμα καὶ εὐφροσύνην εὑρήσουσιν
in ea: cōfeſſionē ⁊ vocē laudis. audite
ἐν αὐτῇ, ἐξομολόγησιν καὶ φωνὴν αἰνέσεως. ἀκούσατέ
me audite me ppl's me⁹: ⁊ reges ad me attē
μου ἀκούσατέ μου λαός μου, καὶ οἱ βασιλεῖς πρός με ἐνω
dite: qꝛ lex a me egredieẗ: ⁊ iudiciū
τίσασθε, ὅτι νόμος παρ' ἐμοῦ ἐξελεύσεται, καὶ ἡ κρίσις
meū in lucē gētiū. appꝓiq̄t cito iuſticia mea: ⁊ egre
μου εἰς φῶς ἐθνῶν. ἐγγίζει ταχὺ ἡ δικαιοσύνη μου, καὶ ἐξελεύ
dieẗ q̄ſi lumē ſalutare meū: ⁊ in brachiū meū
σεται ὡς φῶς τὸ σωτήριόν μου, καὶ εἰς τὸν βραχίονά μου
ſperabūt. leuate in celū oculos vr̄os:
ἐλπιοῦσιν. ἄρατε εἰς τὸν οὐρανὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν,
⁊ inſpicite in terrā deorſū: qm̄ celū ſicut fum⁹
καὶ ἐμβλέψατε εἰς τὴν γῆν κάτω, ὅτι ὁ οὐρανὸς ὡς καπνὸς
C firmatū eſt: at t'ra ſicut veſtimētū veteraſcet: at hītā
ἐστερεώθη, ἡ δὲ γῆ ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσεται, οἱ δὲ κατοι=
tātes ſicut hec morienẗ. at ſalutare
κοῦντες ὥσπερ ταῦτα ἀποθανοῦνται. τὸ δὲ σωτήριόν
meū in ſempit'nū erit: at iuſticia mea nō
μου εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται, ἡ δὲ δικαιοσύνη μου οὐ μὴ
deficiet. audite me q̄ ſcitis iudiciū: ppl's
ἐκλείπῃ. ἀκούσατέ μου οἱ εἰδότες κρίσιν, λαὸς
cui⁹ lex mea in corde eoꝝ. nō timeatis oppro
οὗ ὁ νόμος μου ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν. μὴ φοβεῖσθε ὀνει
briū hoim: ⁊ cōtēptu eoꝝ ne vīcamini. ſicut
δισμὸν ἀνθρώπων, καὶ τῷ φαυλισμῷ αὐτῶν μὴ ἡττᾶσθε. ὡς
eīm veſtimētū cōſumeẗ a tp̄e. ⁊ ſicut lana comede
γὰρ ἱμάτιον βρωθήσεται ὑπὸ χρόνου. καὶ ὡς ἔρια βρωθήσε
tur a tinea. at iuſticia mea in eternū erit:
ται ὑπὸ σητός. ἡ δὲ δικαιοσύνη μου εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται, τὸ
D at ſalutare meū i gñatiōes gñationū. exurge exurge hierl'z:
δὲ σωτήριόν μου εἰς γενεὰς γενεῶν. ἐξεγείρου ἐξεγείρου ἱλήμ,
⁊ induere fortitudinē brachii tui. exurge ſicut i
καὶ ἔνδυσαι τὴν ἰσχὺν τοῦ βραχίονός σου. ἐξεγείρου ὡς ἐν
pricipio diei: ſicut gñatio ſeculi. nōne tu es q̄ excidiſti latitu=
ἀρχῇ ἡμέρας, ὡς γενεὰ αἰῶνος. οὐ σὺ εἶ ἡ λατομήσασα πλά
D dinē: q̄ dirupiſti draconē? nōne tu es q̄ deſolas mare:
τος, διαῤῥήξασα δράκοντα; οὐ σὺ εἶ ἡ ἐρημοῦσα θάλασσαν,
aquā abyſſi multā: q̄ poſuiſti pfunditates maris
ὕδωρ ἀβύσσου πλῆθος, ἡ θεῖσα τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ὁ=
viā: trāſitus liberatis ⁊ redēptis. ab eīm dño
δόν; διαβάσεως ῥυομένοις καὶ λελυτρωμένοις. ὑπὸ γὰρ κυ
reducenẗ ⁊ venient in ſion cū letitia
ρίου ἀποστραφήσονται καὶ ἥξουσιν εἰς σιὼν μετ' εὐφροσύνης
⁊ exultatiōe eterna. in capite eīm eoꝝ
καὶ ἀγαλλιάματος αἰωνίου. ἐπὶ κεφαλῆς γὰρ αὐτῶν αἴ
laus ⁊ leticia apphendet eos. fugit
νεσις καὶ εὐφροσύνη καταλήψεται αὐτούς. ἀπέδρα
dolor ⁊ meror ⁊ gemit⁹: ego ſum ego ſum ip̄e
ὀδύνη καὶ λύπη καὶ στεναγμός, ἐγώ εἰμι ἐγώ εἰμι αὐτὸς
cōſolans te. ſcito q̄
ὁ παρακαλῶν σε. γνῶθι τίς

Audite me qui ſequimini quod iuſtū eſt: & queritis dominum. Attendite ad petrā vnde exciſi eſtis & ad cauernā laci: de qua preciſi eſtis. Attendite ad abraā patrem veſtrū: & ad ſaram que peperit vos. Quia vnum vocaui eum: & benedixi ei: & multiplicaui eum. Conſolabitur ergo dñs ſion: & cōſolabitur oēs ruinas ei⁹. Et ponet deſertū ei⁹ q̄ſi delitias: & ſolitudinē eius q̄ſi hortum dñi. Gaudium & leticia inuenietur i ea: gratiarū actio & vox laudis. Attēdite ad me popule me⁹: & trib⁹ mea me audite. Quia lex a me exiet: & iudicium meum in lucem populorum requieſcet. Prope eſt iuſtus me⁹: egreſſus eſt ſaluator me⁹: & brachia mea populos iudicabūt. Me inſule expectabūt: & brachium meū ſuſtinebūt. Leuate in celum oculos vr̄os: & videte ſub terra deorſum: qa celi ſicut fumus liqueſcent: & terra ſicut veſtimentū attereture: & hitatores ei⁹ ſicut hec interibūt. Salus aūt mea in ſempiternū erit: & iuſticia mea non deficiet. Audite me q ſcitis iuſtū: ppl's me⁹ lex mea in corde eorū. Nolite timere opprobriū hominū: & blaſphemias eorū ne metuatis. Sicut eni veſtimentū ſic comedet eos vermis: & ſicut lanā: ſic deuorabit eos tinea. Salus aūt mea in ſempiternū erit: & iuſticia mea in gñationes gñationū. Cōſurge cōſurge: idue re fortitudinē brachiū dñi. Cōſurge ſicut i diebus antiqs: i gñationib⁹ ſeculorū. Nunqd nō tu pcuſſiſti ſupbū: vulneraſti draconē? Nunqd nō tu ſiccaſti mare: aquam abyſſi vehemētis? Qui poſuiſti profundū maris viā: vt tranſiret liberati. Et nunc q redēpti ſunt a dño reuertētur & veniet in ſiō laudātes: & leticia ſempiterna ſup capita eorū. Gaudiū & leticiam tenebūt: fugiet dolor & gemitus. Ego ego ipſe conſolabor vos: quis

Cap. lj.

שִׁמְעוּ אֵלַי רֹדְפֵי	
צֶדֶק מְבַקְשֵׁי יְהוָה הַבִּיטוּ אֶל	בָּקַשׁ נָבַט
צוּר חֻצַּבְתֶּם וְאֶל מַקֶּבֶת בּוֹר	נָקַב
נֻקַּרְתֶּם׃ הַבִּיטוּ אֶל אַבְרָהָם אֲבִיכֶם	
וְאֶל שָׂרָה תְּחוֹלֶלְכֶם כִּי אֶחָד	חוּל
קְרָאתִיו וַאֲבָרְכֵהוּ וְאַרְבֵּהוּ׃ כִּי	בָּרַךְ רָבָה
נִחַם יְהוָה צִיּוֹן נִחַם כָּל חָרְבֹתֶיהָ	
וַיָּשֶׂם מִדְבָּרָהּ כְּעֵדֶן וְעַרְבָתָהּ	שׂוּם דָּבַר
כְּגַן יְהוָה שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא	שׂוּשׂ מָצָא
בָהּ תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה׃ הַקְשִׁיבוּ	יָדָה קָשַׁב
אֵלַי עַמִּי וּלְאוּמִּי אֵלַי הַאֲזִינוּ	לָאַם אָזַן
כִּי תוֹרָה מֵאִתִּי תֵצֵא וּמִשְׁפָּטִי	יָרָה יָצָא
לְאוֹר עַמִּים אַרְגִּיעַ׃ קָרוֹב	שָׁפַט רָגַע
צִדְקִי יָצָא יִשְׁעִי וּזְרֹעַי עַמִּים	קָרַב
יִשְׁפֹּטוּ אֵלַי אִיִּים יְקַוּוּ וְאֶל	שָׁפַט אִי
זְרֹעִי יְיַחֵלוּן׃ שְׂאוּ לַשָּׁמַיִם עֵינֵיכֶם	קָוָה יָחַל
וְהַבִּיטוּ אֶל הָאָרֶץ מִתַּחַת כִּי	נָשָׂא
שָׁמַיִם כֶּעָשָׁן נִמְלָחוּ וְהָאָרֶץ	נָבַט
כַּבֶּגֶד תִּבְלֶה וְיֹשְׁבֶיהָ כְּמוֹ כֵן יְמוּתוּן	מָלַח
וִישׁוּעָתִי לְעוֹלָם תִּהְיֶה וְצִדְקָתִי	בָּלָה מוּת
לֹא תֵחָת׃ שִׁמְעוּ אֵלַי יֹדְעֵי צֶדֶק	יָשַׁע עָלַם
עַם תּוֹרָתִי בְלִבָּם אַל תִּירְאוּ חֶרְפַּת	הָיָה חָתַת
אֱנוֹשׁ וּמִגִּדֻּפֹתָם אַל תֵּחָתּוּ׃ כִּי	יָדַע יָרֵא
כַבֶּגֶד יֹאכְלֵם עָשׁ וְכַצֶּמֶר יֹאכְלֵם	אָנַשׁ
סָס וְצִדְקָתִי לְעוֹלָם תִּהְיֶה וִישׁוּעָתִי	אָכַל
לְדוֹר דּוֹרִים׃ עוּרִי עוּרִי לִבְשִׁי עֹז	עָלַם הָיָה
זְרוֹעַ יְהוָה עוּרִי כִּימֵי קֶדֶם	עָזַז
דֹּרוֹת עוֹלָמִים הֲלוֹא אַתְּ הִיא	זָרַע יוֹם
הַמַּחְצֶבֶת רַהַב מְחוֹלֶלֶת תַּנִּין׃	דּוּר
הֲלוֹא אַתְּ הִיא הַמַּחֲרֶבֶת יָם מֵי	חָצַב חוּל
תְּהוֹם רַבָּה הַשָּׂמָה מַעֲמַקֵּי	תָּנַן חָרַב
יָם דֶּרֶךְ לַעֲבֹר גְּאוּלִים׃ וּפְדוּיֵי	תְּהֹם רָבַב
יְהוָה יְשׁוּבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה	שׂוּם עָמַק
וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל רֹאשָׁם שָׂשׂוֹן	גָּאַל פָּדָה
וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּן נָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה׃	שׁוּב בּוֹא
אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מְנַחֶמְכֶם מִי	רָנַן עָלַם
	שׂוּשׂ נָשַׂג
	נוּס יָגָה
	נָחַם

© Biblioteca Nacional de España

את ותיראי מאנוש ימות ומבן
אדם חציר ינתן : ותשכח יהוה
עשך נטה שמים ויסד ארץ ותפחד
תמיד כל היום מפני חמת המציק
כאשר כונן להשחית ואיה חמת
המציק: מהר צעה להפתח ולא
ימות לשחת ולא יחסר לחמו :
ואנכי יהוה אלהיך רגע הים
ויהמו גליו יהוה צבאות שמו :
ואשם דברי בפיך ובצל ידי
כסיתיך לנטע שמים וליסד ארץ
ולאמר לציון עמי אתה: התעוררי
התעוררי קומי ירושלם אשר
שתית מיד יהוה את כוס חמתו
את קבעת כוס התרעלה שתית
מצית: אין מנהל לה מכל בנים
ילדה ואין מחזיק בידה מכל
בנים גדלה: שתים הנה קראתיך
מי ינוד לך השוד והשבר והרעב
והחרב מי אנחמך : בניך עלפו
שכבו בראש כל חוצות כתוא
מכמר המלאים חמת יהוה גערת
אלהיך: לכן שמעי נא זאת עניה
ושכרת ולא מיין: כה אמר אדניך
יהוה ואלהיך יריב עמו הנה
לקחתי מידך את כוס התרעלה
את קבעת כוס חמתי לא תוסיפי
לשתותה עוד : ושמתיה ביד
מוניך אשר אמרו לנפשך שחי
ונעברה ותשימי כארץ גוך וכחוץ
לעברים:

Cap.lij.

עורי עורי לבשי עזך
ציון לבשי בגדי תפארתך ירושלם
עיר הקדש כי לא יוסיף
יבא בך עוד ערל וטמא: התנערי
מעפר קומי שבי ירושלם התפתחי

ירא אנש
מות חצר
נתן שכח
עשה פחד
תמד פנה
צוק שחת
פתח
חסר
המה
שום פה
כסה
עור
שתה
רעל
מצה נהל
חזק
נוד
נחם
חוץ תאה
כמר
ענה
רוב
יסף
שתה שום
ינה שחה
עבר שום
גו
עזז
פאר
יסף
בוא נער
ישב פתח

tu vt timeas ab homine
mortali: & a filio
hoīs: qui quaſi fenũ ita
areſcet: & oblitus es dñi
factoris tui q tetendit ce
los & fundauit terrã: &
formidaſti iugiter tota
die a facie furoris eius
qui te tribulabat: & pa=
rauerat ad pdendũ. Vbi
nunc eſt furor tribulãtis?
Cito veniet gradiens ad
apiendũ & nõ interficiet
vſq; ad internitionẽ: nec
deficiet panis eius. Ego
autẽ ſum dñs deus tu⁹ q
cõturbo mare: & intu=
meſcunt fluctus ei⁹: dñs
exercituũ nomen meũ.
Poſui verba mea in ore
tuo: & in vmbra manus
mee protexi te: vt plãtes
celos & fundes terrã &
dicas ad ſion pplˢus meus
es tu. Eleuare: eleuare:
cõſurge hieruſalem: q̃
bibiſti de manu domini
calicem ire eius. Vſq; ad
fundum calicis ſoporis
bibiſti: &
potaſti vſq; ad feces. Nõ
eſt q ſuſtẽtet eã ex oībus
filiis q̃s genuit: & nõ eſt
q apphendat manũ eius
ex oībus filiis q̃s enutri
uit. Duo ſunt q̃ occurre
rũt tibi. Quis cõtriſtabi
tur ſup te? Vaſtitas & cõ
tritio & fames & gladius.
Quis cõſolabitur te. Fi
lii tui ꝓiecti ſunt: dormie
runt in capite oīm viarũ
ſicut orix illaq̃atus. ple
ni īdignatiõe dñi: increpatione dei tui. Idcirco
audi hec paupcula: &
ebria non a vino. Hec
dicit dominator tuus
dñs: & deus tu⁹ qui pu=
gnauit ꝓ pplˢo ſuo. Ecce
tuli de manu tua calicẽ
ſoporis:
fundũ calicis indignatio
nis mee. Non adiicies
vt bibas illum vltra. Et
ponam illũ in manu eoꝝ
qui te humiliauerunt &
dixerũt aīe tue incurua
re vt tranſeamus: & po=
ſuiſti vt terrã corpus tuũ:
& quaſi viam tranſeun
tibus.

52.

Conſurge cõſurge:
induere fortitudine
tua ſion. Induere veſti=
mẽtis glorie tue hierl̃m
ciuitas ſancti: quia nõ
adiiciet vltra vt
pertranſeat per te incir
cũciſus & imũdus. Excu
tere de puluere: cõſurge
ſede hieruſalem. Solue

fueris vt timeas ab hoīe mortali: ⁊ a filio
οὖσα ἵνα φοβηθῆς ἀπὸ ἀνθρώπου θνητοῦ, καὶ ἀπὸ υἱοῦ
hoīs: q̃ q̃ſi fenũ arefacti ſũt. ⁊ oblita es dei
ἀνθρώπου, οἳ ὡσεὶ χόρτος ἐξηράνθησαν. καὶ ἐπελάθου θεὸν
q̃ fecit te: q̃ fecit celũ: ⁊ fun=
τὸν ποιήσαντά σε, τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανόν, καὶ θεμε=
dauit terrã: ⁊ time cũctis dieb⁹ fa=
λιώσαντα τὴν γῆν, καὶ φοβοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τὸ πρό=
ciẽ furoris tribulãtis te: queadmodũ cogitauit
σωπον τοῦ θυμοῦ τοῦ θλίβοντός σε, ὃν τρόπον ἐβουλεύσατο
auferre te. ⁊ nũc vbi furor tribulãtis te: cũ eñ
τοῦ ἆραί σε. καὶ νῦν ποῦ ὁ θυμὸς τοῦ θλίβοντός σε; ἐν γὰρ τῷ
ſaluat⁹ fueris tu nõ ſtabit: neq; pmanebit: ⁊ nõ occidet
σώζεσθαί σε οὐ στήσεται, οὐδὲ χρονιεῖ, καὶ οὐ θανατώσει
in corruptionẽ ⁊ nõ deficiet panis ei⁹: q2 ego de⁹
εἰς διαφθορὰν καὶ οὐ μὴ ὑστερήσει ὁ ἄρτος αὐτοῦ, ὅτι ἐγὼ ὁ θεός
tu⁹ cõturbãs mare: ⁊ ſonare faciẽs fluct⁹ e=
σου ὁ ταράσσων τὴν θάλασσαν, καὶ ἠχῶν τὰ κύματα αὐ=
ius: dñs dñs ſabaoth nomẽ mihi. ponã verba
τῆς, κύριος κύριος σαβαὼθ ὄνομά μοι. θήσω τοὺς λόγους
mea in ore tuo ⁊ ſub vmbra man⁹ mee ꝓte
μου εἰς τὸ στόμα σου καὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν χειρός μου σκεπά=
gã te: in q̃ ſtatui celũ: ⁊ fundaui terrã. ⁊
σω σε, ἐν ᾗ ἔστησα τὸν οὐρανόν, καὶ ἐθεμελίωσα τὴν γῆν. καὶ
dicet ſion pplˢs me⁹ es tu: exurge exurge: eleuare
ἐρεῖ σιὼν λαός μου εἶ σύ, ἐξεγείρου ἐξεγείρου, ἀνάστηθι
hierl̃m: q̃ bibiſti de manu dñi calicẽ
ἱερουσαλήμ, ἡ πιοῦσα ἐκ χειρὸς κυρίου τὸ ποτήριον
furoris ei⁹. calicẽ eñ ruine calicẽ
τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ. τὸ ποτήριον γὰρ τῆς πτώσεως τὸ κόνδυ τοῦ
furoris ebibiſti ⁊ euacuaſti: ⁊ nõ erat cõſolans te
θυμοῦ ἐξέπιες καὶ ἐξεκένωσας, καὶ οὐκ ἦν ὁ παρακαλῶν σε
ex oīb⁹ filiis tuis q̃s genuiſti: ⁊ nõ erat ap
ἀπὸ πάντων τῶν τέκνων σου ὧν ἔτεκες, καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀν=
prehendens manũ tuã: neq; ex oīb⁹
τιλαμβανόμενος τῆς χειρός σου, οὐδὲ ἀπὸ πάντων τῶν
filiis tuis: quos exaltaſti: duo hec cõtraria tibi:
υἱῶν σου, ὧν ὕψωσας, δύο ταῦτα ἀντικείμενά σοι,
q̃s cõtriſtabit. ruina ⁊ cõtritio: fames
τίς συλλυπηθήσεται. πτῶμα καὶ σύντριμμα, λιμὸς
⁊ gladi⁹ q̃s cõſolabit te filii tui idi=
καὶ μάχαιρα, τίς παρακαλέσει σε οἱ υἱοί σου οἱ ἀπο=
gẽtes: dormiẽtes in capite oīm viarũ:
ρούμενοι, οἱ καθεύδοντες ἐπ᾽ ἄκρου πασῶν ἐξόδων,
ſicut beta ſemicocta: pleni furoris dñi deficiẽ
ὡς σευτλίον ἡμίεφθον, οἱ πλήρεις θυμοῦ κυρίου ἐκλελυ=
tes a dño deo. ꝓpter hoc audi humilia
μένοι ἀπὸ κυρίου τοῦ θεοῦ. διὰ τοῦτο ἄκουε τεταπεινω
ta ⁊ ebria nõ a vino: ſic dicit dñs de
μένη καὶ μεθύουσα οὐκ ἀπὸ οἴνου, οὕτως λέγει κύριος ὁ θε
us: de⁹ iudicãs pplm ſuũ: ecce tuli de ma
ός, ὁ θεὸς ὁ κρίνων τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἰδοὺ εἴληφα ἐκ τῆς χει
nu tua calicẽ ruine: calicẽ furoris mei ⁊ nõ
ρός σου ποτήριον τῆς πτώσεως, τὸ κόνδυ τοῦ θυμοῦ μου καὶ οὐ
adiicies bibere illũ vltra: ⁊ dabo eũ in manus
προσθήσῃ πιεῖν αὐτὸ ἔτι, καὶ δώσω αὐτὸ εἰς τὰς χεῖρας
eoꝝ q̃ iniq̃ oppſſerũt te: ⁊ humiliauerũt te: q̃ di
τῶν ἀδικησάντων σε, καὶ τῶν ταπεινωσάντων σε, οἳ εἴ=
xerũt aīe tue īclinare: vt tranſeam⁹. ⁊ poſuiſti
παν τῇ ψυχῇ σου κύψον, ἵνα παρέλθωμεν. καὶ ἔθηκας
eq̃lia terre media tua foris tranſeũtib⁹.
ἴσα τῇ γῇ τὰ μέσα σου ἔξω τοῖς παραπορευομένοις, C.53.

Exurge exurge ſion: induere fortitudinẽ tuã A
ἘΞεγείρου ἐξεγείρου σιών, ἔνδυσαι τὴν ἰσχύν σου s.51.c.
ſion: ⁊ tu induere gl'iam tuã hierl̃m ci
σιών, καὶ σὺ ἔνδυσαι τὴν δόξαν σου ἱερουσαλὴμ πό
uitas ſctã: nõ vltra adiiciet vt ptrãſeat ꝑ te īcircũ
λις ἡ ἁγία, οὐκ ἔτι προστεθήσεται διελθεῖν διὰ σοῦ ἀπε=
ciſus ⁊ imũd⁹. excute puluerẽ ⁊ ſur=
ρίτμητος καὶ ἀκάθαρτος. ἐκτίναξαι τὸν χοῦν καὶ ἀνά
ge: ſede hierl̃m: ſolue
στηθι, κάθισον ἱερουσαλήμ, ἔκδυσαι

© Biblioteca Nacional de España

vinculũ colli tui captiua filia ſi
τὸν δεσμὸν τοῦ τραχήλου σου ἡ αἰχμάλωτος θυγάτηρ σι
on: q2 hec dicit dñs: gratis venũdati eſtis ⁊ nõ cũ
ών, ὅτι τάδε λέγει κύριος, δωρεὰν ἐπράθητε καὶ οὐ με
B argẽto redimemini. q2 ſic dicit dñs do=
τὰ ἀργυρίου λυτρωθήσεσθε. ὅτι οὕτως λέγει κύριος κύ
min9 de9: in egyptũ deſcendit ppl's me9 p2ius
ριος ὁ θεός, εἰς αἴγυπτον κατέβη ὁ λαός μου τὸ πρότερον
vt pegrinaret ibi. ⁊ in aſſy2ios violẽter adducti ſũt. ⁊
παροικῆσαι ἐκεῖ. καὶ εἰς ἀσυρίους βίᾳ ἤχθησαν. καὶ
nũc qd erit hic. hec dicit dñs: q2 captus eſt ppl's
νῦν τί ἐσαι ὧδε. τάδε λέγει κύριος, ὅτι ἐλήφθη ὁ λαός
me9 gratis admiramini ⁊ vlulate. hec dicit dñs:
μου δωρεὰν θαυμάζετε καὶ ὀλολύζετε. τάδε λέγει κύριος,
pter vos ſemp nomẽ meũ blaſphemat in
Rau. 1. b. δι' ὑμᾶς διαπαντὸς τὸ ὄνομά μου βλασφημεῖται ἐν τοῖς
Ro. 01 c. gẽtib9. pter hoc ſciet ppl's me9 nomẽ meũ ppt
ἔθνεσι. διὰ τοῦτο γνώσεται ὁ λαός μου τὸ ὄνομά μου διὰ
hoc in die illa: q2 ego ſum ipẽ q loq̃bar ad
τοῦτο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅτι ἐγώ εἰμι αὐτὸς ὁ λαλῶν. πά
ſum ſicut hora ſup mõtes: ſic pedes ãnũciãtes auditũ
ρειμι ὡς ὥρα ἐπὶ τῶν ὀρέων, ὡς πόδες εὐαγγελιζόμενοι ἀκοὴν
pacis: ſic euãgelizãtis bona: q2 auditã faciã
εἰρήνης, ὡς εὐαγγελιζομένου ἀγαθά, ὅτι ἀκουστὴν ποιήσω
ſalutẽ tuã dicẽs: ſion regnabit de9 tu9: vox
E. 49. d. τὴν σωτηρίαν σου λέγων, σιὼν βασιλεύσει ὁ θεός σου, φωνὴ
ps. 97. custodientiũ te exaltata ẽ: ⁊ voce ſimul letabunt:
F 2. Co2. 6. c. τῶν φυλασσόντων σε ὑψώθη, καὶ τῇ φωνῇ ἅμα εὐφρανθήσον
q2 oculi ad oculos videbũt: qñ miſert9 fue
E ται, ὅτι ὀφθαλμοὶ πρὸς ὀφθαλμοὺς ὄψονται, ἡνίκα ἂν ἐλεή
rit dñs ſion. erũpãt letitiã ſimul deſerta
σῃ κύριος τὴν σιών. ῥηξάτω εὐφροσύνην ἅμα τὰ ἔρημα
hierl'm: q2 miſert9 eſt dñs ei9: ⁊ eruit hĩe
ἱερουσαλήμ, ὅτι ἠλέησε κύριος αὐτήν, καὶ ἐρρύσατο ἱε
ruſalẽ. reuelabit dñs brachiũ ſctm̃
ρουσαλήμ. ἀποκαλύψει κύριος τὸν βραχίονα τὸν ἅγιον
ſuũ i cõſpectu cũctarũ gentiũ: ⁊ videbũt om
αὐτοῦ ἐνώπιον πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ ὄψονται πάν
nes fines terre ſalutare qð a deo
τα τὰ ἄκρα τῆς γῆς τὴν σωτηρίαν τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ
nr̃o. recedite recedite egredimini inde: ⁊ imundũ
ἡμῶν. ἀπόστητε ἀπόστητε ἐξέλθετε ἐκεῖθεν, καὶ ἀκαθάρτου
ne tãgite: exite de medio ei9 ſeparamini: portã
μὴ ἅπτεσθε, ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῆς, ἀφορίσθητε οἱ φέρον
tes vaſa dñi: q2 nõ cũ tumultu exi
τες τὰ σκεύη τοῦ κυρίου, ὅτι οὐ μετὰ ταραχῆς ἐξε
D bitis: neq3 cũ fuga ibitis: p̃cedet enĩ p2i
λεύσεσθε, οὐδὲ φυγῇ πορεύσεσθε, προπορεύσεται γὰρ πρό
02 vos dñs: ⁊ cõgregãs vos deus iſrael.
τερος ὑμῶν κύριος, καὶ ἐπισυνάγων ὑμᾶς ὁ θεὸς ἰσλ.
ecce itelliget puer me9 ⁊ exaltabit ⁊ glĩabi
ἰδοὺ συνήσει ὁ παῖς μου καὶ ὑψωθήσεται καὶ δοξασθήσε
tur: ⁊ ſublimis erit valde: queãdmodũ ſtupe
ται, καὶ μετεωρισθήσεται σφόδρα, ὃν τρόπον ἐκστήσον
bũt ſup te multi. ſic inglĩa erit ab homi=
ται ἐπὶ σὲ πολλοί. οὕτως ἀδοξήσει ἀπὸ τῶν ἀνθρώ
nib9 ſpẽs tua: ⁊ glĩa tua a filis hoim. ſic mira
πων τὸ εἶδός σου, καὶ ἡ δόξα σου ἀπὸ υἱῶν ἀνῶν. οὕτω θαυ
buntur gẽtes multe ſup eũ: ⁊ cõtinebũt reges
μάσονται ἔθνη πολλὰ ἐπ' αὐτῷ, καὶ συνέξουσι βασιλεῖς τὸ
os ſuũ. q2 qb9 nõ eſt annũciatũ de eis videbũt: ⁊
Ro. 15. c. στόμα αὐτῶν. ὅτι οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτῶν ὄψονται, καὶ
q nõ audierũt itelligent.
οἳ οὐκ ἀκηκόασι συνήσουσιν. Ca. 53.

A Omine qs credidit auditui nr̃o: ⁊ b2a
Κύριε τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν, καὶ ὁ βρα
Io. 12. f. chiũ dñi cui reuelatũ eſt: annũciauim9 q̃ſi puer
Ro. 10 c. χίων κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; ἀνηγγείλαμεν ὡς παι
in cõſpectu eius: ſicut radix in terra ſitiente nõ
δίον ἐναντίον αὐτοῦ, ὡς ῥίζα ἐν γῇ διψώσῃ οὐκ
eſt ſpẽs ei neq3 glĩa. ⁊ vidim9 eũ
ἔστιν εἶδος αὐτῷ οὐδὲ δόξα. καὶ ἴδομεν αὐτὸν ∞

vincula colli tui captiua
filia ſion: quia ∞∞∞∞
hec dicit dñs. Gratis
venundati eſtis & ſine
argento redimemini.
Quia hec dicit domin9
deus. In egyptũ deſcẽdit
ppl's me9 in principio
vt colonus eſſet ibi: &
aſſur abſq3 vlla cauſa ca=
lũniatus ẽ eũ. Et nũc qd
mihi eſt hic: dicit dñs?
Q̃m ablat9 eſt ppl's me
us gratis. Dñatores ei9
iniq̃ agunt dicit dñs: &
iugiter tota die nomen
meũ blaſphematur. pro
pter hoc ſciet ppl's meus
nomen meũ in illa die:
qa ego ipſe qui loq̃bar
ecce adſum. Quã pul=
chri ſuper mõtes pedes
annunciantis & predi=
cantis pacẽ: annũciantis
bonum: predicãtis ſalu
tem: dicentis ſion ∞∞
regnauit deus tu9. Vox
ſpeculatorũ tuo2. Leua
uerũt vocẽ: ſimul lau=
dabũt: qa oculo ad ocu=
lũ videbũt cũ cõuerterit
dñs ſiõ. Gaudete & lau
date ſimul deſerta hieru
ſalẽ: qa cõſolatus eſt dñs
populũ ſuum: redemit
hieruſalem. Parauit dñs
brachiũ ſanctũ ſuũ in
oculis oĩm gentiũ: & vi=
debunt omnes fines ter
re ſalutare dei noſtri. ∞
Recedite recedite: exite
inde: pollutum nolite
tangere. Exite de medio
eius: mũdamini q fertis
vaſa dñi. Quoniã non
in tumultu exibitis: nec
in fuga pperabitis. Pre
cedet enim vos ∞∞∞
dominus: & congrega=
bit vos deus iſrael. ∞∞
Ecce intelliget ſeru9 me
us: exaltabitur & eleuabi
tur: & ſublimis erit val=
de. Sicut obſtupuerunt
ſup te multi: ſic inglo=
rius erit inter viros aſpe
ctus ei9: & forma ei9 iter
filios hoĩm. Iſte aſpget
gentes multas: ſup ipm
cõtinebũt reges os ſuũ.
Quia qbus nõ eſt nar=
ratum de eo viderũt: & q̃
non audierunt contem
plati ſunt. 53.

Quis credidit auditui
noſtro? ∞∞∞∞∞
& brachium dñi cui re
uelatum eſt? Et aſcendet
ſicut virgultũ coram eo:
& ſicut radix de terra
ſitiẽti. Nõ eſt ſpẽs ei ne
q3 decor. Et vidimus eũ

מוסרי צוארך שביה בת ציון׃ כי	אסר צור
כה אמר יהוה חנם נמכרתם ולא	שבה
בכסף תגאלו׃ כי כה אמר אדני	מכר גאל
יהוה מצרים ירד עמי בראשנה	
לגור שם ואשור באפס עשקו׃	
ועתה מה לי פה נאם יהוה כי	
לקח עמי חנם משלו יהילילו	ילל
נאם יהוה ותמיד כל היום שמי	תמד
מנאץ׃ לכן ידע עמי שמי לכן	נאץ
ביום ההוא כי אני הוא המדבר	דבר
הנני׃ מה נאוו על ההרים רגלי	אוה
מבשר משמיע שלום מבשר	בשר שלם
טוב משמיע ישועה אמר לציון	שמע ישע
מלך אלהיך׃ קול צפיך נשאו קול	צפה
יחדו ירננו כי עין בעין יראו	רנן ראה
בשוב יהוה ציון׃ פצחו רננו יחדו	
חרבות ירושלם כי נחם יהוה	
עמו גאל ירושלם׃ חשף יהוה את	
זרוע קדשו לעיני כל הגוים וראו	זרע
כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו׃	
סורו סורו צאו משם טמא אל	יצא
תגעו צאו מתוכה הברו נשאי	נגע ברר
כלי יהוה׃ כי לא בחפזון תצאו	כלה יצא
ובמנוסה לא תלכון כי הלך לפניכם	נוס ילך
יהוה ומאספכם אלהי ישראל׃	פנה אסף
הנה ישכיל עבדי ירום ונשא	שכל רום
ונבה מאד׃ כאשר שממו עליך	
רבים כן משחת מאיש מראהו	שחת ראה
ותארו מבני אדם׃ כן יזה גוים	נזה
רבים עליו יקפצו מלכים פיהם	רבב קפץ
כי אשר לא ספר להם ראו ואשר	פה ראה
לא שמעו התבוננו׃	בין
	Cap. liij.
מי האמין לשמעתנו	אמן זרע
וזרוע יהוה על מי נגלתה׃ ויעל	גלה עלה
כיונק לפניו וכשרש מארץ	ינק פנה
ציה לא תאר לו ולא הדר ונראהו	ראה

© Biblioteca Nacional de España

חָמַד בָּזָה
כָּאַב יָדַע
חָלָה סָתַר
פָּנָה חָלָה
נָגַע נָכָה
עָנָה חוּל
דָּכָא יָסַר
שָׁלַם חָבַר
רָפָא
תָּעָה פָּנָה
פָּגַע עָוָה
פָּתַח פֶּה
יָבַל פָּנָה
אָלַם שָׁפַט
שׂוּחַ גָּזַר
חָיָה
נָתַן עָשַׁר
מוּת
רָמָה
חָלָה שׂוּם
רָאָה אָרַךְ
יוֹם צָלַח
שָׂבַע יָדַע
צָדַק רָבַב
סָבַל חָלַק
עָצַם
עָרָה
מָנָה
פָּגַע
Cap. liiij.
רָנַן
שָׁמַם בָּעַל
רָחַב קוּם
יָרַע שָׁכַן
נָטָה חָשַׂךְ
אָרַךְ יָתַר
יָמַן שָׂמַל
פָּרַץ

וְלֹא מַרְאֶה וְנֶחְמְדֵהוּ׃ נִבְזֶה וַחֲדַל
אִישִׁים אִישׁ מַכְאֹבוֹת וִידוּעַ חֹלִי
וּכְמַסְתֵּר פָּנִים מִמֶּנּוּ נִבְזֶה וְלֹא
חֲשַׁבְנֻהוּ׃ אָכֵן חֳלָיֵנוּ הוּא נָשָׂא
וּמַכְאֹבֵינוּ סְבָלָם וַאֲנַחְנוּ חֲשַׁבְנֻהוּ
נָגוּעַ מֻכֵּה אֱלֹהִים וּמְעֻנֶּה׃ וְהוּא
מְחֹלָל מִפְּשָׁעֵנוּ מְדֻכָּא מֵעֲוֺנֹתֵינוּ
מוּסַר שְׁלוֹמֵנוּ עָלָיו וּבַחֲבוּרָתוֹ
נִרְפָּא לָנוּ׃ כֻּלָּנוּ כַּצֹּאן תָּעִינוּ
אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּנִינוּ וַיהוָה הִפְגִּיעַ
בּוֹ אֵת עֲוֺן כֻּלָּנוּ׃ נִגַּשׂ וְהוּא נַעֲנֶה
וְלֹא יִפְתַּח פִּיו כַּשֶּׂה לַטֶּבַח יוּבָל
וּכְרָחֵל לִפְנֵי גֹזְזֶיהָ נֶאֱלָמָה וְלֹא
יִפְתַּח פִּיו׃ מֵעֹצֶר וּמִמִּשְׁפָּט לֻקָּח
וְאֶת דּוֹרוֹ מִי יְשׂוֹחֵחַ כִּי נִגְזַר
מֵאֶרֶץ חַיִּים מִפֶּשַׁע עַמִּי נֶגַע לָמוֹ׃
וַיִּתֵּן אֶת רְשָׁעִים קִבְרוֹ וְאֶת עָשִׁיר
בְּמֹתָיו עַל לֹא חָמָס עָשָׂה וְלֹא
מִרְמָה בְּפִיו׃ וַיהוָה חָפֵץ דַּכְּאוֹ
הֶחֱלִי אִם תָּשִׂים אָשָׁם נַפְשׁוֹ
יִרְאֶה זֶרַע יַאֲרִיךְ יָמִים וְחֵפֶץ
יְהוָה בְּיָדוֹ יִצְלָח׃ מֵעֲמַל נַפְשׁוֹ
יִרְאֶה יִשְׂבָּע בְּדַעְתּוֹ יַצְדִּיק צַדִּיק
עַבְדִּי לָרַבִּים וַעֲוֺנֹתָם הוּא יִסְבֹּל׃
לָכֵן אֲחַלֶּק לוֹ בָרַבִּים וְאֶת עֲצוּמִים
יְחַלֵּק שָׁלָל תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה
לַמָּוֶת נַפְשׁוֹ וְאֶת פֹּשְׁעִים נִמְנָה
וְהוּא חֵטְא רַבִּים נָשָׂא וְלַפֹּשְׁעִים
יַפְגִּיעַ׃

רָנִּי עֲקָרָה לֹא יָלָדָה פִּצְחִי רִנָּה
וְצַהֲלִי לֹא חָלָה כִּי רַבִּים בְּנֵי
שׁוֹמֵמָה מִבְּנֵי בְעוּלָה אָמַר יְהוָה׃
הַרְחִיבִי מְקוֹם אָהֳלֵךְ וִירִיעוֹת
מִשְׁכְּנוֹתַיִךְ יַטּוּ אַל תַּחְשֹׂכִי הַאֲרִיכִי
מֵיתָרַיִךְ וִיתֵדֹתַיִךְ חַזֵּקִי׃ כִּי יָמִין
וּשְׂמֹאול תִּפְרֹצִי וְזַרְעֵךְ גּוֹיִם

& nō erat aſpectꝰ: & deſiderauimus eū deſpectū et nouiſſimū virorū: virū dolorū & ſcientē infirmitatē. Et q̄ſi abſconditꝰ vultus eius & deſpectꝰ: vnde nec reputauimus eū. Vere lāguores nr̃os ipſe tulit: & dolores noſtros ipſe portauit. Et nos putauimꝰ eum q̄ſi leproſum: & ꝑcuſſū a deo & hūiliatū. Ipſe aūt vulneratꝰ eſt ꝓpter iniqtates nr̃as: attritꝰ eſt ꝓpter ſcelera nr̃a. Diſciplina pacis nr̄e ſuꝑ eū: & liuore eius ſanati ſumꝰ. Oēs nos q̄ſi oues errauimꝰ: vnuſquiſqȝ in viā ſuā declinauit: & poſuit dn̄s in eo iniqtatē oīm nr̄m. Oblatꝰ eſt qa ipſe voluit: & nō aperuit os ſuū. Sicut ouis ad occiſionē ducetur: & q̄ſi agnꝰ corā tondēte ſe obmuteſcet: & nō apiet os ſuū. De anguſtia & de iudicio ſublatus ē. Generationē eius qs enarrabit? Quia abſciſus eſt de terra viuētiū. Propter ſcelus populi mei ꝑcuſſi eū. Et dabit ipios ꝓ ſepultura & diuitem ꝓ morte ſua: eo ꝙ iniqtatē nō fecerit: neqȝ dolus fuerit in ore eiꝰ & dn̄s voluit cōterere eū in īfirmitate. Si poſuerit pro peccato aīam ſuā: videbit ſemen longeuum: & voluntas dn̄i in manu eius dirigetur. Pro eo ꝙ laborauit aīa eius: videbit & ſaturabitur ſciētia ſua iuſtificabit ipſe iuſtus ſuos meos m̄ltos: & iniqtates eoꝝ ipſe portabit. Ideo diſpartiam ei plurimos: & fortium diuidet ſpolia: pro eo ꝙ tradidit in mortē animā ſuā: & cū ſceleratis reputatꝰ eſt. Et ipſe peccata multorum tulit: & pro tranſgreſſoribus rogauit.

54.

Lauda ſterilis que nō paris: decāta laudē & hymni: que nō pariebas quoniam multi filii deſerte magis q̄ eius q̄ habebat virū dicit dn̄s. Dilata locū tentorii tui: & pelles tabernaculorū tuoꝝ extēde: ne parcas. Longos fac funiculos tuos: & clauos tuos conſolida. Ad dexterā enim & ad leuam penetrabis: & ſemen tuum gentes

τ nō hēbat ſpēm neqȝ decorē: ſed ſpēs eiꝰ ihono
καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος, ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτι-
rata τ deficiēs pre filios hoīm: hō in B
μον καὶ ἐκλεῖπον παρὰ υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, ἄνθρωπος ἐν
plaga exñs τ sciēs ferre īfirmitatē: qꝛ auerſa eſt
πληγῇ ὢν καὶ εἰδὼς φέρειν μαλακίαν, ὅτι ἀπέστραπται τὸ
facies eiꝰ: deſpecta ē τ nō eſt reputata. iſte
πρόσωπον αὐτοῦ, ἠτιμάσθη καὶ οὐκ ἐλογίσθη. οὗτος τὰς ἁ-
pctā nr̄a portat: τ ꝓ nobis dolet: τ nos pu
μαρτίας ἡμῶν φέρει, καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καὶ ἡμεῖς ἐλο- B
tauimꝰ eē eū in dolore τ in plaga a deo τ in
γισάμεθα εἶναι αὐτὸν ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ ὑπὸ θεοῦ καὶ ἐν mat. 8. d.
afflictiōe. ipē aūt vulneratꝰ eſt ꝓpter pctā nr̄a:
κακώσει. αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, 1. Pe. 2. d.
τ īfirmatꝰ eſt ꝓpter iniqtates nr̄as: diſciplina pacis
καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν, παιδεία εἰρήνης
nobis ſuꝑ eū. liuore eiꝰ nos ſanati ſumꝰ. oēs
ἡμῖν ἐπ᾽ αὐτόν. τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν. πάντες
q̄ſi oues errauimꝰ. hō via ſua erra
ὡς πρόβατα ἐπλανήθημεν. ἄνθρωπος τῇ ὁδῷ αὐτοῦ ἐπλα-
uit: τ dñs tradidit eū iniqtatibꝰ nr̄is. τ
νήθη, καὶ κύριος παρέδωκεν αὐτὸν ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν. καὶ C
ipē ꝓpter afflictionē nō apuit os ſuū: ſicut ouis
αὐτὸς διὰ τὸ κεκακῶσθαι οὐκ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ, ὡς πρόβατον C
ad occiſionē ductꝰ ē: τ q̄ſi agnꝰ corā tōdente mu
ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἔμπροσθεν τοῦ κείροντος ἄφω-
tus: ſic nō apuit os ſuū. in humilitate iudi-
νος, οὕτως οὐκ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ. ἐν ταπεινώσει ἡ κρί-
ciū eiꝰ ſublatū ē. gn̄ationē eiꝰ qs enarrabit: qꝛ tollit̄ de
σις αὐτοῦ ἤρθη, τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται, ὅτι αἴρεται ἀπὸ
terra vita eiꝰ. ab iniqtatibꝰ ppl'i mei ductꝰ ē ad
τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. ἀπὸ τῶν ἀνομιῶν τοῦ λαοῦ μου ἤχθη εἰς
mortē: τ dabo ipios ꝓ ſepultura eiꝰ:
θάνατον, καὶ δώσω τοὺς πονηροὺς ἀντὶ τῆς ταφῆς αὐτοῦ,
τ diuites ꝓ morte eiꝰ. qꝛ iniqtatē nō fe
καὶ τοὺς πλουσίους ἀντὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ. ὅτι ἀνομίαν οὐκ ἐποί-
cit: neqȝ dolꝰ in ore eiꝰ: τ dñs vult mūda
ησεν, οὐδὲ δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, καὶ κύριος βούλεται καθαρί- D
re eū a plaga. ſi dederitis ꝓ pctō ani-
σαι αὐτὸν τῆς πληγῆς. ἐὰν δῶτε περὶ ἁμαρτίας ἡ ψυ-
mā vr̄am: videbit ſemē lōgeuū. τ vult dñs
χὴ ὑμῶν, ὄψεται σπέρμα μακρόβιον. καὶ βούλεται κύριος
in manu eiꝰ auferre dolorē aīe eiꝰ oſtendere ei
ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἀφελεῖν πόνον τῆς ψυχῆς αὐτοῦ δεῖξαι αὐ- D
lucē τ formare itelligētia: iuſtificare iuſtū bn̄ ſer
τῷ φῶς καὶ πλάσαι τῇ συνέσει, δικαιῶσαι δίκαιον εὖ δου-
uientē multis: τ pctā eoꝝ ipē por-
λεύοντα πολλοῖς, καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν αὐτὸς ἀνοί-
tabit. ꝓpter hoc ipē poſſidebit multos: τ fortiū
σει. διὰ τοῦτο αὐτὸς κληρονομήσει πολλούς, καὶ τῶν ἰσχυρῶν
diuidet ſpolia: ꝓ eo qd̄ tradita eſt in mortē aīa e-
μεριεῖ σκῦλα, ἀνθ᾽ ὧν παρεδόθη εἰς θάνατον ἡ ψυχὴ αὐ-
ius. τ inter iniquos reputatꝰ eſt: τ ipē pecca-
τοῦ. καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη, καὶ αὐτὸς ἁμαρ- Marci 15. b.
ta multoꝝ tulit: τ ꝓpter iniqtates eoꝝ
τίας πολλῶν ἀνήνεγκε, καὶ διὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν Lu. 22.
traditus eſt.
παρεδόθη.

Ca. 54.

Letare ſterilis q̄ nō paris: erūpe τ clama A
Εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον
q̄ nō parturis: qꝛ multi filii deſerte ma-
ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλ- Ps. 5. c.
gis q̄ habētis virū. dixit eñ dñs: dila
λον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα. εἶπεν γὰρ κύριος, πλά- Luce. 23. Gala. 4 d.
ta locū tētorii tui τ pelles
τυνον τὸν τόπον τῆς σκηνῆς σου καὶ τὰς δέρρεις τῶν
tabernaculoꝝ tuoꝝ fige: ne parcas. ꝓtende funicu
αὐλαιῶν σου πῆξον, μὴ φείσῃ. μάκρυνον τὰ χοινίσμα-
los tuos τ clauos cōforta adhuc in dextris
τά σου καὶ τοὺς πασσάλους κατίσχυσον ἔτι εἰς τὰ δεξιὰ
τ ſiniſtris dilata: τ ſemē tuū gētes
καὶ τὰ ἀριστερὰ ἐκπέτασον. καὶ τὸ σπέρμα σου ἔθνη

© Biblioteca Nacional de España

poſſidebit: ⁊ ciuitates deſertas hitare facies. ne
κληρονομήσει, καὶ πόλεις ἠρημωμένας κατοικιεῖς. μὴ
B timeas: q̃ cõfuſa es: neq; cõfũdaris: q̃ exp̃bratũ tibi ẽ:
φοβοῦ, ὅτι κατῃσχύνθης, μηδὲ ἐντραπῇς, ὅτι ὠνειδίσθης,
q̃ cõfuſionis eterne obliuiſceris: ⁊ opprobrii viduitatis tue
ὅτι αἰσχύνην αἰώνιον ἐπιλήσῃ, καὶ ὄνειδος τῆς χηρείας σου
nõ recordaberis ãpli⁹: q̃ dñs faciẽs te dñs ſaba
οὐ μὴ μνησθήσῃ ἔτι, ὅτι κύριος ὁ ποιῶν σε κύριος σαβα-
oth nomẽ ei: ⁊ q̃ eruit te ipſe de⁹ iſrael
ὼθ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ὁ ῥυσάμενός σε αὐτὸς ὁ θεὸς ἰσραὴλ
de⁹ oĩs terre vocabit̃. nõ vt mulierẽ de-
θεὸς πάσης τῆς γῆς κληθήσεται. οὐχ ὡς γυναῖκα κατα-
relictã ⁊ puſillanimẽ vocauit te dñs: nõ vt
λελειμμένην καὶ ὀλιγόψυχον κέκληκέ σε κύριος, οὐχ ὡς
mulierẽ q̃ ab adoleſcẽtia odioſa eſt dixit de⁹ tu⁹ tpe
γυναῖκα ἐκ νεότητος μεμισημένην εἶπεν ὁ θεός σου χρόνον
modico reliqui te: ⁊ cũ mia magna miſerebor tui.
μικρὸν κατέλιπόν σε, καὶ μετ᾿ ἐλέους μεγάλου ἐλεήσω σε.
in furore paruo auerti faciẽ meã a te:
ἐν θυμῷ μικρῷ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ σοῦ,
⁊ in mia ſẽpiterna miſerebor tui: dixit q̃ eruit te do
καὶ ἐν ἐλέῳ αἰωνίῳ ἐλεήσω σε, εἶπεν ὁ ῥυσάμενός σε κύ-
C min⁹: ab aqua q̃ i tpe noe hoc mihi erit .ſi
ριος, ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπὶ νῶε τοῦτό μοι ἐστι. κα-
cut iuraui ei in tpe illo terre: nõ ira
θότι ὤμοσα αὐτῷ ἐν τῷ χρόνῳ ἐκείνῳ τῇ γῇ, μὴ θυμω-
tũ iri ſup te vltra: neq; in cõminatõe tua mõtes trãſ-
θήσεσθαι ἐπὶ σοὶ ἔτι, μηδὲ ἐν ἀπειλῇ σου τὰ ὄρη μετα-
laturũ eẽ: neq; colles tui transferent̃. ſic neq;
στήσεσθαι, οὐδὲ βουνοί σου μετακινηθήσονται. οὕτως οὐδὲ
q̃ a me tibi mia deficiet: neq; teſtamẽtũ
τὸ παρ᾿ ἐμοῦ σοι ἔλεος ἐκλείψει, οὐδὲ ἡ διαθήκη τῆς
pacis mee auferet̃. dixit eñ ꝓpici⁹ tibi do-
εἰρήνης μου οὐ μὴ μεταστῇ. εἶπε γὰρ ἵλεώς σοι κύ-
min⁹ humilis ⁊ inſtabilis nõ cõſolata es. ecce
ριος ταπεινὴ καὶ ἀκατάστατος οὐ παρεκλήθης. ἰδοὺ
ego p̃paro tibi carbũculũ lapidẽ tuũ: ⁊ fũda
ἐγὼ ἑτοιμάζω σοι ἄνθρακα τὸν λίθον σου, καὶ τὰ θε-
D mẽta tua ſapphirũ: ⁊ ponã ꝓpugnacula tua
μέλιά σου σάπφειρον, καὶ θήσω τὰς ἐπάλξεις σου
iaſpidẽ: ⁊ portas tuas lapides cryſtalli: ⁊
ἴασπιν, καὶ τὰς πύλας σου λίθους κρυστάλλους, καὶ
muros tuos lapides electos: ⁊ oẽs
D τὸν περίβολόν σου λίθους ἐκλεκτούς, καὶ πάντας τοὺς
filios tuos diſcipulos dei: ⁊ multa pax
υἱούς σου διδακτοὺς θεοῦ, καὶ πολλὴ εἰρήνη τοῖς
filiis tuis: ⁊ in iuſticia edificaberis: rece
τέκνοις σου, καὶ ἐν δικαιοσύνῃ οἰκοδομηθήσῃ, ἀπέ-
de ab iniquo ⁊ nõ timebis ⁊ tremor nõ
χου ἀπὸ ἀδίκου καὶ οὐ φοβηθήσῃ καὶ τρόμος οὐκ
appropiq̃bit tibi: ecce ꝓſelyti accedẽt tibi p
ἐγγιεῖ σοι, ἰδοὺ προσήλυτοι προσελεύσονταί σοι δι᾿ ἐ-
me: ⁊ coloni erũt tui: ⁊ ad te cõfugi-
μοῦ, καὶ παροικήσουσί σοι, καὶ ἐπὶ σὲ καταφεύ-
ent. ecce ego creaui te: nõ vt erari⁹ ſuf
ξονται. ἰδοὺ ἐγὼ ἔκτισά σε, οὐχ ὡς χαλκεὺς φυ-
flans in igne prunas ⁊ ꝓferẽs vas in op⁹.
σῶν ἐν πυρὶ ἄνθρακας καὶ ἐκφέρων σκεῦος εἰς ἔργον.
ego aũt creaui te. nõ in ꝑditionẽ iterficere oẽ vas
ἐγὼ δὲ ἔκτισά σε. οὐκ εἰς ἀπώλειαν φθεῖραι πᾶν σκεῦ-
factũ cõtra te: nõ ꝓſperabit̃: ⁊ oĩs vox
ος σκευαστὸν ἐπὶ σέ, οὐκ εὐοδωθήσεται, καὶ πᾶς φω-
ſurget cõtra te in iudiciũ: oẽs eos vi-
νὴ ἀναστήσεται ἐπὶ σὲ εἰς κρίσιν, πάντας αὐτοὺς ἡττή-
ces: at obnoxii tui erũt in ea. eſt heredi
σεις, οἱ δὲ ἔνοχοί σου ἔσονται ἐν αὐτῇ. ἔστι κληρονο-
tas ſeruientib⁹ dño: ⁊ vos eritis mihi
μία τοῖς θεραπεύουσι κύριον, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι
iuſti dicit dñs.
δίκαιοι λέγει κύριος.

Ca.55.

hereditabit: & ciuitates deſertas inhabitabit. Noli timere: quia non confũderis neq; erubeſces. Non enĩ; te pudebit: quia cõfuſionis adoleſcentie tue obliuiſceris: & opprobrii viduitatis tue nõ recordaberis amplius. Quia dñabitur tui q fecit te dñs exercituũ nomẽ eius: & redẽptor tu⁹ ſctũs iſrael: de⁹ omnis terre vocabitur. Quia vt mulierẽ derelictam & merentẽ ſpiritu vocauit te dominus & vxorem ab adoleſcentia abiectã. Dixit deus tu⁹. Ad pũctum in modico dereliqui te: & in miſerationib⁹ magnis cõgregabo te. In momẽto indignationis abſcondi faciẽ meã parũper a te: & in mĩa ſempiterna miſertus ſum tui. Dixit redẽptor tuus dñs. Sicut in dieb⁹ noe iſtud mihi eſt: cui iuraui ne inducerẽ aq̃s noe vltra ſupra terram: ſic iuraui vt nõ iraſcar tibi: & nõ increpem te. Montes enĩ cõmouebũtur: & colles cõtremiſcẽt. miſericordia autẽ mea non recedet a te: & fedus pacis mee non mouebitur. Dixit miſerator tu⁹ dñs. Paupcula tẽpeſtate cõuulſa abſq; vlla cõſolatione: ecce ego ſternã p ordinẽ lapides tuos: & fundabo te i ſapphiris. Et ponã iaſpidẽ ꝓpugnacula tua: & portas tuas in lapides ſculptos: & oẽs terminos tuos in lapides deſiderabiles: vniuerſos filios tuos doctos a dño: & multitudinẽ pacis filiis tuis: & in iuſticia fundaberis. Recede ꝓcul a calũnia: q̃a nõ timebis: & a pauore: q̃a nõ appropinq̃bit tibi. Ecce accola veniet: q nõ erat mecũ: aduena quondã tuus adiungetur tibi. Ecce ego creaui fabrum ſufflantẽ in igne prunas: & ꝓferentẽ vas in opus ſuũ: & ego creaui interfectorem ad diſperdendũ. Omne vas q̃d fictũ eſt cõtra te nõ dirigetur: & oẽm linguã reſiſtentẽ tibi: in iudicio cõdẽnabis. Hec eſt hereditas ſeruorũ dñi: & iuſticia eorũ apud me dicit dominus.

55.

יִירָשׁ וְעָרִים נְשַׁמּוֹת יוֹשִׁיבוּ׃
אַל תִּירְאִי כִּי לֹא תֵבוֹשִׁי וְאַל
תִּכָּלְמִי כִּי לֹא תַחְפִּירִי כִּי בֹשֶׁת
עֲלוּמַיִךְ תִּשְׁכָּחִי וְחֶרְפַּת אַלְמְנוּתַיִךְ
לֹא תִזְכְּרִי עוֹד׃ כִּי בֹעֲלַיִךְ עֹשַׂיִךְ
יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ וְגֹאֲלֵךְ קְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי כָל הָאָרֶץ יִקָּרֵא׃
כִּי כְאִשָּׁה עֲזוּבָה וַעֲצוּבַת רוּחַ
קְרָאָךְ יְהוָה וְאֵשֶׁת נְעוּרִים כִּי
תִמָּאֵס אָמַר אֱלֹהָיִךְ׃ בְּרֶגַע קָטֹן
עֲזַבְתִּיךְ וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֲקַבְּצֵךְ׃
בְּשֶׁצֶף קֶצֶף הִסְתַּרְתִּי פָנַי רֶגַע מִמֵּךְ
וּבְחֶסֶד עוֹלָם רִחַמְתִּיךְ אָמַר גֹּאֲלֵךְ
יְהוָה׃ כִּי מֵי נֹחַ זֹאת לִי אֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתִּי מֵעֲבֹר מֵי נֹחַ עוֹד עַל
הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקְּצֹף עָלַיִךְ
וּמִגְּעָר בָּךְ׃ כִּי הֶהָרִים יָמוּשׁוּ
וְהַגְּבָעוֹת תְּמוּטֶינָה וְחַסְדִּי מֵאִתֵּךְ
לֹא יָמוּשׁ וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא
תָמוּט אָמַר מְרַחֲמֵךְ יְהוָה׃ עֲנִיָּה
סֹעֲרָה לֹא נֻחָמָה הִנֵּה אָנֹכִי מַרְבִּיץ
בַּפּוּךְ אֲבָנַיִךְ וִיסַדְתִּיךְ בַּסַּפִּירִים׃
וְשַׂמְתִּי כַּדְכֹד שִׁמְשֹׁתַיִךְ וּשְׁעָרַיִךְ
לְאַבְנֵי אֶקְדָּח וְכָל גְּבוּלֵךְ לְאַבְנֵי
חֵפֶץ׃ וְכָל בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְהוָה
וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ׃ בִּצְדָקָה תִּכּוֹנָנִי
רַחֲקִי מֵעֹשֶׁק כִּי לֹא תִירָאִי
וּמִמְּחִתָּה כִּי לֹא תִקְרַב אֵלָיִךְ׃ הֵן
גּוֹר יָגוּר אֶפֶס מֵאוֹתִי מִי גָר
אִתָּךְ עָלַיִךְ יִפּוֹל׃ הִנֵּה אָנֹכִי בָּרָאתִי
חָרָשׁ נֹפֵחַ בְּאֵשׁ פֶּחָם וּמוֹצִיא כְלִי
לְמַעֲשֵׂהוּ וְאָנֹכִי בָּרָאתִי מַשְׁחִית
לְחַבֵּל׃ כָּל כְּלִי יוּצַר עָלַיִךְ לֹא יִצְלָח
וְכָל לָשׁוֹן תָּקוּם אִתָּךְ לַמִּשְׁפָּט
תַּרְשִׁיעִי זֹאת נַחֲלַת עַבְדֵי יְהוָה
וְצִדְקָתָם מֵאִתִּי נְאֻם יְהוָה׃

יָרַשׁ עִיר
שָׁמַם יָשַׁב
יָרֵא בּוֹשׁ
כָּלַם חָפַר
עָלַם שָׁכַח
זָכַר עָשָׂה
קָדַשׁ
קָרָא
אִישׁ עָזַב
עָצַב נָעַר
מָאַס
גָּדַל קָבַץ
סָתַר פָּנָה
מִן עָלַם
שָׁבַע
מוּשׁ
מוּט
בְּרִית שָׁלַם
רָחַם עָנָה
רָבַץ
סָפַר
קָדַח גָּבַל
לָמַד
כּוּן
יָרֵא
חָתַת קָרַב
אֵת נוּר
נָפַל
יָצָא כָּלָה
עָשָׂה שָׁחַת
יָצַר צָלַח
לָשׁוֹן קוּם
שָׁפַט רָשַׁע

© Biblioteca Nacional de España

Primitiua.heb. | Tex.heb.Eſa.lv. | Traſla.B.Hie. | Traſ.Gre.lxx.cū iter.latina.

Cap.lv.

הוי כל צמא לכו
למים ואשר אין לו כסף לכו — ילך
שברו ואכלו ולכו שברו בלוא
כסף ובלוא מחיר יין וחלב: למה — מחר
תשקלו כסף בלוא לחם ויגיעכם — שקל יגע
בלוא לשבעה שמעו שמוע אלי
ואכלו טוב ותתענג בדשן נפשכם: — ענג
הטו אזנכם ולכו אלי שמעו — נטה ילך
ותחי נפשכם ואכרתה לכם ברית — חיה כרת
עולם חסדי דוד הנאמנים: הן — ברת עלם
עד לאומים נתתיו נגיד ומצוה — אמן לאם
לאמים: הן גוי לא תדע תקרא — נתן נגד
וגוי לא ידעוך אליך ירוצו למען — צוה ידע
יהוה אלהיך ולקדוש ישראל כי — קרא רוץ
פארך: דרשו יהוה בהמצאו — קדש
קראהו בהיותו קרוב: יעזב רשע — מצא היה
דרכו ואיש און מחשבתיו וישב — קרב עזב
אל יהוה וירחמהו ואל אלהינו — חשב שוב
כי ירבה לסלח: כי לא מחשבתי — רחם
מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי — רבה
נאם יהוה: כי גבהו שמים מארץ
כן גבהו דרכי מדרכיכם ומחשבתי
ממחשבתיכם: כי כאשר ירד
הגשם והשלג מן השמים ושמה
לא ישוב כי אם הרוה את — רוה
הארץ והולידה והצמיחה ונתן — ילד צמח
זרע לזרע ולחם לאכל: כן יהיה — היה
דברי אשר יצא מפי לא ישוב — פה
אלי ריקם כי אם עשה את אשר
חפצתי והצליח אשר שלחתיו: — צלח
כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון — יצא שלם
ההרים והגבעות יפצחו לפניכם — יבל פצח
רנה וכל עצי השדה ימחאו כף: — פנה רנן
תחת הנעצוץ יעלה ברוש ותחת — מחה עלה
הסרפד יעלה הדס והיה ליהוה — ברש
לשם לאות עולם לא יכרת:
כרת

Omnes ſitientes venite ad aquas: & qui non habetis argentū properate emite & comedite. Venite emite abſq; argento & abſq; vlla cōmutatione vinum & lac. Quare appenditis argētū nō in panib⁹: & laborē vrm̄ nō in ſaturitate? Audite audientes me & comedite bonū & delectabitur in craſſitudīe aīa vr̄a. Inclinate aurē veſtram & venite ad me: audite & viuet aīa vr̄a: & feriā vobiſcū pactum ſempiternū: miſericordias dauid fideles. Ecce teſtē populis dedi eum ducem ac preceptorem gentibus. Ecce gentē quā neſciebas vocabis: & gentes q̄ nō cognouerunt te: ad te current propter dominū deum tuū & ſanctum iſrael: quia glorificauit te. Querite dn̄m dum inueniri pōt inuocate eū dum prope eſt. Derelinquat impi⁹ viā ſuā: & vir iniqu⁹ cogitatiōes ſuas: & reuertatur ad dn̄m & miſerebitur eius: & ad deū noſtrū qm̄ multus eſt ad ignoſcendū. Non eni cogitationes mee cogitationes vr̄e neq; vie vr̄e vie mee: dicit dn̄s. Quia ſicut exaltantur celi a terra: ſic exaltate ſunt vie mee a viis vr̄is & cogitatiōes mee a cogitationibus veſtris. Et quō deſcendit imber & nix de celo: & illuc vltra nō reuertetur: ſed inebriat terrā & īfundit eā: & germinare eam facit: & dat ſemen ſerenti: & panē comedenti: ſic erit verbū meū qđ egredietur de ore meo. Non reuertetur ad me vacuū: ſed faciet quecunq; volui: & pſperabitur in his ad que miſi illud. Quia in leticia egrediemini: & ī pace ducemini. Montes & colles cantabunt coram vobis laudem: & omnia ligna regionis plaudēt manu. Pro ſaliuncula aſcendet abies: & pro vrtica creſcet myrtus. Et erit dominus nominatus in ſignū eternum qđ non auferetur. 56.

Ue q̄ ſititis ite ad aquā: ꝛ q̄tquot
Οὐαὶ οἱ διψῶντες πορεύεσθε ἐφ᾽ ὕδωρ, καὶ ὅσοι
nō habetis argētū: eūtes emite ꝛ comedite
μὴ ἔχετε ἀργύριον, βαδίσαντες ἀγοράσατε καὶ φάγετε
ꝛ ābulate: ꝛ emite abſq; argēto ꝛ p̄cio vinū
καὶ πορεύεσθε, καὶ ἀγοράσατε ἄνευ ἀργυρίου καὶ τιμῆς οἶνον
ꝛ adipē: q̄re emitis argēto nō in panib⁹: ꝛ
καὶ στέαρ, ἵνα τί τιμᾶσθε ἀργυρίου οὐκ ἐν ἄρτοις, καὶ τὸν
laborē vr̄m nō in ſaturitatē? audite me ꝛ co
μόχθον ὑμῶν οὐκ εἰς πλησμονήν; ἀκούσατέ μου καὶ φά
medetis bona: ꝛ delectabit̄ in bonis aīa vr̄a: at-
γεσθε ἀγαθά, καὶ ἐντρυφήσει ἐν ἀγαθοῖς ἡ ψυχὴ ὑμῶν, προσ-
tēdite aurib⁹ vr̄is: ꝛ ſeq̄mini vias
σέχετε τοῖς ὠσὶν ὑμῶν, καὶ ἐπακολουθήσατε ταῖς ὁδοῖς
meas. audite me: ꝛ viuet in bonis aīa vr̄a:
μου. εἰσακούσατέ μου, καὶ ζήσεται ἐν ἀγαθοῖς ἡ ψυχὴ ὑμῶν,
ꝛ diſponā vobis teſtamētū eternū. ſctā dauid fidelia
καὶ διαθήσομαι ὑμῖν διαθήκην αἰώνιον. τὰ ὅσια δαδ τὰ πιστὰ
ecce teſtimoniū gētib⁹: dedi eū pricipē ꝛ p̄ci
ἰδοὺ μαρτύριον ἔθνεσιν, ἔδωκα αὐτὸν ἄρχοντα καὶ προ-
pientē gētib⁹. ecce gētes q̄ nō ſciūt te īuoca
στάσσοντα ἔθνεσιν. ἰδοὺ ἔθνη ἃ οὐκ οἴδασί σε ἐπικαλέ-
bunt te: ꝛ ppl̄i q̄ nō cognouerūt te: ad te
σονταί σε, καὶ λαοὶ οἳ οὐκ ἐπίστανταί σε, ἐπὶ σὲ
cōfugient: ppter dn̄m deū tuū ꝛ ſctm̄
καταφεύξονται, ἕνεκεν κυρίου τοῦ θεοῦ σου καὶ τοῦ ἁγίου
iſrael: q̄r glificauit te. q̄rite dn̄m ꝛ
ἰσραήλ, ὅτι ἐδόξασέν σε. ζητήσατε τὸν κύριον καὶ
cū īueneritis eū īuocate. qn̄ aūt appropiquerit
ἐν τῷ εὑρίσκειν αὐτὸν ἐπικαλέσασθε. ἡνίκα δ᾽ ἂν ἐγγίζῃ
vobis relinquat ipius vias ſuas: ꝛ vir
ὑμῖν ἀπολειπέτω ὁ ἀσεβὴς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ ἀνὴρ
iniqu⁹ cogitatiōes ſuas. ꝛ cōuertat̄ ad dn̄m: ꝛ
ἄνομος τὰς βουλὰς αὐτοῦ, καὶ ἐπιστραφήτω πρὸς κύριον, καὶ
miām cōſeq̄t̄. ꝛ ad deū nr̄m: q̄r multū dimittet
ἐλεηθήσεται. καὶ πρὸς τὸν θεὸν ἡμῶν, ὅτι ἐπιπολὺ ἀφήσει
pctā vr̄a. nō eīn ſūt cogitatiōes mee ſicut cogitati
τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν. οὐ γάρ εἰσιν αἱ βουλαί μου ὥσπερ αἱ βου
ones vr̄e: neq; ſicut vie vr̄e vie mee: dicit dn̄s:
λαὶ ὑμῶν, οὐδὲ ὥσπερ αἱ ὁδοὶ ὑμῶν αἱ ὁδοί μου, λέγει κς,
ſed ſicut diſtat celū a terra: ſic diſtat
ἀλλ᾽ ὡς ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς, οὕτως ἀπέχει ἡ
via mea a viis vr̄is: ꝛ cogitatiōes vr̄e a
ὁδός μου ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν, καὶ τὰ διανοήματα ὑμῶν ἀπὸ
cogitatiōe mea. ſicut eīn ſi deſcēdat pluuia aut nix de
τῆς διανοίας μου. ὡς γὰρ ἂν καταβῇ ὁ ὑετὸς ἢ χιὼν ἐκ τοῦ
celo: ꝛ nō reuertat̄ donec iebriet terrā: ꝛ
οὐρανοῦ, καὶ οὐ μὴ ἀποστραφῇ ἕως ἂν μεθύσῃ τὴν γῆν, καὶ
generet ꝛ germinet ꝛ det ſemē ſeminātī
ἐκτέκῃ καὶ ἐκβλαστήσῃ καὶ δῷ σπέρμα τῷ σπείροντι
ꝛ panē ad comedēdū: ſic erit verbū meū:
καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν, οὕτως ἔσται τὸ ῥῆμά μου,
q̄dcūq; exierit de ore meo: nō reuertet̄ ad
ὃ ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ στόματός μου, οὐ μὴ ἀποστραφῇ πρός
me vacuū donec cōpleat̄ q̄cūq; volui ꝛ pſpe
με κενὸν ἕως ἂν συντελεσθῇ ὅσα ἠθέλησα καὶ εὐοδώ-
rabo vias tuas ꝛ p̄cepta mea. in eīn leticia
σω τὰς ὁδούς σου καὶ τὰ ἐντάλματά μου. ἐν γὰρ εὐφροσύ
egrediemini: ꝛ in gaudio deducemini. nā mōtes ꝛ
νῃ ἐξελεύσεσθε, καὶ ἐν χαρᾷ διδαχθήσεσθε. τὰ γὰρ ὄρη καὶ
colles exiliēt expectātes vos in gaudio ꝛ
οἱ βουνοὶ ἐξαλοῦνται προσδεχόμενοι ὑμᾶς ἐν χαρᾷ καὶ
oīa ligna agri applaudēt ramis
πάντα τὰ ξύλα τοῦ ἀγροῦ ἐπικροτήσει τοῖς κλάδοις
ꝛ p ſtipite vili aſcēdet cypariſſus: p aūt
καὶ ἀντὶ στοιβῆς ἀναβήσεται κυπάρισσος, ἀντὶ δὲ τῆς
conyza aſcendet myrt⁹. ꝛ erit dn̄s in nomē
κονύζης ἀναβήσεται μυρσίνη. καὶ ἔσται κύριος εἰς ὄνομα
ꝛ in ſignū ſempit̄nū ꝛ nō deficiet.
καὶ εἰς σημεῖον αἰώνιον καὶ οὐκ ἐκλείψει. Ca.56.

A
B
ſ.3.d.
C
ſ.19.
Mat. 21.b. Marc 11.c. Luce. 19.g.
D
Hiere 6.c. ſ.10.

© Biblioteca Nacional de España

Trāſla.gre.lxx.cū iter.latina.

A Hec dicit dñs: cuſtodite iudiciū: ꝛ fa
Τάδε λέγει κύριος, φυλάσσεσθε κρίσιν, καὶ ποι
cite iuſticiā. appropiquit ſalutare meū vt veni
ήσατε δικαιοσύνην. ἤγγικεν τὸ σωτήριόν μου παραγίνε
at: ꝛ mia mea vt reuelet. beat⁹ vir
σθαι, καὶ τὸ ἔλεός μου ἀποκαλυφθῆναι. μακάριος ἀνὴρ
faciēs hec: ꝛ hō retinēs iſta: ꝛ
ὁ ποιῶν ταῦτα, καὶ ἄνθρωπος ὁ ἀντεχόμενος αὐτῶν, καὶ
cuſtodiēs ſabbata nō ꝓfanare ea: ꝛ ſer
φυλάσσων τὰ σάββατα μὴ βεβηλοῦν αὐτά, καὶ διατη
uās man⁹ ſuas ne faciat iniqua. nō dicat alie
ρῶν τὰς χεῖρας αὐτοῦ μὴ ποιεῖν ἄδικα. μὴ λεγέτω ὁ ἀλ-
nigena q̄ apposit⁹ eſt ad dñm dicēs: ſeparatiōe ſepa
λογενὴς ὁ προσκείμενος πρὸς κύριον λέγων, ἀφορισμῷ ἀφο
bit me vtiq; dñs a ppl̄o ſuo: ꝛ nō dicat
ριεῖ με ἄρα κύριος ἀπὸ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ μὴ λεγέτω ὁ
eunuch⁹: q꞉ ego ſum lignū aridū: q꞉ hec dicit do
εὐνοῦχος, ὅτι ἐγώ εἰμι ξύλον ξηρόν, ὅτι τάδε λέγει κύ-
B min⁹ eunuchis: q̄ cuſtodierit ſabbata
ριος τοῖς εὐνούχοις, ὅσοι ἂν φυλάξωνται τὰ σάββατά
mea: ꝛ elegerit q̄ ego volo: ꝛ tenuerint teſta
μου, καὶ ἐκλέξωνται ἃ ἐγὼ θέλω, καὶ ἀντέχωνται τῆς δια
mētū meū: dabo eis in domo mea ꝛ in mu
θήκης μου, δώσω αὐτοῖς ἐν τῷ οἴκῳ μου καὶ ἐν τῷ τεί-
ro meo locū noīatū meliorē filiis ꝛ filiab⁹:
χει μου τόπον ὀνομαστὸν κρείττω υἱῶν καὶ θυγατέρων,
nomē ſempiternū dabo eis: ꝛ nō deficiet ꝛ
5.d. ὄνομα αἰώνιον δώσω αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐκλείψει καὶ τοῖς
alienigenis additis dño ſeruire ei:
ἀλλογενέσι τοῖς προσκειμένοις κυρίῳ δουλεύειν αὐτῷ,
C ꝛ diligere nomē ei⁹ vt ſint ei in ſeruos
καὶ ἀγαπᾶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ τοῦ εἶναι αὐτῷ εἰς δούλους
ꝛ ācillas: ꝛ oēs cuſtodiētes ſab
καὶ δούλας, καὶ πάντας τοὺς φυλασσομένους τὰ σάβ
bata mea vt nō violent ea: ꝛ tenētes teſta
βατά μου μὴ βεβηλοῦν αὐτά, καὶ ἀντεχομένους τῆς δια
mētū meū iducā illos in mōtē ſcm̄ meū:
5.19. θήκης μου εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου,
ꝛ letificabo eos in domo orationis mee
καὶ εὐφρανῶ αὐτοὺς ἐν τῷ οἴκῳ τῆς προσευχῆς μου
holocauſta eoꝝ ꝛ victime eoꝝ e-
τὰ ὁλοκαυτώματα αὐτῶν καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν ἔσον
rūt acceptabiles ſup altare meū. nā dom⁹ mea
ται δεκταὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου. ὁ γὰρ οἶκός μου οἶ
dom⁹ orōnis vocabit̄ cūctis gētib⁹ dixit
Mat. 21.b. Marci 11.c. Luce. 19.g. κος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν εἶπεν
dñs dñs cōgregās diſperſos iſrael
κύριος κύριος ὁ συνάγων τοὺς διεσπαρμένους ἰσραήλ,
q꞉ cōgregabo ad eū cōgregationē. oēs beſtie
ὅτι συνάξω ἐπ᾽ αὐτὸν συναγωγήν. πάντα τὰ θηρία τὰ
D agreſtes venite comedite oēs beſtie ſylue
ἄγρια δεῦτε φάγετε πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ
videte qm̄ excecati ſūt oēs nō cognouerūt
ἴδετε ὅτι ἐκτετύφλωνται πάντες οὐκ ἔγνωσαν.
vniuerſi canes muti nō poterūt latrare: ſomnian
πάντες κύνες ἐνεοὶ οὐ δυνήσονται ὑλακτεῖν, ἐνυπνια
tes lectū amātes ad dormitādū: ꝛ canes ipudē
ζόμενοι κοίτην φιλοῦντες νυστάξαι, καὶ οἱ κύνες ἀναι-
tes aīa nō ſciētes ſaturitatē: ꝛ ſūt mali
δεῖς τῇ ψυχῇ οὐκ εἰδότες πλησμονήν, καὶ εἰσὶ πονηροὶ
nō ſciētes itelligētiā oēs vias ſuas ſecu
οὐκ εἰδότες σύνεσιν. πάντες ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἐξη
ti ſunt vn⁹quiſq; ſcdm ſuā auariciā ſi-
κολούθησαν ἕκαστος κατὰ τὸ ἑαυτοῦ πλεονέκτημα ἅ
mul a ſūmitate ei⁹ venite ſumam⁹ vinū ꝛ ine-
Hiere. 6.c. 5.10.b μα ἀπ᾽ ἄκρου αὐτοῦ δεῦτε λάβωμεν οἶνον καὶ οἰνω-
briemur ebrietate: ꝛ erit talis dies craſtina
φλυγήσωμεν μέθη, καὶ ἔσται τοιαύτη ἡμέρα αὔριον
magna āplius nimis.
μεγάλη μᾶλλον σφόδρα. Ca.57.

Trāſla.B.Hie.

A Hec dicit dominus. Cuſtodite iudicium & facite iuſticiam: quia iuxta eſt ſalus mea vt veniat & iuſticia mea vt reueletur. Beat⁹ vir qui facit hoc: & filius hominis qui apphendet iſtud. Cuſtodiens ſabbatū ne polluat illud: cuſtodiēs man⁹ ſuas: ne faciat oē malū. Et non dicat filius aduene qui adheret domino: dicens. Separatione diuidet me dominus a populo ſuo. Et non dicat eunuchus: ecce ego lignum aridum.

B Quia hec dicit dominus eunuchis: qui cuſtodierint ſabbata mea: & elegerint que ego volui & tenuerint fedus meū: dabo eis in domo mea & in muris meis locū & nomē melius filiis & filiabus. Nomen ſēpiternū dabo eis: quod nō peribit. Et filios aduene qui adherēt domino vt colant eum: et diligant nomen eius: vt ſint ei in ſeruos:

C oēm cuſtodientē ſabbatū ne polluat illud: & tenētem fedus meū: adducā eos in montē ſanctū meū: & letificabo eos i domo orōnis mee. Holocauſta & victime eoꝝ placebūt mihi ſup altari meo: qa domus mea dom⁹ orōnis vocabitur cūctis populis ait domin⁹ deus qui cōgregat diſperſos iſrael. Adhuc cōgregabo ad eū cōgregatos ei⁹.

D Omēs beſtie agri venite ad deuorandū vniuerſe beſtie ſaltus. Speculatores eius ceci omnes: neſcierunt vniuerſi canes muti non valentes latrare: videntes vana: dormientes & amantes ſomnia: & canes impudentiſſimi neſcierunt ſaturitatem. Ipſi paſtores ignorauerunt intelligentiam. Omnes in viā ſuā declinauerūt: vnuſquiſq; ad auariciā ſuā: a ſummo vſq; ad nouiſſimū. Venite ſumamus vinū: & īpleamur ebrietate: & erit ſicut hodie: ſic & cras & multo amplius. 57.

Tex.heb.Eſa.lvj.

כה אמר יהוה שמרו
משפט ועשו צדקה כי קרובה
ישועתי לבוא וצדקתי להגלות:
אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם
יחזיק בה שמר שבת מחללו
ושמר ידו מעשות כל רע: ואל
יאמר בן הנכר הנלוה אל יהוה
לאמר הבדל יבדילני יהוה מעל
עמו ואל יאמר הסריס הן אני
עץ יבש: כי כה אמר יהוה
לסריסים אשר ישמרו את
שבתותי ובחרו באשר חפצתי
ומחזיקים בבריתי: ונתתי להם
בביתי ובחומתי יד ושם טוב מבנים
ומבנות שם עולם אתן לו אשר
לא יכרת: ובני הנכר הנלוים על
יהוה לשרתו ולאהבה את שם
יהוה להיות לו לעבדים כל
שמר שבת מחללו ומחזיקים
בבריתי: והביאותים אל הר קדשי
ושמחתים בבית תפלתי עולתיהם
וזבחיהם לרצון על מזבחי כי
ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים:
נאם אדני יהוה מקבץ נדחי
ישראל עוד אקבץ עליו לנקבציו:
כל חיתו שדי אתיו לאכל
כל חיתו ביער: צפו עורים
כלם לא ידעו כלם כלבים
אלמים לא יוכלו לנבח הזים
שכבים אהבי לנום: והכלבים
עזי נפש לא ידעו שבעה והמה
רעים לא ידעו הבין כלם
לדרכם פנו איש לבצעו מקצהו:
אתיו אקחה יין ונסבאה שכר
והיה כזה יום מחר גדול
יתר מאד:

Pritiua.heb.

Cap.lvj.

שפט עשה
קרב ישע
גלה
אנש עשה
חזק
עשה רוע
אמר לוה
בדל
סרס
שמר
חזק ברת
חמה בנה
עלם נתן
כרת
היה
חזק
פלל עלה
רצה זבח
קרא
קבץ דחה
חיה שדה
אתה צפה
יכל הזה
עזז
רעה בין
פנה
לקח סבא
גדל

BIBLIOTECA NACIONAL

© Biblioteca Nacional de España

Cap. lvij.

הצדיק אבד ואין איש שם
על לב ואנשי חסד נאספים באין
מבין כי מפני הרעה נאסף
הצדיק׃ יבוא שלום ינוחו על
משכבותם הלך נכחו׃ ואתם קרבו
הנה בני עננה זרע מנאף ותזנה׃
על מי תתענגו על מי תרחיבו
פה תאריכו לשון הלוא אתם
ילדי פשע זרע שקר׃ הנחמים
באלים תחת כל עץ רענן שחטי
הילדים בנחלים תחת סעפי
הסלעים׃ בחלקי נחל חלקך הם
הם גורלך גם להם שפכת נסך
העלית מנחה העל אלה אנחם׃
על הר גבה ונשא שמת משכבך
גם שם עלית לזבח זבח׃ ואחר
הדלת והמזוזה שמת זכרונך
כי מאתי גלית ותעלי הרחבת
משכבך ותכרת לך מהם אהבת
משכבם יד חזית׃ ותשרי למלך
בשמן ותרבי רקחיך ותשלחי
צריך עד מרחק ותשפילי עד
שאול׃ ברב דרכך יגעת לא אמרת
נואש חית ידך מצאת על כן
לא חלית׃ ואת מי דאגת ותיראי
כי תכזבי ואותי לא זכרת לא
שמת על לבך הלא אני מחשה
ומעלם ואותי לא תיראי׃ אני
אגיד צדקתך ואת מעשיך ולא
יועילוך׃ בזעקך יצילך קבוציך
ואת כלם ישא רוח יקח הבל
והחוסה בי ינחל ארץ ויירש הר
קדשי׃ ואמר סלו סלו פנו דרך
הרימו מכשול מדרך עמי׃ כי כה
אמר רם ונשא שכן עד וקדוש
שמו מרום וקדוש אשכון ואת

צדק שום
אסף בין
פנה רוע
בוא נוח
שכב
עון נאף
זנה ענג
רחב ארך
לשון
חמם
איל
עלה נחם
שום שכב
עלה
זוד
גלה עלה
כרת
שכב חזה
שור רבה
רקח שלח
ציר שפל
שאל
יאש חיה
חלה ירא
כזב את
שום חשה
ירא
נגד עשה
יעל נצל
קבץ נשא
לקח חסה
נחל ירש
סלל פנה
רום כשל
רום קדש
רום שכן

Iuſtus perit: & non eſt qui recogitet in corde ſuo: & viri miſericordie colliguntur: qa nō eſt q intelligat. A facie eni malicie collectus eſt iuſtus. Veniat pax: requieſcat in cubili ſuo: q ambulauit in directiōe ſua. Vos aūt accedite huc filii auguratricis: ſemē adulteri & fornicarie. Sup quē luſiſtis? Sup quē dilataſtis os: & eieciſtis linguam? Nunquid non vos filii ſceleſti: ſemen mendax? Qui conſolamini in diis ſubter oē lignū frondoſum immolātes paruulos in torrētibus ſubter eminentes petras. In partibus torrentis pars tua: hec eſt ſors tua. Et ipſis effudiſti libamen: obtuliſti ſacrificiū. Nūqd ſup his nō idignabor? Sup montē excelſum & ſublimē poſuiſti cubile tuū: & illuc aſcendiſti vt imolares hoſtias. Et poſt oſtium & retro poſtem poſuiſti memoriale tuū: qa iuxta me diſcoopuiſti & ſuſcepiſti adulterū. Dilataſti cubile tuū: & pepigiſti cū eis fedus. Dilexiſti ſtratum eorum manu apta: & ornaſti te regi vnguento: & multiplicaſti pigmenta tua. Miſiſti legatos tuos procul & humiliata es vſq; ad inferos. In multitudine vie tue laboraſti: nec dixiſti: quieſcā. Vitā manꝰ tue inueniſti. Propterea non rogaſti. Pro quo ſollicita timuiſti: quia mentita es: & mei non es recordata: neq; cogitaſti in corde tuo: quia ego tacens & quaſi non videns: & mei oblita es. Ego autē annunciabo iuſticiam tuam: & opera tua non pderūt tibi: cū clamaueris liberent te cōgregati tui. Et omnes eos auferet ventus: tollet aura. Qui aūt fiduciā hēt mei: hereditabit terrā & poſſidebit montē ſctm meū: & dicā. Viā facite: pbete iter: declinate de ſemita auferte offendicula de via ppli mei. Quia hec dicit excelſus & ſublimis hitās eternitatē: & ſctm nomē eius in excelſo & in ſancto habitās: & cū

Videte quomō iuſtus periit: τ nullꝰ vir ſu
Ἴδετε ὡς ὁ δίκαιος ἀπώλετο, καὶ οὐδεὶς ἀνὴρ ἐκ-
ſcipit corde: τ viri iuſti tollunt: τ nemo
δέχεται τῇ καρδίᾳ, καὶ ἄνδρες δίκαιοι αἴρονται, καὶ οὐδεὶς
cōſiderat. ab eni facie iniqtatis ablatꝰ ē iuſtus. erit
κατανοεῖ. ἀπὸ γὰρ προσώπου ἀδικίας ἦρται ὁ δίκαιος. ἔσαι
in pace ſepultura eiꝰ: ablata ē de medio. vos aūt ac
ἐν εἰρήνῃ ἡ ταφὴ αὐτοῦ, ἦρται ἐκ μέσου. ὑμεῖς δὲ προσα-
cedite huc filii iniq ſemē adulterox τ meretricis. in
γάγετε ὧδε υἱοὶ ἄνομοι σπέρμα μοιχῶν καὶ πόρνης. ἐν
quo inſultaſtis: τ ſup quē apuiſtis os vrm:
τίνι ἐνετρυφήσατε; καὶ ἐπὶ τίνα ἠνοίξατε τὸ σόμα ὑμῶν;
τ ſup quē eieciſtis linguā vram: nōne vos
καὶ ἐπὶ τίνα ἐχαλάσατε τὴν γλῶσσαν ὑμῶν; οὐχὶ ὑμεῖς
eſtis filii pditiōis: ſemē vile: aduocantes
ἐσὲ τέκνα ἀπωλείας; σπέρμα ἄτιμον; οἱ παρακαλοῦντες
ad idola ſubter arbores frōdoſas: iugulātes filii
ἐπὶ τὰ εἴδωλα ὑπὸ δένδρα δασέα, σφάζοντες τὰ τέκ-
os vros in vallibꝰ: p mediū petrax. illa
να αὐτῶν ἐν ταῖς φάραγξιν; ἀναμέσον τῶν πετρῶν. ἐκείνη
tua pars: hec tua ſors: τ illis effudiſti liba-
σου ἡ μερίς, οὗτός σου ὁ κλῆρος, κἀκείνοις ἐξέχεας σπον-
mina: τ his obtuliſti hoſtias. ſup his nō
δάς, καὶ τούτοις ἀνήνεγκας θυσίας. ἐπὶ τούτοις οὐκ
iraſcar dicit dñs. ſup mōtē excelſum τ ſubli
ὀργισθήσομαι λέγει κύριος. ἐπ᾽ ὄρος ὑψηλὸν καὶ μετέω-
mē illic tuū cubile τ illic aſcēdiſti vt imolares hoſtias
ρον ἐκεῖ σου ἡ κοίτη καὶ ἐκεῖ ἀνεβίβασας θῦσαι θυσίας
tuas: τ poſt poſtes hoſtii tui poſuiſti me
σου, καὶ ὀπίσω τῶν σαθμῶν τῆς θύρας σου ἔθηκας μνη-
moriā tuā. putabas: qm ſi receſſeris a me plus aliqd
μόσυνά σου. ἐλογίσθης, ὅτι ἐὰν ἀποσῇς ἀπ᾽ ἐμοῦ πλεῖόν τι
hiturꝰ. dilexiſti dormiētes tecū: τ multi
ἕξειν. ἠγάπησας τοὺς κοιμωμένους μετὰ σοῦ, καὶ ἐπλη-
plicaſti fornicationē tuā cū eis: τ multos feci-
θυνας τὴν πορνείαν σου μετ᾽ αὐτῶν, καὶ πολλοὺς ἐποίη-
ſti eos q pcul a te: τ miſiſti legatos
σας τοὺς μακρὰν ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπέσειλας πρέσβεις
vltra terios tuos: τ humiliata es vſq; ad iferos mul
ὑπὲρ τὰ ὅριά σου, καὶ ἐταπεινώθης ἕως ᾅδου ταῖς πο-
tis itineribꝰ tuis. laboraſti τ nō dixiſti deſinā:
λυοδίαις σου. ἐκοπίασας καὶ οὐκ εἶπας παύσομαι,
cōfortata qr feciſti hec: ppter hoc nō roga
ἐνισχύουσα ὅτι ἔπραξας ταῦτα, διὰ τοῦτο οὐ κατεδεή-
ſti me tu: quē timēs pterrita es. τ mētita es
θης μου σύ, τίνα εὐλαβηθεῖσα ἐφοβήθης. καὶ ἐψεύσω
mihi: τ nō recordata es mei: neq; cepiſti me in mē
με, καὶ οὐκ ἐμνήσθης μου, οὐδὲ ἔλαβές με εἰς τὴν διάνοι-
te tua: neq; in corde tuo. τ ego te vidēs deſpi
άν σου, οὐδὲ εἰς τὴν καρδίαν σου. καὶ ἐγώ σε εἰδὼν πα-
cio: τ me nō timuiſti: τ ego ānūciabo iu
ρορῶ, καὶ ἐμὲ οὐκ ἐφοβήθης, καὶ ἐγὼ ἀπαγγελῶ τὴν δι-
ſticiā tuā: τ mala tua nō pderūt tibi: cū
καιοσύνην σου, καὶ τὰ κακά σου οὐχ ὠφελήσουσί σοι, ὅταν
clamaueris eruāt te in tribulatiōe tua. iſtos
ἀναβοήσῃς ἐξελέσθωσάν σε ἐν τῇ θλίψει σου. τούτους
eni oēs vētꝰ tollet τ auferet tēpeſtas. at
γὰρ πάντας ἄνεμος λήψεται καὶ ἀποίσει καταιγίς. οἱ δὲ
ſperātes in me: poſſidebūt terrā τ hereditabūt
ἀντεχόμενοι ἐν ἐμοί, κτήσονται γῆν καὶ κληρονομήσουσι
mōtē ſctm meū. τ dicēt: mūdate a fa
τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου. καὶ ἐροῦσι, καθαρίσατε ἀπὸ προσ-
cie eiꝰ vias: τ auferte offendicula de via
ώπου αὐτοῦ ὁδούς, καὶ ἄρατε σκῶλα ἀπὸ τῆς ὁδοῦ
ppli mei. hec dicit dñs excelſus q in excelſis habi
τοῦ λαοῦ μου. τάδε λέγει κύριος ὁ ὕψισος ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοι-
tat in eternū: ſanctꝰ in ſctis nomē illi: dñs excel
κῶν εἰς τὸν αἰῶνα, ἅγιος ἐν ἁγίοις ὄνομα αὐτῷ, κύριος ὕψι-
ſus in ſctis requieſcens: τ
σος ἐν ἁγίοις ἀναπαυόμενος, καὶ

© Biblioteca Nacional de España

puſillanimis dās patientiā: ⁊ dās vitā
ὀλιγοψύχοις διδοὺς μακροθυμίαν, καὶ δοὺς ζωὴν τοῖς
cōtritis corde. nō in eternū vlciſ
συντετριμμένοις τὴν καρδίαν. οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἐκδι=
car vos: neq; ſemp iraſcar vobis. ſpirit
κήσω ὑμᾶς, οὐδὲ διαπαντὸς ὀργισθήσομαι ὑμῖν. πνεῦ
tus eñi a me egrediet: ⁊ flatū oēm ego fe
μα γὰρ παρ' ἐμοῦ ἐξελεύσεται, καὶ πνοὴν πᾶσαν ἐγὼ ἐποί
ci. ppt pctm̄ modicū qd triſtitia affeci eū: ⁊ pcuſ
ησα. διὰ ἁμαρτίαν βραχύ τι ἐλύπησα αὐτόν, καὶ ἐπά
ſi eū. ⁊ auerti faciē meā ab eo:
ταξα αὐτόν. καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτοῦ,
⁊ cōtriſtat⁹ ſū: ⁊ abiit triſtis in viis ſuis.
καὶ ἐλυπήθη, καὶ ἐπορεύθη στυγνὸς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.
vias ei⁹ vidi: ⁊ ſanaui eū: ⁊ cōſolat⁹
τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ ἑώρακα, καὶ ἰασάμην αὐτόν, καὶ παρε
ſum eū: ⁊ dedi ei cōſolationē verā
κάλεσα αὐτόν, καὶ ἔδωκα αὐτῷ παράκλησιν ἀληθινὴν
pacē ſup pacē his q̄ lōge ⁊ his q̄ ppe ſūt. ⁊
εἰρήνην ἐπ' εἰρήνην τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγὺς οὖσιν. καὶ
dixit dn̄s: ſanabo eos: at iniq̄ ſic fluctu
εἶπεν κύριος, ἰάσομαι αὐτούς, οἱ δὲ ἄδικοι οὕτως κλυ=
abunt: ⁊ q̄eſcere nō poterūt. nō
δωνισθήσονται, καὶ ἀναπαύσασθαι οὐ δυνήσονται. οὐκ
s.48.d eſt gaudere ipſis dixit dn̄s de⁹.
ἔστι χαίρειν τοῖς ἀσεβέσιν εἶπεν κύριος ὁ θεός. Ca.58.

A Clama in fortitudie ⁊ ne parcas q̄ſi tubā
Ἀναβόησον ἐν ἰσχύϊ καὶ μὴ φείσῃ ὡς σάλπιγγα
exalta vocē tuā: ⁊ āñūcia pplo meo
ὕψωσον τὴν φωνήν σου, καὶ ἀνάγγειλον τῷ λαῷ μου τὰ
pctā eoꝝ: ⁊ domui iacob iniq̄tates
ἁμαρτήματα αὐτῶν, καὶ τῷ οἴκῳ Ἰακὼβ τὰς ἀνομίας
eoꝝ. me die. de die querēt: ⁊ ſcire meas
αὐτῶν. ἐμὲ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ζητήσουσι, καὶ γνῶναί μου
C vias deſiderāt: q̄ſi ppl's iuſticiā faciēs:
τὰς ὁδοὺς ἐπιθυμοῦσιν, ὡς λαὸς δικαιοσύνην πεποιηκώς,
⁊ iudiciū dei ſui nō dereliquēs. petūt me
καὶ κρίσιν θεοῦ αὐτοῦ μὴ ἐγκαταλελοιπώς. αἰτοῦσί με
nūc iudiciū iuſtū: ⁊ appꝑiquare deo cupiūt dicen
νῦν κρίσιν δικαίαν, καὶ ἐγγίζειν θεῷ ἐπιθυμοῦσι λέγον=
tes: q̄re ieiunauim⁹ ⁊ nō vidiſti: humiliaui
τες, τί ὅτι ἐνηστεύσαμεν καὶ οὐκ εἶδες, ἐταπεινώσα=
m⁹ aīas nr̄as ⁊ nō cognouiſti. in eñi die
μεν τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ οὐκ ἔγνως. ἐν γὰρ ταῖς ἡμέ=
bus ieiunioꝝ vr̄oꝝ iuenitis volūtates vr̄as: ⁊
ραις τῶν νηστειῶν ὑμῶν εὑρίσκετε τὰ θελήματα ὑμῶν, καὶ
oēs ſubiectos vr̄os affligitis in iudiciū ⁊
πάντας τοὺς ὑποχειρίους ὑμῶν νύσσετε εἰς κρίσιν καὶ
pugnas: ieiunatis ⁊ pcutitis pugnis humilē. q̄
μάχας, νηστεύετε καὶ τύπτετε πυγμαῖς ταπεινόν. ἵνα=
re mihi ieiunatis ſicut hodie vt audiat in clamore
B D τί μοι νηστεύετε ὡς σήμερον ἀκουσθῆναι ἐν κραυγῇ τὴν
vox vr̄a. nō hoc ieiuniū elegi: ⁊ di
φωνὴν ὑμῶν. οὐ ταύτην τὴν νηστείαν ἐξελεξάμην, καὶ ἡμέ
em humiliare hoīem aīam ſuā: neq; ſi īcurua
ραν ταπεινοῦν ἄνθρωπον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, οὐδ' ἂν κάμ=
ueris q̄ſi circulū collū tuū ⁊ ciliciū ⁊ cine
ψῃς ὡς κρίκον τὸν τράχηλόν σου καὶ σάκκον καὶ σπο=
rem ſubſtraueris. neq; ſic vocabitis ieiuniū acceptabile:
δὸν ὑποστρώσῃ. οὐδ' οὕτως καλέσετε νηστείαν δεκτήν,
nō tale ego elegi ieiuniū: dicit dn̄s: ſed
οὐχὶ τοιαύτην ἐγὼ ἐξελεξάμην νηστείαν, λέγει κύριος, ἀλ
ſolue oēm colligaturā iniq̄tatis diſſolue: obligatiōes
λὰ λύε πάντα σύνδεσμον ἀδικίας, διάλυε στραγγαλιὰς
violētaꝝ cautionū: dimitte cōfractos in remiſſi
βιαίων συναλλαγμάτων, ἀπόστελλε τεθραυσμένους ἐν ἀφέ
one: ⁊ oēm ſcripturā iniquā cōſcide. frāge
σει, καὶ πᾶσαν συγγραφὴν ἄδικον διάσπα. διάθρυπτε
C eſurienti panē tuū ⁊ pauperes ſine tecto induc
πεινῶντι τὸν ἄρτον σου καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἰσάγαγε
in domū tuā. ſi videris nudū
εἰς τὸν οἶκόν σου. ἐὰν ἴδῃς γυμνὸν

contrito & humili ſpiritu: vt viuificet ſpiritū humiliū & viuificet cor contritorum. Non eñi in ſempiternū litigabo: neq; vſq; ad finem iraſcar: q̄a ſpiritus a facie mea egredietur: & flatus ego faciā. Propter iniq̄tatē auaricie ei⁹ iratus ſum: & pcuſſi eū. Abſcondi & indignatus ſum. Et abiit vagus in via cordis ſui. Vias eius vidi & ſanaui eum: & reduxi eum & reddidi cōſolationes ipſi & lugētibus eius. Creaui fructū labiorum pacem: pacē ei qui longe eſt: & qui prope dixit dominus & ſanaui eum. Impii autē quaſi mare feruens quod quieſcere nō poteſt: & redundant fluctus eius in conculcationē & lutum. Non eſt pax impiis: dicit deus meus.

58.

Clama ne ceſſes: q̄ſi tuba exalta vocē tuā: & annūcia pplo meo ſcelera eorū: & domui iacob pctā eorū. Me etenim de die in diē querūt & ſcire vias meas volūt quaſi gēs que iuſticiam fecerit & que iudicium dei ſui nō dereliq̄rit. Rogant me iudicia iuſticie: & appropinquare deo volūt. Quare ieiunauim⁹ & nō aſpexiſti: humiliauim⁹ aīas nr̄as & neſciſti. Ecce in die ieiunii veſtri inuenitur volūtas vr̄a & oēs debitores vr̄os repetitis. Ecce ad lites & ad cōtentiōes ieiunatis: & percutitis pugno impie. Nolite ieiunare ſicut vſq; ad hāc diē vt audiatur in excelſo clamor veſter. Nunqd tale eſt ieiuniū qd̄ elegi per diē affligere hominē animā ſuā. Nūqd contorq̄re q̄ſi circulū caput ſuū: & ſaccū & cinerem ſternere: Nunqd iſtud vocabis ieiuniū: & diē acceptabilē dn̄o? Nōne hoc eſt magis ieiuniū qd̄ elegi. Diſſolue colligatiōes ipietatis ſolue faſciculos deprimētes. Dimitte eos q cōfracti ſunt liberos: & oē onus dirūpe. Frange eſurienti panē tuū: & egenos vagoſq; induc in domum tuam. Cum videris nudum

דכא ושפל רוח להחיות רוח
שפלים ולהחיות לב נדכאים: כי
לא לעולם אריב ולא לנצח
אקצוף כי רוח מלפני יעטוף
ונשמות אני עשיתי: בעון בצעו
קצפתי ואכהו הסתר ואקצף
וילך שובב בדרך לבו: דרכיו
ראיתי וארפאהו ואנחהו ואשלם
נחומים לו ולאבליו: בורא ניב
שפתים שלום שלום לרחוק
ולקרוב אמר יהוה ורפאתיו:
והרשעים כים נגרש כי השקט
לא יוכל ויגרשו מימיו רפש
וטיט: אין שלום אמר אלהי
לרשעים:

Cap. lviij

קרא בגרון אל תחשך כשופר
הרם קולך והגד לעמי פשעם
ולבית יעקב חטאתם: ואותי יום יום
ידרשון ודעת דרכי יחפצון כגוי
אשר צדקה עשה ומשפט אלהיו
לא עזב ישאלוני משפטי צדק
קרבת אלהים יחפצון: למה צמנו
ולא ראית ענינו נפשנו ולא תדע
הן ביום צמכם תמצאו חפץ וכל
עצביכם תנגשו: הן לריב ומצה
תצומו ולהכות באגרף רשע לא
תצומו כיום להשמיע במרום
קולכם: הכזה יהיה צום אבחרהו יום
ענות אדם נפשו הלכף כאגמן
ראשו ושק ואפר יציע הלזה תקרא
צום ויום רצון ליהוה: הלוא זה
צום אבחרהו פתח חרצבות רשע
התר אגדות מוטה ושלח רצוצים
חפשים וכל מוטה תנתקו: הלוא
פרס לרעב לחמך ועניים
מרודים תביא בית כי תראה ערם

חיה
דכא
עלם רוב
קצף כנה
עטף עשה
נכה סתר
קצף שבב
ראה רפא
נחה שלם
נחם ברא
נוב שפה
שלם רחק
קרב גרש
שקט יכל
גרש
גרן חשך
שפר רום
נגד את
דרש ידע
חפץ
שפט
שאל
צום
ראה ענה
ידע צום
מצא
נגש רוב
נכה גרף
שמע רום
היה בחר
ענה כפף
יצע קרא
רצה
נתר רצץ
נתק
ענה
מרד בוא
ראה

© Biblioteca Nacional de España

Tex. he.	Primitiua
וְכִסִּיתוֹ וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלָּם׃	כסה עלם
אָז יִבָּקַע כַּשַּׁחַר אוֹרֶךָ וַאֲרֻכָתְךָ	בקע
מְהֵרָה תִצְמָח וְהָלַךְ לְפָנֶיךָ צִדְקֶךָ	צמח פנה
כְּבוֹד יְהוָה יַאַסְפֶךָ׃ אָז תִּקְרָא	כבד אסף
וַיהוָה יַעֲנֶה תְּשַׁוַּע וְיֹאמַר הִנֵּנִי	קרא ענה
אִם תָּסִיר מִתּוֹכְךָ מוֹטָה שְׁלַח	שוע אמר סור
אֶצְבַּע וְדַבֶּר אָוֶן׃ וְתָפֵק לָרָעֵב	צבע פוק
נַפְשֶׁךָ וְנֶפֶשׁ נַעֲנָה תַּשְׂבִּיעַ וְזָרַח	ענה שבע
בַּחֹשֶׁךְ אוֹרֶךָ וַאֲפֵלָתְךָ כַּצָּהֳרָיִם׃	
וְנָחֲךָ יְהוָה תָּמִיד וְהִשְׂבִּיעַ	נחה תמד
בְּצַחְצָחוֹת נַפְשֶׁךָ וְעַצְמֹתֶיךָ יַחֲלִיץ	צחח
וְהָיִיתָ כְּגַן רָוֶה וּכְמוֹצָא מַיִם	חלץ היה
אֲשֶׁר לֹא יְכַזְּבוּ מֵימָיו׃ וּבָנוּ	יצא כזב
מִמְּךָ חָרְבוֹת עוֹלָם מוֹסְדֵי דוֹר	מי בנה מן עלם
וָדוֹר תְּקוֹמֵם וְקֹרָא לְךָ גֹּדֵר	יסד קום
פֶּרֶץ מְשֹׁבֵב נְתִיבוֹת לָשָׁבֶת׃ אִם	שוב נתב
תָּשִׁיב מִשַּׁבָּת רַגְלֶךָ עֲשׂוֹת חֲפָצֶיךָ	ישב שוב עשה
בְּיוֹם קָדְשִׁי וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג	
לִקְדוֹשׁ יְהוָה מְכֻבָּד וְכִבַּדְתּוֹ	קדש כבד
מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ	מצא
וְדַבֵּר דָּבָר׃ אָז תִּתְעַנַּג עַל יְהוָה	ענג
וְהִרְכַּבְתִּיךָ עַל בָּמֳתֵי אָרֶץ	רכב במה
וְהַאֲכַלְתִּיךָ נַחֲלַת יַעֲקֹב אָבִיךָ כִּי פִּי	אכל פה
יְהוָה דִּבֵּר׃ הֵן לֹא	Cap. lix.
קָצְרָה יַד יְהוָה מֵהוֹשִׁיעַ וְלֹא כָבְדָה	ישע
אָזְנוֹ מִשְּׁמוֹעַ׃ כִּי אִם עֲוֹנֹתֵיכֶם	שמע
הָיוּ מַבְדִּלִים בֵּינֵכֶם לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם	היה בדל
וְחַטֹּאותֵיכֶם הִסְתִּירוּ פָנִים מִכֶּם	סתר פנה
מִשְּׁמוֹעַ׃ כִּי כַפֵּיכֶם נְגֹאֲלוּ בַדָּם	כפף גאל
וְאֶצְבְּעוֹתֵיכֶם בֶּעָוֹן שִׂפְתוֹתֵיכֶם	צבע שפה
דִּבְּרוּ שֶׁקֶר לְשׁוֹנְכֶם עַוְלָה תֶהְגֶּה׃	לשן הגה
אֵין קֹרֵא בְצֶדֶק וְאֵין נִשְׁפָּט	שפט
בֶּאֱמוּנָה בָּטוֹחַ עַל תֹּהוּ וְדַבֶּר שָׁוְא	אמן בטח
הָרוֹ עָמָל וְהוֹלֵיד אָוֶן׃ בֵּיצֵי	תהה הרה ילד
צִפְעוֹנִי בִּקֵּעוּ וְקוּרֵי עַכָּבִישׁ יֶאֱרֹגוּ	ארג
הָאֹכֵל מִבֵּיצֵיהֶם יָמוּת וְהַזּוּרֶה	מות זרה

operi eum: & carnem tu
am ne deſpexeris.
Tunc erũpet q̃ſi mane
lumen tuũ & ſanitas tua
citi⁹ orietur. Et anteibit
faciem tuã iuſticia tua &
gloria domini colliget
te. Tunc inuocabis:
& dñs exaudiet: clama-
bis & dicet ecce adſum.
Si abſtuleris de medio
tui cathenã: & deſieris ex
tẽdere digitũ: & loqui q̃d
nõ ꝓdeſt. Cuʒ effuderis
eſurienti animã tuã: & ani
mam afflictã repleueris:
orietur in tenebris lux
tua: & tenebre tue erunt
ſicut meridies. Et requiẽ
tibi dabit dñs ſemꝑ: &
ĩplebit ſplẽdoribus aĩam
tuã: & oſſa tua liberabit.
Et eris q̃ſi hortus irrigu
us: & ſicut fons aquarũ
cui⁹ nõ deficient aque.
Et edificabuntur
in te deſerta ſeculorum
fundamenta gñationis
& generatiõis ſuſcitabis.
Et vocaberis edificator
ſepiuʒ: auertẽs ſemitas
in quietem. Si
auerteris a ſabbato pe-
dem tuũ facere volũtatẽ
tuã in die ſctõ meo: & vo
caueris ſabbatũ delicatũ
& ſanctũ domini glorio
ſum: & glorificaueris eũ
dum nõ facis vias tuas:
& nõ inuenitur volũtas
tua vt loq̃ris ſmonẽ: tũc
delectaberis ſuper dño:
& ſuſtollam te ſuper alti
tudines terre:
& cibabo te hereditate
iacob patris tui. Os ei
dñi locutũ eſt. 59.
Ecce non
eſt abbreuiata ma-
nus dñi vt ſaluare neq̃at:
neqꝫ aggrauata ẽ auris
eius vt nõ exaudiat: ſed
iniq̃tates vr̃e diuiſerunt
inter vos & deũ veſtrũ:
& peccata vr̃a abſconde
runt faciem eius a vobis
ne exaudiret. Manus eñ
vr̃e pollute ſunt ſangui
ne: & digiti veſtri iniqui-
tate. Labia veſtra
locuta ſunt mendaciũ: &
lĩgua vr̃a iniq̃tatẽ fatur.
Non eſt qui inuocet iu
ſticiã: neqꝫ eſt qui iudicet
vere: ſed cõfidũt in nihi
li: & loquũtur vanitates.
Conceperunt laborẽ &
pepererunt iniq̃tatẽ. Oua
aſpidũ ruperũt: & telas
aranee texuerunt. Qui
comederit de ouis eorũ
morietur: & q̃d cõfotũ

operi: ⁊ a domeſticis ſeminis tui ne
περίβαλε, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκείων τοῦ σπέρματός σου οὐχ
deſpexeris. tũc erũpet matutinũ lumẽ tuũ: ⁊ B
ὑπερόψει. τότε ῥαγήσεται τὸ πρώϊμον τὸ φῶς σου, καὶ
ſanitates tue cito orient. ⁊ preibit an
τὰ ἰάματά σου ταχὺ ἀνατελεῖ. καὶ προπορεύσεται ἔμ
te te iuſticia tua ⁊ gl̃ia dei circũda
προσθέν σου ἡ δικαιοσύνη σου καὶ ἡ δόξα τοῦ θεοῦ περιστε
bit te. tũc clamabis: ⁊ dñs exaudiet te: adhuc lo
λεῖ σε. τότε βοήσῃ, καὶ ὁ κύριος εἰσακούσεταί σου, ἔτι λα
quẽte te dicet: ecce adſum. ſi abſtuleris a te
λοῦντός σου ἐρεῖ, ἰδοὺ πάρειμι. ἐὰν ἀφέλῃς ἀπὸ σοῦ
colligationẽ ⁊ ordinationẽ ⁊ verbũ murmuratiõis: ⁊
σύνδεσμον καὶ χειροτονίαν καὶ ῥῆμα γογγισμοῦ, καὶ
dederis eſurienti panẽ: ex aĩa tua: ⁊ aĩam humilia
δῷς πεινῶντι τὸν ἄρτον, ἐκ ψυχῆς σου, καὶ ψυχὴν τεταπει
tã ſaturaueris: tũc oriet̃ in tenebris lumẽ
νωμένην ἐμπλήσῃς, τότε ἀνατελεῖ ἐν σκότει τὸ φῶς
tuũ: ⁊ tenebre tue ſicut meridies: ⁊ erit de⁹
σου, καὶ τὸ σκότος σου ὡς μεσημβρία, καὶ ἔσται ὁ θεός
tu⁹ tecũ ſemꝑ. ⁊ ĩpleberis ſicut D
σου μετὰ σοῦ διαπαντός. καὶ ἐμπλησθήσῃ καθάπερ
deſiderat aĩa tua: ⁊ oſſa tua pingueſcẽt.
ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχή σου, καὶ τὰ ὀστᾶ σου πιανθήσεται.
⁊ erũt ſicut hortus irrigu⁹. ⁊ ſicut fons: quẽ nõ defe
καὶ ἔσται ὡς κῆπος μεθύων. καὶ ὡς πηγή, ἣν μὴ ἐξέλι-
ruit aqua ⁊ edificabunt̃ tibi deſerta ſecula:
πεν ὕδωρ καὶ οἰκοδομηθήσονταί σοι αἱ ἔρημοι αἰώνιοι,
⁊ erũt fũdamẽta tua ſẽpit̃na ĩ gñatiõib⁹ gñationũ. ⁊ voca
καὶ ἔσται τὰ θεμέλιά σου αἰώνια εἰς γενεὰς γενεῶν. καὶ κλη
beris edificator maceriarũ: ⁊ lapides q̃ ĩ me-
θήσῃ οἰκοδόμος φραγμῶν, καὶ τοὺς λίθους τοὺς ἀναμέ-
dio ſemitarũ q̃ſcere facies. ſi auerteris pedẽ
σον τῶν τρίβων παύσεις. ἐὰν ἀποστρέψῃς τὸν πόδα
tuũ a ſabbatis vt nõ facias volũtates
σου ἀπὸ τῶν σαββάτων τοῦ μὴ ποιεῖν τὰ θελήματα
tuas in die ſctã: ⁊ vocabis ſabbata deli
σου ἐν ἡμέρᾳ τῇ ἁγίᾳ, καὶ καλέσεις τὰ σάββατα τρυ
cata ſctã deo tuo: nõ tolles pedẽ tuũ ad o- C
φερὰ ἅγια τῷ θεῷ σου, οὐκ ἀρεῖς τὸν πόδα σου ἐπ' ἔρ
pus: neqꝫ loq̃ris verbũ in ira de ore tuo:
γῳ, οὐδὲ λαλήσεις λόγον ἐν ὀργῇ ἐκ τοῦ στόματός σου,
⁊ eris cõfidens ſuꝑ dñm: ⁊ eleuabit te ſuꝑ
καὶ ἔσῃ πεποιθὼς ἐπὶ κύριον, καὶ ἀναβιβάσει σε ἐπὶ τὰ
bona terre: ⁊ cibabit te hereditate iacob
ἀγαθὰ τῆς γῆς, καὶ ψωμιεῖ σε τὴν κληρονομίαν ἰακὼβ τοῦ
pr̃is tui. nã os dñi locutũ eſt hec.
πατρός σου. τὸ γὰρ στόμα τοῦ κυρίου ἐλάλησεν ταῦτα.
Nunq̃d nõ põt man⁹ dñi ſaluos facere: aut aggra C.59.
ΜΗ οὐκ ἰσχύει ἡ χεὶρ κυρίου τοῦ σῶσαι, ἢ ἐβάρυ A
uata ẽ auris ei⁹ vt nõ exaudiat: ſed pctã
νεν τὸ οὖς αὐτοῦ μὴ εἰσακοῦσαι; ἀλλὰ τὰ ἁμαρτήματα s.50.a.
vr̃a ſeparãt iter vos ⁊ deũ: ⁊ ꝓpter pecca Mat.11.
ὑμῶν διιστῶσιν ἀναμέσον ὑμῶν καὶ τοῦ θεοῦ, καὶ διὰ τὰς ἁμαρ c
ta vr̃a auertit faciẽ ſuã a vobis: vt nõ
τίας ὑμῶν ἀπέστρεψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν, τοῦ μὴ
miſereat̃. nã man⁹ vr̃e pollute ſanguine: ⁊
ἐλεῆσαι. αἱ γὰρ χεῖρες ὑμῶν μεμολυσμέναι αἵματι, καὶ s.1.d.
digiti vr̃i pctĩs: at labia vr̃a loquuta
οἱ δάκτυλοι ὑμῶν ἁμαρτίαις, τὰ δὲ χείλη ὑμῶν ἐλάλη-
ſũt iniq̃tatẽ: ⁊ lingua vr̃a ĩiuſticiã meditabat̃. null⁹ D
σαν ἀνομίαν, καὶ ἡ γλῶσσα ὑμῶν ἀδικίαν μελετᾷ. οὐδεὶς
loquit̃ iuſta: neqꝫ eſt iudiciũ verũ. cõfidũt in
λαλεῖ δίκαια, οὐδὲ ἔστιν κρίσις ἀληθινή. πεποίθασιν ἐπὶ Eph. c. 1.T. ſ.b.
vanis ⁊ loquũt̃ vana: q: parturiũt dolorẽ ⁊ gene- Job.15 d.
ματαίοις καὶ λαλοῦσι κενά, ὅτι κύουσι πόνον καὶ τίκτου
rãt iniq̃tatẽ. oua aſpidũ fregerũt ⁊ telã aranee te-
σιν ἀνομίαν. ὠὰ ἀσπίδων ἔρρηξαν καὶ ἱστὸν ἀράχνης ὑφαί-
xunt. ⁊ q̃ voluerit de ouis eorũ comedere: frangẽs
νουσιν. καὶ ὁ μέλλων τῶν ὠῶν αὐτῶν φαγεῖν, συντρίψας

© Biblioteca Nacional de España

ventilatū: repperit ⁊ in ipſo regulū. tela eoꝝ nō
ούριον, εὗρεν καὶ ἐν αὐτῷ βασιλίσκον. ἱςὸς αὐτῶν οὐκ
B erit in veſtimētū: neq̃ operient ab operi-
ἔςαι εἰς ἱμάτιον, οὐ δὲ μὴ περιβάλωνται ἀπὸ τῶν ἔρ-
Pro. 1.d. bus ſuis. nā opa eoꝝ opa iniqtatis: at pe-
γων αὐτῶν. τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἔργα ἀνομίας, οἱ δὲ πό-
des eoꝝ ad maliciā currūt veloces ad effūdēdū
δες αὐτῶν ἐπὶ πονηρίαν τρέχουσι ταχινοὶ ἐκχέαι
ſanguinē: ⁊ cogitatiōes eoꝝ cogitatiōes ſtultoꝝ.
αἷμα, καὶ οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν διαλογισμοὶ ἀφρόνων.
cōtritio ⁊ miſeria in viis eoꝝ: ⁊
σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν, καὶ
viā pacis nō cognouerūt: ⁊ nō eſt iudiciū in
ὁδὸν εἰρήνης οὐκ οἴδασιν, καὶ οὐκ ἔςι κρίσις ἐν ταῖς
viis eoꝝ. nā ſemite eoꝝ ꝑuerſe: q̃s tran
ὁδοῖς αὐτῶν. αἱ γὰρ τρίβοι αὐτῶν διεςραμμέναι, ἃς διοδεύ-
ſeūt: ⁊ neſciūt pacē. ꝓpter hoc receſſit iudi
ουσι, καὶ οὐκ οἴδασιν εἰρήνην. διὰ τοῦτο ἀπέςη ἡ κρί-
ciū ab eis: ⁊ nō apphēdit eos iuſticia.
σις ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτοὺς δικαιοσύνη.
D expectantib⁹ illis lucē facta eſt eis tenebra: pſto-
ὑπομεινάντων αὐτῶν φῶς ἐγένετο αὐτοῖς σκότος, μεί-
lātes lucē in tenebris ābulauerūt. palpa-
ναντες αὐγὴν ἐν σκότει περιεπάτησαν. ψηλαφήσου-
būt ſicut ceci parietē: ⁊ q̃ſi nō exñtib⁹ oculis
σιν ὡς τυφλοὶ τοῖχον, καὶ ὡς οὐχ ὑπαρχόντων ὀφθαλμῶν
attrectabūt· cadēt in meridie: q̃ſi in nocte media
ψηλαφήσουσι. πεσοῦνται ἐν μεσημβρίᾳ, ὡς ἐν μεσονυκτίῳ
q̃ſi morientes gemēt: q̃ſi vrſus ⁊ q̃ſi colūba parit
ὡς ἀποθνήσκοντες ςενάξουσιν, ὡς ἄρκος καὶ ὡς περιςερὰ ἅμα
ābulabūt. expectauim⁹ iudiciū ⁊ nō erit ſalus. longe
πορεύσονται. ἀνεμείναμεν κρίσιν, καὶ οὐκ ἔςαι σωτηρία. μακρὰν
receſſit a nobis: multa eñi nr̄a iniqtas ī cōſpectu tuo:
C ἀφέςηκεν ἀφ' ἡμῶν, πολλὴ γὰρ ἡμῶν ἡ ἀνομία ἐναντίον σου,
⁊ pctā nr̄a reſtiterūt nobis. nā iniqtates
καὶ αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἀντέςησαν ἡμῖν. αἱ γὰρ ἀνομίαι
nr̄e in nobis: ⁊ iniuſticias nr̄as cognouim⁹. ipie
ἡμῶν ἐν ἡμῖν, καὶ τὰ ἀδικήματα ἡμῶν ἔγνωμεν. ἠσεβή-
egim⁹ ⁊ mētiti ſum⁹ ⁊ receſſim⁹ a deo no
σαμεν καὶ ἐψευσάμεθα καὶ ἀπέςημεν ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἡ-
ſtro: loquuti ſum⁹ iniqua: ⁊ iobediētes fuim⁹: pepim⁹:
μῶν, ἐλαλήσαμεν ἄδικα, καὶ ἠπειθήσαμεν, ἐκύομεν,
⁊ meditati ſum⁹ de corde nr̄o verba iniqua:
καὶ ἐμελετήσαμεν ἀπὸ καρδίας ἡμῶν λόγους ἀδίκους,
⁊ receſſim⁹ a iudicio: ⁊ iuſticia lōge
καὶ ἀπεςήσαμεν ἀπὸ τῆς κρίσεως, καὶ ἡ δικαιοσύνη μακρὰν
ſtetit: q̄z cōſumpta ē in viis eoꝝ veri
ἀφέςηκεν, ὅτι κατηναλώθη ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἡ ἀλή-
tas: ⁊ ꝑ rectū iter nō potuerūt trāſire ⁊ veritas
θεια, καὶ δι' εὐθείας οὐκ ἠδύναντο διελθεῖν καὶ ἡ ἀλήθεια
A ſublata ē: ⁊ trāſtulerūt mentē ſuā vt ītelligerē.
ἦρται, καὶ μετέςησαν τὴν διάνοιαν αὐτῶν τοῦ συνιέναι.
⁊ vidit dñs: ⁊ nō placuit ei: q̄m nō erat iudiciū.
καὶ εἶδε κύριος, καὶ οὐκ ἤρεσεν αὐτῷ, ὅτι οὐκ ἦν κρίσις.
⁊ vidit: ⁊ nō erat vir: ⁊ cōſiderauit ⁊ nō erat
καὶ εἶδεν, καὶ οὐκ ἦν ἀνήρ, καὶ κατενόησεν καὶ οὐκ ἦν
defenſor: ⁊ vltus eſt eos brachio ſuo:
ὁ ἀντιληψόμενος, καὶ ἠμύνατο αὐτοὺς τῷ βραχίονι αὐτοῦ,
⁊ mia ſuſtētauit. ⁊ indut⁹ eſt iuſti
καὶ τῇ ἐλεημοσύνῃ ἐςηρίξατο. καὶ ἐνεδύσατο δικαιο-
ciā q̃ſi loricā: ⁊ circūpoſuit galeā ſalu
D σύνην ὡς θώρακα, καὶ περιέθετο περικεφαλαίαν σω-
tis in capite: ⁊ circūdat⁹ eſt veſtimēto vi-
Ephe.6 c. τηρίου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ περιεβάλετο ἱμάτιον ἐκ-
dicte: ⁊ pallio q̃ſi reddituru⁹ retri
1.Teſſa 5.b. δικήσεως, καὶ τὸ περιβόλαιον ὡς ἀνταποδώσων ἀντα-
butionē opprobriū aduerſariis. ⁊ time
πόδοσιν ὄνειδος τοῖς ὑπεναντίοις. καὶ φοβηθήσον-
būt q̄ ab occidēte nomē
ται οἱ ἀπὸ δυσμῶν τὸ ὄνομα

Erumpet in regulum. Tele eorum non erunt in veſtimentum: neq̃ operientur operib⁹ ſuis. Opera eorū opera inutilia: & opus iniquitatis in manibus eorū. Pedes eorum ad malū currunt & feſtināt vt effundāt ſāguinē inocentē. Cogitationes eorū cogitatiōes inutiles. Vaſtitas & cōtritio in viis eorū. Viam pacis neſcierūt: & nō eſt iudiciū in greſſib⁹ eorū. Semite eorū incuruate ſunt eis: omnis qui calcat in eis ignorat pacē. Propter hoc elongatū eſt iudiciū a nobis: & nō apprehēdet nos iuſticia. Expectauimus lucem & ecce tenebre: ſplendorem: & in tenebris ambulauimus. Palpauimus ſicut ceci parietē: & q̃ſi abſq̃ oculis attrectauimus. Impegim⁹ meridie q̃ſi in tenebris: in caliginoſis q̃ſi mortui. Rugiem⁹ q̃ſi vrſi oēs: & q̃ſi colūbe meditātes gememus. Expectauim⁹ iudicium: & nō eſt: ſalutē: & elōgata eſt a nobis. Multiplicate ſunt enī iniqtates nr̄e corā te & pc̄ta nr̄a rn̄derunt nobis. Quia ſcelera nr̄a nobiſcum & iniqtates nr̄as cognouimus: peccare & mentiri cōtra dn̄m: & auerſi ſumus ne irem⁹ poſt tergū dei nr̄i vt loq̄remur calūniā & trāſgreſſionē. Cōcepim⁹ & locuti ſum⁹ de corde verba mēdacii: & cōuerſum ē retrorſū iudiciū: & iuſticia lōge ſtetit. Quia corruit in platea veritas: & eqtas non potuit ingredi. Et facta eſt veritas in obliuione: & q receſſit a malo: p̄de patuit. Et vidit dn̄s: & malū apparuit in oculis ei⁹ q̄a nō eſt iudiciū. Et vidit quia non eſt vir: & aporiat⁹ eſt: q̄a nō eſt q occurrat. Et ſaluauit ſibi brachiū ſuū: & iuſticia ei⁹ ipſa cōfirmauit eū. Indut⁹ eſt iuſticia vt lorica: & galea ſalutis in capite eius. Indut⁹ ē veſtimētis vltiōis: & opt⁹ ē q̃ſi pallio zeli: ſicut ad vindictā q̃ſi ad retributionē indignatōis hoſtib⁹ ſuis: & viciſſitudinē iimicis ſuis. in ſulis vicē reddet. Et timebūt q ab occidēte nomē

תבקע אפעה: קוריהם לא יהיו
לבגד, ולא יתכסו במעשיהם,
מעשיהם מעשי און, ופעל חמס
בכפיהם: רגליהם לרע ירצו,
וימהרו לשפך דם נקי, מחשבתיהם
מחשבות און, שד ושבר במסלותם:
דרך שלום לא ידעו, ואין משפט
במעגלותם, נתיבותיהם עקשו
להם, כל דרך בה לא ידע שלום:
על כן רחק משפט ממנו, ולא
תשיגנו צדקה, נקוה לאור
והנה חשך, לנגהות באפלות
נהלך: נגששה כעורים קיר, וכאין
עינים נגששה, כשלנו בצהרים
כנשף, באשמנים כמתים: נהמה
כדבים כלנו, וכיונים הגה נהגה,
נקוה למשפט ואין, לישועה
רחקה ממנו: כי רבו פשעינו נגדך,
וחטאתינו ענתה בנו, כי פשעינו
אתנו, ועונתינו ידענום: פשע
וכחש ביהוה, ונסוג מאחר אלהינו,
דבר עשק וסרה, הרו והגו מלב
דברי שקר: והסג אחור משפט,
וצדקה מרחוק תעמד, כי כשלה
ברחוב אמת, ונכחה לא תוכל לבא:
ותהי האמת נעדרת, וסר מרע
משתולל, וירא יהוה וירע בעיניו
כי אין משפט: וירא כי אין איש,
וישתומם כי אין מפגיע, ותושע
לו זרעו, וצדקתו היא סמכתהו:
וילבש צדקה כשרין, וכובע
ישועה בראשו, וילבש בגדי נקם
תלבשת, ויעט כמעיל קנאה:
כעל גמלות כעל ישלם חמה
לצריו גמול לאיביו, לאיים גמול
ישלם: וייראו ממערב את שם

בקע פעה
היה כסה
עשה
רוץ
נקה חשב
שדד סלל
שלם שפט
עגל נתב
שפט
נשג קוה
הלך גשש
שמן מות
המה דוב
הגה קוה
שפט ישע
רבה
ענה
נסג
סרר הרה
הגה נסג
אחר שפט
רחק עמד
רחב יכל
בוא היה
עדר סור
רוע שלל
ראה רוע
שפט
שמם פגע
ישע לבש
שרה כבע
ישע לבש
מעל
שלם יחם
צור גמל
ירא ערב

יהוה ומִמזרח שמש את כבודו | זרח כבד
כי יבא כנהר צר רוח יהוה נוססה | בוא צור
בו ובא לציון גואל ולשבי פשע | נסס גאל
ביעקב נאם יהוה ואני זאת | שוב
בריתי אותם אמר יהוה רוחי אשר | ברת את
עליך ודברי אשר שמתי בפיך | שום פה
לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי | מוש
זרע זרעך אמר יהוה מעתה ועד
עולם:

Cap. lx.

קומי אורי
כי בא אורך וכבוד יהוה עליך | כבד
זרח: כי הנה החשך יכסה ארץ | כסה
וערפל לאמים ועליך יזרח יהוה | זרח
וכבודו עליך יראה: והלכו גוים | כבד ראה
לאורך ומלכים לנגה זרחך:
שאי סביב עיניך וראי כלם | נשא סבב
נקבצו באו לך בניך מרחוק יבאו | ראה. קבץ
ובנתיך על צד תאמנה: אז תראי | בוא רחק
ונהרת ופחד ורחב לבבך כי | בוא בנה
יהפך עליך המון ים חיל גוים | צדד אמן
יבאו לך: שפעת גמלים תכסך | ראה הפך
בכרי מדין ועיפה כלם משבא | המן כסה
יבאו זהב ולבונה ישאו ותהלת | בוא לבן
יהוה יבשרו: כל צאן קדר יקבצו | נשא הלל
לך אילי נביות ישרתונך יעלו | בשר קבץ
שרת
על רצון מזבחי ובית תפארתי | עלה רצה
אפאר: מי אלה כעב תעופינה | זבח פאר
וכיונים אל ארבתיהם: כי לי איים | עוף אי
יקוו ואניות תרשיש בראשנה | קוה אנה
להביא בניך מרחוק כספם וזהבם | בוא רחק
אתם לשם יהוה אלהיך ולקדוש | קדש
ישראל כי פארך: ובנו בני נכר | בנה
חומתיך ומלכיהם ישרתונך כי | חמה
בקצפי הכיתיך וברצוני רחמתיך: | נכה רצה
ופתחו שעריך תמיד יומם ולילה | תמד
לא יסגרו להביא אליך חיל | סגר בוא
גוים ומלכיהם נהוגים: כי הגוי | נהג

domini: & qui ab ortu ſolis gloriam eius. Cum venerit quaſi fluuius violentus quē ſpūs dñi cogit: & venerit ſion redēptor: & eis q redeūt ab iniquitate in iacob dicit dominus. Hoc fedus meū cum eis dicit dñs. Spūs meus qui eſt in te: & verba mea que poſui in ore tuo non recedēt de ore tuo: & de ore ſeminis tui & de ore ſemīs ſeminis tui: dicit dñs amodo & vſq; in ſempiternum 60.

Vrge illuminare quia venit lumen tuū: & gloria dñi ſuper te orta eſt. Quia ecce tenebre operient terram: & caligo populos: ſup te autē orietur dominus: & gloria eius in te videbitur. Et ambulabūt gētes in lumine tuo: & reges in ſplendore ortus tui. Leua ī circuitu oculos tuos & vide: omnes iſti cōgregati ſunt venerūt tibi. Filii tui de lōge venīēt: & filie tue in latere ſuggent. Tunc videbis et afflues & mirabitur & dilatabitur cor tuum quā cōuerſa fuerit ad te multitudo maris: fortitudo gētiū venerit tibi. Inūdatio camelorū operiet te: dromedarii madian & effa. Omnes de ſaba venient: aurum & thus deferentes: & laudem dño annūciantes. Oē pecus cedar cōgregabitur tibi: arietes nabaioth miniſtrabūt tibi. Offerētur ſup placabili altari meo: & domū maieſtatis mee glorificabo. Qui ſunt iſti q vt nubes volāt: & quaſi colūbe ad feneſtras ſuas? Me eni inſule expectabūt & naues maris in pricipio: vt adducā filios tuos de lōge. Argentū eorū & aurū eorum cum eis nomini dñi dei tui & ſancto iſrael: quia glorificauit te. Et edificabūt filii peregrinorum muros tuos: & reges eorū miniſtrabūt tibi. In indignatione eni mea percuſſi te: & in recōciliatōe mea miſertus ſū tui. Et aperiētur porte tue iugiter: die ac nocte nō claudētur vt afferatur ad te fortitudo gentiū: & reges earū adducātur. Gens enim

dñi: & q ab ortu ſolis nomē inclytū. veniet
κυρίου, καὶ οἱ ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου τὸ ὄνομα τὸ ἔνδοξον. ἥξει
em quaſi fluuius violentus ira a dño: veniet cū furo
γὰρ ὡς ποταμὸς βίαιος ἡ ὀργὴ παρὰ κυρίου, ἥξει μετὰ θυ
re: & veniet de ſion liberās: & auertet impietates
μοῦ, καὶ ἥξει ἀπὸ σιὼν ὁ ῥυόμενος, καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας
a iacob. & hoc eis a me teſtamētū dixit do
ἀπὸ ἰακώβ. καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ διαθήκη εἶπεν κύ
minus. ſpūs meus: q eſt in te: & verba mea:
ριος. τὸ πνεῦμα τὸ ἐμόν, ὅ ἐστιν ἐπὶ σοί, καὶ τὰ ῥήματά μου,
q dedi in ore tuo: nō deficiet de ore
ἃ ἔδωκα εἰς τὸ στόμα σου, οὐ μὴ ἐκλείψῃ ἐκ τοῦ στόματός
tuo: & ex ore ſeminis tui: dixit
σου, καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ σπέρματός σου, εἶπεν
dñs ex nūc & in eternū.
κύριος ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα. Ca. 60.

Illuminare illumiare hierlm: venit em tuū lumē
Φωτίζου φωτίζου ἱερουσαλήμ, ἥκει γάρ σου τὸ φῶς
& glia dñi ſup te orta eſt. ecce tenebre operi-
καὶ ἡ δόξα κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνατέταλκεν. ἰδοὺ σκότος καλύ
ent terrā & caligo ſup gētes: ſup te aūt apparebit dñs.
ψει γῆν καὶ γνόφος ἐπ' ἔθνη, ἐπὶ σὲ δὲ φανήσεται κύριος.
& glia eius in te videbit. & ābulabūt gētes
καὶ ἡ δόξα αὐτοῦ ἐπὶ σὲ ὀφθήσεται. καὶ πορεύσονται ἔθνη τῷ
ī lūie tuo: & reges in ſplēdore tuo. leua in
φωτί σου, καὶ βασιλεῖς ἐν τῇ λαμπρότητί σου. ἆρον κύ
circuitu oculos tuos & vide cōgregatos oēs
κλῳ τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε συνηγμένα πάντα τὰ
filios tuos: ecce venēt oēs filii tui de lōge: &
τέκνα σου, ἰδοὺ ἥκασι πάντες οἱ υἱοί σου μακρόθεν, καὶ
filie tue ſup humeris portabūt. tūc videbis & ti
αἱ θυγατέρες σου ἐπ' ὤμων ἀρθήσονται. τότε ὄψει καὶ φο
mebis & ſtupebis corde: qm̄ transferent in te
βηθήσῃ καὶ ἐκστήσῃ τῇ καρδίᾳ, ὅτι μεταβαλεῖ εἰς σὲ
diuitie maris & gētiū & pplorum. & veniēt tibi
πλοῦτος θαλάσσης καὶ ἐθνῶν καὶ λαῶν. καὶ ἥξουσί σοι
greges camelorum: & operiēt te cameli madiam
ἀγέλαι καμήλων, καὶ καλύψουσί σε κάμηλοι μαδιὰμ
& gephath: oēs de ſaba veniēt ferētes aurū
καὶ γαιφάρ, πάντες ἐκ σαβᾶ ἥξουσι φέροντες χρυσίον
& thus: & ſalutare dñi ānūciabūt. &
καὶ λίβανον, καὶ τὸ σωτήριον κυρίου εὐαγγελιοῦνται. καὶ
oēs oues cedar cōgregabunt tibi: & arietes
πάντα τὰ πρόβατα κηδὰρ συναχθήσονταί σοι, καὶ κριοὶ
nabaioth veniēt tibi: & offerent acceptabilia ſup al-
ναβαιὼθ ἥξουσί σοι, καὶ ἀνενεχθήσεται δεκτὰ ἐπὶ τὸ θυ
tare meū: & domus orōnis mee glīficabitur.
σιαστήριόν μου, καὶ ὁ οἶκος τῆς προσευχῆς μου δοξασθή
q iſti vt nubes volāt & quaſi colūbe cū pullis? me inſule expectauerūt & naues thar-
σεται. τίνες οἵδε ὡς νεφέλαι πέτανται καὶ ὡσεὶ περιστε
ρὰ σὺν νεοσσοῖς; ἐμὲ νῆσοι ὑπέμειναν καὶ πλοῖα θαρ-
ſis in primis vt adducāt filios tuos de lōge: &
σεὶς ἐν πρώτοις ἀγαγεῖν τὰ τέκνα σου μακρόθεν, καὶ τὸν
argentū & aurū eorum cū eis: propter no-
ἄργυρον καὶ τὸν χρυσὸν αὐτῶν μετ' αὐτῶν, διὰ τὸ ὄνο
mē dñi ſctm̄ & propter ſctm̄ iſrael vt glorificet.
μα κυρίου τὸ ἅγιον καὶ διὰ τὸν ἅγιον τοῦ ἰσραὴλ ἔνδο
ξον εἶναι. & edificabūt alienigene muros
καὶ οἰκοδομήσουσιν ἀλλογενεῖς τὰ τείχη
tuos: & reges eorum aſſiſtent tibi. propter
σου, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν παραστήσονταί σοι. διὰ
em irā meā percuſſi te: & propter miam dilexi
γὰρ ὀργήν μου ἐπάταξά σε, καὶ διὰ ἔλεον ἠγάπησά
te: & aperient porte tue ſemper die
σε, καὶ ἀνοιχθήσονται αἱ πύλαι σου διαπαντὸς ἡμέ-
& nocte nō claudent vt itroducāt ad te po-
ρας καὶ νυκτὸς οὐ κλεισθήσονται εἰσαγαγεῖν πρὸς σὲ δύ-
tētiā gētiū: & reges q ducunt: eorum em gētes
ναμιν ἐθνῶν, καὶ βασιλεῖς ἀγομένους, τὰ αὐτῶν γὰρ ἔθνη

A
Marci 8.c.
8.49.
B
C

τ reges q̄ nō ſeruiēt tibi: peri-
5.55. a. καὶ οἱ βασιλεῖς οἵτινες οὐ δουλεύσουσί σοι, ἀπολοῦν
būt: τ gētes ſolitudie deſolabunt: τ gl̃ia liba
ται, καὶ τὰ ἔθνη ἐρημίᾳ ἐρημωθήσονται, καὶ ἡ δόξα τοῦ λιβά
ni ad te veniet. in cypariſſo τ pino τ cedro
νου πρός σε ἥξει. ἐν κυπαρίσσῳ καὶ πεύκῃ καὶ κέδρῳ
ſimul vt gl̃ificēt locū ſctm̄ meū τ locū pedū eo-
ἅμα δοξάσαι τὸν τόπον τὸν ἅγιόν μου καὶ τόπον ποδῶν αὐ
rū gl̃ificabo. τ ibūt ad te timētes filii
τῶν δοξάσω. καὶ πορεύσονται πρὸς σὲ δεδοικότες υἱοὶ
eoꝝ q̄ humiliauerūt te: τ adorant veſtigia
τῶν ταπεινωσάντων σε, καὶ προσκυνοῦσι τὰ ἴχνη τῶν
pedū tuoꝝ oēs q̄ irritauerūt te: τ vocaberis ci
ποδῶν σου πάντες οἱ παροξύναντές σε, καὶ κληθήσῃ πό
uitas dn̄i ſion ſcti iſrael: ꝓ eo q̄d fuiſti tu de-
λις κυρίου σιὼν ἁγίου ἰσραὴλ, διὰ τὸ γεγενῆσθαί σε ἐγ
A relicta τ odio habita: τ nō erat auxiliās:
καταλελειμμένην καὶ μεμισημένην, καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν,
τ ponā te exultationē eternā gaudiū gn̄ationū i gn̄a
καὶ θήσω σε ἀγαλλίαμα αἰώνιον εὐφροσύνην γενεῶν ἐν γενε
tiōib'. ſugges lac gētiū: τ diuitias regū co-
αῖς. καὶ θηλάσεις γάλα ἐθνῶν, καὶ πλοῦτον βασιλέων φά
medes: τ ſcies: q: ego dn̄s ſaluās te τ eru
γεσαι, καὶ γνώσῃ, ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ σώζων σε καὶ ἐξαι-
ens te de' iacob. τ ꝓ ere afferā tibi au
ρούμενός σε θεὸς ἰακώβ. καὶ ἀντὶ χαλκοῦ οἴσω σοι χρυ
rū. ꝓ aūt ferro: ferā tibi argētū. ꝓ aūt lignis fe
D σίον. ἀντὶ δὲ σιδήρου, οἴσω σοι ἀργύριον. ἀντὶ δὲ ξύλων οἴ
rā tibi es: ꝓ aūt lapidib' ferrū. τ dabo princi
σω σοι χαλκόν, ἀντὶ δὲ λίθων σίδηρον. καὶ δώσω τοὺς ἄρχον
pes tuos in pace: τ epiſcopos tuos in iuſti
τάς σου ἐν εἰρήνῃ, καὶ τοὺς ἐπισκόπους σου ἐν δικαιο-
cia τ nō audiet vltra iniq̄tas in terra tua: ne
σύνῃ, καὶ οὐκ ἀκουσθήσεται ἔτι ἀδικία ἐν τῇ γῇ σου, οὐ
q; cōtritio neq; miſeria in finib' tuis ſed
δὲ σύντριμμα οὐδὲ ταλαιπωρία ἐν τοῖς ὁρίοις σου ἀλ
vocabunt ſalutare muri tui: τ porte
λὰ κληθήσεται σωτήριον τὰ τείχη σου, καὶ αἱ πύλαι
Apo.21 g. tue ſculptura. τ nō erit tibi āpli' ſol in lucē
B σου γλύμμα. καὶ οὐκ ἔσαι σοι ἔτι ὁ ἥλιος εἰς φῶς
diei: neq; ortus lune illumiabit tibi noctē
ἡμέρας, οὐδὲ ἀνατολὴ σελήνης φωτιεῖ σοι τὴν νύκτα,
ſed erit tibi dn̄s lux eterna: τ de' gl̃ia tua.
ἀλλ' ἔσαι σοι κύριος φῶς αἰώνιον, καὶ ὁ θεὸς δόξα σου.
nō em̄ occidet ſol tibi: τ luna tibi nō defi
οὐ γὰρ δύσεται ὁ ἥλιός σοι, καὶ ἡ σελήνη σοι οὐκ ἐκλεί
ciet. erit em̄ tibi dn̄s lux ſēpiterna. τ cōple
Apo.2. a. ψει. ἔσαι γάρ σοι κύριος φῶς αἰώνιον. καὶ ἀναπλη
buntur dies luct' tui: τ ppl's
ρωθήσονται αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους σου, καὶ ὁ λαός
tu' oīs iuſtus: τ ī ꝑpetuū hereditabūt
σου πᾶς δίκαιος, καὶ δι' αἰῶνος κληρονομήσουσι τὴν
terrā: cuſtodiēs plātationē opa manuū ſuaꝝ in
γῆν, φυλάσσων τὸ φύτευμα ἔργα χειρῶν αὐτοῦ εἰς
gl̃iam. pauciſſim' erit in milia: τ minim'
δόξαν. ὁ ὀλιγοστὸς ἔσαι εἰς χιλιάδας, καὶ ὁ ἐλάχιστος
in gentē magnā: ego dn̄s in tp̄e cōgregabo
εἰς ἔθνος μέγα, ἐγὼ κύριος κατὰ καιρὸν συνάξω
eos.
αὐτούς. Ca.61.
A Spiritus dn̄i ſup me: cui' cā vnxit me
Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέν με
C euangelizare pauperib': miſit me: ſanare
εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς, ἀπέσταλκέ με ἰάσασθαι
cōtritos corde: p̄dicare capti
Luce. 4.c. τοὺς συντετριμμένους τῇ καρδίᾳ, κηρύξαι αἰχμαλώ-
uis remiſſionē τ cecis viſus aptionē: τ vocare
τοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, καὶ καλέσαι
annū dn̄i acceptabilē:
ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτόν,

& regnum quod nō ſeruierit tibi peribit: & gentes ſolitudine vaſtabuntur. Gloria libani ad te veniet: abies & buxus & pinus ſimul ad ornandum locum ſctificatiōis mee: & locū pedū meoꝝ glorificabo & venient ad te curui filii eorū q hūiliauerūt te: & adorabūt veſtigia pedum tuorū oēs q detrahebāt tibi: & vocabunt te ciuitatē domini ſion ſancti iſrael. Pro eo φ fuiſti derelicta & odio habita & nō erat q per te tranſiret: ponā te in ſupbiā ſeculorū gaudiū in gn̄atione & gn̄ationē. et ſugges lac gentiū: & mamilla regū lactaberis. Et ſcies quia ego dn̄s ſaluās te: & redeptor tuus fortis iacob. Pro ere afferam aurum: & pro ferro afferam argentum: & pro lignis es: & pro lapidibus ferrū. Et ponā viſitationē tuā pacē & ꝓpoſitos tuos iuſticiā. Non audietur vltra ī t̄ra tua iniq̄tas vaſtitas & cōtritio in terminis tuis: & occupabit ſalus muros tuos: & portas tuas laudatio. Non erit tibi amplius ſol ad lucendum per diem: nec ſplendor lune illuminabit te: ſed erit tibi dn̄s in lucē ſempiternā & deus tuus in gloriam tuam. Non occidet vltra ſol tuus & luna tua non minuetur: quia dominus erit tibi in lucē ſempiternā: & cōplebūtur dies luctus tui. Popul' aūt tuus oēs iuſti: in perpetuū hereditabūt terram ger men plātatōis mee opus manus mee ad glorificādum. Minimus erit in mille: & paruulus in gentem fortiſſimā. Ego dn̄s in tp̄e eius ſubito faciam iſtud. 61.

Spiritus domini ſup me: eo φ vnxerit me. Ad annūciādum manſuetis miſit me: vt mederer cōtritis corde: & predicarē captiuis indulgentiam: & clauſis apertionem: vt predicarem annum placabilem

---

וְהַמַּמְלָכָה אֲשֶׁר לֹא יַעַבְדוּךְ יֹאבֵדוּ
וְהַגּוֹיִם חָרֹב יֶחֱרָבוּ׃ כְּבוֹד
הַלְּבָנוֹן אֵלַיִךְ יָבוֹא בְּרוֹשׁ תִּדְהָר
וּתְאַשּׁוּר יַחְדָּו לְפָאֵר מְקוֹם
מִקְדָּשִׁי וּמְקוֹם רַגְלַי אֲכַבֵּד׃ וְהָלְכוּ
אֵלַיִךְ שְׁחוֹחַ בְּנֵי מְעַנַּיִךְ וְהִשְׁתַּחֲווּ
עַל כַּפּוֹת רַגְלַיִךְ כָּל מְנַאֲצָיִךְ
וְקָרְאוּ לָךְ עִיר יְהוָה צִיּוֹן קְדוֹשׁ
יִשְׂרָאֵל׃ תַּחַת הֱיוֹתֵךְ עֲזוּבָה וּשְׂנוּאָה
וְאֵין עוֹבֵר וְשַׂמְתִּיךְ לִגְאוֹן עוֹלָם
מְשׂוֹשׂ דּוֹר וָדוֹר׃ וְיָנַקְתְּ חֲלֵב גּוֹיִם
וְשֹׁד מְלָכִים תִּינָקִי וְיָדַעַתְּ כִּי
אֲנִי יְהוָה מוֹשִׁיעֵךְ וְגֹאֲלֵךְ אֲבִיר
יַעֲקֹב׃ תַּחַת הַנְּחֹשֶׁת אָבִיא זָהָב
וְתַחַת הַבַּרְזֶל אָבִיא כֶסֶף וְתַחַת
הָעֵצִים נְחֹשֶׁת וְתַחַת הָאֲבָנִים
בַּרְזֶל וְשַׂמְתִּי פְקֻדָּתֵךְ שָׁלוֹם וְנֹגְשַׂיִךְ
צְדָקָה׃ לֹא יִשָּׁמַע עוֹד חָמָס בְּאַרְצֵךְ
שֹׁד וָשֶׁבֶר בִּגְבוּלָיִךְ וְקָרָאת
יְשׁוּעָה חוֹמֹתַיִךְ וּשְׁעָרַיִךְ תְּהִלָּה׃
לֹא יִהְיֶה לָּךְ עוֹד הַשֶּׁמֶשׁ לְאוֹר
יוֹמָם וּלְנֹגַהּ הַיָּרֵחַ לֹא יָאִיר לָךְ
וְהָיָה לָךְ יְהוָה לְאוֹר עוֹלָם וֵאלֹהַיִךְ
לְתִפְאַרְתֵּךְ׃ לֹא יָבוֹא עוֹד שִׁמְשֵׁךְ
וִירֵחֵךְ לֹא יֵאָסֵף כִּי יְהוָה
יִהְיֶה לָּךְ לְאוֹר עוֹלָם וְשָׁלְמוּ יְמֵי
אֶבְלֵךְ׃ וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם
יִירְשׁוּ אָרֶץ נֵצֶר מַטָּעַי מַעֲשֵׂה
יָדַי לְהִתְפָּאֵר׃ הַקָּטֹן יִהְיֶה
לָאֶלֶף וְהַצָּעִיר לְגוֹי עָצוּם אֲנִי
יְהוָה בְּעִתָּהּ אֲחִישֶׁנָּה׃
רוּחַ אֲדֹנָי יְהוִה
עָלָי יַעַן מָשַׁח יְהוָה אֹתִי לְבַשֵּׂר
עֲנָוִים שְׁלָחַנִי לַחֲבֹשׁ לְנִשְׁבְּרֵי לֵב
לִקְרֹא לִשְׁבוּיִם דְּרוֹר וְלַאֲסוּרִים
פְּקַחקוֹחַ׃ לִקְרֹא שְׁנַת רָצוֹן

מָלַךְ עָבַד
אָבַד חָרַב
כָּבַד בּוֹא
בְּרֹשׁ דָּהַר
אָשַׁר קוּם
קָדַשׁ כָּבַד
שָׁחַח עָנָה
שָׁחָה כָּפַף
נָאַץ
קָדַשׁ
הָיָה עָזַב
שָׂנֵא עָבַר
שׂוּם גָּאָה
עָלַם שׂוּשׂ
שָׁדַד יָנַק
יָשַׁע אָבַר
בּוֹא
שָׁלַם
שָׁמַע
גָּבַל
יָשַׁע חָמָה
הָלַל חָיָה
אוֹר
עָלַם
פָּאַר בּוֹא
אָסַף
הָיָה יוֹם
צָדַק
יָרַשׁ נָטַע
עָשָׂה פָּאַר
הָיָה
צָעַר עָצַם
עוּת חוּשׁ
Cap.lxj.
אֵת
עָנָה שָׁבַר
שָׁבָה דָּרַר
אָסַר שָׁנָה
רָצָה

© Biblioteca Nacional de España

לַיהוָה וְיוֹם נָקָם לֵאלֹהֵינוּ לְנַחֵם
כָּל אֲבֵלִים׃ לָשׂוּם לַאֲבֵלֵי צִיּוֹן
לָתֵת לָהֶם פְּאֵר תַּחַת אֵפֶר שֶׁמֶן
שָׂשׂוֹן תַּחַת אֵבֶל מַעֲטֵה תְהִלָּה תַּחַת
רוּחַ כֵּהָה וְקֹרָא לָהֶם אֵילֵי הַצֶּדֶק
מַטַּע יְהוָה לְהִתְפָּאֵר׃ וּבָנוּ חָרְבוֹת
עוֹלָם שֹׁמְמוֹת רִאשֹׁנִים יְקוֹמֵמוּ
וְחִדְּשׁוּ עָרֵי חֹרֶב שֹׁמְמוֹת דּוֹר וָדוֹר׃
וְעָמְדוּ זָרִים וְרָעוּ צֹאנְכֶם וּבְנֵי
נֵכָר אִכָּרֵיכֶם וְכֹרְמֵיכֶם׃ וְאַתֶּם
כֹּהֲנֵי יְהוָה תִּקָּרֵאוּ מְשָׁרְתֵי אֱלֹהֵינוּ
יֵאָמֵר לָכֶם חֵיל גּוֹיִם תֹּאכֵלוּ
וּבִכְבוֹדָם תִּתְיַמָּרוּ׃ תַּחַת בָּשְׁתְּכֶם
מִשְׁנֶה וּכְלִמָּה יָרֹנּוּ חֶלְקָם לָכֵן
בְּאַרְצָם מִשְׁנֶה יִירָשׁוּ שִׂמְחַת
עוֹלָם תִּהְיֶה לָהֶם׃ כִּי אֲנִי יְהוָה
אֹהֵב מִשְׁפָּט שֹׂנֵא גָזֵל בְּעוֹלָה
וְנָתַתִּי פְעֻלָּתָם בֶּאֱמֶת וּבְרִית
עוֹלָם אֶכְרוֹת לָהֶם׃ וְנוֹדַע בַּגּוֹיִם
זַרְעָם וְצֶאֱצָאֵיהֶם בְּתוֹךְ הָעַמִּים
כָּל רֹאֵיהֶם יַכִּירוּם כִּי הֵם זֶרַע
בֵּרַךְ יְהוָה׃ שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ בַּיהוָה
תָּגֵל נַפְשִׁי בֵּאלֹהַי כִּי הִלְבִּישַׁנִי
בִּגְדֵי יֶשַׁע מְעִיל צְדָקָה יְעָטָנִי
כֶּחָתָן יְכַהֵן פְּאֵר וְכַכַּלָּה תַּעְדֶּה
כֵלֶיהָ׃ כִּי כָאָרֶץ תּוֹצִיא צִמְחָהּ
וּכְגַנָּה זֵרוּעֶיהָ תַצְמִיחַ כֵּן אֲדֹנָי
יְהוִה יַצְמִיחַ צְדָקָה וּתְהִלָּה נֶגֶד
כָּל הַגּוֹיִם׃

Cap. lxij.

לְמַעַן צִיּוֹן לֹא אֶחֱשֶׁה
וּלְמַעַן יְרוּשָׁלַםִ לֹא אֶשְׁקוֹט עַד
יֵצֵא כַנֹּגַהּ צִדְקָהּ וִישׁוּעָתָהּ
כְּלַפִּיד יִבְעָר׃ וְרָאוּ גוֹיִם צִדְקֵךְ וְכָל
מְלָכִים כְּבוֹדֵךְ וְקֹרָא לָךְ שֵׁם
חָדָשׁ אֲשֶׁר פִּי יְהוָה יִקֳּבֶנּוּ׃ וְהָיִית
עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת בְּיַד יְהוָה וּצְנִיף

נָתַן
שׂוּשׂ עָטָה
הָלַל
נָטַע פָּאַר
בָּנָה עָלַם
קוּם עִיר
זָרָה רָעָה
קָרָא שָׁרַת
אָמַר אָכַל
כָּבַד יָמַר
בּוֹשׁ שָׁנָה
רָנַן
יָרַשׁ
עָלַם הָיָה
שָׁפַט
נָתַן פָּעַל
בְּרִית כָּרַת
יָדַע
יָצָא
רָאָה נָכַר
שׂוּשׂ
גּוּל לָבַשׁ
מָעַל עָטָה
כָּהַן כָּלָה
עָדָה כָּלָה
יָצָא זָרַע
צָמַח הָלַל
חָשָׁה
שָׁקַט
יָשַׁע
לָפַד בָּעַר
רָאָה כָּבַד
פֶּה קָבַב
הָיָה פָּאַר
צָנַף

domino: & die vltionis deo noſtro: vt cõſolarer oẽs lugẽtes: vt ponerẽ fortitudinẽ lugẽtib⁹ ſiõ: & darem eis coronam pro cinere: oleum ꝏꝏ gaudii pro luctu: palliũ laudis pro ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ ſpũ meroris. Et vocabũtur i ea fortes iuſticie: plãtatio dñi ad glorificãdũ. Et edificabũt deſerta a ſeculo: & ruinas antiquas erigent: ꝏꝏꝏꝏ & inſtaurabũt ciuitates deſertas & diſſipatas in generatiõe & gñationẽ. Et ſtabũt alieni & paſcẽt pecora vr̃a: & filii pegrinorũ agricole & vinitores veſtri erũt. Vos aũt ſacerdotes dñi vocabimini miniſtri dei nr̃i dicetur vobis. Fortitudinẽ gentiũ comedetis: & in gloria eorũ ſupbietis. Pro cõfuſione vr̃a duplici & rubore laudabũt partem eorũ. Propter hoc in tra ſua duplicia poſſidebunt: leticia ſempiterna erit eis. Quia ego dñs diligens iudiciũ: & odio habens rapinã in holocauſtum. Et dabo opus eoꝝ in veritate: & fedus ꝏꝏ perpetuum feriam eis. Et ſcietur in gentibus ſemen eorũ: & germen eorũ in medio populoꝝ. Oẽs qui viderint eos cognoſcẽt illos: q̃a iſti ſunt ſemen cui bñdixit dñs. Gaudẽs gaudebo in dño & exultabit aĩa mea in deo meo. Quia induit me veſtimẽtis ſalutis: & indumẽto iuſticie circũdedit me: q̃ſi ſponſuꝫ decoratũ corona: & quaſi ſpõſam ornatã monilib⁹ ſuis. Sicut enĩ terra pfert germẽ ſuũ: & ſicut hortus ſemen ſuũ germinat: ſic dñs deus germinabit iuſticiam & laudem coram vniuerſis gentibus.

62.

PRopter ſion non tacebo ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ & propter hieruſalẽ nõ quieſcam: donec ꝏꝏꝏ egrediatur vt ſplendor iuſtus ei⁹: & ſaluator ei⁹ vt lãpas accendatur. Et videbũt gẽtes iuſtũ tuũ: & cuncti reges inclytũ tuum. Et vocabitur tibi nomen nouũ qđ os domini nominabit. Et eris corona glorie in manu domini; & diadema ꝏ

τ die retributiõis. cõſolari oẽs
καὶ ἡμέραν ἀνταποδόσεως. παρακαλέσαι πάντας
lugentes dari lugentib⁹ ſion gl̃iam
τοὺς πενθοῦντας δοθῆναι τοῖς πενθοῦσι σιὼν δόξαν
p cinere. vnctionẽ leticie lugentib⁹: ha
ἀντὶ σποδοῦ. ἄλειμμα εὐφροσύνης τοῖς πενθοῦσι, κα
bitũ gl̃ie p ſpũ meroris. τ vocabun
ταςολὴν δόξης ἀντὶ πνεύματος ἀκηδίας. καὶ κληθήσον
tur gñatiões iuſticie plãtatio dñi in gl̃iam τ edi
ται γενεαὶ δικαιοσύνης φύτευμα κυρίου εἰς δόξαν καὶ οἰ
ficabũt deſerta ſẽpiterna deſolata pri⁹
κοδομήσουσιν ἐρήμους αἰωνίας ἐξηρημωμένας πρότερον
excitabũt. τ inouabũt ciuitates deſertas deſola
ἐξαναςήσουσι. καὶ καινιοῦσι πόλεις ἐρήμους ἐξηρημω-
tas in gñatiões: τ venient alienigene paſcẽtes
μένας εἰς γενεάς. καὶ ἥξουσιν ἀλλογενεῖς ποιμαίνοντες τὰ
oues tuas: τ aliaꝝ gẽtiũ aratores τ vinito
πρόβατά σου, καὶ ἀλλόφυλοι ἀροτῆρες καὶ ἀμπελουρ-
res: vos aũt ſacerdotes dñi vocabimini: miniſtri dei nr̃i
γοί, ὑμεῖς δὲ ἱερεῖς κῦ κληθήσεσθε, λειτουργοὶ θεοῦ ἡμῶν
dicet vobis. fortitudinẽ gẽtiũ comedetis: τ in diui
ῥηθήσεται ὑμῖν. ἰσχὺν ἐθνῶν κατέδεσθε, καὶ ἐν τῷ πλού
tiis eoꝝ eritis admirabiles ſic ſecũdo poſſide
τῳ αὐτῶν θαυμασθήσεσθε οὕτως ἐκ δευτέρας κληρονο-
bunt terrã: τ leticia ſempiťna ſup caput
μήσουσι τὴν γῆν, καὶ εὐφροσύνη αἰώνιος ὑπὲρ κεφαλῆς
eoꝝ. ego enĩ ſũ dñs diligens iuſticiã
αὐτῶν. ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος ὁ ἀγαπῶν δικαιοσύνην
τ odio hñs rapinã ex iniq̃tate. τ dabo labo-
καὶ μισῶν ἅρπαγμα ἐξ ἀδικίας. καὶ δώσω τὸν μόχ
rẽ eoꝝ iuſtis: τ teſtamentũ eternũ ponã e-
θον αὐτῶν δικαίοις, καὶ διαθήκην αἰώνιον διαθήσομαι αὐ
is: τ ſciet in gẽtib⁹ ſemẽ eoꝝ:
τοῖς, καὶ γνωσθήσεται ἐν τοῖς ἔθνεσι τὸ σπέρμα αὐτῶν,
τ nepotes eoꝝ in medio pplõꝝ. oĩs vidẽs eos
καὶ τὰ ἔγγονα αὐτῶν ἐν μέσῳ τῶν λαῶν. πᾶς ὁρῶν αὐτοὺς
cognoſcet illos: qꝛ iſti ſunt ſemẽ bñdi
ἐπιγνώσεται αὐτούς, ὅτι οὗτοί εἰσι σπέρμα εὐλογημέ
ctũ a deo: τ gaudio letabunť in do
νον ὑπὸ θεοῦ, καὶ εὐφροσύνῃ εὐφρανθήσονται ἐπὶ κύ-
mino: exultet aĩa mea in dño: idu-
ριον, ἀγαλλιάσθω ἡ ψυχή μου ἐπὶ τῷ κυρίῳ, ἐνέδυ-
it enĩ me veſtimẽtũ ſalutis τ tunicã leticie:
σεν γάρ με ἱμάτιον σωτηρίου καὶ χιτῶνα εὐφροσύνης,
ſicut ſpõſo circũdedit mihi mitran: τ q̃ſi ſpõſaꝫ or
ὡς νυμφίῳ περιέθηκέ μοι μίτραν, καὶ ὡς νύμφην κα
nauit me mũdo: τ ſicut terrã afferentẽ florẽ
τεκόσμησέ με κόσμῳ, καὶ ὡς γῆν αὔξουσαν τὸ ἄνθος
ſuũ τ ſicut hort⁹ ſemina ſua germinat:
αὐτῆς καὶ ὡς κῆπος τὰ σπέρματα αὐτοῦ ἐκβλαςάνει,
ſic pferet dñs iuſticiã τ laudẽ corã
οὕτως ἀνατελεῖ κύριος δικαιοσύνην καὶ ἀγαλλίαμα ἐναν
oibus gẽtibus.
τίον πάντων τῶν ἐθνῶν.

Ca. 26.

PRopter ſiõ nõ tacebo: τ ppter hierl̃m
ΔΙὰ σιὼν οὐ σιωπήσομαι, καὶ διὰ ἱερουσαλὴμ
nõ relinquã: donec egrediať ſicut lumẽ iuſticia mea: at
οὐκ ἀνήσω, ἕως ἂν ἐξέλθῃ ὡς φῶς ἡ δικαιοσύνη μου, ὁ δὲ
ſaluator illi⁹ ſicut lãpas accendeť. τ videbũt gẽtes
σωτήρ ἐκείνου ὡς λαμπὰς καυθήσεται, καὶ ὄψονται ἔθνη
iuſticiã tuã: τ oẽs reges glo
τὴν δικαιοσύνην σου, καὶ πάντες βασιλεῖς τὴν δό
riã tuã: τ vocabit te nomẽ tuũ nouũ qđ
ξαν σου, καὶ καλέσει σε τὸ ὄνομά σου τὸ καινὸν ὃ
os dñi noiabit illud: τ eris corona deco
τὸ ςόμα κυρίου ὀνομάσει αὐτό. καὶ ἔσῃ ςέφανος κάλ
ris in manu dñi τ diadema
λους ἐν χειρὶ κυρίου καὶ διάδημα ꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

© Biblioteca Nacional de España

B regni in manu dei tui: ꝛ nõ vltra vocaberis de
βασιλείας ἐν χειρὶ θεοῦ σου. καὶ οὐκ ἔτι κληθήσῃ κα
relicta ꝛ terra tua nõ vocabit̃ deſerta. tibi
ταλελειμμένη, καὶ ἡ γῆ σου οὐ κληθήσεται ἔρημος. σοὶ
enĩ vocabit̃ volũtas mea ꝛ terra tua hĩtata: q̃
γὰρ κληθήσεται θέλημα ἐμὸν καὶ ἡ γῆ σου οἰκουμένη, ὅτι
cõplacuit dñs in te ꝛ terra tua hĩtabit̃. ꝛ ſicut
ηὐδόκησε κύριος ἐν σοὶ καὶ ἡ γῆ σου οἰκηθήσεται. καὶ ὡς
habitãs iuuenis cũ virgine: ſic habitabũt
συνοικῶν νεανίσκος παρθένῳ, οὕτω κατοικήσουσιν οἱ
filii tui tecũ. ꝛ erit queadmodũ letabi
υἱοί σου μετὰ σοῦ. καὶ ἔσαι ὃν τρόπον εὐφρανθή
tur ſpõſus ſup ſpõſa: ſic letabi=
σεται νυμφίος ἐπὶ νύμφῃ, οὕτως εὐφρανθήσε=
tur dñs ſup te. ꝛ ſup muros tuos hieru
ται κύριος ἐπὶ σοί. καὶ ἐπὶ τῶν τειχέων σου ἱερου
ſalẽ cõſtitui cuſtodes tota die ꝛ
σαλὴμ κατέστησα φύλακας ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ
C tota nocte: q̃ nũq̃ tacebũt re
ὅλην τὴν νύκτα, οἳ διὰ τέλους οὐ σιωπήσονται μι=
cordãtes dñi. nõ eſt enĩ vobis ſimilis: ſi corre=
μνησκόμενοι κυρίου. οὐκ ἔστι γὰρ ὑμῖν ὅμοιος, ἐὰν διορ=
xerit hierl̃m ꝛ facies gaudiũ ſup terrã.
θώσῃ ἱερουσαλὴμ καὶ ποιήσεις ἀγαυρίαμα ἐπὶ τῆς γῆς
iurauit dñs ꝑ dexterã ſuã ꝛ ꝑ fortitudi
ὤμοσε κύριος κατὰ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ καὶ κατὰ τῆς ἰσχύ
nẽ brachii ſui: ſi vltra dedero triticũ tuũ
ος τοῦ βραχίονος αὐτοῦ, εἰ ἔτι δώσω τὸν σῖτόν σου
ꝛ cibos tuos inimicis tuis: ꝛ ſi vltra bi
καὶ τὰ βρώματά σου τοῖς ἐχθροῖς σου, καὶ εἰ ἔτι πί
bent filii alieni vinũ tuũ ĩ quo laboraſti: ſed
ονται υἱοὶ ἀλλότριοι τὸν οἶνόν σου ἐφ᾽ ᾧ ἐμόχθησας, ἀλ
cõgregãtes cõedent ea ꝛ laudabũt domi
D λ᾽ ἢ οἱ συνάγοντες φάγονται αὐτὰ καὶ αἰνέσουσι τὸν κύρι
nũ: ꝛ cõgregantes bibent ea in atriis
ον, καὶ οἱ συνάγοντες πίονται αὐτὰ ἐν ταῖς ἐπαύλεσι
ſanctis meis. ite ꝑ portas meas ꝛ vi=
ταῖς ἁγίαις μου. πορεύεσθε διὰ τῶν πυλῶν μου καὶ ὁδο=
am facite ppl̃o meo: ꝛ lapides de via
ποιήσατε τῷ λαῷ μου, καὶ τοὺς λίθους τοὺς ἐκ τῆς ὁδοῦ
proiicite: leuate ſignũ in gẽtes. ecce.n. domi
διαρρίψατε, ἐξάρατε σύσσημον εἰς τὰ ἔθνη. ἰδοὺ γὰρ κύ
nus fecit auditũ vſq; ad extremũ terre. dicite
Zach.9 c. Mat. 21.a. ριος ἐποίησεν ἀκουστὸν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς. εἴπατε
filie ſion: ecce tibi ſaluator aduenit hñs
τῇ θυγατρὶ σιών, ἰδού σοι σωτὴρ παραγίνεται ἔχων
ſuam mercedẽ ſecum ꝛ opus ſuum añ
τὸν ἑαυτοῦ μισθὸν μετ᾽ αὐτοῦ καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ πρὸ
faciem ſuam. ꝛ vocabit eũ ppl̃m ſctm̃ re=
προσώπου αὐτοῦ. καὶ καλέσει αὐτὸν λαὸν ἅγιον λελυ
demptũ a dño. tu aũt vocaberis requiſita ci=
τρωμένον ὑπὸ κυρίου. σὺ δὲ κληθήσῃ ἐπιζητουμένη πό
uitas ꝛ nõ derelicta.
λις καὶ οὐκ ἐγκαταλελειμμένη.

Ca.63.

A Quis iſte q̃ venit de edõ: fuluor veſti
Τίς οὗτος ὁ παραγινόμενος ἐξ ἐδώμ, ἐρύθημα ἱμα
um de boſra ſic formoſus in ſtola ſua violẽtia cũ
τίων ἐκ βοσὸρ οὕτως ὡραῖος ἐν στολῇ αὐτοῦ βίᾳ με
fortitudine: ego loquor iuſticiã ꝛ iudiciũ ſa=
τὰ ἰσχύος; ἐγὼ διαλέγομαι δικαιοσύνην καὶ κρίσιν σω
lutaris. q̃re tua rubra veſtimẽta: ꝛ idumẽ
τηρίου. διατί σου ἐρυθρὰ τὰ ἱμάτια; καὶ τὰ ἐνδύμα
ta tua ſicut calcati torcularis pleni cõcul
τά σου ὡς ἀπὸ πατητοῦ ληνοῦ πλήρους καταπεπατη
cati: ꝛ gentiũ nõ eſt vir mecũ: ꝛ cõculca
μένης; καὶ τῶν ἐθνῶν οὐκ ἔστιν ἀνὴρ μετ᾽ ἐμοῦ; καὶ κατεπάτη
ui eos in furore meo ꝛ cõfregi eos q̃ſi terrã: ꝛ dedu
σα αὐτοὺς ἐν θυμῷ μου καὶ κατέθλασα αὐτοὺς ὡς γῆν, καὶ κατή
xi ſanguinẽ eoꝝ in terrã. ꝛ oĩa veſtimẽta mea iqui
γαγον τὸ αἷμα αὐτῶν εἰς γῆν. καὶ πάντα τὰ ἱμάτιά μου ἐμία
naui. dies enĩ retributiõis venit eis: ꝛ annus
να. ἡμέρα γὰρ ἀνταποδόσεως ἐπῆλθεν αὐτοῖς, καὶ ἐνιαυτὸς

regni in manu dei tui.
Non vocaberis
vltra derelicta: & terra
tua nõ vocabitur ãplius
deſolata. Sed vocaberis
voluntas mea in ea:
& terra tua inhabitata.
Quia cõplacuit dño in
te: & terra tua inhabita
bitur. Habitabit enĩ iu=
uenis cũ virgine: & habi
tabũt ĩ te filii tui. Et gau
debit ſponſus ſup ſpon=
ſam: & gaudebit ſuper te
deus tuus. Sup muros
tuos hieruſalem cõſtitui
cuſtodes: tota die & to
ta nocte in
perpetuũ non tacebũt.
Qui remiſcimini dñi:
ne taceatis & ne detis
ſilentium ei:
donec ſtabiliat & donec
ponat hieruſalem
laudem in terra. Iura=
uit dñs in dextera ſua:
& ĩ brachio fortitudinis
ſue. Si dedero triticũ tuũ
vltra cibum inimicis tu
is: & ſi biberint
filii alieni vinum tuũ in
quo laboraſti.
Quia qui cõgregabũt il
lud comedẽt & laudabũt
dominũ: & qui cõpor=
tant illud bibent in atriis
ſanctis meis. Tranſite:
trãſite ꝑ portas prepate
viam populo. Planum
facite iter: & elegite
lapides: & eleuate ſignũ
ad populos. Ecce
dominus auditum fecit
in extremis terre.
Dicite filie ſion. Ecce
ſaluator tuus venit:
ecce merces eius cum
eo: & opus ei9 corã illo.
Et vocabũt eos popul9
ſanctus: redẽpti a dño.
Tu autẽ vocaberis que
ſita ciuitas: & non
relicta. 63.

Quis eſt iſte qui venit
de edom tinctis ve
ſtibus de boſra? Iſte for
moſus ĩ ſtola ſua: gradiẽs
in multitudine fortitudi
nis ſue. Ego qui loquor
iuſticiã: & ꝓpugnator ſũ
ad ſaluãdũ. Quare ergo
rubrũ eſt indumentũ tuũ
& veſtimẽta tua ſicut cal
cantiũ in torculari? Tor
cular calcaui ſolus: & de
gentib9 nõ eſt vir mecũ.
Calcaui eos in furore
meo: & cõculcaui eos in
ira mea. Et aſpſus eſt ſan
guis eorũ ſup veſtimẽta
mea & omnia indumẽta
mea inqnaui. Dies ei vl=
tiõis in corde meo: ann9

מלוכה בכף אלהיך׃ לא יאמר לך
עוד עזובה ולארצך לא יאמר עוד
שממה כי לך יקרא חפצי בה
ולארצך בעולה כי חפץ יהוה בך
וארצך תבעל׃ כי יבעל בחור
בתולה יבעלוך בניך ומשוש חתן
על כלה ישיש עליך אלהיך׃ על
חומתיך ירושלם הפקדתי
שמרים כל היום וכל הלילה
תמיד לא יחשו המזכירים את יהוה
אל דמי לכם׃ ואל תתנו דמי לו
עד יכונן ועד ישים את ירושלם
תהלה בארץ׃ נשבע יהוה בימינו
ובזרוע עזו אם אתן את דגנך
עוד מאכל לאיביך ואם ישתו
בני נכר תירושך אשר יגעת בו׃
כי מאספיו יאכלהו והללו את
יהוה ומקבציו ישתהו בחצרות
קדשי׃ עברו עברו בשערים פנו
דרך העם סלו סלו המסלה סקלו
מאבן הרימו נס על העמים׃ הנה
יהוה השמיע אל קצה הארץ
אמרו לבת ציון הנה ישעך בא
הנה שכרו אתו ופעלתו לפניו׃
וקראו להם עם הקדש גאולי יהוה
ולך יקרא דרושה עיר לא
נעזבה׃

מי זה בא מאדום חמוץ בגדים
מבצרה זה הדור בלבושו צעה
ברב כחו אני מדבר בצדקה
רב להושיע׃ מדוע אדום ללבושך
ובגדיך כדרך בגת׃ פורה דרכתי
לבדי ומעמים אין איש אתי
ואדרכם באפי וארמסם בחמתי
ויז נצחם על בגדי וכל מלבושי
אגאלתי׃ כי יום נקם בלבי ושנת

מלך כפף
אמר עזב
קרא
בעל
בחר
בתל בעל
כלל שוש
חמה פקד
תמד חשה
זכר דמה
נתן כון
שום הלל
שבע ימן
זרע עזז
נתן אכל
שתה ירש
אסף אכל
קבץ שתה
פנה
סלל סלל
רום
שמע
בוא
פעל פנה
גאל
קרא דרש
עזב

Cap.lxiij.

בוא חמץ
הדר
כוח דבר
ישע מדע
אדם לבש
בדד
דרך אף
רמס יחם
נזה לבש
גאל שנה

© Biblioteca Nacional de España

Pritiua.heb.	Tex.heb.Esa.lxiij.	Trāſla.B.Hie.	Trāſ.Gre.lxx.cū iter.latina.

Tex.heb.Esa.lxiij.

גאולי באה׃ ואביט ואין עזר
ואשתומם ואין סומך ותושע לי
זרועי וחמתי היא סמכתני׃ ואבוס
עמים באפי ואשכרם בחמתי
ואוריד לארץ נצחם׃ חסדי יהוה
אזכיר תהלת יהוה כעל כל
אשר גמלנו יהוה ורב טוב לבית
ישראל אשר גמלם כרחמיו וכרב
חסדיו׃ ויאמר אך עמי המה בנים
לא ישקרו ויהי להם למושיע׃
בכל צרתם לא צר ומלאך פניו
הושיעם באהבתו ובחמלתו הוא
גאלם וינטלם וינשאם כל ימי
עולם׃ והמה מרו ועצבו את רוח
קדשו ויהפך להם לאויב והוא
נלחם בם׃ ויזכר ימי עולם משה
עמו איה המעלם מים את רעי
צאנו איה השם בקרבו את
רוח קדשו׃ מוליך לימין משה
זרוע תפארתו בוקע מים מפניהם
לעשות לו שם עולם׃ מוליכם
בתהמות כסוס במדבר לא
יכשלו׃ כבהמה בבקעה תרד רוח
יהוה תניחנו כן נהגת עמך לעשות
לך שם תפארת׃ הבט משמים
וראה מזבול קדשך ותפארתך
איה קנאתך וגבורתיך המון
מעיך ורחמיך אלי התאפקו׃ כי
אתה אבינו כי אברהם לא ידענו
וישראל לא יכירנו אתה
יהוה אבינו גואלינו מעולם
שמך׃ למה תתענו יהוה מדרכיך
תקשיח לבנו מיראתך שוב
למען עבדיך שבטי נחלתך׃
למצער ירשו עם קדשך צרינו
בוססו מקדשך׃ היינו מעולם

Pritiua.heb.

גאל בוא
נבט
שמם סמך
ישע זרע
בוס שכר
ירד
זכר הלל
אמר
שקר היה
ישע צור
לאך פנה
נטל נשא
יום
עלם מרה
הפך איב
לחם זכר
עלה
שום
ילך ימן
זרע פאר
בקע פנה
עשה ילך
דבר כשל
ירד
נוח עשה
פאר נבט
גבר המן
מעה אפק
נכר
גאל עלם
תעה
קשה
צער צור
קדש היה

Trāſla.B.Hie.

redemptiōis mee venit.
Circūſpexi & non erat
auxiliator: q̄ſiui & nō fu
it q adiuuaret. Et ſaluauit
mihi brachiū meū: &
īdignatio mea ipſa auxi
liata ē mihi: & cōculcaui
pplos in furore meo: &
inebriaui eos in īdigna
tione mea: & detraxi in
terrā virtutē eorū. Miſe
rationū dñi recordabor:
laudē dñi ſup oībus q̄
reddidit nobis dñs: & ſu
per multitudinē bonoꝝ
domui iſrael q̄ largitus
eſt eis ſꝫm indulgētiā ſuā:
& ſꝫm multitudinē miſe
ricordiarū ſuaꝝ. Et dixit.
Verūtn̄ ppls me⁹ eſt: fi
lii nō negātes. Et factus
eſt eis ſaluator in oī tri
bulatione eorū. Non eſt
tribulat⁹: & angelus fa
ciei eius ſaluauit eos. In
dilectiōe ſua & īdulgētia
ſua ipſe redemit eos: &
portauit eos: & eleuauit
eos cūctis dieb⁹ ſcl̄i. Ipſi
aūt ad iracūdiā ꝓuocaue
rūt: & afflixerūt ſpm̄ ſcti
ei⁹. Et cōuerſus ē eis in
inimicū: & ipē debellauit
eos. Et recordat⁹ eſt die
rū ſecl̄i moyſi & ppl̄i ſui.
Vbi ē qui eduxit eos de
mari cū paſtorib⁹ gregis
ſui? Vbi eſt q poſuit ī me
dio ei⁹ ſpm̄ ſcti ſui? Qui
duxit ad dexterā moy
ſen brachio maieſtatis
ſue: q ſcidit aq̄s ante eos
vt faceret ſibi nomē ſē
piternū: q eduxit eos p
abyſſos q̄ſi equū in deſer
to nō īpingentē: q̄ſi aīal
in cāpo. Deſcēdēs ſpūs
dñi ductor ei⁹ fuit. Sic
adduxiſti ppl̄m tuū vt fa
ceres tibi nomē glorie.
Attende de celo: & vide
de hītaculo ſctō tuo &
gl̄ie tue. Vbi ē zelus tu⁹
& fortitudo tua: multitu
do viſcerū tuorū & miſe
rationū tuaꝝ. Sup me cō
tinuerūt ſe. Tu eī pater
nr̄: & abraā neſciuit noſ:
& iſrael ignorauit nos.
Tu dñe pater noſter:
redemptor noſter: a ſe
culo nomē tuū. Quare
errare nos feciſti dñe de
viis tuis: indurasti cor
noſtrū ne timeremus te?
Cōuertere ꝓpter ſeruos
tuos tribus hereditatis
tue. Quaſi nihilū poſſe
derūt ppl̄m ſanctū tuū:
hoſtes nr̄i cōculcauerūt
ſctificationē tuā. Facti
ſum⁹ q̄ſi in principio cū

Trāſ.Gre.lxx.cū iter.latina.

redēptionis adeſt: & inſpexi & nō erat auxiliator:
λυτρώσεως πάρεστιν, καὶ ἐπέβλεψα καὶ οὐκ ἦν βοηθός, (B)
& cōſideraui & nullus q̄ ꝓberet auxiliū. & libera
καὶ προσενόησα καὶ οὐδεὶς ἀντελαμβάνετο. καὶ ἐρρύσα
uit eos brachiū meū: & furor me⁹ aduenit. &
το αὐτοὺς ὁ βραχίων μου, καὶ ὁ θυμός μου ἐπέστη. καὶ
cōculcaui eos ira mea: & deduxi ſangui
κατεπάτησα αὐτοὺς τῇ ὀργῇ μου, καὶ κατήγαγον τὸ αἷ
nē eoꝝ in terrā. miē dñi recordat⁹ ſū. virtu
μα αὐτῶν εἰς γῆν. τὸ ἔλεος κυρίου ἐμνήσθην. τὰς ἀρε
tes dñi in oīb⁹ q̄ nobis reddit. dñs
τὰς κυρίου ἐν πᾶσιν οἷς ἡμῖν ἀνταποδίδωσιν. κύριος
iudex bon⁹ domui iſrael īducit nobis ſcd̄m miaꝫ
κριτὴς ἀγαθὸς τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ ἐπάγει ἡμῖν κατὰ τὸ ἔλε
ſuā & ſcd̄m multitudinē iuſticie ſue. &
ος αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ. καὶ
dixit ppl̄s me⁹: filii nequaq̄ reꝓbrabūt. & fact⁹ eſt e
εἶπεν ὁ λαός μου, τέκνα οὐ μὴ ἀθετήσωσι. καὶ ἐγένετο αὐ
is in ſalutē ex omni tribulatiōe eoꝝ. nō lega
τοῖς εἰς σωτηρίαν ἐκ πάσης θλίψεως αὐτῶν. οὐ πρέσ
tus neq̄ āgelus ſed ipē dñs ſaluauit eos:
βυς οὐδὲ ἄγγελος ἀλλ᾽ αὐτὸς ὁ κύριος ἔσωσεν αὐτούς,
eo qđ diligeret eos & parceret eis. ipē
διὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτοὺς καὶ φείδεσθαι αὐτῶν. αὐτὸς
redemit eos & ſuſcepit eos: & exal
ἐλυτρώσατο αὐτοὺς καὶ ἀνέλαβεν αὐτούς, καὶ ὕψω (C)
tauit eos oīb⁹ dieb⁹ ſeculi. ipī aūt
σεν αὐτοὺς πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ αἰῶνος. αὐτοὶ δὲ
nō crediderūt & exacerbauerūt ſpm̄ ſctm̄ ei⁹.
ἠπείθησαν καὶ παρώξυναν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον αὐτοῦ.
& cōuerſus ē eis dñs in inimicitiā: & ipē expugna
καὶ ἐστράφη αὐτοῖς κύριος εἰς ἔχθραν, καὶ αὐτὸς ἐπολέ
uit eos. & recordat⁹ ē dieꝝ ātiquoꝝ q̄ eduxit de
μησεν αὐτούς. καὶ ἐμνήσθη ἡμερῶν αἰωνίων ὁ ἀναβιβάσας ἐκ
terra paſtorē ouiū. vbi eſt q̄ poſuit in eis
γῆς τὸν ποιμένα τῶν προβάτων. ποῦ ἐστιν ὁ θεὶς ἐν αὐτοῖς
ſpm̄ ſctm̄: q̄ eduxit dextera moyſen brachi
τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὁ ἀγαγὼν τῇ δεξιᾷ Μωυσῆν ὁ βραχί
um gl̄ie ſue? ſic adduxit ppl̄m ſuū p
ων τῆς δόξης αὐτοῦ; οὕτως ἤγαγεν τὸν λαὸν αὐτοῦ κατ᾽ ἰ
validā aquā a facie ei⁹ vt faceret illi nomē
σχυρὸν ὕδωρ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ ποιῆσαι αὐτῷ ὄνομα
ſēpiternū. adduxit eos p abyſſum ſicut equū p ſoli
αἰώνιον. ἤγαγεν αὐτοὺς διὰ τῆς ἀβύσσου ὡς ἵππον δι᾽ ἐρή
tudinē: & nō laborauerūt. & ſicut iumēta p cāpū deſcē
μου, καὶ οὐκ ἐκοπίασαν. καὶ ὡς κτήνη διὰ πεδίου κα
dit ſpūs a dño: & duxit eos. ſic
τέβη πνεῦμα παρὰ κυρίου, καὶ ὡδήγησεν αὐτούς. οὕ
adduxiſti ppl̄m tuū vt faceres tibi nomē (D)
τως ἤγαγες τὸν λαόν σου ποιῆσαι σεαυτῷ ὄνομα (Deut. 26.d.)
gl̄e. cōuertere de celo & vide de domo ſctā (Baruc. 2.d.)
δόξης. ἐπίστρεψον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἴδε ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἁγίου
tua & gl̄ia tua: vbi eſt zelus tu⁹ & fortitudo tua:
σου καὶ δόξης σου, ποῦ ἐστιν ὁ ζῆλός σου καὶ ἡ ἰσχύς σου,
vbi eſt multitudo miē tue & miſerationū tuaꝝ:
ποῦ ἐστι τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους σου καὶ τῶν οἰκτιρμῶν σου;
q̄ ſuſtinuiſti nos: tu enī es pr̄ nr̄: q̄ abraam nō cogno (A)
ὅτι ἀνέσχου ἡμῶν, σὺ γὰρ εἶ πατὴρ ἡμῶν ὅτι Ἀβραὰμ οὐκ ἔγ
uit nos & iſrael nō cognouit nos: ſed tu dñe pa (Jo. b.)
νω ἡμᾶς καὶ Ἰσραὴλ οὐκ ἐπέγνω ἡμᾶς, ἀλλὰ σὺ κύριε πα
ter nr̄ libera nos: a pricipio nomē tuū ſup nos erit.
τὴρ ἡμῶν ῥῦσαι ἡμᾶς, ἀπ᾽ ἀρχῆς τὸ ὄνομά σου ἐφ᾽ ἡμᾶς ἐστι.
q̄re ſeduxiſti nos dñe de via tua? induraſti
τί ἐπλάνησας ἡμᾶς κύριε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου; ἐσκλήρυνας
corda nr̄a ne timerem⁹ te. cōuertere ꝓpt ſer
τὰς καρδίας ἡμῶν τοῦ μὴ φοβεῖσθαί σε. ἐπίστρεψον διὰ τοὺς δού
uos tuos: ꝓpter trib⁹ hereditatis tue: vt modicū
λους σου, διὰ τὰς φυλὰς τῆς κληρονομίας σου, ἵνα μικρὸν
poſſideam⁹ mōtis ſcti tui: aduerſarii nr̄i
κληρονομήσωμεν τοῦ ὄρους τοῦ ἁγίου σου, οἱ ὑπεναντίοι ἡμῶν
cōculcauerūt ſanctuariū tuū. facti ſum⁹ q̄ſi a pricipio
κατεπάτησαν τὸ ἁγίασμά σου. ἐγενόμεθα ὡς τὸ ἀπ᾽ ἀρχῆς

© Biblioteca Nacional de España

qn̄ nō dn̄areris nr̄i: neq̄ īuocatū eſt nomē tuū ſup
ὅτε οὐκ ἦρξας ἡμῶν, οὐδὲ ἐπεκλήθη τὸ ὄνομά σου ἐφ=
nos.
ἡμᾶς.

Ca.64.

Sy aperueris celū tremor apphēdet: ⁊ mōtes li=
Ἐὰν ἀνοίξῃς τὸν οὐρανὸν τρόμος λήψεται, καὶ ὄρη τα
A qfiēt: ſicut cera ab igne liqfit: ⁊ cōbu=
κήσονται, ὡς κηρὸς ἀπὸ πυρὸς τήκεται, καὶ κατακαύ=
ret ignis aduerſarios: ⁊ manifeſtū erit nomē
σει πῦρ τοὺς ὑπεναντίους, καὶ φανερὸν ἔσαι τὸ ὄνομά
tuū in aduerſariis. a facie tua gētes tur
σου ἐν τοῖς ὑπεναντίοις. ἀπὸ προσώπου σου ἔθνη τα=
babunt: cū feceris glioſa: tremor apphēdet mōtes.
ραχθήσονται, ὅταν ποιῇς τὰ ἔνδοξα, τρόμος λήψεται ὄρη.
B a ſeculo nō audiuim⁹: neq̄ oculi nr̄i
ἀπὸ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσαμεν, οὐδὲ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν
viderūt deū p̄ter te: ⁊ opa tua q̄ facies
1. Cor. 2. b. εἶδον θεὸν πλήν σου, καὶ τὰ ἔργά σου ἃ ποιήσεις τοῖς
expectātib⁹ miam. occurret em̄ ſuſtinētib⁹
ὑπομένουσιν ἔλεον. συναντήσεται γὰρ τοῖς ὑπομένουσι
iuſticiā: ⁊ viaꝝ tuaꝝ recordabūt. ecce tu ira
τὸ δίκαιον, καὶ τῶν ὁδῶν σου μνησθήσονται. ἰδοὺ σὺ ὠργί
tus es: ⁊ nos peccauim⁹. iccirco errauim⁹ ⁊
σθης, καὶ ἡμεῖς ἡμάρτομεν. διὰ τοῦτο ἐπλανήθημεν καὶ
facti ſum⁹ q̄ſi imūdi oēs nos: vt pān⁹ ſedē
ἐγενήθημεν ὡς ἀκάθαρτοι πάντες ἡμεῖς, ὡς ῥάκος ἀποκα
tis ois iuſticia nr̄a. ⁊ defluxim⁹ q̄ſi
θημένης πᾶσα ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν. καὶ ἐξερρύημεν ὡς
C folia ꝑpter iniq̄tates nr̄as. ſic vētus auferet nos.
φύλλα διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν. οὕτως ἄνεμος οἴσει ἡμᾶς.
⁊ nō eſt q̄ īuocet nomē tuū: ⁊ recordat⁹
καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐπικαλούμενος τὸ ὄνομά σου, καὶ ὁ μνησθεὶς
vt apphendat te: q2 auertiſti faciē tuā
ἀντιλαβέσθαι σου, ὅτι ἀπέστρεψας τὸ πρόσωπόν σου
a nobis: ⁊ tradidiſti nos ꝑpter pctā no
ἀφ᾽ ἡμῶν, καὶ παρέδωκας ἡμᾶς διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡ=
ſtra. ⁊ nūc dn̄e pr̄ nr̄ tu: nos aūt lutū: ope
μῶν. καὶ νῦν κύριε πατὴρ ἡμῶν σύ, ἡμεῖς δὲ πηλός, ἔρ
ra manuū tuaꝝ oēs nos. ne traſcaris nobis ni
ps. 78. γα τῶν χειρῶν σου πάντες ἡμεῖς. μὴ ὀργίζου ἡμῖν σφό
D mis: ⁊ ne in tp̄e memineris pctōꝝ nr̄oꝝ. ⁊ nūc
δρα, καὶ μὴ ἐν καιρῷ μνησθῇς ἁμαρτιῶν ἡμῶν. καὶ νῦν
reſpice dn̄e: qm̄ ppl's tu⁹ oēs nos. ciuitas
ἐπίβλεψον κύριε, ὅτι λαός σου πάντες ἡμεῖς. πόλις τοῦ
ſcti tui facta eſt deſerta, ſion qſi ſolitudo. facta eſt hieruſa
ἁγίου σου ἐγενήθη ἔρημος σιὼν ὡς ἔρημος. ἐγενήθη ἱερουσα
lem in maledictionē: dom⁹ ſctificatio nr̄a ⁊ gl'ia cui be
λὴμ εἰς κατάραν, ὁ οἶκος τὸ ἅγιον ἡμῶν καὶ ἡ δόξα ἣν ηὐ
nedixerūt pr̄es nr̄i: facta eſt igne cōbuſta: ⁊ om=
λόγησαν οἱ πατέρες ἡμῶν, ἐγενήθη πυρίκαυστος, καὶ πάν
nia glioſa nr̄a cōciderūt. ⁊ ſup oīb⁹ his
τα τὰ ἔνδοξα ἡμῶν συνέπεσεν. καὶ ἐπὶ πᾶσι τού=
ſuſtinebim⁹ dn̄e: ⁊ tacuiſti ⁊ humiliaſti
τοις ἀνέξομεν κύριε, καὶ ἐσιώπησας καὶ ἐταπείνωσας
nos valde.
ἡμᾶς σφόδρα.

Ca.65.

A Apparui me nō q̄rentib⁹: īuent⁹ ſū
Ἐμφανὴς ἐγενήθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, εὑρέθην
Ro. 10. b. me nō interrogātib⁹. dixi: ecce ego gēti q̄
τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν. εἶπα, ἰδοὺ ἐγὼ τῷ ἔθνει οἳ
nō vocauerūt meū nomē expandi man⁹ meas
οὐκ ἐκάλεσάν μου τὸ ὄνομα ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου
tota die: ad ppl'm icredulū ⁊ cōtradicē
ὅλην τὴν ἡμέραν, πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγον
tē q̄ nō ābulauerūt via bona: ſed poſt
τα οἳ οὐκ ἐπορεύθησαν ὁδῷ ἀγαθῇ, ἀλλ᾽ ὀπίσω τῶν
pctā ſua ppl's hic exacerbās me i cōſpectu
ἁμαρτιῶν αὐτῶν ὁ λαὸς οὗτος ὁ παροξύνων με ἐναντίον
meo ſemp: ipi imolant in hortis
ἐμοῦ διαπαντός, αὐτοὶ θυσιάζουσιν ἐν τοῖς κήποις

nō dominareris noſtri: neq̄ inuocaretur nomē tuum ſuper nos. 64.

Utinā dirūperes celos & deſcēderes. A facie tua mōtes deflueret ſicut exuſtio ignis tabeſcerēt: aque arderēt igni vt notū fieret nomē tuū inimicis tuis: a facie tua gentes turbarentur. Cū feceris mirabilia nō ſuſtinebim⁹. Deſcēdiſti: & a facie tua mōtes defluxerunt. A ſeculo non audierūt nec aurib⁹ pcẽperūt. Oculus nō vidit deus abſq̄ te que prepa raſti expectantibus te. Occurriſti letanti & facienti iuſticiā: in viis tuis recordabūtur tui. Ecce tu irat⁹ es & peccauimus in ipſis fuimus ſemp & ſaluabimur. Et facti ſum⁹ vt imūd⁹ oēs nos: & q̄ſi pānus mēſtruate vniuerſe iuſticie nr̄e. Et cecidimus q̄ſi foliū vniuerſi: & iniq̄tates nr̄e q̄ſi ventus abſtulerūt nos. Nō eſt q inuocet nomē tuū q conſurgat & teneat te. Abſcōdiſti faciē tuā a nobis: & alliſiſti nos ī māu iniq tatis nr̄e. Et nunc dn̄e pater nr̄ es tu: nos vero lutū: & fictor noſter tu: & opera manuū tuarū omnes nos. Ne iraſcaris domine ſatis: & ne vltra memineris iniq̄tatis nr̄e. Ecce reſpice: ppl's tuus oēs nos. Ciuitas ſancti tui facta ē deſerta: ſion deſerta facta eſt: hieruſalem deſolata: domus ſctificatiōis noſtre & glorie nr̄e: vbi laudauerūt te pr̄es nr̄i: facta eſt in exuſtionē ignis: & oīa deſiderabilia nr̄a verſa ſūt in ruinaſ. Nunquid ſuper his continebis te dn̄e: tacebis & affliges nos vehemēter? 65.

Queſierūt me q ñ ante non interrogabāt: inuenerūt qui non querierunt me. Dixi. Ecce ego ecce ego ad gētem q̄ neſciebat me: & q̄ non inuocabat nome meū. Expādi man⁹ meas tota die ad ppl'm incredulū: q graditur ī via nō bōa poſt cogitatōes ſuas. Ppl's q ad iracūdiā ꝑuocat me an faciē meā ſemp: q imolāt ī hortis

Tex. heb.	Pritiua. heb.
לא משלת בם לא נקרא שמך	קרא
עליהם	
לוא קרעת שמים ירדת מפניך	Cap. lxiiij
הרים נזלו: כקדח אש המסים	פנה מסס
מים תבעה אש להודיע שמך	בעה ידע
לצריך מפניך גוים ירגזו:	צור פנה
בעשותך נוראות לא נקוה ירדת	רגז עשה
מפניך הרים נזלו: ומעולם לא	ירא קוה
	עלם
שמעו לא האזינו עין לא ראתה	אזן ראה
אלהים זולתך יעשה למחכה לו:	זלת חכה
פגעת את שש ועשה צדק בדרכיך	שוש
יזכרוך הן אתה קצפת ונחטא	זכר חטא
בהם עולם ונושע: ונהי כטמא	עלם ישע
כלנו וכבגד עדים כל צדקתינו	היה עד
ונבל כעלה כלנו ועוננו כרוח	
ישאנו: ואין קורא בשמך	נשא קרא
מתעורר להחזיק בך כי הסתרת	עור חזק
פניך ממנו ותמוגנו ביד עוננו:	סתר פנה
	מוג
ועתה יהוה אבינו אתה אנחנו	
החמר ואתה יצרנו ומעשה ידך	עשה
כלנו: אל תקצף יהוה עד מאד	קצף
ואל לעד תזכר עון הן הבט נא	זכר נבט
עמך כלנו: ערי קדשך היו מדבר	עיר היה
ציון מדבר היתה ירושלם	דבר היה
שממה: בית קדשנו ותפארתנו	פאר
אשר הללוך אבתינו היה לשרפת	
אש וכל מחמדינו היה לחרבה:	חמד
העל אלה תתאפק יהוה תחשה	אפק חשה
ותעננו עד מאד:	ענה
נדרשתי ללוא שאלו	Cap. lxv.
נמצאתי ללא בקשני אמרתי	דרש מצא
הנני הנני אל גוי לא קרא בשמי:	
פרשתי ידי כל היום אל עם	
סורר ההלכים הדרך לא טוב	סרר
אחר מחשבתיהם: העם המכעסים	חשב כעס
אתי על פני תמיד זבחים בגנות	פנה תמד
	גן

© Biblioteca Nacional de España

Tex. heb.	Primitiua heb.
וּמְקַטְּרִים עַל הַלְּבֵנִים׃ הַיֹּשְׁבִים	קָטַר
בַּקְּבָרִים וּבַנְּצוּרִים יָלִינוּ הָאֹכְלִים	נָצַר לוּן
בְּשַׂר הַחֲזִיר וּמְרַק פִּגֻּלִים כְּלֵיהֶם׃	חָזַר
הָאֹמְרִים קְרַב אֵלֶיךָ אַל תִּגַּשׁ	פִּגֵּל כָּלָה
בִּי כִּי קְדַשְׁתִּיךָ אֵלֶּה עָשָׁן בְּאַפִּי	נָגַשׁ
אֵשׁ יֹקֶדֶת כָּל הַיּוֹם׃ הִנֵּה כְתוּבָה	כָּתַב
לְפָנָי לֹא אֶחֱשֶׁה כִּי אִם שִׁלַּמְתִּי	פָּנָה חָשָׁה
וְשִׁלַּמְתִּי עַל חֵיקָם׃ עֲוֹנֹתֵיכֶם	
וַעֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵיכֶם יַחְדָּו אָמַר יְהוָה	
אֲשֶׁר קִטְּרוּ עַל הֶהָרִים וְעַל	
הַגְּבָעוֹת חֵרְפוּנִי וּמַדֹּתִי פְעֻלָּתָם	מָדַד
רִאשֹׁנָה עַל חֵיקָם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה	
כַּאֲשֶׁר יִמָּצֵא הַתִּירוֹשׁ בָּאֶשְׁכּוֹל	מָצָא יָרַשׁ
וְאָמַר אַל תַּשְׁחִיתֵהוּ כִּי בְרָכָה בּוֹ	שָׁכַל שָׁחַת
כֵּן אֶעֱשֶׂה לְמַעַן עֲבָדַי לְבִלְתִּי	עָשָׂה
הַשְׁחִית הַכֹּל׃ וְהוֹצֵאתִי מִיַּעֲקֹב	יָצָא
זֶרַע וּמִיהוּדָה יוֹרֵשׁ הָרָי וִירֵשׁוּהָ	יָרַשׁ
בְחִירַי וַעֲבָדַי יִשְׁכְּנוּ שָׁמָּה׃ וְהָיָה	בָּחַר שָׁכַן
הַשָּׁרוֹן לִנְוֵה צֹאן וְעֵמֶק עָכוֹר	שָׁרָה
לְרֵבֶץ בָּקָר לְעַמִּי אֲשֶׁר דְּרָשׁוּנִי׃	
וְאַתֶּם עֹזְבֵי יְהוָה הַשְּׁכֵחִים אֶת	
הַר קָדְשִׁי הָעֹרְכִים לַגַּד שֻׁלְחָן	
וְהַמְמַלְאִים לַמְנִי מִמְסָךְ׃ וּמָנִיתִי	מָלֵא מָנָה
אֶתְכֶם לַחֶרֶב וְכֻלְּכֶם לַטֶּבַח תִּכְרָעוּ	נָסַךְ מָנָה
יַעַן קָרָאתִי וְלֹא עֲנִיתֶם דִּבַּרְתִּי	כָּרַע עָנָה
וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וַתַּעֲשׂוּ הָרַע בְּעֵינַי	עָשָׂה רוּעַ
וּבַאֲשֶׁר לֹא חָפַצְתִּי בְּחַרְתֶּם׃	
לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה	
עֲבָדַי יֹאכֵלוּ וְאַתֶּם תִּרְעָבוּ הִנֵּה	אָכַל רָעֵב
עֲבָדַי יִשְׁתּוּ וְאַתֶּם תִּצְמָאוּ הִנֵּה	שָׁתָה צָמֵא
עֲבָדַי יִשְׂמָחוּ וְאַתֶּם תֵּבֹשׁוּ׃ הִנֵּה	שָׂמַח
עֲבָדַי יָרֹנּוּ מִטּוּב לֵב וְאַתֶּם	בּוֹשׁ רָנַן
תִּצְעֲקוּ מִכְּאֵב לֵב וּמִשֵּׁבֶר רוּחַ	צָעַק
תְּיֵלִילוּ׃ וְהִנַּחְתֶּם שִׁמְכֶם לִשְׁבוּעָה	יָלַל יָנַח
לִבְחִירַי וֶהֱמִיתְךָ אֲדֹנָי יְהוִה	שָׁבַע בָּחַר
וְלַעֲבָדָיו יִקְרָא שֵׁם אַחֵר׃ אֲשֶׁר	מוּת קָרָא

& ſacrificant ſuper lateres: qui habitant
in ſepulchris & in delubris idolorũ dormiũt: q
comedũt carnẽ ſuillam:
& ius pphanũ in vaſis
eorũ: qui dicũt recede a
me: non appropinques
mihi: quia immundus es.
Iſti fumus erũt in furore meo: ignis ardens tota die. Ecce ſcriptum eſt
coram me. Non tacebo: ſed reddam
& retribuam in ſinu eorum iniquitates veſtras:
& iniquitates patrũ veſtrorum ſimul dicit dñs
qui ſacrificauerunt ſuper montes & ſuper
colles exprobrauerunt
mihi: & remetiar opus
eorum primum in ſinu
eorꝝ. Hec dicit dominꝰ.
Quomodo ſi inueniatur granum in botro:
& dicatur: ne diſſipes illud: qm̃ benedictio eſt:
ſic faciam propter ſeruos meos vt non
diſperdam totum. Et
educam de iacob
ſemen: & de iuda poſſidentẽ montes meos. Et
hereditabũt eã electi mei
& ſerui mei hitabũt ibi:
& erũt cãpeſtria ĩ caulas
gregũ: & vallis achor
in cubile armẽtorũ populo meo: q requiſierũt
me. Et vos qui dereliquiſtis dñm: qui obliti eſtis
montẽ ſanctũ meũ: qui
ponitis fortune mẽſam
& libatis ſuper eam: numerabo
vos in gladio & omnes
in cede corruetis:
pro eo ꝙ vocaui & non
reſpõdiſtis: locutus ſum
et non audiſtis: & faciebatis malũ ĩ oculis meis:
& que nolui elegiſtis.
Propter hoc hec dicit
dominus deus. Ecce
ſerui mei comedent: &
vos eſurietis. Ecce
ſerui mei bibent: & vos
ſitietis. Ecce
ſerui mei letabuntur: &
vos cõfundemini. Ecce
ſerui mei laudabũt pre
exultatiõe cordis: & vos
clamabitis p̃ dolore cordis: & pre cõtritiõe ſpũs
vlulabitis: & dimittetis
nomẽ vrm̃ in iuramentũ
electis meis. Et interficiet te dominus deus:
& ſeruos ſuos vocabit
nomine alio. In quo

τ incenſant ſup laterib⁹ demonis q̃ nõ
καὶ θυμιῶσιν ἐπὶ ταῖς πλίνθοις τοῖς δαιμονίοις ἃ οὐκ
ſunt. τ ĩ ſepulchris in ſpecub⁹ dormiũt ppt
ἔστι. καὶ ἐν τοῖς μνήμασι ἐν τοῖς σπηλαίοις κοιμῶνται δι'
ſomnia: comedẽtes carnes ſuillas τ ius hoſtiaꝝ pſa
ἐνύπνια, οἱ ἔσθοντες κρέα ὕϊα καὶ ζωμὸν θυσιῶν, μεμολυσ
nata oia vaſa eoꝝ. dicẽtes lõge a
μένα πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν. οἱ λέγοντες πόρρω ἀπ' ἐ
me ne appropiq̃s mihi: qm̃ mũd⁹ ſum. iſte fumus
μοῦ μὴ ἐγγίσῃς μοι, ὅτι καθαρός εἰμι. οὗτος καπνὸς τοῦ
furoris mei. ignis ardet in eo cũctis dieb⁹.
θυμοῦ μου. πῦρ καίεται ἐν αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας.
ecce ſcriptũ eſt in cõſpectu meo: nõ tacebo donec reddã
ἰδοὺ γέγραπται ἐνώπιόν μου, οὐ σιωπήσω ἕως ἂν ἀποδῶ
τ retribuã in ſinu eoꝝ pctã
καὶ ἀνταποδώσω εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας
eoꝝ τ patrũ ſuoꝝ dicit dñs. q̃ adolebãt icẽ
αὐτῶν καὶ τῶν πατέρων αὐτῶν λέγει κύριος. οἳ ἐθυμία
ſum ſup mõtes: τ ſup colles exprobrauerũt mihi:
σαν ἐπὶ τῶν ὀρέων, καὶ ἐπὶ τῶν βουνῶν ὠνείδισάν με,
reddã opa eoꝝ in ſinũ ſuũ: ſic
ἀποδώσω τὰ ἔργα αὐτῶν εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν, οὕτως
dicit dñs: queãdmodũ iuenieẽ acin⁹ in botro:
λέγει κύριος, ὃν τρόπον εὑρεθήσεται ὁ ῥὼξ ἐν τῷ βότρυϊ,
τ dicaẽ ne diſſipes illud q̃ꝛ bñdictio eſt in eo:
καὶ ἐροῦσι μὴ λυμήνῃ αὐτὸν ὅτι εὐλογία ἐστὶν ἐν αὐτῷ,
ſic faciã ppter ſeruiẽtẽ mihi: hui⁹ cau
οὕτως ποιήσω ἕνεκεν τοῦ δουλεύοντός μοι, τούτου ἕνε
ſa nõ perdã oẽs: τ educã q̃d de iacob ſe
κεν οὐ μὴ ἀπολέσω πάντας, καὶ ἐξάξω τὸ ἐξ ἰακὼβ σπέρ
mẽ τ ex iuda: τ hereditabit mõtẽ ſcm̃ meũ.
μα καὶ τὸ ἐξ ἰούδα, καὶ κληρονομήσει τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου.
τ hereditabũt electi mei τ ſerui mei:
καὶ κληρονομήσουσιν οἱ ἐκλεκτοί μου καὶ οἱ δοῦλοί μου,
τ habitabũt ibi. τ erũt in ſylua oui
καὶ κατοικήσουσιν ἐκεῖ. καὶ ἔσονται ἐν τῷ δρυμῷ ἐπαύ
lia gregũ τ vallis achor in requiẽ armẽtoꝝ
λεις ποιμνίων καὶ φάραγξ ἀχὼρ εἰς ἀνάπαυσιν βουκολίων
pplo meo: q̃ req̃ſierũt me. vos aũt relinq̃n
τῷ λαῷ μου, οἳ ἐζήτησάν με. ὑμεῖς δὲ οἱ ἐγκαταλιπόν
tes me: τ obliti mõtis ſcti mei: τ
τές με, καὶ ἐπιλανθανόμενοι τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου, καὶ
parãtes demoni menſam: τ ĩplẽtes
ἑτοιμάζοντες τῷ δαίμονι τράπεζαν, καὶ πληροῦντες
fortune potionẽ ego tradã vos in gladiũ.
τῇ τύχῃ κέρασμα, ἐγὼ παραδώσω ὑμᾶς εἰς μάχαιραν.
oẽs incede cadetis: q̃ꝛ vocaui vos: τ
πάντες ἐν σφαγῇ πεσεῖσθε, ὅτι ἐκάλεσα ὑμᾶς, καὶ Pro.1.d.
nõ audiſtis: locut⁹ ſũ τ cõtẽpſiſtis: τ Hiere.
οὐχ ὑπηκούσατε, ἐλάλησα καὶ παρηκούσατε, καὶ 7.c.
feciſtis malũ in cõſpectu meo: τ q̃ nõ vole
ἐποιήσατε τὸ πονηρὸν ἐναντίον μου, καὶ ἃ οὐκ ἐβου
bã elegiſtis: ppter hoc hec dicit dñs: ecce
λόμην ἐξελέξασθε, διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ
ſeruiẽtes mihi comedẽt: vos aũt eſurietis. ecce
οἱ δουλεύοντές μοι φάγονται, ὑμεῖς δὲ πεινάσετε. ἰδοὺ
ſeruiẽtes mihi bibẽt: vos aũt ſitietis. ecce
οἱ δουλεύοντές μοι πίονται, ὑμεῖς δὲ διψήσετε. ἰδοὺ
ſeruiẽtes mihi gaudebũt: vos aũt cõfũde
οἱ δουλεύοντές μοι εὐφρανθήσονται, ὑμεῖς δὲ αἰσχυνθή
mini. ecce ſeruiẽtes mihi exultabũt in gau
σεσθε. ἰδοὺ οἱ δουλεύοντές μοι ἀγαλλιάσονται ἐν εὐφρο
dio: vos aũt clamabitis ppter dolorẽ cordis
σύνῃ, ὑμεῖς δὲ κεκράξεσθε διὰ τὸν πόνον τῆς καρδίας
vr̃i τ a cõtritione ſpũs vr̃i vlulabi
ὑμῶν καὶ ἀπὸ συντριβῆς πνεύματος ὑμῶν ὀλολύξε
tis. relinquetis eñi nomẽ vr̃m in ſaturitatẽ
τε. καταλείψετε γὰρ τὸ ὄνομα ὑμῶν εἰς πλησμονὴν
electis meis. vos aũt iterficiet dñs: at
τοῖς ἐκλεκτοῖς μου. ὑμᾶς δὲ ἀνελεῖ κύριος, τοῖς δὲ
ſeruientib⁹ mihi vocabiẽ nomẽ nouũ:
δουλεύουσί μοι κληθήσεται ὄνομα καινόν.

B

D

C

A

Actuũ 7.

© Biblioteca Nacional de España

qꝫ bñdicet ſup terrã. bñdicẽt em̃ deũ
ὁ εὐλογηθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς. εὐλογήσουσι γὰρ τὸν θεὸν τὸν
verũ ⁊ iurãtes ſup terrã: iurabũt deũ ve=
ἀληθινὸν καὶ οἱ ὀμνύοντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὀμοῦνται τὸν θεὸν τὸν ἀλη
rũ. obliuiſcent̃ em̃ tribulationis ſue prime: ⁊ nõ
θινόν, ἐπιλήσονται γὰρ τὴν θλῖψιν αὐτῶν τὴν πρώτην, καὶ οὐκ
aſcẽdet ſup cor eoꝝ. erit em̃ celũ no
ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν. ἔσαι γὰρ ὁ οὐρανὸς και
uum ⁊ terra noua: ⁊ nõ recordabunt̃ prioꝝ: neqꝫ
νὸς καὶ ἡ γῆ καινή, καὶ οὐ μὴ μνησθῶσι τῶν προτέρων, οὐδ᾽ οὐ
veniet ſup cor eoꝝ: ſed gaudiũ ⁊
μὴ ἐπέλθῃ ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν, ἀλλ᾽ εὐφροσύνην καὶ
exultationẽ iueniẽt in ea. qꝛ ecce ego facio exulta
ἀγαλλίαμα εὑρήσουσιν ἐν αὐτῇ. ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ ἀγαλ
tionẽ hierl̃m. ⁊ ſup ppl̃m meũ leticiã.
λίαμα ἱερουσαλήμ, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν μου εὐφροσύνην.
⁊ exultabo ſup hierl̃m: ⁊ letabor ſup
καὶ ἀγαλλιάσομαι ἐπὶ ἱερουσαλήμ, καὶ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ
pplo meo. ⁊ nõ vltra audiet in ea vox fle
τῷ λαῷ μου. καὶ οὐκ ἔτι μὴ ἀκουσθῇ ἐν αὐτῇ φωνὴ κλαυ
tus: neqꝫ vox clamoris: neqꝫ fiet vltra imatur⁹
θμοῦ, οὐδὲ φωνὴ κραυγῆς, οὐδ᾽ οὐ μὴ γένηται ἔτι ἄωρος
⁊ ſenex q̃ nõ ipleat tp̃s ſuũ. erit
καὶ πρεσβύτης ὃς οὐκ ἐμπλήσει τὸν χρόνον αὐτοῦ. ἔσαι
em̃ infãs cẽtũ ãnorũ: at moriens pctõr cen
γὰρ ὁ νέος ἑκατὸν ἐτῶν, ὁ δὲ ἀποθνήσκων ἁμαρτωλὸς ἑκα
tũ ãnorũ: ⁊ maledict⁹ erit. ⁊ edifica
τὸν ἐτῶν, καὶ ἐπικατάρατος ἔσαι. καὶ οἰκοδομήσου=
bũt domos: ⁊ ipi ĩhabitabũt ⁊ plãta
σιν οἰκίας, καὶ αὐτοὶ ἐνοικήσουσι καὶ καταφυτεύσου=
bũt vineas: ⁊ ipi comedẽt fructus eaꝝ:
σιν ἀμπελῶνας, καὶ αὐτοὶ φάγονται γεννήματα αὐτῶν,
⁊ vinũ bibẽt: ⁊ nõ edificabũt. ⁊ alii
καὶ τὸν οἶνον πίονται, καὶ οὐ μὴ οἰκοδομήσουσι. καὶ ἄλλοι
habitabũt: ⁊ nõ plantabũt: ⁊ alii comedẽt
ἐνοικήσουσι, καὶ οὐ μὴ φυτεύσωσι, καὶ ἄλλοι φάγονται.
ſcd̃m em̃ dies ligni vite erũt di
κατὰ γὰρ τὰς ἡμέρας τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς ἔσονται αἱ ἡμέ
es ppl̃i mei. opa manuũ ſuarũ inuetera=
ραι τοῦ λαοῦ μου. ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν παλαιώσου
ſcẽt: at electi mei nõ laborabũt in vanũ: neqꝫ
σιν, οἱ δὲ ἐκλεκτοί μου οὐ κοπιάσουσιν εἰς κενόν, οὐδὲ
filios gñabũt in maledictionẽ. qꝛ ſemẽ bñdictũ
τεκνοποιήσουσιν εἰς κατάραν. ὅτι σπέρμα εὐλογημένον
a deo eſt: ⁊ nepotes eoꝝ cũ eis. ⁊ erit
ὑπὸ θεοῦ ἐσι, καὶ τὰ ἔγγονα αὐτῶν μετ᾽ αὐτῶν. καὶ ἔσαι
añꝙ clamẽt ipi: ego exaudiã eos: adhuc
πρὶν ἢ κεκράξαι αὐτούς, ἐγὼ ἐπακούσομαι αὐτῶν, ἔτι
E.11.c. loq̃ntib⁹ illis dicã: qd̃ eſt? tũc lupi ⁊ agni
λαλούντων αὐτῶν ἐρῶ, τί ἐσι; τότε λύκοι καὶ ἄρνες
paſcent̃ ſimul: ⁊ leo q̃ſi bos comedet paleas
βοσκηθήσονται ἅμα, καὶ λέων ὡς βοῦς φάγεται ἄχυρα
⁊ ſerpẽs terrã q̃ſi panẽ nõ nocebũt: neqꝫ corrũ
καὶ ὄφις γῆν ὡς ἄρτον οὐκ ἀδικήσουσιν, οὐδὲ λυμανοῦν=
pẽt in mõte ſctõ meo: dicit dñs.
ται ἐπὶ τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ μου, λέγει κύριος. Ca.66.

Sic dicit dñs celũ mihi ſedes: at terra
Οὕτως λέγει κύριος ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ
ſcabellũ pedũ meoꝝ. q̃lẽ domũ edificabitis
Actuũ. 7. ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου. ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ
mihi: aut q̃lis loc⁹ reqei mee? oĩa em̃
μοι, ἢ ποῖος τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; πάντα γὰρ
hec fecit man⁹ mea: ⁊ ſunt mea oĩa iſta ꝗ
ταῦτα ἐποίησεν ἡ χείρ μου, καὶ ἔσιν ἐμὰ πάντα ταῦ
dicit dñs. ⁊ ſup quẽ reſpiciã: niſi
τα λέγει κύριος. καὶ ἐπὶ τίνα ἐπιβλέψω, ἀλλ᾽ ἢ
ſup humilẽ qetũ ⁊ trementẽ ſer=
ἐπὶ τὸν ταπεινὸν καὶ ἡσύχιον καὶ τρέμοντα τοὺς λό=
mones meos? at iniqu⁹ imolãs mihi vitulũ q̃ſi pcutiẽs virũ
γους μου; ὁ δὲ ἄνομος ὁ θύων μοι μόσχον ὡς ὁ τύπτων ἄνδρα
⁊ ſacrificãs de grege: q̃ſi occidẽs canẽ.
καὶ ὁ θυσιάζων ἐκ ποιμνίου, ὡς ἀποκτείνων κύνα. ∞

Apo. 21. Hiere. 7.c.

qui bñdictus eſt ſup ter= ram benedicetur in deo: amen. Et qui iurat in terra: iurabit in deo ∞ amen. Quia obliuioni tradite ſũt anguſtie prio res: & qa abſcõdite ſunt ab oculis meis. Ecce ei ego creo celos nouos & terrã nouam: & non erunt in memoria prio ra: & non aſcendent ∞ ſup corde: ſed gaude= bitis & exultabitis vſqꝫ ĩ ſempiternum in his que ego creo: qa ecce ego creo hieruſalem exulta tionem: & populũ eius gaudiũ: & exultabo in hieruſalem: & gaudebo in populo meo: & nõ au dietur in ea vltra vox ∞ fletus & vox clamoris. Non erit ibi ∞ amplius infans dierum & ſenex qui non ∞ impleat dies ſuos: quo niam puer centum ∞ annorum morietur: & peccator centũ annorũ maledict⁹ erit. Et edifica bũt domos & habitabũt: & plãtabũt vineas & co medẽt fruct⁹ earũ. Non edificabũt: & alius hita bit: nõ plãtabũt: & alius comedet. Scd̃m ei dies ligni erũt dies ppl̃i mei: & opa manuũ eoꝝ inue terabũt. Electi mei nõ laborabũt fruſtra: neqꝫ gñabũt in cõturbatiõe: qa ſemen bñdictoꝝ dñi eſt: & nepotes eorũ cũ eis. Eritqꝫ ãteqꝫ clamẽt ego exaudiam: adhuc illis loquẽtibus ego au diam. Lupus ∞ & agnus paſcentur ſi= mul: & leo vt bos ∞ comedet paleas: & ſer= penti puluis panis eius. Non nocebũt neqꝫ occi dent in omĩ monte ſan cto meo: dicit domin⁹.

66.

Hec dicit dominus. Celum ∞ ſedes mea: terra aũt ſca bellũ pedũ meorũ. Que eſt iſta domus quã edifi= cabitis mihi: & quis iſte locus requietionis mee? Omĩa hec manus mea fecit: & facta ſũt vniuer ſa iſta dicit dñs. Ad quẽ autẽ reſpiciã niſi ad paup culum & cõtritũ ſpũ: & trementẽ ſmones meos? Qui ĩmolat bouẽ q̃ſi q interficiat virum. Qui mactat pecus: quaſi qui excerebret canem. ∞

הַמִּתְבָּרֵךְ בָּאָרֶץ יִתְבָּרֵךְ בֵּאלֹהֵי	בָּרַךְ
אָמֵן וְהַנִּשְׁבָּע בָּאָרֶץ יִשָּׁבַע בֵּאלֹהֵי	שָׁבַע
אָמֵן כִּי נִשְׁכְּחוּ הַצָּרוֹת הָרִאשֹׁנוֹת	שָׁכַח צוּר
וְכִי נִסְתְּרוּ מֵעֵינָי׃ כִּי הִנְנִי בוֹרֵא	סָתַר בָּרָא
שָׁמַיִם חֲדָשִׁים וָאָרֶץ חֲדָשָׁה וְלֹא	
תִזָּכַרְנָה הָרִאשֹׁנוֹת וְלֹא תַעֲלֶינָה	זָכַר עָלָה
עַל לֵב׃ כִּי אִם שִׂישׂוּ וְגִילוּ עֲדֵי	שׂוּשׂ גּוּל
עַד אֲשֶׁר אֲנִי בוֹרֵא כִּי הִנְנִי	בָּרָא
בוֹרֵא אֶת יְרוּשָׁלַםִ גִּילָה וְעַמָּהּ	
מָשׂוֹשׂ׃ וְגַלְתִּי בִירוּשָׁלַםִ וְשַׂשְׂתִּי	גּוּל שׂוּשׂ
בְעַמִּי וְלֹא יִשָּׁמַע בָּהּ עוֹד קוֹל	שָׁמַע
בְּכִי וְקוֹל זְעָקָה׃ לֹא יִהְיֶה מִשָּׁם	בָּכָה הָיָה
עוֹד עוּל יָמִים וְזָקֵן אֲשֶׁר לֹא	יוֹם
יְמַלֵּא אֶת יָמָיו כִּי הַנַּעַר בֶּן מֵאָה	מָלֵא יוֹם
שָׁנָה יָמוּת וְהַחוֹטֵא בֶּן מֵאָה שָׁנָה	מוּת חָטָא
יְקֻלָּל׃ וּבָנוּ בָתִּים וְיָשָׁבוּ וְנָטְעוּ	קָלַל בָּנָה
כְרָמִים וְאָכְלוּ פִּרְיָם׃ לֹא יִבְנוּ וְאַחֵר	בַּיִת פָּרָה
יֵשֵׁב לֹא יִטְּעוּ וְאַחֵר יֹאכֵל כִּי	בָּנָה נָטַע
כִימֵי הָעֵץ יְמֵי עַמִּי וּמַעֲשֵׂה	אָכַל
יְדֵיהֶם יְבַלּוּ בְחִירָי׃ לֹא יִיגְעוּ לָרִיק	יוֹם עָשָׂה
וְלֹא יֵלְדוּ לַבֶּהָלָה כִּי זֶרַע בְּרוּכֵי	בָּלָה בָּחַר
יְהוָה הֵמָּה וְצֶאֱצָאֵיהֶם אִתָּם׃	בָּרַךְ
וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד	יָצָא
הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע׃ זְאֵב	קָרָא עָנָה
וְטָלֶה יִרְעוּ כְאֶחָד וְאַרְיֵה כַּבָּקָר	דָּבַר שָׁמַע
יֹאכַל תֶּבֶן וְנָחָשׁ עָפָר לַחְמוֹ לֹא	רָעָה אָרָה
יָרֵעוּ וְלֹא יַשְׁחִיתוּ בְּכָל הַר קָדְשִׁי	אָכַל
אָמַר יְהוָה׃	רוּעַ שָׁחַת
כֹּה אָמַר יְהוָה הַשָּׁמַיִם	Cap.lxvj.
כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי אֵי	הָדַם
זֶה בַיִת אֲשֶׁר תִּבְנוּ לִי וְאֵי זֶה	
מָקוֹם מְנוּחָתִי׃ וְאֶת כָּל אֵלֶּה יָדִי	קוּם נוּחַ
עָשָׂתָה וַיִּהְיוּ כָל אֵלֶּה נְאֻם יְהוָה	עָשָׂה הָיָה
וְאֶל זֶה אַבִּיט אֶל עָנִי וּנְכֵה רוּחַ	נָבַט עָנָה
וְחָרֵד עַל דְּבָרִי׃ שׁוֹחֵט הַשּׁוֹר	שָׁחַט
מַכֵּה אִישׁ זוֹבֵחַ הַשֶּׂה עֹרֵף כֶּלֶב	נָכָה זָבַח

© Biblioteca Nacional de España

Primitiua.heb. Tex.heb.Eſa.lxvj. Traſla.B.Hie. Traſ.Gre.lxx.cũiter.latina.

Primitiua.heb. / Tex.heb.Eſa.lxvj.

מעלה מנחה דם חזיר מזכיר לבונה   עלה חזר
מברך און גם המה בחרו בדרכיהם   זכר לבן ברך
ובשקוציהם נפשם חפצה: גם   שקץ
אני אבחר בתעלליהם ומגורתם   בחר עלל
אביא להם יען קראתי ואין עונה   גור בוא
דברתי ולא שמעו ויעשו הרע   עשה רוע
בעיני ובאשר לא חפצתי בחרו:
שמעו דבר יהוה החרדים אל
דברו אמרו אחיכם שנאיכם
מנדיכם למען שמי יכבד יהוה   נדה כבד
ונראה בשמחתכם והם יבשו: ראה בוש
קול שאון מעיר קול מהיכל   שאה הכל
קול יהוה משלם גמול לאיביו: שלם גמל
בטרם תחיל ילדה בטרם יבוא   חול בוא
חבל לה והמליטה זכר: מי שמע   מלט
כזאת מי ראה כאלה היוחל   חול
ארץ ביום אחד אם יולד גוי   ילד
פעם אחת כי חלה גם ילדה ציון
את בניה: האני אשביר ולא   שבר
אוליד יאמר יהוה אם אני המוליד   ילד אמר
ועצרתי אמר אלהיך: שמחו את
ירושלם וגילו בה כל אהביה   גול
שישו אתה משוש כל המתאבלים   שוש אבל
עליה: למען תינקו ושבעתם   ינק
משד תנחמיה למען תמצו   שדד נחם
והתענגתם מזיז כבודה: כי כה אמר   מצץ ענג
יהוה הנני נוטה אליה כנהר שלום   כבד נטה
וכנחל שוטף כבוד גוים וינקתם   שטף
על צד תנשאו ועל ברכים   צדד נשא
תשעשעו: כאיש אשר אמו   שעשע
תנחמנו כן אנכי אנחמכם   נחם
ובירושלם תנחמו: וראיתם ושש   ראה שוש
לבכם ועצמותיכם כדשא תפרחנה   פרח
ונודעה יד יהוה את עבדיו וזעם   ידע
את איביו: כי הנה יהוה באש
יבוא וכסופה מרכבתיו להשיב   בוא רכב
שוב

Traſla.B.Hie.

Qui offert oblationẽ q̃ſi
qui ſanguinẽ ſuillũ offe
rat. Qui recordatur thu
ris: q̃ſi q bñdicat idolo.
Hec oĩa elegerũt in viis
ſuis: & in abomĩationib9
ſuis aĩa eorũ delectata ẽ.
Vnde & ego eligã illuſi
ones eorũ: & q̃ timebãt
adducã eis: quia vocaui
& nõ erat q rñderet: lo
cutus ſuȝ & nõ audierũt.
Fecerũtq; malũ in oclis
meis: & q̃ nolui elegerũt.
Audite verbuȝ domini
qui tremitis ad ꝏꝏꝏꝏ
verbũ eius. Dixerũt fra
tres veſtri odientes vos &
abiicictes ꝓpter nomẽ
meum. Glorificetur dñs
et videbim9 in leticia ve=
ſtra: ipi aũt cõfundẽtur.
Vox populi de ciuitate:
vox de templo: ꝏꝏꝏ
vox dñi reddentis retri
butionem inimicis ſuis.
Anteq̃ parturiret pepe
rit: anteq̃ veniret ꝏꝏ
partus eius peperit ma
ſculũ. Quis audiuit vnq̃
tale: et qs vidit huic ſi=
mile? Nunqd parturiet
terra in die vna: aut
parietur gens ꝏꝏꝏꝏ
ſimul: quia parturiuit
et peperit ſion ꝏꝏꝏꝏ
filios ſuos. Nunqd ego
q alios parere facio: ipſe
non pariã dicit dñs? Si
ego q gñationẽ ceteris
tribuo ſterilis ero? ait dñs
deus tuus. Letamini cũ
hieruſalẽ: & exultate in
ea oẽs qui diligitis eam.
Gaudete cum ea gaudio
vniuerſi qui lugetis ꝏ
ſuper eam: vt ſuggatis
& repleamini ꝏꝏꝏꝏ
ab vbere conſolationis
eius: vt mulgeatis ꝏꝏ
& delitiis affluatis ab oĩ
moda gloria eius. Quia
hec dicit dñs. Ecce ego
declinabo ſup eã q̃ſi flu
uiũ pacis: & q̃ſi torrentẽ
inũdantẽ gloriã gentiũ
ſuggetis. Ad vbera por
ta bimini: & ſup genua
blãdiẽtur vobis. Quo
modo ſi cui mater ꝏꝏ
blandiatur: ita ego con
ſolabor vos: ꝏꝏꝏꝏꝏ
& in hieruſalẽ cõſolabi=
mini. Videbitis: & gau=
debit cor veſtrũ: & oſſa
vr̃a q̃ſi herba germĩabũt:
& cognoſcetur manus
dñi ſeruis ei9: & indigna
bitur inimicis ſuis. Quia
ecce dominus in igne
veniet: & quaſi turbo
quadrige eius: reddere

Traſ.Gre.lxx.cũiter.latina.

at offerens ſimilã q̃ſi ſanguinẽ ſuillũ dãs thus
ὁ δὲ ἀναφέρων σεμίδαλιν ὡς αἷμα ὕειον ὁ διδοὺς λίβανον
in memoriale: q̃ſi blaſphem9. ꝛ ipi elegerũt
εἰς μνημόσυνον, ὡς βλάσφημος. καὶ αὐτοὶ ἐξελέξαντο
vias ſuas ꝛ abominatiões ſuas: q̃ aĩa ipſo
τὰς ὁδοὺς αὐτῶν καὶ τὰ βδελύγματα αὐτῶν, ἃ ἡ ψυχὴ αὐ
rũ voluit. ꝛ ego eligã illuſiones eoꝝ:
τῶν ἠθέλησεν. καὶ ἐγὼ ἐκλέξομαι ἐμπαίγματα αὐτῶν,
ꝛ pctã eoꝝ retribuã eis: q2 vo
καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἀνταποδώσω αὐτοῖς, ὅτι ἐκά
caui eos ꝛ nõ audierũt me: locut9 ſum ꝛ nõ
λεσα αὐτοὺς καὶ οὐχ ὑπήκουσάν μου, ἐλάλησα καὶ οὐκ
audierũt: ꝛ fecerũt malũ i cõſpectu meo: ꝛ q̃
ἤκουσαν, καὶ ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐναντίον μου, καὶ ἃ
nõ volebã elegerũt. audite verbũ dñi tre F
οὐκ ἐβουλόμην ἐξελέξαντο. ἀκούσατε λόγον κυρίου οἱ τρέ
mẽtes ſermonẽ ei9. dicite fratrib9 vr̃is
μοντες τὸν λόγον αὐτοῦ. εἴπατε ἀδελφοῖς ὑμῶν τοῖς
odientib9 vos ꝛ abominãtib9: vt nomẽ dñi
μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ βδελυσσομένοις, ἵνα τὸ ὄνομα κυρίου
glĩficet ꝛ appareat in leticia eoꝝ: ꝛ illi
δοξασθῇ καὶ ὀφθῇ ἐν τῇ εὐφροσύνῃ αὐτῶν, καὶ ἐκεῖνοι αἰ
cõfundenẽ. vox clamoris de ciuitate: vox de tẽplo:
σχυνθήσονται. φωνὴ κραυγῆς ἐκ πόλεως, φωνὴ ἐκ ναοῦ,
vox dñi retribuẽtis aduerſariis: añq̃
φωνὴ κυρίου ἀνταποδιδόντος τοῖς ἀντικειμένοις, πρὶν
parturiẽs pariat: anteq̃ veniat dolor parturiẽ
ἢ τὴν ὠδίνουσαν τεκεῖν, πρὶν ἐλθεῖν τὸν πόνον τῶν ὠδί
tiũ: effugit ꝛ pepit maſculũ. qs audiuit tale ꝛ C
νων, ἐξέφυγε καὶ ἔτεκεν ἄρσεν. τίς ἤκουσεν τοιοῦτο καὶ
qs vidit ſic: ſi parturiuit tra in vna die: ſi ꝛ
τίς ἑώρακεν οὕτως, εἰ ὤδινεν γῆ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, εἰ καὶ
nata eſt gẽs ſimul: q2 parturiuit ꝛ pepit ſion
ἐτέχθη ἔθνος εἰς ἅπαξ, ὅτι ὤδινεν καὶ ἔτεκεν σιὼν τὰ Hiere 18.c.
paruulos ſuos: ego aũt dedi expectationẽ hãc:
παιδία αὐτῆς; ἐγὼ δὲ ἔδωκα τὴν προσδοκίαν ταύ=
ꝛ nõ recordat9 es mei: dixit dñs. ꝛ ecce
την, καὶ οὐκ ἐμνήσθης μου, εἶπεν κύριος. καὶ ἰδοὺ
ego generãtẽ ꝛ ſterilẽ feci: dixit tu9 de9 le
ἐγὼ γεννῶσαν καὶ στεῖραν ἐποίησα, εἶπέ σου ὁ θεὸς εὐ G
tare hierlm: ꝛ exultate in ea
φράνθητι ἱερουσαλήμ, καὶ πανηγυρίσατε ἐν αὐτῇ οἱ
diligẽtes eã ꝛ habitãtes eã. gaudete
ἀγαπῶντες αὐτὴν καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτήν. χάρητε
gaudio oẽs qcũq; lugetis ſup eã: vt ſuggatis D
χαρᾷ πάντες ὅσοι πενθεῖτε ἐπ' αὐτήν, ἵνα θηλάσητε
ꝛ ipleamini de vbere cõſolationis ei9: vt
καὶ ἐμπλησθῆτε ἀπὸ μαστοῦ παρακλήσεως αὐτῆς, ἵνα
poſtq̃ ſuxeritis delectemini ab itroitu glĩe ei9.
ἐκθηλάσαντες τρυφήσητε ἀπὸ εἰσόδου δόξης αὐτῆς.
q2 hec dicit dñs: ecce ego declinabo ad eos
ὅτι τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ ἐκκλινῶ ἐπ' αὐτοὺς
q̃ſi fluui9 pacis: ꝛ q̃ſi torrẽs inundãs
ὡς ποταμὸς εἰρήνης, καὶ ὡς χειμάρρους ἐπικλύζων
glĩam gentiũ. paruuli eoꝝ in humeris portabunẽ:
δόξαν ἐθνῶν. τὰ παιδία αὐτῶν ἐπ' ὤμων ἀρθήσονται,
ꝛ ſup genua cõſolabunẽ. quomõ ſi quẽ ma
καὶ ἐπὶ γονάτων παρακληθήσονται. ὡς εἴ τινα μή
ter cõſolabiẽ: ita ꝛ ego cõſolabor vos.
τηρ παρακαλέσει, οὕτως καὶ ἐγὼ παρακαλέσω ὑμᾶς.
ꝛ in hierlm cõſolabimini ꝛ videbitis: ꝛ
καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ παρακληθήσεσθε καὶ ὄψεσθε, καὶ
gaudebit vr̃m cor: ꝛ oſſa vr̃a ſicut her
χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὰ ὀστᾶ ὑμῶν ὡς βο
ba germinabũt. ꝛ cognita erit man9 dñi co E
τάνη ἀνατελεῖ. καὶ γνωσθήσεται ἡ χεὶρ κυρίου τοῖς σε
lentib9 eũ: ꝛ minabiẽ incredulis. ecce
βομένοις αὐτόν, καὶ ἀπειλήσει τοῖς ἀπειθοῦσιν. ἰδοὺ
eñi dñs q̃ſi ignis veniet ꝛ q̃ſi tẽpeſtas curr9
γὰρ κύριος ὡς πῦρ ἥξει καὶ ὡς καταιγὶς τὰ ἅρματα
eius: reddere
αὐτοῦ, ἀποδοῦναι ꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏꝏ

© Biblioteca Nacional de España